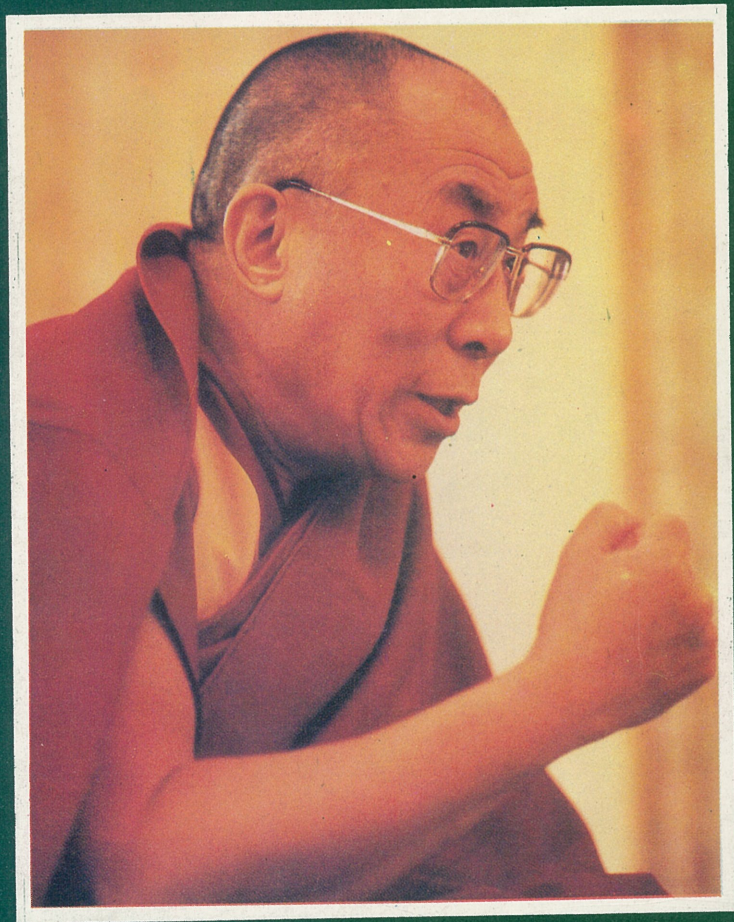

ཆབ་སྲིད་ལམ་སྟོན།

༡༩༤༧ ཟླ་ ༡༩༩༡

ཆབ་སྲིད་ལམ་སྟོན།

༡༩༥༧ ནང་ ༡༩༩༡

བོད་གཞི་རྒྱུ་ལྷན་ཁྲིམ་ལམ་སྟོན་ཆབ་སྲིད་པར་བསྐྱུར་བྱས།

[Handwritten signature]
ཡུལ་ལོ་ ༡༩༩༠

༡༩༤༢

༡	གསུམ་བཅུ་ཉི་དུས་དྲན་གྱི་གསུང་འཕྲིན།	༡
༢	གསུམ་བཅུ་ཉི་དུས་དྲན་གྱི་བཀའ་སློབ།	༥
༣	སྐྱེན་ཅིས་མཐོ་སློབ་ཁང་སློབ་དཔུང་མངོན་སྲོལ་བའི་བཀའ་སློབ།	༡༣
༤	བཅོན་པོལ་པོད་གཞུང་གི་སྲི་ལུ་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་བཙུན་པའི་ཐོག་སྐུལ་བའི་བཀའ་སློབ།	༡༦
༥	ཨ་རིའི་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལྷན་ཚོགས་ཐོག་སྐུལ་བའི་བཀའ་ཅུ་བརྒྱགས་གཏམ།	༣༥
༦	ཐོག་ཆེན་ཚོས་སློབ་པོ་བྱང་དུ་རྒྱལ་སྤྱིའི་གསར་འགོད་ལྷན་ཚོགས་ཐོག་གནང་བའི་གསུང་བཤད།	༣༧

༡༩༤༤

༢	སྐྱ་སར་ཞི་བའི་རམ་ལུན་ཁོམ་སློབ་བྱེད་སྐབས་རེ་འབོད་གསལ་བརྒྱགས་བརྒྱུད་ས་པ།	༤༣
༤	ཕྱི་ལོ་གསུམ་བཅུ་ཉི་དུས་དྲན་གྱི་གསུང་འཕྲིན།	༤༤
༧	ཕྱི་ལོ་གསུམ་བཅུ་ཉི་དུས་དྲན་གྱི་བཀའ་སློབ།	༤༧
༡༠	ཕ་རན་སིའི་སི་ཁམ་སི་སྐབས་དུ་འདོན་གནང་མངོན་པའི་གྲོས་འཆར།	༦༠
༡༡	སྤྱི་འབྲུས་ཚོགས་གཙོ་བོས་གཞི་གཞིས་དམ་འབུལ་སྐབས་སྐུལ་བའི་བཀའ་སློབ།	༦༧

१३	གསུམ་བཅུ་ལྟེ་དུས་དྲན་གྱི་གསུང་འཛིན།	१०
१३	གསུམ་བཅུ་ལྟེ་དུས་དྲན་གྱི་བཀའ་སློབ།	११
१ॣ	བཅོན་པོལ་གཞུང་གི་སྤྱི་ལུ་ཚོགས་ཚེན་ཐེངས་བཅུ་དུག་ཐོག་ སྐལ་བའི་བཀའ་སློབ།	१ॡ
१।	པོད་རིགས་གཞོན་ནུ་རྩན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་ཚེན་ཐེངས་བདུན་པའི་ ཐོག་སྐལ་བའི་བཀའ་སློབ།	१ॢ
१॥	ནོ་ཤེལ་ཞི་བདེའི་གཟེངས་བཅོད་པོས་བཞེས་མངོད་པའི་ གསུང་བཤད།	१ॣ
१མ	ནོར་མེའི་རྒྱལ་ས་ཨོ་སོ་ཡོར་ནོ་ཤེལ་ཞི་བདེའི་གཟེངས་རྟགས་ འབུལ་བཞེས་ཀྱི་ཉིན་རྗེས་མར་སྐལ་བའི་གསུང་བཤད།	१।
१ད	ར་ས་བཞུགས་སྐར་དུ་ནོ་ཤེལ་ཞི་བདེའི་གཟེངས་རྟགས་ཀྱི་ དགའ་རྩོན་མངོད་སློབ་ཐོག་སྐལ་བའི་བཀའ་སློབ།	१॥

१ॡ	བཀའ་ཤག་ཚོགས་ཁང་དུ་སྤྱི་ལུ་བ་ཡོངས་ལ་ཐེ་ཤན་དང་འཕྲེལ་བ་ ལྟེད་སློབས་སློར་སྐལ་བའི་བཀའ་སློབ།	१०
१ॢ	གསུམ་བཅུ་ལྟེ་དུས་དྲན་གྱི་གསུང་འཛིན།	१ॢ
१ॣ	གསུམ་བཅུ་ལྟེ་དུས་དྲན་གྱི་བཀའ་སློབ།	१ॣ
१।	འཛམ་གླིང་ས་གཞིའི་ཉིན་མོར་ཁོར་ལུག་སློར་བཀའ་སློབ།	१।
१॥	དམིགས་བསལ་སློར་ཚོགས་ཀྱིས་དམངས་གཙོའི་རོ་པོ་ མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཡོང་བའམ་སློར་སྐལ་བའི་བཀའ་སློབ།	१॥

१ॢ	གསུམ་བཅུ་ལྟེ་དུས་དྲན་གྱི་གསུང་འཛིན།	११
१ॣ	གསུམ་བཅུ་ལྟེ་དུས་དྲན་གྱི་བཀའ་སློབ།	१ॡ
१।	སྐབས་བཅུ་གཅིག་པའི་སྤྱི་འཇུས་རྩན་ཚོགས་ཐོག་ སྐལ་བའི་བཀའ་སློབ།	१ॢ
१མ	ཨ་རིའི་ཡེལ་གཙུག་ལག་སློབ་གྲ་ཚེན་མོར་སྐལ་བའི་གསུང་བཤད།	१ॣ
१ད	པོར་རྒྱ་དམར་གྱི་སྤྱི་ཚོན་ལི་མང་རྒྱ་གར་དུ་འཕྱོར་བའི་སློར་ གསར་འགོད་པའི་དྲི་བར་བཀའ་ལན་གནང་བ།	१।

ᠭᠠᠨᠠᠨᠠ

གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་ཐངས་ཉི་ཤུ་ཙ་བཅུད་པའི་ཐོག་

སྐུལ་བའི་གསུང་འཕྲིན།

༡༩༤༧།༣།༡༠

༡། །ང་ཚོས་འཐབ་ཚུད་བྱེད་པ་འདི་ནི། དེང་རབས་ཡར་ཐོན་ཅན་གྱི་
འགོ་ལུགས་ལྟར། ང་ཚོར་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནས་བཞག་པའི་རང་གི་དྲང་བདེན་གྱི་
ཐོབ་ཐང་ཚུད་པ་མ་གཏོགས། རྒྱ་མི་རིགས་ལ་མི་དགའ་བས་ཚུད་ཐང་བྱས་པ་མིན།

རྒྱ་མི་གྲང་བཞག་གྱིས་བོད་ལ་བཅན་འདྲུལ་དབང་བརྒྱུར་བྱས་ཏེ་ལོ་བཞི་བཅུར་
ཉེ་བ་མོང་བའི་དུས་ལུན་དེ་ནི་བོད་ཀྱི་ལུན་རིང་ལོ་རྒྱུས་ནང་གི་དུས་ཚོད་དགའ་ངལ་
ཆེ་བོས་ཤིག་དང་། ཐབས་སྐྱབ་ཤོས་ཤིག་ཡིན་ན་ཡང་། ལོ་རབས་བདུན་ཅུ་
པའི་མཇུག་དུ་ཕེ་ཅིང་གི་འགོ་ཁྲིད་ཚོས་ང་ཚོ་དང་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་བྱ་རྒྱུའི་འདོད་
ཚུལ་བཏོན་པ་ང་ཚོས་ཀྱང་འབྲེལ་བ་དང་ལེན་བྱས་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་ན་ཡང་རྒྱ་མིའི་
ངོས་ནས་འདྲ་མཉམ་གཉེས་པམ་དང་། བཞག་ཚུན་བཅུ་འཛོག་གི་ཐོག་ནས་དགའ་
རྒྱུ་ལེལ་འདོད་མེད་པའི་རྣམ་པ་མངོན་གྱི་འདུག ཉ༡༩༤༧ ལོ་བོད་མི་མང་པོ་
འདོན་བཟུང་བྱས་པ་དང་། བོད་ནང་སྐར་ལོད་རྒྱ་རིགས་ཞི་ལས་པ་ཕོན་ཆེ་སྤྱིར་
སློབ་བྱེད་རྒྱུའི་ཁས་ལེན་ཡོངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བོད་དུ་གཞིས་ཆགས་བྱེད་རྒྱུར་ངན་སྐུལ་བྱས་པ།
བོད་མིར་སྐྱ་མཐུད་སྤྱིད་དོན་གྱི་ཐོབ་ཐང་མི་སྲོད་པ། བོད་ནང་གསང་ལས་ཉུལ་
མ་མང་དུ་བཏང་བ། དག་པོའི་དཔུང་གྲེ་འཕོར་ཆེན་བཅའ་སྲོད་བྱེད་པ་བཅས་ལ་
བརྟེན་ནས་བཞག་ཚུན་འབྲེལ་བ་ཐོང་འཕེལ་ཡོང་བ་དང་། གཉེས་མོས་ཀྱི་ཙ་བའི་དགའ་
རྒྱུ་ལེལ་རྒྱུའི་ཐབས་ལམ་ལ་འགོ་ག་རྒྱུན་བཟོས་པ་རེད།

བོད་ནང་དེ་ལྟར་བྱ་བྱས་ཐེད་པའི་གདུག་རྩལ་དྲག་གཞོན་ཚད་མེད་བྱས་པ་
རྣམས་ལ་བོད་མི་མང་ནས་དཔའ་གདེངས་ཆེན་པོས་གདོང་ལེན་བྱས་ཏེ་སྤྱིར་སྐྱོབས་

ཐུ་མའི་དབང་ཆ་དང་གནས་སྐྱེས་མིན་ལ། བོད་མི་བཅོན་ཕྱོད་པ་ཁོ་ནའི་
མདུན་ལམ་སྐྱོར་ཡང་མིན་པར། དེ་ནི་བོད་མི་ས་ཡ་དུག་གི་ཐོབ་ཐང་དང་རང་
དབང་གི་གནད་དོན་འབའ་ཞིག་རེད་ཅེས་ཡང་ནན་བརྗོད་ཚུ་ཡིན།

དཔལ་འབྱོར་ཁོ་ནའི་ཁེ་སྤོང་དང་། རྒྱ་མིའི་སྐྱེས་འཛིན་འོག་གི་གུ་ཡངས་
ཀྱིས་ང་ཚོའི་མི་དམངས་འདོད་ཚོའི་ཁོངས་ཐབས་བྱེད་བསམ་པ་ནི་ཚོལ་ཚུང་རེད། བོད་
དོན་ནི་རྒྱལ་སྤྱིའི་གནད་དོན་མང་པོ་དང་འབྲེལ་བའི་གཞི་ཚུའི་སྲིད་དོན་གྱི་གནད་དོན་
ཞིག་ཡིན་པས། སྲིད་དོན་གྱི་ཐོག་ནས་དཀའ་ངལ་དེ་སེལ་མ་ཐུབ་ན་དོན་སྲིད་
ལྷན་པའི་ཐག་གཅོད་ཅིག་ཡོང་མི་ཐུབ།

འདས་པའི་དུས་རབས་ནང་ལའང་བོད་འདི་བཞིན་ཆབ་སྲིད་དང་། ས་ཁམས་
གང་ཐད་ནས་བར་གནས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན་པ་དང་། ཁོར་ལུག་དེའི་བདེ་འཇགས་
ལ་ཡང་གལ་ཆེན་ཅན་ལྷན་ཆེན་པོ་བཏོན་ཡོད། འདས་པའི་རྒྱལ་རབས་ལོ་རྒྱུས་
ནང་གི་གནད་དོན་དེས་མ་འོངས་པར་ཡང་བོད་དོན་སྐྱོར་འབྲེལ་ཡོད་ཅན་ཚུ་ཚང་མར་
དཀའ་ངལ་སེལ་བའི་གཞི་ཅན་གྱི་ལྷུང་ཡོད།

བོད་ནང་དུག་པོའི་སྤྱི་གཏུགས་མེད་པ་བཟོ་ཚུ་དང་། ཞི་བདེའི་ས་ཁུལ་
ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བ་བྱེད་ཚུ་དེ་ནི་གོ་མ་པ་དང་པོ་ཞིག་རེད། དེ་ནི་ཨེ་ཤ་ལ་འུའི་ཁུལ་
འདི་ཙམ་དུ་མ་ཟད། འཛམ་གླིང་ཡོངས་ཀྱི་ཞི་བདེར་ཡང་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པ་ཞིག་
རེད། ལོ་རྒྱུས་ལྷན་རིང་ལྷན་པའི་རྒྱ་མི་རིགས་ནམས་ཀྱང་མིའི་རང་དབང་དང་
བལ་ཉེ་ད་ལྟའི་འགྱུར་འགྲོས་ལ་དངངས་འཚབ་ཆེན་པོ་དང་། མ་འོངས་པར་ཅིར་
འགྱུར་སྐྱེས་པའི་རྫོག་ཡོང་རང་གནས་དགོས་པ། ཤེས་ཡོན་ཅན་དང་། རྫོག་རིག་
བཟང་པའི་གཞི་རྒྱས་མང་པོའི་ལུས་སེམས་ཐོག་ཚོལ་བདུངས་ཐུངས་དང་སྲོང་བཞིན་
པ་ནམས་ལ་ངས་གདུང་སེམས་མཉམ་སྲེད་བྱེད་བཞིན་ཡོད། རྒྱ་མི་རིགས་ཁོ་རང་
ཚོ་ལ་ཡང་གཞི་ཅའི་འགྲོ་བ་མིའི་རང་བཞིན་གྱི་གནས་སྐྱེས་རང་དབང་ཐོབ་ཐང་
ནམས་ཡོང་བའི་རེ་བ་ཡོད། འགྲོ་ལྷན་བདེ་དགེས་འཚོ་བའི་སློན་ལམ་བཅས། ཏུ་
ལའི་ཐུ་མས། མུ་ལོ་ ༡༩༥༧ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༠ ལ།

གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་ཐངས་ནི་ཤུ་ཅུ་བཅུད་པའི་ཐོག་ སྐལ་བའི་བཀའ་སློབ།

༡༩༥༧།༩།༡༠

༡། །ང་རང་ཚོས་ལོ་བཟུང་ཆགས་གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་
ལྟར། ད་རིང་ཡང་དྲན་གསོ་བྱེད་པ་འདི་ནི་སྐལ་བཟུལ་གྱི་ཉིན་མོ་ཞིག་ལ་དྲན་
གསོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ང་རང་ཚོ་བོད་པ་ནི་འཛམ་གླིང་འདིའི་སྤྱི་བཟུང་བཟང་
མི་རིགས་འདྲ་མི་འདྲ་ཞིག་ཐོག་མར་གསར་དུ་ཆགས་པ་དང་། བར་དུ་རིམ་པས་
ཡར་རྒྱས་སྤྱིན་པ་དེའི་ནང་དུས་ལྷན་རིང་པོའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པའི་ད་ལམ་མིའི་འཕེལ་
རྒྱས་ལྔ་ཤོས་ཀྱི་གསལ་བ་བཅུ་ཚོགས་པའི་མི་རིགས་ཤིག་རེད།

དེ་འདྲའི་མི་རིགས་ཤིག་ལོ་མོའི་རང་དབང་བཟུགས་ཉེ་གཞན་དབང་ལ་ཚུད་པ་
རེད། དེ་ཡང་དོ་ཐོག་སྲིད་རྗེ་དང་། ཕན་སེམས། དོན་དམ་པའི་ཡར་རྒྱས་
ཡོད་པ་ཞིག་གི་གཞན་དབང་རང་བཞིན་འོག་ཚུད་པ་ཡིན་ན། བྱེད་ཀ་གཞན་དབང་
རང་བཞིན་ལས་སྐལ་བཟུལ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་ཀྱང་། བྱེད་ཀ་ལུལ་ལུང་ཡར་རྒྱས་
འགྲོ་བུལ་པ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་ང་རང་ཚོའི་གནས་སྐྱེས་ཐང་
གཞན་དབང་ལ་ཚུད་ས་དེ་ཡང་ཐབས་སྲོལ་ཞིག་གི་འོག་ལ་ཚུད། དེ་འདྲའི་གནས་
ཚུལ་གྱི་ཕྱིན་པས་འདས་པའི་ལོ་ད་ལམ་སྐལ་ལྷན་སྐྱོར་དང་། ལྷག་དོན། ༡༩༥༧
ནས་བཟུང་ལོ་ནི་ཤུ་ཅུ་བཅུད་རིང་གི་གནས་ཚུལ་ང་རང་ཚོ་ཚང་མས་ཤེས་གསལ་ལྟར་
ཤིན་ཏུ་ཐབས་སྲོལ་ཞིག་ཆགས་པ་རེད། བར་ལམ་ལོ་གས་ནང་ཐུན་བུ་ཡར་རྒྱས་
འགྲོ་གི་ཡོད་པ་རེད་དེ་ཡིན་ནའང་ཕར་ཙམ་དེ་རང་ཚོར་གྲོང་ལུན་ཆེན་པོ་རྟེན་པ་དང་།
ཚུར་ཙམ་དེར་ཐུན་བུ་ཡར་རྒྱས་སྤྱིན་པ་དེ་གཉིས་ཁ་ཐུག་ཐབས་ཅུ་བ་ནས་མེད་པ་ཞིག་
སྐལ་བཟུལ་གྱང་ཤེས་ཀྱི་རེད། དེ་འདྲའི་སྐལ་བཟུལ་ཞིག་ལ་ང་ཚོས་དྲན་གསོ་བྱེད་

ལྷན་ལ་མི་འགྲོ་བའི་ཐོག་ནས་ཙ་བ་སྤྱི་པའི་དམིགས་ལུལ་ཆེན་པོ་དེ་དང་ཟུང་དུ་སྒྲུབ་
ཏེ་དུར་ཐག་བྱེད་དགོས་པ་དེ་མིན་དུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། ཞིབ་པ་གསུང་བཤད་ལུང་
དུ་ཡོད་པ་ཡིན་ཙང་དམིགས་བསལ་གོད་ཀྱི་མེད།

ད་ལྟ་དེང་སང་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ག་རེ་ཆགས་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། གསུང་
བཤད་ནང་ལ་ཡོད་པ་བཞིན། གཙོ་ཆེ་བ་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་ཐོག་ལ་ཚོས་དད་རང་མོས་
སྤན་བུ་ཞིག་སྤོད་ཀྱི་ཡོད་ན་ཡང་། འོན་ཏེ་མའི་ནང་པ་སངས་རྒྱལ་པའི་ཚོས་ཙ་བ་
མའི་བསམ་ཚོལ་རབས་དང་། ཞི་ཞིང་དུལ་བ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་རང་གཞན་ཀྱུན་
ལ་བདེ་སྲིད་ཡོང་བ་བཟོ་བའི་བསམ་སྒྲུབ་སྤོད་ལུང་གི་སྤོད་ལུང་སྤོད་ལུང་གི་སྤོད་ལུང་
ཞིག་ཡོད་པ་དེ་དང་། རང་པ་སངས་རྒྱལ་པའི་ལྟ་བུའི་འབྲེལ་སོ་དེང་སང་འཇམ་
སྐང་གི་ཚན་རིག་པ་ཚོའི་ལྟ་སྤོད་ལུང་སོ་དང་མཚུངས་པོ་ཡོད་ལ། དངོས་གནས་
དུས་རབས་ཉི་ལུ་པའི་མའི་བསམ་སྒྲུབ་རྣམས་ཞིང་། ལུགས་རྒྱུན་རིམ་ཅན་ཐེབས་ཐུབ་
པའི་ནང་ཚོས་ཀྱི་གཞི་ཙམ་སྤོད་སྤོད་དང་། འགྲེལ་བཤད། སྤོད་བཅར་བཅས་
བྱེད་པའི་གོ་སྐབས་ཡོད་པ་མ་རེད།

དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་པོད་ལ་ཚོས་དད་རང་མོས་ཀྱི་སྤིང་བྱས་ལུ་ཡངས་སྤན་བུ་ཡོད་
པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་གི་འོག་ནས་སྤྲུལ་འཆལ་སྤོད་སྤོད་བྱེད་མཁུན་དང་། ལྟ་ཁང་
དགོན་པ་ཉམས་གསོ་བྱེད་མཁུན་དེ་འདྲ་ཡོང་གི་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ཚོ་སྤྱི་རོལ་བྲ་བྲ་
ཟེང་ཟེང་བཟོ་བྱས་ཙམ་ཞིག་ལས་ཏེ་ལས་དགོས་པ་ཞིག་ཙ་བ་ནས་ཡོད་པ་མ་རེད། རང་
པ་སངས་རྒྱལ་པའི་ཚོས་ཟེར་བ་འདི་སྤོད་གཉེར་གཉེར་ཟབ་བྱས་པའི་སྤོད་ནས་གཟི་བརྟེན་
ཅིག་ཐོན་དགོས་པ་དང་། དེ་ཐོན་པ་ལ་དུས་ལུན་དགོས་ལ། ཆ་ཆུན་གཞན་དག་
ཀྱང་མང་པོ་ཞིག་དགོས་པ་རེད། དེ་ཚོ་མེད་པའི་ཐོག་ལ་འཇམ་སེལ་ཚོས་དད་རང་
མོས་ཡིན་ཟེར་བ་དེ་ཙམ་གྱི་གནས་ཚུལ་འོག་སྤྱིན་པ་ཡིན་ན། རིམ་པས་རིམ་པས་
ནང་པ་སངས་རྒྱལ་པའི་ཚོས་རྒྱ་ཆེ་གཏོང་ཟབ་ཀྱི་མཚན་ལྡན་པ་དེ་མོངས་དད་ལ་འགྲོ་
བའི་ཉེན་ཁ་ཉན་ཉན་མཐོང་གི་འདུག

ང་རང་ཚོ་འདི་ལྟར་སྤོད་མཁུན་ཚོ་དང་། ལྟ་དོན་པོད་ནང་ལ་སྤོད་མཁུན་

ཚོས་ཚོས་དད་རང་མོས་ཀྱི་སྤིང་བྱས་འོག་དགོན་པ་ལྟ་ཁང་ཉམས་གསོ་བྱེད་ཐུབ་པ་
ཙམ་ལ་ཏེ་ལས་རྒྱ་ཙ་བ་ནས་མེད། དེ་ཙམ་ལ་མགོ་བོ་འཁོར་བ་དང་། ཚོག་ཤེས་
བྱས་ནས་བསྐྱེད་ན་སོ་སོའི་བྱ་བ་སོ་སོས་སྤོད་ཀྱི་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་མཐོང་གི་འདུག དེ་
བཞིན་སོ་སོའི་ཤེས་ཡོན་གྱི་ཙ་བ་པོད་ཡིག་སྤོད་ཀྱི་དང་། པོད་རང་གི་རིག་གཞུང་
ཡར་རྒྱས་གཏོང་བའི་ཐོག་བར་ལམ་གང་ལ་གང་འཚམས་ཡར་རྒྱས་སྤྱིན་ཡོད་པ་དེ།
དངོས་གནས་དགའ་བསུ་ལུ་འོས་པ་རེད། འོན་ཀྱང་པོད་ཡིག་གི་ཐོག་ནས་སྤོད་
སྤོད་ཡག་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ཡང་། སྤྱིན་ཆད་ཀྱི་མདུན་ལམ་ལ་ལུགས་མ་ཐུབ་
ཀྱི་དཀའ་ངལ་འཕྲད་ཀྱི་ཙ་བའི་གནས་སྤངས་ཤིག་ཡོད་པ་རེད། དཔེར་ན་པོད་
ཡིག་ཐོག་སྤོད་སྤོད་ཡག་པོ་ཡོད་པའི་མི་ཞིག་ཡིན་ན། ག་རེ་བྱས་ཀྱང་མི་ཚེའི་མདུན་
ལམ་གྱི་ནང་དཀའ་ངལ་འཕྲད་དེ། མདུན་ལམ་ཆེན་པོའི་ཐོག་དུ་འགྲོ་བུ་བསམ་
མེད་པ་ཞིག་གནས་ཚུལ་མང་པོའི་འོག་ནས་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་
རིམ་པས་རིམ་པས་པོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ཉམས་བསྐྱེད་དང་། མེག་མེད་འགྲོ་བུའི་
ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་གསལ་པོ་རེད། དེང་དུས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་ལ་ཆ་བཞག་ན་ཡང་།
སྤྱིང་ག་ཆུ་མའི་ངོས་ནས་པོད་པར་ག་ཚེའི་ཐོག་ནས་དོན་དམ་གྱི་སྤྲུལ་ལུག་ཅིག་ག་ལ་
བྱེད། ང་རང་ཚོ་པོད་པའི་ངོས་ནས་ཀྱང་སྐབས་རེ་དུས་ཚོད་ཚུད་ཚོས་བཏང་ནས་
སྤོད་སྤོད་བྱེད་ཀྱི་དང་། ལས་ཀའི་སྤོད་བཅར་བྱེད་ཀྱི་དེ་འདྲའི་ཐོག་ལ་སེམས་ཁུར་
རི་བཞིན་བྱེད་མ་ཐུབ་པར། ཉི་མ་གང་འཁྲོལ་སྤོད་ཡངས་ཀྱི་ནམ་པ་ཞིག་ཡོད་པ་
ང་རང་ཚོས་མཐོང་གསལ་དེ་རེད།

དེ་འདྲ་ཡིན་ཙང་ཤེས་བྱ་ཡོན་ཉན་གྱི་ཐད་འོག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཤོག་ལྟེ་མང་པོ་
འགྲེམས་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། འོན་དམ་པའི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་སྤོད་སྤོད་འཇམས་
གོར་ཆེན་པོ་འགྲོ་གི་ཡོད་པའི་བཟོ་ཞིག་ང་ཚོས་མཐོང་གི་འདུག གནས་ཚུལ་དེའི་
འོག་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ན་རིམ་པས་རིམ་པས་པོད་མི་རིགས་དེ་སྤོད་པ་ལྟེ་གཅིག་བྱས་ནས་
བསྐྱེད་ཀྱི་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་ཞིག་མཐོང་གི་འདུག དེ་ནས་སྤྲུལ་གོས་དང་ཇ་དྲག་གོས་
ཀྱི་གནས་ཚུལ་གང་ཡོད་ཟེར་ན། པོད་ལུལ་རྒྱ་ལུལ་དུ་བསྐྱེད་ཀྱི་ཉེན་ཁ་གསལ་

པ་དེ་རེད། དཔེར་ན། ང་ལྟེ་སའི་ལ་མདོ་ལ་ཆ་བཞག་ན་པོད་ཡུལ་འབྲུལ་མེད་གཅིག་རེད་དེ། པོད་ཡུལ་རྒྱ་ཡུལ་པ་ཏ་ལམ་བརྒྱུར་ཚར་བ་ལྟ་བུ་ཆགས་ཡོད། དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་གྱི་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་ཞིག་པོད་ཡོངས་རྫོགས་ལ་སླེབས་ཡོད་པ་རེད། བྱས་ཙང་ད་ལྟའི་དུས་ཚོད་འདིར་ངོ་ཚོག་བསམ་སློབ་གཏོང་ཟབ་པོ་ཞིག་དང་། ཞིང་ཁུང་རྩལ་པའི་གཏོང་ནས་ཡིད་གཟབ་བྱས་ཏེ་རིག་པ་བརྗེས་དགོས་པའི་དུས་ཚོད་ཅིག་ཆགས་འདུག དེར་བརྟེན་ཚར་མས་སེམས་ལུགས་བརྒྱད་དེ་རྣམ་ཐག་གྲེད་དགོས་ཞེས་ངས་ཚར་མར་སྐུལ་ལྷག་གྲེད་རྒྱ་ཡིན།

ང་ཚོས་འདིར་རྗེས་དྲན་གྲེད་པ་འདི་ཉེན་མ་གཅིག་རུ་བ་རུ་བྱས་ནས་སྐད་ཆ་འདྲ་ཆགས་པོ་རྩར་མོ་གང་ཤོད་རྒྱུའི་དོན་དག་མ་རེད། འཇུས་ཤོར་འགྲོ་ས་དེ་ང་ཚོས་སྐད་ཆ་བཞག་ཡག་ཉེས་ཀྱི་སྤན་བུ་རྩན་བུ་འགྲོ་སྲིད་ཀྱང་དེ་ཙམ་གྱི་ཐལ་ཆ་ཡོད་པ་མ་རེད། འཇུས་ཤོར་འགྲོ་ས་གང་ནས་འགྲོ་གི་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། མོ་གཅིག་ཞག་པོ་སྐུམ་བརྒྱ་དུག་ཚུའི་རིང་ལ་མི་ཚང་མས་ཉིན་རེ་བཞིན་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་ལ་སོ་སོའི་སེམས་ལུགས་པ་བརྒྱལ་ས་པའི་ཚོག་ནས། ཉིན་མ་རེ་རེ་བཞིན་དོན་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དང་། ངོ་ཚོག་འཆར་གཞི་ལྡན་པའི་ཚོག་ནས་སྤྱིན་པ་ཡིན་ན་ཐན་གྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་མིན་ཉིན་རེའི་བརྒྱུད་ནང་ང་རང་ཚོས་བསམ་སློབ་གང་ཡང་མ་བཏང་བར་རང་དགར་བསྟན་པ་འཇུག། རྒྱུད་ལུག་ལེ་ལོའི་དབང་དུ་བཏང་ནས་རྫོད་ཡངས་ཀྱིས་ཉི་མ་སྐུམ་བརྒྱ་དུག་ཚུ་དེ་རྒྱུད་ཚོས་བཏང་ན་འཇུས་ཤོར་དེས་འགྲོ་གི་རེད།

དུས་དུས་ལ་ང་ཚོས་རྗེས་དྲན་གྱི་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་པ་གཅིག་ཤར་ཏ་ལས་རྒྱ་གང་ཡང་མེད། ང་རང་ཚོ་ཚང་མས་མོ་གཅིག་གི་ཉིན་ཞག་རེ་རེའི་ནང་ཏན་ཏན་རིག་པ་བརྗེས་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། དངོས་གནས་ང་རང་ཚོའི་བཟང་པོའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆ་ནས་བཞད་པ་ཡིན་ན། འཛམ་གླིང་ཚོག་པོད་མི་ཞེས་བརྗོད་དུས་རིན་ཐང་ཡོད་པའི་མི་རིགས་གིག་དང་། རིན་ཐང་ཡོད་པའི་རིག་གཞུང་ལྡན་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། ཡང་རྫོགས་གཅིག་ནས་བསམ་སློབ་བཏང་བ་ཡིན་ན། ང་རང་ཚོ་བོད་པའི་གཤིས་ཁ་ལ་ཆ་འདྲེད་གཏོང་མཁན་ཡོད་ན་མཁྲིགས་པོ་དང་། རྒྱུད་པོ་གྲེད་ལུ་བ་

མཁན་དང་། དེ་ཙམ་རྗེ་དག་གི་གནས་ཚུལ་རང་མེད་ན་རྒྱུད་ལུག་རྫོད་ཡངས་ཀྱི་ཚོག་ནས་གོ་ཐག་སློད་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པའི་བརྗོད་འདུག།

བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་ལ་ཆ་བཞག་པ་ཡིན་ནའང་ང་རང་ཚོའི་མི་ཚོག་གོང་མ་དེ་དང་། དེའི་གོང་མའི་ཚོག་ནས་ཏན་ཏན་རང་གི་ལུང་པའི་ནང་འཇུག་སྐྱང་སོ་སོའི་ངོ་གདོང་ལ་རྗེ་དག་གི་གནས་ཚུལ་ཞིག་མ་བུར་སྤྱིན་ཆད་ལ། རྫོད་ཡངས་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཉེ་བའི་རྒྱལ་རབས་ལོ་རྒྱུས་ལ་སྤྱི་མིག་བརྒྱས་ན་ཏ་ཙང་གསལ་པོ་འདུག།

དེའི་ཚེ་དེའི་དུས་ཚ་བ་སོ་སོ་རང་དབང་བྱས་ནས་བསྟན་པ་རེད། ཡིན་ནའང་རྗེ་དག་གི་གནས་ཚུལ་དེ་སོ་སོའི་མདུན་དུ་མ་བསྐྱེབས་བར་དུ་རྫོད་ཡངས་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་ཉེར་ལེན་གྱིས། ད་ལྟོ་ང་རང་ཚོའི་མི་ཚོག་འདིར་གནས་ཚུལ་འདི་འདྲ་ཞིག་ལ་གྱུར་བ་རེད། ད་དུང་ཡིན་ན་ཡང་ལོ་གཅིག་ཞག་པོ་སྐུམ་བརྒྱ་དུག་ཚུའི་རིང་ང་རང་ཚོས་སོ་སོའི་མདུན་ལ་རྗེ་དག་གི་གནས་ཚུལ་ཞིག་མ་བུར་བར་སོས་དལ་རྫོད་ཡངས་ཀྱི་ཚོག་ནས་སྤྱིན་པ་ཡིན་ན། ད་དུང་ང་ཚོར་དཀའ་ངལ་གང་འདྲ་ཞིག་འཇུག་ཡོང་མི་ཡོང་ཏ་གོ་ཡག་མེད། བྱས་ཙང་ང་རང་ཚོ་ཚང་མས་ཞིང་ལ་རྩལ་པ་བརྒྱལ་རྗེ་གཟམ་གཟམ་གྲེད་དགོས་ཞེས་དེ་རིང་ངས་གཞེན་སྐུལ་གྲེད་རྒྱ་ཡིན། བཀྲ་གིས་བདེ་ལེགས། ལུགས་རྗེ་ཆེ་ཞེས་བཀའ་བརྒྱལ།

གསེང་གི་འཕེལ་རྒྱས་མདུན་ལམ་བད་མཐའ་མེད།

༡༧༥༧།༣།༡༤

སྤྱི་ཕོན་ལ་མཚོན་ན། གསེང་གི་ཕ་འདེམ་པོད་པའི་མིང་མ་བརྒྱལ་པ་དང་།

༄༅། །ད་ཕན་དཀའ་ངལ་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་། མོ་མང་རིང་པོད་
ཀྱི་གསེང་གི་ཕ་འདེམ་ལ་མི་མང་པོས་གང་ལྟར་ཕྱབ་ཅི་ལྟར་ཞབས་འདེགས་འབད་བཅོམ་
བྱས་པར་བརྟེན་དུ་ལྷོ་གྲུབ་འབྲས་འདི་ཐོབ་པ་རེད། པོད་མི་རིགས་འདི་མོ་རྣོང་
ལྷག་མོང་ཡང་དུང་མི་རིགས་འབྲར་རྒྱལ་སྤྱོད་ལྟར་ལྟར་ལོ། པོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་
རྒྱུར་གསལ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་། བར་ལམ་པོད་ནང་གོད་
ཆག་དུ་ཅང་ཆེན་པོ་བྱུང་སྟེ་མདོར་ན་མི་རིགས་རང་ཉིད་བརྒྱལ་ཉེན་གྱི་དུས་ཚོད་ལ་
ལྷག་པའི་ཕྱི་འགྲུབ་ཆེན་ཞིག་ཡོད་ན་ཡང་། ད་དུང་མེས་མཆོད་ལྷགས་མ་ཉམས་པ་
དང་། འཛམ་གླིང་གི་བཅོམ་བྱེད་པ་གཞན་དང་མི་འདྲ་བར་པོད་དོན་ཐོག་དུས་
ཚོད་གང་ཅམ་སྤྱིར་ཀྱང་དོ་སྣང་སྲུ་མཐུད་བྱེད་པའི་ཁར། བར་ལམ་པོད་ཕྱི་ནང་
འབྲེལ་བ་མང་དུ་འགྲོ་སྐབས་དོ་སྣང་ཆེ་རུ་འགྲོ་བའི་། དེ་རིང་ཡོང་བའི་རྒྱ་ཆེན་
པོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ལ་ལྷག་ཡོད། པོད་པར་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གོ་མས་གཤིས་
ཀྱི་རིག་གཞུང་ཞིག་ཡོད་ལྟར་དེ་ལ་དོ་སྣང་གསར་པ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། རིག་
གཞུང་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡོད་པའི་མི་རིགས་དང་། ལྷང་པར་རང་བྱུགས་ཀྱིས་དོ་སྣང་
གསར་པ་ཞིག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་གསེས། དེ་དང་འབྲེལ་བའི་གནས་སྐབས་སུ་པོད་རྒྱ་
པའི་དོན་ལ་རིག་གཞུང་གིས་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་གསལ་པོ་རེད། རིག་
གཞུང་སྟེ་ཆོན་ནང་གི་གསེང་གི་ཕ་འདེམ་ལ་འཕྲོད་བརྟེན་ལ་བརྟེན་ནས་མིའི་གཞུགས་པོ་
བདེ་བར་བཅོམ་གི་ཡོད་པ་དང་། ནང་དོན་རིག་པས་མིའི་སེམས་ཞི་བདེ་བཅོམ་གི་
ཡོད་པ་བཅས་རིག་གནས་དེ་གཉིས་ལ་མདུན་ལམ་ཆེན་པོ་ཡོད། གང་ལྟར་པོད་

ཕྱི་པའི་དོན་ལ་མཚོན་ན། གསེང་གི་ཕ་འདེམ་པོད་པའི་མིང་མ་བརྒྱལ་པ་དང་།
པོད་པའི་སེམས་བྱུགས་བརྟན་དུ་འགྲོ་བ། པོད་པར་དོ་སྣང་གསར་པ་སྤྱི་བས་པ་
བཅས་ཀྱི་ཐད་ཕན་ཐོགས་ཉན་ཉན་ཡོད། དེ་ནི་རང་རྩེ་ནང་ལྷུ་ལ་འུད་ཐོབ་བཤད་
པ་མ་ཡིན་པ། ང་རང་ཚོས་ལྷུ་རྒྱལ་གྱི་འབྲེལ་བཤད་བྱེད་མ་དགོས་པར་མི་ཚོས་
རང་བྱུགས་ཀྱི་དོ་སྣང་སྤྱི་བས་ཀྱི་ཡོད།

པོད་ཀྱི་གསེང་གི་ཕ་འདེམ་ལྷུ་གཞུགས་པའི་འགྲོ་སྐབས་མིག་གིས་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་པ་
དེ་གཅིག་པོ་མིན་པར། མིག་གིས་མཐོང་རྒྱ་མེད་པའི་འབྲུང་བ་རྒྱང་གི་ནམ་གཞག་
ཅིག་བཤད་ཡོད། དེའི་རྒྱ་ཆེན་ཀྱིས་དེང་སང་འབྲུལ་ཆས་ཐོག་ནས་བརྟག་དཔྱད་བྱས་
ཏེ་དོས་ཟེན་མ་ལྟར་པའི་ན་ཚེ་མང་པོ་ཞིག་ པོད་ཀྱི་སྤྱི་ཕོན་པའི་ལག་རྒྱུན་བརྟག་ཐབས་
ནས་ངོ་འཕྲོད་དེ་བཅོས་ཀྱི་ཡོད། པོད་པའི་སྤྱི་ཕོན་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལྷན་ཚོས་
དེ་འདྲ་ཡོད་པ་ཡིན་ཅང་འཛམ་གླིང་ཐོག་དོ་སྣང་བྱེད་མཁན་པོ་རེ་བཞིན་རེ་མང་དུ་
འགྲོ་གི་ཡོད་པས་ང་ཚོས་པོད་པའི་རིག་གཞུང་ཞེས་སོ་སོ་གཅིག་ལྷུ་དེ་མ་བརྟེན་
པར་དངོས་གནས་མི་གཞན་ལ་ཕན་པ་ཞིག་བྱེད་དགོས། ང་རང་ཚོ་ནང་པ་སངས་
རྒྱས་པ་ཡིན་པར་བརྟེན། པོད་པའི་རིག་གཞུང་གི་ནང་དོན་ཚོས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་
ན། ང་ཚོས་ནམ་ཀུན་ཁ་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཅེས་བཤད་པ་བཞིན་དངོས་
གནས་ལག་ལེན་ཐོག་རྣམས་པའི་བསམ་པས་འགྲོ་བ་མིའི་འཕྲོད་བརྟེན་ཞབས་འདེགས་
ལེགས་པར་བརྒྱུད་ལྟར་ལྷག་ལྷུང་ན། དངོས་སུ་གསེང་གི་ཕ་འདེམ་ལེན་བརྟེན་
བ་དེས་བརྒྱུད་ནས་སངས་རྒྱས་བརྟེན་པའི་ཞབས་འདེགས་ལ་འགྲོ་བའི་། དེ་ཡང་
འབྲེལ་སེལ་མིའི་ལྷས་པོའི་བདེ་བར་ལ་ཕན་ནས། སྤྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བརྟེན་པ་
དང་། བྱེད་བྱུགས་གསེང་གི་ཕ་འདེམ་ལ་དོ་སྣང་གསར་པ་སྤྱི་བས་ཏེ་མདའ་གཅིག་གིས་
ག་བགཉིས་ཟེར་བའི་དཔེ་ལྟར་གཅིག་གོ་གཉིས་ཚོད་ཀྱི་ལག་ལེན་བྱེད་སྤྱངས་དེས་མི་
མང་པོར་ཕན་ཐོགས་དག་མཚན་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དངོས་སུ་མཐོང་གི་འདུག པོད་
ཀྱི་གསེང་གི་ཕ་འདེམ་ལ་ལྷན་པའི་ཐོག་ནས་གཞན་ལ་གོ་བརྒྱུར་འབྲེལ་བཤད་བྱེད་
རྒྱ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། དེ་རིང་ང་ཚོ་པོད་པ་ནང་ལྷུ་ལ་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་ཏེ་

གོ་བསྐྱར་གིན་ཏུ་ཡག་པོ་བྱུང་འདུག རྩན་ཆད་ཀྱང་རྒྱ་གར་པའི་སྐྱེན་པ་ཁག་དང་
འབྲེལ་བ་བྱས་ཏེ་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་ནས་ཕན་ཚུན་གོ་བསྐྱར་འབྲེལ་བ་བྱས་ཤིང་རྒྱ་
བྱུང་ན་ཡག་པོ་ཡོང་གི་རེད།

ད་རིང་ཡག་ཁྱིམ་སྐོད་རྒྱུ་སྐོབ་སྐྱུག་ཚོ་དང་བཅས་ཡོད། སྐོབ་སྐྱུག་ཚོའི་
ངོས་ནས་ད་ཕན་དུས་ཚོད་གང་འཚམ་བཏང་བ་དང་། རྩི་པའི་ངོས་ནས་ཀྱང་འགྲོ་
སྲིང་གང་འཚམ་བཏང་སྟེ་ད་ཆ་ཁྱེད་རང་ཚོའི་སྲག་པར་འགན་ཁུར་བའི་དུས་ལ་
སྐྱབས་ཡོད། དེ་སྔ་སྐྱེན་ཅིས་ཁང་ལ་སྐོབ་སྐྱོད་བྱས་ནས་ཉམས་སྲུང་ཡོད་པའི་
མི་ཐོག་ཉུང་གས་ལས་ཕལ་ཆེ་བ་རྣམས་པའི་དུས་ལ་བྱག་ཅིང་། མིའི་མི་ཚེ་ལ་
ཆད་ཡོད་པ་དང་། མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གཞུང་ནི་ཡོ་བརྒྱ་སྲག་ནས་སྟོང་སྲག་བར་གནས་
དགོས་པ་ཞིག་ཡིན་གཤིས། གན་པའི་མཇུག་གཞིན་པས་མཇུག་དགོས་པའི་དུས་
ལ་སྐྱབས་ཡོད་ན། ཁྱེད་ཚོས་ལྷག་བསམ་ནམ་དག་གི་སྐོ་ནས་ངོ་སྟོག་རྒྱབ་མཐུན་
མེད་ཐོག་ལྷམ་མེད་སྤིང་སྐོབ་སྐོབ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉུར་ཐག་བྱེད་དགོས་པ་མ་ཟད། བད་
པར་ལྷ་སྐྱབས་ཀྱང་ལྷག་བསམ་དང་། བཙེ་བའི་བསམ་པ། གཞན་ཕན་གྱི་བསམ་
པ་བཅས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ལྷ་དགོས། ད་ཕན་དཀའ་ངལ་མང་པོ་ཞིག་འཕྲད་ཡོད་ཀྱང་
ང་ཚོས་སེམས་ལྷགས་མ་ཆག་པར་ལྷགས་བསྐྱེད་འབད་བཙོན་བྱས་པ་དང་། བར་
ལམ་བོད་ནས་སྐྱེན་པ་ཁག་གཅིག་འབྱོར་ཏེ་བོད་རྩི་པའི་དོན་ལ་སེམས་ལྷགས་བཅངས་
ནས་ཉུར་ཐག་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་དེང་སང་མཐོང་རྒྱ་ཡོད། ད་དུང་ཡང་ཡར་རྒྱས་
ལ་མཐའ་མེད་པས་ཚང་མས་སེམས་ལྷགས་བསྐྱེད་དེ་ཉུར་ཐག་བྱེད་དགོས།

ཅིས་རིག་ཀྱང་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་གལ་ཆེ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། ལྷག་དོན་མཛད་
སྟོ་ཁག་དང་། བྱ་བ་གལ་ཆེ་བ་ཚང་མ་ཚོས་ཆ་ལྷ་དགོས་ཀྱི་ཡོད། ད་དུང་ལོ་
ཐོ་དང་། ཚེ་རབས་ལས་ཅིས་ཙམ་མ་ཡིན་པ་སྤྱོགས་གཞན་ནས་ཡར་རྒྱས་གཏོང་
རྒྱ་ཏན་ཏན་ཡོད། དུས་འཁོར་ནས་བཟད་པའི་དབྱངས་འཆར་ཅིས་ཀྱི་འགྲོ་སྐྱེད་ས་
བཀའ་རྒྱ་མ་དགོན་པོ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་འདུག་པ་དེ་ཚོ་ང་ཚོས་ཤེས་ཐབས་བྱེད་དགོས་
པའི་ཁར། ཅིས་ཀྱི་རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་ཡར་རྒྱས་གཏོང་སྤྱོགས་ཐད་རྒྱབ་

སྤྱོགས་པའི་ཅིས་ཀྱི་འགྲོ་སྐྱེད་ས་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་མནའ་སྔ་མོའི་ཅིས་ཀྱི་འགྲོ་སྐྱེད་ས་
དེ་ཚོ་དང་གོ་བསྐྱར་བྱས་ཏེ། ང་ཚོའི་སྐར་ཡོད་ཀྱི་ལག་རྒྱན་ཡར་རྒྱས་གཏོང་
ཐབས་ལ་བསམ་སྟོན་གཏོང་དགོས་ཞེས་སོགས་བཀའ་རྒྱལ་ཞིང་། དེ་རྗེས་བཀའ་རྒྱོན་
འདུ་ཆེན་བྱུང་བ་ལྟར་ནས་རྒྱལ་མཚོག་ནས་ལག་འཁྱེར་གསོལ་རས་སྐྱུལ་མཇུག་ལོང་
ས་མཚོག་གིས་དབྱས་སྐྱུ་འཁོར་ཆེབས་ཞབས་ནམ་པས་འབྲེལ་སྟོན་དང་། དཔེ་
མཚོད། སྐྱེན་ཅིས་ཁང་། སྐྱེན་སྐྱོར་ཁང་། སྐྱེན་མཛོད། སྐྱེན་ཁང་།
ནད་གསོ་ཁང་བཅས་པར་གཟིགས་ཞིབ་བྱུང་བ་ལྟར་ཉིན་དགུང་ལྷགས་སྐྱེན་འབྲེལ་བ་ཞེས་
དང་མཐོན་སྟོན་གཟུབ་རྒྱས་སྐྱུལ་བ་བཅས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དུ།

རང་བཅོན་ཚོད་ལེན་འབྲེལ་ཚོད་ལ་སྤྱིའི་སྤྱི་ག་འདུགས་ཀྱི་

ལུས་པ་ལྷན་དུ་གལ་ཆེ།

༡༩༤༥།༥།༡༠

བཅོན་བྱིལ་བོད་གཞུང་གི་སྤྱི་ལུ་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་བཅོ་ལྔ་པའི་

ཚོགས་སྐབས་པའི་བཀའ་སློབ་གསུང་བཤད།

༡༧། །དེ་རིང་ལས་བརྗོལ་སྤོངས་ཚོགས་ཆེན་ལུས་པ་འཚོགས་པ་འདིའི་ཚོགས་པ་
ཚང་མར་བཀྱིས་བདེ་ལེགས་ལུ་རྒྱ།

ད་ལས་སྤོངས་གང་སའི་མི་མང་པོ་ཞིག་འདོམས་ཡོད་པར་བརྟེན། ངས་
ཉག་པར་བཤད་པ་ལྟར་ང་ཚོས་འདྲ་ཆགས་པོའི་སྐད་ཅེས་ཡིན་པའི་ཚོགས་ནས་དངོས་
གནས་དོན་དོན་དོན་གི་བྱུང་འབྲས་ཤིག་ཐོན་པའི་ཆེད་དུ་ཚང་མས་སེམས་ཁུར་སྒངས་
ནས་གོ་བསྐྱར་བྱེད་དགོས་པ་མ་ཟད། རྣམ་ཀུན་ནས་སོ་སོའི་ལས་གནས་ཐོག་ཁ་
ཞེ་དོ་སྐྱོག་མེད་པར་རྒྱབ་མཐུན་མཚུངས་པའི་ལས་ཀ་ཡག་པོ་ཞིག་བྱེད་དགོས། གཞི་
ཀར་འདས་པའི་ལོ་ཉེར་བརྒྱད་ལྷག་ཙམ་རིང་ཚང་མས་དུར་ཐག་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་
རྣམས་ང་ཚོས་འཕྱར་དོམས་བྱེད་མ་དགོས་པར་དེང་སང་འདྲམ་སྤྱིར་ཐོག་རིན་ཐང་
ཚད་འབེབས་ཆེན་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་དག་ནི་བྱུང་འབྲས་མི་དམན་པ་ཞིག་ཡིན།

དེ་ནས་གཙོ་ཆེ་བ་ཞིག་ལ་བོད་དུ་ཡོད་པའི་རྒྱ་ཆེའི་མི་དམངས་ཚོ་དངོས་གནས་
ལྷག་བསམ་སྤྱིར་སྤོངས་ཏེ་ལས་པ་ཡོད་པ་དང་། ལྷག་པར་གཞིན་སྤྱི་ཚོ་སྤོངས་
གཅིག་ནས་ཚོས་དད་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་མ་ཟད། ཚོས་དད་ཡོད་མེད་ལ་མ་ལྟོས་པར་
ཅ་བའི་མི་རིགས་ཀྱི་ལྷ་བ་ལྷགས་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད། མདོར་ན་ལས་བྱེད་དང་གྲང་
བཅོམ་ཏང་ཡོན་དེ་ཚོ་ཡང་སོ་སོའི་ལས་ཀར་གཞིགས་པའི་སྐད་ཆ་ཞིག་ཁ་ནས་མ་བཤད་
རང་བཤད་ཐུག་གི་ཡོད་པ་ལས། དོན་དམ་པའི་སེམས་ཀྱི་དཀྱིལ་ལ་བོད་མི་རིགས་

ཀྱི་བསམ་སྤོངས་ཡོད་པ་ལས་ཆེར་བརྒྱ་ཆ་དགུ་བརྒྱ་གོ་དགུ་ཡན་ཟིན་ཞིང་། ཁོང་ཚོས་
ཅ་བའི་མི་རིགས་ཀྱི་ལངས་སྤོངས་ཐོག་བརྟན་པོར་ལངས་ཡོད། དེ་ཚོ་ནི་ང་ཚོའི་
ཅ་བའི་སྤོངས་ལྷགས་ཡིན། ང་ཚོ་སྤྱི་ལ་སྤོངས་མཐན་བོད་པ་ཚོ་ཡང་ད་བར་གཞན་
ལུལ་དུ་ཞབས་འདེན་མ་ལྷས་པ་ཡག་ཐག་ཆོད་ཡོད།

བོད་ནང་གི་གནས་ཚུལ་ལ་ཆ་བཞག་ན་བར་ལས་འགྱུར་བ་གང་ཙམ་སྤྱིན་ནས་
ཐུན་བུ་དཔུགས་གཏོང་ཡོང་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ལྟར་བ་མ་ཟད། དེ་སྤྱིའི་
བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་དང་ཚོས་འགྱུར་ལོ་རྒྱུས། རིག་གཞུང་། མི་རིགས་ཀྱི་
གོམས་གཤེས་བཅས་གང་ཅིའི་ཐོག་སྐད་ཆ་ཐུན་བུ་བོད་ཚོགས་པའི་གོ་སྐབས་ཤིག་རྙེད་
དེ་མ་མས་སུ་གྱུར་སྤོངས་གཏོང་རྒྱུ་འདྲ་མཉམ་དུ་སོང་ནས་གནས་ཚུལ་ཤེས་རྟོགས་ཡོང་
རྒྱུར་མན་ཐོགས་བྱུང་ཡོད་པ་དང་། ཡང་སྤོངས་གཞན་ཞིག་ནས་ཐུན་བུ་ལྷག་དུ་
སོང་བའི་སྐབས་ལ་བསམ་སྤོངས་གཏོང་བའི་ཐབས་ཀྱིས་ཐུན་བུ་མཐན་ཆོའི་བསམ་སྤོངས་ནང་
དེང་སང་ཡག་ཐག་ཆོད་འདུག་སྐམ་པའི་ཚོགས་ཀྱི་ལྷ་ཚུལ་ཐུན་བུ་སྤོངས་པ་བཅས་
མདོར་ན་དགོ་སྤོངས་གཉིས་མཉམ་དུ་གནས་ཡོད། ཡིན་ནའང་ཅ་བའི་ང་རང་ཚོའི་
མི་རིགས་ཀྱི་བདེན་དོན་གྱི་ཆེད་དུ་བོད་ལ་ཡོད་པའི་མི་དམངས་མང་ཆེ་བའི་དོས་ནས་
ད་དུང་རྙོད་ཡངས་དང་སེམས་ལྷགས་ཆག་པ་ཞིག་ལས་ཆེར་ཡོང་གི་མ་རེད་བསམ་
ཀྱི་འདུག

ང་ཚོ་སྤྱི་ལ་སྤོངས་མཐན་ཚོས་བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་དམངས་ཚོ་སེམས་ལྷགས་མ་ཆག་
པ་དང་། རེ་བ་མ་བརྒྱགས་པ་ཞིག་ཡོང་ཆེད་དུ་ང་རང་ཚོའི་དོ་སྐལ་འགན་འཁུའི་
ལས་ཀ་རྣམས་རྙོད་གཡེང་མ་སོང་བ་དང་འགྱོད་པ་མེད་པ་ཞིག་དེས་པར་དུ་བྱེད་དགོས།
རང་རེའི་བྱ་བ་རྟེན་འབྱུང་ཡིན་གཤིས་འདི་སྤོངས་ཀྱི་གང་ཅིའི་ལས་རིམ་ནང་བྱུང་
འབྲས་མི་དམན་པ་ཞིག་ཐོན་དུས་བོད་ནང་སེམས་ལྷགས་དང་རེ་བ་གསར་པ་སྤྱེད་རྒྱུར་
མན་པ་དང་། དེ་བཞིན་བོད་ནང་གི་མི་དམངས་ཚོས་སེམས་ལྷགས་སྤྱིར་སྤོངས་
འགྱུར་མེད་དུ་བསྐྱར་བ་དེས་འདི་ལྷུང་ང་ཚོའི་སེམས་ལྷགས་ལ་མན་གྱི་ཡོད། དེ་
ལྟར་རྟེན་འབྲེལ་རྙོང་བྱུང་ལ་བརྟེན་ང་ཚོ་འདི་ལྷུང་ལ་སྤོངས་མཐན་ཚོས་གང་ཐུབ་ཅི་

ཐུབ་ཀྱིས་པོད་ནང་ཡོད་པའི་མི་དམངས་ཚོ་སེམས་ལུགས་མ་ཆག་པ་དང་། ཁོང་
ཚོ་མཐོང་ཚུལ་ཞན་པོ་མི་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་རྒྱན་གཏན་ནས་དན་ཤེས་བག་ཡོད་ཏེ་ཅང་
ཆེན་པོ་ཞིག་བརྟེན་དགོས་ཀྱི་འདུག སྤྱིར་བཏང་མིའི་གཤིས་ཀ་ལ་བཟང་པོ་བྱས་
པ་དེ་ལམ་སངས་མངོན་གསལ་དོད་པོས་སེམས་ལ་མ་དེས་པ་དང་སྦྱོན་ཆ་ཐོན་པུ་ཞིག་
ལྟར་ན་ལམ་སངས་མངོན་གསལ་དོད་པོས་སེམས་ལ་འཛིན་པ་ཞིག་ཡོད་གི་ཡོད་ཅིང་།
དེ་འདྲའི་ཚོགས་རྒྱ་གར་ལ་གང་ཡང་མི་འདུག་ཅེས་ཤོད་མི་སྲིད་པ་མིན་ན་དེ་འདྲ་
མི་ཡོང་རྒྱར་ཚང་མས་ལུགས་རྒྱག་དགོས་པ་དེ་གིན་དུ་གལ་ཆེན་པོ་ཆགས་འདུག

པོད་ནང་ཡོད་པའི་མི་དམངས་ཚོའི་རེ་བ་ལྷན་འབྲེན་འཕེལ་བ་དང་། སེམས་
ལུགས་མ་ཆག་པ་ཡོང་བའི་ཅ་བའི་གནད་དོན་སྐད་ཆ་འདྲ་ཆགས་པོ་དང་སྟན་པོ་ཞིག་
བགད་པས་མི་མན་པར། དོན་དོ་མའི་ལྷོ་བ་འབྲས་མིག་གིས་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་པ་ཞིག་
དགོས་ཤིང་། ང་ཚོས་ད་བར་ཨ་ལུ་ཅམ་བྱས་ཡོད་ལ་ད་དུང་ལྷན་འབྲེན་ལུགས་སྦྱོན་
རྒྱག་དགོས། བཅོམ་བྱོལ་གཞུང་ཟེར་ནའང་འདྲ། པོད་གཞུང་དགའ་ལྷན་སོ་བྲང་
པའི་ལུལ་འཛིན་མཁན་ཟེར་ནའང་འདྲ། གང་ལྟར་དེའི་སྤྱི་ལྷན་ལ་མཁན་ལས་
ཀྱི་སྡེ་མོ་བ་ཚང་མ་དེ་རིང་འདྲིར་སླེབས་ཡོད་པར་བརྟེན་ཚང་མས་དུར་ཐག་བྱེད་དགོས།

ང་རང་ཚོར་བདེན་པ་ཏན་ཏན་ཡོད་པས། དུས་ལུན་སྤྱུགས་བསྐྱངས་ནས་འབད་
བཅོམ་བྱས་ན་བདེན་པའི་མཐའ་གསལ་གྱི་རེད། ཡིན་ནའང་ང་ཚོའི་ཅ་དོན་རྒྱུར་
རྒྱུར་ཞིག་མིན་སྟབས་ལས་སྤོར་བྱུང་བྱས་ཐོན་མི་ཐུབ་པར་བརྟེན་ཅེས་སྤྱུག་ས་ནས་
བརྒྱབ་སྟེ་ལུན་རིང་གི་འཆར་གཞི་གདོང་རྒྱ་ཏེ་ཅང་གལ་ཆེ་ཞིང་། ང་ཚོ་དེ་ལྟ་
༡༩༧༩ ལོ་རྒྱ་གར་དུ་སླེབས་ནས་ལོ་ཆིག་སྟོང་དགུ་བརྒྱ་དུག་རུ་རེ་གཅིག་རེ་གཉིས་
ཀྱི་དུས་སྐབས་ལ་མི་ཁག་ཅིག་གི་བསམ་སློབ་སེམས་ཐག་ཐུང་ཐུང་གིས་མཁྱོགས་ལྷུར་
གནས་དོན་ཐག་གཅོད་མ་བྱུང་ན། ཡོ་ཉི་ལུ་ལུ་རུ་སྤྱུག་དགོས་ན་གང་ཡོང་བསམ་
མཁན་ཞིག་དང་། མི་ཁག་ཅིག་བསམ་སློབ་ནང་སྤྱིར་བཏང་འཛམ་སྐྱིང་ཚོགས་རང་
དབང་ཚོད་ལེན་གྱི་འཐབ་ཚོད་དེ་མི་རབས་སྡེ་ལ་ཉེ་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་ཡོང་སྲིད་བསམས་
ནས་ལུན་རིང་གི་འཆར་གཞི་གདོང་ཞིང་། དེའི་འབྲས་བུར་ད་ཆ་ལོ་ཉེར་བརྒྱད་

སོང་བའི་སྐབས་ལའང་ང་ཚོ་བརྟན་པོར་གནས་ཐུབ་ཡོད།

ད་དུང་ཡང་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་འགྱུར་བ་འགྲོ་གི་ཡོད་པར་བརྟེན་ང་ཚོས་
རེ་བ་ཆེ་ས་ནས་རྒྱག་དགོས་པ་སློས་ཅི་དགོས། ཡིན་ནའང་སྤྱིགས་གཞན་ཞིག་ནས་
ང་ཚོས་ཅིས་སྤྱུག་ས་ནས་བརྒྱབ་སྟེ་མ་བྱུང་སྟོན་འགོག་གི་བྱ་སྤྱིག་བྱ་རྒྱུའང་གིན་དུ་
གལ་ཆེ། ང་ཚོ་རྒྱ་གར་ནང་སྡོད་མཁན་གཙོ་བོར་བྱུར་པའི་རང་དབང་ལུང་པར་གནས་
འཁོད་པོད་མི་ཚང་མ་སྤྱ་ཐག་ཐག་དུ་སྟོན་རྒྱ་གནད་ཆེ་བས་དཔལ་འབྱོར་དང་། རིག་
གནས་སོགས་གང་ཅིའི་ཚོགས་ལུགས་སྦྱོན་རྒྱག་དགོས། ལྷག་དོན་དེང་སང་བོད་
ནང་སྟོན་མ་དང་མི་འདྲ་བར་གང་ཅམ་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་གི་ཡོད་སྟབས་ང་ཚོས་འགྲན་
བརྗེས་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། མ་གཞི་ང་ཚོ་རང་ས་བུལ་ནས་གཞན་
ལུལ་ལ་གྱུར་ཡོད་ཀྱང་། རང་དབང་ཡོད་པར་བརྟེན་རང་གིས་བསམ་སློབ་བྱང་
སྟེ་ཐབས་ཤེས་བྱས་ན་གང་ཡང་བྱེད་ཚོགས་པའི་གོ་སྐབས་དང་། མིའི་ནམ་དུང་
དང་གསར་གཏོད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཤེད་སྦྱོད་བྱེད་ས་ཡོད། རང་དབང་མེད་ན་དེ་
ལྟར་བྱེད་པའི་གོ་སྐབས་དང་ཆ་རྒྱུན་མེད། བྱས་ཅང་ང་རང་ཚོ་རང་དབང་ལུང་
པར་གནས་ཡོད་པ་ཡིན་དུས་གཟབ་གཟབ་བྱས་ན་གང་ཡང་བྱེད་ཐུབ་པའི་རེ་བ་ཡོད།

བར་ལམ་ང་ཚོ་དང་རྒྱ་ནག་དབར་འབྲེལ་བ་བྱུང་སྟེ་དེའི་ཚོགས་ནས་དགོ་མཚན་
ཐོན་པུ་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་། ལམ་སངས་ལྷོ་བྱུང་བྱས་ཐོན་ཐུབ་པ་བྱུང་མེད་ལ། དེ་
ལྟར་ཡོང་རྒྱ་ཡང་ཁག་པོ་རེད། དེང་སང་རྒྱ་ནག་གི་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་དང་བརྟེན་
པོ་མེད་པ་ཉེ་ཆར་གྱི་གནས་ཚུལ་ནས་ར་འབྲོད་བྱུང་ཡོད། ད་ལྟའི་དུས་ཚོད་འདི་
ང་ཚོས་རྒྱུང་སོ་བཞུས་ནས་སྟོན་པའི་དུས་ཚོད་གཅིག་ཡིན་པ་ལས། ཐག་གཅོད་
བྱེད་པའི་དུས་ཚོད་ཅིག་མིན་པ་མཐོང་གསལ་ཡིན། ང་ཚོའི་འཐབ་ཚོད་ནི་སོ་
སོའི་ཐོབ་ཐང་ཚོད་པ་ཞིག་ལས། ང་ཚོས་རྒྱ་མི་རིགས་ལ་མི་དགའ་བ་དང་ཁོང་
ཁོ་བྱས་ནས་ཚོད་པ་ཞིག་ཅ་བ་ནས་མིན། བྱས་ཅང་ང་ཚོའི་ཐོབ་ཐང་འདི་རྒྱ་མི་
རིགས་ཀྱིས་གསོལ་རས་གནང་དང་མ་གནང་གི་གནད་དོན་ལ་ཐུག་མེད། ང་ཚོས་
ཐོབ་ཐང་ཚོད་པ་འདི་འབྲུབ་དང་མ་འབྲུབ་གནས་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ཡིན་ན་ཡང་ཐོབ་ཐང་

ཚོད་པའི་དབང་ཆ་འོས་བབ་ང་ཚོར་ཡོད། དེ་ནི་པོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་འབྲེལ་བ་
ཡོད་པ་མ་ཟད། ད་ལྟོ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལའང་པོད་རྒྱ་ཚོའི་མི་དམངས་ཀྱི་
འདོད་པར་དེ་རང་ཡོད། རྒྱ་མི་རིགས་ཀྱིས་པོད་ལ་དབང་བསྐྱར་བྱས་ནས་ང་ཚོ་
པོད་པར་གྱུར་ཆེན་པོ་རག་ཡོད་ཅིང་། ལམ་གསར་པ་དང་། བོ་བུ་གསར་པ་
ཕན་བུ་འདྲུགས་སྐྱབ་དང་། འཕྲོད་བསྟེན་དང་། རིགས་གཞུང་ལ་སོགས་པའི་
ཐད་ལས་ཀ་སྐྱབ་བུ་བྱས་ཡོད་ན་ཡང་། རྒྱ་རྒྱུགས་ང་ཚོར་གྱུར་རྒྱ་པའི་དཀའ་
ངལ་དང་བསྐྱར་ན་ལ་དོ་ཐབས་མེད། དེར་བརྟེན་ང་ཚོས་རང་དབང་ཚོད་ལེན་
བྱེད་པ་དེ་ཐོབ་ཐང་ཡོད་པ་ཞིག་དང་རྒྱ་མཚན་ལྡན་པ་ཞིག་ཡིན། ཚང་མས་ལྷགས་
སློན་རྒྱག་དགོས།

ང་ཚོས་རང་བཙན་ཚོད་ལེན་བྱེད་པའི་འཐབ་ཚོད་ལས་འགྲུལ་ནང་མི་སྡེ་སོའི་
ལྷག་བསམ་དང་སེམས་ལྷགས་གཅིག་པུས་མི་འགྲིགས་པར་སྤྱིའི་སྤྱིག་འདྲུགས་ཀྱི་རྣམ་
པ་དེ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་ཞིང་། རང་རེ་ད་ལྟོ་ཁ་འཐོར་ནས་སྡོད་ས་གཞན་ཡུལ་འདྲ་
མིན་ནང་བསྐྱད་ཡོད་ན་ཡང་། པོད་མི་རིགས་གཅིག་ཀྱང་ཀྱི་ལྟ་བུའི་ཐོག་ནས་
གཅིག་ལ་གཅིག་འབྲེལ་གྱི་བསམ་སྒོ་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོད། ང་རང་ཚོའི་སྤྱིའི་སྤྱིག་
འདྲུགས་རྒྱ་གར་དྲ་རམ་ས་ལར་ཡོད་པ་ཡིན་ཅིང་། ད་དུང་སྤྱིག་འདྲུགས་འདི་ཚགས་
ཚུད་ཡར་རྒྱས་ཡོང་བའི་དོན་ལ་ཚང་མས་འབད་བཙོན་བྱེད་དགོས།

བར་ལམ་བཀའ་བཀའ་ལྷགས་ཆེ་བུ་བཏང་ན་ཡག་པོ་འདྲུག་ཅེས་བཀའ་ཚོན་གསར་
པ་འཐར་སློན་བྱེད་རྒྱས་མཚོན་དེ་བར་ངས་གང་ཡོང་ཅི་ཡོང་བསམ་སྒོ་བཏང་ཡོད།
སྤྱིར་བཏང་སྐབས་རེ་ང་རང་ཚོའི་པོད་རྒྱ་ན་ཞིག་ལ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེར་བཙུག་
ཡོད། པོད་གཞུང་གིས་འགྲིག་གི་མི་འདྲུག་ཟེར་བ་ཞིག་ཡོད། ལྷན་ཆ་འདི་ཚོ་
གང་ཡང་མི་འདྲུག རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་ངོས་ནས་ཞལ་འདེབས་རྒྱག་རྒྱ་ཡོད་པ་
དེ་རྒྱག་གི་རེད། ད་ལྟོ་བར་དུ་བརྒྱུད་ཡོད་ལ་ད་དུང་ཡང་མ་གྱི་བར་དུ་རྒྱག་གི་
རེད། ཡིན་ནའང་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཡོད་ན་ཡོད་པ་དང་མེད་ན་མེད་པའི་བོ་
འདྲ་པོ་མིན་པའི་ང་ཚོའི་བཙན་ཁྲིལ་གཞུང་གི་སྤྱིག་འདྲུགས་འདི་རྣམས་ལྷགས་ལྡན་པ་

ཞིག་ལྷང་ཐུབ་ན་ཡག་པོ་རེད་སྟེ་ལམ་པ་ངའི་བསམ་སྒྲུབ་ཡིན། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བཀའ་
ཚོན་གསར་པ་ཁ་ལས་བསྐོས་ནས་བཀའ་བཀའ་བྱ་བ་སྤྱིད་དེ་ལས་ཀ་སྐྱབ་བུ་ལྷགས་ཆེ་ཙམ་
བྱེད་ཐུབ་ན་སྟེ་ཞིང་། ང་རང་ལ་བསམ་སྒྲུབ་འདྲ་ཡོད་ན་གོ་བསྐྱར་བྱེད་ཚོག་
གི་རེད་མ་གཏོགས། གཞན་དམིགས་བསམ་ལེ་བྱེད་མི་དགོས་པ་བྱས་ན་ཡག་པོ་
མེད་དམ་སྟེ་ལམ་པའི་བསམ་སྒྲུབ་ཡོད།

ད་དུང་ང་ཚོ་མ་འོངས་པར་མོ་རྩ་ཙམ་འགོར་བུ་བས་ཡོད་མི་ཤེས། གཅིག་
བྱས་ན་ང་རང་ཚོས་གཙོ་ཆེ་ཤོས་བསོད་ནམས་ཡག་པོ་བསམས་པ་དང་། སྤྱི་ནང་
ལས་སློན་རྟེན་འབྲེལ་མང་པོ་ཞིག་འཛོམས་ནས་གནས་ཚུལ་འགྲུར་བ་ཏན་ཏན་ཡོང་
སྲིད་ལ། ང་ཚོའི་རེ་བའང་དེ་ལྟར་རྒྱག་དགོས། ཡང་གཅིག་བྱས་ན་ང་ཚོ་རྒྱ་
གར་ལ་སྤེལ་ནས་དེ་བར་མོ་ཉི་ལུ་ཙམ་བརྒྱུད་བསྐྱལ་བ་དང་། གལ་སྲིད་ད་དུང་
མོ་ཉི་ལུ་ཙམ་བརྒྱུད་སྤྱིལ་དགོས་ལྷང་ན། ངའི་མི་ཚེ་ཡང་ཤས་འགོ་གི་ཡོད་པས་
ང་ཚོའི་སྤྱིག་འདྲུགས་རིམ་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཚོར་ལྷགས་སློན་ངེས་པར་དུ་རྒྱག་དགོས་
པ་འདྲུག

ལས་ཁུངས་ཁག་དང་། ང་ཚོའི་སྤྱིག་འདྲུགས་རྣམས་ཀྱི་ལས་ཀ་ཏག་ཏག་ཡོང་
དང་མི་ཡོང་ནི་ང་ཚོ་གཅིག་པུའི་གནས་ཚུལ་ཙམ་མིན་པར་རྒྱལ་ཁབ་གང་སར་གནས་
ཚུལ་དེ་འདྲ་ཡོད། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཙམ་མིས་དང་། ལས་ཁུངས་ཁག་གི་འཛིན་
སྐྱོང་འགོ་ལྷངས་ཚགས་ཚུད་ཅིང་། ཞིབ་ཚགས་སྤྱིས་དག་ཅིག་ཡོད་དང་ཡོད་མིན་
ལ་མ་སྟོས་པར་ཙམ་པའི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་མི་རང་ཡིན་སྐབས་མི་ལ་སྟོས་ཚབས་ཤིན་
ཏུ་ཆེ་བར་བརྟེན་ང་རང་ཚོ་ཡང་དེ་བཞིན་ཡིན། ལས་ཁུངས་ཆེ་སྲ་གང་དུ་ཡིན་
ཀྱང་སྐབས་དེའི་མིའི་འཕྲོན་ཐང་དང་། ལྷག་བསམ། སེམས་ལྷགས་བཙན་དང་
འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་ཡོད། མི་ལ་ཙམ་པའི་ལྷག་བསམ་དང་སེམས་ལྷགས་ཤིག་ཡོད་
དགོས། གནས་ཚུལ་ཆེ་ས་ནས་བཀའ་ན་ང་ཚོར་འཛམ་སྐྱིད་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་སུ་
དང་ཡང་མི་འདྲ་བར་སྤྱིར་མི་དམངས་དང་། ཡང་སྟོས་ལས་བྱེད་པ་ཚོའི་ནང་
ལ་ལས་རྒྱ་འབྲས་དང་། འདི་དང་སྤྱི་མ། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བསྟན་པ། འགོ་

བ་མེམས་ཅན་གྱི་དོན། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་འཛིན་པ་མཁོ་བཅས་ཀྱིས་སྡེ་བའི་པའི་
རྣམས་བསམ་དང་མེམས་ཀྱི་གསུང་གི་ཉན་ཉན་ཡོད་པ་ལོན་ཏུ་ལོགས། འོན་ཀྱང་
རྣམས་བསམ་གཅིག་པུས་མི་འགྲིགས་པར་རྟུར་བཅོལ་དང་འཕྲོན་ཐང་ཡོད་དགོས།

རྣམས་རེ་རེ་རང་ཚོས་སྡོད་ཡངས་བྱས་ནས་ངས་ཉལ་པར་བཤད་པ་རྣམས། ཅུང་
གཅོད་བྱེད་མཁན་མ་བྱུང་བར་རྩུ་རྩུ་བྱས་ནས་ཉི་མ་གང་འཕྲོལ་དུ་སྡོད་པ་དེ་འདྲ་མི་
སྲིད་པ་མིན་ལ། ཡོང་གི་ཡོད། དེ་ཚོའི་གསུང་དོ་བདག་སོ་སོའི་ངོས་ནས་རང་
གིས་དངོས་གནས་མ་བྱུང་པ་དང་། ཡང་ན་འདོད་པ་མེད་པའི་བཟོ་འདྲ་པོ་ཡིན་
ན། དེ་ཡང་བསམ་སྒོ་གཏོང་དགོས་པ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། དེ་ནི་རང་ཚོ་མི་གཅིག་
གི་ཁེ་ཕན་དང་། མི་གཅིག་གི་གདོང་ལ་བརྟུ་རྒྱུའི་དོན་དག་ཅིག་མིན་པར་ཅུ་བའི་
ལས་ཀ་འབྲས་ཤོར་མིན་ལ་བརྟུ་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན། ཁ་སང་གསུམ་བཅུའི་དུས་
དུན་ཉིན་མོར་ཡང་ཤོད་རྒྱ་དང་། རང་ཚོ་བོད་པའི་གཤེས་ཀར་ཆ་འདྲེད་གཏོང་
མཁན་མེད་ན་སྡོད་ཡངས་སུ་སྡོད་པ་དང་། གནས་ཚུལ་རྩལ་འགག་ཅུར་ཐུག་
ན་དོག་ལ་འདྲིལ་སོ་དང་བསམ་སྒོ་གཏོང་མ་ཆག་པར་སྡོད་པ་དང་། ཐུན་བྱ་སྡོད་
ཡངས་ཅམ་ཡོད་ན་ཉི་མ་རིང་པོ་སོས་དལ་དུ་སྡོད་པའི་གནས་ཚུལ་རང་ཚོའི་ནང་ཐུན་
བྱ་ཡོང་གི་འདུག།

རྣམས་པར་རང་ཚོ་བཅོལ་བྱོལ་དུ་བསྐྱད་པའི་གནས་ཚུལ་འོག་རང་ཚོར་རྣམས་པོ་གཏོང་
མཁན་གྱི་དགའ་པོ་ཉིན་རྣམས་མིག་གི་མདུན་དུ་གནས་པའི་དངངས་རྣམས་གི་ཚོར་བ་དེ་མེད་
པར་ལོ་མང་སོང་ཅང་། ཞིབ་ཏུ་བསམ་སྒོ་བཏང་ན་མ་གཏོགས་འཆར་ཅན་གྱི་
གནས་ཚུལ་ཆགས་ནས། ལས་ཀ་འབྲས་ཤོར་ཡང་མངོན་གསལ་དོད་པོའི་ཞབས་
འདྲེན་མ་ཞུས་ཅམ་བྱུང་ན་དེས་འགྲིགས་པ་དང་ལ་དག་པའི་བསམ་སྒོ་གཏོང་སྐྱབས་
གིག་ཡོད་པ་དེ་ཚོ་ནོར་འབྲུལ་ཡིན། དེ་འདྲ་བྱས་ན་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་མི་བྱུང་། ལས་
ཀ་ཆགས་རྒྱུད་པོ་བྱེད་དགོས་ཞེས་ངས་ཉལ་པར་བཤད་ཡོད།

ཆགས་རྒྱུད་པ་ཡོང་དོན་ལ་གཙོ་བོ་དོ་བདག་སོ་སོས་རང་གིས་ཤེས་པ་རང་གིས་
བསམ་སྒོ་བཏང་ནས་འབད་བཅོལ་བྱེད་དགོས་པ་དང་། རང་གིས་མ་ཤེས་པ་མི་

གཞན་ལ་སྐད་ཆ་དེས། མོས་བསྐྱུར། བསྐྱབ་བྱ་ཉན་ནས་ཡར་རྒྱས་འགྲོས་ཐུབ་
པ་བྱེད་དགོས། འགོ་བཀའ་ཤག་དང་རྩི་འབྲས་ནས་བཟུང་ལས་བྱེད་པའི་གནས་ཚུལ་
ཐོག་རྩུ་མཁན་མགོ་ལ་མི་འབྱར་ཡོད་པ་ཚོས་བརྟུ་རྒྱུ་གསལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ཏེ། རྣམས་
བསམ་གྱིས་མ་སྡེང་པ་ཡིན་ན་སྡོས་ཅི་དགོས། གལ་ཏེ་རྣམས་བསམ་གྱིས་སྡེང་གི་
ཡོད་ན་འདྲེན་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཐོག་ལས་ཀ་ཉན་ཉན་འབྲུབ་མི་བྱུང་པ་དང་།
འཕྲོན་ཐང་གིས་མ་སྡེང་པ། རྩིད་ལུག་ལེ་ལོའི་དབང་དུ་སོང་བ་བཅས་ཀྱི་གནས་
ཚུལ་དེ་རིགས་ལ་འཛོམས་ཐོན་མེད་པའི་ལོ་བསྐྱབ་བྱེད་དགོས། དེ་ནི་དགའ་མི་དགའི་
གནས་ཚུལ་མིན་པར་རྩིད་ཏེ་ལ་བྲུག་ཡོད། དེར་བརྟེན་རྩིག་འཇུགས་ཀྱི་ཐོག་
ནས་དམ་གཞུན་བྱེད་རྒྱ་ལྷོད་ལ་ཆེན་པོ་འདུག།

དཔེར་ན། རང་རང་ལ་མཚོན་ན་མི་གཅིག་ལ་གདོང་ནག་པོ་སྡོན་རྒྱུ་དེ་ལས་
ཀྱི་ཐ་རེད་འདུག་ཀྱང་། རྩི་པའི་དོན་ལ་བྲུག་པ་དང་འགན་འཁུལ་ཡོད་པར་བརྟེན་ནས་
མ་འགྲིགས་པ་དེར་འགྲིགས་མི་འདུག་ལའ་གྱི་ཡོད་ལ། འགྲིགས་པ་ལ་འགྲིགས་འདུག་
ལའ་གྱི་ཡོད། དེ་རྣམས་རང་ཚོའི་རྩིག་འཇུགས་བྱ་སྐྱུ་གཞོན་དུ་ཡོད་པའི་འགོ་རྣམས་
འདི་ལ་བྱུགས་སྡོན་རྒྱུ་རྒྱ་ལྷོད་ལ་ཆེ། དེར་བྱུགས་སྡོན་བརྒྱབ་པ་ཡིན་ན་
ཐུན་བྱ་ཆགས་རྒྱུད་དུ་འགྲོ་བའི་ཆ་རྒྱུན་ཞིག་ཡིན། མི་ལ་རྣམས་པོ་བཏང་བའི་རང་
བཞིན་གྱི་ཞེད་སྐྱབ་མ་ཡིན་པར། ལ་རབས་ངོ་ཆ་ཁྲིལ་གཞུང་ལ་བསམས་ནས་
ཐུན་བྱ་བག་ཐོན་དང་། མེམས་ཀྱི་དཀྱིལ་ནས་དོ་རྣམས་ཐུན་བྱ་ཞིག་བྱས་ན་དེས་
རང་ལ་རྣམས་འདྲེད་ཡོང་བར་ཕན་གྱི་རེད། གཞན་གྱིས་འདྲེད་མཁན་མེད་པར་
འབད་བཅོལ་བྱེད་ཐུབ་ན་ཨང་དང་པོ་ཡིན། གང་ཡང་མ་བྱས་པར་བསྐྱད་ན་འདྲ་
འགྲིགས་པ་ངོས་འཛིན་བྱས་ན་ལག་པོ་མིན། ད་བར་འབྲེལ་ཡོད་ཆང་མས་རྟུར་
ཐག་བྱས་ཡོད་ལ། ད་དུང་ཡང་རྟུར་ཐག་བྱས་ན་གནས་ཚུལ་བཟང་དུ་འགྲོ་བུལ།
གལ་སྲིད་སྡོད་ཡངས་ཤོར་ནས་རྩི་རྩུ་ལ་རལ་རྣམས་ལ་ལྷ་བྱར་ལུས་ན་ཉིན་ཁ་ཆེ་བས་གཟུབ་
ནན་བྱེད་དགོས།

རྒྱ་ནག་གཞུང་རྩིགས་ལ་ཆ་བཞག་ན་གནས་ཚུལ་འབྲུར་བ་གསར་པ་བྱུང་བའི་

ལྷ་པོ་ལ་དེང་སང་ཁོང་ཚོས་རང་དོན་རང་གཅེས་ཀྱི་བསམ་ཚོལ་བྱང་ནས། བོད་
 པ་བཙན་བྱོལ་བའི་ནང་ན་པ་ཉན་པ་དང་། ལག་པ་རྒྱུར་གྱི་ཡོད་པ་དེ་ནི་ཡོང་སྲིད་
 པ་ཞིག་ཡིན་པས་ཡ་མཚན་སྐྱེ་དགོས་དོན་མེད། ཚང་མས་གཟབ་གཟབ་བྱ་རྒྱུ་
 གལ་ཆེན་པོ་འདུག དངོས་གནས་སྲིག་གཏུབ་འཕེར་བ་ཞིག་གྲེད་དགོས་པ་ལས།
 དོན་མེད་འདྲ་ཆགས་ཀྱིས་ཉི་མ་སྐྱེལ་བའི་དུས་ཚོད་རྩ་བ་ནས་མིན། ལམ་དང་
 ལྷགས་སྲོལ་ཁོ་ནར་བརྟུན་པའི་བྱེད་སྤྲངས་ལ་ང་དེ་སྲ་ནས་དགའ་གི་མེད་ལ། ད་
 ལྟ་ཡིན་ནའང་དགོས་པ་མི་འདུག མིས་བཟོས་པའི་ལམ་དང་ལྷགས་སྲོལ་གྱི་བཟོ་
 འདྲ་པོ་བྱས་ནས་ཚོགས་ཡང་མི་འདུག དངོས་གནས་དགོས་དོན་དོག་དོག་ཅིག་
 ལྟོན་རྒྱུ་ཡུང་ན་ལམ་ལྷགས་རྗེས་ལ་ཆགས་ཀྱི་རེད། དངོས་གནས་ལས་དོན་དོ་
 མའི་ཐོག་གྲུབ་འབྲས་འདི་རེད་སྐྱེས་པའི་ལྟོན་རྒྱུ་ཞིག་དང་། འགྲིགས་འདུག་འབྲས་
 འདུག་ཤོད་ཡས་ཤིག་མེད་ན་འདྲ་ཆགས་པོ་རྗེ་ཙམ་བཤད་ཀྱང་དེ་ལ་ཉ་ལས་ཡས་མེད།
 གཟབ་གཟབ་དགོས། བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས། ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞེས་བཀའ་བརྒྱུལ།

ཞི་བའི་དོན་ཚན་ལ།

༡༧༥༥།༧༡༧

ཨ་རིའི་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་སྐོབ་ཐང་ལྷན་ཚོགས་ཐོག་
 ལྷལ་བའི་བཀའ་རྩ་བརྒྱགས་གཏམ།

༡༧༥༥ ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་སྐོབ་ཐང་ལྷན་ཚོགས་ཐོག་
 ཚེར་འགྲོ་བཞིན་པར་བརྟེན། ལྷལ་ཁབ་གཅིག་གམ། མངའ་ཁུལ། ཡང་ན་
 འཛམ་གླིང་ཁྲོན་ཡོངས་ལ་ཞི་བདེ་ཡུན་གནས་ཡོང་བར་ང་ཚོས་འཕམ་སྤང་གི་དགོས་
 མཁོ་ཙམ་ལ་མ་བལྟས་པར། ལྷ་ཚེའི་ཁེ་སྲན་གཞི་རྩར་བརྟུང་བའི་ཐོག་ནས་བསམ་
 ཚོལ་གཏོང་དགོས་པ་ཡིན། ད་ལྟའི་དུས་སྐབས་འདི་ཉིད་གལ་འགངས་ཆེན་པོ་ཞིག་
 ཡིན་པས། ང་ཚོ་སྟོབས་ལུགས་ཆེ་རྒྱུར་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་རུང་རང་རང་འཁོས་
 དཔག་གི་རྣམས་པ་རེ་འདོན་ཐབས་བྱ་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་འགག་རྩ་ཆེ་བའི་དོན་གནད་ཅིག་ཡིན།
 དེ་རིང་འདིར་ངོས་ནས་བོད་མི་དམངས་ཀྱི་འགོ་བློད་ཡིན་པ་དང་། བྱམས་དང་
 ལྷན་རྒྱུ་རྗེའི་རྩ་བ་ཙན་གྱི་ཚོས་ལ་དད་མོས་བྱེད་མཁན་གྱི་དགེ་སྲོང་ཞིག་ཡིན་པའི་ཆ་
 གས་ཁྲིད་ནམ་པར་གཏམ་བཤད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། གཙོ་ཆེ་ཤོས་སུ། དེ་རིང་འདིར་
 ཁྲིད་ནམ་པ་དང་། ལྷན་རྒྱ་གཞན་ཚང་མ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མའི་གོ་ལར་ལྷན་མོང་
 དུ་སྤྱོད་མཁན་འགྲོ་བ་མིའི་འདྲ་མཚུངས་ཤིག་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ཁྲིད་ནམ་པའི་ཁྲོད་འདིར་
 སྐབས་ཡོད། འཛམ་གླིང་འདི་ཉིད་རྗེ་རྒྱུད་རྗེ་རྒྱུད་དུ་འགྲོ་བ་དང་ཆབས་ཅིག་ང་
 ཚོ་སྲན་རྒྱན་གཅིག་ལ་གཅིག་རྟེན་གྱི་དགོས་པ་སྲུང་ལས་རྩ་བའི་འགྲོ་བཞིན་པ་ཡིན།
 འདི་ནི་ངོས་རང་གང་ནས་ཡོང་སའི་ལྷན་ཚོགས་དེ་ཉིད་ཐེ་བས་འཛམ་གླིང་གི་ཆ་གས་
 ཚང་མར་གནས་སྤངས་གཅིག་གྱུར་ཡིན།

དེ་ལྟའི་གནས་སྐབས་འདིར་ས་གནས་གཞན་དག་དང་འདྲ་བར་ཨེ་ག་ཡའི་ལྷན་

ཆེན་ནང་དུ་རྒྱ་གར་གི་ཚོར་བ་ཚད་མཐོར་སྐྱེ་བས་ཡོད་པ་མ་ཟད། བར་དུས་ཨེ་
ག་ཡ་དང་། རྗེ་བར་ཨེ་ག་ཡ། རོས་ཀྱི་མ་ཡུལ་པོད་བཅས་པའི་ནང་འབྲེལ་ཚོད་
དངོས་སུ་བྱེད་བཞིན་པ་ཡིན། འབྲེལ་ཚོད་འདི་དག་ནི། གཙོ་ཆེ་བ་ཁྲལ་དེའི་རྫོབས་
ཆེན་རྒྱལ་ཁབ་མཚན་རྒྱན་དབར་ལ་མངོན་མེད་བག་ལ་ཉལ་བའི་རྒྱ་གར་གི་གནས་སྐབས་
དེ་དག་གི་མཚན་མ་སྲུང་ཐོན་པ་ཞིག་ཡིན། དེར་བརྟེན་མངའ་ཁྲལ་དེ་དག་གི་དཀའ་
རྒྱུ་མེད་པའི་ཆེད་ས་གནས་དེ་གའི་འབྲེལ་ཐོགས་ཡུལ་གྱི་ཆེ་རྒྱུད་དང་། རྒྱུ་འཕྲོར་
ལ་མ་བརྟོས་པའི་མི་རིགས་ཚང་མའི་ཁེ་ཕན་གཞི་ཅུར་བཟུང་བའི་ཐབས་ལམ་ཞིག་ལ་
བརྟེན་དགོས་པ་ཡིན། གལ་ཏེ་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་མི་དམངས་ཀྱི་བསམ་
འདུན་གཞི་ཅུར་བཞག་རྗེ་དཀའ་རལ་དེ་དག་ཁྱབ་ཆེ་ས་ནས་མེད་པའི་ཐབས་ལམ་ལ་
མ་བརྟེན་པར། དེ་དག་གི་ཆ་གས་ཙམ་མཐུ། ཡང་ན་འབྲེལ་སྐྱར་གི་དཀའ་
རལ་མེད་པའི་ཐབས་ལམ་བྱས་ཆོ། དེ་ནི་གསར་དུ་དཀའ་རྒྱུ་བཟོ་རྒྱུ་ཙམ་ལས་མ་འདས།
པོད་མི་ཚོས་ས་ཁྲལ་ཞི་བདེ་དང་། འཛམ་གླིང་ཞི་བདེའི་དོན་དུ་མཐུན་འགྱུར་
གི་ལེགས་སྐྱེས་འབྲུལ་འདོད་ཡོད་ཅིང་། དེ་རྣམ་ཐུབ་རྒྱུར་པོད་མི་ཚོར་ཐུན་མོང་
མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་དམིགས་བསལ་ཅན་ཞིག་ཡོད་པར་ངོས་ལ་ཡིད་ཆེས་ཡོད།
རྒྱུན་སྲིལ་གྱི་ཆ་ནས་པོད་མི་རྣམས་ནི་ཞི་བདེར་དགའ་ཞིང་། འཆོ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་
བཟང་ལ་གཅེས་འཛིན་བྱེད་མཁན་གྱི་མི་རིགས་ཤིག་ཡིན། མི་ལོ་རྫོང་ཕྱག་གི་
གོང་པོད་དུ་ནང་ཚོས་དར་བ་ནས་བཟུང་བོད་མི་ཚོས་མེས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་འཆོ་
བ་སྐྱོང་བའི་ལམ་ལ་འདུག་པ་དང་། ཀུན་སྐོང་འདི་བཞིན་པོད་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་
རྒྱལ་སྲུང་འབྲེལ་ལམ་བྱེད་སྲིལ་ས་ལའང་ཁྱབ་ཡོད། ཨེ་ག་ཡའི་རྫོང་དུས་སུ་
གནས་པའི་དམག་བྱས་གནས་བབ་ཏེ་ཅང་གལ་ཆེ་བའི་པོད་འདི་བར་རྫོང་ཨེ་ག་ཡའི་
རྫོབས་ཆེན་རྒྱལ་ཁབ་རྒྱ་དཀར་ནག་སུ་ཏུ་སུ་གསུམ་གྱི་དུས་སུ་གནས་ཡོད་པར་བརྟེན་
གླིང་ཆེན་འདིའི་དུང་རབས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་ནང་གླིང་འདིར་ཞི་བདེ་
དང་རྫོང་འཇགས་སྲེལ་བའི་གལ་ཆེའི་བྱེད་སྲོའི་འགན་འཁུར་ཁག་ཡོད། རྒྱ་མཚན་
དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་རྫོན་ཨེ་ག་ཡའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མངའ་བདག་གོང་མ་ཚོས་གཅིག་

ལས་གཅིག་གིས་ཐབས་ཤེས་འབད་བཅོམ་རྒྱ་ཆེ་བ་བྱས་ཡོད། པོད་དེ་བར་གནས་
རང་བཅོན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ངོ་བོར་གནས་པའི་རིན་ཐང་དེ་གླིང་ཆེན་འདིའི་ཞི་བདེ་རྫོང་
འཇགས་ཀྱི་དོན་གནད་དང་ཁ་འབྲེལ་དུ་མི་རུང་བ་ཞིག་ཡིན།
སྤྱི་ལོ་ 1947.10.01 རང་གསར་དུ་བྱུང་བའི་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་རྒྱུ་མཐུན་རྒྱལ་
ཁབ་ཀྱིས་པོད་དུ་བཅོན་འདུལ་བྱས་སྐབས་སྐར་མེད་འཁྲུག་ཚོད་ཀྱི་རྒྱུན་ཅུ་གསར་པ་
ཞིག་བྱུང་ཡོད། གནས་སྐབས་འདི་དག་སྤྱི་ལོ་ 1947 ལོར་པོད་རྒྱལ་ཡོངས་
སུ་རྒྱ་མིར་ངོ་ཚོལ་སྐྱར་ལངས་བྱས་ཏེ་ངོས་རྒྱ་གར་དུ་བཅོན་སྲོལ་ལ་ཡོང་རྗེས་རྒྱ་
དཀར་ནག་དབར་གྱི་ཉེན་ཆོབས་ཆེ་བའི་གནས་ཚུལ་དེ་རྗེས་སུ་ཁེ་ཞན་དུ་སོང་རྗེ་སྤྱི་
ལོ་ 1963 ལོར་ས་མཚམས་སུ་དམག་འཁྲུག་བྱུང་བ་བཅས་ཀྱིས་གནས་སྐབས་
རྗེ་གསལ་དུ་སྤྱིན་པ་དང་། དེར་སྐབས་ཉི་མ་ལ་ཡའི་ས་མཚམས་ཀྱི་སྲིལ་གཉིས་
ཀར་བྲག་པོའི་དཔུང་དམག་རྒྱོན་ཆེ་བ་སྐྱེས་ཤིང་གིས་སྐར་ལང་རྒྱ་གི་ཉེན་ཆོབས་
རྗེ་ཆེར་གྱུར་ཡོད།
ཚོད་གཞིའི་དོན་གནད་ངོ་མ་དེ་ནི་རྒྱ་གར་དང་། པོད་ཀྱི་ས་མཚམས་ཉེགས་
འགོད་ཀྱི་གནད་དོན་མིན་པར། དེ་ནི་རྒྱ་ནག་གིས་པོད་ལ་བྱིམས་འགལ་དབང་རྒྱུར་
བྱས་པ་དང་། དེས་རྒྱུན་པས་རྒྱ་གར་གྱི་སྤྱི་དབང་ཐོན་ལ་ཐད་ཀར་འདུལ་ཞུགས་
བྱེད་བདེ་ཡོད་པ་བཅས་ཡིན། རྒྱ་ནག་གི་སྤྱི་དབང་ལས་ཁྲུང་ས་ཀྱི་པོད་དེ་རྫོན་
ནས་རྒྱ་ནག་གི་ཆ་ནས་ཡིན་ལུང་བཤད་མིན། པོད་དེ་སྤྱི་ལོ་ 1947.10 ལོར་
འཛམ་གླིང་མེ་ཏུང་འཛུལ་དམག་དེ་གིས་བཅོན་འདུལ་བྱེད་སྐབས་རང་བཅོན་
གཙང་མའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན། མི་ལོ་རྫོང་ཕྱག་ཁ་གས་གོང་པོད་ཀྱི་བཅོན་པོ་
གོང་མ་ཚོས་པོད་ཀྱི་མངའ་རིས་རྣམས་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་དུ་བསྐྱས་པ་ནས་བཟུང་དུས་
རབས་འདིའི་དཀྱིལ་བར་ང་ཚོའི་རྒྱལ་ཁབ་དེ་རང་བཅོན་གཙང་མའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་དུ་
གནས་ཡོད། རྒྱབས་འགར་བྱིམ་མཚེས་ཡུལ་གྱི་ཁག་དང་། དེ་དག་གི་མང་ཚོགས་
ཀྱི་སྐོད་དུ་པོད་ཀྱི་ལུགས་རྒྱུན་ཁྱབ་ཡོད་ལ། རྒྱབས་འགར་པོད་རང་ཉིད་སོག་པོ་
དང་། གོར་ཁ། མན་ཏུ་གོང་མ། དེ་བཞིན་རྒྱ་གར་དཀྱིན་རིའི་གཞུང་

ཚུན་གཉིས་ཀའི་རེ་འདོད་སྐྱོར་བྱུང་བ་དང་། ཁེ་ཕན་ལ་སྲུང་སྐྱོབ་ཡོང་བའི་དཀའ་
སེལ་ཐབས་ལམ་ཞིག་རྟེན་རེ་བྱུང་ཡང་། ལྷུངས་མ་ལེགས་པ་ཞིག་ལ། ང་
ཚོས་ཐབས་ཤེས་གང་བྱས་པ་ནམས་ལ་ཕྱི་རྒྱུ་ནས་ཕྱུན་བརྟུན་རང་སྐྱོན་འགྲེལ་སྲུ་
ང་གི་ནམ་པ་ཁོ་ནས་ལན་འདེབས་བྱས་ཏེ། རྩོད་རྩོད་ཚོས་ཤོད་ཀྱི་དངོས་འབྲེལ་
དཀའ་ངལ་ཞིབ་ཚད་བཟང་བ་ནམས་ཁོང་ཚོར་སྐྱོན་བརྒྱུད་ཁོ་ནའི་ཆེད་དུ་དམིགས་པ་
ལྷ་བྱུང་དོས་འཇིག་བྱས་ཡོད།

ལྷག་པར་སྐྱོ་ཕམ་སྐྱེ་ལོས་པ་ཞིག་ལ། རྩོད་གཞུང་ནས་ཕན་ཚུན་དོན་དམ་
ཕྱི་གྲོས་མོལ་བྱ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་བཟང་པོ་དེ་ལེད་སྐྱོད་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དུ་བཏང་ཡོད། ཤོད་
མི་ས་ལ་དུག་གི་དངོས་ཡོད་དཀའ་གནད་སྐྱོར་མ་སྐྱེང་བར་དེ་ལས་སྡོག་སྟེ་དོས་སྐྱེར་
ཕྱི་གོ་བབ་སྐྱོར་ལ་གྲོས་བརྟུན་བྱེད་པའི་ཚད་གཞིར་འབེབས་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།

གཞི་ཅུའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་མང་གཞི་དེ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཚོགས་ལ། ད་
རེས་དོས་འདི་གར་འགྱོར་སྐབས་དོ་མངལ་བྱུང་བ་སྐྱེད་ནམ་པ་དང་། གཞན་ཡང་
མི་སྣ་མང་པོའི་བྱུ་ཆེད་ཀྱི་སྐྱོར་དང་། སེམས་སྐྱེལ་ཕྱི་ཆེ་ཐོབ་བྱུང་བར་བརྟེན་
དོས་ནས་དེ་རིང་དོན་གནད་གཅི་པོ་ནམས་གསལ་བཟང་དང་སྐྱགས་ཁ་ཞེ་གཉིས་མེད་
ཀྱི་སྐྱོ་ནས་འགྱུར་འདུགས་ཡོང་ཐབས་སྲུ་གོམ་བཟོད་དང་པོ་དེ་རྒྱག་རྒྱུའི་སྐྱོ་འདོད་ཡོད།
གོམ་བཟོད་འདིས་མ་འདོས་པར་རྩོད་གཞི་མི་དམངས་ཐེ་བའི་རྒྱུ་མཚོས་རྒྱལ་ཁབ་ཚང་
མ་དང་མཉམ་དུ་ཕན་ཚུན་མངོན་མཐུན་དང་། མཐུན་འགྱུར་རོགས་རེས་ཀྱི་འབྲེལ་
ལམ་བཟང་པོ་ཞིག་ཡོང་རྒྱུའི་ཕན་གྲོགས་སྲུ་འགྲོ་བྱུང་བའི་རེ་འདུན་ཡོད།

ཞི་བདེའི་སྐྱོན་འགྲོའི་གྲོས་འཆར་འདིར་གཞི་ཅུའི་
དོན་ཚན་ལྟ་ཡོད་པ་ནི།

དོན་ཚན་དང་པོ།

ཤོད་ས་ཡོངས་རྫོགས་ཞི་བའི་བརྟེན་གནས་ཤིག་དུ་བརྟུན་རྒྱུ།

དོན་ཚན་གཉིས་པ།

རྒྱ་མི་འཕྲོར་ཆེན་པོད་ནང་གནས་སྐོ་བྱེད་པའི་རྒྱ་ནག་གི་སྲིད་བྱུས། དེས་རྒྱུན་པས་
ཤོད་མིའི་ངོ་བོ་ཅུ་བརྒྱལ་དུ་འགྲོ་འརྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པ་དེ་དག་མཚམས་འདོག་དགོས་རྒྱུ།

དོན་ཚན་གསུམ་པ།

ཤོད་མི་དམངས་ཀྱི་གཞི་ཅུའི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་། དམངས་གཙོའི་རང་དབང་
ནམས་ལ་བརྟེན་བཀུར་དགོས་རྒྱུ།

དོན་ཚན་བཞི་པ།

ཤོད་ཀྱི་རང་བཞིན་འབྱུང་ཁམས་ཀྱི་ཁོར་ལུག་བཟང་པོའི་གནས་སྐབས་སྐར་སྐར་སྐྱོད་
ཐབས་དང་། ལྷང་སྐྱོབ་བྱ་དགོས་པའི་ཚོགས་ཤོད་ནང་རྩོད་གཞི་དུལ་སྐྱེན་མཚོན་
ཆ་བཟོ་བརྟུན་བྱེད་པ་དང་། དུལ་སྐྱེན་ཀྱི་སྐྱེར་རོ་ནམས་སྲུང་གསོག་བྱེད་འཆར་
བཅས་མཚམས་འདོག་དགོས་རྒྱུ།

དོན་ཚན་ལྔ་པ།

ཤོད་ཀྱི་མ་འོངས་པའི་གནས་བབ་དང་། ཤོད་དང་རྒྱ་ནག་དབར་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་
སྐྱོར་ལ་ལྷག་བསམ་ནམ་དག་གི་སྐྱོ་ནས་གྲོས་མོལ་འགོ་འདུགས་དགོས་རྒྱུ།

གོང་གསལ་དོན་ཚན་ལྔའི་འབྲེལ་བཟང་གསལ་གསལ།

༡༽ ཤོད་གར་ཕྱོགས་ཚོལ་ཁ་ཁམས་དང་། ཨ་མདོ་ཐེ་བའི་ས་ཁྱོན་ཡོངས་རྫོགས་
རྒྱ་གར་སྐད་དུ་ཉམ་ཉིམ་ས། ཞེས་འཕྲོད་པའི་ཞི་བདེ་དང་། འཆོ་བ་སྤངས་
པའི་བརྟེན་གནས་ཤིག་དུ་བརྟུན་དགོས་རྒྱུ།

༢༽ འདྲའི་ཞི་བདེའི་བརྟེན་གནས་ཤིག་བཟོ་ཐབས་བྱེད་རྒྱ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་

ཞི་བདེའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྒྱན་སྲོལ་ལོ་རྒྱུས་དང་མཐུན་པ་ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། མིང་
ཆེན་འདྲིའི་རྣམས་ཆེན་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་དབུས་སུ་བར་གནས་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཏུ་གནས་
ཐབས་བྱ་རྒྱུ་དང་། མོང་གསལ་འཆར་དོན་འདི་ནི་བལ་ཡུལ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཞི་
བདེའི་བརྟེན་གནས་ཤིག་ཏུ་བརྒྱུར་ཐབས་དང་། མྱོས་འཆར་དེ་ལ་རྒྱ་ནག་གཞུང་
ནས་ཡོངས་གྲགས་སུ་རྒྱུ་བྱས་ཡོད་པའི་དོན་གནད་དང་མཐུན་ཞིང་། བལ་
ཡུལ་གྱིས་དགོས་འདུན་བཏོན་པའི་ཞི་བདེའི་བརྟེན་གནས་དེའི་ཁོངས་ཤིང་དང་ཉེ་འཁོར་
ས་ཁུལ་ཁག་འཕྲུན་ཐུབ་པ་བྱུང་ན་ལྷན་པ་དེ་བས་ཆེ་བ་ཡོང་རྒྱུ།

བོད་འདི་ཞི་བདེའི་བརྟེན་གནས་ཤིག་ཏུ་རྒྱུར་ཐབས་སུ་རྒྱ་དམག་དང་། དམག་
གི་རྟེན་གཞི་རྣམས་སྤར་འཐེན་བྱ་དགོས་ཤིང་། དེ་ལྟར་བྱུང་ན་རྒྱ་གར་ནས་ཀྱང་
བོད་ཀྱི་ས་འབྲེལ་ཉི་མ་ལ་ཡའི་རི་རྒྱུད་ཏུ་ཡོད་པའི་དམག་མི་དང་དམག་གི་རྟེན་གཞི་
རྣམས་སྤར་འཐེན་ཤེད་ཐུབ་པ་ཡོང་རྒྱུ། དེ་ལྟར་ཡོང་ཐབས་སུ་རྒྱལ་སྤྱིའི་མྱོས་
མཐུན་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་ལག་ལེན་བརྒྱུར་དགོས་པ་དང་། དེའི་ཐོག་ནས་རྒྱ་ནག་
གི་འོས་ཤིང་འཆམས་པའི་སྤར་རྒྱུ་བྱ་དགོས་མཁོ་རྣམས་རེ་བ་སྤོང་ཐུབ་པ་དང་། དེ་
འབྲེལ་བོད་མི་དང་། རྒྱ་མི། རྒྱ་གར་ཕན་ཚུན་ནང་ཁུལ་ཡིད་ཆེས་སྤྱེ་ཐུབ་པ་
ཡོང་རྒྱུ། ཤུད་ཐབས་འདི་ཐོག་ནས་གཙོ་བོར་རྒྱ་དཀར་ནག་གཉིས་ཀྱི་དབུས་འབྲེལ་
ཡོད་ཚང་མར་ཁེ་ཕན་ཡོད། གང་ཡིན་ཞེ་ན་དེས་ཡུལ་གཉིས་ཀྱི་སྤར་རྒྱུ་བྱ་
བརྟེན་བཟོ་བ་དང་ཆབས་ཅིག་ཚོད་རྫོག་ཅན་གྱི་ཉི་མ་ལའི་རི་རྒྱུད་ཀྱི་ས་མཚམས་ཁག་
ཏུ་དམག་མི་འབོར་ཆེན་སྤེལ་གསོག་ཤེད་དགོས་པའི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཁྲུང་པོ་ཡང་
དུ་གཏོང་ཐུབ་རྒྱུ།

རྒྱལ་རབས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཐོག་ནས་རྒྱ་དཀར་ནག་གཉིས་འབྲེལ་ལམ་བཟང་པོ་ཡུན་
གནས་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་། བོད་ཡུལ་རྒྱ་མིས་བཙན་བཟུང་བྱས་ཆེས་རྒྱ་དཀར་ནག་
དབར་ཐུན་མོང་གི་ས་འབྲེལ་བྱུང་བ་ནས་བཟུང་རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་དབར་ལ་ཇོ་དག་ཆེ་
བའི་གནས་ཚུལ་ཆེ་ཆེར་སོང་སྟེ་མཐའ་མ་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༦༣ ལོར་དམག་འཐབ་བྱུང་
ཞིང་། དུས་དེ་ནས་བཟུང་ཉེན་ཆབས་ཆེ་བའི་དོན་རྒྱུན་མང་པོ་ཞིག་རྒྱན་མཐུན་

བྱུང་ཡོད། དེ་ལྟར་ཆེས་རིང་བའི་རྒྱལ་རབས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་གནས་ལྟངས་ལྟར་གལ་
ཏེ་མི་འབོར་ཆེ་ཤོས་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་ཀྱི་དབར་ལ་མངོ་འཐུན་ཅན་གྱི་བར་
གནས་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡོད་ན་སྤོགས་གཉིས་ཀར་ཕན་ཐོགས་རྒྱ་ཆེ་ཡོང་རྒྱུ།

བོད་མི་དང་། རྒྱ་མིའི་དབར་ལ་འབྲེལ་ལམ་ཡར་རྒྱས་གཏོང་ཐབས་སུ་ཐོག་
མར་ཕན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་ཡིད་ཆེས་རྟེན་ཐུབ་པ་ཞིག་བཟོ་དགོས། བོད་
མི་ཚོར་རང་གི་ཚོས་ལ་འདད་མོས་དང་། རང་དབང་ལ་དགའ་ཞེན་ཆེ་བའི་ཉེར་
ལེན་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་མིའི་ཅུ་འབོར་གྱི་དུག་ཆ་གཅིག་སྟེ་མི་གངས་ས་ལ་བཞུགས་
འཆི་སྤོན་བྱུང་བ་དང་། སྤོགས་མཚུངས་བོད་མི་མང་པོ་བཙོན་ཁང་ཁག་ནང་སྤྱུག་
སྤོང་སྤོང་དགོས་བྱུང་བར་བརྟེན་བོད་ནས་རྒྱ་དམག་སྤྱིར་འཐེན་ཤེད་པ་ཁོ་ནའི་ལམ་
ནས་དོན་དམ་དུ་ཞི་འགྲིག་གི་ལས་དོན་འགོ་འཁུགས་ཐུབ་པ་ཡོང་ལེས་ཡིན། བོད་
ནང་བཙན་བཟུང་ཤེད་པོ་དག་དབུང་འབོར་ཆེན་བཞག་པ་དེས་ཉིན་ལྟར་བོད་མི་ཚོར་
དེ་སྔ་བཙན་གཞོན་དང་སྤྱུག་སྤོང་སྤོང་ས་པ་རྣམས་བརྟེན་གསོ་སྤོང་གི་ཡོད། དྲག་
དབུང་སྤྱིར་འཐེན་བྱས་ན་དེས་འབྱུང་འབྱུར་རྒྱ་མི་དང་མཉམ་དུ་ཡིད་ཆེས་དང་མྱོང་
པོའི་འདུ་ཤེས་གཞི་ཅར་བཞག་པའི་དོན་རྒྱན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཟང་པོ་ཞིག་བཟོ་རྒྱུའི་གལ་
ཆའི་སྟོན་བད་ཞིག་ཏུ་འབྱུར་རྒྱུ་ཡིན།

༡༥ བོ་ཅིང་གཞུང་ནས་བོད་ཀྱི་དཀར་རྫོག་སེལ་བའི་ཉམ་ཐའ་མའི་ཐབས་ལམ་དེ་
ལྟར་རྒྱ་མི་ཁྱོད་ཆེ་བོད་དུ་བཏང་སྟེ་ཡུལ་གྱི་བདག་པོ་བོད་མི་རྣམས་ཐོབ་ཐང་བྲལ་
བའི་མངོན་མེད་གངས་རུང་མི་རིགས་ཤིག་ཏུ་རྒྱུར་ཐབས་ཤེད་བཞིན་པ་དེ་དག་མཚམས་
འཇོག་ཤེད་དགོས།

བོད་དུ་རྒྱ་མིའི་མི་སེར་འབོར་ཆེན་གནས་སྤོང་སྤོང་ལྟར་འདི་བཞིན་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༤༧
ལོའི་འཇི་ནི་མའི་མྱོས་མཐུན་ཐོངས་བཞི་པའི་འབྲུད་དོན་དང་ཡོངས་སུ་ཅུ་འགལ་དུ་གྱུར་
པ་ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། བོད་མི་རྣམས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱུང་ཚོས་ལྷན་པའི་
མི་རིུ་ཐ་དད་དུ་གནས་པ་དེ་ཅུ་བཟླ་ཏུ་འགྲོ་ཉེན་ཡོད། ང་ཚོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་
གར་སྤོགས་ས་ཁུལ་ནང་བོད་མི་ལས་རྒྱ་མི་ཏུ་ཅང་གིས་མང་བ་ཡོད་ཅིང་། དཔེར་

ན་ངོས་སྐྱེས་ལུལ་ལ་མདོར་ཆ་མཚོན་ན། རྒྱ་ནག་རང་ཉིད་ནས་བརྟོན་པའི་མི་
འཕོར་སྡོམ་ཐོབ་ནང་རྒྱ་མི་ས་ཡ་གཉིས་དང་སྤྱི་དུང་ལ་དང་། བོད་མི་བདུན་འབུམ་
ཐུ་ཁྲི་ཙམ་ལས་མེད་ལུགས་བཟད་ཡོད། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་སྤྱི་བའི་གནས་ཚུལ་
ཁག་ནང་བོད་དབུས་དང་། རྫོང་ཁུལ་ས་གནས་ཁག་གཏོགས་པའི་ ཉེ་བོད་རང་སྤྱོད་
རྫོང་སུ། ཟེར་བའི་ས་ཁྲོན་གྱི་ནང་དུ་འདྲེན་མིའི་མི་འཕོར་ལས་རྒྱ་མིའི་མི་འཕོར་
མང་བ་ཡོད་པ་ཁས་ལེན་བྱས་ཡོད།

རྒྱ་མི་འཕོར་ཆེན་བོད་ནང་གནས་སྡོད་པ་དེ་རྒྱ་ནག་གི་སྤྱི་དབུས་གསར་པ་
གང་ཡང་མིན། སྤྱི་དབུས་འདི་བཞིན་དེ་སྤྱི་ས་གནས་གཞན་དག་ཏུ་གོ་རིམ་ལྡན་
པའི་འཆར་གཞིའི་ཐོག་ནས་ལག་ལེན་བཟུང་ཡོད། དུས་རབས་འདིའི་འགོ་སྟོན་
དུ་མན་ཏུ་བ་རྣམས་ལ་རང་གི་རིག་གཞུང་དང་། མོས་ས་གཤིས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
པའི་མི་རིགས་ཁེ་གཙང་ཞིག་ཡིན་ཡང་། དེར་སྐབས་མན་ཏུ་རི་ཡའི་ནང་མན་
ཏུ་མི་རིགས་ས་ཡ་གཉིས་གསུམ་ཞིག་མ་གཏོགས་ལྷག་མེད་ཁར། ཁུལ་དེར་རྒྱ་
མི་ས་ཡ་བདུན་བརྒྱ་དོན་ལྡེ་ལས་བཟུལ་བ་གཞིས་ཆགས་བྱས་ཟིན་ཡོད། དེར་སྐབས་
རྒྱ་མིས་གིང་ཙང་དུ་འབོད་པའི་གར་ཏུར་གི་སི་ཐན་ལ་ཆ་བཞག་ན། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༤༩
ལོར་རྒྱ་མིའི་མི་འཕོར་འབུམ་གཉིས་ལས་མེད་ཀྱང་། ད་ཆ་ས་ཡ་བདུན་བར་འཕར་
ཏེ། ཁྲོན་བསྡོམས་མི་འཕོར་ས་ཡ་བརྒྱ་གསུམ་ཙམ་ཡོད་པ་དེའི་སྤྱི་དུང་ལ་ལྷག་ཙམ་
རྒྱ་མི་ཡིན། དེ་བཞིན་རྒྱ་ནག་གིས་ནང་སོག་དབང་རྒྱུར་གྱིས་མི་སེར་སྤྱི་ལུལ་
དུ་བརྒྱར་པར་བརྟེན། ནང་སོག་ནང་རྒྱ་མི་ས་ཡ་བརྒྱད་དང་སྤྱི་དུང་ལ་དང་། སོག་
སོ་ས་ཡ་གཉིས་དང་སྤྱི་དུང་ལས་མེད། དེར་སྐབས་བོད་ལུལ་ཁྲོན་ཡོངས་ས་རྒྱ་
མི་གཞིས་ཆགས་པ་ས་ཡ་བདུན་དང་སྤྱི་དུང་ལ་ཙམ་ཟིན་ཏེ། བོད་ཀྱི་མི་འཕོར་ས་
ཡ་དུག་ལས་རྒྱ་མི་མང་བ་ཆགས་ཡོད། རྒྱ་མིས་དེར་སྐབས་ ཉེ་བོད་རང་སྤྱོད་རྫོང་སུ།
ཞེས་ཟེར་བའི་བོད་ལུལ་དབུས་དཔེ་རྩལ་སྤྱོད་སུ་བོད་མི་ས་ཡ་གཅིག་དང་འབུམ་དགུ་
ཡོད་པ་ལྟར་ཁུལ་དེའི་བོད་མིའི་མི་འཕོར་དེ་ཡང་གངས་རྟུང་མི་རིགས་ཤིག་ཏུ་བརྒྱར་
ཟིན་པར་རྒྱ་ནག་རང་གིས་ངོས་ལེན་བྱས་ཡོད། མོང་གསལ་རྒྱ་མིའི་མི་འཕོར་

འདི་དག་ཁོངས་བོད་ནང་རོབ་ཅིས་ལྟར་བྱས་ན་རྒྱ་མིའི་དབུང་དམག་འབུམ་གསུམ་ནས་
ཐུ་བར་ཡོད་པ་རྣམས་ཚུད་མེད། བོད་རང་སྤྱོད་རྫོང་སུ། ཟེར་བའི་ནང་རྒྱ་མིའི་
དབུང་དམག་གངས་འཕོར་ཉིས་འབུམ་ཐུ་ཁྲི་ཙམ་ཡོད། བོད་མི་རྣམས་མི་སྡེའི་
རྒྱ་ཚོགས་ཤིག་ཏུ་འཚོ་གནས་བྱུང་བའི་སུ་རྒྱ་མི་འཕོར་ཆེན་གནས་སྡོད་པའི་ལས་
འགུལ་དེ་དག་མཚམས་འདྲིའི་ཕྱི་དགོས་ཐོག་ ད་ཡོད་བོད་ནང་འབྱོར་ཟིན་པའི་
རྒྱ་མི་གཞིས་ཆགས་པ་རྣམས་རྒྱ་ནག་ཏུ་སྤྱི་ལོ་བྱ་དགོས་པ་ཞི་ཁ་ཚད་གོས་གཏུགས་
ཤིག་ཡིན། དེ་མིན་རིང་པོར་མི་ཐོགས་པར་བོད་མི་རྣམས་སྤྱི་ལུལ་ལྟ་སྟོར་བས་
ལྟར་མོ་བལྟ་ལུལ་ཙམ་དང་། ལྟ་རབས་བཟང་པོའི་རྗེས་སུ་ལུལ་ཙམ་དུ་འགྱུར་རྒྱུར་
གདོན་མི་ཟ་བ་ཡིན།

༡༥ བོད་ནང་འགྲོ་བ་མིའི་གཞི་ཅེ་ཐོབ་ཐང་དང་། དམངས་གཙོའི་རང་དབང་
ལ་བཅུ་བུར་དེས་པར་སྤྱི་དགོས་པ་ཡིན། བོད་མི་དམངས་རྣམས་སྤར་ཡང་
ཚོས་དང་། རིག་གཞུང་། བསམ་སྡོ། ཤེས་ཡོན། དཔལ་འབྱོར་དང་
བཅས་པ་རང་དབང་གི་སྡོ་ནས་ཡར་རྒྱས་མོང་མཐོར་གཏོང་བ་དང་། གཞི་ཅེ་
དམངས་གཙོའི་རང་དབང་ལོངས་སུ་སྤྱོད་ཆོག་པ་ཞིག་དགོས་པ་ཡིན།

བོད་ནང་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལ་བཅུ་མེད་དོག་རོལ་གཏོང་བཞིན་པ་འདི་དེར་
སྐབས་འདྲམ་སྤོང་ཡོངས་སུ་འགུལ་འདྲོལ་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་གས་སུ་བཅུ་གི་ཡོད་པ་དང་།
མི་རིགས་དབུ་འབྱེད་ཀྱི་སྤྱི་དབུས་འོག་རྒྱ་མིས་ཐ་དད་ཡིན་ལ་གཅིག་གྱུར་ཡང་ཡིན་
ཞེས་མིང་འདོགས་བྱས་ཏེ་མི་རིགས་བར་ལ་ཁེ་དབང་དང་ཐོབ་ཐང་དབུ་མཚམས་ཀྱི་
ཁྱད་པར་བཟོ་བཞིན་དུ་ཡོད་ཅིང་། མདོར་ན་ལུལ་གྱི་བདག་པོ་བོད་མི་རྣམས་བོད་
ནང་ལུལ་མི་རིམ་པ་གཉིས་པ་ལྟ་བུར་གྱུར་ཡོད། བོད་ནང་གཞི་ཅེ་དམངས་
གཙོའི་ཐོབ་ཐང་གི་རང་དབང་ཡོངས་སུ་སྤོགས་ཏེ། བོད་མི་རྣམས་མེ་སེར་སྤྱི་
ལུལ་རིང་ལུགས་ཀྱི་རྣངས་འདྲིན་དང་། དོན་དམ་གྱི་དབང་ཆ་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱང་
ཁམ་ཏེ་གི་ཚོགས་པ་དང་། རྒྱ་མིའི་དག་པོའི་དཔོན་རིགས་ཁག་གིས་འདོན་བཞིན་
པ་ཡིན། རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་བོད་ནང་དགོན་སྡེ་རེ་རྒྱང་ཉམས་གསོ་དང་། ཚོས་

བྱེད་ཀྱི་རང་དབང་ཐུན་བྱ་སྤྱད་ཡོད་ཀྱང་། ད་དུང་དོན་དམ་ཚོས་ཀྱི་སློབ་གཉེན་
དང་འཆད་ཉན་བྱ་རྒྱུར་ཡག་ག་འགོག་བྱེད་བཞིན་དུ་ཡོད། ལྷན་ཁྲུན་ཉང་གིས་
ཚོག་མཚན་སྤྱད་པའི་མི་ཉུང་ཤས་ཤིག་མ་གཏོགས་དགོན་པའི་ནང་ཚོས་ལྷན་གསུམ་བྱེད་
དུ་འདུག་གི་མེད།

ངོས་ནས་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༦༩ ལོར་ངོ་སྤོང་བྱེད་བྱེད་ལྷན་གསུམ་པའི་དམངས་གཙོའི་
ཙུའི་མས་ཀྱི་སློབ་ཐང་འོག་བོད་མི་བཙན་བྱོལ་བ་རྣམས་ནས་དམངས་གཙོའི་ཁེ་དབང་
ལ་ལོངས་སུ་སྤོང་བཞིན་དུ་ཡོད་ཀྱང་། བོད་ནང་ང་ཚོའི་ཆབ་འབངས་སྣོང་སྤྱད་
མང་པོར་ཚོས་ལུགས་དང་། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཉེས་མིང་སྣ་ཚོགས་ཡག་ལ་ནས་ངལ་ཚོལ་
ཀྱི་བཙོན་ར་ཁག་ནང་སྤྱད་བཞུག་པའི་མཚན་གཙོད་ཚོར་བཞིན་དུ་ཡོད།

༤༥ བོད་ཀྱི་རང་བྱུང་ཁོར་ལུག་གིས་གནས་སྤངས་སྤུར་སྤོར་ཚུད་ཐབས་སུ་དོན་དམ་
ཀྱི་འབད་ཚོལ་བྱ་དགོས་པ་དང་། བོད་ནང་དུལ་ཐུན་མཚོན་ཆ་བོན་སྤྱོད་པོ་
སྤྱན་བྱ་ཡུལ་དང་། དུལ་ཐུན་མཚོན་ཆའི་སྤྱི་གསུམ་རོ་སྤུང་གསོག་བྱེད་འཆར་ཡོད་
བཞིན་པ་མཚམས་འཛོག་དགོས་པ་ཡིན། བོད་མི་ཚོས་སྤོང་བྱེད་པའི་མེས་ཚབ་
ཀུན་ལ་བཙུ་མཐོང་བྱེད་པ་དང་། མི་འཕམ། དུད་འགོ་དབྱེ་བ་མེད་པར་འགོ་བ་
སེམས་ཅན་མཐའ་དག་ལ་གཞོན་ཅིང་འཆོ་བ་སྤོང་བའི་མ་བཙོས་རང་གཤིས་སུ་ཡོད་
པའི་བག་ཆགས་དེ་ནི་ནང་པ་སངས་རྒྱུས་པའི་ཚོས་ཀྱི་ལྷ་སྤྱད་ལས་སྤུང་བ་ཞིག་ཡིན།
རྒྱ་མིས་བོད་ལ་བཙན་འདུལ་མ་བྱས་གོང་། བོད་འདི་བྱེད་ཚོས་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་
པ་ལྟར་པའི་རང་བཞིན་མཛེས་ཚོས་ཀྱིས་ཁོར་ལུག་གིས་བསྐྱོར་ཞིང་། ཉེས་སྤོང་
བྲལ་བའི་དབེན་པའི་བརྟེན་གནས་ཤིག་ཡིན་ཀྱང་། སིན་དུ་སྤོང་བྱེད་འོས་པ་ཞིག་
ལ། རྒྱ་མིས་འདས་པའི་མི་ལོ་བཅུ་ལྷག་འགའ་ཤས་རིང་བོད་ཀྱི་རི་རྒྱུད་ནགས་
ཚལ་ཁག་དང་། གནས་ཤིང་རྒྱ་བའི་རི་དུགས་གཙན་གཙན་རྣམས་ཉ་ལམ་རྩ་མེད་
བརྩོས་ཡོད། དེར་བརྟེན་ཉ་ཅང་ཚོར་སྤྱོད་སྤྱུར་བའི་བོད་ཀྱི་ཁོར་ལུག་ལ་ཚབས་
ཚའི་གཞོན་སྤོང་བྱུང་ཡོད་ཅིང་། ད་ཆ་ཁོར་ལུག་གི་སྤུལ་ལྷག་ཚུང་ཟད་ལུས་པ་
དེ་དག་ལ་ངེས་པར་དུ་སྤུང་སྤོང་བྱེད་དང་། རང་བྱུང་ཁོར་ལུག་གིས་སྤངས་

སྤུར་སྤོར་ཆ་སྤོང་འབྱུང་ཐབས་སུ་དོན་དམ་ཀྱི་འབད་ཚོལ་སྤོང་མེད་བྱ་དགོས་པ་ཡིན།
རྒྱ་མིས་བོད་ནང་དུལ་ཐུན་མཚོན་ཆ་བོན་སྤྱོད་པོ་སྤྱན་བྱ་ཡུལ་བྱེད་པ་དང་། རྒྱ་
མི་རང་ཉིད་ཀྱི་དུལ་ཐུན་མཚོན་ཆའི་སྤྱི་གསུམ་རོ་སྤུང་གསོག་བྱེད་འཆར་ཡོད་པ་མ་ཟད།
རྒྱལ་ཁབ་གཞན་ཀྱི་དུལ་ཐུན་ཀྱི་དུག་རྩལ་སྤྱི་གསུམ་རོ་འང་སྤུང་བྱེད་ལེན་ཀྱི་སྤོང་
ནས་བོད་ནང་སྤུང་གསོག་བྱ་རྒྱུར་རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་ཁས་ལེན་བྱས་འདུག།

འདི་ལྟ་བུའི་ཉེན་ཚབས་ཆེ་བའི་གནས་སྤངས་ཀྱི་ཆ་ནས། ད་ལྟ་འཚོ་བཞིན་
པའི་མི་རབས་འདི་ཉིད་ལྟ་ཅི་སྤོང་། བོད་ཀྱི་ཚོར་སྤྱོད་སྤུར་བའི་ཁོར་ལུག་གི་ཐད་
ལ་སེམས་ཁུར་མེད་པའི་རྒྱ་མིའི་བྱ་སྤོང་འདི་དག་གིས་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་མི་རབས་རྣམས་
ལ་ཡང་འཛིག་ཉེན་སིན་དུ་ཆེན་པོར་གྱུར་ཡོད།

༤༦ བོད་ཀྱི་མ་འོངས་པའི་གནས་སྤངས་དང་། བོད་རྒྱ་མི་རིགས་དབར་གྱི་
འབྲེལ་ལམ་གྱི་གནད་དོན་སྤོང་བྱེད་ཀྱི་སྤོང་མོལ་ཁག་ལྷག་བསམ་རྣམས་དག་གི་སྤོང་ནས་འགོ་
འདུགས་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན། བོད་རྒྱ་མི་རིགས་གཉིས་མེ་བའི་མི་རིགས་ཁག་གི་
སྤོང་ཚང་མའི་ཡུན་རིང་ཁེ་ཐན་ལ་བསམ་ཞིབ་ཀྱིས་གནད་དོན་འདི་བཞིན་ཐག་གཅོད་
ཡོང་ཐབས་སུ་ཞི་འགྲིགས་བྱ་རྒྱུའི་རང་བཞིན་དེ། དེས་དོན་གྱི་རྒྱ་མཚན་ལྟར་
ཞིང་སྤྱོད་གསང་མེད་པའི་སྤོང་ནས་བྱ་འདོད་ཡོད། བོད་པ་དང་། རྒྱ་མི་གཉིས་
ནི་ཡུལ་ལྷང་དང་། མོ་མོའི་རྒྱལ་རབས་ལོ་རྒྱུས། རིག་གཞུང་སྤྱད་ཡིག་འཚོ་
བ་སྤོང་སྤངས་སོགས་གང་གི་ཆ་ནས་བྱེད་ཚོས་ལྟར་པའི་མི་རིགས་ཐད་དུ་ཡིན། མི་
རིགས་ཐན་ཚུན་གྱི་བྱེད་པར་རྣམས་ངེས་པར་དུ་ངོས་འཛིན་སྤུང་བའི་སྤོང་ནས་བཙུ་བྱུར་
བྱེད་དགོས་པ་ཡིན། དེས་སྤོང་གཉིས་པའི་མི་དམངས་ཀྱི་ཁེ་ཐན་ཡིན་པའི་དོན་
དམ་གྱི་མཉམ་ལས་བྱ་རྒྱུར། ཐན་ཚུན་འབྲེལ་ཡོད་སྤོང་གཉིས་ཀ་རོ་འཛོམ་གྱི་
སྤོང་ནས་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་གནད་དོན་ཁག་གི་སྤོང་ལ་སྤོང་ཁ་ཡངས་གིང་། དོན་དམ་
ཀྱི་བྱང་བདེན་དང་། འདོད་སྤོང་ཁེ་ཐན་པའི་ཐབས་ལམ་ཞིག་འཚོལ་རྒྱུར་འདུན་པ་
ཡོད་ཆེ་ཐབས་ལམ་ཞིག་ངེས་པར་དུ་སྤོང་སྤུང་བ་ཡིན། ང་ཚོས་རྒྱ་མཚན་ལྟར་ལ།
མཁས་མཛོངས་ཀྱི་སྤོང་སྤོང་དང་། ཁ་ཞེ་གཉིས་མེད། གོ་རྟོགས་དང་ལྟན་པ་

བཅས་ཀྱི་ཐོག་ནས་རོ་འཛོམ་བྱ་རྒྱུ་ལི་ཐབས་ལ་འབད་དགོས་པ་ཡིན།

ངས་མཐའ་དོན་ལྷ་རྒྱུར། རྒྱུ་རྒྱུ་ལ་དང་། རྒྱུ་རྒྱུ་ལ་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་ལ་
ལས་རོགས། གཞན་ཡང་མངོ་འམ་མཐུན་ལྡན་པའི་ཡུལ་མི་རྣམས་ནས་ས་སྤྱོད་གང་
སར་གཉའ་གཞོན་འོག་ཚུད་པའི་མི་རིགས་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་གནས་ལ་ཐུགས་འཁྱར་དང་རྒྱུ་
སྤྱོད་གནང་བར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞེས་ལྷ་རྒྱུ་ཡིན། དངོས་དོན་དུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལ་ས་ང་
ཚོ་ཤོད་མི་རྣམས་ལ་དངོས་སུ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྦྱེད་གནང་བ་དེས་ཤོད་ནང་སྦྱོ་པོ་
མང་པོའི་ལུས་སྤོག་ལ་ཕན་ལུས་འབྲེལ་བའི་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད། ད་དུང་
རྒྱུ་རྒྱུ་ལ་ས་ང་ཚོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་བྱུང་མ་སྤོང་བའི་དུས་རྒྱུ་ལས་གཉམ་
འཕྲུང་ཅན་འདིར་མུ་མཐུད་རྒྱུ་སྤོང་གནང་རོགས་ལྷ་རྒྱུ་བཅས་ཡིན།

བཀའ་ཁྲིམས་བཤེ་ལེགས།

རང་བཅོན་ཚོད་ལེན་བྱ་རྒྱུ་དེ་ཤོད་མིའི་ཐོབ་ཐང་ཡིན།

1974.11.10.2

ཐེག་ཆེན་ཚོས་སྤྱི་དུ་རྒྱལ་སྤྱིའི་གསར་འགོད་ལྷན་ཚོགས་གནང་བ།

༡། །སྤྱི་ཚེ་ ༡༠ ཚེས་ ༥ ཉིན་ལྷོ་ལོ་ས་མཚོག་ནས་རྒྱལ་སྤྱིའི་གསར་
འགོད་པ་ཚོའི་རེ་བ་ལྟར་པོ་བྱང་དུ་གསར་འགོད་ལྷན་ཚོགས་ཤིག་གནང་བ་དེའི་སར་
རྒྱ་གར་གྱི་ཤོར་རྒྱུ་ཆེ་ཞེས་ཏུ་བཅའ་སྤོང་རྒྱལ་སྤྱིའི་གསར་འགྱུར་ཁག་ལྟ་བུའི་གསར་
འགོད་པ་དུག་ཏུ་ལྷག་ཅོམ་བཅར་ཞིང་། ལྷོ་ལོ་ས་མཚོག་ནས་ཤོར་ཚོའི་དྲི་བར་
བཀའ་ལན་གནང་སྐབས། ཤོད་ནང་གི་ཇ་དྲག་ཟེང་ཆ་ཞོ་ལ་འཇགས་ཡོང་ཐབས་སུ་
དོན་ཚན་གཉིས་འཕྲལ་དུ་ལག་ལེན་བསྟར་དགོས་གསུངས་པ་སྟེ། དང་པོ་ཤོད་ནང་
རྒྱ་མི་ཁྱོད་ཆེ་གནས་སྤོང་བའི་སྤྱི་དུས་དེ་དང་། གཉིས་པ་ཤོད་ཀྱི་མཐའ་
མཚམས་ལ་དམག་དཔུང་སྡེ་བས་གསོག་བྱེད་པ་དེ་གཉིས་འཕྲལ་དུ་མཚམས་འཛིག་བྱེད་
དགོས་ཞེས་དང་། དེ་རྗེས་མུ་མཐུད་གསུང་དོན་རྒྱ་ནག་གི་འགོ་བྱེད་ཚོ་ཤོད་ཀྱི་
ཚོས་དང་། རིག་གཞུང་། ལྷན་ལོག་སོགས་ལ་ཤེས་རྟོགས་རྒྱུས་མངའ་གང་
ཡང་མེད་སྐབས་ཤོད་ཀྱི་གནས་སྤངས་ཐད་ཤོར་ཚོའི་སྤོང་རང་སྤང་གི་འཆར་སྤོ་
ཅོམ་ལས་དངོས་ཡོད་ཀྱི་གནས་སྤངས་གང་ཡང་ཤེས་ཀྱི་མེད། ཤོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་
གནས་ཚུལ་རྗེ་བཞིན་མ་རྟོགས་པ་དེས་ཤོད་ནང་གི་གནས་སྤངས་རྗེ་ཞན་རྗེ་སྤྱི་དུ་
པ་མ་ཟད། གནས་སྤངས་སྤོང་སྤོང་རྒྱུ་རྒྱུ་འགལ་རྒྱུ་ཡང་བཟོས་པ་རེད། ཤོད་
མི་ཚོས་ཤོད་རང་བཅོན་ཚོད་ལེན་བྱེད་པ་དེ་ནི་ཤོར་ཚོ་རང་ཉིད་ཀྱི་རང་དབང་དང་ཐོབ་ཐང་
ཡིན་པར་བརྟེན་འགོག་ཐབས་གནང་བཞིན་མེད། འོན་ཀྱང་ཤོད་དང་རྒྱ་ནག་དབར་
ད་ཡོད་ཀྱི་ཐད་ཀའི་འབྲེལ་བ་དེ་མུ་མཐུད་གནས་རྒྱུ་རྒྱུས་མོས་ཡོད་ཅེས་དང་།
ཤོད་ཀྱི་གནས་དོན་ཐོག་འཛིན་པའི་རྒྱ་ནག་གི་ལངས་སྤོགས་ལ་ངེས་པར་དུ་ལེགས་བཅོས་
བྱེད་དགོས། དེ་མིན་མེ་སྤྱི་ཚུང་དུས་ཚུང་རི་པོ་ཅོམ་བསྟེག་པའི་དཔེ་ལྟར་
དོན་རྒྱུ་ཆེན་པོ་འགྱུར་སྤྱི་དེས་སོགས་བཀའ་གནང་འདུག །

1999

བོད་མིའི་འཐབ་ཚོད་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་ཞི་བ་ཡིན།

༡༩༥༥།༡།༡༤

ཀྱི་གར་ཉིན་རེའི་གསར་ལོག་ཁྲི་འབྲུན་ཞེས་པའི་ཐོག་

གནས་ཚུལ་བཞོན་གསལ།

༄༅། །བོད་མིའི་དབུ་ཁྲིད་ལོག་ས་ལྷན་པས་མགོན་ཏུ་ལའི་སྐ་མ་མཚོག་ནས་གསུངས་དོན། མ་འོངས་པའི་བོད་ནི་བོད་ཀྱི་མི་རབས་གསར་པ་ཚོས་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་རེད། ཡིན་ན་ཡང་མ་འོངས་བོད་ཀྱི་མདུན་ལམ་དེ་དག་འཆེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་ནས་འཐབ་ཚོད་བྱེད་ཀྱི་རེད་ཅེས་དང་། ཡང་མང་རུབ་གསར་འགོད་པར་བཀའ་མོལ་གནང་སྐབས་གསུངས་དོན། ཉེ་ཆར་ལྷ་སར་གནས་ཚུལ་བྱུང་བ་དེས་མི་རབས་གསར་པ་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ནང་རེ་བ་གསར་པ་ཞིག་འཆར་ཡོད། བོད་ནང་ལོ་ཉི་ཤུ་མན་གྱི་གཞོན་ནུ་ཚོ་རང་གི་ལུང་པའི་རང་བཙན་ལེན་ཐབས་ཐོག་སེམས་ཤུགས་ཏ་ཅང་ཆེན་པོ་ཡོད། ཀྱི་ནག་པ་ཚོས་བོད་འདི་ལོ་ངོ་བོ་ཞི་བའི་འབྲུན་ཚམ་དབང་རྒྱུར་བྱས་ཡོད་པ་དང་། ཉེ་ཆར་ལྷ་སའི་གནས་ཚུལ་དེ་ནི་བོད་མི་རྣམས་ཀྱི་མིའི་དབང་རྒྱུར་ལོག་སྲོད་འདོད་མེད་པའི་མཚོན་རྟགས་གསལ་པོ་ཞིག་རེད་ཅེས་དང་། ཡང་གསུངས་དོན། བོད་ནང་རྒྱིག་འདུགས་དང་ལྷན་པའི་རང་བཙན་གྱི་འཐབ་ཚོད་དཀའ་ཡང་འཆེ་མེད་ཞི་བའི་ཐོག་ནས་ཡོང་བྱུང་བ་ཞིག་རེད། བོད་ནང་གཞོན་ནུ་ཚོ་རང་བཙན་ལེན་རྒྱུར་སེམས་ཤུགས་ཏ་ཅང་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་དཔེར་ན། ཉེ་ཆར་ལྷ་སར་སྤུ་གུ་ལོ་བཙུ་ཅམ་ཞིག་གིས་སྐག་སྐག་དང་རྒྱུངས་འཁོར་མང་པོ་མེར་བསྐྱེག་བཏང་ཡོད་པ་གོ་བོས་བྱུང་ཞེས་དང་། ལྷུ་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོ་ནས་ ༡༩༥༩ ལོ་བར་ཀྱི་མིར་ངོ་ཚོལ་སྐར་ལངས་བྱེད་སྐབས་བོད་མི་འབྲུམ་བཞི་ཅམ་ཀྱི་ན་འདས་ཕྱིན་པ་དང་། དེ་མིན་མི་མང་པོ་ཞིག་སྣོགས་གི་ཐེབས་ཡོད། བོད་མིའི་མི་

འཕྲོ་ས་ཡ་དུག་གི་བརྒྱ་ཆ་བཅོ་བརྒྱད་ནས་བཞི་བརྒྱའི་བར་ཞིག་ཀྱི་མིའི་སྐྱུག་སྤྱོད་
 འོག་རྒྱུན་འདས་སྤྱིན་ཡོད་ཅེས་གསུང་པ་དང་། ཡང་དེ་བུ་ལྷན་པའི་བཀའ་ལན་
 ཞིག་ཏུ་ཨ་འི་མིང་གི་གཞུང་ནས་ཐོག་མའི་ཆར་བོད་ཀྱི་ཅོན་ཐོག་གཏུང་སེམས་མཉམ་
 རྒྱུད་གནང་གི་ཡོད་ཀྱང་། རྟེན་སྲུང་གི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་ཨ་འི་དབར་འབྲེལ་བ་ཟབ་དུ་འགྲོ་
 སྐབས་བོད་ཅོན་ཐོག་གི་ཨ་འི་མིང་གི་ལྷན་པའི་སྐབས་ལྟར་ལྷན་པའི་ལྷན་པའི་ལྷན་པའི་དུང་། བར་
 ལམ་གྱི་རྒྱལ་གྱི་ལྷ་སྐྱོར་བཀའ་བོད་ནང་བསྐྱོད་པ་དེ་ཚོས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་མིར་
 རྒྱུག་སྤྱོད་བཏང་བའི་སྐོར་ལ་སྤྱོད་འཇུགས་བྱས་པར་བརྟེན། རྩོམ་སྐོས་ལྡན་ཞིང་
 གཟུ་བོར་གནས་པའི་ཨ་འི་མིང་གི་ཚོགས་ཀྱི་འབྲུག་མི་ཚམས་ནས་ཤོས་ཚོད་བཞག་ཞེ་
 སེམས་འཇུར་ཡོད་པའི་འབོད་སྐྱེ་བཞགས་པ་ཡིད། བོད་ཅོན་ཐོག་རྒྱལ་སྤྱོད་དེ་ལྟར་
 གནང་མཁན་ནི་ཨ་འི་མིང་དོན་གྱི་འགོ་བྱེད་དང་ཤོས་ཚོགས་ཀྱི་འབྲུག་མི་ཚོ་ཡིན་
 ཞིང་། འོན་ཀྱང་ཨ་འི་མིང་གཞུང་གིས་བོད་ཅོན་ཐོག་འཛིན་པའི་མིང་གི་ལྷན་པའི་ཚོ་
 དང་ཐ་དད་མེད་ཅེས་གསུངས་ཤིང་། ཡང་རྒྱ་གར་གྱི་བོད་ཅོན་ཐོག་གི་སྐོར་བཀའ་
 འདི་ལྷན་པའི་ལན་དུ། རྒྱ་གར་གཞུང་གིས་བོད་ཅོན་ཐོག་འཛིན་པའི་མིང་གི་
 ༡༧༥༠ མོ་ནས་འབྲུར་བ་སྤྱིན་ཡོད་པ་མ་ཡིད། རྟེན་ཐོག་དོས་ནས་བརྗོད་འདོད་
 མེད་ཀྱང་བོད་རྒྱ་འོག་ཟེར་བ་འདི་ནི་མི་བདེན་པ་དང་ཞོར་འབྲུག་ཞིག་ཡིད། བོད་
 མི་སྣོང་ཐག་དགུ་བརྒྱ་ཅམ་རྒྱ་གར་ནང་བཞུད་པ་འདི་ནི་དཔལ་འཕྱོར་གྱི་ཚེད་མིན་
 བར་ལུལ་འདིའི་ནང་ནང་ཚོས་སྤྱང་སྤྱོད་ལག་ཤོས་ལྷན་པའི་ཚེད་དུ་ཡིན། བོད་
 འདི་རྒྱ་ནག་གི་མེ་སེར་སྤེལ་ལུལ་དུ་འབྲུར་བཞིན་ཡོད་པ་འདིས་བོད་མིར་ཚབས་ཚེའི་
 དཀའ་ངལ་ཡོད་པ་ལྟར་རྒྱ་གར་རྒྱལ་ཁབ་ཡའང་ཚབས་ཚེའི་དཀའ་ངལ་ཆགས་རྒྱུ་རེད།
 རྒྱ་གར་གཞུང་ནས་བོད་མི་བཅོན་པོལ་བ་ཚོར་རོགས་རམ་དང་བུམས་བཅེ་གནང་བ་
 ནི་གཏན་དུ་བརྗོད་ཐབས་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། བོད་དང་རྒྱ་གར་དབར་གྱི་འབྲེལ་
 བ་ནི་ད་ཅར་གཉིད་ཟབ་པོ་ཞིག་རེད་ཅེས་བཀའ་གནང་བ་བཅས་སོ།།

བོད་མིའི་རྒྱལ་གཅེས་ཀྱི་བསམ་བློར་རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་

བཅོན་གཞོན་མི་བྱེད་རོགས།

༡༩༥༡།༣།༤

ལྷ་སར་དགེ་འདུན་པས་སྤྱི་འབྲེད་པའི་རྒྱ་ཚེའི་ཞི་བའི་རམ་སྟོན་ལ་
 རྒྱ་མིས་དག་གཞོན་བྱེད་སྐབས་ཡགོང་ས་མཚོག་ནས་བོད་མིའི་
 དོས་ནས་དག་པོའི་ཐབས་ལམ་མི་འཛིན་རྒྱ་དང་རྒྱ་ནག་གཞུང་
 ནས་བོད་མིར་བཅོན་གཞོན་མི་བྱེད་རྒྱའི་རེ་འབོད་གནང་བ།

༡༡། ༡༩ན་ཁ་ཚེན་པོ་ཡོད་བཞིན་དུ་བོད་མི་ཚོས་སྤྱི་འབྲེད་ལྷན་པའི་ངང་
 ནས་སྐར་ཡང་རྒྱ་མིའི་དབང་སྐྱུར་ལ་འདོད་ཚོམ་ཁེངས་པའི་ཚོལ་གཏམ་འབྲུག་སྐྱེ་ལྟར་
 རྩོག་པ་འདིས་ཁོང་ཚོའི་འབྲུག་གི་རྣམ་པ་གསལ་པོར་མཚོན་པ་རེད།
 བོད་མི་ཚོ་རྒྱ་མིར་ཞེ་བོན་ཇི་ཅེར་འགྲོ་བའི་སྐབས་འདིར་རྒྱ་མིའི་དཔོན་རིགས་
 ཚོས་ད་དུང་ཡང་བོད་མི་ཚོའི་འདོད་ཚོད་དོས་དེ་ཉོགས་ཐུབ་ཀྱི་མེད་པ་རེད། ད་
 ཡོད་བོད་ནང་གི་དུས་མེད་དེ་དག་ནི་འགྲོ་བ་མི་ཞིག་གི་ལུས་ཤོག་བཞག་པའི་ཆ་ནས་
 ཐབས་སྤྱོད་པོ་ཞིག་ཡིན་རྒྱུ་ཅ་བའི་གནས་སྟངས་ཚབས་ཚེ་ཇི་འདྲ་ཡིན་མིན་རྒྱ་མིའི་
 འགོ་བྱེད་ཚོས་ཤེས་ཐུབ་པ་ཞིག་བཟོས་ཡོད། དེར་སྐབས་གནས་སྟངས་ཐབས་སྤྱོད་
 པོ་ཞིག་ཡོད་བཞིན་དུ་ད་དུང་རྒྱ་མི་ཚོས་བོད་ནང་གི་གནས་སྟངས་འདི་སྐར་སྐར་མེད་
 རྒྱལ་སྤྱིར་བྱེད་པ་དེ་ནི་རྒྱ་མིར་ཉིད་ཀྱི་སྤྱུགས་ཀྱི་ཁེ་མན་དང་མི་མཐུན་པ་ཞིག་རེད།
 དེས་ན་རྒྱ་མིའི་འགོ་བྱེད་ཚོས་བོད་རྒྱ་གཉིས་ཀའི་མི་དམངས་ལ་མན་ཡོད་ཀྱི་
 དཀའ་ངལ་སེལ་བའི་ལས་ཀ་བྱེད་དགོས་པ་རེད། མི་སྣོང་མང་པོ་ཞིག་ནས་བོད་
 མི་དམངས་རྣམས་རྒྱ་མིའི་དབང་སྐྱུར་འོག་ལྷན་པའི་ཐུག་སྤྱོད་དཀའ་སྤྱུག་སྤྱོད་བཞིན་པ་འདི་

འདྲམ་མྱེད་མི་དམངས་ཀྱི་རིག་པས་དབྱུང་གིས་ཐུབ་ཐབས་སུ་དཀའ་སྤྲུག་མྱོད་དགོས་
པ་དང་འགའ་གས་ནས་རང་གི་གཙུག་པའི་སྲོག་ཀྱང་འདོད་དགོས་སྤྱད་བ་དེ་དག་ལ་
དོས་ནས་གདུང་སེམས་མཉམ་སྦྲེད་ལྷུ་ལྷུ་དང་འབྲེལ་བ་ལྷུ་ལྷུ་བཅས་གཞོན་གྱི་ཐབས་
ལམ་འདྲིན་ནའང་པོད་མིའི་དོས་ནས་དག་པོའི་ཐབས་ལམ་མི་འདྲིན་ལྷུ་རྩེ་དོས་ནས་རེ་
འབོད་བྱེད་གྱི་ཡོད།

པོད་མིའི་ལྷུ་གཙུག་གི་བསམ་སྒྲོ་མཚོན་པའི་གནས་སྐོར་གསལ་པ་བྱུང་རིགས་
ལ་ལྷུ་ནག་གཞུང་ནས་ཀྱང་བཅན་གཞོན་ལུ་གུ་བརྒྱུད་གྱི་གདོང་ལེན་མི་བྱེད་ལྷུ་རྩེ་དོས་
ནས་བཅོས་མིན་གྱི་རེ་བ་བྱེད་གྱི་ཡོད། པོད་ཀྱི་གནད་དོན་འདི་ཞི་བའི་ཐོག་ནས་
སེམས་ལྷུ་དེ་ནི་པོད་ལྷུ་གཉིས་ཀའི་མི་དམངས་ལ་ཁེ་མན་ཡོད་པ་ཞིག་རེད།

གསུམ་བུ་ལྷུ་དུས་དྲན་ཐེངས་ཉི་ལུ་ཅུ་དགུ་པའི་ཐོག་ སྤྱི་བའི་གསུང་འཕྲིན།

༡༩༥༥།༣།༡༠

༤༡། པོད་མི་དམངས་ཀྱིས་ལྷུ་མིའི་བཅན་འདྲེལ་ལ་དོ་སྐོབ་དང་རང་དབང་
སྒྲེར་ལངས་ཀྱི་ལས་འགུལ་བྱས་ཏེ་དེ་རིང་ལོ་ཉེར་དགུ་འཁོར་བའི་དུས་དྲན་དང་། ང་
ཚོའི་ཡུལ་མི་ས་ལ་གཅིག་ཉེན་ཅམ་གྱི་ཡུས་སྲོག་བཏང་བ་བཅས་ལ་དོས་ནས་དྲན་གསོ་
གུས་འདུད་ལྷུ་ལྷུ་ཡིན།

ཆེ་གས་གོང་དུ་ང་ཚོའི་ཡུང་པའི་ནང་རིག་གནས་གསལ་བརྗེ་ཟེར་བའི་རྗེས་ཀྱི་
གཞོན་བཅོར་དག་གུགས་ཆེ་གོས་ཤིག་བྱུང་ཞིང་། ལྷ་སར་བྱུང་བའི་དོན་ལྷུ་ན་དེའི་
སྐབས་ཉུང་མཐར་མི་གངས་སུ་མ་ཅུ་སོ་གཉིས་ཅམ་ལ་སྲོག་སྦྱོན་བྱུང་བ་དང་། བརྒྱ་
ཕྱག་འགའ་གས་ཤིག་འདྲིན་བཟུང་ཐོག་དུང་དེག་མནར་གཅོད་ཆབས་ཆེ་ཞིག་སོག་ཡོད།
པོད་ནང་ཉེན་སྲུང་དམག་མི་མང་པོ་འོར་འདྲེན་ཁ་སྒྲོན་བྱས་ཏེ་པོད་མིའི་རང་དབང་
འགྲིམས་འགྲུལ་བཀག་སྡོམ་བྱེད་བཞིན་པ་དང་། ལྷུ་ལྷུ་དབང་འདྲིན་པ་ཚོས་མང་
ཚོགས་ཀྱི་གཞི་ཅའི་འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལ་སྲུ་མཐུད་བཅི་མེད་བྱེད་བཞིན་པ་རེད།
ལྷུ་མིའི་མི་སེར་སྤེལ་བའི་བྱ་སྤྱོད་དོག་ང་ཚོའི་པོད་མི་སྲུན་ཆེ་གོས་དཀའ་སྤྲུག་རི་ལྷུ་
སྤངས་པ་ནམས་གསལ་སྤོན་བྱེད་ཆེད་རམ་སྤོན་ཁོ་སྤོན་བྱས་པའི་ལྷུ་གསལ་སྤོང་
སྤོབས་ལ་དོས་ནས་བསྐྱབས་བརྗོད་གུས་བཀུར་ལྷུ་ལྷུ་ཡིན།

པོད་ནང་ཉེ་ཆར་བྱུང་བའི་དོན་ལྷུ་ན་དེ་གཅིག་ལུ་མ་ཡིན་པར་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༥
ལོ་པོད་རང་དབང་སྒྲེར་ལངས་ཀྱི་ལས་འགུལ་ལ་ལྷུ་མིས་དག་གཞོན་བྱས་པ་ནས་བཟུང་
ད་བར་དོ་སྐོབ་ཀྱི་དོན་ལྷུ་ན་དེ་རིགས་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད། པོན་ཀྱང་ཉེ་དུས་ཀྱི་
དོན་ལྷུ་ན་དེ་བྱུང་སྐབས་གཟུར་གནས་སྤི་ལྷུ་གི་གསལ་འགོད་པ་དང་། ཡུལ་སྤོར་

སྒྲོ་འཆམ་པ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དང་སྐབས་འཁོལ་བར་བརྟེན་འཇམ་སྒྲིང་ཐོག་ཁྲབ་
བསྐྱུགས་ཀྱི་ཆེ་ཞིག་བྱུང་བ་རེད།

ང་ཚོའི་མི་དམངས་ཀྱི་འཐབ་ཚོད་ནི་འཐབ་ཚོད་གཞན་དང་མི་འདྲ་བར་འཆོ་མེད་
ཞི་བའི་འཐབ་ཚོད་ཅིག་ཡིན་པར་བརྟེན། འཇམ་སྒྲིང་ཁྱོད་ནས་ང་ཚོའི་མི་རིགས་
ཀྱི་སྐྱུག་བསྐྱེད་འདི་གཏིང་མཐའ་ཇི་ཅམ་ཡོད་དང་། ང་ཚོའི་ཚོད་མེས་མས་བརྟན་
ཅིང་མེས་ས་ལྷགས་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཡོད་མེད་གསལ་རྟོགས་དཀའ་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱིས་
ང་ཚོའི་དྲང་བདེན་འཐབ་ཚོད་འདིར་སྲིད་གཞུང་ཁག་གིས་ཁྲུང་མེད་སྐར་རྒྱུང་དུ་ལྷུས་
རྒྱར་བྱུགས་ཀྱི་ན་ཐེབས་སྲིད། དེར་འཇམ་སྒྲིང་རྒྱལ་སྲིད་སྲི་ཚོགས་ཀྱི་ལ་པོའི་ནང་
དག་བྱུགས་ལ་བརྟེན་ན་མ་གཏོགས་དོ་སྐར་མི་བྱེད་པ་འདི་ནི་ཡིད་སྲོའི་སྐར་རྒྱུལ་ཞིག་
རེད། འཇམ་སྒྲིང་ཐོག་འཇིགས་སྐྱེལ་དང་། དེ་མིན་དྲག་རྒྱུབ་ཀྱི་ནམ་པའི་རིགས་
ལ་རྒྱོག་ཡེང་མེས་ས་ཁྲལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པས། བདེན་དོན་གྱི་ཆེད་དུ་འཆོ་མེད་ཞི་བའི་
ལམ་ནས་འཐབ་ཚོད་བྱེད་མཁུ་ཚོར་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱ་རྒྱུ་ནི་མི་ཚང་མར་ཕན་ཐོགས་ཡོད་
པ་ཞིག་མ་ཡིན་ནམ།

དག་རྒྱུབ་བྱས་ན་དེའི་འབྲས་བུར་དག་རྒྱུབ་ཡོང་རྒྱུ་ཡིན་པར་ལ་ཡིད་ཆེས་ཡོད།
དག་རྒྱུབ་ནི་འཇམ་སྒྲིང་གི་ཚོད་རྟོག་ཐག་གཅོད་བྱ་རྒྱུར་ཕན་ཐོགས་མེད་པར་བརྟེན་
འཇམ་སྒྲིང་ཐོག་གི་རང་དབང་ལ་དགའ་བའི་མི་དམངས་རྣམས་པས་ང་ཚོའི་མི་རིགས་
དང་། རིག་གཞུང་། ཚོས་ལུགས་བཅས་ཡུན་གནས་ཡོང་ཆེད་ང་ཚོས་འཆོ་མེད་
ཞི་བའི་ལམ་ནས་འཐབ་ཚོད་བྱེད་པ་འདི་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོང་བ་དང་། རྒྱ་མི་ཚོར་
དག་གཞོན་གྱི་སྲིད་བྱས་ལག་བསྐྱར་བྱེད་མི་རུང་བའི་གོ་སྐོན་གནང་རོགས་ཞེས་ངས་
ཡང་སྐྱུར་འདོད་སྐུལ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

དེར་སང་བོད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ནི་འཇིག་ཉེན་གྱི་ཁྲོད་དུ་གནས་ཤིང་། རྒྱ་མི་
འབོར་ཆེན་བོད་ནང་གནས་སྡོད་བྱེད་པ་འདིས་མི་ལོ་ཉིས་ལྗོངས་ལྷག་ཅམ་གྱི་རྒྱལ་རབས་
ལོ་རྒྱུས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ཡོད་པའི་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་འདི་བརྒྱུ་རྒྱུའི་ཉེན་
ཚབས་འཕྲད་པར་བརྟེན་སྲིག་ཉེན་འཇོམས་མེད་ཀྱིས་འདོད་རྒྱུ་མི་ཁེངས་པའི་རྣམ་འབྱུར་

སྒྲོན་རྒྱུའི་རྒྱོ་སྒྲོབས་དེ་རྩ་བུ་ཞིག་སྐྱེས་པ་རེད།
རྒྱ་མིའི་མི་འབོར་གནས་སྡོད་སྲིད་བྱས་དེ་སྐུ་ལོ་ ༡༩༤༩ ལོར་བཞག་པའི་

འཇི་ནི་མའི་ཚོད་ཡིག་བཞི་པའི་ནང་། བཅན་བཟུང་བྱས་པའི་ས་ཁོངས་གང་ཞིག་
སྐུ་ལ་བདག་མིན་གྱི་ཚོད་སྲིད་ཡོད་མེད་ལ་མ་སྟོས་པར་ས་ཁོངས་དེར་མི་འབོར་གནས་
སྡོད་བྱེད་མི་ཚོག་ཅེས་གསལ་བའི་དོན་ཚན་དང་འགལ་བར་མ་ཟད།

འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ནང་གི་རྩ་དོན་གལ་ཆེ་ཆེ་གོས་དང་ཡང་འགལ་ཡོད་
པ་ནི། མི་རིགས་ཤིག་གནས་སྐབས་པ་དང་། མི་རིགས་རང་ཉིད་ཀྱི་ས་ཁོངས་སྐུ་
རང་ཉིད་ཀྱི་མ་འོངས་མདུན་ལམ་ཐག་གཅོད་བྱེད་པའི་ཐོབ་ཐང་ཡོད་ཅེས་པ་དང་འགལ་
བའི་རེད། རྒྱ་ནག་གི་འགོ་སྲིད་གསར་པ་ཚོས་དབང་སྐྱུར་འཁྲུང་འདོད་མེད་པའི་
མི་ལ་བཅོན་དབང་བྱེད་པ་དེ་དྲང་བདེན་མིན་ལ་སྒྲིང་པོའང་མེད་པ་དེ་མཐོང་སྐབས་པའི་
རེ་བ་ཡོད།

བོད་ནི་བོད་མི་ས་ལ་དུག་ལ་བདག་པ་ཡིན། གཞུང་གི་ངོ་བོ་དང་། རྒྱ་
ཚོགས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་ཐེ་བའི་བོད་ཀྱི་མ་འོངས་པའི་འགྲོ་སྐྱེངས་རྣམས་བོད་མི་རང་
ཉིད་ལ་ཐག་གཅོད་བྱེད་དུ་འཇུག་དགོས། སྲིད་དོན་དང་། རྒྱ་ཚོགས་ཀྱི་སྐྱུག་
འཇུགས་རྗེས་ལུས་ཤིག་སྐར་གསོ་བྱ་རྒྱུའི་རེ་འདོད་བོད་མི་སུ་ཞིག་ལ་མེད། ངས་
དེ་སྒྲོན་ནས་ཐེངས་མང་གོད་མྱོང་བ་ལྟར། རྒྱ་ལའི་ཆ་མའི་ལམ་སྲོལ་འདི་ཡང་སྐུ་
མཐུད་གནས་དགོས་མིན་ནི་བོད་མི་དམངས་ཀྱིས་ཐག་གཅོད་བྱེད་དེས་ཡིན། བོད་
དང་བོད་མི་དམངས་རྣམས་དེར་དུས་དང་མཐུན་པའི་ཡར་རྒྱས་ཡོང་ཆེད་རང་དབང་
དང་། དམངས་གཙོ་རེས་པར་དུ་བཙུ་བཀུར་བྱེད་དགོས།

ང་ཚོ་བཅན་བྱོལ་བ་རྣམས་རང་དབང་གི་རྒྱ་ཚོགས་ནང་གནས་ཡོད་པའི་དབང་
གིས་ལུལ་དེ་དག་ནང་རང་དབང་དང་། དམངས་གཙོ་ལ་གཅོགས་ཆེ་ཇི་ལྟར་འཇིན་
རྒྱལ་རྣམས་ང་ཚོས་ཤེས་རྟོགས་སྐབས་པའི་གོ་སྐབས་བཟང་པོ་ཞིག་ཐོབ་ཡོད། ང་ཚོ་
རང་དབང་གི་ལུལ་མི་ཞིག་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་རང་གི་མི་རིགས་ཀྱི་རྒྱ་དོན་ཆེད་དུ་བྱུགས་
སྒྲོན་རྒྱུ་རྒྱུའི་ཐོབ་ཐང་ཡོད་ལ། དེ་དག་ལག་ལེན་བསྐྱར་རྒྱུ་ནི་ང་ཚོའི་ལས་འགན་

ཡིན། སྤྱི་ལོ་ ༡༧༦༩ ལོ་ངོས་ནས་པོད་ཀྱི་དམངས་གཙོའི་ཙུ་བྱིམས་ཤིག་ལྟ་བུ་
བརྒྱགས་བྲིས་པ་ཡིན། ལོ་རྟེན་ལྡེའི་རིང་བཅོན་ཕྱོད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་དཀའ་ངལ་
ཕྱི་དུས་སྐབས་གང་འདྲ་ཞིག་འཕྲད་ཀྱང་དམངས་གཙོའི་འགྲན་བསྟར་དང་ལེན་དང་
ཚོད་ལྷ་བྱས་ཡོད། ན་གཞོན་མང་པོ་ཞིག་གིས་གཞུང་དང་། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཞབས་
འདེགས། རང་དབང་ལྡན་པའི་གསར་འགྱུར་ལས་རིགས་སོགས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལས་
རིགས་ཚང་མའི་ནང་སྡེ་འབྲིད་ཀྱི་ལས་འགན་འཁུར་བཞིན་ཡོད་པ་ནི་དམིགས་བསམ་ལ་
སློབས་པ་སྡེ་འོས་པ་ཞིག་ཡིན། ད་དུང་ང་ཚོའི་སྤྱི་ག་འདུགས་ཚགས་ཚུད་དང་། སྤར་
བས་དམངས་གཙོ་ཅན་དུ་འགྱུར་ཆེད་ལས་དོན་ཚོགས་སྤར་ལས་ལྷག་པའི་འབད་བཅོལ་
བྱེད་དགོས།

པོད་ཀྱི་དམངས་གཙོའི་ཙུ་བྱིམས་འདི་ཆ་ཚང་ལག་ལེན་བསྟར་བྱུང་མི་ཉེ་བོད་
མི་ཡོངས་ལ་ཙུ་བྱིམས་འདི་ཁས་ལེན་བྱེད་དང་མི་བྱེད་གདམ་ག་བྱེད་པའི་གོ་སྐབས་
ཤིག་བྱུང་མཚམས་ཤེས་ཀྱི་རེད། འོན་ཀྱང་བཅོན་ཕྱོད་པའི་ནང་དམངས་གཙོའི་
ཙུ་བྱིམས་འདི་གང་སྐབས་ཅི་སྐབས་ཀྱིས་ལག་བསྟར་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན་པར་བརྟེན་
འདི་ལོའི་སྤྱི་ཟླ་ ༥ པར་མི་དམངས་འབྲུས་མི་འདེམས་བསྐྱོད་སྐབས་འདེམས་
བསྐྱོད་ཚོབ་ཐང་པེད་སྡོད་ལེགས་པར་བཏང་སྟེ་པོད་མི་དམངས་ཀྱི་ཚབ་བྱེད་མཁན་
མི་སྡེ་ལེགས་པོ་ཞིག་འདེམས་སྐྱོད་བྱེད་དགོས། གལ་ཆེད་ཐག་གཅོད་ཚང་མ་ངོས་
གཅིག་པུར་བརྟེན་རྒྱ་ལེགས་ཆ་མི་ཆེ་བས་མི་དམངས་ནས་ཁྱུར་འགན་ལེན་དགོས།

ང་ཚོ་བཅོན་ཕྱོད་པའི་ཙུ་བྱིམས་ལ་ཟུང་ང་ཚོའི་གཅེས་པའི་པ་ཡུལ་པོད་ནང་དུ་དངོས་
འབྲེལ་གྱི་རང་དབང་དང་། དམངས་གཙོ་མངོན་དུ་འགྱུར་ཆེད་ལོ་འདིའི་ནང་ཚང་
མས་འབད་བཅོལ་བྱགས་བསྐྱེད་བྱེད་དགོས། འདས་ཟེན་པའི་ལོའི་ནང་དུ་རྒྱལ་སྤྱིའི་
ཚོག་ནས་ང་ཚོར་གདུང་སེམས་མཉམ་བསྐྱེད་དང་། རྒྱལ་སྤྱིར་ཆེན་པོ་བྱས་པ་འདིས་
ང་ཚོའི་མ་འོངས་པའི་མདུན་ལམ་བཟང་པོ་ཞིག་ཡོང་རྒྱུའི་རེ་བ་གསར་པ་ཞིག་རྙེད་
པ་དང་། པོད་ནང་གི་སྤྱི་ཟླ་དཔའ་པོ་ཚོས་འཆེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་
སློབས་བྱགས་ཆེ་ཞིང་གདུག་རྒྱུབ་ལྡན་པའི་རྒྱ་མིའི་དྲག་པོའི་དཔུང་དམག་ལ་ཁ་གཏད་

བཅག་པདེས་ང་ཚོར་སྤྱི་ལུག་དང་སེམས་འགུལ་ཆེན་པོ་བཟུང་བྱུང་། དེ་ནི་ང་
ཚོ་ནང་པའི་རིག་གཞུང་དང་། མི་རིགས་ཀྱི་སེམས་རྣམས་གཅིག་བསྐྱེལ་ཡིན་པའི་
ཉགས་མཚན་གསལ་པོ་ཞིག་རེད། ལུས་པ་མེད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་དང་། འགྱུར་
བཟེད་པའི་སེམས་བྱགས་རྒྱུང་དུ་སྡེལ་བའི་ཚོག་ནས་གཞིས་བྱེས་པོད་མི་ས་ལ་དུག་
གིས་སེམས་ཐག་བཅད་དེ་པོད་ཡུལ་པོད་མིས་བདག་སྲོང་བྱེད་པའི་བདེན་དོན་མངོན་
དུ་འགྱུར་ཆེད་ཚང་མས་རྣམས་བྱགས་གང་ཡོད་ལེགས་སྐྱེས་སུ་འབྲུལ་དགོས། འདིག་
ཉེན་ཀྱན་དུ་དགེ་བའི་སློན་འདུན་བཅས། དུ་ལའི་ཐུ་མས། སྤྱི་ལོ་ ༡༯༥༥
ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༠ ལ།

གསུམ་བཅུ་འདུས་དྲུག་ཐེངས་ཉི་ལུ་ཙུ་དགུ་པའི་ཐོག་

སྐུ་ལ་བའི་བཀའ་སློབ།

༡༧༤༥།༡༡༡༠

༄༅། །དེ་རིང་ང་ཚོ་འདིར་བོད་མི་སེར་སྐྱ་གང་འཚམ་ཞིག་འཛོམས་པ་འདི་
ནམས་ཀྱིས་མཚོན་པའི་གནས་འདིའི་འོག་ལ་ཡོད་པའི་བོད་མི་ཡོངས་ལ་ཞུ་རྒྱུར། དེ་
རིང་གི་དུས་ཚོད་འདིར་ང་རང་ཚོ་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཐབས་སྐོ་ཤོས་དང་། རྒྱ་
ཕམ་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་དུས་ཚོད་ཅིག་ལྟར་བུང་བའི་དེར་དྲན་གསོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ལ། དུས་ད་ལྟོད་
བཅོན་དབང་གི་འོག་དུ་མི་སྲོག་ལ་བརྱེ་མཐོང་མེད་པའི་ཐོག་ནས་ཆེ་སྲོག་ཤོར་དགོས་
པ་དང་། རྒྱ་དེག་ཚབས་ཆེ་མྱོང་དགོས་པའི་གནས་ཚུལ་ཐབས་དུག་རྒྱན་མི་ཆད་
པ་ཞིག་ཡོད་པ་འདིར་ཡང་རྗེས་དྲན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

རྒྱ་བོད་དབར་གྱི་འཐབ་ཚོད་འདི་ང་ཚོས་བསམ་བཏང་དྲན་བསྐྱེད་དང་། མི་
བྱེད་ཀྱི་བྱེད་བྱས་ནས་བྱུང་བའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཙུ་བ་ནས་མིན། རྒྱ་དབར་བོད་ཅེས་
ཐ་དད་སོ་སོ་ཡིན་པ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བཞག་ཡོད། དེར་བརྟེན་ང་ཚོ་བོད་པའི་
སེམས་ནང་རང་བཞིན་ལྷན་སྐྱེས་སུ་རྒྱ་དང་། བོད། ཉོར་ཞེས་ཐ་དད་སོ་སོ་ཡིན་
པ་ཞིག་འཆར་གྱི་ཡོད། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ལྷགས་པའི་དཀའ་སྤྱོད་འདི་རྒྱ་མི་ཚོས་
གསལ་པོ་གསལ་པ་བྱ་རྒྱ་མིན་དུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག།

རྒྱ་མི་ཚོ་སོ་སོ་སྐྱར་བ་དག་ནས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ་སོ་སོས་འཕྲོག་བཤད་ཅིག་
བྱས། གནས་ཚུལ་དེ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཡིད་ཆེས་མེད་ཀྱང་ཡིད་ཆེས་ཡོད་ཀྱིས་བྱས་
ཉེ་དེ་གཞི་ལ་བཞག་ནས་ལྷ་སྐྱེས་ཤིག་དང་བྱེད་སྐྱེས་ཤིག་འཛིན་པ། དེས་རྒྱུན་
པས་སྤྱོད་བྱ་ལྷགས་པ་རེད། བྱས་ཅང་ང་ཚོའི་སྤྱོད་འདི་རྒྱལ་རབས་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་
ནས་ཆགས་པ་ཞིག་ཡིན།

དེ་དང་འབྲེལ་བའི་གནས་སྐབས་ལ་མིང་བཅིངས་འགྲོལ་ཞེས་པའི་སྟན་པོ་ཞིག་

བཏགས་རུང་མ་བཏགས་རུང་། འོན་ལ་བོད་མིར་རང་དབང་བལ་བའི་གནས་ཚུལ་
འོག་ང་ཚོའི་བོད་ལུང་པའི་སྡོད་བཅུད་གཏོར་བཞིག་གང་འདྲ་ཞིག་ཕྱིན་ཡོད་མ་རེད་
དམ། ང་ཚོའི་མི་ས་ཡ་གཅིག་ལྷག་ཙམ་དུས་མ་ཡིན་པར་འཆི་རྒྱུན་སོང་བ་བཅས་
ཏེ་ལས་པའི་སྐྱུག་པོ་ལྷངས་ཡོད། གནས་ཚུལ་དེའི་འོག་ནས་ང་ཚོས་བདེན་དོན་གྱི་
འཐབ་ཚོད་བྱ་རྒྱུ་འདི་ལས་སྐོ་པོ་ཞིག་གང་ནས་ཡོང་། དཀའ་ངལ་ཏན་ཏན་ཡོད།
ཡིན་ན་ཡང་བདེན་དོན་གྱི་ཐོག་ནས་སོ་སོའི་ཐོབ་ཐང་ཞིག་ཚོད་ཀྱི་ཡོད་པ་མ་གཏོགས།
ང་ཚོས་རྒྱ་མི་ལ་མི་དགའ་བ་བྱས་ནས་ངོ་ཚྭ་བྱས་པ་ཞིག་ཙུ་བ་ནས་མིན།

བདེ་སྲིད་དང་ཡར་རྒྱས་རྒྱ་མི་ལ་ཡང་དགོས་པ་རེད། ལྷག་དོན་རྒྱ་མི་འཛམ་
སྐྱེང་ཐོག་མི་འཕོར་མང་ཤོས་ཤིག་ཡིན་པས་བདེ་སྲིད་ལོས་དགོས། ང་ཚོས་ཀྱང་
དེ་ལྟར་ཡོང་བའི་སློན་ལམ་རྒྱག་གི་ཡོད་པ་ལས། རྒྱ་མི་ལ་གནག་སེམས་ཙུ་བ་ནས་
འཆར་གི་མེད། ང་ཚོར་ཆ་བཞག་ན་ནང་བསངས་རྒྱས་པ་ཡིན་པ་དང་། ཐེག་པ་
ཆེན་པོའི་ཚོས་ཉམས་ལེན་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཡིན། མི་ལ་ཞེ་འཁོན་བཅངས་ན་སོ་
སོ་ཚོས་དང་འགལ་བར་མ་ཟད་སེམས་པ་མི་སྲིད་པ་ཡོང་རྒྱུ་ལས་གཞན་པམ་ཐོགས་ཡོང་
རྒྱུ་མེད་ཅེས་ངས་ཉག་པར་བོད་ཀྱི་ཡོད། ང་ཚོས་རྒྱ་མིར་གནག་སེམས་གཞོད་
སེམས་འཆར་གི་མེད་ལ། བཅངས་ནས་དགོས་པ་འདྲ་མེད།

འོ་ན་ང་ཚོས་ག་རེ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། ང་རང་ཚོའི་ཐོབ་ཐང་ཚོད་ཀྱི་
ཡོད། རྒྱ་མིར་རྒྱ་ནག་གི་ཐོབ་ཐང་ཚོད་པའི་ཐོབ་ཐང་ཡོད་པ་ནང་བཞིན་ང་ཚོ་བོད་
པར་ཡང་སོ་སོའི་ཐོབ་ཐང་ཚོད་པའི་ཐོབ་ཐང་ཞིག་ལོས་ཡོད། ང་ཚོར་དཀའ་ངལ་
དང་སྤོག་འཛིང་ཡོད་ཀྱང་འདི་ནི་བརྗེད་ཐབས་མེད་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཡིན། ཞིབ་
ཚུལ་གསུང་བཤད་ཟུར་དུ་ཡིག་ཐོག་ལ་ཡོད་པས་འདིར་སྐྱར་སྐྱོས་བྱ་རྒྱུ་མིན་རུང་།
སྤོང་བསྐྱས་ཤིག་བརྗོད་འདོད་བྱུང་། ཉེ་ཆར་འཐབ་ཚོད་ཀྱི་རང་བཞིན་ལྷག་པར་
ངོ་དྲག་དུ་འགྲོ་བའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཆགས་ཏེ་མིའི་སྲོག་འགྲོ་དགོས་པའི་གནས་ཚུལ་
བྱུང་དུས་ཏེ་ཅང་རྫོ་ཕམ་ཆེན་པོ་བྱུང་། མི་མང་པོར་བདེ་བ་གསེགས་མནར་གཅོད་
འཁེལ་བ་དེ་ཤིན་དུ་ཐབས་སྐྱུག་པོ་རེད།

ཡིན་ནའང་ཉ་ལས་དགོས་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ལ། བོད་ནང་ཡོད་པའི་རྒྱ་
ཆའི་མི་དམངས་ཚོ་སེམས་ལྷགས་སྤོང་སྤོང་ཉ་ཅང་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་པའི་ཐོག་ནས་
དཀའ་ངལ་གང་ལའང་གདོང་ལེན་སྤོང་སྤོང་གཏོང་གིས་བྱེད་ཀྱི་འདུག་པ་འདི་ནི་རོ་
མཚར་སྐྱེ་བ་ཞིག་རེད། གཉིས་ནས་གནས་ཚུལ་བཟང་བ་ཞིག་ལ་དེ་སྤྱི་མི་བོད་
ལ་ཐོག་མར་ཡོང་སྐབས་ཀྱི་མི་དར་མ་དེ་ཚོ་དེང་སང་རྫོགས་འགྲོ་བའི་དུས་ཚོད་ལ་
སྤོང་བ་ཉེ་གན་ཚབ་གཞིན་པས་བྱས་ནས། ཉེ་ཆར་གྱི་གནས་ཚུལ་དེ་ཚོ་གཙོ་བོ་
གཞིན་སྤོང་ཚོས་རང་རང་གི་སེམས་ནས་རང་དབང་ཚོད་ལེན་བྱེད་པའི་འཐབ་ཚོད་ཀྱི་
སྤོང་བ་ལྟེན་ཉེ་བྱུང་བ་ཞིག་རེད། མི་རིགས་ཀྱི་འཐབ་ཚོད་ཅེས་པ་འདི་འདི་
འདྲ་ཞིག་ཡོང་དགོས་ཀྱི་རེད་ལ། ཡོང་ཡང་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད།

གན་པ་ཚོ་རྫོགས་ཀྱི་རྫོགས་ཀྱི་ན་ལ་གཞིན་པ་ཚོས་མཇུག་མཐུད་ཀྱི་ན་མཐུད་
ཀྱི་ཡོང་དགོས། གང་ཡིན་ཞེ་ན། ར་ཚོའི་རང་དབང་གི་འཐབ་ཚོད་འདི་མི་
ཐོག་གཅིག་གི་ཁེ་ཕན་དོན་དག་ལ་ཡིན་པར། མི་རིགས་ལྷིག་གི་ཁེ་ཕན་དོན་དག་
ལ་ཐུག་ཡོད། མི་ཐོག་གཅིག་གི་ཁེ་ཕན་དོན་དག་ཡིན་ན་མི་ཐོག་འདི་རྫོགས་ན་དེ་
གས་ཐག་ཚོད་པ་རེད། མི་རིགས་ལྷིག་གི་ཁེ་ཕན་གྱི་འཐབ་ཚོད་ཡིན་དུས་གན་ཚབ་
གཞིན་བྱེད་རྒྱུ་མཐུད་དུ་ཡོང་དགོས་ཤིང་། ད་ལྟ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་དེ་
ལྟར་ཆགས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དེ་ནི་ར་ཚོའི་མ་འོངས་པར་རེ་བཅེ་རུ་འགྲོ་བའི་གནས་ཚུལ་
ཆ་རྒྱུན་བཟང་གོས་ལྷིག་རེད། དེ་ལ་ངས་དམིགས་བསལ་གྱི་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་
དང་། ལྷིག་ཏུ་ཡག་པོ་རེད་ཅེས་མངོན་པར་བསྟོན་རྒྱུ་ཡིན།

ར་ཚོའི་འཐབ་ཚོད་འདི་ད་ལྟ་བུ་དང་ལྟར་བདེན་དོན་གྱི་གནས་ཚུལ་ཞིག་
དང་། དང་པོ་དང་བཞག་ རྒྱ་མཚན་རྣམས་པ་བཅས་ཀྱི་སྤོང་བ་ར་ཚོས་ཚོད་པ་རྒྱག་
གི་ཡོད། ར་ཚོའི་ཚོད་པ་འདི་རྒྱ་མཚན་རྣམས་དང་ཡང་དག་པ་ཞིག་ཡིན་དུས་དེ་
ནི་ར་ཚོའི་སྤོང་བ་ལྷགས་རེད། ར་ཚོའི་སྤོང་བ་ལྷགས་ནི་འཛིང་རེས་བཏང་ནས་བྱུང་
བའི་སྤོང་བ་ལྷགས་ལྷིག་ལ་ཡིན་པར། ར་ཚོའི་སྤོང་བ་ལྷགས་ནི་རྒྱ་མཚན་རྣམས་པ་
དང་དང་བདེན་གྱི་སྤོང་བ་ལྷགས་ལྷིག་ཆགས་ཡོད། དེར་བརྟེན་ར་ཚོས་རྒྱ་མི་ལ་

སྤོང་བ་པོ་དང་དགའ་ཉེའི་འདུ་ཤེས་བཞག་སྤོང་བ་དེན་གྱི་སྤོང་བ་རྒྱ་མཚན་ཤོད་དགོས་
པ་ལས། ལག་པ་བཀུག་སྤོང་འཛིང་རེས་གཏོང་རྒྱུའི་སྤོང་བ་པ་ར་ཚོར་མེད་ལ། དེ་
ལྟར་བྱས་ན་དགོས་པ་འདྲ་མེད། ར་རང་ཚོ་ནང་པ་སངས་རྒྱལ་པའི་རྗེས་འབྲངས་
ཡིན་པ་དང་། བོད་མིའི་རང་གཤིས་སོགས་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་
འཛིང་རེས་བྱས་ན་ར་ཚོར་མེད་རྒྱུ་མ་གཏོགས་མེད།

ར་ཚོ་ནི་དང་བདེན་དང་རྒྱ་མཚན་ཡོད་མཁན་ཞིག་ཡིན་པ་ར་ཚོས་དེ་ལ་བརྟེན་
ནས་ད་བར་རྒྱ་མི་དང་ཚོད་པ་བཀུག་སྤོང་བཅས་ལ་བཅད་པ་ཡིན། ད་དུང་ཡང་ངེས་
པར་དུ་དང་བདེན་གྱི་རྒྱ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས་འཚོ་མེད་ཞི་བདེའི་ལམ་འབྲེལ་ཞིག་གི་
ཐོག་ནས་ཚོད་རྒྱུག་ལ་ཆེན་པོ་རེད། དཔེ་ཆ་བཞག་ན། རྒྱུར་བཏང་རྒྱལ་སྤྱིའི་
ནང་གུང་ཁམ་གྱི་ཡུང་པ་མང་པོ་ཞིག་གི་འགོ་རྒྱུར་ལ་བཞག་ན་རྒྱ་མཚན་ལ་དོ་སྣང་
གཏན་ནས་མི་བྱེད་པར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་གདུག་རྒྱུ་དང་དཔུང་ཤིང་གྱིས་གཞིན་པའི་
དུས་ཚོད་དེ་དེང་སང་རྫོགས་འགྲོ་གི་ཡོད་པར་མ་ཟད་འགྲུར་བ་མང་པོ་ཞིག་འགྲོ་དང་
འགྲོ་བཞིན་པ་རེད། རྒྱ་ནག་ལ་ཆ་བཞག་ན་ཡང་སྤོང་བ་སེམས་པ་ཞིག་ལ་སྤོང་བ་
ལ་སྤོང་བ་དེང་སང་ཡག་ཏུ་འགྲོ་གི་ཡོད། ར་ཚོ་བོད་པའི་ཉམས་སྤོང་ནས་བཞད་
ན་སྤོང་མའི་ཉམས་ནས་དེང་སང་རྒྱ་མཚན་ཤོད་པ་ཡོད་པ་ཞིག་དང་། རྒྱ་མི་གདོང་
དམར་པོ་བྱས་ནས་སྤོང་དགོས་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་དེང་སང་ཆགས་ཐུབ་ཡོད། དེ་
ནས་སེམས་ཚུལ་འགྲུར་བ་བཟང་སྤོང་གས་ལ་འགྲོ་གི་ཡོད།

རྒྱ་ནག་རང་ལ་ཆ་བཞག་ན་ཡང་ཉན་ཉན་མིའི་རང་བཞིན་རྣམས་ཀྱི་བསམ་
ཚོའི་རྣམས་པ་དེ་གཏན་ནས་བསུབ་ཐུབ་ཐབས་མེད་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པས། བཅན་པོ་
དབང་ཡོད་དང་། རྒྱལ་རྒྱུན་རི་ཅམ་བཞད་ཀྱང་བསུབ་ཐུབ་རྒྱུ་ཁག་པོ་རེད། དེ་
ལྟར་བྱས་ཆེ་རིང་ན་མི་ཐོག་གཅིག་དང་། ཐུང་ན་ལོ་ཁ་ལས་མཚན་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་
འགྲོ། མི་ཐོག་ནས་མི་ཐོག་དང་ལོ་ནས་ལོ་བསྐྱེད་ཡོང་དུས་མིའི་རང་བཞིན་རྣམས་
སྤོང་བ་ལྷིག་ལྷིག་ལྷིག་ལྷིག་ལྷིག་ལྷིག་ལྷིག་ལྷིག་ལྷིག་ལྷིག་ལྷིག་ལྷིག་ལྷིག་ལྷིག་
དེ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོང་གི་ཡོད། དེར་བརྟེན་ད་མན་རྒྱ་ནག་ནང་ལ་བཟང་སྤོང་གས་

ཀྱི་འགྲུར་བ་ཁ་གསུང་བ་དེ་ནི་དངོས་གནས་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་དགའ་བསུ་ལྷོ་འོས་
པ་ཞིག་རེད། ད་དུང་ཡང་ཉན་ཉན་ཡག་ཏུ་འཕྲོ་གི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག དེ་འདྲ་
ཡིན་དུས་ར་ཚོའི་བདེན་པའི་རྒྱ་མཚན་འདི་ལེད་སྡོད་ཤེད་པའི་གོ་སྐབས་ད་དུང་བཟང་
དུ་འཕྲོ་གི་རེད་ལ། ཉན་ཉན་ཡག་པོ་ཡོང་གི་རེད་བསམ་པའི་ར་ལ་ཡིད་ཆེས་ཡོད།
ར་ཚོའི་འཐབ་ཚོད་ཤེད་སྐད་སེམ་དེ་ར་ཚོར་བདེན་པ་ཡོད་པ་འདི་ངོས་འཛིན་པའི་
ཐོག་ནས་བེད་སྡོད་ཤེད་དགོས་པ་མ་གཏོགས། འཇུག་པ་བརྒྱབ་སྟེ་ར་ཚོར་ཁེ་བཟང་
ཐོབ་རྒྱ་མེད། དཔེར་ན། རྒྱ་མིའི་ངོས་ལ་ཆ་བཞག་ནས་བཤད་ན། དེར་སང་
ཁོང་ཚོས་གསལ་བཤད་ཤེད་སྐབས། མེ་མདའ་སྟོང་མདའ་བརྒྱབ་སྟེ་མདེལ་ལྷགས་
ཐོག་ནས་མི་རེ་གཉིས་གི་བ་རེད་ཟེར་བའི་སྐད་ཆ་དེ་འདྲ་ཤོད་ཀྱི་འདུག ཤོད་སྐད་ས་
དེར་གཞིགས་ན་གང་ཙམ་ནས་མེ་མདའ་རྒྱག་རྒྱ་མ་བུར། མདེལ་མེ་མདའི་ཁ་ནས་
ཐོན་སོང་ཞེས་ཤོད་མདོག་ཁ་པོ་འདུག དེ་འདྲ་ཤོད་དགོས་པ་གང་ཡིན་ནམ་ཞེ་
ན། བསད་པ་རེད། དམར་གསོད་བཏང་བ་རེད་ཅེས་བཤད་ན། དངོས་སུ་མི་
གསོད་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། འཇམ་སྐྱོང་ཐོག་རང་བཞིན་གྱི་མེ་མདའ་བརྒྱབ་ནས་བསད་
པ་ཡིན་ཞེས་ལབ་ཐོད་ཀྱི་མི་འདུག དེར་བརྟེན་ར་ཚོའི་ངོས་ནས་ཀྱང་མར་གཞུ་རེས་
བཏང་ན། ཚུར་མེ་མདའ་རྒྱག་རྒྱུའི་བྱ་སྤྱི་གཅིག་ཆགས་འཕྲོ་གི་ཡོད། གཞུ་རེས་
གཏོང་རྒྱ་མེད། མ་གཞི་མིའི་སེམས་ནང་སེམས་ལུགས་བསྐྱེད་དེ་ཀུན་སྐོང་ལུགས་
དག་ཅིག་སྐྱབས་པའི་སྐབས་ལ་ཁག་པོ་དང་དཀའ་ངལ་ཡོང་གི་རེད་ཀྱང་། སེམས་
པ་མནན་ཏེ་གང་ཐུབ་ཞི་དུ་ལ་གྱི་ཐོག་ནས་བདེན་པ་ལེད་སྡོད་བྱས་ཏེ་སེམས་ཀྱི་རྣམ་
འགྲུར་བརྟན་རྒྱ་དེ་གིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་ཅེས་དེ་རིང་བརྗོད་འདོད་བྱུང་།

ད་རེས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ངོ་ཤུག་བྱུང་སྐབས་ཤོད་ཀྱི་སྤྱི་རོལ་ཡུང་པ་འདྲ་མིན་ནང་
ཡོད་པའི་ཤོད་མི་གན་གཞིན་ཀུན་དང་། ལྷག་པར་གཞིན་སྐྱེས་ཤོད་ལུལ་མིག་གིས་
མཐོང་སྐྱོང་མེད་ཅིང་། ཤོད་ནང་འཚོ་བའང་སྐྱེལ་སྐྱོང་མེད་པའི་ཤོད་རིགས་གཞིན་
རྒྱ་ཚོས་ས་ཁུལ་སྤོགས་དང་རིས་སུ་ཆད་པ་ཤོད་པ་འཕྲོ་སྡོད་གང་དུ་ཡོད་ས་དེར་ཤོད་
སྐྱི་པའི་དོན་དག་གི་འགན་ཁུར་སྐྱངས་ཏེ་ཚང་མས་སྐད་འཕོད་ཤེད་རྒྱས་མཚོན་པའི་

གང་ཅིའི་ཐོག་ལ་རྟུར་ཐག་བྱས་ཏེ་དངོས་གནས་ཤོད་པའི་མི་གོ་ཚོད་པ་ཞིག་དང་།
ཤོད་པ་སྐྱི་བོ་གནས་བརྟན་ཡོངས་ལ་འཁྲི་བའི་རང་འགན་ངོས་འཛིན་གསལ་བོ་བྱས་
ནས། སྤོགས་གང་ས་གང་དུ་སོ་སོས་གང་ཡོང་གི་ཐབས་ཤེས་བྱས་ཏེ་ཡག་པོ་བྱུང་
སོང་། དེ་ལ་གིན་ཏུ་དགའ་བོ་བྱུང་བས་དེ་རིང་གི་གོ་སྐབས་འདིར་ཚང་མར་ཐུགས་
རྗེ་ཆེ་ལྷུ་རྒྱ་ཡིན།

དེ་དང་ཆབས་ཅིག་ར་ཚོའི་དོན་དག་འདི་བདེན་པའི་དོན་དག་ཅིག་ཡིན་པ་དང་།
ཤིད་དོན་གྱི་རྩ་བ་འདྲ་མིན་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་རུང་། མི་དང་མིའི་བརྗེ་བ་འདི་མིའི་
སེམས་ནང་རང་བཞིན་རྟོག་སྐྱེས་སུ་ཡོང་གི་ཡོད་པར་བརྟེན། ར་ཚོ་ཤོད་པ་ཚོ་རྒྱ་
མིའི་གདུག་རྒྱབ་ཀྱི་འོག་ལ་མནར་གཅོད་དང་དཀའ་ངལ་སྐྱོང་གི་ཡོད་པ་འདི་མཐོང་
ནས་རང་བཞིན་གྱིས་ཤོད་པར་ག་ཆ་སྐྱབས་ཏེ་ཤོད་པའི་རྩ་དོན་ཐོག་ལ་གདུང་སེམས་
མཉམ་སྐྱེའི་ཐོག་ནས་ག་ཚའི་ཚིག་བཟང་པོ་བེད་སྡོད་ཤེད་མཁན་དང་། ཤོད་པའི་
དོན་དག་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཤེད་མཁན་འཇམ་སྐྱོང་ཐོག་རིམ་པས་རྗེ་མང་རྗེ་མང་དུ་འཕྲོ་
གི་ཡོད། ཉེ་སྡོན་གྱི་གནས་ཚུལ་ཡོང་སྐབས་དངོས་གནས་ཤོད་པའི་དོན་དག་ལ་རྒྱབ་
སྐྱོར་གྱིས་ཤོད་པའི་ཆབ་ཆ་ཚང་བྱས་ཏེ་འཇམ་སྐྱོང་གི་ཐོག་གསལ་བསྐྱགས་ཤེད་མཁན་
དང་། འབྲེལ་བཤད་རྒྱག་མཁན་ཤི་རྒྱལ་གྱི་མི་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་པ་དེ་ཚོ་ལ་
དེ་རིང་གི་གོ་སྐབས་འདིར། ར་ཚོ་སྐྱབས་མེད་མགོན་མེད་ཉམ་ཐག་གི་མི་རིགས་
གིག་དང་། འཇམ་སྐྱོང་ཐོག་རྒྱལ་མཐུན་གཉོམ་རྒྱུང་འཕྲོ་བམོ་སྡོད་མཁན་ཤེད་
མཁན་གྱི་མི་རིགས་གིག་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ལྷུ་རྒྱ་ཡིན།

ར་ཚོ་བཙན་བྱོལ་ལ་ཡོད་པའི་ཤོད་མི་རྣམས་ཀྱིས་དུས་ད་ལྟ་ཐན་ལ་རང་ལུལ་
བལ་ནས་གཞན་ལུལ་ལ་སྡོད་རིང་ཚང་མས་ཤོད་སྐྱི་པའི་དོན་དག་ལ་རྟུར་ཐག་བྱས་
ཡོད། ད་དུང་ཡང་ཚང་མར་རྟུར་ཐག་ཤེད་རོགས་ཞེས་དམིགས་བསལ་བརྗོད་འདོད་
བྱུང་། ར་ཚོས་ཤོད་སྐྱི་པའི་དོན་དག་ལ་འཐབ་ཚོད་ཤེད་པ་འདི་ད་ལྟ་བུར་པ་བཞིན་
ཚང་མའི་རང་དབང་གི་དོན་ལ་འཐབ་ཚོད་ཤེད་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས། ར་ཚོ་མི་རུང་
གས་གིག་གི་ཁེ་ཐན་དང་། སྤྱི་ཚོགས་རྗེར་པའི་ལམ་ལུགས་སྐར་གསོ་ཤེད་པའི་དོན་

ལ་བྱས་པ་ཞིག་ཙམ་ནས་མིན། མ་གཞི་ངས་དག་འབྲུད་བྱེད་དགོས་དོན་མི་འདུག
ཚང་མས་ཞིབ་འདུག་བྱས་ན་ཤེས་ཀྱི་རེད། ད་པར་འདས་པའི་དུས་ཡུན་རིང་ང་ཚོས་
བསམ་ཚོད་གང་འདྲ་ཞིག་བཏང་ཡོད་པ་དང་། ལས་ཀ་གོ་རིམ་གང་འདྲ་ཞིག་བཞིགས་
ཡོད་པ་སྲུང་བརྟམས་ཀྱང་ཤེས་ཀྱི་རེད། ང་ཚོས་དམངས་གཙོའི་ཙམ་བྱིས་པ་གང་ལྟར་
ཀྱིས་ལག་ལེན་བཀལ་གྱི་ཡོད།

ང་ཚོའི་དམངས་གཙོའི་འོས་བསྐྱེད་དང་། རྒྱུ་འབྲས་འོས་བསྐྱེད་བྱས་མཚོན་
པའི་ལས་ཀ་དེ་ཚོའི་གསལ་ལ་ཚང་མས་གལ་ཆེན་པོར་བརྟེན་ཏེ་དམངས་གཙོའི་མཚན་
ཉིད་ཡོངས་སུ་ཚང་ལུབ་པ་ཞིག་ཡོང་རྒྱུར་དེས་པར་དུ་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག་
དེང་སང་བོད་ནང་ང་ཚོས་འདིར་བོད་རང་དབང་གི་དོན་ལ་འབབ་ཚོད་བྱས་པའི་ལས་
ཀའི་རོ་བོ་འདི་ཞིང་བཟུང་ལམ་ལུགས་རྒྱུར་གསོ་བྱེད་རྒྱུའི་དམིགས་ལུལ་རེད་ཅེས་ན་
བར་མི་འགོ་བའི་འགྲོག་བཟང་ཅིག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ལ་མགོ་འཁོར་ཐེབས་
ཀྱི་མ་རེད། ང་ཚོ་མིའི་ལུང་པར་སྐྱབས་ནས་ལོ་ཡུན་དེའི་རིང་ལ་དཔོན་གནས་ཁ་
ཞེ་གཉིས་མེད་ཀྱིས་དམངས་གཙོའི་ཐོག་ལ་འགོ་གི་ཡོད་ལ། མ་འོངས་པར་བོད་
ཀྱི་བདེན་མཐའ་གསལ་བའི་སྐབས་སུ་འང་ང་ཚོས་བོད་ཀྱི་རྒྱ་ཚོགས་རྒྱུང་པའི་འགོ་རྣངས་
རྒྱུར་གསོ་བྱེད་ཐབས་མེད། བོད་པ་བོད་པ་ལ་གཙོ་མེད་མཁན་ཞིག་སུ་ཡང་ཡོང་
གི་མ་རེད། དེ་རྒྱུར་གཙོ་ཡོད་པ་ཡིན་དུས་སོ་སོར་མཉམ་པའི་བསམ་ཚོད་གཏོང་གི་
རེད་མ་གཏོགས། མིའི་གཟུགས་པོ་ཡོངས་ནས་ད་དུང་བྱིས་པའི་དུས་ལྟོན་པའི་གོས་
དེ་ལྷ་རྒྱུགས་བརྒྱབ་ནས་ལྟོན་འདོད་བྱེད་པ་རྣམས་ལ་ཚུ་བ་ནས་བྱེད་ཀྱི་མ་རེད། དེ་ལྟོན་
ན་རྒྱུག་པ་རེད། དེ་འདྲ་སྲུང་བྱེད་ཀྱི་རེད་དམ།

བོད་ཀྱི་རྒྱ་ཚོགས་རྒྱུང་པར་ལེགས་པའི་ཆའང་ཡོད། ཡིན་ནའང་རྒྱུར་བཏང་
འཇམ་རྒྱུང་མའི་རྒྱ་ཚོགས་དུས་ཀྱི་འཕོ་འགྲུར་ཐོག་ནས་རྒྱུང་པ་རྒྱུགས་འགོ་བཤད་དང་།
གསར་པ་སྐྱབས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་དག་མཐོང་ནས་ཤེས་ཀྱི་ན་ལ་ང་ཚོས་རྒྱུར་
ལོག་རྒྱུག་གི་མ་རེད། ཁ་གསལ་གྱི་བསམ་ཚོད་སྟོན་མ་བོད་ནང་རྒྱུར་ཚོས་ཟེར་བ་
ཞིག་ཡོད། རྒྱུར་པ་ཁག་ཚོ་གནས་ཀྱི་མ་རེད་ཀྱང་རྒྱུར་བོད་འདི་སངས་རྒྱལ་གྱི་བརྟན་

པ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་བཅུ་མཁན་གྱི་ལུང་པ་ཞིག་ཡིན་དུས། ཚོས་གཞིས་ཁག་ཚོ་
གང་འདྲ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་དམ་རྣམས་པའི་རྣམ་རྟོག་ཅིག་ཡོང་གི་ཡོད་མ་རེད། དེ་འདྲའི་
རྣམ་རྟོག་ཙམ་ནས་བྱེད་མ་དགོས། ང་རང་ཚོའི་དེ་སྐོར་བོད་ཀྱི་རྒྱ་ཚོགས་རྒྱུང་
པའི་འགོ་རྣངས་དེ་ཚོ་ད་ཆ་ཙམ་བརྒྱུར་བཅོས་འགོ་བའི་དུས་ལ་སྐྱབས་ཡོད་པས།
དེ་ལ་སུ་ཞིག་གིས་ཀྱང་ཞེན་ཆགས་བྱེད་ཀྱི་མ་རེད། ང་རང་རྒྱུར་གྱི་རོས་ལ་ཆ་
བཞག་ན་མཐོ་ཡང་དག་སྟོང་ཞིག་དང་། དམའ་ཡང་དག་སྟོང་ཞིག་ཡིན། དག་
སྟོང་འདི་ང་རང་ལ་བདག་ཡོད་བསམ་གྱི་འདུག དེ་མིན་དུ་ལའི་རྒྱ་མ་རེད་བརྗོད་
པ་དང་། ལས་རེད་མས་རེད་བརྗོད་པ་དེ་ཚོ་མིས་བཏགས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས། ང་
རང་ལ་བདག་པ་ཞིག་ཡིན་བསམ་གྱི་མི་འདུག ངས་ད་ལྟ་བར་དུ་རང་གི་ཁེ་ཕན་
ཐོབ་ཐང་ཚོད་པ་གང་ཡང་མེད་ལ། མ་འོངས་པར་ཡང་ཚོད་རྒྱ་ཏིལ་འབྲུ་ཙམ་མེད།
དག་སྟོང་ཉི་ང་རང་གི་ཐོབ་ཐང་དཔོན་གནས་ཚོད་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན། སོ་སོ་ཚོ་
འདི་དང་རྒྱ་མ་མའོན་མཐོངས་ལེགས་བསྐྱབ་པའི་ཆ་རྒྱུན་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པས་དངོས་
གནས་ང་རང་ལ་བདག་པའི་ཐོབ་ཐང་འདི་ཡིན་ལ། དེ་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་
གནང་བའི་ཐོབ་ཐང་གཟེ་བརྗོད་ལྷན་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་བསམ་གྱི་འདུག དེ་ལས་རྒྱག་
པའི་ང་ལ་ཐོབ་ཐང་ཚོད་རྒྱ་གཞན་མེད། ད་ལྟ་བར་དུ་ཚོད་པ་མེད། མ་འོངས་
པར་བོད་རྒྱ་གཉིས་སུ་མཐུད་ནས་རྣམ་ཆ་ཤོད་རྒྱུའི་དུས་ཚོད་ཅིག་ཡོང་མདོག་ཁ་པོ་
རེད། དེ་དུས་ཀྱང་དུ་ལའི་རྒྱ་མའི་ཁེ་ཕན་སྟོར་ཚོགས་གཅིག་ཤོད་རྒྱ་མེད།

ང་རང་ཚོ་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་འདི་བདེན་དོན་ཡིན་ཞིང་ང་རང་ཚོའི་སྣང་བ་ལ་
བདེན་དོན་ཡིན་བསམས་ཏེ་སོ་སོ་ཡིད་ཆེས་ཡོད་པ་གཅིག་སྲུང་འགྲིག་གི་མེད། དེར་
བརྟེན་ང་ཚོའི་བདེན་དོན་རྣམས་ཡིག་ཐོག་ལ་འགོ་དུ་རྒྱ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག་བར་
ལམ་བོད་ནང་རྒྱ་མིའི་གཞོན་གུགས་གསར་པ་སྐྱབས་ཏེ་དེའི་གདུག་རྒྱུབ་འོག་ནས་ང་
ཚོའི་སྣང་བརྒྱད་གཉིས་ཀ་ཉམས་ཆག་ངེ་ཙམ་ཞིག་སྤྱོད་པ་དང་། དེ་རྣམས་ཀྱིས་
རྒྱག་པོ་སྟོང་རྣངས་གང་འདྲ་བྱངས་པ་རྣམས་འདས་པ་རྣམས་འདས་ཟེན་པ་རེད་ཅེས་
བཞག་པས་འགྲིག་ཐབས་མེད། དེ་རྣམས་མ་འོངས་པར་འཇམ་རྒྱུང་ཐོག་བརྟན་

ཐུབ་པ་ཞིག་དང་། མོ་རྒྱལ་ཐོག་གསལ་པོ་འཁོད་ཐུབ་པ། མ་འོངས་པའི་མི་
རབས་གསར་པ་ཚོས་ཤེས་ཐུབ་པ་བཅས་ཀྱི་ཚེད་གསལ་གསལ་མིང་ས་མིང་ས་མིག་གིས་
བརྗེ་རྒྱ་དང་། རྣ་བར་ཐོས་རྒྱ་ཡོད་པ་ཞིག་བཟོ་དགོས། དེར་བརྟེན་དེ་ཙམ་སོ་སོ་
རང་ཉིད་ཀྱི་ཐོག་ལ་དངོས་སུ་ལྷངས་པའི་སྐྱུག་བསྐྱེད་ཀྱི་རྣམ་པར་སྤྲོད་མི་རྒྱུ་
དངོས་དངོས་རྗེན་རྗེན་ཡིག་ཐོག་ལ་བཞག་རྒྱ་གལ་ཚེན་པོ་འདུག དེ་རིང་དམིགས་
བསལ་གྱི་འཕྲོད་སྐྱེལ་ལུ་རྒྱུར། དེ་སྤྱི་སོ་སོ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཐོག་ལ་གནས་ཚུལ་མང་
པོ་ཞིག་བྱུང་བ་དང་། དེ་བཞིན་གཞན་ཟེར་རྗེས་འབྲངས་མ་ཡིན་པའི་ཁྲུངས་རྗེན་
གྱི་གནས་ཚུལ་རང་གིས་མཐོང་ཐོས་བྱུང་བ་རྣམས་ཚང་མས་དོ་སྣང་ཚེན་པོས་ཡིག་
ཐོག་ཏུ་བཀོད་དགོས་པའི་རེ་བ་ལྷུ་གི་ཡོད། དེ་འདྲ་མ་བྱས་ན་གནས་ཚུལ་སྐྱུག་བསྐྱེད་
རི་རྩེད་རང་ཐོག་ཏུ་ལྷངས་པའི་མི་མང་པོ་ཞིག་རིམ་བཞིན་རྗེས་འབྲུག་པོ་གི་ཡོད། མ་
འོངས་པའི་དུས་སྐབས་ཤིག་ལ་དེའི་ཚེ་དེའི་དུས་སྐྱུག་པོ་ཞེ་པོ་གཅིག་བྱུང་བ་རེད་ཅེས་
སློམ་ཚིག་ཅམ་མ་གཏོགས། གཅིག་ནས་གཉིས་སུ་བཟངས་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིབ་
ཚགས་ཤིག་སུ་ལའང་ཤོད་རྒྱུ་མེད་པ་ཆགས་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་འདུག དེར་བརྟེན་དངོས་
བྱུང་ལོ་རྒྱུས་རྒྱལ་བསྐྱེད་གང་ཡིན་ཀྱང་ཡིག་ཐོག་ལ་བཀོད་དེ་ཡིག་ཆ་མང་ཅམ་འདོན་
ཐབས་ཤིང་དགོས། ད་ཙམ་སོ་སོའི་ལོ་རྒྱུས་དང་རྒྱལ་སྤྱི་ཡིག་ཆ་འདི་རིགས་འཕྲི་
མཁའ་ཁ་གས་བྱུང་ཡོད་ལ། ད་ལྟ་འབྲི་མཁའ་འགའ་གས་ཡོད། ད་དུང་དེ་རིགས་
སུ་མཐུད་མང་ཅམ་བྱུང་ན་སྐྱམ་པ་དང་། རྣམ་པར་དེ་རིགས་པོད་ནང་ནས་འཕྲི་
ཐུབ་ན་ཡག་པོ་འདུག བོད་ནང་པར་རྒྱལ་རྒྱ་སོགས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་ཡོད་དེས་ལ་བརྟེན་
འདི་སྤོགས་རྒྱུར་བསྐྱར་ན་ང་ཚོས་པར་འདེབས་བྱས་ཏེ་སྐབས་བསྐྱེད་ཀྱི་བྱ་ཐབས་བཟུང་
ཚོག་གི་རེད།

བོད་པར་ཇ་དྲག་གི་གནས་ཚུལ་བྱུང་ན་མཆོག་ས་པོ་དང་བརྟེན་པོ་བྱས་ཏེ་རྫོང་
ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། ཡང་གནས་ཚུལ་ཕྱན་བུ་ཞི་རྫོང་བྱུང་ན་ང་ཚོས་རྫོང་གཡེང་
ཤིང་པ་ཞིག་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་བརྗེས་ནའང་བྱུང་འདུག་ལ། དེ་རིང་ཁ་སང་
ཡང་རྫོང་གཡེང་ལ་འགྲོ་བའི་ཉེན་ཁ་ཉན་ཉན་ཡོད། དེ་ནི་བོད་པ་ཚང་མ་དང་།

རྣམ་པར་བྱེས་པ་ཚོ། དེའི་ནང་ཚན་ནས་ལས་ཀྱི་སྤྱི་མོར་གཏོགས་མཁའ་ཚོས་
རྫོང་གཡེང་མ་ཤོར་བའི་གཟབ་གཟབ་བྱ་རྒྱ་གལ་ཚེན་པོ་འདུག གནས་ཚུལ་ཇ་དྲག་
ཡོང་བའི་སྐབས་ལ་ཉོ་བ་སྤེལ་གཉིད་སྤ། དེའི་སྐབས་ལ་སས་ས་མ་འཁོར་བ་བྱས་
ཏེ་འཐུས་ཤོར་མང་པོ་འགྲོ་གི་འདུག རྣམ་ཀུན་ནས་གཞིག་ཡག་པོ་བྱས་ཏེ་ཚགས་
རྫོང་པོ་ཞིག་ཡོད་ན། གནས་ཚུལ་ཇ་དྲག་ཡོང་སྐབས་བཏང་ཚོག་ཤིང་ཚོག་ཡོང་
གི་རེད། དེ་འདྲ་མེད་དུས་གནས་ཚུལ་ཇ་དྲག་ཅིག་བྱུང་སྐབས་གཞི་ནས་བསམ་
སློབ་བཏང་སྟེ་རྒྱ་ཆ་བསྐྱེད་དགོས་པ་ལྟ་བུ་ཆགས་དུས་ཉུག་པར་རྗེས་ལུས་ཐེབས་ཀྱི་འདུག
ད་ཙམ་ལས་ཀ་ཤིང་མཁའ་རྒྱུ་ཡོངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བཟད་ན་ཚང་མ་ཡག་ཐག་ཚོད་རེད་
ཀྱང་། ད་དུང་ང་ཚོ་དུས་ཚོད་གཉན་འཕྲང་ཇ་དྲག་ཅིག་འབྲིམ་གྱི་ཡོད་པ་ཡིན་
དུས། ལས་ཀ་འཐུས་མ་ཤོར་ཅམ་བྱས་པས་འབྲིག་གི་མི་འདུག མ་འབྲུབ་པའི་
གནས་ཚུལ་ཞི་ཐ་དད་རེད། དེ་མིན་རང་ལ་རུས་པ་གང་ཡོད་པ་དེ་བཏོན་ཏེ་འབད་
བརྗེན་ཤིང་དགོས། བོད་ནང་ལ་ཡོད་པའི་མི་ཚོས་རེ་བ་འདི་ཅམ་ཞིག་རྒྱག་གི་ཡོད།

བོད་མི་ཡོངས་ཀྱིས་ང་རང་ཚོ་མི་རིགས་ཀྱི་ལ་པོའི་ཐོབ་ཐང་གི་དོན་ལ་སེམས་
ནད་ཚེན་པོ་འདི་འདྲ་ཞིག་ཁྲུང་ཏེ་བསྐྱེད་ཡོད། ང་ཚོ་ལག་ལེན་བསྐྱར་མཁའ་ཚོས་
སྐབས་སོ་སོར་རང་གིས་རང་ལ་ཞེ་སྤེལ་མི་དགོས་པ་ཞིག་དང་། རོ་གཞོང་མི་དགོས་
པ་ཞིག་ཚང་མས་ཏུར་ཐག་མ་བྱས་ན་ཉེན་ཁ་རེད། ངས་སྐྱུག་ཡུས་བཟད་པ་གང་
ཡང་མིན། ང་མི་གཅིག་རེད། ལག་པ་གཉིས་ལས་མེད། ངས་ཚང་མར་ཁྱུབ་
ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད་ལ། ཁྱུབ་ཐུབ་པའི་དབང་དུ་བཏང་ན་ཡང་ང་མི་གཅིག་གིས་རུས་
པ་གང་ཐོན། རྒྱུ་པའི་དོན་ལ་ཚང་མས་ཐུར་བ་བྱ་འདེགས་བྱས་ན། ངས་རྒྱལ་བ་
རིན་པོ་ཚེའི་མིང་ཞིག་འཁྲུང་ནས་འགོ་འཁྲིད་མཁའ་ལ་ད་ལྟ་བར་དུ་ཕན་ཡོད་ལ། ཕན་
པ་ནང་བཞིན་ང་རང་གི་དོས་ནས་རྣམ་པས་མ་དག་གིས་མ་གཤིབ་དུ་དུར་ཐག་ཤིང་
ཀྱི་ཡིན། ཚང་མས་འདིའི་གལམས་གཡོན་ལ་སོ་སོའི་སྐབས་པར་དོག་སྤྲིས་རེ་ཡོད་པ་
དེ་འཁྲུང་ནས་འཐུས་མ་ཤོར་བ་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཚེན་པོ་འདུག ང་ཚོའི་ལས་ཀ་མང་པོ་
ཞིག་ལ་ཅུང་གཙོད་ཤིང་དུས། འོ་ད་གཅིག་གིས་བྱས་མ་སོང་ཞེས་བཟད་ནས་སོ་

སོ་མགོ་དག་ལྟར་ལྷུ་ལ་ཙམ་ཞིག་ལྷུང་བ་དེ་གས་འགྲིག་གི་ཡོད་པའི་བཟོ་འདྲ་ཞིག་འདུག
འདིས་འགྲིག་མ་སོང་། ཅད་གཅོད་བྱེད་དུས་འདི་འགྲིག་ཡོད་ཅེས་ལབ་རྒྱུ་ཡོད་ན་
ཡང་དག་པ་རེད། མ་འགྲིགས་པ་ཞིག་དོན་གྱི་ཁས་ལྷུངས། ཡིན་ན་ཡང་ང་ལ་
ཁག་མེད་ཅེས་ལབ་དུས། སོ་སོ་མགོ་དག་ལྟར་ལྷུ་ལ་ཙམ་ཞིག་མ་གཏོགས། དོན་
གྱིས་ལས་ཀ་འཇུག་ཤོར་ཚར་བ་ཞིག་ངོས་ལེན་བྱས་པ་རེད། དེས་འགྲིག་མ་སོང་།

མི་སྲུང་བྱས་དང་མ་བྱས་ཀྱི་སྐད་ཆ་མིན། ལས་དོན་ཞིག་བརྒྱབ་དགོས་ཀྱི་
ཡོད་པ་རེད། ལས་དོན་ལ་ཅད་གཅོད་བྱེད་དུས་ཁོས་བྱས་མ་སོང་། ངས་གཅིག་
ལ་ལབ་པ་ཡིན། མངགས་ཆ་བྱས་ཡོད་ཅེས་པར་ཁག་ཚུར་དཀྱི་བྱས་ཏེ་དོན་ཐོག་
འཇུག་ཤོར་བཏང་ཡོང་གི་འདུག དེ་འདྲ་མེད་པ་ཞིག་ང་ཚོས་ཡིན་གཅིག་མིན་གཉིས་
བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག ཚང་མས་ད་བར་རྒྱར་ཐག་བྱས་པ་རེད། ད་དུང་རྒྱར་ཐག་
བྱེད་རོགས་ལྷ་རྒྱ་ཡིན། ཚང་མར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ། བུ་ཤིས་བདེ་ལེགས།

བོད་རྒྱ་འབྲེལ་བའི་གཞི་རྩའི་སློབ་གཞི།

༡༩༥༤།༦།༡༥

པ་རན་སེའི་སེ་ཁས་སེ་སྐག་རྩ་ཡོ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་མི་
རྣམས་པར་ཞི་བའི་གྲོས་འཆར་དོན་ཚན་ལཱའི་དགོངས་དོན་དང་།
སྐག་པར་ནང་གསལ་དོན་ཚན་ལཱ་པའི་སྐོར་
གསལ་བཤད་ཀྱི་གསུང་བཤད།

༡༦། །དེར་སྐབས་ང་ཚོ་པན་ཚུན་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་གྱི་འཇམ་སྐྱིང་ཞིག་
རྩ་གནས་ཡོད་ཅིང་། རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་གི་དཀར་ལྗོངས་དེ་རྒྱལ་ཁབ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སེལ་
ཐབས་མེད་པའི་དུས་སྐབས་ཤིག་རྩ་སྐྱེལ་སྤོངས་ཡོད། རྒྱུ་ལ་སྐྱེན་པའི་འགན་འཁུར་གྱི་
བསམ་སློབ་ཞིག་མེད་ན་ང་ཚོ་རང་ཉིད་འཚོ་བེད་གནས་ལུབ་པ་བྱ་རྒྱུ་དེ་འཇིགས་ཉེན་
ཡོད་པ་ཞིག་རེད། དེར་བརྟེན་འཇམ་སྐྱིང་སྐོག་གི་རྒྱལ་ཁབ་འདྲ་མིན་དབར་སྐར་
ལས་སྐྱག་པའི་གོ་ཤེས་དང་། བརྩི་བཀུར། མཉམ་སྦྲེལ་དམ་ཟབ་བྱ་རྒྱུ་བཙས་ཀྱི་དགོས་
པ་དེར་ངོས་ནས་དུས་དང་རྣམས་པ་ཀུན་རྩ་ཡིད་ཆེས་བྱེད་བཞིན་ཡོད། ཡོ་རོབ་གྲོས་
ཚོགས་ནི་དེའི་སློབ་སྦྲོག་ལ་སྐུལ་མ་བྱེད་པའི་མིག་དཔེ་བཟང་པོ་ཞིག་ཡིན། མི་རབས་
གཅིག་གི་དུས་ཡུན་ནང་དེ་སྡོམ་དག་པོ་ཡིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དམག་འཁྲུག་གི་ཟང་
ཟེང་གི་སྤོང་ནས་ད་ཆ་མཉམ་གནས་དང་མཉམ་སྦྲེལ་བྱེད་དགོས་པ་དེ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད།
ད་ལམ་ཡོ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་འདུ་འདིའི་སྐོག་ངོས་ནས་གཏམ་བཤད་བྱེད་པར་
དམིགས་བསལ་གྱི་སློབ་འཕེལ་ཞིང་། དེ་ནི་གཟེ་བུ་འདྲི་དང་ལྡན་པ་ཞིག་ཡིན་
པར་སྟུམ།

བྱེད་རྣམས་པས་མཐུན་གསལ་ལྟར། རོས་རང་གི་ཡུལ་བོད་ནི་དཀར་ལལ་ཅན་
གྱི་དུས་སྐབས་ཤིག་རྩ་གནས་ཡོད་ཅིང་། རྒྱུར་བོད་མི་ཡོངས་དང་། ལྷག་པར་

ལྷ་མིའི་བཅའ་བཟུང་ལོག་གནས་པའི་ཤོད་མི་ནམས་ནས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
པའི་ཁྱད་ཚོས་ཚང་མ་སྤྱད་ཆོལ་དང་ཁྱིམ་མཚོས་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་ཞི་བདེར་གནས་
ལྷ་ཡོང་ཆེད་རང་དབང་དང་། དང་བདེན། མདུན་ལམ་རང་ཐག་རང་གཅོད་
བྱ་ལྷ་བཅས་ཡོང་བར་སྐྱོམ་པ་ཚུ་འདོད་ལྟ་ཤུའི་རེ་སྤྲུག་བྱེད་བཞིན་ཡོད།

ང་ཚོ་ཤོད་མི་ཚོས་ལོ་ངོ་རྩེ་དུ་ལྷག་ལྷག་ཅམ་མིང་ནང་བསམ་མཐོ་དང་། ལྷ་
རང་བྱུང་གི་བཀོད་པའི་རིན་ཐང་ཁག་ལ་མོར་གནས་དམ་འདྲིན་བྱས་པ་དེ་ཉིད་སྟོད་
བརྟན་བརྟན་སྟོམས་སུ་གནས་ཐུབ་པའི་མཐུན་ཆུན་དུ་གྱུར་ཡོད་ཅིང་། འཚེ་བ་
སྟོང་བ་དང་། གཞན་ཅན་སྟོང་རྗེས་ཀྱི་ནས་བསྐངས་པའི་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་
བྱུ་ཐུབ་པའི་བསྐབ་བྱ་དང་། དེ་ཅག་གི་ཡུལ་ཡུང་འདིའི་མཐའ་སྐོར་དུ་གངས་
རིའི་ར་བས་བསྐོར་ནས་སྤྱད་སྟོབ་བྱས་ཡོད་པ་བཅས་ཀྱིས་ཆུན་པས་སྟེ་འགོ་ཀྱན་གཅེས་
པར་བཟུང་ནས། དག་པོའི་གཡུལ་འཐབ་དེ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྲིད་བྱས་ཡོ་བྱེད་དུ་སྟོད་
པ་དེ་རིགས་སྟོང་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད།

ལོ་ངོ་ཉིས་སྟོང་ལྷག་ཅམ་མོང་པའི་ང་ཚོའི་རྒྱལ་རབས་ནི་རང་བཅོན་དུ་གནས་
པ་ཞིག་ཡིན། ལྷ་ཡོའི་གོང་གི་ལོ་ ༡༣༢ ལྷ་བས་ང་ཚོའི་རྒྱལ་ཁབ་དབུ་བརྟེས་
པ་ནས་བཟུང་ང་ཚོ་ཤོད་མི་ཚོས་ལྷ་ལྷི་སྟོབས་བྱགས་ཇི་འདྲ་ཞིག་ལ་ཡང་ང་ཚོའི་
བདག་དབང་སྟོད་རྒྱའི་ཁས་ལེན་དུས་ནམ་ཡང་བྱེད་སྟོང་མེད། རྒྱལ་ཁབ་ཚང་
མ་དང་འདྲ་བར། ང་ཚོའི་ཁྱིམ་མཚོས་རྒྱལ་ཁབ་ལོག་པོ་དང་། མན་ཏུ། རྒྱ་
ནག་ དབྱིན་ཇི། བལ་ཡུལ་གྱི་གོར་ཁ་བཅས་ཀྱིས་ང་ཚོའི་ཐོག་དབང་བྱགས་
སྟེལ་ཐབས་བྱས་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ནི་དུས་ཡུན་ཐུང་དུ་ཞིག་ཡིན་ལ་དེ་དག་གིས་ཆུན་
པས་ང་ཚོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བདག་དབང་གོར་བ་ཞིག་མཚོན་པར་ཤོད་མི་དམངས་ཀྱིས་
ཁས་ལེན་གཏན་ནས་བྱེད་སྟོང་མེད་ལ། འདས་པའི་དུས་སུ་ཤོད་ཀྱི་བཅོན་པོ་ཚོས་
ཀྱང་རྒྱ་ནག་གི་ས་ཁྲིན་ཆེན་པོ་དང་། ཁྱིམ་མཚོས་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཁག་དབང་དུ་བསྐྱེ་
སྟོང་ཡོད་པ་ཅམ་གྱིས་ང་ཚོ་ཤོད་མི་ཚོས་ས་སྡེ་དེ་ཚོར་བདག་ཐོབ་ཡོད་ལུགས་ཀྱི་ཚོད་
ཚེད་བྱེད་ཚོག་པ་ཞིག་ཡིན་པ་མཚོན་མི་ཐུབ།

ལྷ་ལོ་ ༡༧༧༧ ནང་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་དག་པོའི་
ཐོག་ནས་ཤོད་ཡུལ་བཅོན་བཟུང་བྱས་ནས་བཟུང་ཤོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཆེས་ཐུན་ཅག་
གི་དུས་རབས་ཤིག་བརྒྱུད་དཀོས་བྱུང་ཡོད། བཅོན་བཟུང་བྱས་པའི་ངན་འབྲས་ལ་
བརྟེན་ནས་ཤོད་མི་ས་ཡ་གཅིག་ལྷག་ཅམ་འཆི་རྒྱན་བྱུང་བ་དང་། དཀོན་སྡེ་སྟོང་
ལྷག་མང་པོ་གྱུང་རྒྱལ་དུ་བཏང་བ། སྟོབ་གཉེར་དང་། དཔལ་འབྱོར་གྱི་གོ་སྐབས་
འཕྲོགས་པ་མ་ཟད། སོ་སོའི་མི་རིགས་ཀྱི་ངོ་ཤོའི་འདུ་ཤེས་ཀྱང་འཕྲོགས་པའི་མི་
རབས་གཅིག་འཆར་ལོང་བྱུང་ཡོད། གཞི་རྒྱུ་དུ་རྒྱ་ནག་གི་འགོ་བྱིད་ཚན་ཁག་
གིས་བཅོས་བསྐྱུར་འགའ་ཤས་གཏོང་གི་ཡོད་ཀྱང་། དེ་དང་ཆབས་ཅིག་ཤོད་ས་
མཐོར་རྒྱ་མི་མི་འཛོམས་ཁྲིན་ཆེ་གནས་སྟོབ་བྱེད་པའི་སྲིད་བྱས་ཤིག་ལག་བརྟུར་བྱས་ཏེ་
ཤོད་མི་ས་ཡ་དུག་པོ་ནམས་གངས་ཉུང་མི་རིགས་ཤིག་དུ་བསྐྱུར་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།
ངོས་ནས་ཤོད་མི་ཡོངས་ཀྱི་ཚབ་བྱས་ཏེ་ཡིད་སྟོབ་པའི་ངང་བྱེད་ནས་པར་ལུ་རྒྱུར། ང་
ཚོའི་ཡང་ཐབས་རྒྱག་གི་གནས་ཚུལ་དེ་དུང་མུ་མཐུད་ནས་གནས་ཡོད།

ངས་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་ངོས་ཀྱི་མི་དམངས་ཚོར། ཁོང་ཚོས་སྤྲུག་
བསྐྱེལ་ཐེལ་ཐབས་སུ་དག་རྒྱུབ་ཀྱི་ཐབས་ཚུལ་མི་སྟོད་རྒྱུར་ནན་བཤད་བྱས་ཡོད།
འོན་ཀྱང་། ཞི་བའི་སྐོན་ནས་དང་བདེན་མིན་པའི་བྱ་སྟོད་ལ་ངོ་ཚལ་བྱེད་པའི་དང་
བདེན་གྱི་ཐོབ་ཐང་དེ་མི་ཚང་མར་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་པར་ཡིད་ཆེས་ཡོད། ལྷ་བས་མི་
ལེགས་པ་ཞིག་ལ་ཤོད་དུ་རམ་སྟོན་ཁྲིམ་སྐོར་ཁག་བྱེད་མཁན་ཚོར་རྒྱ་མིའི་སྐོར་སྤྱང་
དམག་དང་། དམག་མི་ཚོས་གདུག་རྒྱུབ་ཀྱི་དག་གཞོན་བྱས་འདུག ངས་སུ་
མཐུད་ནས་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་དུ་འཇུག་དཀོས་པའི་སྟོབ་སྟོན་བྱ་ལྷ་ཡིན་ན་ཡང་།
རྒྱ་ནག་གིས་གདུག་རྒྱུབ་ཀྱི་བྱ་ཐབས་སྟོད་རྒྱུ་དེ་མཚམས་འདྲིལ་བྱས་སྟེན་དུང་
དུས་བབ་རེ་སྤྲུག་དུ་འགྲོ་བའི་འགན་དེ་ཤོད་མི་ཚོས་འཁུར་མི་ཐུབ།

ཤོད་མི་ཡོངས་ནས་ང་ཚོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རང་བཅོན་སྐོར་གསོའི་ཆེད་དུ་རེ་སྟོན་
བྱེད་བཞིན་ཡོད་ཅིང་། འཐབ་ཚོད་དེའི་ནང་ང་ཚོའི་མི་དམངས་ཁྱི་ཁག་མང་པོས་
རང་སྟོག་སྟོས་གཏོང་བྱས་པ་མ་ཟད། ཤོད་རྒྱལ་ཁབ་ཡོངས་སུ་སྤྲུག་བསྐྱེལ་ཚབས་

ཆེན་མཆོད་དགོས་པ་བྱུང་ཡོད། ཉེ་བའི་ཟླ་གསུམ་ཅན་དུ་འང་བོད་མི་མང་པོས་ཅུ་
འགངས་ཆེ་བའི་དམིགས་ལུལ་འདི་བརྒྱབ་ཆེད་དཔའ་ངར་ལྡན་པའི་ངང་ནས་རང་སྤོག་
ཆོས་གཏོང་བྱས་ཡོད། ཡིན་ནའང་། རྒྱ་མིའི་ངོས་ནས་བོད་མིའི་འདོད་ཆོར་
བཅི་སྲུང་གཏན་ནས་མ་བྱས་པའི་ཐོག་ཆེས་གདུག་རྩུབ་ཀྱི་བཙན་གཞོན་མིང་བྱས་ཏུ་
མཐུད་ལག་བརྩར་བྱེད་བཞིན་ཡོད། འོས་ནས་འོས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གནས་ལྗངས་
སྐྱར་དོན་དངོས་དང་མཐུན་པའི་སློ་ནས་ཚོད་ཚོད་མེལ་ཐབས་རིམ་གྱི་འགབ་བསམ་སློ་ལུན་
རིང་བཏང་བ་ཡིན་ལ། འོས་ཀྱི་སློན་ཆེན་ལྷན་ཚོགས་དང་འོས་ནས། བྱོན་གས་
པོ་དང་། སེམས་འཁྲུང་ལྷན་པའི་མི་སྣ་མང་པོའི་བསམ་འཆར་འདི་ཞིབ་བྱས་ཏེ།
སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༢ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༡ ཉིན་མ་གཤིང་ལོན་དུ་ཚོགས་པའི་ཨ་རིའི་ཤོས་
ཚོགས་ཀྱི་འགོ་བ་མའི་ཐོབ་ཐང་གི་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་བོད་ཀྱི་ཆེད་དུ་དོན་ཚན་ལྟ་ལྟ་
ཀྱི་ཞི་བདེའི་ཤོས་འཆར་ཞིག་བཏོན་ཡོད། དེའི་ནང་བོད་ས་ཡོངས་རྫོགས་ཞི་བདེའི་
བརྩི་གནས་ཁིག་དུ་བརྒྱར་རྒྱ་ཉེ། སྤྱི་སྡོད་རང་བྱུང་གི་བཀོད་པ་དང་། ནང་
བརྩུད་སྤྱི་འགོ་ཐམས་ཅད་ཞི་མཐུན་དུ་གནས་པའི་གནས་མཚོག་ཅིག་དུ་བརྒྱར་རྒྱ་དེ་
ཡིན་ཞེས་དང་། ད་དུང་འོས་ནས་འགོ་བ་མའི་ཐོབ་ཐང་དང་། དམངས་གཙོའི་
མདུན་ལམ་ལ་སྲུང་བཅི། ཁོར་ལུག་ལ་སྲུང་སློབ་བྱ་རྒྱ། རྒྱ་སྤོགས་ནས་བོད་
དུ་མི་འཕོར་གནས་སློབ་རྒྱ་མཚམས་འཛོག་ཡོང་བ་བཅས་ཀྱི་རེ་འདུན་བཏོན་ཡོད།

ཤོས་འཆར་ཀྱི་དོན་ཚན་ལྟ་བུ་དེས་རྒྱ་སྤོགས་དང་ང་ཚོའི་དབར་ལྷག་བསམ་ནམ་
དག་གི་ཤོས་མོལ་ཞིག་བྱ་དགོས་པའི་སྐུལ་མ་བྱས་ཡོད། དེར་བརྟེན་ངའི་འོས་
ནས་རྒྱ་སྤོགས་ལ་སློབ་རྒྱའི་བསམ་གཞི་ཁག་གཅིག་གི་སྤྱི་གུས་ཡོད་པ་དེས་བོད་ཀྱི་
ཚོད་གཞིའི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱེད་པའི་མང་གཞིར་འགྲུར་རྒྱུའི་རེ་བ་ཡོད། འོས་
ནས་གོ་སྐབས་འདི་དང་བརྒྱན་ནས་འདིར་ཚོགས་བྱགས་ཅན་མི་སྣ་རྣམས་ལ་བསམ་གཞི་
འདིའི་གཙོ་གནད་ནམས་སྣན་སློན་ལུ་རྒྱ་ཡིན།

བོད་ཚོལ་ཁ་གསུམ་ཡོངས་རྫོགས་སྤྱིའི་བདེ་ཅུ་དང་། མི་དམངས་དང་དེའི་
ཁོར་ལུག་སྲུང་སློབ་བྱེད་ཆེད་མི་དམངས་ཀྱི་འདོད་ཆོལ་གཙོ་བབྱུང་གིས་བྱིས་ལུགས་

གཞིར་བབྱུང་བརྩུགས་པའི་རང་མིང་རང་འཛིན་ཀྱི་དམངས་གཙོའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གོང་
པོ་ཞིག་དུ་བརྒྱར་རྒྱ་དེས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་དང་མཉམ་མཐུན་
བྱ་རྒྱ་ཡིན། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་མིང་གཞུང་ནས་བོད་ཀྱི་སྤྱི་
འབྲེལ་མིང་བྱས་ཀྱི་འགན་འཁུར་རང་འངགས་ལེན་ཚོག་རྒྱ་དང་། བོད་གཞུང་ནས་
རང་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་སྤོགས་འབྲེལ་མཐུད་ལས་ཁུངས་བརྒྱད་མོར་མིང་དང་། ཁེས་
རིག་སློབ་གསོ། ཚོས། རིག་གཞུང་། ལུལ་སྐྱར་སློབ་ཆས། ཚན་རིག་
ལུས་ཅལ། དེ་མིན་མིང་དོན་མ་ཡིན་པའི་འབྲེལ་བ་བཅས་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱ་
དང་། རྒྱན་འཁྲོངས་ཡོང་བ་བྱེད་དགོས། བོད་ཀྱིས་ལས་དོན་དེ་རིགས་དང་
འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱི་གཞི་འཇུགས་ཁག་ནང་ལུགས་རྒྱ།

བོད་གཞུང་ནི་ཅུ་བྱིས་སམ། གཞི་ཅའི་བྱིས་སམ་ལུགས་ཁིག་གི་ཐོག་འཇུགས་
དགོས་པའི་སྐུལ་མ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། གཞི་ཅའི་བྱིས་སམ་ལུགས་དེ་དམངས་གཙོའི་ལས་
ལུགས་ལྟར་པའི་མིང་གཞུང་ཞིག་ལ་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཁེ་ཐན་འབྲས་མཉམ་དང་། སྤྱི་
ཚོགས་ཀྱི་བྱང་བདེ་ན། ཁོར་ལུག་སྲུང་སློབ་བཅས་ཀྱི་འགན་འཁུར་སྲུང་ཡོད། དེའི་
གོ་དོན་ནི་བོད་གཞུང་ལ་བོད་དང་བོད་མིར་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་བྱ་གཞག་ཚང་མའི་འགན་
འཁུར་ཚང་མ་ཡོད་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན།

སྤྱི་བོ་བྱེ་བྲག་མོ་སོའི་རང་དབང་ནི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཡར་རྒྱས་དང་རྣམས་པའི་འབྲུང་
ཁུངས་ཡིན་པ་ལྟར་བོད་གཞུང་ནས་གཏན་འཇོག་དང་། ཚོགས་འཛོམས། ཚོས་
དད་བཅས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་ཁག་ཚུད་པའི་མཉམ་སྦྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱིས་གཏན་འབེབས་བྱེན་
པའི་ཡོངས་ཁུབ་འགོ་བ་མའི་ཐོབ་ཐང་གི་ཅུ་ཚོག་ལ་སྲུང་བཅི་བྱས་པའི་ཐོག་ནས་རང་
དབང་འདི་རིགས་ཡོང་ཐབས་སུ་འབད་བཙོན་བྱ་རྒྱ། བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ངོ་བོའི་
འབྲུང་ཁུངས་དེ་ཚོས་ལ་ཐུག་ཡོད་ཅིང་། ཚོས་ཀྱི་རིན་ཐང་དེ་རབ་དུ་ལུག་པའི་
བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་གི་སྤྱི་ཁམས་སུ་གནས་ཡོད་པས་ཚོས་ལ་སྲུང་སློབ་དང་། ཉམས་
ལེན་བྱ་རྒྱ། དར་ཁུབ་གཏོང་རྒྱ་བཅས་ནི་བོད་གཞུང་གི་དམིགས་བསལ་ཅན་གྱི་
འགན་འཁུར་ཞིག་ཡིན།

མིད་གཞུང་དེ་ཉིད་མང་མོས་བདམས་ཐོན་བྱུང་བའི་སྤྱི་ཁྲབ་སྡོན་ཆེན་དང་།
གྲོས་ཚོགས་རིམ་པ་གོང་འོག་གཉིས། བྱིམས་འཛིན་ཚོན་ཁག་ནས་བཏོན་པའི་རང་
རྒྱལ་ས་ཐུབ་པའི་བྱིམས་ལུགས་ཤིག་བཅས་ལས་ཐུབ་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན། བོད་གཞུང་
གི་བརྟེན་གནས་ནི་ལྷ་ས་ཡིན།

བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་དང་། དཔལ་འབྱོར་གྱི་ལས་ལུགས་དེ་མི་དམངས་ཡོངས་
ཀྱི་འཚོ་བའི་གནས་ཚད་གོང་མཐོར་གཏོང་བྱའི་དགོས་མཁོ་གཙོ་བཟུང་གིས་བོད་མི་
དམངས་ཀྱི་འདོད་ཚོད་གཞིར་གཟུང་གཏན་འཁེབས་ཤིང་དགོས་པ་ཡིན།

བོད་གཞུང་ནས་རི་དྲགས་དང་། རླུ་ས་དངོས་ཅི་ཤིང་ལ་ལྷུང་སྤོབ་ཤིང་པའི་
དམ་བཅུགས་ལྡན་པའི་བྱིམས་ལུགས་ཁག་གཏན་འཁེབས་བྱ་རྒྱུ་དང་། རང་བྱུང་
ཐོན་ཁུངས་བཟུ་གཞིག་ཤིང་པའི་རིགས་ལ་སྤངས་འཛིན་ནན་པོ་བྱ་རྒྱ། རྩལ་སྤྲོད་
མཚོན་ཆ་དང་། དེ་མིན་གྱི་མཚོན་ཆའི་རིགས་བཟོ་སྐྱེད་དང་ཚོད་ལྷ། གསོག་
འཛོག་གཞོན་ཚབས་ཆེ་བའི་སྤྱི་གས་རོ་འདོན་རྒྱ་ཡོད་པའི་རྩལ་སྤྲོད་ཀྱི་ལུས་ལུགས་
དང་། བཟོ་ཅལ་གྱི་རྩམ་གྲངས་ཤིང་སྤོད་བྱ་རྒྱ་བཅས་ལ་དགག་བྱ་ནན་པོ་བྱ་རྒྱ།
བོད་འདི་བཞིན་པའི་གོ་ལའི་ཚོགས་རང་བྱུང་ཁོར་ལུག་སྤང་སྤོབ་བྱ་ལུལ་ཆེ་བོས་ཤིག་
ཏུ་བརྒྱུར་རྒྱ་ནི་མིད་གཞུང་གི་མཐར་ཐུག་གི་དམིགས་ལུལ་ཡིན།

བོད་ནང་དམག་དཔུང་དང་། དམག་མཁོའི་སྤྱི་ག་ཆས་སྤྱིར་འཐེན་ཤིང་པར་
བཏོན་ནས་དོན་དམ་པའི་ཞི་བདེའི་གནས་མཚོག་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་རྒྱུར་འགན་སྲུང་ཡོང་
ཆེད་སྤྱི་མ་མཚེས་རྒྱལ་ཁབ་མངའ་ཁུལ་གྱི་ཞི་བདེའི་ཚོགས་འདུ་སྐོར་འཚོགས་ཤིང་
དགོས་ཤིང་། ཚོགས་འདུ་དེ་འདྲ་སྐོར་འཚོགས་མ་བྱས་བར་དང་། བོད་ནས་
དམག་དཔུང་དང་དམག་མཁོའི་སྤྱི་ག་ཆས་སྤྱིར་འཐེན་བྱས་ཏེ་བར་གནས་ཀྱི་ས་ཁུལ་
ཞིག་ཏུ་མ་བརྒྱུར་བར་རྒྱ་ནག་གིས་བོད་དུ་གྲངས་ཚད་དེས་ཅན་ལྡན་པའི་དམག་དཔུང་
བཞག་ཚོག་རྒྱ་དེ་ནི་སྤང་སྤོབ་ཁོ་ནའི་ཆེད་དུ་ཡིན།

གྲོས་མོལ་ལ་ཐུབ་འབྲས་སུན་སུམ་ཚོགས་པ་འཐོབ་རྒྱའི་མཐུན་ཚུན་དུ་འགྱུར་
ཐུབ་པའི་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་གཞི་ཅ་ཞིག་གསར་གཏོད་བྱ་ཆེད་རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་བོད་ནང་

འགོ་བ་མའི་ཚོབ་ཐང་ཁག་ལ་ཅ་འགལ་བྱེད་པ་དེ་དང་། རྒྱ་ཡི་མི་འཕོར་གནས་
སོ་བྱེད་པའི་མིད་བྱུས་དེ་མཚམས་འཛོག་བྱེད་དགོས།

གོང་གསལ་དེ་དག་ནི་རྩི་ཚོའི་བསམ་གཞི་རྣམས་ཡིན། བསམ་གཞི་འདི་ཚོག་
ནས་མཐའ་གཉིས་ལུ་མ་རྒྱུང་བའི་ལངས་སྤོགས་ཤིག་མཚོན་པ་དེར་བོད་མི་མང་པོ་ཞིག་
གི་འདོད་ཚོད་མ་ཁེངས་པ་ཡོང་རྒྱུ་དང་། མ་འོངས་པའི་སྐབས་ནང་བོད་ནང་ཁུལ་
དང་། བཅན་ཤོལ་དུ་ཡོད་པའི་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ནང་དུ་གྲོས་བརྒྱུར་མང་
པོ་ཞིག་ཡོང་རྒྱུར་ཐེ་ཚོམ་མེད། འོན་ཀྱང་དེ་ནི་འགྱུར་ཐོག་ཅིག་ཡོང་བའི་བྱ་
རིམ་ནང་དགོས་དེས་དང་། ཅ་འགལ་ཆེ་བའི་ཆ་ཤིག་ཤིག་ཡིན། བསམ་
གཞི་འདི་དག་གིས་བོད་མིའི་རྣམ་པ་བྱེད་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་དང་། གཞི་ཅའི་ཐོབ་
ཐང་རྣམས་ཐུར་མོར་རྒྱུད་ཐབས་དང་། རྒྱ་ནག་རང་ཉིད་ཀྱི་ཁེ་སྲན་ལ་ཡང་འོས་
འཚམས་ཀྱི་མཐུན་འགྲིག་བྱེད་པའི་དོན་དངོས་དང་མཐུན་ཤོས་ཡིན་པའི་ཐབས་ལམ་
ཞིག་མཚོན་ཐུབ་རྒྱའི་ཡིད་ཆེས་ཡོད།

ཡིན་ནའང་འདིར་ནན་བཤད་བྱ་རྒྱུར། རྒྱ་ནག་དང་གྲོས་མོལ་བྱས་པར་
འབྲས་བུ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡོང་མིན་ལ་མ་རྟོགས་པར་མཐའ་མའི་ཐག་གཅོད་བྱ་རྒྱའི་དབང་
ཆ་དེ་བོད་མི་དམངས་རང་ལ་ཡོད། དེར་བརྟེན་བོད་ཚོལ་ཁག་སུམ་སྟོན་ཡོངས་
ལུ་སྤྱི་དམངས་འོས་ཤོག་འཐེན་པའི་ནང་བོད་མི་དམངས་ཀྱི་འདོད་ཚོད་ངོ་མ་དེ་ཤིས་
དོགས་ཡོང་ཆེད་གྲོས་འཆར་གང་འདྲ་ཞིག་གི་ནང་དུ་ཡང་འཆར་གཞིའི་གོ་རིམ་ཞིབ་
སུ་ཞིག་འཁོད་རྒྱ་ཡིན།

ངས་གོ་སྐབས་འདི་དང་བརྒྱུན་ནས་གསལ་བཅུགས་བྱ་རྒྱུར། ངོས་ནས་བོད་
གཞུང་གི་ནང་དུ་འགན་འཁུར་རྒྱུར་ལེན་གྱི་ལས་གནས་གང་ཡང་འཛིན་འདོད་མེད།
འོན་ཀྱང་ངོས་ནས་བོད་མི་དམངས་ཀྱི་ཁེ་སྲན་དང་བདེ་སྤྱིད་ཀྱི་ཆེད་དུ་དགོས་པ་ནས་
བྱུང་བར་འབད་བཅོན་ཡོད་རྒྱ་ཅལ་སྤྱི་གས་ཀྱིས་སུ་མཐུད་ལས་ཀ་བྱ་རྒྱ་ཡིན། རྒྱ་
ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་མིད་གཞུང་ལའང་ངོས་ཀྱི་བསམ་གཞི་དེ་དག་མང་
གཞིར་བཞག་ནས་གྲོས་འཆར་ཞིག་སྤྲད་ཚོག་ཡིན། བོད་གཞུང་གི་ཚབ་བྱེད་པའི་

མོས་མོལ་ཚོགས་པ་ཞིག་ཀྱང་འདེམས་སྐྱོད་ཀྱིས་ཟིན་ཅིང་། ར་ཚོས་སྐྱོད་ཀྱིས་
འདྲ་མཉམ་གྱི་ཐོག་ནས་ཚོད་རྩོག་མེལ་ཐབས་ཀྱི་དམིགས་ལུལ་བཟུང་སྟེ་རྩོད་ཀྱི་མི་དང་
རོ་གཏུགས་ཀྱིས་ནས་མོས་འཆར་གྱི་ནང་དོན་རྣམས་ལ་མོས་བསྐྱར་བྱ་རྒྱུའི་འགྲིག་ཡོད།

ལ་རིའི་སྲིད་ཟུར་པ་སྐྱེ་ཞབས་འདི་མི་ཀ་ཁར་རྒྱུད་པའི་ཡངས་འཕོར་རིམ་དུ་
འགོ་བའི་སྲིད་གཞུང་དང་། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དབུ་བྱིད་ཚོས་ར་ཚོའི་གནས་བབ་ཐོག་
ཐུགས་འཁུར་ཟབ་མོ་གནང་བ་དང་། ཉེ་ཆར་རྒྱ་ནག་ནང་དུང་པའི་འཕྱུར་རྩོག་
དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་སྐར་བས་དངོས་ཐོག་བདེན་འཚོལ་དང་། རྩོ་ཁ་ཡངས་པའི་
འགོ་བྱིད་ཚོན་ཁག་གསར་པ་ཞིག་ཐོན་པ་བཅས་ཀྱིས་ར་ཚོའི་སྐོར་སྐྱོད་འཕེལ་བྱུང་།

རྒྱ་ནག་གཞུང་དང་འགོ་བྱིད་ཚོན་ཁག་གིས་ར་ཚོས་བཏོན་པའི་གཙོ་གནད་རེ་རེར་
ནན་ཏན་གྱིས་བསམ་ཞིབ་གཏིང་ཟབ་བྱ་དགོས་པའི་རེ་སྐྱེལ་ནན་པོ་བྱ་རྒྱུ་ཡིན། ལག་
ལེན་དུ་འགེལ་བྱུང་བའི་ཀྱི་ཚོད་རྩོག་མེལ་བའི་ཐབས་ལམ་འབྲེལ་ཞིག་ནི་མོས་མོལ་བྱ་
རྒྱུ་དང་། ལྷག་བསམ་རྣམ་པར་དག་ཅིང་ཁོང་ཡངས་དཀྱེལ་ཆེའི་ཐོག་ནས་བོད་
ཀྱི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་མཐོང་བ་བྱ་རྒྱུ་དེ་ཡིན། ར་ཚོས་མི་ཡི་རིགས་ཀྱི་ཁེ་
མན་ཆེ་ས་ཞིག་ལ་བསམ་གཞིགས་ཀྱིས་རྒྱ་གཞུང་དང་མོས་བསྐྱར་བྱ་རྒྱུའི་འདོད་པ་ཡོད།
ར་ཚོའི་མོས་འཆར་གྱི་ནང་འགྲིགས་འཇགས་ཡོང་བའི་ཐབས་ཀྱི་སེམས་འཁུར་བྱས་པ་ལྟར་
དུ་རྒྱ་སྐྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་དང་མཚུངས་པའི་སེམས་འཁུར་བྱ་རྒྱུར་ར་ཚོས་རེ་བ་བྱེད་
བཞིན་ཡོད།

ངོས་ཀྱི་ལུལ་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱལ་རབས་ལོ་རྒྱུས་དང་། རབ་དུ་
སྐྱོད་པའི་ཚོས་ཀྱི་སྐོལ་རྒྱན་གྱིས་རྒྱུན་པས་བོད་འདི་ཨེ་ཤ་ཡའི་སྤྱི་ཁབ་སུ་གནས་
པའི་ཞི་བདེའི་བརྟེན་གནས་ཀྱི་ལས་འགན་ལེགས་པར་བསྐྱབ་རྒྱུ་ངོས་གིང་འཚམས་པ་
ཞིག་ཡིན།

སྤྱི་རེ་ཆེན་ཁོར་ཡོངས་ལ་སྤྱི་ཁབ་འཇགས་ཡོང་རྒྱུར་མཐུན་རྒྱུན་བསྐྱོད་ཐུབ་པའི་
བོད་དེ་རྒྱལ་རབས་ལོ་རྒྱུས་དང་རྒྱན་པའི་བར་གནས་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན་པའི་གནས་
ལྷངས་སྐར་མོར་རྒྱུད་པ་ཡོང་རྒྱུ་དང་། ཨེ་ཤེ་ཡའི་སྤྱི་རེ་ཆེན་དང་། འཇམ་

སྤྱི་ཁབ་ཀྱི་ཞི་བདེ་དང་སྤང་སྤོབ་ཀྱི་གནས་ལྷངས་ཤོང་མཐོར་གཏོང་བྱུང་། མ་
འོངས་པར་བོད་འདི་བཞིན་བཅན་བཟུང་བྱེད་པའི་ལུལ་ལུང་ཞིག་དང་། བཅན་
ལུགས་ཀྱིས་གཞོན་པ། ཐོན་སྐྱོད་ཀྱི་རྣམས་ལུགས་འདོན་མི་བྱུང་། ལྷག་བསྐྱེལ་
གྱིས་མནར་བ་བཅས་ཀྱི་ལུལ་ལུང་ཞིག་དུ་གནས་དགོས་དོན་མེད་པར་སྐྱོ་སྤོད་རང་བྱུང་
གི་བཀོད་པ་དང་། ནང་བཅུད་སྐྱེ་འགྲོ་བམས་ཅད་ཞི་མཐུན་བཏང་སྟོམས་སུ་གནས་
པའི་རང་དབང་ཅན་གྱི་གནས་མཚོག་ཅིག་དུ་བསྐྱར་རྒྱུ་དེ་ནི་འཇམ་སྤྱི་ཁབ་ཀྱི་ས་
ཁུལ་མང་པོའི་ཉེན་ཆབས་མེལ་བའི་དཔེ་མཚོན་གསར་པ་ཞིག་དུ་འགྱུར་བྱུང་།

རྒྱ་ནག་གི་འགོ་བྱིད་ཚོན་ཁག་གིས་ཁོང་ཚོས་བཅན་བཟུང་བྱས་པའི་ས་སྟེ་ཁག་
དུ་ལག་བསྐྱར་བྱེད་པའི་མི་མེར་སྐེལ་བྱེད་ཀྱི་རིང་ལུགས་དེ་ནི་ད་ཆ་དུས་ལས་ཡོལ་
ཟིན་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ངོས་འཛིན་བྱུང་བ་བྱ་གལ་དང་། དོན་དམ་པའི་མཉམ་སྦྲེལ་
ལམ། མཉམ་མཐུན་ནི་དང་བྱངས་ཁོ་ནའི་ཐོག་ནས་ཡོང་བྱུང་བའི་ཞིག་ཡིན།
ཁག་ཚང་མའི་འདོད་སྐོར་ཁེངས་པའི་ཁེ་མན་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོང་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན།
ཡོ་རོབ་དཔལ་འཕྲོར་མཐུན་ཚོགས་ནི་དེ་ལྟར་ཡོང་བྱུང་པའི་དཔེ་གཞི་གསལ་པོ་ཞིག་
ཡིན། རྩོགས་གཞན་ཞིག་ནས་བཤད་ན་དག་ལུགས་དེ་དབང་སྐྱར་གྱི་གཞི་ཅའི་ཐབས་
ལམ་དུ་སྐྱོད་པ་དང་། བན་རྒྱན་དབར་ཡིད་ཆེས་དང་ཁེ་མན་མེད་པའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་ན་
རྒྱལ་ཁབ་བམ། མི་རིགས་གཅིག་ཡིན་ཏུ་དུམ་བྱ་གཉིས་སམ་དེ་ལས་མང་བར་གྱིས་སྲིད།

ངོས་ནས་གཏམ་བཤད་འདི་མངུག་བསྐྱེལ་བ་དང་བསྐྱོད་ནས་གུས་བཀྱར་འོས་
པའི་ཡོ་རོབ་མོས་ཚོགས་ཀྱི་ཁོངས་ཚོགས་མི་རྣམས་དང་། ཁོང་ཚོ་བརྒྱུད་ནས་
མང་ཚོགས་རྣམས་ལ་ར་ཚོའི་འབད་ཚོལ་འདི་རིགས་ལ་བྱེད་ཚོས་རྒྱལ་སྤྱིར་ཡོང་བའི་
དམིགས་བསལ་གྱི་རེ་འཕོད་ལུ་རྒྱ་ཡིན།

ར་ཚོས་མོས་འཆར་གྱི་སྐོལ་གཞི་བཏོན་པ་གཞིར་བཟུང་བོད་ཀྱི་དཀའ་རྩོག་མེལ་
རྒྱུ་དེ་ནི་བོད་རྒྱ་མི་དམངས་གཉིས་པོའི་ཐུན་མོང་གི་ཁེ་མན་ཅོམ་དུ་མ་ཟད། དེས་མངའ་
ཁུལ་དང་། འཇམ་སྤྱི་ཁབ་ཀྱི་ཞི་བདེ་བརྟེན་གནས་ལ་ཡང་ལེགས་སྐྱེས་འབུལ་བྱུང་། རོས་
ནས་བྱེད་ཚོར་བསམ་ཚུལ་ལུ་བའི་གོ་སྐབས་གནང་བར་བྱགས་རྗེ་ཆེ་རྒྱ་ཡིན།

པོད་སྐྱི་པའི་སྐྱིག་འདུགས་ཀྱི་འགན་པོད་མི་རང་ཉིད་ནས་

བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་འབྲུག་དགོས།

༡༩༥༥།༧།༩

པོད་མི་དམངས་སྐྱི་འབྲུག་ཚོགས་གཙོ་བོས་གཞིན་དམ་འབྲུག་
གསར་མངལ་སྐྱབས་ལོང་ས་ལ་སྐྱབས་མཁོན་ཚེན་པོ་མཚོག་ནས་

བཀའ་བཀའ་དང་། སྐྱི་འབྲུག་ནམ་པ་ལྷན་འཛོམས་སར་

སྐྱུ་ལ་བའི་བཀའ་སློབ།

། བྱིད་རང་ཚོ་ཚང་མས་ཤེས་གསལ་སྐྱར་དུས་ཚོད་གཉན་འཕྲད་ཞིག་ལ་
སྐྱབས་ཡོད། དེ་རིང་འདེམས་བསྐོས་བྱེད་སྐྱོད་སྐྱོར་ལ་ཕྱོས་ཞིབ་ཅིག་བྱས་ན་
སྐྱབས་ལྷན་ལ་སྐྱབས་རེ་རན་ལ་མ་རན་གྱི་དཀའ་ངལ་ཞིག་འཕྲད་ཀྱི་འདུག བར་
ལམ་དཀའ་ངལ་འཕྲད་པའི་ཉམས་སྲོང་ཚམས་སྐྱོགས་བསྐྱོམས་བྱས་ཏེ་དེ་གཞི་ལ་བཞག་
ནས་ད་དུང་འོས་བསྐྱོད་སྐྱོད་སྐྱོར་དང་། བྱེད་སྐྱོད་སྐྱོར་ལ་ལེགས་པོས་བྱེད་ཀྱི་ག་
རེ་འདུག གང་དགའ་ཅི་ལེགས་ཀྱི་འདི་སྐོར་ཚོགས་སྐྱོད་ཞིག་ཟུར་འདུགས་བྱེད་
དགོས་ཀྱང་བཅུགས་ཏེ་མོ་བསྐྱར་བྱས་ནས་མ་འོངས་སར་སྐྱི་འབྲུག་བསྐོས་སྐྱབས་དཀའ་
ངལ་ལྷང་ཙམ་ལས་མི་ཡོང་བ་ཞིག་དང་། རོ་རོན་སྐྱོད་པོ་དམངས་གཙོ་དངོས་གནས་
རོན་དང་རྒྱན་པ་ཞིག་དགོས་པ་འདི་གཞི་ལ་བཞག་ནས་བྱེད་སྐྱོགས་དེ་ལག་ལེན་འཁེལ་
བ་དང་། སྐྱབས་བདེ་བ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་འདུག་ཀྱང་སྐྱབས་རེ་ལག་ལེན་རོ་མའི་བོག་
དཀའ་ངལ་ཡོད་པ་ཞིག་ལ། དེ་སྐྱིག་གཞི་དང་མཐུན་གྱི་མི་འདུག་ཅེས་བཀའ་ལས་
ཤིག་ཡོད། སྐྱིག་གཞིའི་ཐད་ང་ལ་ཉག་ཏུ་ཡིད་ཆེས་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡོད། སྐྱིག་
གཞི་མིས་བཟོས་པ་རེད། མིས་ལག་ལེན་འཁེལ་དུས་མ་རན་པ་ཞིག་ཡོད་ན། མིས་

བཟོ་བཅོས་ཀྱི་ལྗོངས་གཏོགས་མེད། འདི་གཅིག་བསམ་སྐོར་གཏོང་བྱ་མེད་དམ་སྐྱམ་
པ་དོན་ཚན་གཅིག་བྱས།

དེ་ནས་ངས་ལོ་གཅིག་སྐད་ཆ་བཀད་པ་བར་སྐྱབས་སྐྱོང་ཙམ་སྐྱོང་ཙམ་བྱེད་པ་
སྐྱར་དམངས་གཙོའི་ནམ་པ་བྱགས་ཆེ་ཙམ་ཐོན་པ་བྱེད་དགོས། སྐྱོགས་གཅིག་
ནས་སྐྱི་འབྲུག་ཚོ་མི་དམངས་ཀྱི་བོག་ནས་འདེམས་བསྐོས་བྱ་བྱེད་དང་། དེ་བཞིན་
གཞིས་སྐྱར་ཆེ་ཁག་གི་འགོ་འཛིན་ཚོ་ཡང་འདེམས་བསྐོས་བྱ་བྱེད་པས་སྐོར་གཏོང་བྱ་
མེད་དམ། དེ་དང་དེ་འདྲའི་དམངས་གཙོའི་ནམ་པ་ཐོན་པ་བྱེད་ཐབས་ད་དུང་གང་
དང་གང་ཡོད་དམ། ད་ལྟའི་དུས་ཚོད་འདིར་འཛམ་གླིང་སྐྱི་ཡོངས་དང་བསྐྱར་
ནས་ང་ཚོ་དམངས་གཙོའི་ལམ་ལ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པ་འདི་དེ་རིང་ཁ་སང་ཀྱི་མི་ལ་
འབྲེལ་བ་བྱས་ཏེ་ཁ་གཏད་གཙོག་པའི་དུས་ཚོད་སྐྱོབས་ཀྱི་ཡོད་པ་ཡིན་དུས། མོ་
སྐྱབས་དེའི་ཆ་ནས་གཞི་ནས་དམངས་གཙོའི་སྐད་ཆ་གསར་པ་བཀད་པ་ཞིག་མ་རེད།
སྐོན་མང་ཚོ་ཀྱང་གར་ལ་སྐྱོབས་མ་ཐག་སྐྱི་ལོ་དུག་ཚུ་སྐོར་ནས་དམངས་གཙོའི་སྐད་
ཆ་བཀད་དེ་མཐར་སྐྱི་འབྲུག་བཅུགས། དེ་ནས་དུག་ཚུ་རེ་གཉིས་རེ་གསུམ་ལ་
དམངས་གཙོའི་ཅ་བྱིས་བཟོས་ཏེ་བསམ་པ་རྒྱུ་དག་གི་བོག་ནས་དམངས་གཙོའི་ལམ་
ལ་འགྲོ་བྱེད་པས་སྐོར་བྱེད་ཡོད། འཛམ་གླིང་སྐྱི་ཡོངས་བོག་ནས་ཀྱང་དམངས་
གཙོ་ལ་ལག་པོ་རེད་ཅེས་བཞགས་བསྐོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེའི་ཆ་ནས་ཀྱང་ང་ཚོས་
དམངས་གཙོ་མིང་དོན་མཚུངས་པ་ཞིག་དང་། དམངས་གཙོའི་ཆེ་མཐོང་ཆ་ཚང་
ཡོད་པ་ཞིག་ཡོང་ཆེད་དམངས་གཙོ་སྐྱོར་དག་ཏུ་གཏོང་བྱེད་དུས་བྱགས་ཆེ་བྱ་གཏོང་
བྱེད་ཀྱི་འདུག དེའི་ཐད་ལ་བསམ་སྐོར་གཏོང་བྱེད་ཀྱི་གལ་ཆེན་པོ་འདུག

གཉིས་ནས་ང་ཚོ་པོད་སྐྱི་ནང་འབྲེལ་བ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོ་བཅོན་
ཕྱོགས་པོད་པའི་སྐྱི་ཚོགས་འདི་ཅ་བ་རང་གི་ལུང་པ་བྱལ་ཏེ་མིའི་ལུང་སར་བསྐྱེད་ཡོད་
ཀྱང་། བཅོན་ཕྱོགས་པའི་གནས་སྐྱོང་ས་འདིའི་འོག་དངོས་གནས་དམངས་གཙོའི་ལྗོ་
བ་འབྱེད་ནས་དེ་ཁྱབ་སྐྱོལ་བྱེད་ཀྱི་དང་། དམངས་གཙོའི་ལག་ལེན་དངོས་ཡོད་
གནས་སྐྱོལ་ལ་གཞིགས་པས་གང་ལྟར་བྱས་པའི་གནས་སྐྱོལ་གང་འཚམས་གསལ་པོ་

ཆགས་ཡོད། ད་དུང་བོད་མི་སྤྱིར་བཏང་གི་སེམས་ནང་དམངས་གཙོ་ཞེས་པ་འདི་
འདྲ་ཞིག་ཡིན། དཔེར་ན། འཛམ་གླིང་ཐོག་དམངས་གཙོ་ཞེས་པ་འདྲ་མིན་གང་
འདྲ་ཡོང་གི་ཡོད། དམངས་གཙོ་ཞེས་པ་དེར་མི་དམངས་ལ་ཁེ་ཕན་གང་འདྲ་ཡོད།
དེ་དང་བདེན་གནས་ཚུལ་ཐོག་ནས་འགྲོ་ཡུགས་གང་འདྲ་ཡིན། དེ་ཚོའི་གྲས་ར་
ཚོས་སྤྱངས་བཤད་དང་། གསལ་བཤད་ཇི་ཅམ་མང་བ་བྱས་པ་དེའི་ཚོད་ཀྱིས་
བཅན་བྱོལ་བོད་མིའི་སེམས་ནང་དམངས་གཙོའི་ཕྱོད་ཆེད་པ་དང་། དམངས་གཙོའི་
གོ་བ་ཡག་པོ་ཞིག་ཆེད་ཐུབ་པ་བྱེད་དགོས། ང་ཚོར་དམངས་གཙོའི་གོ་རྟོགས་
དང་ཉམས་སྲོལ་ཇི་ཅམ་བྱུང་བ་དེ་ཅམ་གྱིས་དེར་སྐབས་བོད་ནང་འབྲེལ་བ་ཡོང་གི་
ཡོད་པ་ཡིན་དུས་བོད་ལ་ཕར་གཉེན་འཕྲད་འགྲོ་མཁན་དང་། ཚུར་ཡོང་མཁན་
ལ་ཞར་དང་ཞོར་ལ་ང་རང་ཚོའི་རང་དབང་ལྡན་པའི་དམངས་གཙོ་དངོས་གནས་མིང་
དོན་མཚུངས་པ་འདི་དམངས་གཙོ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ལག་ལེན་གང་འདྲ་
བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་གསལ་པོ་ཤེས་ཐུབ། ས་གིར་རྒྱ་མིས་ཁ་ནས་དམངས་གཙོ་དང་།
དམངས་གཙོ་གཅིག་སྟེ་མེར་བའི་ཆེག་ཅིག་ཤེད་མྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། རོ་
མའི་ལག་ལེན་ཐོག་གང་འདྲ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ང་རང་ཚོའི་སྤྱི་ག་འདྲུགས་ཀྱི་དམངས་
གཙོའི་ལག་ལེན་བཀའ་སྤྱངས་དང་བསྐྱར་སྐབས་བསྐྱར་ཐབས་མེད་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད།
ང་ཚོས་འཐབ་ཚུད་བྱས་ཏེ་རྒྱ་མིར་ཁ་གཏད་གཙོག་གི་ཡོད། ཁ་གཏད་གཙོག་མཁན་
མིས་རོ་མའི་བསམ་སྒོལ་གང་འདྲ་ཞིག་གཏོང་གི་ཡོད་དང་། ལག་ལེན་གང་འདྲ་ཞིག་
འགྲུབ་ཀྱི་ཡོད། ང་ཚོར་སྤྱི་ཚད་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་ལྟེ་བོད་ནང་ཞབས་འདེགས་བསྐྱབ་
རྒྱུའི་གོ་སྐབས་བྱུང་ན། ང་ཚོ་ལམ་གང་འདྲ་ཞིག་གི་ཐོག་འགྲོ་གི་ཡོད་དང་། དངོས་
གནས་བསམ་པ་ནམ་དག་གི་དམངས་གཙོ་གང་འདྲ་ཞིག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་གསལ་པོ་
བཟོ་དགོས། ད་ལྟ་བོད་ནང་ཡོད་པའི་རྒྱ་མི་དེ་ཚོ་བཅའ་སྲོལ་གཏོང་བར་ཡོང་
བ་ཡིན་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། རོ་མའི་ལག་ལེན་ཐོག་དམངས་གཙོ་ཅ་བ་ནས་མེད་
པའི་ཐལ་བྲགས་པའི་གཅིག་སྟེ་གང་འདྲ་ཞིག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ཤེས་གསལ་ཡིན་པས་
འདི་ལ་གནད་འགག་ཅིག་འདུག

ང་ཚོས་དེ་རིང་ཁ་མའི་གནས་ཚུལ་ལ་གཞིགས་ནས་ཨ་གསར་ལངས་ཏེ་དམངས་
གཙོ་བཤད་པ་ཞིག་མིན་པར། རྩོན་མ་ནས་བསམ་སྒོལ་འདི་བཏང་ཡོད། ད་ཆ་
གང་བྱེད་དགོས་ཤེ་ན། རྩོན་མ་བསམ་སྒོལ་བཏང་ལྟེ་ཡོད་པ་འདི་ཁ་ནས་དུས་དུས་
ལ་ང་ཚོ་དམངས་གཙོ་རེད། དམངས་གཙོ་གསོལ་རས་གནང་བ་རེད་ཅེས་པའི་
སྐད་ཆའི་འགྲོས་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར། རོ་ཐོག་འདི་སྐོར་ལ་ཞིབ་ཚགས་པོའི་གསལ་
བཤད་བྱེད་རྒྱ་དང་། མང་ཚོགས་ཀྱི་གོ་རྟོགས་མཐོ་རུ་གཏོང་ཐབས་དེ་འདྲའི་
བསམ་སྒོལ་ཏོག་ཅམ་བཏང་བྱུབ་ན་ཡག་པོ་མེད་དམ་སྙམ་བྱུང་།
ཁ་མང་ངས་ཕྱོས་འགོ་བོད་ཏེ་བཤད་པའི་ནང་ལ། མ་འོངས་པར་བོད་ནང་
སོ་སོའི་དམངས་གཙོའི་གཞུང་ཞིག་བཙུགས་པའི་དུས་ལ་ཡུལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་ཐེ་
གཏོགས་བྱེད་ཀྱི་མིན་ཞེས་བཤད་ཡོད། དེའི་དགོས་པ་གཙོ་བོ་གཅིག་ནི་ཡུལ་བ་
རིན་པོ་ཆེས་བོད་གཞུང་གི་འགོ་བྱིད་དེ་བཟུང་སྤྱི་དམ་བཅན་དབང་བཤད་པ་མིན་ན་
ཡང་། མི་དམངས་ཚོས་རང་བཞིན་བསམ་པ་ནམ་དག་གི་དགའ་མོས་ཡིད་ཆེས་
བྱས་ཏེ་ཡུལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་ཐག་གཅོད་གནང་བ་རེད། དེ་ཏན་ཏན་ནོར་ཡོད་
པ་མ་རེད་བཤད་དེ་སོ་སོ་སྤེར་གྱི་བསམ་ཚུལ་དང་རྒྱས་ལུགས་དེ་འདོན་མ་ཐུབ་པ་ཆགས་
ཀྱི་འདུག ཡུལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་བསམ་སྒོལ་བཏང་ལྟེ་ཐག་གཅོད་བྱས་པ་འདི་ལ་
ཏན་ཏན་གནད་འགག་ཅིག་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་བོད་ཀྱི་ཡོད། ནམ་རྒྱུན་འདི་འདྲའི་
གོམས་གཤེས་ཤིག་ཡོང་གི་འདུག དེ་འདྲ་ཡིན་ཅང་ཡུལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་འགོ་
བྱིད་ནས་བཟུང་ན། ག་རེ་བྱས་ནའང་སྤྱོད་གཅིག་ནས་བོད་མིས་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་
རོ་སྐོག་མེད་པའི་ཡིད་ཆེས་བྱས་པ་ཤིན་ཏུ་ཡག་པོ་ཡིན་ཀྱང་། སྤྱོད་གཅིག་གཞན་ཞིག་
ནས་བོད་མི་རང་ཉིད་སོ་སོས་བསམ་སྒོལ་གཏོང་བ་དང་། སོ་སོས་འགན་འཁུར་བའི་
རྒྱས་པ་དེ་འཆར་ལོངས་བྱེད་རྒྱར་འགལ་བྱེད་བྱེད་ཀྱི་འདུག དཔེར་ན། བྱི་
ཚང་གཅིག་ནང་གི་འགན་ཆ་ཚང་པ་མས་འཁྲུང་བཟུང་ན་སྤུ་གུ་རྒྱུས་ག་རེ་བྱས་ཀྱང་
དེའི་འོག་ནས་གཅིས་ལང་གོར་གྱི་ཡོད། གང་ལྟར་སྤུ་མ་གཏོགས་ཉི་མ་གཅིག་
པ་མ་གསུ་རྒྱ་རེད། དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་ཡུལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་དང་མངས་

ལྷ་བས་པོད་པའི་ཚོས་དང་རིག་གཞུང་ལ་དོ་སྣང་དེ་ཙམ་ལེ་ཡོད་སྐྱམ་པ་དེ་འདྲ་ནས་
 གུང་ན་ཉིང་རྩ་སར་ཟང་ཟིང་ལུང་སྟེ་འཇམ་སྒྲིང་ཐོག་པོད་རིགས་གར་ཡོད་ཀྱི་ས་ལ་
 ལྷགས་སྟེན་ཐེབས་ནས་ལས་འགུལ་བྱེད་པའི་སྐབས་ལ། ཁོང་ཚོས་དངོས་གནས་
 ཏེ་ལས་པའི་སེམས་ལྷགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་སྒྲིའོན་རིམ་ལྟོན་སྒྲིའོན་རྒྱུ་སྟོགས་
 ལྷགས་དག་ལྟར་པ་བྱས་ཏེ་ལྷགས་ཚེན་པོ་ཐེབས་པ་རེད། དེ་ཚོ་ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་
 པའི་གསལ་མ་རེད། ལུང་པ་དེ་གའི་མི་རེད་ཅེས་བྱས་ན་ག་ལེར་ག་ལེར་ཁོ་རང་
 ཚོས་དང་ཐུངས་བྱས་ཏེ་སྤྱིན་པ་མ་ཡིན་ཡང་། ང་རང་ཚོའི་སྒྲིག་འཇུགས་འགྲོ་
 ལྷངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བྱེད་པའི་བཟོ་འདྲ་པོ་ཞིག་བྱས་ན་ཡག་པོ་གཏན་ནས་མི་འདུག
 དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བྱས་ནས་བསྐྱེད་ཡོད། ད་དུང་ལྷ་
 མཐུད་ལོ་གང་ལ་གང་འཚམས་ཤིག་སྟོན་རྒྱུ་འཁེལ་ཚེ་གང་ཙམ་ནས་པོད་ནང་སྐྱེས་
 འཚར་བྱས་ནས་བཙན་བྱོལ་བ་ཆགས་པའི་མི་ཚོ་ག་ལེར་ག་ལེར་རྫོགས་ཀྱི་རེད། དེ་
 མཚམས་ལུང་པ་གསར་པའི་ནང་སྐྱེས་ནས་འཚར་ལོངས་བྱས་པའི་མི་དེ་དག་གིས་པོད་
 རྒྱུ་པའི་འགན་འཁུར་འོས་པ་རེད་ལ། འཁུར་དགོས་པའི་ལམ་ཞིག་ང་ཚོས་བཟོ་
 དགོས། འདི་ལ་ཏན་ཏན་གནད་འགག་ཅིག་མཐོང་གི་འདུག ད་ལྟ་ང་ཚོ་བཙན་
 བྱོལ་པའི་གནས་ཚུལ་འདིའི་འོག་ནས་གང་དག་འཚི་ལེགས་ཀྱི་གོ་བསྐྱར་བྱས་ནས་བསམ་
 ཚོལ་གཏོང་བྱུང་པ་བྱུང་ན་བསམ་གྱི་འདུག

གཞི་རྒྱ་རྩོན་མ་མི་དམངས་འཕུས་མི་དང་པོ་བཙུགས་པའི་སྐབས་ནས་སྒྲིའོན་འཕུས་
 ཚོ་མི་དམངས་ནང་ནས་ཡར་ཡོང་བ་ཞིག་ཆགས་ཏེ་མི་དམངས་ཀྱི་ཚབ་ཆ་ཚང་བྱེད་
 ཀྱི་ཡོད། ཡང་སྤྱོད་གཅིག་ནས་སྒྲིག་འཇུགས་འདིའི་གང་ཅིའི་ལས་དོན་ཐོག་ཏུག་
 པར་གཤིབས་ཏེ་ཐེ་གཏོགས་བྱས་པའི་དབང་གིས་གཞུང་གི་སྒྲིག་འཇུགས་ཀྱི་དངོས་ཡོད་
 གནས་ཚུལ་གྱི་དཀའ་ངལ་རྣམས་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་གྱི་ཡོད། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་
 གཞུང་དང་མི་དམངས་དབར་ཟམ་པ་ལྟ་བུའི་མཐུད་ཀ་རྒྱག་མཁུག་གི་དོ་ཕོ་ཞིག་རྩན་
 ཡོད། སྒྱིར་བཏང་ལུང་པ་གང་དུ་ཡིན་གུང་འགན་འཁུར་མཁུག་གི་མི་ཚོས་དངོས་
 ཡོད་གནས་ཚུལ་གྱི་དགོ་སྟོན་ལ་གཞིགས་པའི་སྤྱིད་བྱས་བཟུང་དགོས་པ་ཞིག་ཆགས་

ཀྱི་ཡོད། དེ་འདྲ་ཆགས་སྐབས་མི་དམངས་ནང་གི་བསམ་ཚུལ་དང་མི་རན་པའི་
 གནས་ཚུལ་སྒྱིར་བཏང་འཇམ་སྒྲིང་གང་སར་ཡོང་གི་ཡོད། ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ་
 ལ་པོད་གཞུང་གི་འགན་འཁུར་མཁུག་གི་སྒྲིག་འཇུགས་འདིའི་ཆ་ནས་རྒྱ་མི་ལ་རྣམ་
 འཁུར་སྟོན་སྤངས་གཅིག་དང་། སྤྱིད་བྱས་འཇིན་སྤངས་གཅིག་ཆགས་ཡོད། སྤྱིད་
 བྱས་དེ་ལ་དང་པོ་ནས་མི་དམངས་ནང་སྒོ་མམ་ཡོང་རྒྱ་ཡིན་པའི་སྟོན་དཔག་བྱས་ཡོད་
 ལ། སྟོན་དཔག་བྱས་པ་གཞིར་བཟུང་ང་ཚོའི་སྤྱིད་བྱས་གསར་པའི་ལམ་སྤྱོད་ཀྱིས་
 ཐོག་པོད་ནང་ནས་བསམ་ཚུལ་གང་ལ་གང་འཚམས་ཡོང་གི་འདུག་ལ། འདི་ལྟལ་
 གས་གུང་བསམ་ཚུལ་གང་ལ་གང་འཚམས་ཡོང་གི་འདུག དེ་ཚོ་རྩ་བ་པོད་སྒྱི་པའི་
 དོན་དག་གི་དམིགས་ལུལ་གཅིག་ལ་ཐབས་ཤེས་བྱེད་སྤྱོད་ཀྱིས་ཐོག་ནས་རྣམ་པ་མི་
 འདྲ་བ་གཉིས་ཆགས་པ་རེད། འདི་འདྲའི་དུས་ལ་སྐབས་རེ་ཁ་གསལ་སྟོན་ཅང་མམ་
 གྱི་ཡོད་པ་རེད། སྟོ་མམ་པ་ལ་མམ་སྤངས་རེད། ཁ་གསལ་ཡང་པོད་གཞུང་ཞེས་
 རྒྱུ་པའི་སྒྲིག་འཇུགས་ཡོད་པ་འདི་དང་འགལ་ལྷོའི་རང་བཞིན་ལ་འགྲོ་བ་ཡོང་མི་སྤྱིད་
 པ་མ་རེད། དེ་ཚོའི་གསལ་དེར་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་རེད། ང་རང་ཚོའི་
 བདེན་དོན་ཐོབ་ཐང་ཚོད་པ་འདི་ནི་ང་རང་ཚོ་པོད་པ་སྒྱི་པོ་གནས་བཞུན་ཡོངས་ཀྱིས་
 སོ་སོའི་བདེན་དོན་གྱི་ཐོབ་ཐང་ཚོད་པ་ཞིག་རེད། ཡང་དེ་དང་ཆབས་ཅིག་དངོས་
 ཡོད་གནས་ཚུལ་ང་དྲག་དཀའ་ངལ་ཞིག་གི་འོག་ནས་དེ་ལ་གཞིགས་པའི་ཐབས་ཤེས་
 ཤིག་མ་བྱས་ན་མི་འགྲིགས་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། དེ་གཉིས་རྣམ་པ་སོ་སོ་ཡིན་དུས་
 འགལ་ལྷོའི་རྣམ་པ་ཞིག་བྱས་ཏེ་གང་ཙམ་ནས་དེའི་དབར་ལ་དོན་མེད་སྟོག་ཏེ་ཡོང་མི་
 སྤྱིད་པ་མ་རེད། དེ་འདྲའི་ནང་ལ་སྒྱིའོན་འཕུས་ཚོར་འགན་འཁུར་ཕན་བྱ་སྐྱེབས་བསྐྱེད་
 མཁུག་ཞིག་མིན་ནམ་སྐམ།

ཡང་སྤྱོད་གཅིག་ནས་ང་རང་ཚོའི་གཞུང་གི་སྒྲིག་འཇུགས་ཡོད་པ་འདི་ལ་
 གཞུང་གི་སྤྱིད་བྱས་དང་། འགན་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་ལ་གཞིགས་པའི་བསམ་སྟོ་
 གཏོང་སྤངས་དེ་ཚོ་མི་དམངས་ལ་གསལ་བཤད་བྱེད་རྒྱུའི་འགན་ཞིག་སྐྱེབས་ཀྱི་འདུག
 ཡང་སྤྱོད་གཅིག་ཞིག་ལ་མི་དམངས་ཚོའི་དོས་ནས་མི་དམངས་ཀྱི་ཚབ་བྱས་ཏེ་སྒྱི་

བའི་མི་དམངས་ཀྱིས་སྤྲོད་པའི་འདུགས་པ་ལོ་སྤྱི་བཟུང་བའི་མེད་པ་ཡིན་ན། དེ་
 མཚམས་ནས་ཁྲུང་ས་མ་འཁྲུལ་བྱེད་ཡས་ཀྱི་ཉེན་ཁ་འདུག། དེ་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས་
 དེས་རེད་ཅན་གྱི་འདུག། ང་རང་ཚོ་མངོན་སྲོལ་བྱེད་སྐབས་མི་གང་ལ་གང་འཚམས་
 བྱིན་ཡོང་གི་ཡོད་ལ། དེ་བཞིན་སོགས་གྲོན་ཡང་འགྲོ་གི་ཡོད། ངོ་སྤོང་མི་རེ་
 ངོ་རེས་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་འདི་སོ་སོའི་ལུས་གཙོང་གི་ན་ཚ་ནང་བཞིན་སེམས་ལ་
 བཅངས་ནས་བསྟན་ན། ལས་ཁྲུང་ས་ནང་སྡོད་རིང་སེམས་ཁྲུང་ཞིག་འཁྲུང་གི་
 རེད་ལ། ལས་ཁྲུང་ས་ནས་ཐོན་ཏེ་སྤྱི་ལ་ཉོ་ཆ་རྒྱག་པར་འགྲོ་བའི་དུས་ལའང་ཙ་
 བ་ཉོ་ཆ་རྒྱག་རྒྱུའི་བསམ་སྒྲོག་གཏོང་གི་རེད་ཀྱང་། སེམས་ཀྱི་རྒྱར་ལ་བོད་སྤྱི་པའི་
 གཙོང་ནང་ཅན་བསྟན་པ་ཞིག་བྱུང་ན། ག་རེ་བྱས་ཀྱང་དངོས་ལྷན་སྤྱད་གསུམ་
 ཉམས་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་ཞབས་འདེགས་བསྐྱབ་གྱི་རེད། དེ་འདྲ་མིན་པར་འཕྲལ་
 སེལ་སྒྲུ་པའི་འདུ་ཤེས་བྱས་ཏེ་ཞོགས་པ་ནས་རྒྱ་ཚོད་བདུན་བརྒྱད་ཅིག་ལས་ཁྲུང་ས་ནང་
 མ་བསྟན་པར་འགྲིག་གི་ཡོད་པ་མ་རེད། རྒྱ་ཆ་རྒྱངས་ཚར་བ་རེད། དེ་མ་
 གཏོགས་དོ་བདག་ངོ་མའི་སེམས་ཀྱི་གཏོང་ནས་སེམས་འཁྲུང་རྒྱངས་ལྟེ་སེམས་ནང་
 སྤྱི་དོན་གྱི་ན་ཚ་དང་། ལྷལ་པར་དོག་ཁྲུང་ཡོད་སྐྱེ་བའི་བསམ་སྒྲོག་ཞིག་མེད་པ་
 ཆགས་ན་གང་ཅམ་ནས་ག་ལེར་ག་ལེར་གྲ་མ་འགྲིག་ཐོན་མི་ཡོང་ངམ་བསམས་ནས་
 ཏོག་ཅམ་ཞེད་ཀྱི་འདུག། ངས་སྤྱོན་བརྗོད་བྱས་པ་གང་ཡང་མིན། དངོས་ཡོད་
 གནས་རྒྱལ་བགད་ན་དེ་འདྲ་ཞིག་འདུག། བཟུང་གིས་བདེ་ལེགས། ལྷན་སྤྱད་རྗེ་
 ཞེས་བཀའ་རྒྱལ་འདུག།

༡༩༥༩

གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་ཐེངས་སུམ་ཅུ་པའི་ཐོག་

སྐལ་པའི་གསུང་འཕྲིན།

༡༩༤༧།༣།༡༠

༄༅། །ད་ཉིན་ང་ཚོའི་རྩ་ཆེའི་དྲང་བདེན་གྱི་ཅ་དོན་ལ་ལུས་སྲིག་བཏང་བའི་
བོད་མི་ཚོར་དམིགས་བསལ་གྱི་བསྐྱབས་བརྗོད་ཡོད། འདས་པའི་ལོ་བཅུ་ཕྱག་འགའ་
གས་ནང་བོད་མི་ཚོས་དཀའ་སྤྱད་སྤྱོད་ཚུལ་ནི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་གི་དུས་ཚོད་སྤྱི་
ཤོས་ཤིག་ཡིན།

བོད་མིའི་འཐབ་རྩེད་ནི་སོ་སོའི་རང་དབང་གི་དོན་དུ་འདོར་བབས་མེད་པའི་ཐོབ་
ཐང་ཞིག་ཡིན་ལ། དམངས་གཙོ་དང་། འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་། ཞི་བདེའི་དོན་
དུ་ཡང་ཡིན། གལ་ཆེ་ཤོས་ནི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རིག་གཞུང་ཡོད་པའི་མི་རིགས་
ཤིག་དང་། རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་འཚོ་བུལ་པའི་དོན་དུ་ཡིན། ༡༩༤༧ ལོ་ནང་ལྷ་སར་
ངོ་ཚོལ་བྱས་པའི་རྗེས་སུ་བོད་རྒྱལ་དུ་གཡོ་འགྲུལ་ཆེན་པོ་བྱེད་པས་ཡོད། ཁྲིམ་སྒྲིལ་
འདི་རིགས་ཞི་བའི་ལམ་ནས་བྱས་ན་ཡང་མི་མང་པོ་བསད་པའི་ཁར། དེ་ལས་མང་
བ་བཅུན་བཟུང་བྱས་ཡོད། ངས་ཡོངས་ཁྲུབ་གསལ་བསྐྱབས་འདི་མ་སྐྱེལ་བའི་ཉིན་
གས་གོང་སྐར་ཡང་ལྷ་སར་མི་གསོད་ཁྲག་སྒྲོར་བྱུང་འདུག ཉེས་མེད་ཀྱི་མི་སྲིག་
ཚུད་ཐོས་བཏང་བར་སློབ་ཤིག་དུ་ཆེན་པོ་བྱུང་། ཉེ་ཆར་སྤྱི་བས་ཅན་གྱི་
རང་རིགས་མོ་མོ་དང་། བྱིས་པ་འདས་ཚོངས་སོང་བ་ནམས་ཀྱིས་གཙོས་ཀྱི་མིའི་
དབང་སྐྱུར་འོག་བོད་མི་ས་ཡ་བརྒལ་བ་དུས་མིན་གྱི་ཉེན་འདས་བྱུང་བ་ནམས་ལ་ད་ཉིན་
གུས་བཀུར་རྗེས་དྲན་ལྷ་སྐྱུ་ཡིན། གདུག་རྩལ་དག་པོའི་བཅན་གནོན་རི་འདྲ་ཞིག་
ཡིན་ན་ཡང་། རང་དབང་དང་དྲང་བདེན་གྱི་འབོད་སྐྱེ་ནམ་ཡང་འགོག་མི་ཐུབ།
ད་མན་ལོ་གས་རིང་བོད་ནང་བཙོས་མིན་ཞི་བའི་ངོ་ཚོལ་ཡང་ཡང་བྱས་པ་དེས་དཀའ་

ཚོག་དེ་ལས་གིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཞིག་ཡོད་པའི་རྟོགས་མཚན་བཞུག་ཡོད། ལྷ་བས་མ་

ལེགས་པ་ཞིག་ལ། ལྷ་མིའི་འགོ་བྱེད་ཚོས་ད་དུང་ཡང་བོད་ནང་གི་གནས་ཚུལ་

ངོ་མ་དང་། བོད་མི་རྣམས་ཚོ་འདོད་མི་ཁྱེད་ལ་ཁྱེད་ཀྱི་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་

ལྱི་མོད། གུན་གཟིགས་པ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དུས་མིན་དུ་ཞི་བར་གསེགས་པའི་ཚོ་

མམ་གྱི་གནས་ཚུལ་འདྲུང་ཉེའི་མཐའ་མའི་གསུང་ཚིང་ནང་། ལྷ་མིས་དབང་རྒྱུར་

བྱུང་པའི་རྒྱུ་ལོད་མིར་ཁོ་ལོད་ལྟར་བྱུང་བ་ལས། ལྷ་ལྷན་བྱུང་བ་ལྟར་བྱུང་བ་ལས།

གསུངས་པ་དེས་བོད་མིའི་བསམ་ཚུལ་མཚོན་པ་ཡིན།

ང་ཚོའི་འཐབ་ཚོད་ནི་ཞི་བའི་འཐབ་ཚོད་ཁོ་ནར་གནས་དགོས། ཞི་བའི་བྱོམ་

སྐྱོར་དང་། བཀའ་འཁྲོལ་མེད་པར་གཏམ་བཤོད་མེད་པར་མཁན་ཚོ་གསོད་རླུང་འཛིན་

བཟུང་རྒྱལ་སྐྱོར་གཏོང་བ་དེ་མ་ལོས་པའི་ཁར། ལྷ་མིའི་ནང་དོས་འཛིན་བྱེད་བཞིན་

པའི་འགྲོ་བ་མིའི་བོད་ཐང་དང་ཡང་འགལ་བ་ཡིན། དེ་ལྟ་བུའི་བྱ་སྤྱོད་འཛམ་གླིང་

ས་སྤོགས་གང་འདྲ་ཞིག་དུ་བྱུང་བར་ཡང་ཚུལ་ལྟར་ལ་དོས་འཛིན་བྱེད་མི་ཐུབ་འཛམ་

གླིང་མི་མང་གིས་བྱ་སྤྱོད་འདི་རིགས་ལ་སྤོན་བཤོད་བྱས་པ་དེས་ལྷ་མིས་ཚུལ་མིན་འདི་

རིགས་མཚམས་འདྲིལ་བྱེད་རྒྱུར་ང་ཚོར་མེ་བ་ཡོད། བོད་ནང་ལྷ་མིས་འགྲོ་བ་མིའི་

བོད་ཐང་སྐྱོར་ཚུལ་མིན་བྱས་པ་ལ་མཉམ་སྦྲེལ་བྱུང་བ་ཚོགས་ནང་སྤོན་བཤོད་ལྱི་གོས་

ཚོད་ཐོངས་གསུམ་བཞག་ཡོད། དེར་སྐབས་འཛམ་གླིང་ས་གནས་མང་པོ་ལྷ་མིའི་

ལྷ་མིས་འགན་དོན་ལྟར་ལྷ་མི་ལྷན་ལྷན་གྱིས་ཁོ་ཚོར་འགྲོ་བའི་སྐབས་འདིར་འཛམ་གླིང་

ལྷ་མིའི་བོད་ནས་གོང་གསལ་གྱིས་ཚོད་གསུམ་ལག་ལེན་འཁེལ་བའི་འཕོད་རྒྱལ་

གནང་གོགས་ལྷ་ལྷ་ཡིན།

ང་ཚོར་དཀའ་ངལ་ཆེ་བའི་དུས་སྐབས་འདིར་ལྷ་མིའི་མང་ཚོགས་ནས་མེམས་

ཁུར་ཐངས་དེ་ང་ཚོར་ལྷ་མིའི་གནང་བ་ལ་སྤོང་ཐག་པ་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་བྱ་བྱུང་།

བོད་ནང་ལྷ་སྐྱོར་བསྐྱོད་མཁན་ཚོས་རང་གི་མཚོང་ཚོས་སྤོང་ཚོར་ཁོ་ལྷ་མིའི་ལྷ་མིའི་

གསལ་བཤད་བྱས་པ་ལ་ཡང་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་བྱ་བྱུ།

བོད་ལྷ་གནས་སྤངས་ཐབས་རྒྱལ་གྱི་དཀའ་རྒྱུ་འདི་དག་དང་བདེན་ཞི་བའི་ལམ་

ནས་མེལ་བྱུང་བྱ་བ་ལས་འདི་ཚོར་ལྷ་མིའི་བོད་པ་དེས་བོད་མིའི་སྐོ་སྐོ་བས་གོང་མཚོར་

མོང་། བོད་ནང་ཞི་བའི་འདྲུང་བ་དང་། འགྲོ་བ་མིའི་བོད་ཐང་རྒྱུར་གསོའི་ཆེད།

༡༩༥༢ ལོ་ནང་ངོས་ནས་དོན་ཚན་ལྟར་འཛིན་པའི་འཆར་གཞི་ཞིག་བཏོན་པ་དང་། ལྷ་

མི་སྤྱི་ཟླ་ ༦ པའི་ནང་། མ་འོངས་པའི་བོད་ལྷ་སྐྱོར་ལྷ་མིའི་དང་མཉམ་དུ་དོན་

མན་ལྟར་པའི་ཚུང་མོལ་བྱ་བྱུང་བྱོམ་གཞི་ལྷ་མིའི་བསམ་འཆར་འཕར་མ་གང་འཚམས་

བཏོན་ཡོད། ལྷ་ནག་གཞུང་ནས་འཕྲོས་མོལ་བྱ་བྱུང་བའི་ཁས་ལེན་བོག་ས་གནས་དང་།

དུས་ཚོད་གདམ་ག་བྱ་བྱུང་བའི་སྤྱད་པ་ལྟར། འཛིན་མཚན་ཟླ་ ༡ ནང་འཕྲོས་

མོལ་བྱ་བྱུང་བས་འཆར་བཏོན་ན་ཡང་། ལྷ་མིས་ལྷ་མཚན་སྤྱི་ཚོགས་བཤད་དེ་

འཕྲོས་མོལ་འགོ་འཇུགས་དེ་བར་དུས་འགྲུངས་བྱུར། དོན་ཀྱང་དེ་སྤོན་དང་མི་འདྲ་

བར་ལྷ་མིས་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ངོས་འཛིན་བྱ་བྱུར་ཐན་བྱ་ཡར་ལྷ་མིའི་ལོད་

ལྷ་བས་ཞི་བའི་ལམ་ནས་དཀའ་རྒྱུ་ལྷ་མིའི་ལྷ་མིའི་ལྷ་མིའི་ལྷ་མིའི་ལྷ་མིའི་ལྷ་མིའི་ལྷ་མིའི་ལྷ་མིའི་

བ་ཡོད། ང་ཚོས་གོས་མོལ་བྱ་བྱུང་བྱོམ་གཞི་བཏོན་པ་གཞིར་བཟུང་དཀའ་རྒྱུ་ག་

མོལ་བྱུང་ན་བོད་ལྷ་གཞིས་ཀར་ཁོ་ལོད་པས་མ་ཚང་། ས་ཁུལ་འདི་ཙམ་མིན་

པར་འཛམ་གླིང་ཞི་བའི་དང་། བདེ་འཇགས་བཏོན་གནས་ལ་ཡང་མན་བོགས་ཆེན་

པོ་ཡོད།

ཡོ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་སར་ང་ཚོའི་བསམ་ཚུལ་བཏོན་པ་དེར་བོད་མི་མང་པོས་

འདོད་སྐོམ་ཁྱེད་ལ་བྱེད་བཞིན་པ་དེ་ངས་གསལ་དོགས་ཡོད་པ་ལྟར། ངོས་ནས་མཐའ་

མའི་ཐག་གཅོད་བོད་མི་མང་གིས་བྱ་བྱུར་སྤོན་ནས་བཞག་ཡོད།

འགྲོ་བ་མིའི་མེམས་ལྷགས་དང་། དང་བདེན་ལ་མཐར་ཐུག་དག་རྒྱུ་བཙན་

གཞོན་ལས་ལྷ་མིའི་ལྷ་མིའི་ལྷ་མིའི་ལྷ་མིའི་ལྷ་མིའི་ལྷ་མིའི་ལྷ་མིའི་ལྷ་མིའི་ལྷ་མིའི་

སར་གལ་ཆེའི་འདྲུང་བའི་སྤོད་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པ་དེ་དག་གིས་ང་ཚོ་དང་འགྲོ་བ་མིའི་

རིགས་ཐུན་མོང་གིས་སྤོད་བཞིན་པའི་འཛམ་གླིང་གི་མ་འོངས་པ་བཙས་པར་ལྷགས་

ལྷ་མིའི་ལྷ་མིའི་ལྷ་མིའི་ལྷ་མིའི་ལྷ་མིའི་ལྷ་མིའི་ལྷ་མིའི་ལྷ་མིའི་ལྷ་མིའི་ལྷ་མིའི་

ཞི་བདེ་དང་། རང་བྱུང་ཁམས་ལྡན་ཕྱོད་དང་། རང་མ་སྐྱེད་གི་དཀའ་ཚོད་གི་
 ཁག་འགྲོ་བ་མིའི་གཤིས་ལྱོད་དང་མཐུན་པའི་ལམ་ནས་སེལ་བྱུང་རྒྱུར་རེ་བ་སྤྲུལ་ལས་
 ལྷག་པ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་མཐོང་། བོད་རྒྱུ་ནང་དུ་གནས་པའི་བོད་མི་ཚོ་ནས་རང་དབང་
 དང་། དམངས་གཙོ། ཞི་བདེ་གོང་དུ་སྡེལ་བའི་ལས་འགུལ་བརྒྱུད་གོང་གི་
 འགྲུར་འགྲོས་ལ་ཕན་ཐོགས་བྱུགས་སྡོན་ཕན་ཡོད་འདི་དག་ཕྱེད་བྱུགས་རེ་ཆེར་གཏོང་
 དགོས། འགྲོ་ལྷན་བདེ་བའི་སྡོན་ལམ་བཅས། ཏཱ་ལའི་ཆ་མས། ལྷི་མོ་ ༡༩༥༧
 ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༠ ལ།

གསུམ་བུ་འཛིན་ཏུ་སྤྲོད་པའི་སྐབས་སུ་སྤྲོད་པའི་ཐོག་

སྐུལ་བའི་བཀའ་སློབ།

༡༩༥༧།༣།༡༠

༡༡། །དེ་རིང་བོད་མི་ཚོས་རང་དབང་གི་ཐོབ་ཐང་ཚོད་ནས་རྗེ་དག་རང་ལོ་
 ལྷན་སྐྱེས་འཛིན་པའི་དུས་དྲན་རེད། རང་རང་ཚོས་ལོ་ལྟར་དུས་དྲན་བྱས་པ་ལྟར་
 བོད་མི་རྒྱུ་བོ་གནས་བཞུགས་ཡོངས་ནས་སོ་སོའི་མི་རིགས་ཀྱི་ཞེན་ཁོག་དང་། མོ་
 སོའི་མི་རིགས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་བརྗེད་མེད་སེམས་བཅང་གིས་སྐབས་སུ་བབས་པའི་ཐབས་
 ཤེས་གང་ཡོད་བྱས་ཏེ་མི་ལོ་སྐུམ་ཚུ་འཛོམ་བ་དང་། ད་ཆ་མི་ཐོག་གསར་པ་སྡེབས་
 ཡོད་ནའང་རང་ཚོའི་རྒྱུ་པའི་དོན་དག་འདི་དུང་སོས་པར་གནས་ནས་བདེན་མཐའ་རེ་
 གསལ་རེ་གསལ་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད། ཚང་མས་ད་བར་དཀའ་ལས་བརྒྱབ་པའི་
 འབྲས་བུ་ཐོན་དང་འཐོན་བཞིན་ཡོད་པ་འདི་དག་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་སྤང་ཁྱེད་དུར་
 ཐག་ཕྱེད་དགོས།

དེ་རིང་གི་ཡོངས་ཁྲུབ་གསུང་འཕྲིན་པར་འགྲེམས་བྱས་ཡོད་པ་ངས་སྐུར་སྒྲོས་
 ཕྱེད་མ་དགོས་པ་བྱས་ཏེ་ད་ལྟའི་རྗེ་དག་གི་གནས་ཚུལ་ཤོད་དགོས་པ་ཞིག་ལ། ཁ་
 ས་ཁ་ཉིན་ཉིན་གསར་ནང་ལྟ་སར་ལོ་མང་འུ་བྱག་སྟེ་གནས་པའི་བོད་མི་ཚོས་ལོག་སྒྲོས་
 གཏོང་གི་ཐོག་ནས་ཞི་བའི་དོ་མོལ་སུ་མཐུད་བྱས་འདུག མཐའ་མ་རྒྱ་ནག་གཞུང་
 ཅས་དུས་ཚོད་རྗེ་དག་པོ་ཞིག་བརྗོད་ཏེ་བཟུང་ཡོད། དེ་ནི་སྒོ་ཕམ་ཆེན་པོའི་གནས་
 ཚུལ་ཞིག་རེད། ད་ལྟ་གནས་ཚུལ་གསལ་བོ་ཞིག་ཤེས་བྱུང་གི་མི་འདུག་ཀྱང་། གསར་
 འགྲུར་ཐོག་འཁོད་པ་དང་། རིམ་བས་གནས་ཚུལ་འགྲོར་པ་གཞིར་བཞག་བྱས་ན་
 ཏཱ་ལམ་མི་བརྒྱ་ཕྱག་བསད་མེད་དམ་བསམས་པའི་དོགས་པ་འདུག མི་མང་པོ་ཆམས་
 པ་དང་། མི་མང་པོ་འཛིན་བཟུང་བྱས་པ་བཅས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་རྗེ་དག་ཆེན་པོ་ཞིག་

ཆགས་འདུག ལྷག་པར་ཁ་སའི་གནས་ཚུལ་བྱས་ན་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་མི་ལྷ་བཅུ་དང་ཡངས་
ཤིག་ལྷ་མར་ཕྱོད་ཆོག་གི་མ་རེད་ཅེས་ལྷ་ས་ནས་ཕྱིར་འབུད་བྱས་ཏེ་དེ་ན་ཏུར་འཕྱོར་
འདུག ཕྱི་རྒྱལ་གི་མི་ཚོས་གཟུ་པོར་གནས་པའི་པར་དཔར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ཡིན་
དུས་དེ་ཚོ་མེད་པ་བཟོས་ཆོས་པལ་ཆེར་པོད་མའི་ཐོག་ལ་རླུག་རླུང་དང་གཞོན་བཅོམ་
ལྷགས་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱས་མི་ཡོང་རམ་བསམས་པའི་ཚོལ་ཡེང་འདུག ཁ་རྒྱུན་
ཚོའི་ནང་བསམ་ཚུལ་རིགས་གཉིས་ལྟར་འདུག་ཅིང་། རིགས་གཅིག་གི་བསམ་
ཚུལ་ལ་བོད་པ་ཚོར་མིན་བྱས་ཀྱི་ཡངས་ལྷན་དེ་བཞག་དུས་ཁོང་ཚོས་གོ་རྒྱུ་བསམ་དེ་བཟུང་
ནས་དོ་རྒོལ་ལུ་མཐུད་བྱེད་ཀྱི་འདུག་པས་ད་ནས་ཕྱི་མཚམས་ནང་མཚམས་བཅད་དེ་
མཐའ་གཅིག་ཏུ་དྲག་གཞོན་བྱས་ན། བོད་པ་ཚོ་འགྲུལ་བཞུད་ཀྱི་ལུ་མི་ཐུབ་ཅེས་
བརྗོད་པ་དང་། རིགས་གཅིག་གིས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་ལ་དེ་འདྲ་བྱས་ན་ཡག་པོ་མེད་
པས་ད་ལྟས་བཞིན་ཞི་འཇམ་གྱི་མིན་བྱས་བཟུང་ལྷན་དུ་མཚན་ཆེ་ལྷགས་བརྗོད་ནས་
རྒྱབས་དེར་འདི་དག་ལྷགས་ཆེ་བ་ལྟར་ཡོད་འདུག ཡིན་ནའང་ཉེ་ཆར་འདུན་ལྷག་
གཅིག་གཉིས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཡོང་རྒྱངས་ལ་བརྟམས་ན་པལ་ཆེར་རྩལ་ཕྱོད་ཀྱི་ཕྱོགས་
ལུ་འཕྲོ་གི་མེད་དམ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་འདུག

ང་ཚོ་ཕྱི་ལ་ཡོད་པ་ཚོར་གཞན་གྱི་ཐབས་ཤེས་མེད་ཀྱང་། ད་དུང་མ་ལན་
མ་འཕྱོད་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་གཅིག་ལ་ངའི་མིང་ཐོག་ནས་ད་ལྟ་རྒྱབས་མེད་མགོན་མེད་
སེམས་ཅན་ཉམ་ཐག་བཞན་པའི་ལག་ཏུ་སློབས་པ་ལྟ་བུའི་བོད་མི་རྣམས་ཀྱི་ཆབ་བྱས་
ནས་གཙོ་བོ་རྒྱ་གར་གཞུང་དང་། དེ་བཞིན་འཇམ་སྐྱོང་ཐོག་གི་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོ་
ཞིག་ལ་ད་ཆ་བོད་ནང་རྫོང་གི་གནས་ཚུལ་ཆགས་ཡོང་གི་འདུག་པར་བྱེད་ནས་པས་
འགྲོ་བ་མའི་ཀྱན་རློབ་ཐོབ་ཐང་ལྟར་རློབ་ཀྱི་ཐད་ཐབས་ཤེས་འབད་བཙོན་གནང་རོགས་
ཞེས་འབོད་སྐྱེལ་ལུས་པ་དང་། དེ་བཞིན་རྒྱ་ནག་གི་གཙོ་འཛིན་གཙོ་ཆེ་མོས་ཏེང་
ཞའོ་མིང་དེ་ལྟ་འོས་རང་རྒྱ་ནག་ལ་འགྲོ་རྒྱབས་དོ་ཤེས་པའི་གསལ་ད་ལྟ་རྒྱལ་ཁོང་
གཅིག་ལུ་རེད། ལྷན་ཅང་ཁོང་ལ་འདྲ་ཚོགས་འཕྲིན་གཅིག་ལུ་ལེ་ཏེ། ད་ལྟ་བོད་ནང་

རྫོང་གི་གནས་ཚུལ་ཆགས་པ་འདི་དག་ཞི་འཇམ་ཡོང་ཆེད་བྱེད་སྐྱེ་སྐྱེར་གྱི་ཐོག་ནས་
འབད་བཙོན་གནང་རྒྱུར་ངས་རེ་བ་ཆེན་པོ་ལྷ་གི་ཡོད་ཅེས་བཀོད་ཡོད། ཕྱོགས་གཞན་
ནས་སློན་ལམ་བརྒྱབ། ལས་འབྲས་ལ་བདེན་པ་བདར་ག་བྱ་རྒྱུ་རེད། རྒྱ་ནག་
གཞུང་ནས་རྩལ་པོའི་ཐབས་ཤེས་རི་ཡོད་ད་པན་ལག་ལེན་དུ་བརྟམས་ཟིན་ཅིང་། འོན་
ཀྱང་དེ་ལ་འབྲས་བུ་གང་ཡང་ཐོབ་མེད་པར་བོད་རྒྱ་མི་རིགས་གཉིས་དཔར་གྱི་འགལ་
བརེ་རླུག་དང་སེམས་ནང་འཁོན་འགྲུས་ཆེ་རུ་སྒྲིན་ཡོད། རྩལ་ཕྱོད་ཀྱིས་བོད་པའི་
སེམས་ལྷགས་མེད་པ་བཟོ་བྱུང་མེད་ལ། བོད་པས་རྒྱ་ནག་ལ་ཞེན་ཞོག་བྱེད་པ་ཞིག་
ཀྱང་ཅ་བ་ནས་བཟོ་བྱུང་མེད། ད་དུང་ཡང་རྩལ་ཕྱོད་ལག་ལེན་བརྟམས་ན་རླུག་ཏུ་
འགྲོ་རྒྱུ་མ་གཏོགས་པན་ཐོགས་ཅ་བ་ནས་མེད། ཁ་ས་ཁ་ཉིན་ངས་གསུང་མཁམ་
ཚོར་བཞད་རྒྱུ་ལྟར། ད་ཆ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་པ་ཅ་མེད་བཟོ་བའི་མིན་བྱས་
ཤིག་དངོས་གནས་ལག་ལེན་འགེལ་རྒྱུར་སེམས་ཐག་བཅད་ཡོད་ན་ནི་ང་ལ་བསམ་འཆར་
ཤོད་རྒྱ་གང་ཡང་མེད། འོན་ཀྱང་དེ་འདྲ་པལ་ཆེར་ཡོང་ཤེས་ཀྱི་མ་རེད། གང་
ཡིན་ཟེར་ན་དེང་སང་རྒྱ་ནག་ཀྱང་འཇམ་སྐྱོང་ཐོག་མི་ཕྱི་འགྲོ་སྐྱེ་མཚུངས་ཀྱི་གལ་
བརྟམས་ནང་རྩལ་ཐབས་བྱེད་བཞིན་པ་རེད། དེ་ལྟར་བྱེད་བཞིན་དུ་བོད་པའི་གནད་
དོན་ཐོག་དག་པོ་བྱས་ཏེ་སྤིག་པ་མི་བརྩམས་ཀྱིས་དབང་ཡོད་བཞད་ན། གནད་དོན་
ཅ་བ་ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་མི་ཐུབ། ང་ཚོར་མཚོན་ན་ཅ་བ་མགོ་ལ་དུལ་པ་བཟེད་
མཁམ་ཡིན་པ་དང་། ང་ཚོའི་མོར་རྒྱ་ཡོད་ཚད་མོར་ཟིན་ལ་རླུག་པོ་ལྟར་རྒྱ་ཡོད་
ཚད་ཚང་མ་ལྟར་སྤོན་པས་བསམ་ཚོལ་གཏོང་རྒྱ་གཞན་མི་འདུག་ཀྱང་། བོད་ནང་
ཡོད་པའི་མི་དམངས་ས་ལ་འགའ་གས་དེ་དག་གིས་ལུ་མཐུད་ནས་རང་གི་དགའ་ལེན་
ཡོད་པའི་ཚོས་དང་རིག་གཞུང་འདི་དག་བཟུང་བྱུང་བ་ཞིག་དང་། མོ་སོའི་ལུང་པའི་
ནང་གང་ལ་གང་འཚམས་ཀྱི་རང་དབང་གཙང་མ་ཞིག་ཡོང་བྱུང་བའི་ཆེད་དུ་རེ་བ་
བརྒྱབ་ནས་རྫོང་གི་མི་གསོད་ཁྲག་རློབ་མི་ཡོང་བ་དང་། ག་ལེར་ག་ལེར་བོད་
ལུལ་རྒྱ་ལུལ་ལ་འགྱུར་བ་དེ་འདྲ་མི་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་རྫོང་གིས་ཐབས་ཤེས་བཏོན་
ཏེ་བཟུང་ཡོད། དེ་ལ་རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་དགག་པ་རྒྱག་གི་ཡོད་

པ་ལྟ་བུ་དང་། ལྷོགས་གཅིག་ནས་རྒྱད་ཆ་བྱེད་འདོད་ཡོད་པའི་ཚམས་འགྲུར་བཞུགས་
ཏེ་བསྐྱེད་ཡོད། རའི་རོམ་ནས་ལྷོགས་རྒྱད་ཆ་བྱེད་ལྟར་དེ་རང་ཡིན་མ་གཏོགས།
ད་རེས་ལྷོགས་གནས་ཚུལ་ལྟར་བཤེས་ཀྱིན་པུས་ཏེ་འགྲུར་བ་གཏོང་རྒྱ་གར་ཡང་མེད།
ལྷོགས་རྒྱད་ཆ་བཤེས་ཏེ་མི་དང་མིའི་འབྲེལ་བ་དང་། མི་དང་མིའི་མཛའ་བཅའི་
གནས་ཚུལ་གྱི་ཐོག་ནས་གཅིག་གི་རྣམས་བསྐྱེད་གཅིག་གིས་ཉན་ཏེ་གང་ལྟར་གཉིས་མོས་
གྱི་ཐབས་ཤིག་བྱེད་ལྟར་དེ་ལོས་པ་ཞིག་རེད། དེ་མིན་གྱི་ཐབས་ཤིག་གཞན་དག་
མེད། ད་རེས་ལྷོགས་འཕྲིན་ནང་བཞོན་ཡོད་ལ། ལྷོགས་གཞུང་ལ་ཞོན་ལྟར་
འདི་ཡིན། ལྷོགས་རྒྱད་ཆ་ཞོན་ཐབས་བྱེད་ལྟར་དེ་ཡིན། གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་
ཐུབ་ཚེད་བཤེས་ན་འགལ་ཆེ་ལྟར་འགྲོ་ལྟར་མ་ཟད་དེ་ལྷོགས་ཆད་མི་རབས་ནས་མི་རབས་
གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་སྤོང་གྱི་རེད།

འཇམ་མེད་ཀྱི་ལུང་ལོ་སྤོང་གི་འགན་འཁུར་མཁན་ཚོ་སོ་སོའི་དཔོན་
ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་བསམ་མཐོ་མི་གཏོང་བའི་ཐབས་མེད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཡོད་པ་རེ་ཚོའི་
མཛོད་གསལ་གྱི་གནས་ཚུལ་དེ་ནི་ཐ་དད་རེད། དེ་མིན་འཇམ་མེད་ཐོག་གི་མི་ཚང་
མ་བདེན་པར་དགའ་པོ་བྱེད་མཁན་གཞན་གྱི་ཡིན་པ་དང་། ལྷོགས་ཏོན་པོད་པའི་གནས་
ཚུལ་ཐུན་བུ་གསལ་དུ་སྤྱི་ནས་ཁོང་ཚོས་ཤིག་ཏེ་གསུང་བའི་སྐབས་ལ་འདྲེན་པར་དོན་
དམ་པའི་གཙུག་ལྷན་ཀྱི་ལྷོགས་བྱེད་མཁན་རྗེ་མང་དུ་འགྲོ་གི་ཡོད། འཇམ་མེད་ཐོག་
བདེན་པར་ཀྱབ་སྐྱོར་བྱེད་མཁན་དང་། མི་དང་མིའི་མཛའ་བཅའི་འབྲེལ་བར་དགའ་
པོ་ཡོད་མཁན་ཚོས་འདྲེན་པའི་སྐབས་མེད་མགོན་མེད་ཀྱི་ཉམ་ཐག་ནམས་ལ་གདུང་མེས་
མཉམ་སྦྲེད་དང་ཀྱབ་སྐྱོར་སྤོང་བས་པ་སྤྱོད་ལོས་པ་གནང་ཡོད། དེ་རིང་འདྲེན་གསར་
མཁན་དང་། དེ་མིན་རེ་ཚོའི་ལྷོགས་པོ་སྤྱི་ཀྱི་ལུང་ལོ་འགའ་གསུང་བའི་འདྲེན་པའི་གོ་
སྐབས་འདི་བཟུང་ནས་གནས་ཚུལ་ཞོན་ལྟར་ལ་བར་འདྲེན་ནང་གི་གནས་ཚུལ་སྐབས་
སོ་སོར་རེ་ཚོར་འགྲུར་པ་དང་། འཇམ་མེད་ཐོག་གིས་ལོ་ཤིག་ལ་འདྲེན་པའི་སྤྱི་ཀྱི་ལུང་
གྱི་མི་འདྲེན་ལ་ལྟར་དུ་འགྲོ་མཁན་ཚོས་ས་གནས་ལ་དངོས་སུ་མཛོད་བའི་གནས་
ཚུལ་ནམས་འབྲེལ་འབྲེལ་དེ་ལ་བསྐྱེད་པུས་པར་བཞེན་ནས་ལྟར་ཞིང་། དེ་རིང་

འདྲེན་པར་རིགས་འབྲེལ་སྤོང་བུས་པ་དེ་ཚོ་ཡང་སྤྱི་ཀྱི་ལུང་གི་ལྷོགས་པོ་ཚོས་འདྲེན་ནང་
པར་བཀུབ་ནས་རེ་ཚོར་སེམས་གསོ་དང་ཀྱབ་སྐྱོར་གྱི་ཚམས་པ་མཚོན་བྱེད་ལ་སྤྱད་པ་
ཞིག་རེད། རེ་ཚོར་འཇམ་མེད་ཐོག་གི་མི་གཅིག་ལྟར་ཡིན་པས། མིའི་བཅེ་བ་
ཞེས་པ་འདི་འཇམ་མེད་ཐོག་བསྐྱེད་ཡོད། རེ་ཚོས་མ་འོངས་པར་བདེན་པའི་མཐའ་
གསལ་གྱི་རེད་ཟེར་བའི་ཚུ་བའི་རེ་བ་ཀྱག་ས་ཡང་མིའི་བཅེ་བ་དང་། དང་བདེན་
ཞེས་པར་རིན་ཐང་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཡིན། དེ་ནི་ཚོས་ལྷོགས་ཀྱི་རྒྱད་ཆ་མ་ཡིན་པར།
བཅེ་བ་དང་ཞི་འཇམ་ལ་དགའ་པོ་བྱེད་པ་དང་། གདུག་རྣུབ་དང་མནར་གཅོད་ལ་
མི་དགའ་བ་བྱེད་པ་འདི་མིའི་རང་བཞིན་ལྟར་སྤྱོད་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་ཡིན། མི་སྤོང་ཅི་
དུད་འགྲོ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་གདུག་རྣུབ་དང་མནར་གཅོད་ལ་མི་དགའ་བ་དང་། ལྷོགས་
པོ་བྱེད་མཁན་ལ་དགའ་པོ་བྱེད་པ་ཡིན། ལྷོགས་ཅང་ཀྱབ་སྐྱོར་གནང་མཁན་ཚོར་
དམིགས་བསལ་གྱི་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ལྟར་ཡིན། རེ་ཚོ་ནི་རྒྱ་གྲོག་གི་གནས་ཚུལ་དུ་
གྱུར་ཡོད་པ་དང་། ལྷོགས་ཀྱི་མི་ཚོར་འདྲེན་པའི་ཐོག་དམིགས་བསལ་གྱིས་འགན་
ཁུར་དགོས་པའི་ལྷོགས་མཚན་གར་ཡང་མེད། ཡིན་ནའང་མི་དང་མིའི་བཅེ་བ་ཞེས་
པ་འདི་ལ་རིན་ཐང་ཞིག་བཅེས་ཏེ་འདྲེན་པར་ཀྱབ་སྐྱོར་དང་། འདྲེན་པའི་ཚབ་ལྟར་
བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་འདི་ནི་ལྷོགས་ཏོན་པོ་ཚོར་འདྲེན་པོ་ཡིན། རེ་ཚོས་ལྷོགས་ཚོར་ལྟར་དངོས་པོའི་
ཐོག་ནས་ལེགས་སྤྱོད་འབྲེལ་བུ་གར་ཡང་མེད་ཀྱང་། དངོས་གནས་སྤྱོད་བསྐྱེད་
ལྷོང་མཁན་གྱི་མི་ཉམ་ཐག་ནམས་ལ་བསམ་པ་བཟུང་བོས་རོགས་རམ་གནང་མཁན་
ཚོར་བསམ་པ་བཟུང་བོས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ལྟར་ཡིན། དེ་ནི་རམ་འདྲེན་མི་དམངས་ཀྱི་
ཚབ་བྱས་ནས་ལུས་པ་ཡིན།

ད་རེས་ལྷོགས་ཏོན་པའི་མི་དང་རང་ཡང་སེམས་པ་མ་སྤྱོད་པ་བྱུང་། ལྷོགས་
རེ་ཚོ་མང་པོ་ཞིག་ལའང་དེ་ལྟར་ཡོང་གི་རེད། ཡིན་ནའང་རེ་ཚོས་བསམ་མཐོ་ཏན་
ཏན་གཏོང་དགོས་རང་དབང་གི་འཐབ་ཚེད་ཅེས་པ་འདི་ལས་སྤོང་ཞིག་གཏན་ནས་མིན།
འཇམ་མེད་ཐོག་རང་དབང་ཚོད་ལེན་བྱེད་ལྟར་འདི་ལོ་ནས་ལོ་དང་། མི་ཐོག་ནས་
མི་ཐོག་བསྐྱེད་དེ་དགའ་ལས་ཀྱག་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན། ལམ་སང་ལས་སྤོང་ཡོང་

གི་རེད་པས་མས་པའི་རེ་བ་ང་ཚོས་ཀྱང་བྱེད་ཀྱི་མེད་ལ། རེ་བ་དེ་ལྟར་བྱེད་ཀྱི་མེད།
ཅ་བ་ང་རང་ཚོ་གནས་སྐབས་འདི་འདྲ་ཞིག་ལ་གནས་ཡོད། གནས་སྐབས་འདིས་
ཚུན་པས་ང་ཚོས་སྐད་ཆ་དྲང་པོ་ཞིག་གོད་པར་སྲིན་ཀྱང་གོད་ས་མེད་པ་དང་། སོ་
སོའི་མི་རིགས་ལ་ག་ཞེན་བྱས་ན་སྲོག་དོར་དགོས་པའི་ཉེས་ཅན་ཞིག་ལ་བརྟེན་པ་འདི་
ག་རེ་བྱས་ནས་བྱུང་བ་རེད་དམ། འདི་ང་ཚོས་བསམ་སྒྲོ་བ་དང་སྡེ་ཅད་གཅོད་
དགོས། རང་དབང་ཚོད་ལེན་ཞེས་པ་འདི་ལས་སྒྲོ་པོ་ཞིག་མིན་པ་ང་ཚོས་དོས་འདོན་
གསལ་པོ་བྱུང་བ་བྱེད་དགོས།

དེ་རིང་ཁ་སང་གནས་སྐབས་ཚུལ་རྟོག་བྱུང་བ་འདི་དེས་གནས་སྐབས་གསལ་བ་བྱུང་
བ་ཞིག་མ་རེད། རྒྱ་བརྒྱུད་དགུའི་ལོ་ངོ་དྲུག་ཆེ་བྲག་ཚོད་བྱུང་སྐྱོད་ཡོད། བོད་
མི་བརྒྱ་ལྷག་མང་པོའི་སྲོག་གོར། རྫོང་ལྷག་མང་པོ་བཅོན་ལ་ཚུད། བེན་ཏུ་
མང་པོ་སྟོགས་ཤི་བེབས་ཡོད། ཁམས་ཁུལ་དང་། ཨ་མདོ་ཁུལ་ལ་མཚོན་ན་རྒྱ་
བརྒྱུད་རྒྱ་དྲུག་ནས་བརྒྱུད་མི་མང་པོ་སྟོགས་ཤི་བེབས་པ་དང་། མི་མང་པོ་བཅོན་
ལ་ཚུད་ནས་སྲུག་གསོད་བཏང་བ། དེ་བཞིན་སྲི་ལོ་དྲུག་ཏུ་རེ་གྲངས་ཀྱི་ནང་བོད་
ཚུལ་ཁབ་ཡོངས་ཀྱིས་སྲུག་སྐྱོད་སྐྱེད་སྐྱེད་ཡོད། འོན་ཀྱང་བོད་པ་རྣམས་མེད་ལ་བོད་
པའི་སེམས་ལྷགས་ཀྱང་གི་མེད་པར་སྲི་ལོ་བརྒྱུད་ཚུ་བྱ་གྲངས་ནང་ཡངས་ཡོང་གི་ཡོད།
དེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་འདིས་གཅིག་བྱས་ན་ཆེ་བ་ཁ་གསལ་རིང་མི་ཚང་མ་ཁ་ཐོར་དགུ་
ཐོར་བཏང་ནས་སྐབས་སྐྱོད་འཇགས་ཡོང་མདོག་ཁ་པོ་རེད། ཡིན་ན་ཡང་དོན་དུ་
དེས་བོད་ཚུའི་དབང་ལེ་ཞོན་གཏིང་བབ་ཏུ་དང་ཚུ་ཆེ་རུ་སྲིན་ཉེ་ཕུ་མཐུད་ནས་ཚུ་མིར་
བསྐྱེད་པོ་བཟོ་མཁན་མང་དུ་དང་བྱགས་ཆེ་རུ་འབྲེ་སྲིད་པ་དེ་ནི་ཚོས་ཉིད་རེད། ད་
རེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་འདི་ལ་སྒྲོ་བམ་བྱེད་དགོས་དོན་མེད། ད་ལྟ་བུར་བ་འདི་དེ་རྣམས་
ང་ཚོར་བྱུང་སྐྱོད་བ་ཞིག་ཡིན་པས་དེ་ལ་ཉ་ལས་དགོས་དོན་མེད། ད་ཆ་སྲི་ལོ་
ཆིག་སྟོང་དགུ་བརྒྱ་བཞི་བརྒྱ་ཞེ་དགུ་དང་། རྒྱ་བརྒྱུད་ར་གཅིག་དེ་དག་སྐབས་ཚུ་
མི་ཐོག་མར་བོད་ལ་ཡོང་དུས་ཚུ་མིར་གདོད་ལེན་བྱེད་མཁན་གྱི་མི་ཐོག་དེ་རྣམས་མིན་
པ་དང་། དེ་ནས་རྒྱ་བརྒྱུད་གྲངས་དང་། ར་དགུ་ རྒྱག་ཏུ་རེ་གྲངས་བཅས་ཀྱི་

སྐབས་སུ་དཀའ་ལས་ཚུག་མཁན་གྱི་མི་ཐོག་དེ་ཚོ་ཡང་ཕལ་ཆེར་རྣམས་འབྲོ་གི་ཡོད།
བར་ལམ་སོ་སོའི་མི་རིགས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་གི་འགན་ཀྱང་འབྲེར་མཁན་དེ་ཚོ་སྲི་ལོ་རྒྱ་
བརྒྱུད་གྲངས་དང་། རྒྱག་ཏུ་འཛིན་པ་འགའ་ཞིག་སྲི་ལོ་དང་། འགའ་ཞིག་སྲི་ལོ་
ཀྱང་སྲུ་གུ་རྒྱུད་ཚུང་ཡིན་པ་དེ་ཚོས་ད་ཆ་མི་ཐོག་གོང་མའི་ལས་ཀའི་མཐུག་མཐུད་
ནས་མཐུང་སྲི་ལོ་ཡོད་པ་ལྟར། ད་དུང་སྲུ་མཐུད་ནས་སོ་སོའི་མི་རིགས་ཀྱི་ཐོབ་
ཐང་ཚོད་ཀྱི་རེད་མ་གཏོགས་ལུས་སྡེ་ཅ་བ་ནས་སྟོད་ཀྱི་མ་རེད། དེ་ལ་ང་ཡིད་ཆེས་
གཙང་མ་ཡོད། ད་ལྟ་གནས་སྐབས་བརྒྱུད་ཆ་བརྒྱ་གསལ་པོ་ཤེས་ཀྱི་ཁག་པོ་རེད་དེ།
ཡིན་ན་ཡང་ཨ་མདོ་ཁུལ་དུ་གང་ལ་གང་འཚམས་ཀྱི་དོ་སྐོལ་མདོན་གསལ་དོད་པོ་བྱེད་
མཁན་དེ་འདྲ་བྱུང་འདུག་ལ། ཉེ་ཆར་བོད་ཀྱི་རྫོང་ཁུལ་དང་། ས་ཆ་གཞན་
དག་ལའང་དོ་སྐོལ་གྱི་ནམ་པ་སྐབས་འབྲོན་གྱི་ཡོད་པ་གོ་བོས་བྱུང་། བོད་ཚུ་ཆེའི་
མི་དམངས་ཀྱི་སེམས་ནང་སོ་སོའི་མི་རིགས་ལ་ག་ཚེ་དང་སྐྱག་བསམ་ཡོད་པ་འདི་སྲུ་
འདྲ་ཞིག་གིས་ཀྱང་མེད་པ་བཟོ་བྱུང་བས་མེད་པས་ཁྱེད་རང་ཚོ་སྲོ་བའི་པོ་བྱས་སྟོད།
འདི་འདྲའི་སྲུག་སྐྱོད་ལེན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཞིག་སྐྱོད་གི་ཡོད་པ་འདི་ང་ཚོས་དོ་སེམས་པ་བྱས་
ནས་སྒྲོ་གང་ས་ནས་བསམ་སྒྲོ་གཏོང་དགོས།

ཁ་སང་ཚོས་བཙོ་ལཱའི་ཉིན་རོབ་ཅམ་བཟད་པ་བཞིན། བར་ལམ་བོད་ནང་
མྱིད་བྱས་འགྲུར་བ་སྲིན་པའི་གནས་སྐབས་འོག་དགོན་པ་ཉམས་གསོ་བྱེད་ཚུས་མཚོན་
པའི་བྱ་བ་མང་པོ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད། བརྒྱན་དགོན་གྱི་གཞི་ཅ་གསལ་བ་ཚུགས་སྐབས་
གཙོ་བོ་བརྒྱུད་པ་སྒྲོ་བ་གཉེར་ལ་བྱགས་ཚུག་ཏུ་དེ་ལེན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། རྒྱ་
ཁང་སྟོང་པ་ཞིག་བཞེངས་པ་ལ་ཉ་ལས་ཚུ་གང་ཡང་མེད། དེ་བཞིན་དགོན་པ་བཞེངས་
སྐབས་སྒྲོས་པ་ཆེན་པོ་གཏན་ནས་བྱེད་ཚུ་མི་འདུག ང་ཚོས་ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་ཀྱི་
དོན་དག་ཐོག་ལ་རིག་པ་བརྒྱུམས་དགོས་པ་མ་གཏོགས། བཟད་པ་དང་སྐབས་པའི་
ཐོག་ལ་ལག་རྩེས་ཐོན་ཚུ་གཏན་ནས་མེད་པ་ཞིག་ལ་ཁྲ་ཁྲ་བྱིང་བྱིང་བཟོས་ན་འབྲོ་སོང་
ཆེ་རོགས་རེད། ད་ལྟ་བོད་པའི་སྲི་ལོ་ཚོགས་ནང་དབལ་འབྲུར་གྱི་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་
འབྲུད་དེ་རྒྱས་བྱགས་མེད་པ་ཞིག་ལ། ཐུན་བུ་ཡོད་པ་ནམས་ཀྱང་དེ་འདྲའི་ཐོག་ལ་

བཏང་ན་ད་ལྷ་མོ་རིམ་ནོར་བ་རེད། དེ་ཡག་པོ་མ་རེད་སྐྱེས་པ་བྲན་གྱི་འདུག དེ་
བཞིན་གྱི་རྒྱུན་མོ་མོ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཚོ་ཡང་སྐྱེས་དག་པོ་ཡོང་བཅས་ལྷ་རྒྱུ་གལ་
ཆེན་པོ་རེད། གངས་ཀ་མང་བ་ལ་ཏ་ལས་རྒྱ་གང་ཡང་མེད། དེའི་ཐད་ཏ་ཅང་
གིས་གཟབ་གཟབ་བྱེད་དགོས།

ཐོད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཡོངས་ནས་ཤེས་ཡོན་ལ་དང་བསྟོད་བྱེད་དགོས་པ་འདི་རྩ་
དག་གི་གནས་ཚུལ་ཆགས་ཡོད། ད་ལྟ་ཐོད་ནང་རྒྱ་མི་མང་པོ་ཡོང་གི་འདུག་ཅེས་
ང་ཚོས་སྐད་རྒྱག་དུས། རྒྱ་མིས་ཐོད་པས་འཛོན་གྱི་མི་འདུག་ཅེས་ཁག་འདོགས་
བྱེད་གྱི་ཡོད།

ཐོད་པས་འཛོན་ན་རྒྱ་མི་སྟོད་དགོས་ཡས་མེད་ཅེས་ཏམ་པ་དེ་ལས་ཆེ་ཙམ་རྒྱུར་
མོད་གྱི་འདུག ཅ་བ་ད་མན་ལོ་སུམ་རུའམ་བཞི་བཅུར་ཉེ་བའི་རིང་ཐོད་ནང་ཐོད་
པར་སློབ་སློང་སློད་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་བྱུང་ཡོད། རྒྱ་མི་ཁོ་རང་ཚོའི་རིང་ལུགས་
གཞིར་བཞག་གིས་སྤྱིར་བཏགས་ནང་རྒྱགས་བྱེད་རྒྱ་གང་ཡོད་བྱེད་པའི་གོ་སྐབས་བྱུང་
ཡོད་ཀྱང་མ་བུས་པ་རེད། སློབ་སློང་ཁོ་རང་ཚོས་མ་སྐད་པ་དང་། བདག་པོ་ཁོ་
རང་ཚོས་མ་བུ་བུ། སློང་བདར་ཁོ་རང་ཚོས་མ་སྐད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་ལག་
པ་འཕྲིམ་ས་དེ་ང་ཚོའི་སྐར་ལ་བུས་ནས་ཐོད་པས་འཛོན་གྱི་མི་འདུག ཐོད་པས་
ཤེས་གྱི་མི་འདུག མོད་གྱི་འདུག ཁོ་རང་ཚོས་མ་སྐད་པ་རེད། ང་ཚོས་ད་
དུང་ཚོས་དད་སྐམ་པོ་ཞིག་འབྱེད་ཏེ་དེང་དུས་གྱི་ཤེས་ཡོན་ཚོགས་ལ་དོ་སྐར་མ་བུས་
པར་སྟོད་གཡེང་བཏང་ན་སུ་མཐུད་རྒྱ་མིས་སྐད་ཆ་མོད་རྒྱུའི་རྒྱ་ཆར་རང་ཚོས་བཟོས་
པ་ལྟ་བུ་རེད། དེར་བཞེན་ཚང་མས་ཤེས་ཡོན་ལ་དང་བསྟོད་བྱེད་རྒྱ་མིན་ཏུ་གལ་
ཆེན་པོ་ཡིན། ཐོད་ནང་ཁ་གསལ་ནས་དེ་རྒྱ་མིས་བཅུགས་པའི་སློབ་བྱ་རེད། རྒྱ་
ཡིག་སློབ་གྱི་འདུག བུས་ཅང་སྤུ་གྱི་སློབ་བྱར་གཏོང་གི་མིན་ཞེས་མོད་མཁན་
ཡོད་པ་ཚོ་འདུག དེ་ཞེན་ཁོག་ཡིན་པའི་ཁུལ་ཡིན་ཀྱང་རྒྱག་པའི་ཞེན་ཁོག་རེད།
བསམ་སྟོན་དེ་འདྲ་གཏོང་རྒྱ་མེད། སློབ་སློང་བུ་རྒྱ་མིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་དེང་དུས་
གྱི་ཤེས་ཡོན་སློབ་སློང་ཡོད་པའི་ཐོག་ནས་ཐོབ་ཐང་ཚོད་དགོས་པ་མ་གཏོགས་རྒྱག་པ་

ལུ་རྒྱགས་བུས་ནས་ཐོབ་ཐང་ཚོད་མི་བྱུ། མཚན་ཉིད་ཚང་མིན་ལ་མ་རྟོས་པར་
གཞུང་བཅུགས་སློབ་བྱ་ཡོད་པ་དེ་ཚོར་སྤུ་གྱི་སློབ་བྱར་གཏོང་དགོས་པ་དང་། དེ་
བཞིན་རྒྱར་མོ་མོས་སློབ་བྱ་འདུགས་རྒྱའི་གོ་སྐབས་འདྲ་ཡོད་པ་ཚོ་འདུག རྒྱ་དངོས་
པོའི་འགྲོ་སོང་གཏོང་རྒྱའི་ཆ་རྒྱུན་ཡོད་མཁན་ཚོས་སྐར་གྱི་སློབ་བྱ་འདུགས་རྒྱ་འདི་
མིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། ཐོད་ནང་ཤེས་ཡོན་ལར་རྒྱས་གཏོང་བཅས་ལ་ཐོད་པ་
ཚང་མས་དོ་སྐར་བྱེད་དགོས།

ད་ལྟ་བར་ང་རང་ཚོ་རྒྱག་བཟུལ་སྤྱིང་དགོས་པའི་འཕུས་ཤོར་ས་གཅིག་མཐོང་
རྒྱ་ཐོས་རྒྱ་རྒྱུང་དགས་པ་དེས་བུས་ཡོད། ད་དུང་ཡང་མཐོང་རྒྱ་ཐོས་རྒྱ་ཅ་བ་ནས་
མེད་པའི་རྒྱག་པ་བུས་ཏེ་བཟུང་ན་རྒྱག་བཟུལ་སུ་མཐུད་སྤྱིང་རྒྱའི་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་ཡོད།
ང་ཚོ་སྤུ་ལ་ཡོད་པའི་ཐོད་པ་ཚོས་འདས་པའི་པོ་སུམ་རུའི་རིང་སོ་སོའི་མི་རིགས་གྱི་
ཁྱད་ཚོས་དང་ནམ་པ་མ་བུས་པའི་ཐོག་ནས་དེང་དུས་གྱི་ཤེས་ཡོན་འཕགས་ཐབས་
སློབ་གང་ས་ནས་བུས་ཡོད། གཙོ་ཆེ་རྒྱ་གར་གཞུང་ནས་དངོས་འབྲེལ་ཐུགས་ཁུར་
ཆེན་པོ་བཞེས་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་རོགས་རམ་ཚོགས་པ་ཁག་མང་པོ་ཞིག་ནས་
ཐོད་པར་དོན་དམ་པའི་གཙོ་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་གྱི་ཐོག་ནས་རོགས་རམ་བུས་ཡོད། རོགས་
རམ་བུས་པའི་ལག་རྒྱུས་བྱུང་བུས་ཀྱང་གང་ལ་གང་འཚམས་ཐོན་ཡོད། ད་དུང་
ཡང་ཤེས་ཡོན་ལ་དོ་སྐར་བུ་རྒྱ་མིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། དེ་རིང་སློབ་སྤྲུག་མང་
པོ་ཞིག་འདིར་སློབས་ཡོད་པ་ཁྱེད་ཚོས་སྤྱིན་ཆད་ཤེས་ཡོན་སློབ་སློང་གི་ཐོག་ལ་ངས་
པར་དུ་བུགས་རྒྱག་དགོས། ང་ཚོའི་མི་ཐོག་ནན་པ་ཚོས་སྤྱིན་ཆད་དཀའ་ངལ་གང་
འདྲ་ཞིག་ཐུངས་མི་འདུག་གས། ད་ལྟ་ཡང་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་ཞིག་སྤྱིང་བཞིན་ཡོད།
དཀའ་ངལ་སྤྱིང་མཁན་ཐོད་མི་སྐར་པ་འགའ་གས་ཤིག་མ་ཡིན་པར་ཐོད་མི་རིགས་ཀྱི་ལ་
བུས་སྤྱིང་གི་ཡོད། དེའི་མཇུག་མཐུད་མཁན་ཁྱེད་རང་ཚོ་ཆགས་ཡོད། བུས་
ཅང་སློབ་སློང་ལ་དོ་སྐར་བུས་ནས་ང་ཚོའི་མི་རིགས་ནས་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་ཞིག་སྤྱིང་
བཞིན་པ་འདི་སེལ་ཐབས་གྱི་འགན་འཁུར་རིམ་པས་གཞོན་སྤྱིས་ཁྱེད་རང་ཚོའི་ཐོག་
སློབས་ཡོང་གི་ཡོད། ལྷག་བསམ་ཡོད་པས་མི་འགྲིག་པར་ཤེས་ཡོན་གྱི་ཐོག་ནས་

དཀའ་ངལ་དེ་དག་སེལ་རྒྱུ་ལྷན་ཟབས་ཤེས་འཚོལ་ཐུབ་པ་བྱེད་དགོས། བོད་རྒྱུ་པའི་
དོན་དག་འདི་བོད་མི་རིགས་ཀྱིས་འགན་གཙང་མ་འབྱེད་ནས་ཟབས་ཤེས་བྱེད་དགོས་
པ་ཞིག་རེད། ། རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཡོད་དང་མེད་གནས་ཚུལ་བ་དང་རེད། ། ར་
རང་མ་གྱི་གསོན་པའི་རིང་ལ་རང་རོལ་ནས་བྱེད་རྒྱ་གང་ཡོད་བསམ་པ་ནས་དག་རོ་
རྒྱུ་མེད་པའི་ཐོག་ནས་བོད་མི་དམངས་ལ་ཞབས་འདེགས་ལྷུ་གི་རེད་ལ། སངས་
རྒྱལ་གྱི་བརྟན་པར་ཡང་ཞབས་འདེགས་ལྷུ་གི་རེད། ཡིན་ན་ཡང་བོད་དོན་འདི་བོད་
རྒྱུ་པའི་ལས་འགན་རེད་མ་གཏོགས་ང་མི་གཅིག་ཡོད་ན་བྱེད་རྒྱ་དང་། མེད་ན་འཛིག་
རྒྱུ་ལས་ཀ་ཞིག་མ་རེད། བྱས་ཅང་བོད་མི་ཚང་མས་འགན་འཁུར་ནས་བསམ་སློབ་
ནང་འཆར་གཞི་གོ་རིམ་ཡོད་པ་བྱེད་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། ར་ཚོ་ད་ལྟ་དཀའ་ངལ་
འདི་འདྲ་ཞིག་གི་སྤང་བ་གནས་ཡོད་པས་ཚང་མས་དུར་ཐག་བྱེད་དགོས། དཀའ་
ངལ་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡོང་བ་ནི་ཅ་བའི་གཙོ་བོ་ནང་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་ཡིན་དུས་སློ་བུར་
སློ་བུར་ལ་བྱུག་གཟེར་ཕན་བུ་ཕན་བུ་ལངས་ཀྱི་རེད། ར་ཚོའི་ཟབས་ཤེས་ནི་ཅ་བའི་
དཀའ་རྒྱུ་སེལ་རྒྱུ་དེ་རེད་མ་གཏོགས་སེམས་ཁུལ་བྱས་ནས་ཕན་ཚོགས་མེད། ཚང་
མས་ཅ་བའི་སེམས་ལྷགས་མ་ཆག་པར་ད་ལྟ་ནང་བཞིན་བྱས་ཏེ་མཐའ་སྐྱེལ་དགོས། ར་
རང་ཚོའི་བརྒྱུ་བ་བྱེད་རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པ་དང་ཡང་དག་པ་ཞིག་ཡིན། རྒྱ་མིའི་སར་
བཤད་པ་ཡིན་ན་ཡང་། རྒྱ་མིས་མིའི་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་བྱས་ནས་ཉན་ན་ར་ཚོས་
བཤད་པ་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་རྒྱ་མཚན་ལྡན་པ་ཡིན། ར་ཚོས་རྒྱ་མི་རིགས་ལ་རོ་ཚོལ་བྱེད་
ཀྱི་མེད། རིང་ལུགས་ལ་རོ་ཚོལ་བྱེད་ཀྱི་མེད།

ངས་སྐོས་འགོ་བཏོན་པ་འདི་ཅ་བ་མཐའ་མའི་ཐག་གཙོད་བོད་རྒྱ་ཚེའི་མི་མང་
ནས་བསམ་སློབ་བྱེད་མང་མོས་ཀྱིས་ཐག་གཙོད་རྒྱ་ཞིག་རེད་མ་གཏོགས། ར་
མི་གཅིག་གིས་བརྒྱ་ཁ་གཅིག་གཙོད་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད་ལ། བྱེད་པའི་ངོས་བབ་
ཀྱང་མེད། འདི་ངས་སྐོས་བཏོན་པ་ཅ་མ་ཡིན། དེའི་རོ་བོ་ལ་ངས་དུབ་མའི་ལམ་
ཞུ་བཏགས་ཡོད། དེ་སྤྱི་ཚོ་བོད་རང་དབང་རང་བཙན་རེད། རྒྱ་དང་བོད་ཐ་
དད་སོ་སོ་རེད། རྒྱ་མིའི་རོལ་ནས་རང་དགར་བོད་ནས་པ་ཀུན་དུ་རྒྱ་ཁོངས་རེད་

ཅེས་བོད་པ་འདི་ལས་སྤོ་པོ་མེད། རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་འདོད་པར་ངའི་ཁ་ནས་བོད་
ནས་པ་ཀུན་དུ་རྒྱ་ཁོངས་རེད་ཅེས་བོད་དགོས་པ་ཞིག་འདོད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། ར་
དགེ་སྤོང་ཞིག་གི་མགྱིན་ལྷེ་འདི་དང་པོ་བརྗོད་པའི་མགྱིན་ལྷེ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས་རྒྱ་
བོད་པའི་མགྱིན་ལྷེ་ཞིག་མིན། རས་བོད་རྒྱ་ཁོངས་རེད་ཅེས་ལབ་པ་ཡིན་ན་ཡང་
། རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་བྱུང་ཆགས་ཀྱི་རེད་མ་གཏོགས། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ་གང་
ཡོད་པ་ནམས་ངས་བཤད་ནས་བརྒྱུར་བཅོས་ཡོང་ཐབས་མེད། བོད་དང་རྒྱ་གཉིས་
ཐ་དད་སོ་སོ་རེད། ཡིན་ན་ཡང་འཇམ་སྐྱེད་འདིར་མིའི་ལོ་རྒྱུས་དང་། རྒྱལ་ཁབ་
ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་འཕེལ་འགྲིབ་སྤྱི་ཚོགས་གིས་ཡོང་གི་ཡོད་ལ་དེ་ནི་མི་སྲིད་པ་ཞིག་མ་
རེད། གཙོ་བོ་དོ་བདག་སོ་སོའི་ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་ཀྱི་ཁེ་སན་ལ་ཐུག་ཡོད། བོད་
པ་ཚང་མ་ནད་ཐེག་གི་མེད། ཁ་ནས་དངོས་སུ་བཤད་རུང་མ་བཤད་རུང་ལས་བྱེད་
པ་ཤེས་ཡོན་ཡོད་མཁན་དང་། ལོ་མང་རྒྱ་ནག་ལ་སློབ་སྦྱོང་བྱས་པ། ལོ་མང་
རྒྱ་མིའི་ལས་ཁུངས་ནང་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་དེ་ཚོ་རྗེ་ཅམ་རྒྱ་མི་དང་མཉམ་དུ་གཤིབས་
ཡུན་རིང་བ་དེའི་ཚོད་ཀྱིས་རྒྱ་མི་ལ་ཞེན་ལོག་དང་། ཞེ་འགྲས་ཆེ་བ་ཡོད་པ་མང་
ཆེ་བ་རེད། བོད་རིགས་ཡིན་ཕྱིན་ཆད་ལས་བྱེད་ཡིན་ནའང་འདྲ། ལུང་ཁྲུ་
ཏུང་མི་ཡིན་ནའང་འདྲ། ལོ་ས་མཚོ་པོའི་མི་ཡིན་ནའང་འདྲ་གང་ལྟར་ཚང་མའི་
སེམས་ཀྱི་གཏོང་ལ་རང་ཉིད་བོད་པ་ཡིན་བསམས་པའི་བསམ་སློབ་གིན་དུ་བརྟན་པོ་ཞིག་
ཡོད་པ་གསལ་པོ་རེད། བོད་ནང་ཡོད་པའི་རྒྱ་ཚེའི་མི་མང་ཚོས་ཁ་གསར་རུང་
མ་གསར་རུང་དོ་དོན་ལང་སྤྱིང་ནད་མ་ཐེག་པར་བསྐད་ཡོད། ནད་མ་ཐེག་པའི་
རྒྱ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱ་གུ་འཕང་གི་ཡོད་པ་དང་། རྒྱ་གུ་དེ་སེལ་དགོས་ཀྱི་
ཡོད་པ་རེད། དེར་བརྟེན་གནས་སྐབས་གཅིག་རིང་དུ་མའི་ལམ་ཀྱི་ཟབས་ཤེས་གིག་
བྱས་ན་ར་ཚོ་བོད་པ་ལ་བཟོ་བ་དང་། རྒྱ་ནག་གཞུང་ལའང་བསམ་སློབ་གཏོང་ས་ཕན་
བུ་ཡོད་པ་དེ་འདྲ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་ཐག་གཙོད་ཡོང་ཐབས་མ་ལན་མ་འགྲོད་པ་ཞིག་
བྱས་ན་འགྲོད་པ་མི་འདུག་བསམས་ནས་ངས་བསམ་སྐྱེལ་དེ་བཏོན་པ་ཡིན།

ད་རེས་ཉེ་ཆར་རྣ་སར་རྗེ་དུག་གི་གནས་ཚུལ་འདི་འདྲ་ཞིག་གི་འོག་ཉེན་ཁ་མཐོང་།

གིན་ཏུ་ཞི་བའི་ཐོག་ནས་རོ་ཚོལ་བྱས་པ་འདི་དག་ཏུ་ལས་པའི་སྤོང་སྤོང་བས་ཆེན་པོ་ཡིན་
པས། བོད་པ་སྤྱི་བོ་གནས་པ་ལྟར་ཚང་མས་སྤོང་སྤོང་བའི་མཛེས་པར་བསྟོད་
དེ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་སྤོང་ནས་སྤོང་སྤོང་བྱེད་དགོས། བར་ལམ་ཞིག་ནས་ཡོང་
བསྐྱུགས་ཞི་བའི་ཐོག་ནས་རོ་ཚོལ་བྱེད་པ་དེ་ལ་རས་རྒྱ་བསྟོར་ཡོད་ཅས་བཤད་ཡོད།
རས་རྒྱ་བསྟོར་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་རོ་
ཐོག་བོད་པའི་གནས་ཚུལ་དོན་དམ་པ་མ་ཤེས་པ་ཡིན་ནའང་འདྲ། ཡང་ན་དགོས་
དབང་གིས་རོས་ལེན་མ་བྱས་པ་ཡིན་ནའང་འདྲ། དོན་སྤྱིར་ཁ་བྱལ་རིང་ལུགས་
པ་མི་ཉུང་གས་ཤིག་གིས་བྱས་པ་མ་གཏོགས། བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་དམངས་ཚང་མ་
བདེ་སྤྱིད་ལ་ཡོངས་སྤྱད་ནས་ཀྱང་ཁྱེད་ཏང་གི་བཀའ་དྲིན་རྗེས་སུ་བྱམ་ནས་སྤྱོད་ཀྱི་ཡོད་
ལུགས་རྒྱན་དུ་བོད་ཀྱི་ཡོད། འཛམ་གླིང་ལྷི་ལ་ཡོད་པའི་མི་ཁ་གསུམ་གྱི་བསམ་
པར་དུ་ཡའི་ཐུ་མས་མཚོན་པའི་བོད་པ་ཁ་གསུམ་གྱི་ཁ་བདེ་པོ་བཤད་པ་མ་གཏོགས་གཞན་
གང་འདྲ་ཡིན་ནམ་སྟམ་པ་མི་ཡོང་བའི་རེས་པ་མེད། བོད་ནང་ཡོད་པའི་མི་དམངས་
ཚོར་རང་ཉིད་སྤོང་ན་བའི་སྤྱུག་བསྐྱེད་འདི་མ་བཏོན་ན་རང་ཚོའི་དྲང་བདེན་གྱི་གནས་
ཚུལ་འདི་སྤྱུག་བཀག་གཏོང་བའི་གནས་ཚུལ་ཆགས་ཡོང་དུས་ལུ་སྤྱུག་སྤྱོད་མོ་མོའི་མེས་
ནང་གི་ན་ཚ་བཏོན་ནས་ཞི་བའི་རེས་སྤོང་སྤོང་སྤོང་སྤོང་བྱས་པ་རེད། ད་ལྟའི་གནས་
ཚུལ་འོག་རྒྱ་ནག་དང་འཛམ་གླིང་སྤྱི་རོལ་གཉིས་ཀྱིས་བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་དམངས་དངོས་
གནས་འདོད་པ་ཁེངས་ཀྱི་མེད་པའི་ནམ་འགྲུར་གསལ་པོ་སྤོང་རྒྱའི་ཐབས་ཤེས་འདི་ལས་
གཞན་མེད། དེ་ལ་རས་རྒྱ་བསྟོར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། བོད་པར་འདོད་པ་ཁེངས་པའི་
བདེ་སྤྱིད་ཅིག་ཡོད་ན་རོ་ཚོལ་བྱེད་ཀྱི་མ་རེད། རོ་ཚོལ་བྱེད་དགོས་ཞེས་རས་
ལབ་ན་ཡང་རང་རང་ཁ་ན་རོགས་མ་གཏོགས་ཁོང་ཚོས་བདག་པོ་རྒྱུག་གི་མ་རེད་ལ་ཤོག་
ལ་ཉེན་ཁ་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་འོག་སྤྱུག་དེ་རྣམས་བྱེད་ཀྱི་རེད་དམ། རྒྱ་མིས་དངོས་
ཡོད་གནས་ཚུལ་ནམས་རོས་འཛིན་དང་རོས་ལེན་བྱེད་ཀྱི་མེད་པ་ཡིན་ཅང་ལུ་སྤྱུག་ནས་
དེ་རྣམས་བྱས་པ་རེད། དེའི་ཐད་ཐོག་མར་གདན་སའི་དགེ་འདུན་པ་མང་པོ་ཞིག་
གིས་ཤོག་ཐོས་བཏང་ནས་བྱས་པ་དང་། དེ་བཞིན་བརྟན་མ་མང་པོ་ཞིག་གིས་

ཤོག་ཐོས་བཏང་ནས་བྱས་པ་རེད། དེའི་མཇུག་སུ་མཇུག་ནས་སྤོང་བྱ་བ་ཚོས་རོ་
ཚོལ་སྤོང་སྤོང་བྱས་པ་དང་། དེ་ཅིང་མི་རིགས་སྤོང་བྱའི་སྤོང་བྱུག་ཚོས་ཀྱང་
དེ་ཅིང་དུ་རོ་ཚོལ་སྤོང་སྤོང་བྱས་པ་བཅས་དེ་ཚོ་དངོས་གནས་ཏུ་ལས་པ་རེད། རྒྱ་
སྤོང་དེ་ཚོས་རང་ཚོའི་བདེན་པར་སྤོང་བྱེད་པའི་ཚ་རྒྱུན་གིན་དུ་ཡག་པོ་ཞིག་བསྐྱུག་པ་
རེད། རི་སྤྱིད་རྒྱ་མིས་བོད་ཀྱི་བདེན་དོན་རོས་འཛིན་གསལ་པོ་མ་བྱས་པར་དེ་
སྤྱིད་དུ་ཐབས་ཤེས་དེ་མ་གཏོགས་གཞན་དག་མེད་པས་དེ་རིགས་སུ་མཇུག་ནས་བྱེད་
དགོས་པ་ཞིག་རེད།
རང་ཚོས་བོད་པའི་རོས་ནས་ཁོང་སྤོང་དབང་དུ་མ་བཏང་བར་དངོས་ཡོད་ཀྱི་རྒྱ་
མཚན་བཏོན་ནས་ཞི་ཚོལ་བྱས་ན་རྒྱ་མིས་ལག་པ་འཆང་རྒྱ་གིན་དུ་ཁག་པོ་ཆགས་ཀྱི་
རེད། རྒྱ་མིའི་རོས་ནས་བོད་པས་མེ་མདའ་བརྒྱབ་བྱུང་ཞེས་བོད་ཀྱི་ཡོད། བོད་
པས་མར་མེ་མདའ་ཚ་བ་ནས་བརྒྱབ་མེད་པ་ལྟེ་རྒྱལ་གྱི་མི་མང་པོས་ཁ་བྲགས་ནས་བོད་
པའི་ལག་པར་མེ་མདའ་ཚ་བ་ནས་མི་འདུག་ཤོད་ཀྱི་ཡོད། ལུས་བཟུས་ཀྱང་བོད་
མིར་མེ་མདའ་ཡོང་ཤེས་སྤངས་མེད། ཡིན་ན་ཡང་འདི་ག་ཅས་ཀྱི་རྒྱན་བསྐྱུགས་
བྱེད་དགོས་དོན་ནི། རྒྱ་མིས་དག་གཞོན་བྱེད་པའི་ཁག་འདོགས་ས་བཅོས་པ་ཞིག་
རེད། རྒྱ་མཚན་དེའི་ཐོག་ནས་རང་ཚོས་མ་འོངས་པར་རོ་ཚོལ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་རེད་
ལ། བྱེད་སྤངས་དེ་མཐའ་གཅིག་དུ་ཞི་བ་འབྲེལ་ཞིག་གིས་བྱེད་དགོས་པ་ལས།
དག་པོའི་ཐོག་ནས་ནམ་ཡང་བྱེད་མི་རུང་བ་དེས་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་མཐོང་བ་
འདི་རེད། རམ་ཀུན་ཏུ་རང་ཚོས་རོ་ཚོལ་བྱེད་སྤྱུག་མཐའ་གཅིག་དུ་ཞི་བའི་
ལམ་ནས་བྱེད་པ་མ་གཏོགས། དག་པོའི་ལམ་ནས་རོ་ཚོལ་བྱེད་པའི་འོས་བབས་མེད་
ཅས་བཤད་ཡོད། དེས་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་གྱི་ཐོག་ནས་རའི་སྤྱད་ཆར་ར་
སྤོང་རྒྱ་བསྟོར་ཐོབ་ཐོང་སྟམ་པ་བྱེད་ཀྱི་འདུག མ་འོངས་པར་ཡང་རང་ཚོ་མཐའ་
གཅིག་དུ་ཞི་བའི་ཐོག་ནས་འགོ་རྒྱ་མ་གཏོགས། རང་ཚོས་རྒྱ་བསྟོར་བྱས་ནས་བྱེད་ཀྱི་
མ་རེད་ལ་དགོས་པ་ཡང་མེད། དངོས་གནས་བཤད་ན་རང་ཚོས་ཞི་བའི་ཐོག་ནས་རོ་
ཚོལ་བྱེད་པ་འདིས་འཛམ་གླིང་ཐོག་རང་དབང་ཚོད་ལེན་བྱེད་པའི་ཐབས་ལམ་གསལ་

པ་ཞིག་གསར་གཏོང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ནི་ལས་སྒྲུབ་པོ་མིན། ཏུས་རབས་ཉི་ལུ་པ་
འདིའི་ནང་འཛམ་གླིང་ལ་འགྲུར་བ་ཏེ་ཅང་མང་པོ་ཞིག་འགྲོ་གི་ཡོད། མི་མང་པོ་
ཞིག་ལ་ལྟ་བུ་གསར་པ་དང་། མཐོང་ཚུལ་གསར་པ་མང་པོ་ཞིག་སླེབས་ཡོད། དེ་
འདྲའི་ཏུས་སྐབས་འདིར་ང་ཚོར་མཐུན་ཚུན་ཏན་ཏན་ཡོད། རྒྱ་ནག་གི་དཔོན་རིགས་
ཚོ་ཡང་དེར་སང་འགྲུར་བ་ཆེན་པོ་འགྲོ་གི་ཡོད་ལ། ལུ་སུ་སུའི་ནང་ལའང་འགྲུར་
བ་ཆེན་པོ་འགྲོ་གི་ཡོད། གནས་ཚུལ་འདི་འདྲའི་འོག་ང་ཚོས་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་
དུ་བསམ་པ་ན་མ་དག་གིས་ཞི་བའི་ཐོག་ནས་སོ་སོའི་ཐོབ་ཐང་ཚོད་པ་འདིར་དཀའ་ངལ་
ཡོད་ཀྱང་། ད་དུང་ལུ་ཚུགས་བརྒྱབ་ནས་འབད་བརྩོན་བྱེད་དགོས། འཛམ་གླིང་
གི་ཡོ་རྒྱས་ཐོག་ང་ཚོ་བོད་པས་ཞི་བའི་ཐབས་ལམ་འབའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་
ཐོབ་ཐང་ཚོད་པའི་ལམ་ཞིག་གསར་གཏོང་བྱས་ནས་མཐའ་མ་རྒྱལ་ཁ་འཐོབ་ཐུབ་པ་
ཞིག་བྱེད་དགོས། དེ་ནི་བྱེད་ཐུབ་པ་ཞིག་དང་། ཡོང་སྲིད་པ་ཞིག་རེད། ང་ཚོ་
བོད་པར་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་མཁན་མང་པོ་ཞིག་གིས་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གཅིག་
བོད་པས་མཐའ་གཅིག་དུ་ཞི་བ་བརྒྱད་ནས་ཐབས་ཤེས་བྱེད་པ་དང་། ཞི་བ་བརྒྱད་
ནས་རང་དབང་ཚོད་ལེན་བྱེད་པ་འདི་གི་དུ་འོ་མཚར་ཆེན་པོ་ཞིག་ལ་བརྩིས་ཏེ། དེ་
འདྲའི་བསམ་ཚུལ་ཐོག་ནས་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་མཁན་མང་པོ་བྱུང་། ང་རང་ཚོ་བསམ་
ཚོ་ཞིག་ཐོངས་དང་། ཉོབ་ལྟེ་བལྟས་ན་འཛམ་གླིང་འདིར་མི་གསོད་ཁྲག་སྐྱོར་ཞིག་
བྱུང་ན་ལམ་སང་གསར་གོག་ཐོག་ཐོན་གྱི་ཡོད་པ་དང་། ཞི་བའི་ཐོག་ནས་འབད་
བརྩོན་བྱེད་མཁན་ལ་དོ་སྣང་དེ་ཅུ་མེད་པ་ལྟ་བུ་ཡོད། དོན་དོ་མའི་བསམ་ཚོ་ཞིག་
བཏང་ན་རང་གཞན་སུ་ཡིན་ཀྱང་ཞི་བའི་ལ་དགའ་བ་ལས་མི་གསོད་ཁྲག་སྐྱོར་ལ་དགའ་
མཁན་མེད། དེ་དངོས་གནས་ཡིན་ན་མི་གསོད་ཁྲག་སྐྱོར་མེད་པའི་ཞི་བའི་ཐབས་
ལམ་འབའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་ཐང་ཚོད་མཁན་དེ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་
དང་། དེ་ལ་རྒྱལ་ཁ་ལོན་དགོས་པ་ཞིག་དེ་ལ་འཛམ་གླིང་གི་ཞི་བའི་རྒྱལ་ཁ་མཁན་
མི་ཚོས་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། ད་ལྟའི་བྱེད་སྣངས་ལ་པར་ཅུ་
དེར་མི་གསོད་ཁྲག་སྐྱོར་གྱི་ལས་ཀ་ཞིག་བྱུང་ན་དོ་སྣང་བྱེད་པ་དང་། མི་གསོད་

ཁྲག་སྐྱོར་གྱི་ལས་ཀ་ཞིག་མ་བྱུང་ན་དོ་སྣང་མི་བྱེད་པའི་བྱེད་སྣངས་འདི་དོན་ལ་མི་
གསོད་ཁྲག་སྐྱོར་བྱེད་པར་སྐུལ་མ་བྱེད་མཁན་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་ཡོང་གི་འདུག དེར་
སང་འཛམ་གླིང་གི་མི་མང་པོ་ཞིག་གི་བསམ་ཚོའི་ནང་འགྲུར་བ་ཆེན་པོ་འགྲོ་བའི་ཏུས་
ཚོད་ཡིན་ཏུས་ང་ཚོས་སྐྱོགས་མང་པོར་བསམ་ཚོ་བཏང་ནས་མཐའ་གཅིག་དུ་ཞི་བའི་
བརྒྱད་དེ་འགྲོ་རྒྱུ་འདི་ང་ཚོའི་སྐབས་བབས་ཏུས་བབས་ཀྱི་བྱེད་འོས་པའི་ལས་ཀ་ཞིག་
ཡིན་ལ། ང་ཚོའི་འཐབ་རྩོད་བྱེད་ཐབས་འདི་རིན་ཐང་བུལ་བའི་ཐབས་ཤེས་གསར་
པ་ཞིག་ཡིན་པ་འཛམ་གླིང་ཐོག་མངོན་ཐུབ་པ་ཡོང་རྒྱུ་རེད། འདི་ང་རང་ཚོ་ཚང་
མའི་སེམས་ལ་ཞོག་དགོས། ཤེས་སོང་ངམ། ང་རང་གི་བསམ་ཚུལ་འདི་ཡིན།
ངའི་རྒྱ་མཚན་ནམས་ད་ལམ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་གྱིས་ར་འཕྲོད་གསལ་པོ་བྱུང་བ་
ཡིན་ཅང་བཤད་འདོད་བྱུང་། ངས་ང་རང་གི་དག་འབྲུད་ཐུན་བུ་མ་བྱས་ན་འགྲིག་
གི་མི་འདུག།

ང་ཚོར་མང་གཙོའི་ལམ་ལུགས་ངེས་པར་དུ་དགོས།

༡༩༤༧༥

བཅན་བྱོལ་པོད་གཞུང་དམངས་སྲི་ལུ་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་
བརྒྱ་དུག་པའི་ཐོག་སྐྱལ་བའི་བཀའ་སློབ།

༡༥། ༡༥་རེས་གོ་ཐོས་ལ་ཚོགས་འདུ་བ་ཚང་མས་ཁུར་ཐངས་ཉེ་དོན་དག་གལ་
ཆེའི་ཐོག་བསམ་འཆར་གང་ཡོད་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་འདུག་པ་ཏ་ཅང་དགའ་པོ་བྱུང་བས་ཚང་
མར་ལུགས་རྗེ་ཆེ་ལུ་ལྷོ་ལེན། ཚོགས་འདུ་ཆེ་ཆུང་ཁག་ཚོགས་སྐབས་དེའི་དགོས་
དོན་ནི་བཤད་རྒྱ་གང་ཡོད་པ་དང་། བསམ་ཚུལ་གང་ཡོད་པ་རྣམས་ངེས་པར་དུ་
ཤོད་དགོས། བཤད་ཚད་སྲིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཡོང་དང་མི་ཡོང་བ་དང་རེད། ལྷག་
བསམ་གྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྲངས་ཏེ་བསམ་ཚུལ་གང་ཡོད་པ་རྣམས་བཤད་པའི་ཐོག་
གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་ཉན་ནས་གྲོས་བསྐྱར་བྱེད་ན་རིག་པ་གསར་པ་རྗེས་པ་དང་།
གྲོས་བསྐྱར་པའི་གཞི་ཞིག་ཆགས་ཏེ་མི་མང་པོའི་རྣམ་དཔྱད་བསྐྱར་དེས་མཚན་ཐོགས་
ངེས་ཅན་ཡོད།

གཞི་ཚང་ཚོ་བཅན་བྱོལ་པོ་ཆགས་ཏེ་ལོ་སྐུམ་རྩའི་ཉམས་མྱོང་ནང་ཚོགས་འདུ་
ཚོགས་རྒྱ་ལོ་རྗེ་ལོང་གིས་སྐྱེས་དག་དུ་དང་། དོ་སྤང་ཆེ་རུ་སྲིན་ཡོད་པ་ཏ་ཅང་
ཡག་པོ་རེད། ལོ་སྐུམ་རྩའི་ང་ཚོའི་ལམ་དོན་ནང་སྲིན་ཆ་ཆུང་ཅག་མང་པོ་བྱུང་
ཡོད་ན་ཡང་། ཆེ་སའི་ཐད་འདས་པའི་ལོ་སྐུམ་རྩའི་རིང་དང་། དེའི་གོང་པོད་
ལ་རྒྱ་མི་དང་མཉམ་དུ་ལོ་དགུ་བཅུད་པ་དེའི་རིང་ཏ་ལམ་དོན་ཆེ་སའི་ཐད་འཕྱོད་པ་
སྒྲི་དགོས་མེད་པ་ལྟ་བུ་ཡོད། དེ་ནི་སྐབས་དེ་དང་དེའི་འགན་ཡོད་མཁན་ཚང་མས་
བསམ་སྡོ་བཏང་སྟེ་གོ་བསྐྱར་བྱས་ནས་ཐག་གཙོད་བྱས་པ་ཞིག་རེད། ད་ཆ་ལྟ་
སྐབས་པལ་ཆེར་ནོར་འཁྲལ་མེད་པ་ཆགས་འདུག ཡིན་ནའང་པོད་ཀྱི་བདེན་དོན་

ཚོད་པའི་དུས་ཚོད་དེ་རྗེས་བཞིན་གནས་ཡོད་པ་དང་། ང་ཚོའི་མཐར་ཐུག་གི་འགྲམ་
བུ་ད་ལྟ་འང་ལག་དྲ་མོན་མེད། བྱས་ཅང་སྤྲད་དུས་ཚོད་རི་ཅམ་ཞིག་འགོར་དང་།
དཀའ་ངལ་གང་འདྲ་ཞིག་བརྒྱུད་དགོས་མིན་ཐད་ཚོད་ཐིག་རྒྱ་ཁག་པོ་ཡིན་ཀྱང་འཛམ་
སྐྱིང་གི་གནས་སྤངས་ནས་བཤད་ན་གནས་ཚུལ་བཟང་དུ་འགྲོ་གི་འདུག དུས་རབས་
ཉི་ཤུ་པ་འདིའི་ནང་མིའི་སྒྲི་ཚོགས་ལ་གཏོར་བཞིག་དང་། བཅན་དབང་ཤོད་པའི་
གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་སྟེ་དུས་རབས་རྒྱུག་ཤོས་ཤིག་ཆགས་པ་དང་། ཡང་
རྗེས་དང་འཕུལ་ཆས་རིག་པའི་ཐད་ཡར་རྒྱས་ཆེན་པོ་བྱུང་སྟེ་མིའི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་དུས་
རབས་འཕྲུག་ཤོས་ཤིག་ཆགས་ནས་མི་རྣམས་ཀྱི་སྲིད་སྐྱུག་མང་པོ་ཞིག་མྱོང་ཡོད།
དེའི་འགྲམ་བུར་མི་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་དབང་ཡོད་ཤོད་པ་དང་། དབང་ཡོད་ཀྱིས་
མིའི་སྒྲི་ཚོགས་ཡར་རྒྱས་གཏོར་བའི་ཐབས་ལམ་དེ་ཚོ་དུས་ཚོད་སྤོང་སྐབས་རང་བཞིན་
ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་མིའི་གཤིས་ཀར་མ་རན་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། དེར་བརྟེན་ད་ལྟོ་མྱི་
ཚོགས་ཀྱི་ལས་ཀ་ཞིག་ཡིན་སྟེན་ཚ་བར་གྱུར་བའི་མིའི་རང་གཤིས་ལ་མ་བསྐྱེན་ན་མི་
འགྲིགས་པ་གསལ་པོར་བརྟན་པ་ལྟར་འཛམ་སྐྱིང་ཐོག་དམར་པོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ལ་
འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་འགྲོ་བཞིན་པ་མ་ཟད། དམར་པོ་མིན་པའི་བཅན་པོས་དབང་ལུགས་
འཛིན་མཁན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོར་ཡང་དེ་བཞིན་འགྱུར་བ་འགྲོ་གི་ཡོད། དེ་དག་
ནི་འཛམ་སྐྱིང་སྲིད་ཡོངས་ཀྱི་ཆ་ནས་རེ་བ་རྒྱག་སའི་འཕྲུལ་སྐྱེས་བཟང་པོ་ཞིག་རེད།
རང་རེ་པོད་འདི་འཛམ་སྐྱིང་ཐོག་གནས་ཡོད་པ་དང་། པོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་
ཐད་དཀའ་ངལ་འཕྲད་པ་འདི་རྒྱ་ནག་གི་དབང་ལུགས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་རེད།
འཛམ་སྐྱིང་སྲིད་ཀུན་ཚུལ་འཛོལ་འགྱུར་འགྲོ་སྐབས་དེ་ང་ཚོ་པོད་པར་མཚན་ཐོགས་ཡོད་
པ་ཞིག་ཡིན་པས་སྲིད་ཡོངས་ཀྱི་ཆ་ནས་རེ་བ་ཆེ་རུ་འགྲོ་བཞིག་མཐོང་གི་འདུག མི་
དང་མིའི་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་དྲང་བདེན་གྱི་རྒྱ་མཚན་འབྲེལ་བ་ཤོད་བྱས་ན་འགྲུག་
བསྐྱོད་ཐེབས་སྐབས་པའི་རེ་བ་ཞིག་སྐྱེབས་ཡོད་པ་དང་། མི་དང་མིའི་འབྲེལ་བའི་
ཐོག་ནས་བདེན་པ་བདེན་སྐབས་ཀྱིས་འབྲེལ་བ་ཤོད་བྱས་ཏེ་མིའི་བསམ་སྡོ་དང་འབྲེལ་བར་
བརྒྱར་བཅོས་གཏོར་རྒྱ་འདི་དཔྱད་ཆེ་ཆུང་དང་། རྒྱལ་ཁབ་ཆེ་ཆུང་གི་གནས་

ཚུལ་མིན་པར་བདེན་པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཡིན། དེར་བརྟེན་ང་ཚོ་པོད་
པའི་གནས་ཚུལ་ཐད་ཉན་ཉན་ལོ་རེ་ལས་ལོ་རེ་རེ་བཞེ་རུ་འགྲོ་གི་ཡོད་སྟབས། ཚང་
མས་རིག་པ་བརྒྱུ་མས་ནས་ཤུགས་རྒྱལ་རྒྱ་གཡེན་པོ་ཡིན།
དོན་ཚན་དང་པོ། ད་མན་ལོ་སྤུལ་རྩའི་རིང་ང་རང་ཚོ་བཅོན་ཕྱོད་པའི་གནས་
ཚུལ་ཡིན་ནའང་འདྲ། དེ་བཞིན་པོད་རྒྱུ་པའི་གནས་ཚུལ་ཡིན་ནའང་འདྲ། ཚང་
མའི་ནང་རྒྱུན་ཆ་མང་པོ་བྱུང་ཡོད་ཀྱི་རེད། ཡིན་ནའང་བརྒྱ་ཆ་བསྐྱར་ན་གྲུབ་
འབྲས་དང་ལེགས་ཆ་གྲངས་མང་བ་ཐེན་ཡོད། དེ་ནི་ང་རང་ཚོ་སྤང་བ་དག་སྟེ་
ང་ཚོ་རྣམས་པ་ལ་དབགས་པའི་ཡག་ཐག་ཚོད་ཡོད་བཤད་པ་ཞིག་མིན། ང་ཚོས་པོད་
ཀྱི་གནས་ཚུལ་འདི་གཡེན་པོར་བཙུགས་ནས་རྒྱ་གར་བ་དང་། སྤུ་རྒྱལ་གྱི་ཕྱོགས་
པོ་མང་པོ་ཞིག་དང་། ལས་རིགས་སོ་སོའི་མཁས་པ་མང་པོ་ཞིག་ཚེད་དུ་གདན་ལུ་
བྱས་པ་དང་། ཡང་ཁོང་ནམ་པ་འདི་གར་ཐེབས་ཞོར་གྱི་སྐབས་བཅས་ལ་སྤང་ཆ་
འདྲི་བ་དང་། བསམ་འཆར་སློབ་སྟོན་སོགས་ཉན་སྐབས་མང་པོས་བསྐྱབས་བརྗོད་
ཀྱི་ཐོག་ནས་པོད་པ་བཅོན་ཕྱོད་པའི་གནས་སྟངས་དེ་བཅོན་ཕྱོད་པ་འདྲ་འདྲའི་ནང་ནས་
ཡག་ཐག་ཚོད་དང་། པོད་པའི་རྒྱིག་འཇུགས་ཀྱང་ཡག་ཐག་ཚོད་འདུག་ཅེས་རྒྱུ་
ཡོངས་ཀྱི་ཆ་ནས་བསྐྱབས་བརྗོད་བྱེད་མཁན་མང་པོ་འདུག ད་དུང་ཡང་ད་མན་དཀའ་
ལས་བརྒྱབ་པའི་གྲུབ་འབྲས་ཅུ་བརྒྱལ་ཉེ་ཡོད་པ་འདི་མ་རྩུར་བཞག་ནས་རྩལ་པ་བཏོན་
ཉེ་ཡར་རྒྱས་ཤུགས་ཆེ་འགྲོ་བའི་ཀྱི་འབད་བཅོན་བྱ་རྒྱ་གིན་དུ་གཡེན་པོ་ཡིན། ང་
ཚོ་ལྟ་བུ་དག་ལོ་རྒྱུ་གར་དུ་འགྲོ་བ་ནས་དུག་ཅུ་རེ་གྲངས་ནང་གནས་ཚུལ་མགོ་མ་
ཚོས་པའི་འོག་ཚང་མས་སོ་སོའི་སྣུག་བསམ་ལ་རེ་བ་བརྒྱབ་པ་དང་། རང་ལ་བདེན་
པ་ཡོད་པ་འདིས་རེ་མ་པས་ཁ་གྲགས་ནས་རྩལ་པ་ཐོན་གྱི་རེད་བསམས་ཉེ་བསམ་སྒྲུབ་
ནང་གོ་རིམ་འགྲིགས་པོ་ཞིག་འཆར་གྱི་མེད་ནའང་བདེན་པ་དང་། མིའི་ཐེམས་
ཤུགས་ཁོ་ནར་རེ་བ་བཅོལ་ནས་དཀའ་ལས་བརྒྱབ་པ་རེད། ད་ཆ་ལོ་སྤུལ་རྩའི་འགྲོ་
སྐབས་སོ་སོའི་ཉམས་སྲུང་གི་ཐོག་ནས་འདི་བྱེད་ན་འདི་ཡོང་གི་རེད་སྟེ་མ་པའི་ཐོན་པུ་
ཚོད་ཐིག་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་ན། ཚང་མས་སྣུག་པར་དུ་ཤུགས་རྒྱལ་དགོས་པ་

དེ་གཡེན་ཚེར་མཚོང་གི་འདུག
དོན་ཚན་གཉིས་པ། རྒྱུ་པའི་ལས་ཀ་ནི་ཚང་མས་ཁྱར་མཉམ་ལེན་བྱེད་
དགོས་པ་ཞིག་ཡིན། པོད་རྒྱུ་པའི་བདེན་དོན་འཐབ་ཚོད་བྱེད་རྒྱུ་འདི་ཙུ་པའི་འབབ་
ས་པོད་རྒྱུ་པའི་བདེན་དོན་ཚོད་རྒྱུའི་ཐོག་བབས་ཀྱི་ཡོད་ན་ཡང་། དེས་སྤུ་གཞིས་
ཆགས་ཀྱི་ལས་ཀ་ཡིན་ནའང་འདྲ། སློབ་གྲྭ་ཆེ་ཆུང་གི་ལས་ཀ་ཡིན་ནའང་འདྲ།
ཚོས་དང་རིག་གཞུང་གི་ལས་ཀ་ཡིན་ནའང་འདྲ། དེ་མིན་ལས་རིགས་སྤྱ་ཚོགས་
པ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་། སོ་སོའི་ཐད་ཀའི་ལས་ཀ་དེ་གཅིག་ནས་གཅིག་དུ་
བརྒྱད་དེ་པོད་རྒྱུ་པའི་དོན་དག་ལ་བབས་ཀྱི་ཡོད། པོད་རྒྱུ་པའི་བདེན་དོན་ཚོད་
རྒྱུ་འདི་ལག་ལེན་འགྲེལ་སྐབས་སོ་སོར་སྐབས་སྤུ་བབས་པའི་ལས་འགན་གང་ཡོད་པ་
ནམས་སྤུས་དག་པོ་བྱེད་དགོས། དེ་ཡང་སོ་སོའི་བསམ་པར་ལས་ཀ་སྤུས་དག་
ཆགས་རྒྱུ་ལྟར་ལྟོག་མེད་པ་ཞིག་བྱས་ཡོད་སྟེ་སྤུ་པའི་ཚོ་གདོང་འཁེལ་བ་ཞིག་
བྱེད་དགོས། དེ་འདྲ་བྱས་ན་བརྒྱད་ནས་རྒྱུ་དོན་ལ་མན་གྱི་ཡོད་པས་ཚང་མས་རྒྱུ་
དོན་རྒྱར་བ་གྲུ་འདེགས་བྱ་རྒྱ་གིན་དུ་གཡེན་པོ་འདུག
སྐབས་རེ་སོ་སོའི་རོ་གདོང་གི་གནས་ཚུལ་ཚོད་གཡེང་བཏང་སྟེ་ཁ་ནས་ཆེན་པོ་
ཞིག་བརྒྱབ་ཤིང་ལྟོང་བཤད་བྱེད་མཁན་དེ་འདྲ་ཡོང་གི་ཡོད། དེས་མན་གྱི་མི་
འདུག མཐར་ཐུག་གི་དམིགས་ལུལ་ཆེན་པོ་སྤུབ་སྐབས་གོམ་པ་རིམ་བཏོད་དང་།
ལས་རིགས་སྤྱ་ཚོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བརྒྱབ་དགོས་པ་ལས། པོད་རྒྱུ་པའི་བདེན་དོན་
བརྒྱབ་པའི་ལས་ཀ་རྒྱར་གསལ་རང་བཅོན་ལྟ་བུ་ཞིག་མེད། དེར་བརྟེན་ཆེ་མར་
བསམ་སྒོ་གདོང་ལུལ་གྱིས་རྒྱུང་ས་ཆགས་རྒྱུད་མེད་པར་སྤོང་མཁན་རིགས་གཅིག་ཡོད་
པ་དེ་ནི་རྒྱུན་རེད། དེ་འདྲ་བྱེད་རྒྱུ་མེད། ཡང་རིགས་གཅིག་གི་སོ་སོའི་རོ་
གདོང་གི་ལས་ཀ་ནམས་ཡར་རྒྱངས་མར་ཐིགས་མེད་པའི་ཆགས་རྒྱུད་བྱས་སྤིན་པན་
རྒྱུན་མཉམ་རུབ་དང་། གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་རྒྱར་བ་གྲུ་འདེགས་བྱེད་རྒྱུའི་ཐད་
བསམ་སྒྲུབ་ཐོབ་ཐོག་ནས་མི་རྒྱུང་པ་ཡོང་གི་མེད་དམ་སྟེ། རྒྱུ་པའི་ལས་དོན་ལ་
མར་ཁག་རྒྱར་དཀྱི་མ་ཡིན་པར། པོད་རྒྱུ་པའི་དོན་དག་ཅིག་ཡིན་སྤིན་སོ་སོར་

སྐབས་སུ་བབས་པའི་ལས་འགན་མེད་ཀྱང་། གང་ལ་འབྲེལ་བ་བྱེད་དགོས་པ་དེར་
མི་གོ་བཅད་ནས་འབྲེལ་བ་བྱས་ན་ཡག་པོ་རེད། ཚང་མས་ད་བར་ཡག་ཐག་ཚོད་
བྱས་ཡོད། ད་དུང་ཡང་ཚང་མས་སེམས་ཁུར་ཐང་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། ཁ་
རྒྱལ་གིས་ལས་ཀ་ལེ་འགྲིག་ཙམ་བྱས་ཏེ་རྫོགས་པ་མ་ལྟོགས་ན་ལས་ཀ་གྲ་འགྲིག་པར་ཆ་
བཞག་ན་མི་འགྲིག་ས། ང་ཚོར་བྱས་རྗེས་ཀྱི་བྱ་བ་འབྲས་ཐོན་པའི་ལས་ཀ་ཞིག་དགོས་
པ་ལས། ཞབས་འདེན་མ་ཞུས་ཙམ་ཞིག་བྱུང་ན་དེས་འགྲིག་པ་ཞིག་མ་རེད།

ཡང་རིགས་ཁ་གས་རྒྱ་གར་བ་དང་། བལ་པོའི་ལས་ཁུངས་དང་བསྐྱར་ན་
ང་ཚོ་ཡག་གི་རེད་ཤོད་མཁན་ཡོད། གཅིག་བྱས་ན་དེ་འདྲ་ཡིན་འགོ། ཡིན་ན་
ཡང་རྒྱ་གར་དང་བལ་ཡུལ་ལ་ཆ་བཞག་ན་སོ་སོ་རང་དབང་ཡུང་བ་བྱས་བཟད་ཡོད།
ལས་ཀ་སྤར་བ་སྤྱི་ཚོམ་སྤལ་རལ་དུ་བཞག་པ་དེ་ཐབས་སྤྲུག་ཡིན་ཀྱང་དེ་ཙམ་གྱི་ཐལ་
ཆ་དང་ཡ་ཡུང་འགོ་ཡས་མེད། ང་ཚོ་རང་ཡུལ་བྲལ་ནས་གཞན་ཡུལ་དུ་བྱར་ཏེ་
གཞི་ནས་བདེན་མཐའ་ཞིག་ཨེ་གསལ་མི་གསལ་བཞུས་ཏེ་དཀའ་ལས་རྒྱལ་པའི་དུས་
ཚོད་ཡིན་དུས། ལས་ཀ་ཟ་བེ་ཟ་བེ་བྱས་ནས་མི་གཞན་དག་ཚོས་འཛོག་གི་འདུག
ང་རང་ཚོ་ཡང་དེ་འདྲ་བྱས་ཏེ་ཁུངས་འཁྲུལ་གྱི་རེད་བཟད་པས་ལ་དག་ཡས་མེད།
ཚང་མས་སྐྱས་དག་ཡོང་བའི་དང་འདོད་བྱ་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག

དོན་ཚན་གསུམ་པ། བོད་པའི་ཚ་དོན་སྐོར། ཚ་བའི་ཆ་ནས་བོད་སྤྱི་པའི་
དོན་དག་འདི་བོད་མི་ས་ཡ་དུག་གི་དོན་དག་ཅིག་ཡིན་པས་གཞིས་བྱེས་སྤྱོད་མོང་ལ་
འགན་ཡོད། གཚོ་བོ་གཞིས་ལུས་མི་དམངས་ཚོས་ཏ་ལས་པའི་སེམས་ཀྱགས་ཤིག་
འཁྲེར་བཞིན་ཡོད་པ་ཚང་མས་ཤེས་གསལ་རེད། མདོར་ན་སྤོག་ལ་ཐུག་གི་ཡོད་
ཀྱང་སྤོག་འབེན་ལ་བརྟུགས་ནས་དཀའ་ལས་རྒྱལ་གི་ཡོད། ང་ཚོ་བཅན་བྱོལ་ལ་
ཡོད་པ་ཚོ་ཡང་དེ་བཞིན་སྤྱིར་བཏང་བྱས་ན་ཡག་ཐག་ཚོད་རེད། ང་ཚོ་གཞིས་
བྱེས་གཉིས་པམ་རྩལ་རྩལ་འབྲེལ་རྩོམ་གྱི་ཡིན་དུས། ང་ཚོ་བྱེས་འབྲེལ་བོད་པ་
ཚོའི་ཐོག་ནས་བྱེད་སྤངས་ཡག་པོ་ཞིག་མ་བྱུང་ན། ལྷག་བསམ་ལ་སྤྱོད་མེད་ཀྱང་
བྱེད་སྤངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་མཐོང་རྩལ་མི་མཛོམ་པ་བྱུང་ནས་བོད་ནང་ཁུལ་གྱི་མི་

དམངས་ཚོ་མམ་དང་། སེམས་ཀྱགས་ཆག་གཞིར་སོང་ན་མི་འགྲིག་ས། ཡང་
བོད་ནང་གི་གནས་ཚུལ་གྱིས་རྒྱུན་པས་འདི་ཁུལ་གྱི་བསམ་སློབ་འཕར་ཆག་གི་འགྱུར་བ་
འགོ་བ་དེ་འདྲ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་ཡིན་དུས། བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་གཞིས་ལུས་
མི་དམངས་ཚོ་ཏ་ལས་པའི་སེམས་ཀྱགས་ཡོད་ལང་རང་ཚོ་བཅན་བྱོལ་བ་ཚོས་ཀྱང་
ད་བར་དུར་ཐག་བྱས་ཡོད།

ད་དུང་ཡང་ང་ཚོས་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ལ་གདོང་ལེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་
ནི་རྒྱ་མཚན་དང་གཟི་བུ་དང་ལྷན་པ་ཞིག་ཡིན། རྒྱ་གས་གཅིག་ནས་ངས་དྲག་ཏུ་
བརྗོད་པ་བཞིན་ང་ཚོའི་མི་ཐོག་འདི་ཤིན་ཏུ་ཐབས་སྤྱོད་པོ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། ང་རང་
སྤྱིར་ལ་ཆ་བཞག་ན་དུས་ཚོད་སྤྲུག་ཤོས་ཤིག་གི་སྐབས་ལ་སྐྱེས་པ་རེད། ཡིན་ན་
ཡང་རྒྱ་གས་གཞན་ཞིག་ནས་བསམ་སློབ་བཏང་ན། མིའི་མི་ཚའི་དགོས་དོན་སྤྱིར་
པོ་ལས་ཀ་ཞིག་བྱེད་དགོས་པ་དེ་དོན་མན་ལྷན་པ་ཞིག་བྱེད་ཐུབ་ན་མི་ཚའི་སྤྱིར་དོན་
ཚང་བ་རེད། དུས་ཚོད་བཟང་པོའི་འོག་མི་ཚེ་སོས་དལ་དུ་འཁྲུལ་བ་དེར་བསམ་
སློབ་བཏང་ན་མི་ཚེ་རྩལ་ཐོས་བཏང་བ་རང་རེད། དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་འབྱུང་སྐབས་
སྤྱིས་པའི་མི་ལུས་འདིས་གོ་བཅད་དེ་མི་ཚེ་དོན་དང་ལྷན་པ་ཞིག་བྱེད་ཐུབ་ན། མི་
ལུས་ཐོབ་པའི་གོ་ཚོད་པ་རེད། སྐབས་རེ་བསམ་སློབ་གཏོང་སྐབས་ཆག་གོ་ཐབས་
དུག་རེད་སྤྱིར་ནས་སེམས་སྤྱོད་པོ་ཡོང་གི་འདུག

མི་ཐོག་གོང་མས་སྤྱི་པའི་ལས་ཀ་མི་ཐོག་ནས་མི་ཐོག་འཐུས་ཤོར་བའི་འབྲས་
བུ་ཆག་ཆེ་ཉམས་ང་ཚང་མ་ང་ཚོའི་མི་ཐོག་འདིར་སྤྱིན་པ་རེད། བོད་ནང་ཆ་
བཞག་ན་གདོང་བཞིག་ཉམས་ཆག་བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པ་ཞིག་བྱུང་བཅས་བོད་ཀྱི་
མི་རབས་ཀྱི་ནང་ནས་ང་ཚོའི་མི་ཐོག་འདི་ཐབས་སྤྱོད་ཤོས་དང་། ཞག་ཤོས། ལྷག་
ཤོས་བཅས་ཆགས་པ་རེད། དེར་རྒྱ་གས་གཞན་ནས་བསམ་སློབ་བཏང་ན་གཟི་བུ་དང་
ཡིན། ང་ཚོ་བྱས་རྗེས་འཛོག་མཁན་གྱི་མི་ཐོག་ཅིག་ཆགས་ཡོད། ཚང་མས་
དཀའ་ངལ་དང་འགལ་རྒྱུན་རྣམས་སེམས་ཀྱགས་ཆག་གཞིའི་རྒྱ་རྒྱུན་ལ་མ་བཏང་བར།
སེམས་ཀྱགས་གོང་ནས་གོང་དུ་འབྲེལ་བཞག་སུ་རྒྱུན་དམ་གྲོགས་སུ་འཁྲེར་ཐུབ་པ་ཞིག་

བྱེད་ཐུབ་ན་ཡག་པོ་རེད། དེ་ལྟར་བྱེད་ཐུབ་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན། གཞི་ནས་མིའི་
གཤེས་ཀ་ལ་ཁ་ཆག་སྒྲ་རལ་གྱི་སྒྱིད་སྒྱུག་མང་པོ་ཞིག་སྤོང་ན་མི་དེ་མཁའ་གསལ་སྤུ་འགྲོ་
བ་དང་། མི་སོས་དལ་ངང་སྒྱིད་ལང་ཤོར་བ་ཞིག་ཡིན་ན་དཀའ་ལས་རྒྱག་མི་
ཐུབ་མཁན་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། ང་ཚོ་ནི་དཀའ་ངལ་མང་པོའི་ནང་འཆར་ཡོངས་
བྱས་པའི་མི་རབས་ཤིག་ཡིན་པས། བསམ་སྒོ་ཡག་པོ་གཏོང་ཤེས་ན་མིའི་རྣམས་པ་
གཞི་ནས་གསལ་ཐུབ་པའི་ཆ་རྒྱུན་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡིན་དུས། ཆང་མས་སྒྲིང་ལ་
རུས་པ་བརྟུག་སྟེ་དུར་ཐག་བྱེད་དགོས།

པོད་ནང་གི་རྒྱ་ཆེའི་མི་དམངས་ལུས་སྒོག་འབེན་ལ་བརྟུགས་ནས་དཀའ་ལས་རྒྱག་
མཁན་དེ་རྣམས་ལ་ང་ཚོས་ཉལ་དུ་རྗེས་བྱེད་དགོས། དེ་ཡང་ཚོས་ཀྱི་ལས་
རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་བསམ་སྒོའི་ཐོག་ནས་སྒོམ་ལམ་རྒྱག་དགོས་པ་དང་། ཉེན་རིའི་ཁ་
འདོན་དག་སྒྲོར་མ་ཁི་ཆེག་གཅིག་ལས་མེད་ཀྱང་ཁོང་ཚོའི་ཆེད་དུ་བརྗོད་ནས་སྒོམ་
ལམ་རྒྱག་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། ད་ལྟའི་དུས་ཚོད་འདིར་སྤྱི་རྒྱལ་བ་མང་པོས་
པོད་པའི་གནས་ཚུལ་རིམ་པས་གསལ་པོ་རྟོགས་ཏེ་པོད་པའི་འབྲུག་ཚོད་འདི་དྲང་བདེན་
ཡིན་པ་དང་། པོད་པ་ཚོ་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོའི་ནང་རྒྱུང་བའི་དངོས་ཡོད་གནས་
ཚུལ་མཐོང་ནས་པོད་པར་གཙོ་བོ་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་ཆེན་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཁོང་ཚོས་
པོད་པར་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱས་ཏེ་ཁོང་ཚོར་དམིགས་བསལ་གྱི་ཁྲི་ཐན་ཡོང་རྒྱུ་གང་ཡང་མེད།
ད་དུང་རྒྱ་མིར་བརྟུན་ན་ཁྲི་བཟང་དེ་བས་ཆེ་བ་ཡོད། མི་རྣམས་མི་རིགས་དང་།
མོམས་གཤིས། ཤེས་རིག་ཚོས་ལུགས་བཅས་མི་འདྲ་བ་ཡོད་ན་ཡང་། མིའི་
བརྗེ་བ་ཞེས་པ་འདི་མི་ཆང་མར་ཡོད།

བརྗེ་བའི་བསམ་པའི་ཐོག་ནས་ཉམ་ཐག་གཅིག་ལ་གཅིག་གིས་རོགས་པ་བྱ་རྒྱུ་
དེ་མིའི་གཤིས་ཀ་ཡིན། གཤིས་ཀ་དེ་ནི་མིའི་རིགས་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་བའི་མང་གཞི་
ཡིན་པ་དང་། བརྗེ་བ་ནི་བདེ་སྒྱིད་ཀྱི་ཚ་བ་ཡིན་སྟེ་སྤྲུལ་མ་འོངས་པའི་ཡར་རྒྱས་
ཀྱི་མང་གཞི་ཆགས་ཡོད། འདྲམ་སྒྲིང་ཐོག་སྒྲུག་བརྒྱུ་བྱུང་བ་ནི་བརྗེ་བས་མོངས་
པའི་རྟོགས་གསལ་པོ་ཡིན་པ་དང་། འདྲམ་སྒྲིང་ཐོག་གི་བདེ་སྒྱིད་ནི་བརྗེ་བར་བརྟེན་

ནས་བྱུང་བའི་རྟོགས་མཚན་གསལ་པོ་ཡོད།
ང་ཚོ་ད་ལྟའི་མི་ཐོག་འདི་རྒྱུན་རྒྱུ་འདྲིང་བའི་སྐབས་ལ་མིའི་གཙོ་བོ་བརྟེན་
ནས་རོགས་རམ་བྱེད་མཁན་དེ་ཚོ་གིན་དུ་ཚ་ཆེན་ཡིན། ང་ཚོ་པོད་པས་ཁོང་ཚོར་
རྒྱ་དངོས་པོའི་ཐན་རྒྱར་བྱེད་དགོས་མེད་ལ། བྱེད་ཐུབ་ཡས་ཀྱང་མེད། འོན་
ཀྱང་ཁོང་ཚོའི་བརྒྱན་རྣམས་རྗེས་སུ་བྱ་རྒྱུ་དེ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་རེད། ད་
དུང་གལ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ལ་ང་ཚོ་པོད་པའི་བདེན་དོན་སྤྱི་རྒྱལ་ཁག་ལ་གསལ་བཤད་བྱ་
རྒྱུ་དེ་སྐབས་ཀྱི་ལས་འགན་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན། ན་ནིང་ནས་སྐད་ཆ་བྱུང་བ་བཞིན་
དེ་སྤྲོ་ཐན་ཆད་ང་ཚོས་སྒྱིད་སྒྱུག་གང་འདྲ་ཞིག་བྱུངས་པ་དང་། པོད་ནང་གཏོར་
བཞིག་མནར་གཅོད་ཀྱི་སྒྲུག་བརྒྱུ་གང་དང་གང་བྱུང་བ་རྣམས་པོད་ཡིག་ཐོག་ལོ་རྒྱུས་
གང་མང་འགོད་ཐབས་བྱ་རྒྱུ་གིན་དུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག ད་ལྟ་སོ་སོའི་མི་ཆེའི་
ནང་ལོ་རྒྱུས་བྱུང་མ་ཐག་ཡིན་ཅང་ཤོད་རིན་དང་འབྲེ་རིན་མེད་པའི་བཟོ་ཞིག་མཐོང་
གི་ཡོད་ཀྱང་། ལོ་གཅིག་སོང་གཉིས་སོང་གིས་གནས་ཚུལ་ཤེས་མཁན་གྱི་མི་རི་
ཉུང་དུ་སོང་སྟེ་ཐ་མདའི་དུས་དེ་འདྲ་བྱུང་བ་རེད་ཅེས་རགས་རིམ་ཤོད་རྒྱུ་ཡོད་ཅེས་
ཞིག་མ་གཏོགས་ཞིབ་ཏུ་བཞུགས་པའི་གནས་ཚུལ་སྤུ་ལའང་བཤད་རྒྱུ་མེད་པ་ཞིག་ཆགས་རྒྱུའི་ཉེན་
ཁ་ཆེན་པོ་འདུག བྱས་ཅང་པོད་མི་ནང་ཁྲུལ་ནས་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཐོག་ལ་བཞག་རྒྱུ་
གལ་ཆེན་པོ་ཡིན།

དེ་བཞིན་སྤྱི་ཁག་ལ་པོད་པའི་བདེན་དོན་གནས་ཚུལ་བཤད་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་
པས་པོད་ཀྱི་པ་སྒྲོལ་ཅི། པོད་མི་སྤྱིར་སོ་སོའི་དོས་ནས་ཀྱང་ཚོང་དང་། ལྷ་
སྒོར། གཉེན་འབྲས་སོགས་སུ་འགྲོ་སྐབས་པོད་པའི་བདེན་དོན་ཤོད་དགོས། ང་
ཚོ་པོད་པས་རྒྱ་ལ་མི་དགའ་བ་དང་དོ་རྒྱལ་བྱེད་ཀྱི་མེད། གལ་ཏེ་པོད་པས་རྒྱ་
ནག་གི་ཡུལ་དུ་སྤྱིན་ནས་ཁོང་ཚོར་བརྟུན་བརྟེན་བྱས་པ་ཡིན་ན། དངོས་གནས་རྒྱ་
མི་རིགས་དང་རྒྱ་ནག་ལ་དོ་རྒྱལ་བྱས་པ་རེད། ང་ཚོས་དེ་འདྲ་བྱེད་ཀྱི་མེད། པོད་
པའི་རྟོགས་བསམ་ཡིན་ན་འདྲ་འདྲ། མ་འདྲོན་པ་ཡིན་ན་འདྲ་འདྲ། གང་ལྟར་སོ་
སོའི་ལུང་པའི་ནང་ཁ་ཁྲུལ་མིའི་སྤོད་སྐབས། རྒྱ་མི་རྒྱུར་ཡོང་ནས་སྤོད་བཟོད་

མི་བདེ་བ་བཟོས་ཏེ་གཏོར་བཤིག་བཏང་བ་དང་། ཡང་ཁོང་ཚོས་སྤྱོད་གཅིག་གིས་
ནས་ཡར་རྒྱས་སྤྲོད་བཏང་བ་དེ་ཚོ་མིག་ལ་བརྟན་ཏེ། སྤྱོད་གཅིག་གིས་ནས་
ངོ་མའི་ལག་ལེན་ཐོག་བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་གཏོར་བཤིག་བཏང་ཡོད། དེ་
འདྲ་བུས་ཙང་ང་ཚོས་སྐད་བརྒྱབ་པ་རེད། སྐད་བརྒྱབ་པ་དེ་རྒྱ་མི་ལ་ངོ་ཚོལ་
བྱས་པ་མ་རེད། དུད་འགྲོ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་དུང་རྟེན་གྱི་བཏང་ན་སྐད་བརྒྱབ་པ་ཚོས་ཉིད་
རེད། ང་ཚོ་ནི་མི་ཡིན་ལྟ་བུ་ལྟར་དུང་རྟེན་གྱི་བཏང་ན་སྐད་བརྒྱབ་པ་ཚོས་ཉིད་
རེད། ང་ཚོས་སྐད་བརྒྱབ་པ་མ་གཏོགས་རྒྱ་མི་ལ་ངོ་ཚོལ་བྱེད་ཀྱི་མེད།

ང་རང་ཚོ་བོད་པའི་བདེན་དོན་རྒྱ་མི་སྤྲོད་ཞིག་ལ་ཡིན་ཀྱང་དེས་པར་གསལ་
བཤད་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། དེར་བརྟེན་བར་ལམ་ནས་བོད་པའི་བདེན་དོན་
གནས་ཚུལ་ནམས་རྒྱ་ཡིག་ཐོག་ཐོན་པ་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག་པའོ་ཡོད། དེང་
སང་རྒྱ་ནག་ནང་གསར་འགྱུར་དང་དྲང་བདེན་ཡོང་བ་དང་། གཟུ་བོར་གནས་པའི་
གསར་འགྱུར་འཕྲལ་འཕྲལ་ཐོན་ཐུབ་པ། ཅུ་བའི་མི་དམངས་ཀྱི་རང་དབང་ཆེ་
རུ་གཏོང་དགོས་པའི་ལས་འགུལ་མང་པོ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད། བྱས་ཙང་ང་རང་
ཚོ་བོད་པའི་བདེན་དོན་རྒྱ་ཡིག་ཐོག་གང་མང་ཐོན་ཐུབ་པའི་རྒྱ་ཆ་ལག་པོ་ཞིག་བྱ་རྒྱུ་
ལྡན་ཐུབ་ན། རིམ་པས་དངོས་ལུགས་བརྒྱུད་གསུམ་ནས་རྒྱ་མི་རིགས་ཀྱི་ཁྲོད་དུ་
བོད་པའི་བདེན་དོན་འདི་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་པ་ངོ་སྟོན་གསལ་པོ་བྱེད་ཐུབ་པའི་གོ་སྐབས་
འདི་བཟང་འདི་བཟང་དུ་འགྲོ་གི་འདུག་པ་དེ་ནི་མིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན།

དོན་ཆེན་བཞི་པ། བོད་རྒྱལ་དབང་སྐད་ཆ་ཤོད་རྒྱལ་གནས་ལྟངས་སྐོར། རྒྱ་
མི་དང་། བོད་པ་ཞིག་ཤོད་སྐབས་གཙོ་བོ་སྟོབས་ལུགས་དང་། དེ་མིན་ངོ་ཆ་
ཁྲེལ་གཞུང་ཆེ་ཆུང་སོགས་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་ང་ཚོས་རྒྱ་མི་ལ་གདོང་
ལེན་བྱ་རྒྱུ་དེ་དགའ་ངལ་དང་རྩོག་ཏུ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན། ང་ཚོས་གྱི་མེ་མདའ་བརྟེན་
ནས་རྒྱ་མི་ལ་ཁ་གཏད་གཙོག་རྒྱུ་དེ་མི་འདུག་སྐབས་འཕྲལ་ལེལ་སྟོ་ཁ་ཚེམ་པོ་ཞིག་
ཉན་ཉན་ཡོང་གི་ཡོད་ན་ཡང་། དེ་ནི་རྒྱ་མཚན་ཉོག་དཔྱད་མ་བྱས་པར་འདུག་
པའི་གནས་ཚུལ་འོག་རང་བཞིན་བསམ་སྟོར་ངར་ག་སྐབས་པའི་བསམ་སྟོ་ཞིག་རེད།

གཅིག་ནས་འང་མ་སྐྱིད་ཐོག་བོད་པར་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་མཁན་མི་ཁག་གཅིག་གིས་
བོད་པར་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་དགོས་པའི་དམིགས་བསལ་རྒྱ་མཚན་གཅིག་བོད་པས་འཆོ་མེད་
ཞི་བའི་ཐབས་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་དབང་ཚོད་ལེན་བྱེད་པ་འདི་ངོ་མཚར་ཆེན་པོ་
རེད་ཤོད་པ་དང་། རང་དབང་ཚོད་ལེན་བྱེད་མཁན་གྱི་ལུང་པ་དང་མི་རིགས་
མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པའི་ནང་། མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཆོ་མེད་ཞི་བའི་ཐབས་ལམ་བརྒྱུད་
དེ་ཚོད་ལེན་བྱེད་པའི་བོད་པའི་གནས་ཚུལ་འདི་དམིགས་བསལ་ཅན་ཞིག་ཆགས་ཡོད་
དུས། དེ་ནི་ངོ་མཚར་སྤྱོད་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ལྷག་པོ་བྱས་ཐོན་ཐུབ་པ་
ཞིག་དེས་པར་དུ་ཡོང་དགོས། དེ་ལྟར་བྱུང་ན་འང་མ་སྐྱིད་སྤྱི་ལ་མན་རྒྱུ་རེད་ཅེས་
དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་བོད་པར་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། བྱས་ཙང་ང་ཚོས་མཐའ་གཅིག་
ཏུ་འཆོ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐག་གཅོད་བྱ་རྒྱུ་མིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན།

གཉིས་ནས་ང་ཚོས་དག་པོའི་ལམ་ལ་བསྐྱོད་ན་རྒྱ་མི་ཚོ་བྱེད་བདེ་པོ་ཡོང་གི་རེད།
དཔེར་ན། དེས་ལྷ་སར་གནས་ཚུལ་བྱུང་སྐབས་རྒྱ་མིའི་ཚགས་པར་ནང་ནས་
པ་ག་རེ་བརྟན་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། ཀྱག་རྒྱན་གྲལ་བསྐྱེགས་ནས་བོད་པས་མེ་མདའ་
བོད་སྟོན་བྱས་བྱུང་ཟེར་བ་དང་། བོད་པའི་ནང་མེ་མདའ་ཡོད་པ་མང་པོ་འདུག་
ཟེར་བ། ཟེ་ཁང་དང་ཁྲོམ་རུ་གཏོར་བཤིག་གཏོང་གི་འདུག་ཟེར་བ་སོགས་འཆོ་
བའི་ནམ་པ་ལྟགས་ཚུལ་རྒྱན་བཟོ་རྒྱུ་ཆད་གྲལ་བསྐྱེགས་ནས་རྒྱ་མཚན་བཤོད་དེ་དག་
པོའི་སྲིམས་གཞི་ལག་ལེན་བརྟེན་པ་ཡིན་ཤོད་ཀྱི་འདུག དེ་ལྟར་གནས་ཚུལ་མང་
པོ་རེད། མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཆོ་མེད་ཞི་བའི་ཐོག་བསྐྱོད་ན། དེ་ལ་ལམ་སང་མེ་
མདའ་བེད་སྟོན་བྱ་རྒྱུ་མིན་ཏུ་ཁག་པོ་ཡིན་པ་གསལ་པོ་རེད། དེར་བརྟེན་བོད་པས་
དག་པོའི་ཐོག་བསྐྱོད་ན་དེ་ལ་རྒྱ་མིས་ལན་སྟོག་རྒྱུ་ལས་སྤོ་རེད། བོད་པས་
མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཆོ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་དང་། རྒྱ་མཚན་རྒྱན་པའི་ཐོག་བསྐྱོད་
ན། གཞན་དག་མ་བྱུང་རུང་རྒྱ་མི་ཁ་སྐྱོངས་པོ་ཞིག་བཟོ་ཐུབ་ཀྱི་རེད། དེ་
ལྟར་ལུ་མཐུད་དུ་མཚོད་རྒྱུགས་བསྐྱེད་ཐུབ་ན་ཉན་ཉན་མིའི་བསམ་སྟོར་འགྱུར་བ་
གཏོང་ཐུབ་རྒྱུའི་རེ་བ་ཡོད། ང་ཚོས་འཆོ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་ལ་བརྟེན་ཆེ་ང་ཚོར་

ལྷ་མཚན་ལྷན་པས་སློབས་པ་བྱེད་ཚོག་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་དྲག་པོའི་ཚོག་བསྐྱོད་
ན་ང་ཚོར་སློབས་པ་རྙེད་ལྷ་ཁག་པོ་ཡིན། དེས་གཞིའི་ལག་ལེན་ཚོག་ནས་བཤད་
ན། མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཚོ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་ལ་བརྟེན་ལྷ་འདི་ལས་གཞན་གྱི་འགྲོ་
ལམ་མེད་པའི་བརྗོད་ཞིག་ཡོད།

འཚོ་མེད་ཞི་བའི་ཐོག་བསྐྱོད་ལྷ་ཡིན་ན། མི་དང་མིའི་དབར་འབྲེལ་བ་བརྗོད་
ལྷ་གལ་ཚེན་པོ་ཡིན། མི་དང་མི་གདོང་ཐུག་ནས་སྐད་ཆ་ཤོད་དགོས་ན་གཉིས་ལོ་
ཞིག་ཨེ་ཡོང་མི་ཡོང་བལྟ་དགོས་པ་ལས། སློབས་གཅིག་གི་འདོད་པ་ཁོ་ནའི་ཐོག་
ནས་མིའི་འབྲེལ་བ་བརྗོད་མི་ཐུབ། དེར་བརྟེན་ངས་དབུ་མའི་ལམ་ཞིག་བརྟོན་པ་
ཡིན། ལྷ་སློབས་ནས་ཁ་བྲལ་གཏོང་གི་འདུག་ཟེར་གྱི་ཡོད་ཅིང་། ང་ཚོས་རང་
བཙན་ཞེས་ལྷ་ནག་དང་ཅ་བ་ནས་ཐ་དད་གྱི་ཁ་བྲལ་བ་ཞིག་ཀྱང་མིན་པར་ལྷ་ནག་དང་
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འབྲེལ་བ་ཞིག་ཡོད་པའི་ཐོག་ནས་ལྷ་ནག་དང་མཉམ་དུ་སྡོད་ལྷ་
ཡོད་པ་དང་། ཡང་བོད་ནང་གི་སྲིད་དབང་ཆ་ཚང་ལྷ་མིས་སྐྱུར་བ་ཞིག་ཀྱང་མིན་
པ། དེ་འདྲའི་དབུ་མའི་ལམ་ཞིག་བཙལ་བྱུ་བ་ན་བསམས་ནས་བར་ལམ་བསམ་ཚུལ་
བརྟོན་པ་ཡིན།

ལྷ་མཚན་ལྷག་པར་ཅན་ཞིག་ལ། ང་ཚོས་འདིར་རང་བཙན་གྱི་ཐོབ་ཐང་ཚོད་
ལེན་ཚེད་གལ་སྲིད་དུས་ཚོད་བསྐྱུག་དགོས་ལྷ་དང་ན་མི་ཐོག་ནས་མི་ཐོག་བསྐྱུག་ཚོག་
ཀྱང་། བོད་ནང་ལྷ་མི་ཡོང་བ་དེ་ལོ་རེ་ནས་ལོ་རེ་མང་དུ་འགྲོ་བ་ལས་དེས་སྐྱུག་
གི་མི་འདུག ད་ལྟ་བོད་ནང་ལྷ་མི་འཕོར་ཚེན་ཡོང་བ་ཞིན་པ་དེ་ལྟར་སྲུ་མཐུད་ཡོང་
ན། ལོ་ཁ་གསུམ་ནང་བོད་ཡུལ་ལྷ་ཡུལ་རོ་མ་ཞིག་ལ་འགྱུར་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ཚེན་པོ་འདུག
དེ་ལྟའི་གནས་ཚུལ་ང་ཉེན་འོག་སློབས་གང་ས་ནས་བསམ་ཚོད་ཞིག་མ་བཏང་ན་ཐབས་
མེད་པའི་གནས་ཚུལ་ཆགས་ཏེ་བར་ལམ་ངས་བསམ་ཚུལ་གྲོས་འགོ་བརྟོན་པ་ཡིན། དེ་
ལ་སྐྱུར་འཇམ་སྐྱིང་ཐོག་མཐོང་ཚུལ་གང་ཞིག་ཡོང་དང་། གནས་ཚུལ་དེའི་འོག་
ནས་ལྷ་ནག་གཞུང་དང་གྲོས་མཐུན་ཞིག་ཨེ་ཡོང་བལྟ་བའི་དོན་ལ་ལྷ་གཞུང་དང་ཐད་
ཀར་གོ་བསྐྱུར་གྱི་གྲོས་མོལ་བྱེད་གྱི་ཡིན་ཟེར་བའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། དེའི་

སྐྱོར་ཞིབ་ཕྲ་དེས་བཀའ་གསུམ་ཤོད་གྱི་རེད། ངས་དམིགས་བསམ་ཤོད་དགོས་
དོན་མི་འདུག ད་ལྟའི་དངོས་ཡོད་གནས་སྐབས་རྣམས་བྱིད་ཚོས་དོགས་རྗེས་བསམ་
ཚུལ་དགོ་སློབ་གནས་ཚུལ་གང་ཡོད་པ་རྣམས་དེས་པར་དུ་ཤོད་དགོས་པ་དང་ཚང་མས་
མ་ལན་མ་འགྲོད་གྱི་སྐད་ཆ་སྐྱབས་བཤད་མང་ཚམ་བྱེད་ཐུབ་ན་རྗེས་སུ་འགྲོད་པ་མེད།
ངའི་གྲོས་འགོ་འདི་ང་རང་བོད་ལྷ་ཚེའི་མི་དམངས་ཀྱི་རང་དབང་ལྷན་པའི་གཏམ་བཤོད་
པ་ཞིག་གི་འདུ་ཤེས་ངོས་འཛིན་ཐོག་ནས་བརྟོན་པ་ཡིན་ཀྱང་། ཐ་མའི་ཐག་གཅོད་
གྱི་དབང་ཆ་བོད་ལྷ་ཚེའི་མི་དམངས་ཀྱི་ལག་ཏུ་ཡོད་པས་ཁོང་ཚོའི་འདོད་པ་གཞིར་
བཟུང་ཐག་གཅོད་བྱེད་ལྷ་ལས། ང་མི་གཅིག་གིས་བཀུ་ཁ་གཅིག་གཅོད་བྱས་
ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཐུབ་གྱི་མ་རེད་ཅེས་བཤད་ཡོད། གནས་ཚུལ་རོ་མ་ཡང་དེ་
ཡིན། ད་ལྟ་ག་རེ་ཡིན་ཀྱང་བསམ་ཚོད་གཏོང་ས་ཞིག་ཡོད།

དོན་ཚན་ལ། བར་ལམ་ངོས་ནས་སྐྱེན་ཆད་བོད་ནང་དམངས་གཙོའི་
གཞུང་འཛུགས་སྐབས་ངས་དེའི་འགན་འཁུར་མཁན་བྱེད་གྱི་མིན་ཞེས་གསལ་པོར་ཚིག་
ཐག་བཙད་ནས་བཤད་ཡོད། དེ་ལྟར་ཤོད་དགོས་པའི་ལྷ་མཚན་གཅིག་ནི། ངས་
གཞུང་གི་འགོ་བྱིད་དེ་བསྐྱེད་ན་འབྲལ་སྐྱེད་གི་ཆ་ནས་བོད་པ་ཚོ་སེམས་སྐྱིད་ཅིང་སློ་
བདེ་བ་སོགས་ཚང་མ་དོག་ལ་སྐྱེལ་བའི་དགོ་མཚན་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་ཀྱང་། ཐུགས་
རྒྱུང་རིང་པོའི་ཆ་ནས་ངས་འགོ་བྱིད་དེ་བསྐྱེད་ན་སྐྱུར་བཏང་མི་མང་པོས་ད་ཅིང་གི་
བཟང་པོ་སློབ་འགྲེལ་བྱེད་གྱི་ཡོད་ལྟེན། མི་སྐར་སོ་སོའི་བསམ་ཚུལ་དང་རྣམ་
དཔྱད་འདུ་མིན་དེ་ཚོ་འདོན་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཐད་འགོག་ཀྱི་ཆ་ཆགས་གྱི་ཡོད་པ་མཐོང་
ནས། དམངས་གཙོ་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཞིག་ཡོང་བའི་དོན་ལ་མི་སྐར་སོ་སོས་
སེམས་ཁུར་བྱངས་ནས་བསམ་ཚུལ་གང་ཡོད་པ་རྣམས་བརྟོན་ཏེ་གོ་བསྐྱུར་དང་། ཞིབ་
འཇུག་བྱས་ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་ལྷ་ཡོད་པ་ཞིག་དགོས། ངས་འགོ་བྱིད་པ་ཡིན་
ན་ཐུགས་རྒྱུང་རིང་པོའི་ཆ་ནས་དེ་ལྟར་འགྲོ་བའི་བརྗོད་ཞིག་མཐོང་གི་འདུག གནས་
ཚུལ་དེའི་ཆ་ནས་མ་འོངས་པར་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་འགྱུར་བ་འགྲོ་སྐབས་ང་འགོ་བྱིད་
ནང་སྡོད་གྱི་མིན་ཞེས་ཤོད་པའི་ལྷ་མཚན་གཅིག་དེ་ཡིན།

ལྷ་མཚན་གཉིས་པ། ང་ཚོ་ཉན་ཉན་མ་འོངས་པར་སོ་སོའི་ལུང་པ་བོད་དུ་
ལོག་ཀྱི་དུས་ཚོད་གར་སྐབས་བོད་ལུང་པ་ནི་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཁར། གཅིག་
གིས་གཅིག་ལ་འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་དགོས་པའི་དགོས་མཁོ་ཆ་རྒྱན་འཛུགས་པོ་མེད།

དཔེར་ན། ཨ་མདོ་དང་། ཁམས། དབུས་གཙང་། རྩོད་མངའ་
རིས་དང་བཅས་པའི་ཡས་མས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་རྒྱང་རྒྱང་རེད། རྩོགས་གཞན་ཞིག་
ནས་དེ་ལྟ་རྒྱ་མི་གུང་ཁྲན་མ་ཡོང་གོང་བོད་རིགས་དུ་མ་བུ་ཁ་གསུ་རྩེའི་ཁོངས་སུ་
ཡོད། དཔེར་ན། ང་རང་སྐྱེས་སའི་ས་ཁུལ་ལ་ཆ་བཞག་ན་དེ་འདྲ་རེད། གནས་
རྒྱལ་དེ་འདྲའི་འོག་མ་འོངས་པར་ང་ཚོའི་བོད་འདི་གཅིག་བརྒྱུལ་ཆགས་སྐབས་དཀའ་
ངལ་མང་པོ་ཞིག་ཉན་ཉན་ཡོང་སྲིད། དེ་འདྲའི་སྐབས་མན་རྒྱན་ཚོང་མས་སྤྱི་
མོས་ཡོད་པའི་མི་རྩུར་གསལ་ཞིག་ཡོད་ན། དེས་བསྐྱབ་བྱ་བརྒྱབ་སྟེ་བར་འདུམ་
བྱེད་རྒྱ་སོགས་ལ་ཕན་ཐོགས་ཉན་ཉན་ཡོང་གི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག དེར་བརྟེན་
ངས་བོད་གཞུང་གི་འགོ་བྱིད་ནང་མ་བཟུང་པར་ང་རང་དགེ་སྤོང་ཐབས་ཆག་ཅིག་རྩུར་
བསལ་དུ་བཟུང་ན་སྤྱི་མོས་ཞི་ཡོད་པ་རེད། རྒྱ་མི་དོན་དགོས་ས་ཞིག་ལ་ངས་རྩ་
ཅི་རྒྱག་མཁན་དང་། འདུམ་གཏོང་མཁན་བྱས་ཏེ་ཆེ་ས་དང་། འགག་དོགས་
ཞིག་ལ་ཐུག་དུས་ཕན་ཐོགས་ཀྱི་ཞབས་འདེགས་བསྐྱབ་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡོང་གི་རེད་སྙམ་
པའི་བསམ་རྒྱུ་ཡོང་གི་འདུག

ལྷ་མཚན་གསུམ་པ། འདོད་ཀྱང་རུང་མ་འདོད་ཀྱང་རུང་སྐྱེས་པའི་ཐ་མ་འཆི་
རྒྱ་རེད། ད་ཆ་ལོ་ལྔ་བརྒྱུ་ད་ཀྱང་སྐྱེས་ཚར་སོང་། མི་ལུས་རྒྱངས་
ནས་ལོ་དེ་འདྲ་ཞིག་སོང་། བཅན་ཕྱོལ་བ་བྱས་ནས་ལོ་སྐྱེས་རྒྱ་འཕྲོ་གི་ཡོད། ད་
དུང་ལོ་སྐྱེས་རྒྱ་སོང་ན་ང་རང་ལོ་བརྒྱད་རྒྱ་བྱ་གྲངས་ནང་སྐྱེས་ཀྱི་རེད། བྱས་
ཅང་བསམ་སྐྱོ་བཏང་ནས་བྱ་སྤྱིག་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་མིག་
བརྒྱུ་པའི་ཉིན་མོ་བོད་རྒྱ་པའི་རྒྱིག་འཇུགས་ཀྱི་མོ་རིམ་དེ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཡོད་
མེད་ལ་མ་རྩོལ་པར་སྤྲ་ཐག་ཐག་ཡོད་པ་ཞིག་བཟོ་དགོས། དེ་འདྲའི་ཆ་ནས་རྩོན་
མ་ནས་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཡོད་མེད་ཁྱད་པར་མེད་པ་ཞིག་རྒྱར་རྩོགས་སྤྱིག་འཇུགས་

ཀྱི་ཆ་ནས་འགན་ཆ་ཚོང་འབྲེར་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱེད་དགོས་ཞེས་བཤད་ཡོད། ང་རང་
མ་གཤིས་མོན་པའི་རིང་འདིར་བོད་པའི་རྒྱིག་འཇུགས་འདི་དངོས་གནས་དམངས་གཙོ་
མཚན་ཉིད་ཚོང་ཞིང་རང་མགོ་བོན་ནས་འགན་ཆ་ཚོང་འབྲེར་ཐུབ་པའི་རྒྱིག་འཇུགས་
ཤིག་ཆགས་ན། ང་རང་རི་སྲིད་གསོན་པའི་རིང་ལ་བོད་རྒྱ་པའི་ཞབས་འདེགས་
སྐྱབ་མཁན་གྱི་མི་ཞིག་ཡོང་པ་ཡིན་པས། ག་དུས་དགོས་མཁོ་ཡོད་པ་དང་། ག་
དུས་ཕན་ཐོགས་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་བྱུང་ན་ང་ཡོད་པ་རེད། དེ་འདྲའི་ཆ་ནས་བསམ་
སྐྱོ་ཞིག་གཏོང་དགོས་ཀྱི་འདུག་ཤོད་པའི་ལྷ་མཚན་གཅིག་དེ་ཡིན།

ལྷ་མཚན་བཞི་པ། ང་རང་སྤྱི་དོས་ནས་མདུན་མ་རྒྱན་དེ་ཁོང་རང་
དབང་འཐབ་ཚོད་བྱེད་དུས་འགན་འབྲེར་མཁན་གཙོ་བོ་ཆགས་ཡོད་པ་དང་། ཐུབ་
འབྲས་སྤྱིན་པའི་སྐབས་ལ་ཁོང་གིས་མི་ཕལ་པ་བྱས་ནས་བཞུགས་པ་རེད། དེ་ལ་
རྩོན་མ་ནས་ངས་ངོ་མཚར་ཆེན་པོ་མཚོང་བུང་། བར་ལམ་གཞུང་འབྲེལ་གསུང་
བཤད་ནང་མ་འོངས་པར་བོད་རང་དབང་བྱུང་སྐབས་ངས་དེའི་ནང་འགན་ལེན་གྱི་མིན་
ཞེས་ཤོད་པའི་ལྷ་མཚན་གཅིག་དེ་ཡིན། དེ་འདྲ་རེད་མ་གཏོགས་ང་སེམས་ལུགས་
ཆག་པ་དང་། ཡང་ན་ངས་རྒྱལ་བ་ཤིག་བརྒྱབ་པའི་བཟོ་དེ་འདྲ་ཙ་བ་ནས་མ་རེད།
དེ་འདྲའི་བསམ་རྒྱུ་ཡོད་སྐབས་ད་རྩ་ལབ་པ་བཞིན་དངོས་ཡོད་གནས་རྒྱལ་གྱི་ཐོག་
ནས་འདོད་མིན་ལ་མ་རྩོལ་པར་དོན་དངོས་རྩོགས་མང་པོ་ནས་དཀའ་ངལ་འཕྲད་ཡོང་
དུས། བསམ་རྒྱུ་དེ་འདྲའི་ཐབས་ཤེས་ཤིག་མ་བྱས་ན་མི་འགྲིགས་པ་ཆགས་སྐབས་
མ་ལན་མ་འབྲོད་པའི་ཐབས་ཤེས་ཤིག་བྱས་པ་རེད།

སྐབས་དེ་དུས་ནས་དེ་བོད་པ་མང་པོ་ཞིག་སྐྱོ་ཕམ་ཡོང་གཞི་ཆགས་རྒྱ་ཡིན་པ་
གསལ་པོ་ཡིན་སྐབས་གསུང་བཤད་ནང་གསལ་པོ་བཀོད་ཡོད། དེ་རྗེས་བོད་ནང་
ནས་སྐྱོ་ཕམ་བྱེད་མཁན་མང་པོ་ཡོང་གི་འདུག་ལ། རང་དབང་ལུང་པའི་ནང་ནས་
ཀྱང་མང་པོ་ཞིག་གིས་སྐྱོ་ཕམ་བྱེད་ཀྱི་འདུག དེ་ནི་ཙ་བ་ནས་ཁག་མེད། མི་
དམངས་ཀྱི་བསམ་རྒྱུ་རང་དབང་རེད། འགྲུབ་མིན་ལ་མ་རྩོལ་པར་བདེན་པའི་
ཐོབ་ཐང་ཚོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། རྒྱར་རྩོགས་འགན་འབྲེར་མཁན་གྱི་དོས་ནས་བདེན་

པའི་ཚོལ་ཐང་ཚོད་དགོས་པ་སྒོམ་མ་དགོས། འོན་ཀྱང་འགྲུབ་ཚོད་ཀྱི་བསམ་སྒོ་
 ཞིག་གཏོང་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། འགྲུབ་ཚོད་ཟེར་བ་འདི་ར་རར་གི་མི་ཚོ་འདིར་
 སོ་སོའི་ལུང་པར་ལོག་ཏུ་བྱུང་ན་བསམ་པའི་རེ་བ་རྒྱུད་རྒྱུད་དེ་འདྲ་ཞིག་ཀྱང་མིན།
 བོད་སྐྱི་ཡོངས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཆེ་མ་ནས་བོད་མི་རིགས་གསོན་དང་འཇིག་གཉིས་ཀྱི་
 མཚམས་ལ་སྐྱེབས་ཡོད་དུས་རྗེས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཞིག་མཐོང་སྟེ་བསམ་ཚུལ་དེ་བཞིན་
 པ་རེད་མ་གཏོགས་ང་ཚོའི་མི་ཚོག་འདིར་གྲུབ་འབྲས་ཚོན་ན་ཚོན་པ་དང་། མ་ཚོན་
 ན་གང་ཡང་བྱུང་མ་སོང་བསམས་ནས་བསམ་སྒོ་བཏང་བ་ཞིག་མ་རེད།

དེ་རིང་དོན་ཚན་གཅིག་བོད་འདོད་བྱུང་། དེ་ནི་འཛམ་གླིང་འདིར་མིའི་
 སྐྱི་ཚོགས་ཡར་ལྗས་འགྲོ་བར་སྐྱི་ཚོགས་ཀྱི་མི་ཡོངས་ནས་ཁུར་གྲངས་ཉེ་རྒྱས་པ་བཞིན་
 ན་སྐྱི་ཚོགས་ཡར་ལྗས་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་དང་། རྒྱན་མོང་གི་ཚོག་ནས་རྒྱས་པ་མ་
 བཞིན་ན་ཡར་ལྗས་འགྲོ་བྱུང་གི་མེད། མིའི་རྒྱལ་དཔྱད་ཆེ་རྒྱུད་གིས་ཚོག་མའི་
 གསར་གཏོད་ནི་མི་ཚང་མ་རྒྱན་མོང་ཚོག་ནས་ཡོང་དགོས་པ་མེད་པར་མི་རེ་རྒྱུད་གི་
 ཚོག་ནས་རྒྱལ་དཔྱད་བཞིན་ནས་གསར་གཏོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེའི་ཚོག་མི་ཚང་
 མས་ཁུར་མཉམ་ལེན་གྱིས་རྒྱས་པ་བཞིན་ཉེ་གཞི་ནས་སྐྱི་ཚོགས་ཡར་ལྗས་དང་། རིག་
 གཞུང་དང་། ཚོས་ལུགས། དཔལ་འབྱོར་སོགས་གང་ཅིའི་ཚོག་ཡར་ལྗས་འགྲོ་
 གི་ཡོད།

རྒྱན་མོང་གི་རྒྱས་པ་འདོན་རྒྱ་ནི་མིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། རྒྱན་མོང་གི་
 རྒྱས་པ་འདོན་པ་ལ། རྒྱན་མོང་གི་འགན་འཁུར་དགོས་པ་དང་། རྒྱན་མོང་གི་
 འགན་འཁུར་བ་ལ་རྒྱན་མོང་གི་ཁེ་ཕན་དང་ཁེ་དབང་ཞིག་དགོས། ཁེ་དབང་ཡོད་
 ན་འགན་སྐྱེབས་པ་དང་། ཁེ་དབང་མེད་ན་འགན་སྐྱེབས་ཀྱི་མ་རེད། དེ་འདྲ་ཡིན་
 དུས་དམངས་གཙོ་བོའི་ཡོད་པ་འདི་སྐྱེབས་ཡོང་གི་ཡོད། དམངས་གཙོ་བོའི་ཡོད་པ་འདི་
 ཆད་སྐྱིད་ཀྱི་ཚོག་ཚོག་ལེད་སྐྱོད་བྱེད་པ་འདི་དུས་སྐྱིས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཡིན་ཅིང་། འོན་
 ཀྱང་རྒྱ་བའི་བསམ་སྒོའི་འབྲེལ་སོ་ལ་སྐྱིར་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཚོས། ཡང་
 ཚོས་ཐོག་པ་ཆེན་པོའི་ཚོས་ནང་དམངས་གཙོ་ཆགས་ཡོད། དེར་བརྟེན་ནང་པ་

སངས་རྒྱས་པའི་ཚོས་ལ་གོ་བ་ཆགས་པའི་མི་ཞིག་གིས་སྐྱི་ཚོགས་ཡར་ལྗས་དང་འབྲེལ་
 ཉེ་བསམ་སྒོ་ཞིག་བཏང་བ་ཡིན་ན། དེའི་རྒྱ་བ་དང་སྐྱོ་ལ་དམངས་གཙོ་བོའི་ཡོད་པ་འདི་
 མིན་ཏུ་འབྲད་པོ་ཞིག་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱོ་ལ་འཆར་བ་ཞིག་ཆགས་ཡོད།

གཉིས་ནས་ང་ཚོ་བོད་པའི་གནས་ཚུལ་གྱི་ཚོག་ལ། ང་ཚོས་རྒྱ་མིར་བོད་
 པའི་བདེན་དོན་ཚོད་སྐབས་རྒྱ་མིས་ང་ཚོས་ཚོད་པའི་དོན་དེར་ཐད་ཀར་ལན་བརྒྱབ་མ་
 རྒྱབ་པའི་སྐབས་ལ་སྐྱེས་པོའི་ཚོག་ལ་ལག་པ་སྐྱིས་ས་བོད་ཀྱི་སྐྱི་ཚོགས་སྤོང་བ་མིན་
 ཏུ་རྗེས་ལུས་དང་། ཚོས་སྐྱོ་རེད་ཅེས་བཤད་ནས་ཐད་ཀའི་ཚོད་པ་རྒྱག་ས་དེར་
 ལན་མི་བྱེད་པར། རྒྱག་གཏོང་གིས་གཞན་ཞིག་གི་ཚོག་ནས་ལག་པ་སྐྱིས་པ་ཞིག་
 ཆགས་ཀྱི་འདུག དེ་འདྲའི་ཆ་ནས་ང་ཚོའི་དམངས་གཙོ་འདི་གནད་འགག་ཅིག་
 ཆགས་ཀྱི་ཡོད། ང་ཚོ་བཙན་པོའི་བ་ཆགས་ནས་འཕྲོམ་སངས་མ་སངས་ཀྱི་སྐབས་
 ཉེ་ 1969 ལོ་ཚོག་མར་དམངས་གཙོའི་ཅ་ཁྲིམས་སྤོང་བསྐྱས་མིག་བཟོས་པ་
 རེད། རྒྱ་གར་ལ་སྐྱེབས་ནས་བསམ་སྒོ་གསར་པ་འཁོར་བཞིན་འདྲ་མིན། དེ་
 རྒྱ་བོད་ལ་སྐྱོད་སྐབས་ང་རང་གྲུ་བསྐྱོར་ལ་འགྲོ་རྒྱ་གཏན་འཁེལ་ཉེ་ཐོངས་གཅིག་སྐྱེན་
 བསལ་སྤོང་ཁར་མཐོང་སྐྱེན་ཏུ་ཉོད་འགག་བཟོ་བྱེད་གོས་ཆེན་རྒྱ་མི་ཞིག་འདོན་པར་
 རྐྱེན་པ་ཡིན། དེ་སྐབས་མཐོང་སྐྱེན་དོ་དམ་མཁན་ཆེན་ལྷ་སྤོང་རྒྱ་དབང་གྲགས་
 པ་དང་སྤྱད་ཆ་འཕྲོས་པའི་ལུང་ཁོང་ནས་ཅ་ཁྲིམས་མིག་བཟོ་དགོས། ང་ཚོའི་མ་
 འོངས་པའི་འགྲོ་སྤངས་འདི་འདྲ་ཡིན་ཞེས་ཡིག་ཆའི་ཅ་ཁྲིམས་གསལ་པོ་ཞིག་བྱུང་བ་
 ཡིན་ན། མི་སྲུ་ཡིན་ཀྱང་བཟོ་གི་རེད་ལ། མཐོང་རྒྱ་ཡོད་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡོང་
 གི་རེད། དེའི་ཚོག་ནས་མ་འོངས་པའི་མིའི་བསམ་སྒོ་འབྲིད་ཡས་ལ་ཕན་ཚོགས་
 ཆེན་པོ་ཡོད་གསུངས་ཚུང་། དེ་དངོས་གནས་རེད་བསམ་སྒོ་གཏོང་དགོས་ཀྱི་འདུག་
 བཤད་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་ལྟ་སར་ཡོད་དུས་ནས་ཅེ་རྒྱུད་གསལ་པོ་དེ་ཚོས་དེ་འདྲའི་
 གཞན་འགག་འདུག་ཅེས་བོད་ཀྱི་ཡོད། དེའི་གོང་ནས་ང་ཚོས་ལེགས་བཙུག་སྐྱི་
 ཚོགས་བརྒྱགས་པ་རེད། གང་ལྟར་དུས་ཚོད་ཀྱི་རྗེས་ཟེན་རྒྱབ་པའི་བསྐྱར་བཙུག་
 གཏོང་རྒྱ་མིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག་ཅེས་དེ་དུས་ནས་བསམ་སྒོ་གཏོང་གི་ཡོད།

ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བ་ཆགས་པ་དང་། ལྷག་པར་རྒྱ་མི་ལ་ཁ་གཏད་གཅོག་
དགོས་དུས། འཛམ་གླིང་ཐོག་ཚོད་པ་རྒྱག་ཡས་འདི་ལམ་ལུགས་རྟེན་པ་ཁྲི་ཁ་
རུས་བརྒྱད་བྱེད་པ་ཞིག་མིན་པ། དེ་ཡང་ཁ་ནས་འབྲེལ་བཤད་བརྒྱབ་པས་སྡེང་
གི་མེད་པ་ཡིན་དུས་དོ་མའི་ལག་ལེན་གྱི་ཐོག་ནས་བཞུན་ཐུབ་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་རེད།
དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་ང་ཚོས་དམངས་གཙོའི་ཙུའི་མཐོང་བ་བཟོས་ན་བཤད་དེ་ཙུའི་མཐོང་བ་
ནས་སྡེང་དོན་ནམས་འདོན་སྐབས་སྡོད་སྐར་ཁག་མང་པོ་ཞིག་ནས་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་
ཚའི་སྐུ་དབང་ལ་དོ་མོག་འགྲོ་བ་བྱུང་ན་འགྲིག་གི་མི་འདུག་ཅེས་བསམ་ཚུལ་བཏོན་ཏེ་
རྫོ་ལ་མ་གོང་བ་དང་། མི་བདེ་བའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་བ་རེད། ཡིན་ནའང་
དམངས་གཙོའི་དོ་མོག་མཚན་ཡས་ཀྱི་ཙུ་བའི་ཙུ་དོན་དེ་འགོ་བྱིད་སྡེ་བའི་དབང་ཆར་མང་
མོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་འཕོ་འགྲུར་གཏོང་ཡས་ཤིག་མ་བྱུང་ན་དམངས་གཙོའི་དོ་མོག་བརྒྱག་
འགྲོ་གི་ཡོད་ལ། དམངས་གཙོའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་ཆང་གི་མེད་པས་དེ་ནི་ཙུ་དོན་
ཆགས་ཡོད་སྐབས་ངེས་པར་དུ་དགོས་ཀྱི་རེད་ཅེས་སྐད་ཆ་བྱུང་བ་རེད།

དེ་མཇུག་དམངས་གཙོའི་ཙུའི་མཐོང་བ་ལྱི་ཟེན་གྱིས་ཤིག་བཟོས་ཡོད་པ་དེར་རིམ་
པས་གོ་བསྐྱར་རྒྱ་ཆེ་ཙམ་ཞིག་བྱས་ཏེ་ལེགས་ཆ་སྡོན་འཕྲིད་དང་། སྲོམ་བསྐྱར་བྱ་
རྒྱ་བྱུང་ན་བསམ་པའི་མུར་ལུས་ཏེ་ད་ཆ་ལོ་ཉེར་བདུན་ཉེར་བརྒྱད་ཅིག་འགྲོ་གི་ཡོད་
པ་དེའི་རིང་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་འགྲུར་བ་མང་པོ་ཞིག་སྲིན་ཡོད། དཔེར་
ན། ༡༩༧༩ ལོའི་གསུམ་བཅའི་དུས་དྲན་གྱི་གསུང་བཤད་ནང་མ་འོངས་པར་རྒྱལ་
བ་རིན་པོ་ཚའི་གནས་སྐབས་དེ་གང་འདྲ་ཞིག་ཆགས་དང་མ་ཆགས་པོད་རྒྱ་ཆའི་མི་
དམངས་ཀྱི་འདོད་པར་རག་ལུས་ཡོད། པོད་རྒྱ་ཆའི་མི་དམངས་ཀྱི་འདོད་པར་
གང་ཡོད་པ་དེའི་ཐོག་ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་རེད་གྱིས་ཡོད། དེ་ནས་ཉེ་ཆར་མི་
ཐུས་མི་སྐག་དུ་ལོ་རྩེ་བ་གྲོས་ཚོགས་ལ་གཏམ་བཤད་བྱས་པའི་ནང་མ་འོངས་པར་བོད་
ནང་འོས་བསྐྱུ་བྱས་པའི་དམངས་གཙོའི་གཞུང་དེའི་ནང་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཚེས་འགོ་
འཁྲིད་ཀྱི་མིན་ཞེས་ཚིག་ཐག་བཅད་ནས་བཀོད་ཡོད། བྱས་ཙམ་དེ་སྐུ་མ་འོངས་
ཙུའི་མཐོང་བ་ནང་བཀོད་པའི་གནས་ཚུལ་དང་། རིགས་མང་པོ་ཞིག་གནས་ཚུལ་

གསར་པ་གསར་པའི་འོག་ནས་གཞུང་འབྲེལ་གྱི་གསུང་བཤད་ཁག་དེ་ཚོའི་གས་ཀྱིས་
གནས་ཚུལ་བསྐྱར་བཅོས་ཤིག་ཐེབས་ཆར་གྱི་ཡོད།

དེ་བཞིན་ལག་ལེན་དོ་མའི་ཆ་ནས་ཀྱང་ལོ་སྡོན་མ་ཞིག་ནས་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་
ཚེ་དང་། བཀའ་ཤག་གི་བར་ལ་འགན་བུགས་ཆེ་ཙམ་འབྲེར་མཁན་གྱི་མི་ཞིག་
བྱུང་ན་ཡག་པོ་འདུག མིང་ལ་སྲིད་རྫོན་ཟེར་བ་སོགས་གང་ཞིག་བཏགས་ཀྱང་
བྱུང་བར་མི་འདུག གང་ལྟར་མི་ཞིག་འཇུགས་དགོས་ཀྱི་འདུག་ཅེས་བསམ་འཆར་
བཏོན་པ་རེད། དེ་ལ་འོས་པའི་དམིགས་བསལ་གྱི་མི་ཞིག་མ་བྱུང་བ་དང་བྱེད་
བདེ་པོ་ཞིག་མ་བྱུང་བར་དེ་མུར་ལུས་གིང་། དེ་ནས་རྫོན་ལོ་ཞིག་ལ་བཀའ་ཤག་
གིས་འགན་མང་ཙམ་འབྲེར་ན་ཡག་པོ་རེད། རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཚེ་ཏེ་ལམ་མེད་པ་
དང་བྱུང་བར་མེད་པ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་འགན་ཆ་ཆང་བཀའ་ཤག་ནས་འབྲེར་ན་ཡག་
པོ་འདུག་ཅེས་བསམ་ཚུལ་བྱུང་བ་དང་། ལག་ལེན་དེ་འདྲ་ཞིག་བཀའ་ཤག་སོགས་
བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་དག་གི་ཙུ་བའི་ཙུ་བ་དམངས་གཙོའི་མཚན་ཉིད་ཆང་བ་
ཞིག་ཡོང་བའི་དོན་ལ་འབད་བཅོལ་བྱས་པའི་ཁུལ་ཡིན།

ད་ཆ་གནས་ཚུལ་གྱི་བབ་ནས་བཞུ་དུས་སོ་ནམ་གོང་པའི་དཔེ་ལ་བརྟེན་ཞེས་ང་
རང་ཚོའི་ཁ་རྒྱུན་ལ་ཡོད་པ་བཞིན་ཨུ་ཏུ་སྐྱུ་དང་། རྒྱ་ནག་ པོ་ལན་ཏེ། ཏང་
ཆུ་རི་དེ་ཚོའི་གས་ནས་སྲི་མ་གཉིས་ཡར་ཐོན་ཐོན་བྱུ་ཆེ་བ་ཡོད་འདུག སྲིད་དོན་
གྱི་ཤོག་ཁ་འདྲ་མིན་འཇུགས་ཡས་ཀྱི་སྐད་ཆ་སྐར་ཙམ་སྐར་ཙམ་གོད་ཀྱི་ཡོད། ལྷག་
པར་ཏང་ཆུ་རི་དམར་པོའི་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ནས་བསྐྱར་བཅོས་ཆེ་ཤོས་སྲིན་ཡོད་པ་དང་།
དེ་ནས་པོ་ལན་ཏེ་རེད། གང་ལྟར་གོང་དུ་ལལ་པ་བཞིན་དམངས་གཙོ་གཅིག་སྐྱེད་
ལག་ལེན་མཐར་སྲིན་བསྐྱར་མཁན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་དེ་ཚོའི་ནང་གཞུང་སོ་སོའི་ཐོག་ནས་
མི་དམངས་འདོད་པ་ཁེངས་པ་ཞིག་མ་བྱུང་ན། དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་གི་
མེད་པ་དང་། མི་དམངས་འདོད་པ་ཁེངས་པ་ཞིག་ཡོང་བ་ལ་དམངས་གཙོ་དགོས་
ཀྱི་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཆགས་ཏེ་མི་འདོད་བཞིན་དུ་དམངས་གཙོ་ཟེར་བ་འདི་
ཁའི་ཙུ་མོ་ལ་ལེད་སྡོད་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད།

མི་དམངས་ཀྱི་དོན་ཅུག་ཀྱི་དམངས་གཙོ་དང་རང་དབང་ཡོང་བའི་དོན་ལ་
ཚོགས་གང་ས་ནས་ཁེ་གང་ལོན་གྱི་འབད་བཅོམ་བྱས་ཏེ་བསྐྱོད་ཡོད། ཡིན་ནའང་
ག་གཏན་ནས་མི་འགྲིག་པ་ཡོང་བའི་ཅུ་བ་གང་ལ་ཐུག་འདུག་ཟེར་ན། ལྷན་ཁྲུན་
ཏང་གིས་དབང་ཆ་འཛིན་པའི་གཅིག་ལྷན་ཁྲུན་ཁྲུན་གཏོང་མ་ཐུབ་པ་ཡིན་དུས། ཅུ་
བར་འགྲུལ་བསྐྱོད་མ་ཐེབས་པའི་རྗེས་ལ་དམངས་གཙོ་གང་འདྲ་ཞིག་བྱེད་པར་སྲིན་ཀྱང་
སྤོང་པོ་སྲིན་ཅན་ཞིག་ལ་ལྷན་པ་བརྒྱབ་པའི་བཅོམ་ཞིག་ལས། ལྷན་དག་པོ་ཞིག་
ཆགས་ཀྱི་མེད་པ་མཐོང་གི་འདུག མིའི་སྲིན་ཆ་དེ་ལས་སྤོང་པོ་མཐོང་གི་ཡོད།
ང་རང་ཚོར་ཁ་ཚུར་སྲོག་སྡེ་ང་རང་ནས་བསམ་ཚོལ་གཏོང་དགོས། ང་ཚོ་པོད་
པའི་ནང་དམངས་གཙོ་དགོས་པ་དེར་འབད་བཅོམ་དངོས་གནས་ལོ་ནས་ལོ་བསྐྱོད་དེ་
ལྷག་བསམ་ནམ་དག་གིས་བྱེད་གྱི་ཡོད། ཡིན་ནའང་ད་ལྟ་བུའི་འབྲས་ཐོན་པ་ཞིག་
དང་། བན་རྒྱས་ཐོན་པའི་འདོད་པ་ཁེངས་པ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་པ་མ་རེད། དེ་
དག་མི་ཡོང་བ་གང་གིས་ཆགས་འདུག་བསམ་ཚོལ་གཏོང་སྐབས་ལྷན་པ་རིན་པོ་ཆེ་
དགོན་མཆོག་གོང་མུད་གྱི་འགོ་བྱིད་བྱས་ཏེ་སྤོང་པ་འདིར་ལལ་ཆེར་ཅུ་བའི་འགྲུལ་བསྐྱོད་
ཅིག་མ་ཐེབས་ན་དམངས་གཙོ་གོང་དུ་བཞུགས་པ་ལྷན་ཀྱང་བཞུགས་ཏེ་ངས་
དམར་ཤེད་དང་། དབང་ཤེད་བྱས་པ་གང་ཡང་མིན་ལ། གཞན་དག་གི་ཐོག་
ནས་ཀྱང་ང་ལ་ཞེད་སྐྱོང་དང་དོགས་པ་བྱས་ཏེ་མི་འདོད་བཞུགས་དུ་བཅི་བཀྱར་བྱས་པ་
ཞིག་མ་རེད། རང་བཞིན་མ་བཅོས་ལྷག་པའི་ཐོག་ནས་དཔེ་ཆའི་ནང་ཡོད་པ་བཞིན་
མང་པོས་བཀྱར་བའི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པ་དེ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཅུ་ཡིན་པ་རེད། ཡིན་ནའང་
འགོ་སྐྱོང་སྤངས་དང་ཆགས་སྤངས་དེ་ཅུ་བ་ལྷན་པ་རིན་པོ་ཆེ་དོན་གྱི་བདག་པོ་ཞེས་གོད་
པའི་འགོ་བྱིད་དེ་ལ་བསྐྱར་བཅོས་ཤིག་མ་བཏང་བར། དེ་ལས་ལོགས་སུ་དམངས་
གཙོ་ཡོང་བའི་ཐབས་ཤེས་གང་འདྲ་ཞིག་བྱེད་པར་སྲིན་ཀྱང་། སྤོང་པོ་བཏན་པོ་
མེད་མཁན་གྱི་སྤོང་པ་ཞིག་ལ་ལྷན་པ་གསར་པ་བརྒྱབ་པ་ལྷན་པའི་ཆེར་ང་ཚོ་དེ་འདྲ་
ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པའི་བཅོམ་མཐོང་གི་འདུག སྤོན་མ་མ་འོངས་པའི་ཅུ་བའི་སྤོང་པ་
ནང་ལྷན་པ་རིན་པོ་ཆེའི་ཐོབ་ཐང་གི་འགོ་སྐྱོང་སྤངས་ཤིག་བཏོད་ཡོད་ཀྱང་།

དེའི་རྗེས་ལ་གོང་དུ་བཞུགས་པ་བཞིན་གཞུང་འབྲེལ་གྱི་གསུང་བཤད་ཁག་སྤེལ་
ནང་གང་ལྟར་ལྷན་པ་རིན་པོ་ཆེའི་འགོ་སྐྱོང་སྤངས་སྤོང་པའི་ཞིག་བཅོས་ཏེ་ཡོད།
ད་ཆ་ཅུ་བའི་རང་ནས་ལྷན་པ་རིན་པོ་ཆེས་འགོ་འབྲིད་ཡས་དེ་གཞིར་བཞག་མ་དགོས་
པ་ཞིག་གི་ཅུ་བའི་འགོ་འབྲིད་མཁན་དེ་དམངས་གཙོ་མཆོན་ཉིད་ཆང་བའི་འོས་བསྐྱེད་
ཐོག་ནས་ཡོང་ཅུ་ཡོད་པ་ཞིག་ཨ་མེ་རི་ཀར་སྤིད་འཛིན་འོས་འདེམས་བྱེད་པའི་ལམ་
ལུགས་ཤིག་ཡོད་པ་དང་། ཡང་སྤིད་དོན་གྱི་ཐོག་ཁ་སོ་སོ་འོས་བསྐྱེད་བྱས་ནས་
ཐོག་ཁ་འདིའི་འགོ་བྱིད་དེ་སྤིད་ཚོན་ཆགས་ཡས་ཀྱི་རྒྱ་གར་དང་། དབྱིན་ཇིའི་ལུགས་
སྤོང་པའི་འདྲ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་ང་ཚོར་བལྟ་ས་ཞིག་ཡོད་པས་
གང་དགའ་ཅི་ལེགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་རྗོད་ཅི་ཡང་སྤིད་ལྷན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཡིན་ཅུ་ཆད་
ལ་རང་བཞིན་གྱིས་ཚོས་སྤིད་གཉིས་ཀྱི་བདག་པོའི་བཅོམ་འདྲ་པོ་དེ་འདྲ་ཡིན་པ་ཞིག་བསྐྱར་
བཅོས་གཏོང་ཡས་ཤིག་ད་གསལ་པོ་བཅོམ་དགོས་ཀྱི་མེད་དམ་བསམ་པ་དམ་གྱི་འདུག
གོང་དུ་ལབ་པ་བཞིན་ང་ཚོ་འདིར་མ་འོངས་པའི་པོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལྟ་བུ་ཞིག ད་
ལྟ་བུའི་ཡོད་པ་མ་རེད། རྒྱ་གསལ་གཅིག་ནས་ཆང་མས་དང་བས་ཀུན་ནས་ཐངས་
ཏེ་བསམ་པ་ནམ་དག་སྤྱི་མོས་ཐོག་ནས་ལྷན་པ་རིན་པོ་ཆེའི་འགོ་བྱིད་ལ་མོས་པ་བྱས་
ཏེ་ཆང་མ་དོག་ལ་སྤྱི་ལ་བཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། སྤོང་པོ་སྤོང་པོ་ལུགས་དང་། ཆོལ་
ཁའི་ཐོག་ནས་ཚོད་པ་ཐུན་བྱུག་གི་ཡོད་ན་ཡང་། ལྷན་པ་རིན་པོ་ཆེའི་འབྲིས་
ལ་ཆང་མས་ངོ་གསོས་ནས་སྤོད་གྱི་ཡོད། ང་རང་སྤོང་པོ་ཞེས་ནས་བཞུགས་ཆེན་
པོ་རེད། མི་ཆང་མས་ཁ་ལ་ཉན་གྱི་ཡོད། ཡིན་ན་ཡང་འདིས་ད་བར་ལོ་སྤུམ་
ཅུ་མོང་ཞིང་། མ་འོངས་པར་ལོ་སྤུམ་ཅུ་འགོ་ལས་མེད་པར་ཤེས་གསལ་རེད།
ལོ་བརྒྱད་ཅུ་བྱངས་ནང་བསྐྱེད་སྤོང་པོ་དག་སྤོང་པོ་འག་པས་འབྲོགས་ཆད་ཅིག་
ཆགས་ཀྱི་རེད། དེ་དུས་ཐན་ཐོགས་བྱེད་མཁན་གྱི་མི་ཞིག་ཡོང་ལས་མེད། བན་
ཐོགས་བྱེད་བྱུབ་པ་དེ་ལོ་ཉི་ལུ་ཅུ་ལོ་ཡིན་འགོ། དེ་ནི་དུག་ཅུ་ནས་བདུན་ཅུའི་བར་
རེད། ལོ་ཉི་ལུ་ནས་ལྷན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཐན་ཐོགས་པའི་མི་ཞིག་ཆགས་ཅུ་རེད།

དེར་བརྟེན་ལོ་ནི་གུའི་ནང་རྒྱུད་ལ་ང་རང་ཚོ་རང་གི་ལུང་པར་ལོག་རྒྱ་ཞིག་ལུང་ན་
ཡང་དྲང་པོ་རེད། རང་གི་ལུང་པར་ལོག་རྒྱ་མེད་པར་སྲུ་མཚུན་རྒྱ་གར་ལུང་

པའི་ནང་བཟུང་རྒྱ་འཁོལ་པ་ཡིན་ན་ཡང་། གང་ལྟར་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཡོད་
མེད་ལ་མ་རྟོག་པར་བོད་པའི་རྒྱིག་འཇུག་ས་ཐག་ཐག་ཅིག་གི་འགན་འཁུར་མཁན་གྱིས་
འགན་འཁུར། བཀོད་རྒྱིག་བྱེད་མཁན་གྱིས་བཀོད་རྒྱིག་བྱས། ལས་ཀ་ལག་
ལེན་འགའ་མཁན་གྱིས་ལས་ཀ་ལག་ལེན་བཀའ་ཏེ་འགྲོ་སྤངས་སྤྱིང་འཇུག་ནས་ཡོང་
བ་ཞིག་རེས་པར་དུ་བསམ་སྡོད་གཏོང་དགོས་པ་ཆགས་འདུག

ང་རང་ནམ་འཚོའི་རིང་རྒྱུར་ཐག་འབད་ཐག་བྱེད་ཀྱི་རེད། རྒྱལ་བ་རིན་
པོ་ཆེ་ཚོས་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་དབུ་འཕྲིད་མཁན་རེད་ཅེས་པའི་མིང་ཡོད་མེད་ལ་མ་རྟོགས་
པར་སྲི་མོས་ཡོད་སྟབས་རང་གི་རོས་ནས་ལྷག་བསམ་ནམ་དག་གིས་ཁ་ཐན་ཆེག་ཐན་
བྱེད་རྒྱ་གར་ཡོད་བྱེད་ཀྱི་རེད། བྱས་ཅང་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཡོད་པའི་རིང་ལ་
དཔལ་དང་རྒྱན་སུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཡན་ལག་བྱས། རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་མེད་
པའི་ཉིན་མོ་དེར་ཡང་འགན་ཆ་ཚང་ཞིག་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་གསོན་པའི་རིང་འདྲིར་
ག་རྒྱིག་ཆ་ཚང་རྒྱགས་ཚར་དུས་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པོ་ཆགས་པ་རེད། ད་ལྟོའི་གནས་
སྤངས་ལ་སྡོད་པར་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སྡོན་ཞིག་གལ་སྲིད་བྱུང་བ་ཡིན་ན། བྱ་
སྤངས་བྱེད་སྤངས་གང་འདྲ་ཞིག་བྱེད་ལམ་སེང་ཚོད་མ་ཐིག་པའི་བཟོ་དང་། དེས་
གོ་ལོག་ཅེད་ལས་ཀྱི་ཉེན་ཁ་ཉན་ཉན་འདུག འགན་མི་གཅིག་གི་སྤང་ལ་ཤིན་ཏུ་
རྩོས་ཚབས་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་དེ་ཉ་ཅང་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་རེད། ད་ཆ་བསམ་སྡོད་ཉན་
ཉན་གཏོང་དགོས་ཀྱི་མེད་དམ་དྲན་གྱི་འདུག

ད་རེས་ལས་བསྡོམས་ཚོགས་ཆེན་རྒྱས་པ་འདི་ཐོག་ནས་ཚོགས་རྒྱུད་ཞིག་གཏན་
འབེབས་གྱིས་བསྡོམས་ཏེ་ཚོགས་རྒྱུད་དེས་མ་འོངས་པའི་དམངས་གཙོའི་ཙུ་བྲིམས་ཀྱི་
ཟིན་བྲིས་ལ་གཅིག་བརྟུན། དེ་གཞི་ལ་བཞག དེ་ནས་བར་ལམ་གསུང་བཤད་
གནང་བ་དེ་ཚོའི་བྲས་བུས། རྒྱ་གར་ནང་ལོ་སྲུ་ཕུ་ཉི་རིང་དམངས་གཙོའི་ལག་
ལེན་འགའ་ལས་ལ་གང་ལ་གང་འཚམས་ཀྱི་འབད་བཟོན་བྱས་ཏེ་དམངས་གཙོའི་ནམ་

པ་མཚོན་པ་དང་། དམངས་གཙོ་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཞིག་ཡོང་ཆེད་ཐབས་ཤེས་
བྱེད་ཐབས་མང་པོ་ཞིག་བྱས་ཡོད་པ་དེ་ཚོའི་ཐོག་དགེ་སྤྱོད་གང་འདུག ང་རང་
ཚོ་བོད་མི་རང་གི་ཉམས་སྲོང་ནས་བརྟུན་ན་ངེ་ཙམ་ཞིག་བསྐྱབ་བྱུང་བ་འདུག་བསམ་
སྡོད་ཞིག་བཏང་། ཉམས་ཞིབ་ཅིག་བྱས། དེའི་ཐོག་རྒྱ་གར་གྱི་བྲིམས་དཔོན་
མཁས་པ་དེ་འདྲ་འཕམ། ཡང་ན་ཆབ་སྲིད་མཁས་པ། དེ་བཞིན་སྲི་རྒྱལ་གྱི་མིའི་
ནང་ལ་བོད་པར་གཙོ་ཡོད་མཁན་གྱི་ཕྱོགས་པོ་མཁས་པ་དེ་འདྲ་ཡོད་པ་དེ་ཚོ་ནས་བསྐྱབ་
བྱ་ཉན། གོ་བཟུར་བྱས། དམིགས་བཀར་གྱི་བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་འདྲ་
ཚོགས་ཏེ་ཉམས་ཞིབ་མཐོལ་སྤྱོད་པ་བྱས། ལོ་གཅིག་གཉིས་འགོར་ཡང་བྲེལ་བ་
མེད། གང་སར་ཉམས་ཞིབ་བརྟག་དབུང་མཐོལ་སྤྱོད་པ་བྱས་ཏེ་ཡིག་ཆ་ཞིག་བཟོས།
ཡིག་ཆ་དེ་རྒྱ་གར་གྱིས་མཚོན་པའི་རང་དབང་ལུང་པར་ཡོད་པའི་བོད་མི་ཚང་མར་
བཟུམ་སྟེ་བསམ་སྡུལ་གང་འདུག དེ་ནས་བོད་ནང་དངོས་ལྟགས་བརྒྱུད་གསུམ་
གྱི་ཐོག་ནས་གང་ཐུབ་ཀྱི་འབྲེལ་བ་བྱས་ཏེ་བསམ་སྡུལ་བསྐྱས། དེ་ནས་ཚོགས་
འདུ་གཞི་རྒྱ་ཆེ་ཙམ་ཞིག་འཚོགས་དེའི་ཐོག་ནས་སྡོན་མའི་དམངས་གཙོའི་ཙུ་བྲིམས་
ནང་ནས་གཚོད་བསྐྱར་བཅོས་གཏོང་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། དངོས་སུ་བཅན་
བྱོལ་ལ་ཡོད་རིང་གི་རྒྱིག་འཇུག་ས་ཐག་སྤོངས་བཟོ་བཅོས་རྒྱག་ལས་འདི་འདྲ་ཡིན་ཞེས་
གཏན་འབེབས་བཟོ་གི་ཡིན་ན། སྲུ་དག་པོ་མ་ལན་མ་འགྲོད་པ་ཡག་པོ་ཞིག་མི་
ཡོང་ངམ་བསམ་པ་དྲན་གྱི་འདུག དེ་རིང་འདྲིར་བཤད་པ་ཡིན། རྱིད་རང་
ཚོས་སེམས་ལ་རེས་པ་བྱས། གཞན་དག་དམིགས་བསལ་ཤོད་ལས་མེད། ཚང་
མར་ཐུགས་རྩེ་ཆེ་ལྷ་གི་ཡིན། དེ་ནམས་དགོངས་པར་བཅང་དགོས།

ངས་ལུས་པ་དེ་ནམས་ནམ་ཉིག་བསྐྱངས་ཏེ་ལུས་པ་གང་ཡང་མིན། དངོས་
ཡོད་གནས་སྡུལ་ལ་བསམ་སྡོད་གཏོང་དགོས་པ་ཡིན་དུས། བསམ་སྡོད་འདྲ་ཞིག་
བཏང་ན་ཡག་པོ་མི་ཡོང་ངམ་བསམ་པ་རེད། སྐར་ཐུབ་ཡང་ཐུབ་བྱེད་དགོས་པ་
མི་འདུག་ཀྱང་། ངས་སྲིར་འཐེན་བརྒྱབ་པ་དང་། སེམས་ལྟགས་ཆག་པ་དེ་
འདྲ་གང་ཡང་མ་རེད། ད་བར་ག་རེ་བྱེད་རྒྱ་ཡོད་པ་བྱས་པ་ནམས་ད་དུང་སྲུ་

མཐུན་ནས་བྱེད་ཀྱི་རེད་མ་གཏོགས། ངས་ཚོད་གཡེང་ཙུ་བ་ནས་གཏོང་གི་མ་
རེད། ཞེ་བྱེད་ཐུབ་ཡས་མི་འདུག་ཀྱང་དུར་ཐག་བྱེད་ཀྱི་རེད། བཟ་ཐིས་
བདེ་ལེགས། ཐུགས་རྗེ་ཆེ།།

དྲག་པོའི་ཐོག་ནས་ལས་འགུལ་སྐྱེལ་ན་ད་ལྟའི་ང་དྲག་
གནས་ཚུལ་འདི་ལྟ་བུ་གྱི་ཤུགས་ཆེ་རུ་འགྲོ་གི་རེད།

༡༩༤༧༧༧༧༧

པོད་རིགས་གཞོན་ནུ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་བདུན་པ་
དབུ་འབྱེད་གནང་སྐབས་སྐུལ་བའི་བཀའ་སློབ།

༄༅། །མྱེ་ལོ་ ༡༩༤༧ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༡༡ ཉིན་མགོང་ས་མཐུབས་
མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་ནས་བཀའ་སློབ་བཀྱིན་ཆེ་དོན། ད་པན་ལོ་བཅུ་དགུ་ཙམ་
སོང་རིང་ཚང་མས་དུར་ཐག་བྱས་པའི་འབྲས་བུར་ལས་བསྐྱོམས་ནང་ཡོད་པ་བཞིན་
གང་ལ་གང་འཚམས་ཀྱི་པན་གཏོད་འདེམ་སྐབས་པའི་མི་མཐོང་ཆ་འདོག་ཡོད་པ་ཞིག་
ཆགས་ཡོད། དེ་ནི་རྒྱ་དངོས་པོའི་འགྲོ་སོང་བཏང་ནས་རྒྱལ་ཁ་ལོན་པ་ཞིག་མ་
རེད། ཚང་མར་ལྷག་བསམ་ཡོད་པ་དང་། ཚོད་བྱར་བདེན་དོན་གྱི་རྒྱ་མཚན་
ཡོད་པ། དྲང་པོ་དྲང་བཞག་ ཡང་དག་པ་བཅས་ཀྱི་ཙུ་དོན་ཆེད་ཚང་མས་དུར་
ཐག་བྱས་པའི་ཐུབ་འབྲས་ཡིན་པས་ཚང་མར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་བུ་རྒྱ་དང་། ད་རེས་
གཞོན་ནུ་འདུ་འཛོམས་ཆེ་ཤོས་ཡིན་སྐབས་ཚོགས་འདུའི་གྲོས་བསྐྱར་ནང་ད་པན་གྱི་
ཉམས་སྲུང་གཞི་ལ་བཞག་ནས་མ་འོངས་པའི་བྱེད་སྤྱོད་ཐོག་བསམ་སྒོ་གསར་པ་དང་
བྱེད་ཐབས་གསར་པ་ཐོན་རྒྱུའི་རེ་བ་ཡོད་པ་ལྟར་ཚོགས་འདུ་གྲུ་འགྲིག་ཅིང་དོན་སྲིང་
ལྷན་པ་ཞིག་ཡོང་བ་བྱེད་དགོས་པའི་འདོད་སྐུལ་དང་ཆབས་ཅིག་ཚོགས་ཆེན་ལ་བཀྱིས་
བདེ་ལེགས་ལུ་རྒྱ་ཡིན། མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནི་ཉིན་རེ་བཞིན་དུས་ཚོད་འགྱུར་འགྲོ་བ་
ལྟར་མི་རབས་ཀྱང་བརྗེ་འགྲོ་བས་ཉག་པ་བཏན་པ་མེད། ཚང་མ་བདེ་བ་འདོད་
ཅིང་རྒྱག་བསྐུལ་མི་འདོད་པ་གཅིག་ཡིན་པས་ཐབས་ཤེས་ལུ་གྲུ་རྒྱུད་ཀྱིས་འབད་བཙོན་

ཤེད་ཀྱི་ཡོད། འང་པ་སངས་རྒྱལ་པའི་ཚོས་ནས་བཤད་ན་ཚེ་རབས་སྡོན་མ་མང་
པོའི་ལས་དང་འབྲེལ་ཏེ་ད་ལྟ་ད་ལྟའི་ཉམས་སྤྱོད་སྣ་ཚོགས་ཤིག་ཡོང་བ་དང་ཆབས་
ཅིག་འབྲེལ་ཞུན་སྐབས་སོ་སོའི་ཐབས་ཤེས་བརྟེན་སྤྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་བདེ་སྤྱད་སྣ་ཚོགས་
ཤིག་སྤྱོད་གི་ཡོད། འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ནི་སེམས་ཅན་གཞན་དང་མི་འདྲ་བར་འདས་
པའི་ཉམས་སྤྱོད་མ་བརྟེན་པར་དེ་ནས་བསྐབ་བྱ་བསྐབས་ཏེ་མ་འོངས་པར་བདེ་བ་མང་
ཅོམ་ཐོབ་པ་དང་། ལྷག་བསྐལ་སེལ་བའི་ཐབས་ཤེས་རྣམས་པ་ཆེ་ཅོམ་ཞིག་འདོན་
ཐུབ་པའི་འཆར་གཞི་འགོད་ཀྱི་འདི་མིའི་བྱད་ཚོས་ཡིན། མ་འོངས་པའི་སྐད་ཆ་
གོད་སྐབས་རང་བཞིན་དུ་མ་འོངས་འཆར་ཡོངས་ཤེད་མཁན་འབྱུང་འབྱུང་གི་མི་རབས་
ནམས་གལ་ཆེན་པོ་ཆགས་ཡོད། བོད་ཀྱི་རང་དབང་ཚོད་ལེན་ཤེད་ཀྱི་འདི་མི་
རབས་གཅིག་གི་དོན་དག་མིན་པར་ལུང་བ་གཅིག་དང་མི་རིགས་གཅིག་གི་ཚེད་དུ་ཐོབ་
ཐང་ཚོད་ཀྱི་ཡོད་པས། མི་རབས་གོང་མས་བརྩམས་པའི་ལས་འགུལ་དེའི་རྒྱན་
མི་རབས་རྗེས་མ་ཚོས་འཛིན་དགོས་པ་ཞིག་རང་བཞིན་དུ་ཡོང་གི་ཡོད། བོད་
པའི་སྤྱི་ཚོགས་དང་བོད་ཀྱི་ཅ་དོན་འཐབ་ཚོད་རྣམས་པ་ཐོན་པ་ཡོང་བའི་ཐང་མ་འོངས་
པའི་གཞོན་སྤྱོད་འཆར་ཡོངས་ཤེད་མཁན་ནམས་ཀྱི་ཐོག་དོག་མཁྱེས་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད།
དེར་བརྟེན་སྤྱི་ཚོགས་ཐོག་དམིགས་བསལ་ཁུར་ལེན་མཁན་གྱི་སྤྱི་གཏུགས་ཤིག་བཟོས་
ནས་དེས་ཡང་ཡང་ཚོགས་འདུ་ཚོགས་ཏེ་གོ་བསྐྱར་གྱིས་མ་འོངས་པའི་ཤེད་སྤྱོད་
འཆར་གཞི་བཟོས་ན་རྣམས་པ་དེས་ཅན་ཞིག་ཐོན་གྱི་ཡོད་པ་ལྟར་རང་རང་ཚོའི་གཞོན་ལྷའི་
སྤྱི་གཏུགས་འདི་བརྩམས་པ་རེད་ཅེས་དང་།

དེར་སྐབས་ཀྱི་ནག་ཅོམ་མིན་པར་འཛམ་སྐྱོད་སྤྱི་ཡོངས་སུ་མིས་མི་ལ་གདུག་
རྣམས་དབང་ཡོད་ཤེད་པའི་དུས་ཚོད་དེ་རྗེས་འགྲོ་གི་ཡོད། དེ་ནི་རང་ཚོའི་མཐུན་
པའི་ཆ་རྒྱན་རེད། དབང་ཡོད་མ་བཤད་པར་མི་དང་མི་བདེན་པ་བདེན་ཐུབ་གྱི་
སྐད་ཆ་བཤད་པའི་ཐོག་ནས་འབྲེལ་བ་ཞིག་མཐུད་ཐུབ་ན། འཛམ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་
ནས་རང་ཚོའི་བདེན་མཐའ་ཡང་ཉན་ཉན་གསལ་ཐུབ་གྱི་རེད་སྙམ་གྱི་འདུག སྤྱོད་སྣ་
མང་པོའི་གནས་ཚུལ་ནས་རང་ཚོའི་རེ་བ་ཆེ་རུ་འགྲོ་བ་དང་། གནས་ཚུལ་ལ་ཚོད་

དཔག་ཤེད་ཐུབ་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་ལྟམས་ཚང་མས་རིག་པ་བསྐྱེམས་ཏེ་དུར་ཐག་ཤེད་
རྒྱ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། རང་རང་ཚོའི་དོན་དག་རང་དོན་རང་གཅེས་ཀྱི་སོ་
སོས་འགུལ་བསྐྱོད་མ་བརྟེན་ན། མིས་རྒྱར་སྤྱོད་པ་གཏོང་རྒྱ་ཁག་པོ་ཡིན། མི་
ལ་ག་ཆ་ཡོད་ན་ཡང་། ག་ཆ་དེ་བསྐུལ་ཏེ་བེད་སྤྱོད་ཤེད་པའི་ལམ་ཞིག་རང་ཚོས་
མ་བཟོས་ན། འཛམ་སྐྱོད་མི་དམངས་ཀྱི་རང་ཚོར་ག་ཆ་ཡོད་ཅེས་དེ་ཅེས་གྱི་ཐོག་
ནས་ཐུབ་འབྲས་ཐོན་པ་ཡོང་རྒྱ་མེད། ད་མན་འཛམ་སྐྱོད་སྤྱི་དང་རྒྱ་གར་ནང་ཁུལ་
ལ་སྤྱིད་རང་ཚོས་འབྲེལ་བ་ཡག་པོ་བྱས་འདུག ད་དུང་སུ་མཐུད་བྱགས་བསྐྱོད་
དགོས་ཞེས་དང་།

བར་ལམ་བོད་ལུལ་རྒྱ་ལུལ་ལ་བསྐྱར་བའི་རྩ་དག་ཉེན་ཁ་འགོག་ཐབས་སུ་ངོས་
ནས་ཞི་བའི་གྲོས་འཆར་དོན་ཚན་ལྟ་བུ་བཏོན་པ་དང་། དེ་རྗེས་སུ་མཐུད་བོད་རྒྱའི་
དབང་འབྲེལ་བ་བཟང་པོ་ཞིག་དང་ཐུན་མོང་གི་ཁེ་བན་ཞིག་ཡོང་བ་དམིགས་ལུལ་དུ་
བཞག་ནས་སྐད་ཆ་བཤད་དེ་དགའ་ངལ་སེལ་རྒྱའི་ཐབས་ཤེས་ཤིག་བྱས་ན་སྙམ་ནས་
གྲོས་བཏོན་པ་རེད། སྐབས་དེར་བོད་གཞིས་ཤེས་མི་དམངས་མང་པོ་ཞིག་གིས་
མཐའ་གཅིག་ཏུ་བོད་ཀྱི་བདེན་མཐའ་གསལ་རྒྱར་སེམས་བྱགས་བསྐྱེལ་ཏེ་བསྐྱོད་ཡོད་
ལྟམས། རང་བོད་རྒྱ་གཉིས་པན་གྱི་འབྲིག་འཇགས་ཤེད་རྒྱའི་གྲོས་འགོ་བཏོན་པ་
དེ་ལ་ལམ་སང་སོས་མཐུན་ཡོང་ལས་མེད་པ་དང་རྒྱ་མམ་ཤེད་རྒྱ་ཡིན་པ་སྐབས་དེར་
ཚོད་དཔག་བྱས་ཡོད་ལ། ཚོད་དཔག་བྱས་པ་ལྟར་གཞིས་ཤེས་གཉིས་ཀའི་ཐོག་
ནས་བསམ་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་བའི་ཡང་ཡག་པོ་རེད། དྲག་འབསུ་ཡོད། ལྷག་
པར་གཞོན་ལྷའི་ཚོགས་པའི་ཐོག་ནས་རང་དབང་གཅོང་མ་འབད་བཅོམ་ཤེད་རྒྱའི་དམ་
བཅའ་འབྱུར་བ་མེད་པར་བསྐྱོད་ཡོད། རང་རང་ཚོ་དམངས་གཙོ་ཡིན་པས་གཏམ་
བརྗོད་རང་དབང་རེད། བོད་ཀྱི་བདེན་དོན་ཚོད་རྒྱ་བོད་མི་སྤྱི་བོ་གནམ་བསྐྱེད་ཡོངས་
ལ་འཁུར་འཁྲི་བ་རེད། དེར་བརྟེན་བོད་མིའི་ནང་རང་རང་སོ་སོའི་ལངས་སྤྱོད་
མི་འདྲ་བ་བསྐྱེད་ལྟེ་འཐབ་ཚོད་ཤེད་པ་ནི་ཡང་དག་པ་རེད། དེ་ལ་འགལ་བ་གང་
ཡང་མེད། རྣམ་ཀུན་བསམ་སྤོ་གཏོང་རྒྱ་དང་ལས་ཀའི་གོ་རིམ་བསྐྱིག་རྒྱའི་འགན་

ཞིག་ང་རང་ལ་ཡོད་ལྟ་བུ་ལ་ཇ་ཉེ་གི་གནས་ཚུལ་ལོག་སློབ་གང་ས་ནས་ཐབས་ཤེས་ཤིག་
མ་བྱས་ན་མི་འགྲིག་ས་པ་ཆགས་ཏེ། ང་ཚོས་བསམ་སློབ་འདི་འདྲ་བཏང་བ་ཡིན།
ཡིན་ནའང་མང་ཚོགས་ཁྲོད་ནས་རང་སོ་སོའི་ཐོབ་ཐང་ཚོད་པ་འདི་འོས་པ་དང་ཐོབ་
ཐང་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་པས། ལྷན་བརྒྱུ་བ་དེ་འགྲིག་པ་རེད། ངའི་གསུང་
བཤད་ནང་ལའང་མ་འོངས་པའི་མཐའ་མའི་ཐག་གཅོད་པོད་གཞིས་བྱེས་མི་དམངས་
ཀྱིས་བྱེད་ཀྱི་རེད་ཅེས་གསལ་པོ་བཀོད་ཡོད།

གཞོན་ནུ་ལ་ཆ་བཞག་ན་མི་ལ་འབྲེལ་བ་བྱེད་ཚུགས་ཐད་ལངས་ཚུགས་མི་
འདྲ་བ་གཉིས་ཡོང་གི་ཡོད་ཀྱང་དེ་ནི་འགལ་ལྷོད་གནས་ཚུལ་མ་རེད། ང་རང་
ཚོ་ཚང་མ་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་བསམ་པ་ནས་དག་དང་དགའ་ཞེན་བཅེ་བ་ཡོད་པ་ཞིག་
ལས། འགལ་ལྷོད་མཚན་མི་མཐུན་པ་ཆགས་ནས་ལངས་ཚུགས་མི་འདྲ་བ་བྱུང་
བ་ཞིག་མ་རེད། འོན་ཀྱང་བར་སྐབས་མི་རྒྱལ་གསར་འགོད་པ་འགའ་ཞིག་གིས་གཞོན་
ནུ་ཚོས་ལྗེལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་བསམ་ཚུལ་བཤད་པ་དེ་ལ་མི་མཐུན་པ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་
དང་། བོད་མི་ནང་ཁྲུལ་ལ་འགལ་ལྷོད་པ་རེད་དམ་ཞེས་སྐད་ཆ་འདྲིས་བྱུང་།
དེ་འདྲ་མ་རེད་ལའང་པ་ཡིན།

ལྷག་པར་ང་ཚོས་དམངས་གཙོ་ཞེས་བོད་ཀྱི་ཡོད་དུས་དམངས་གཙོའི་འཚོ་བ་
ཡོང་བའི་དངོས་གནས་ཀྱི་ཉམས་སྲོལ་དེ་ཚོའི་ཐོག་ནས་ཡོང་དགོས། ང་ཚོའི་ཙུ་
བའི་དམིགས་ལུལ་བརྒྱུ་བ་པའི་ཆེད་དུ་སོ་སོས་བསམ་སློབ་བཏང་ནས་ཐབས་ཤེས་ཟབ་ཤོས་
འདི་འདུག བྱེད་ཚུགས་ལྷན་པ་ཐོན་ཤོས་འདི་འདུག་ཅེས་ལྟ་ཚུལ་ནམས་བཤད།
གོ་བསྐྱར་བྱས་ན་ལས་ཀ་གང་བྱས་པ་ནམས་ཙུ་བ་བཏན་པོ་དང་སྐྱུས་དག་པོ་ཞིག་ཡོང་
གི་རེད། མི་གཅིག་གིས་བཤད་པ་དེར་མུ་ནག་སོགས་ཀྱང་ཁྲན་གྱི་ལུང་པའི་ནང་
བྱས་པ་ལྟར་ཚང་མས་བསམ་སློབ་ཙུ་བ་ནས་མ་བཏང་བར་ལག་པ་རྒྱུང་བ་དེ་འདྲ་བྱས་
ན་ནོར་འཁྲུལ་རེད། བོད་གཞུང་གི་འགན་ཁུར་ཡོད་མཁན་ཚོས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལམ་
ཚོགས་བསམ་སློབ་བཏང་ནས་གོ་རིམ་བརྒྱུག་པ་དེར་འགྲིག་གི་མི་འདུག་ཅེས་སློན་ཆ་
བསྐྱོགས་ནས་བསམ་ཚུལ་བཤད་པ་དེས་མཚན་གྱི་ཡོད། དམངས་གཙོའི་འཚོ་བར་

མོངས་སློབ་ཀྱི་ཡོད་པའི་ཉེ་གས་མཚན་བརྒྱན་པ་རེད་ཅེས་དང་།
རིགས་གཅིག་གིས་ད་མན་ང་ཚོས་འཚོ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་ལ་བརྟེན་ཏེ་འབད་བཅོམ་
བྱས་ཡོད་ཀྱང་གྲུབ་འབྲས་ནི་ད་ལྟོའི་གནས་ལྗངས་འདི་ཡིན་པས། དག་པོའི་ལས་
འགལ་ཞིག་སྐྱེལ་ཐབས་མ་བྱུང་ན་ནམ་རིང་སྐྱུང་གིས་འཁྲོལ་ཐབས་མི་འདུག་སྐྱུ་
གྱི་ཡོད་པ་དང་། རིགས་གཅིག་གིས་ད་ལྟོ་གནས་ཚུལ་རྩ་བའི་འདྲ་ཞིག་ཆགས་
ཡོད། ད་དུང་འཚོ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་ཞེས་མི་དང་མའི་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་སྐད་
ཆ་བཤད་དེ་བདེན་མཐའ་གསལ་ལྟོ་བརྒྱུག་བཤད་ན་མཚུགས་པོའི་སློན་ལ་ཐབས་ཆེན་
ཟེར་བ་བཞིན་བོད་ནང་མི་རིགས་ཙུ་བ་ལྷག་གྲུབ་མེད་འགྲོ་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་ལྟ་བུ་དང་
ཆ་སྐྱུག་ལུན་མ་འཁྲོངས་པའི་ཐོག་ནས་བསམ་ཚུལ་གཅིག་ཡོང་གི་འདུག དེ་ཚོར་
བསམ་སློབ་གཏོང་དགོས། ངའི་བསམ་སློབ་ད་ལྟོ་རྩ་བའི་གནས་ཚུལ་ཡོད་དམ་
ཞེ་ན་ཉན་ཉན་ཡོད། དེ་ཡོད་ཅང་ངས་མྱོས་འགོ་འདོན་པའི་གནས་ཚུལ་འདི་ཆགས་
པ་རེད། རྩ་བའི་འདུག་ཅེས་ད་དུང་དག་པོའི་ཐོག་ནས་ཟང་ཟིང་གི་གནས་ཚུལ་
བྱས་ན་རྩ་བའི་གཉིས་པ་ཞིག་ཡོང་རྒྱུ་རེད། དག་པོའི་ཐོག་ནས་ལས་འགལ་བྱེད་
སྐབ་ལས་མེད་ལ། གལ་སྲིད་བྱས་པའི་དབང་དུ་བཏང་ན་ཡང་ད་ལྟོའི་རྩ་བའི་གི་
གནས་ཚུལ་འདི་ལྟ་བུའི་སྐྱུག་སྐྱུག་ཆེ་རུ་འགྲོ་རྒྱུ་མ་གཏོགས་དེས་གནས་ཚུལ་མེལ་སྐབ་
པ་ཞིག་ཡོང་གི་མ་རེད། ད་ལྟོ་རི་ཙམ་མི་འདུག་ལའང་ཀྱང་བོད་ནང་མི་སྣོ་སྐྱུག་
ཐད་ང་ཚོས་སྐད་ཆ་བོད་ས་ཡོད་ལ། རྒྱ་ཚུགས་མ་བདེ་གིག་གིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད།
དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་ནང་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་རྒྱ་མི་འབོར་ཆེན་ཡོད་ཀྱང་གངས་
འབོར་ཐད་ང་ཚོས་བཤད་པ་ལྟར་ཡོད་པ་མ་རེད་ཅེས་ཁོང་ཚོ་ངོ་གཞོང་པའི་གནས་ཚུལ་
ཞིག་ཡོང་གི་འདུག ང་ཚོས་བོད་ས་ཁྲུལ་ནང་ཟང་ཟིང་ཟིང་ཟིང་གི་གནས་ཚུལ་ཞིག་
བྱས་ན་རྒྱ་མི་བོད་བདེ་པོ་ཆགས་པ་རེད། ལུང་པའི་ནང་ཟང་ཟིང་ཡོད་ཅང་དམག་
མི་བཏང་བ་ཡིན་ཟེར་བ་དང་། བོད་པ་ལུལ་གྲོང་ལུལ་གྲོང་ཙུ་མེད་བཏང་ཡང་
ཁག་འདོགས་ས་ཡོད། མངོན་གསལ་དོད་པོས་བོད་མི་གྲུབ་མེད་བཅོ་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་
པོ་ཆགས་པ་རེད། ད་ལྟོ་དེ་ལྟར་མེད་དུས་རྒྱ་མི་ཚོ་བྱེད་བདེ་པོ་ཞིག་ཙུ་བ་ནས་

མེད། ལྷག་པར་མ་འོངས་པའི་རྒྱ་མི་གཞིན་སྐྱེས་ཚོ་རིམ་པས་སྐྱེ་བས་ཡོང་དུས་ད་
ལྷ་ང་ཚོའི་འཐབ་ཚོད་ཕྱེད་ལྷངས་འདིའི་འོག་ནས་ཁོང་ཚོར་འགྲེལ་བཤད་རྒྱག་ས་ཡོད།
རིམ་པས་མིའི་རྣམ་དཔྱད་ཡོད་པའི་རྒྱ་མི་དང་ལྷག་ནང་ཚོས་དེ་ཚོར་འགྲེལ་བཤད་
རྒྱག་རྒྱ་ཡོད། དེ་མིན་མི་བསད་ཁྲག་སྐྱོར་གྱི་དྲག་པོའི་གནས་ཚུལ་ཚབས་ཚེ་བྱང་
ན་ཁག་པོ་ཡིན། མི་བསད་ཁྲག་སྐྱོར་གྱི་ལས་འགུལ་དེ་རང་གི་ཐོག་ནས་རྒྱལ་ཁ་
ལེན་ཐུབ་པ་ཞིག་ལྷུང་ན་མ་གཏོགས། མི་དང་མི་སྐྱད་ཆ་ཤོད་ས་བཟུང་མེད་པས་
དཀའ་ངལ་ཉན་ཉན་ཡོད། མི་བསད་ཁྲག་སྐྱོར་གྱིས་ང་ཚོར་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་གྱི་རེད་
དམ་ཞེ་ན། དཔེ་བཞག་ས་ལས་སྐྱེ་པོ་རེད། པ་ལེ་མི་གིན་དང་། ལམ་རྩན་
ཐོག་དཔེ་བཞག་རྒྱ་ལས་སྐྱེ་པོ་རེད། རོ་མའི་བསམ་སྒོ་བཏང་ན་གང་ལྷུང་མེ་མདའ་
རེ་གཉིས་འཁྲུར་ནས་བོད་ནང་དཀྱོག་བདེ་སྐྱོང་ཐུབ་ཀྱང་དེས་ག་རེ་མན་གྱི་རེད་དམ།
བོད་ནང་མན་གཞོན་འདྲེས་པའི་མི་གསོད་ཁྲག་སྐྱོར་གྱི་ལས་ཀ་ཞིག་ཕྱེད་དཀོས་བྱང་
ན། གོ་ལག་ཁྱོན་ཆེ་ཞིག་དཀོས་པ་རེད། དེ་དག་ཡོང་ས་གང་ནས་ཡོང་དང་།
གང་འདྲ་བྱས་ཏེ་བོད་ནང་གཏོང་། དེ་ཚོར་བསམ་སྒོ་གཏོང་དཀོས། ཁ་ནས་
འུ་ཐུག་སྟེ་དག་པོ་ཕྱེད་གྱི་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་རྒྱ་ལས་སྐྱེ་པོ་ཡིན་ཀྱང་། རོ་ཐོག་
ལག་ལེན་བཀའ་དཀོས་དུས་ལས་སྐྱེ་པོ་མེད། དཀྱོག་བདེ་སྐྱོང་ཐུབ་ཙམ་དང་མགོ་
ལོག་བཙལ་ཐུབ་ཙམ་ཞིག་ལས་མན་གཞོན་འདྲེས་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡོང་རྒྱ་ངས་ཅ་བ་ནས་
མཐོང་གི་མི་འདུག དེར་བརྟེན་ངས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་ལ་
འགྲོ་རྒྱ་འདི་ཚོས་སྐྱོགས་དང་ལ་རབས་ཀྱི་སྐད་ཆའི་ཐོག་ནས་བཟང་མདོག་ཁ་པོས་
བཤད་པ་ཞིག་མིན། ང་ཚོའི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་གྱི་ལག་ལེན་ཐོག་ནས་འགྲོ་
ས་དེ་མ་གཏོགས་མེད་པ་ངས་མཐོང་གི་འདུག དེར་བརྟེན་ད་བར་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་
ལམ་ཁོ་ན་བཤད་པ་ཡིན་ལ། ད་དུང་ང་དྲག་གནས་ཚུལ་རི་ཙམ་ཡོད་ཀྱང་ཐབས་
ལམ་འདི་མིན་པ་གཞན་ཞིག་གི་ཐོག་བསྐྱོད་ན་རང་སྟོག་རང་གིས་སྐྱེ་བའི་གནས་ཚུལ་
ཐབས་སྐྱག་ཅིག་ལས་ལག་པ་ཞིག་ཡོང་རྒྱ་མེད་པ་མལ་ཆེར་མཐོང་གསལ་རེད། ངའི་
བརྗོད་ཚུལ་དང་བསམ་སྐྱོར་གྱི་རྒྱ་མཚན་དེ་འདྲ་ཡིན་ཞེས་དང་།

དམངས་གཙོའི་སྐོར་བཀའ་གནང་སྐབས་གསུང་དོན། བོད་མི་རིགས་ལར་
རྒྱས་ཚགས་རྒྱུད་དང་། བོད་མི་རིགས་མི་ཐོག་ནས་མི་ཐོག་སྐྱེ་བཀ་ཐག་ཏུ་སྤོད་
ཐུབ་པ་ཞིག་དཀོས་ན། དམངས་གཙོ་དཀོས། དམངས་གཙོ་ཡོང་བའི་འགལ་
རྒྱུན་གྱི་ཁྲག་ལྷ་བྱ་བཙན་པོ་དབང་ཡོད་ཀྱི་ཐོག་ནས་ལས་འབྲས་སྟོག་སྟེ་དབང་ཆ་
འདིན་པ་དེ་འགལ་རྒྱུན་ཡིན་ལ། ཡང་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེར་ཆོས་སྐྱོགས་ཀྱི་དང་
པ་ཡིད་ཆེས་འོག་ནས་ཡོང་སྐྱངས་མེས་རང་བཞིན་དབང་ཡོད་བཤད་ནས་ཁ་མ་གྲགས་
པ་མིན་ཡང་། དད་པ་དང་ཡིད་ཆེས་ཆེ་དགས་ཏེ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་བཀའ་
གནང་བ་རེད། དེ་ཡིན་གྱི་རེད་ཟེར་བ་དེ་ཚོའི་གསུང་གི་མ་རེ་ཕྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཅེ་
ན། རང་སྐྱེར་སོ་སོས་སེམས་ཁུར་བསྐྱངས་ནས་བསམ་སྒོ་བཏང་བའི་གནས་ཚུལ་
དེ་འདོན་རྒྱུར་འགལ་རྒྱུན་ཆགས་ཀྱི་འདུག མང་ཚོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐོན་པའི་འགལ་
རྒྱུན་དེ་གདུག་རྩུབ་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཡོང་གི་ཡོད་ཀྱང་འགལ་རྒྱུན་རེད་ལ། དད་པའི་
ཐོག་ནས་ཡོང་གི་ཡོད་ནའང་འགལ་རྒྱུན་རེད། བྱས་ཙང་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་
ཆོས་སྟོན་གཉིས་ཀྱི་བདག་པོ་རེད་ཟེར་བ་འདིར་བསམ་སྒོ་གཏོང་དཀོས་པ་ཞིག་ཆགས་
འདུག ད་ལྟ་ངའི་ཆེ་སྟོན་མའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཡིན་ནའང་འདྲ་མི་ཚང་མས་དགའ་
པོ་བྱས་ཏེ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་གདོང་ལ་བརྟུས་ནས་དོག་ལ་སྐྱེལ་བ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་
ཡོད་པས་མན་ཐོགས་ཉན་ཉན་ཡོད། འོན་ཀྱང་ང་ལ་ཉག་པ་བརྟན་པ་མེད། ཅ་
བའི་ང་ཚོའི་སྐྱིག་འཇུགས་འགྲོ་སྐྱངས་འདི་དངོས་གནས་དམངས་གཙོའི་ལམ་དང་མཐུན་
པའི་སྐྱས་དག་པོ་ཞིག་བཟོ་དཀོས་ཀྱི་འདུག་ཅེས་ཤོད་པའི་རྒྱ་མཚན་གཅིག་དེ་ཡིན།
ད་ལྟ་འདྲམ་སྐྱོང་སྐྱོ་ཡོངས་ལ་ང་དྲག་གི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། དེ་འདྲའི་
གནས་ཚུལ་འོག་སྐྱོ་བྱར་དུ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་ཆེ་ལ་འགལ་རྒྱུན་ཞིག་བྱང་ན་ང་ཚོའི་
སྐྱོ་མ་ཞིག་ལས་ངས་འཕོར་ཤོབ་བཤད་པ་མིན་ཡང་ཉེན་ཁ་ཡོད་ཅེས་དང་། རྒྱལ་
བ་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱེ་བའི་དབུ་བྱིད་ཡིན་ཞེས་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་ལ་སྐྱེ་བའི་དབུ་བྱིད་
ཡིན་ན། ང་རང་ཚོས་དམངས་གཙོ་དངོས་གནས་ཀྱི་ལམ་ལ་བསྐྱོད་ན་འོས་བསྐྱེ་
བྱས་ནས་འགྲོ་དཀོས་པ་ཞིག་དང་། སྟོན་དོན་གྱི་ཤོག་ཁ་འདྲ་མིན་འགྲན་བསྐྱར་

འོས་བསྐྱེའི་འཐབ་ཚོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་བརྒྱུད་འགྲོ་དགོས་པ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། དེ་
 འདྲ་ཆགས་དུས་ལ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་གིས་དོན་གྱི་འགོ་འཁྲིད་ཡས་རང་བཞིན་གྱིས་ཁ་
 བལ་ཚར་བ་རེད། ལྗུལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་གིས་དོན་གྱི་འགོ་འཁྲིད་གཅིག་ནང་སྤྱོད་ན། གཅིག་
 ལུ་དེ་དང་མ་འགྲིག་པ་ཆགས་ཡོང་གི་རེད། དམངས་གཙོའི་འོས་བསྐྱེའི་ཐོག་ནས་
 རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་གིས་ཀྱི་འདྲུགས་དེ་དང་ལྗུལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་འདྲེས་ལྷད་ཞེ་བྲག་མེད་
 པ་ཞིག་རང་བཞིན་དུ་ཆགས་ཡོང་གི་འདུག དེ་འདྲ་བྱས་ན་ལྗུལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་
 ཞེས་རང་བཞིན་གྱི་མ་ན་མེད་པའི་དབུ་ཁྲིད་ཀྱི་གཟི་བརྗིད་ཆེན་པོ་དེ་སྣོད་ཀྱི་རེད།
 ལྗུལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་གཤམ་དུ་སྤྱོད་དོན་གྱི་འཐབ་ཚོད་གནས་ཚུལ་འོག་འབྲེལ་ལྷད་
 ཆགས་ན་མ་ན་མེད་པའི་དབུ་ཁྲིད་ཀྱི་གཟི་བརྗིད་དེ་མེད་པ་ཆགས་ཀྱི་རེད། གནས་
 ཚུལ་དེའི་ཆ་ནས་དམངས་གཙོའི་ཐོག་འགྲོ་དགོས་པ་རང་བྱུགས་སུ་ཆགས་ཀྱི་འདུག་
 ཅེས་དང་། མངུག་དུ་ཚང་མས་ད་བར་དུ་རྒྱུས་པ་རེད་དུ་དུ་རྒྱུས་ཐག་གཉེད་
 དགོས། ལྗུལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་ཀྱང་མ་གྱི་བར་དུ་རྒྱུས་ཐག་གཉེད་ཀྱི་རེད། རྫོ་བ་དེ་
 པོ་བྱས་སྣོད་ཅེས་མེད།

གཟེངས་བསྟོད་འདིས་ངོས་ནས་སངས་རྒྱལ་བཙུན་ལྷན་
 འདས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཉམས་ལེན་གྱི་བཞིན་པ་འདི་ངོས་
 འཛིན་གནང་བ་ཞིག་ཡིན་པར་ཡིད་ཆེས་ཡོད།

1997/11/10

ལོ་ངོ་ས་མཚོག་ནས་ནོ་བེལ་ཞི་བདེའི་གཟེངས་བསྟོད་
 ངོས་བཞེས་མཛད་པའི་གསུང་བཤད།

༡༡། །རྒྱལ་བོ་མཚོག་དང་། རོ་བེལ་ཞི་བདེའི་གཟེངས་བསྟོད་ཚོགས་ཚུང་།
 རྒྱན་ཕྱོགས་པོ་མོ་ལྷན་རྒྱས་བཅས་ལ།
 ད་ཉིན་ངོས་རང་འདི་གར་ཁྱེད་ནམ་པའི་སར་ནོ་བེལ་ཞི་བདེའི་གཟེངས་བསྟོད་
 ལེན་པར་ཡོང་རྒྱ་བྱུང་བར་དགའ་ཚོར་ཆེན་པོ་བྱུང་། ཁྱེད་ནམ་པས་པོད་ནས་
 ཡོང་པའི་གྲ་པ་སྟོམ་རྒྱུད་ཞིག་ལ་གལ་ཆེའི་གཟེངས་བསྟོད་འདི་འདྲ་ཞིག་གནང་བ་དེས་
 ངོས་རང་ལ་ཆེ་མཛོད་གི་ཚོར་བ་དང་། སེམས་འགྲུལ་གཉིད་ཟབ་ཐེབས་བྱུང་།
 ངོས་རང་དམིགས་བསལ་ཅན་གྱི་མི་ཞིག་མིན་ནའང་གཟེངས་བསྟོད་འདིས་ངོས་ནས་
 སངས་རྒྱལ་བཙུན་ལྷན་འདས་དང་། འཕགས་པོད་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་ནམས་ཀྱི་
 བསྐྱབ་བྱ་གཞན་པར་དང་། བྱམས་པ། རྗིད་རྗེ། འཚོ་བ་མེད་པ་བཅས་ཀྱི་
 རྗིད་པོར་ཉམས་ལེན་ཅི་བྱུབ་གྱེད་བཞིན་པ་འདི་ངོས་འཛིན་གནང་བ་ཞིག་ཡིན་པར་
 ཡིད་ཆེས་ཡོད། ངོས་ནས་འཛམ་གླིང་གི་ས་སྤྱོགས་གང་སར་མནར་གཙོད་འོག་
 རྒྱུད་པའི་སྐྱེ་བོ་སྤྱི་དང་། འཛམ་གླིང་ཞི་བདེ་དང་། རང་དབང་གི་དོན་དུ་
 འབད་བཙོན་གྱེད་བཞིན་པའི་སྐྱེ་བོ་ཡོངས་ཀྱི་ཚབ་ལུས་ཏེ་བཀའ་བྱིན་ཚད་མེད་བྲན་པའི་
 རྫོ་ནས་གཟེངས་བསྟོད་འདི་བཞིན་དང་ལེན་ཞུ་གི་ཡོད། འཚོ་མེད་ཞི་བའི་ལག་ལེན་

བརྒྱན་འགྲུར་བ་གཏོང་བྱའི་ལམ་སྲོལ་དེར་དུས་ཡོད་པ་འདི་ཉིད་གསར་གཏོང་གནང་
མཁན་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་རྣམ་ཉི་ལ་གྱས་བརྒྱན་ཆེད་གཟེངས་བཞེད་འདི་དང་ལེན་ལྷ་
རྒྱ་ཡིན། ཁོང་གི་རྒྱ་ཚོའི་རྣམ་ཐར་གྱིས་དང་ལ་བསྐབ་བྱ་དང་སེམས་འགྲུལ་ཐེབས་
ཚོང་། རྣམ་པར་དུ་དཀའ་སྤྱད་ཚད་མེད་མུངས་དང་མྱོང་བཞིན་པའི་སྤྱི་ལོ་སྤྱོད་
ཅན་གྱི་ངོས་ཀྱི་ཡུལ་མི་བོད་མི་སོ་སོ་ས་ལ་དུག་པོའི་ཚབ་ལྷས་ཉེ་གཟེངས་བཞེད་ལྷ་
གི་ཡོད་པ་ནི་སྤྱོད་ཅི་དགོས། ཁོང་ཚོས་རང་གི་མི་རིགས་དང་། རིག་གཞུང་
ཁྱད་ཚོས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྣམས་གོ་རིམ་ལྡན་པའི་སྤྱོད་ཅན་གཏོར་བཞིག་གི་ལས་
འགྲུལ་ལ་གདོང་ལེན་བྱེད་བཞིན་གནས་ཡོད། གཟེངས་བཞེད་འདིས་བདེན་པ་
དང་། སྤྱི་ལོ་སྤྱོད་པ། སེམས་བྱུགས་བཅས་ལག་ཚར་བཟུང་སྟེ་བོད་ཡུལ་
བཅིངས་བཀོལ་གཏོང་བྱུང་བྱུང་འཛེའི་ཡིད་ཆེས་ཡང་རྒྱར་སྤྱོད་བཞེད་དུ་སྤྱིན་ཡོད།
ང་ཚོ་འཇམ་གླིང་ས་སྤྱོད་གས་གང་འདུ་ཞིག་ནས་ཡོང་མིན་ལ་མ་སྤོས་པར་གཞི་ཅང་ཚོ་
ཚང་མ་འགྲོ་བ་མི་ཡིན་པ་གཅིག་གྱུར་ཡིན་ཅིང་། ཚང་མས་བདེ་བ་འགྲུར་ཐབས་
དང་སྤྱུག་བཞུལ་སེམས་ཐབས་བྱེད་བཞིན་ཡོད། ང་ཚོར་གཞིའི་ཅའི་འགྲོ་བ་མིའི་
དགོས་མཁོར་སེམས་ཁུར་ཡོད་པ་ཡང་གཅིག་གྱུར་ཡིན། མི་རྒྱར་སོ་སོ་དང་མི་
སྤེ་གཉིས་ཀའི་ཆ་ནས་རང་དབང་དང་མདུན་ལམ་ཐག་གཅོད་བྱ་བྱུང་འདྲ་ཐག་རང་
གཅོད་ཀྱི་ཐོབ་དབང་དགོས་འདོད་ཡོད་པ་དེ་ནི་འགྲོ་བ་མིའི་རང་གཤིས་ཡིན་ཅིང་།
གར་ཡོ་རོབ་ནས་ཨ་མེ་རི་ཀའི་བར་དང་འཇམ་གླིང་ས་ཁུལ་གང་སར་གནས་སྤངས་
འཕོ་འགྲུར་ཆེན་པོ་འགྲོ་བཞིན་པ་འདིས་དེའི་རྟགས་མཚན་གསལ་པོ་བཞུན་པ་རེད།

རྒྱ་ནག་ནང་འདི་ལོ་སྤྱི་ལོ་ ༦ པར་མང་ཚོགས་ཀྱི་སྤྱོད་ཅན་དམངས་
གཙོ་དགོས་འདུན་གྱི་ལས་འགྲུལ་བཅུ་མས་པ་དེ་དག་ལ་ཡ་ང་སྤྱི་རྗེ་བྱལ་བའི་དྲག་
བྱུགས་ཀྱིས་དྲག་གནོན་བྱས་ནའང་། མང་ཚོགས་ཀྱི་ལས་འགྲུལ་དེ་རྣམས་ལ་
གྲུབ་འབྲས་མ་ཐོན་པ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་ལྷ་གི་མེད། གང་ལགས་ཤེ་ན། རྒྱ་
ནག་མི་དམངས་ནང་རང་དབང་དགོས་པའི་སེམས་བྱུགས་ཀྱི་མེ་ལྗེ་དེ་རྒྱར་གསོ་བྱུང་
པ་བྱུང་ཡོད་ཅིང་། དེ་འདྲའི་རང་དབང་གི་སེམས་བྱུགས་དེ་དག་འཇམ་གླིང་གི་

ས་སྤྱོད་ཅན་མང་པོར་ཁྱབ་འཕེལ་འགྲོ་བཞིན་པར་སོང་བུས་བྱུགས་དེ་ལས་རྒྱ་ནག་གཡོལ་
ཐབས་མེད་པ་ཞིག་རེད། རྒྱ་ནག་གི་སྤྱོད་ཅན་སྤྱི་ལོ་སྤྱོད་ཅན་རྣམས་དང་། ཁོང་
ཚོར་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་མཁན་ཚོས་རྒྱ་ནག་གི་འགོ་བྱེད་ཚོ་དང་། འཇམ་གླིང་ལ་
རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་དེའི་རང་བཞིན་གྱི་འགྲོ་བ་མིའི་གདོང་གཤིས་བཞུན་པ་རེད།

རྒྱར་ཡང་གཟེངས་འཁོར་སྤོན་མའི་ནང་བོད་དུ་མང་ཚོགས་ཁོོད་ཁྱིམས་གཙོད་ཞིབ་
བཤེར་སར་བོད་མི་གང་འཚམས་ལོ་ངོ་བརྒྱ་དགུ་བར་བཅོན་འཇུག་བྱ་བྱུང་ཁྱིམས་གཙོད་
བྱས་འདུག དེ་ནི་དེ་ཉིན་གྱི་མཇུག་སྟོའ་འདིའི་སྤོན་དུ་མི་དམངས་ལ་བཞུགས་ར་
རྒྱལ་བ་ཞིག་ཡིན་ཚོད་འདུག ཁོང་ཚོའི་ནག་ཉེས་ཀྱི་བྱ་སྤོད་གཅིག་པུ་དེ་ནི་བོད་
མི་ཡོངས་ཁྱབ་ཀྱི་དགོས་འདུན་གཅིས་པའི་བོད་ཡུལ་རང་དབང་རང་བཅོན་འདོད་པ་
དེ་ཡིན། འདས་པའི་ལོ་ངོ་བཞི་བརྒྱ་ཐམ་པའི་བཅོན་དབང་རིང་ང་ཚོའི་མི་དམངས་
ནས་དཀའ་སྤྱུག་ངོ་རྒྱར་མུངས་པ་རྣམས་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆའི་ཐོག་ཞིབ་གསལ་འཁོད་ཡོད།
ང་ཚོའི་འཐབ་ཚོད་དེ་ནི་ཞི་དུས་ཡུན་རིང་པོའི་འཐབ་ཚོད་ཅིག་རེད། ང་ཚོའི་ཅ་
དོན་དེ་བཞིན་དང་བདེན་ཡིན་པ་ང་ཚོས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད། འཆེ་བས་འཆེ་བ་དང་
སྤྱུག་བཞུལ་སྤོན་མ་སྤེལ་བ་ཅམ་ལས་གྲུབ་འབྲས་ཐོན་བྱུ་མེད་སྤྱོད་པ། ང་ཚོའི་
འཐབ་ཚོད་ཀྱི་ངོ་བོ་དེ་འཆེ་བ་དང་། ཞེ་སྤང་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཞིག་དུ་གནས་དགོས།
ང་ཚོའི་ངོས་ནས་ང་ཚོའི་མི་དམངས་ཀྱི་སྤྱུག་བཞུལ་མཚམས་ཚོད་ཡོང་ཐབས་དང་
སྤྱོད་ཅན་མཚུངས་སྤྱོད་པོ་གཞན་ལའང་སྤྱུག་བཞུལ་མི་ཡོང་བའི་འབད་བཅོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

དམིགས་ཡུལ་འདི་རྣམ་འཛིན་ཉེ་ངོས་ནས་དུས་སྐབས་མང་པོར་བོད་རྒྱའི་དབར་
ཞི་མོལ་ཡོང་ཐབས་བྱས་པ་ཡིན། སྤྱི་ལོ་ 1952 ལོར་ངོས་ནས་བོད་ནང་འགྲོ་
བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་། ཞི་བདེ་རྒྱར་གསོ་སྤང་དམིགས་བཀའ་གྱིས་ཞི་བའི་ཕྱོས་
འཆར་དོན་ཚན་ལྡེ་བཏོན་པ་ཡིན། དེའི་ནང་བོད་ས་ཡོངས་ཚོགས་འཆེ་བ་མེད་
པའི་བཞུ་གནས་ཤིག་དུ་བརྒྱར་བྱུ་དང་། སྤྱི་སྤོད་རང་བྱུང་གི་བཀོད་པ་དང་།
ནང་བརྒྱད་སྤྱོད་འགྲོ་ཐམས་ཅད་ཞི་མཐུན་དུ་གནས་པའི་གནས་མཚོག་ཅིག་དུ་བརྒྱར་བྱུ་
ཡང་ཚུད་ཡོད།

ལྷ་ལོ་ངོས་ནས་མི་ཉམས་མི་སྐྱལ་དུ་ཡོ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་ཐོག་གྲོས་འཆར་དེའི་སྐོར་
འབྲེལ་བཤད་ཞིབ་ཕྲ་བྱས་ཡོད། རོས་ཀྱི་མི་དམངས་འགའ་ཤམས་ཀྱིས་ངོས་ནས་བརྒྱན་
མཁས་ཆེ་དཔལ་པའི་སྐྱོན་ཆ་མཐོང་གི་ཡོད་ཀྱང་། རོས་རང་གིས་དུས་ཚོད་དེ་
ཚོར་བཏོན་པའི་བསམ་ཚུལ་ནམས་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་དང་མཐུན་ཞིང་། ལྷ་
མཚན་ལྷན་པ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཡིད་ཆེས་ཡོད། བསམ་ཚུལ་དེ་ཚོའི་ནང་། ར་
ཚོས་བསམ་ཤེས་ཆེན་པོའི་ཐོག་མམ་ཁ་ལེན་ཡོད་ནའང་། ལྷ་བསམ་མ་ལེགས་པ་
ཞིག་ལ་རྒྱ་ནག་གི་འགོ་བྱིད་ཚོས་དོན་ཕན་ལྷན་པའི་ལན་འདེབས་བྱས་མེད། གལ་
མེད་གནས་སྤངས་འདི་མུས་ལ་འགྱུར་བ་མ་བྱུང་ན། ར་ཚོའི་ལངས་སྤོགས་སྐྱུར་
དུ་བསམ་གཞིགས་མི་བྱེད་ཐབས་མེད་ཆགས་ཀྱི་རེད།

པོད་རྒྱ་གཉིས་དབར་འབྲེལ་ལམ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་ཕན་ཚུན་འདྲ་མཉམ་
དང་། བརྩེ་བཀུར། ཡིད་ཆེས། གཉིས་ཕན་བཅས་ཀྱི་ཅ་དོན་གཞི་ཅུར་
བཞག་དགོས་ལ་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ཀྱི་སྐབས་སུ་པོད་རྒྱའི་དབུ་བྱིད་མཁས་མཛེས་
ཅན་ནམས་ནས་ཆིངས་ཡིག་གཏན་འཁེབས་གནང་དོན། པོད་པོད་ཡུལ་ན་སྤྱིད།
རྒྱ་རྒྱ་ཡུལ་ན་སྤྱིད། ཅེས་པ་པོད་ཀྱི་རྟེན་གཙོ་སྣ་མའི་རོ་ཁང་མདུན་ཀྱི་དོ་རིང་
ལ་འཁོད་པ་དུས་ད་ལྟ་ཡང་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་པར་སོང་ཅ་དོན་དེ་དག་ཀྱང་གཞི་ཅུར་བཟུང་
དགོས་པ་ཡིན། རོས་རང་ནང་པའི་བྱ་པ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་སེམས་ཅན་སྟུག་
བཟུལ་གྱིས་མིནར་བ་ནམས་ལྟ་ཅི་སྟོས། འགོ་བ་མིའི་བྱིས་ཚང་གི་ནང་མི་ཡོད་
དོ་ཅོག་ལ་སེམས་འཁྲུང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ལྷུག་བཟུལ་ཡོངས་རྫོགས་ཚོངས་པའི་
རྒྱན་ལས་བྱུང་བར་ང་ཡིད་ཆེས་ཡོད་ཅིང་། རྒྱ་པོ་ནམས་ཀྱིས་རང་ཉིད་གཅིག་
པའི་བདེ་སྤྱིད་དང་། འདོད་སྟོབས་པ་ཡོང་བའི་ཆེད་གཞན་དག་ལ་སྟུག་བཟུལ་
བཟོ་གི་ཡོད་ན་ཡང་། བདེ་སྤྱིད་དངོས་འབྲེལ་ནི་ནང་སེམས་ཀྱི་བདེ་བ་དང་། ཚོག་
ཤེས་ཀྱི་སྤྲོད་ནས་འབྱུང་དགོས། ཡིད་ཀྱི་བདེ་བ་དང་ཚོག་ཤེས་ནི་གཞན་ཕན་གྱི་
ཀུན་སྟོང་དང་། བུམས་པ། སྤྱིང་རྗེ་བཅས་གོང་སྤེལ་དང་། ཚོངས་པ།
རང་གཅེས་འཛིན། འདོད་སེམས་བཅས་སྤོང་བའི་ཐོག་ནས་འབྱུང་དགོས།

དེར་སྐབས་ར་ཚོར་འཕྲད་བཞིན་པའི་དཀའ་སྤྱོད་དཔེར་ན། དག་པོའི་འཐབ་
ཚོད་དང་། རང་བཞིན་འབྱུང་ཁམས་གཏོར་བཞིག་དབུལ་ཐོངས། བཤེས་
སྟོན་ལ་སོགས་པ་ནི་འགོ་བ་མིས་བཟོས་པའི་དཀའ་ངལ་ག་ལྟར་ཡིན་ཞིང་། དཀའ་
སྤྱོད་དེ་ནམས་འགོ་བ་མིས་འབྲད་བཅོན་དང་། བོ་རྟོགས། ལྷན་ཟུའི་འདུ་ཤེས་
བཅས་སྤེལ་པའི་སྐོན་སེལ་བྱུང་གི་རེད། ར་ཚོས་ཕན་ཚུན་དབར་དང་འཛམ་
སྐོང་སྤྱིའི་འགན་ཁུར་ལེན་པའི་བསམ་སྟོ་སྤེལ་དགོས། རོས་རང་ལ་མཚོན་ན།
རང་གི་དགའ་བོར་བརྩེ་པའི་སེམས་ཅན་ལ་ཡང་བུམས་པ་དང་སྤྱིང་རྗེ་སྤྱིད་གོས་པར་
བཤད་པའི་བུམས་སྤྱིང་གི་ཡོན་ཏན་དེ་དག་བསྐྱེད་པར་རང་གི་ནང་ཚོས་འདིས་ཕན་
ཐོགས་བྱུང་ཡང་། ཚོས་ཡོད་མིན་ལ་མ་སྟོས་པར་སྤྱི་པོ་ཚང་མས་སེམས་བཟང་
པོ་དང་སྤྱིའི་འགན་འཁྲུང་གི་བསམ་སྟོ་གོང་སྤེལ་གཏོར་བྱུང་བར་ང་ཡིད་ཆེས་ཡོད།

ར་ཚོའི་མི་ཚའི་ཐོག་ཚན་རིག་གི་རྣམ་ཤུགས་རེ་ཆེར་འགོ་བཞིན་པའི་སྐབས་
འདིར་ཚོས་དང་། ནང་སེམས་ཀྱིས་ར་ཚོ་འགོ་བ་མི་ཡིན་པའི་གནས་ལུགས་དེར་
དན་སྐུལ་གཏོང་བའི་སྟོན་སྤྱིད་ལས་དེ་བས་ཆེ་བ་ཞིག་སྐྱུལ་དགོས། དེ་གཉིས་
དབར་འགལ་ཟླ་མེད་ཅིང་། དེ་གཉིས་གཉིས་ཀས་གཅིག་གི་བརྒྱུད་གཅིག་ཤེས་
པར་ར་ཚོར་གོ་དོན་གལ་ཆེ་ཐོབ་ཀྱི་ཡོད། ཚན་རིག་དང་། བཅོམ་ལྷན་འདས་
ཀྱི་བསྐབ་བྱ་གཉིས་ཀས་ར་ཚོར་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་གི་གནས་ལུགས་གཅིག་
ལྟར་ཡིན་པའི་སྟོབ་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། གལ་སྲིད་ར་ཚོས་འཛམ་སྐོང་ཡོངས་ནས་
ར་དག་སེམས་འཁྲུང་བྱེད་པའི་ཁོར་ལུག་སྤྱང་སྟོབ་ལ་དོན་ཕན་ལྷན་པའི་ལག་ལེན་རེས་
བཟུར་དགོས་ན་གནད་དོན་འདི་དག་ཤེས་རྟོགས་མ་བྱས་ཐབས་མེད་ཡིན།

ངའི་ཡིད་ཆེས་ལ་ཚོས་ལུགས་ཁག་ཚང་མས་འགོ་བ་མིའི་སྤྱོད་བཟང་དང་།
འགོ་བ་མིའི་རིགས་ལ་བདེ་སྤྱིད་སྤེལ་ཐབས་བྱ་རྒྱའི་དམིགས་ལུལ་ནི་གཅིག་ལྟར་ཡིན།
སྐུལ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ལམ་མི་འདྲ་བ་ཡོང་སྲིད་ཀྱང་། བསྐྱུལ་བྱའི་དམིགས་ལུལ་
གཅིག་ལྟར་ཡིན།

ར་ཚོ་དུས་རབས་འདིའི་བརྒྱ་ཕྱག་མཐའ་མའི་ནང་འགོ་བཞིན་པའི་སྐབས་འདིར་

འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་པ་དེ་བར་འཚོ་གནས་བྱས་པའི་སྣ་མོའི་ཡ་རབས་སྟོན་བཟང་ཙམ་ཅེ་
དེ་དག་གིས་སྐར་ཡང་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་ཙམ་གཅིག་པ་དེ་དུ་རྒྱའི་དུས་རབས་འདི་ལས་པདེ་
སྟོན་ཅེ་བ་དང་། མི་རྣམས་སེམས་པ་བཟང་བ་ཞིག་བཟོ་བྱུང་བའི་རེ་བ་ཡོད།

ངོས་ནས་ང་ཚོར་སྨྲ་གསུང་གཏོང་མཁན་དང་། ང་ཚོའི་ཕྱོགས་པོ་ཚང་
མའི་ཚེད་དུ་སྡོན་ལམ་འདེབས་རྒྱུར། ང་ཚོ་མཉམ་རུབ་ཀྱིས་འགྲོ་བ་མིའི་གོ་རྟོགས་
དང་བཅེ་སེམས་བརྒྱན་འཛུམ་སྐྱིང་འདི་ལས་བཟང་བ་ཞིག་གསར་སྐྱུན་བྱུང་བ་དང་།
དེ་ནར་སྐྱུབ་པའི་སྡོན་ནས་ང་ཚོས་འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་བམས་ཅད་སྨྲ་བ་ལྟལ་ལས་སྡོལ་
བྱུང་བའི་སྡོན་ལམ་ཞུ་གི་ཡིན། རྒྱགས་རྗེ་ཅེ། རོར་མེ་རྒྱལ་ས་ཨ་སོ་ལོ་ནས་
༡༩༤༧ ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༡༠ ལ།

ང་ཚོར་མཚོན་ཆ་གཅིག་རང་ཡོད་པ་དེ་ནི་

བདེན་པ་ཞེས་པ་འདི་ཡིན།

༡༩༤༧༡༡༡༡

ཡགོང་ས་མཚོག་ནས་རོར་མེའི་རྒྱལ་ས་ཨ་སོ་ལོ་རོ་ལེ་ཞེ་བའི་
གཟེངས་བརྟོད་བཞེས་པའི་ཉིན་རྗེས་མར་སྐྱལ་བའི་གསུང་བཤད།

༡༣། །སྨྲ་གསུང་པོ་མོ་རྣམ་པ་ཚོ།

དེ་རིང་ངོས་ཁྱེད་རྣམ་པའི་ཁྱོད་དུ་བཅར་བྱུང་བ་འདི་དགའ་ཚོར་དང་གཟི་བརྗིད་ཀྱི་
གནས་ཚུལ་ཞིག་རེད། འདིར་འཇམ་སྐྱིང་གི་ས་སྟོགས་གང་ས་ནས་སེབས་པའི་
ཕྱོགས་པོ་ཉིང་པ་མང་པོ་མངལ་བྱུང་བ་དང་། ཕྱོགས་པོ་གསར་པ་སྐྱིག་རྒྱུའི་གོ་
སྐབས་ཉེད་པར་དངོས་འབྲེལ་དགའ་ཚོར་ཚེན་པོ་བྱུང་། མ་འོངས་པར་སྐར་ཡང་
མངལ་བྱུང་བའི་རེ་བ་ཡོད། ངས་རྣམ་ཀུན་འཛུམ་སྐྱིང་ས་སྟོགས་ཁག་དུ་སྐྱེ་བོ་
འདྲ་མིན་ལྡོག་ས་སྐྱུག་འཕྲད་སྐབས་ང་ཚོ་ཚང་མ་གཞི་ཅའི་ཐོག་ནས་གཅིག་མཐུན་
ཡིན་པ་སྟེ་རང་རེ་བམས་ཅད་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཤིག་ཡིན་པ་དེ་དེ་དེ་གསོ་ཡོང་གི་འདུག
རང་རེའི་ཆས་གོས་དང་། ག་མདོག་མི་འདྲ་བ་དང་། རྒྱན་ལུགས་འདྲ་མིན་
ཡོད་པ་འདི་རིགས་ནི་སྨྲ་བའི་སྡོན་པ་ཙམ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས། གཞི་ཅའི་ཐོག་
རང་ཅག་རྣམས་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་སུ་གྱུར་པ་གཅིག་མཐུངས་ཡིན། གནད་དོན་
འདིས་ང་ཚོ་མན་ཚུན་བཅིངས་ཡོད་སྐབས་མན་ཚུན་གོ་རྟོགས་དང་། མངོའ་འབྲེལ་
མཉམ་གསལ་གོང་མཚོར་གཏོང་བྱུང་གི་ཡོད་པ་རེད།

ངས་ད་རིང་གང་ཞིག་ཞུ་དགོས་ཡིན་ནམ་སྐབས་ང་ཚོ་ཚང་མ་འགྲོ་བ་མིའི་
ཁྱིམ་ཚང་གཅིག་གི་མི་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ང་ཚོ་ཚང་མར་སྐྱུན་མོང་དུ་དགའ་ངལ་རི་

འདྲ་ཞིག་འཕྲད་ཀྱི་ཡོད་མིན་སྐོར་གྱི་ངའི་བསམ་ཚུལ་ཁ་གསལ་ཟུང་བ་ཚོར་ལྷ་འདོད་
བྱུང་། འཇམ་སྒྲིང་རྒྱུང་དུ་འདྲིའི་ཐོག་ང་ཚོ་ཚང་མ་གནས་ཡོད་པར་བརྟེན་ང་
ཚོ་ཕན་ཚུན་དང་། རང་བྱུང་ཁམས་བཅས་པ་ཞི་བདེ་བག་ཤེབས་ངང་གནས་ཐུབ་
ཐབས་བྱེད་དགོས། དེ་ནི་མི་ལམ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར་དངོས་འབྲེལ་ལག་ལེན་དུ་
མ་བརྟུང་ཐབས་མེད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཞིག་རེད། ང་ཚོ་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་
གི་ཐོག་ནས་ཕན་ཚུན་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན་པས་ད་ཆ་ཚོགས་སྡེ་
གཅིག་ཁོར་གྱུང་གཞན་ལ་ཉེས་མེད་དུ་སྡོད་རྒྱུ་དང་། ཚོགས་སྡེ་དེ་དག་གིས་སྤི་
རོལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ནམས་སྤང་མེད་སྐྱུར་འདོག་བྱེད་ཐབས་མེད། ང་ཚོར་དཀའ་
ངལ་འཕྲད་སྐབས་ཕན་ཚུན་གཅིག་གྲོགས་བྱེད་དགོས་ལ། ཁོ་ཕན་གྱི་བདེ་སྲིད་
ཀྱང་མཉམ་སྦྲོད་བྱེད་དགོས། ང་འགྲོ་བ་མི་ཞིག་དང་། བྱ་པ་སྡོམ་རྒྱུང་ཞིག་
ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ངས་ཁྱེད་རྣམ་པར་བསམ་འཆར་ལུས་པ་འདི་དག་དོན་ཕན་ལུན་པར་
དགོངས་ན། ཁྱེད་རྣམ་པས་ཐུག་ལེན་དུ་འགེལ་གནང་ཡོང་བའི་རེ་བ་ལྷ་གི་ཡོད།

ངས་ཁྱེད་རྣམ་པར་བོད་མི་དམངས་ཀྱི་དཀའ་སྐྱུག་གནས་སྤངས་དང་། རེ་
འདུན་རི་ཡོད་སྐོར་ཡང་ལྷ་འདོད་ཡོད། རོ་བེལ་གྱི་གཟེངས་བརྟོད་འདི་བཞིན་
འདས་པའི་ལོ་བཞི་བརྒྱའི་རིང་སྤེལ་གྱི་བཅན་དབང་འོག་ལུས་པ་མེད་པའི་སྤྱིང་
སྤོབས་དང་སེམས་ཤུགས་ལྡན་པའི་བོད་མི་དམངས་ལ་འོས་ཤིང་འཚམས་པའི་གཟེངས་
བརྟོད་གནང་བ་ཞིག་རེད། བཅན་དབང་འོག་དུ་རྒྱུད་པའི་ངའི་ཡུལ་མི་སོ་སོ་རྣམས་
ཀྱི་ཆེད་དུ་ང་ནི་རང་དབང་ཅན་གྱི་མགྲིན་ཚབ་པ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ཁོང་ཚོའི་ཚབ་
བྲས་ཏེ་བསམ་ཚུལ་ལྷ་རྒྱ་རྒྱ་ནི་ངའི་ལས་འགན་ཞིག་ཡིན་པས་མ་གྱི་ཡོད། ང་ཚོའི་
མི་དམངས་ལ་དཀའ་སྐྱུག་ཚད་མེད་པ་བརྗོད་མཁན་དང་། ང་ཚོའི་ཕ་ཡུལ་དང་།
ཁྱིམ་ཚང་། རིག་གཞུང་བཅས་གཏོར་བཞིག་གཏོར་མཁན་དེ་རྣམས་ལ་ངས་ཁོང་
ཁོ་སྤང་སེམས་ཀྱི་ངང་ནས་ལྷ་གི་མེད། ཁོང་ཚོ་འདྲ་བདེ་སྲིད་ལ་འབད་བརྩོན་
བྱེད་མཁན་གྱི་འགྲོ་བ་མི་གཅིག་གྱུར་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ང་ཚོས་བྲམས་བརྩེ་བྱེད་འོས་
པ་ཞིག་རེད། ད་རིང་ངས་ཁྱེད་རྣམ་པར་དེང་སང་ངའི་ལུང་པའི་གནས་སྤངས་

སྐྱོ་པོ་དེ་དང་། ངའི་མི་དམངས་ཀྱི་རེ་འདུན་ལྷ་དོན་གང་ལགས་ཤེ་ན། ང་
ཚོའི་རང་དབང་འབབ་ཅོད་ཀྱི་ལས་འགུལ་འདིར་སྦྱོད་པའི་མཚོན་ཆ་གཅིག་རང་ཡོད་
པ་དེ་ནི་བདེན་པ་ཞེས་པ་འདི་ཡིན།

ང་ཚོ་ཚང་མ་གཞི་ཅ་བདེ་བ་འདོད་ཅིང་སྐྱུག་བསྐལ་མི་འདོད་པ་གཅིག་གྱུར་
ཡིན་པའི་གནད་དོན་དེ་ཉོགས་ཐུབ་པ་བྱུང་ན། ཕན་ཚུན་སྤྱན་རློབ་མོའི་འདུ་ཤེས་
དང་། གཞན་ལ་བརྩེ་སེམས། བྲམས་དང་སྤྱིང་རྗེའི་བསམ་སྒོའི་འཁོར་རྒྱུར་
ཕན་ཚབས་ད་ཅང་ཆེན་པོ་ཡོད། དེ་ནི་ཉིན་བཞིན་རེ་རྒྱུང་དུ་འགྲོ་བཞིན་པའི་འཇམ་
སྒྲིང་འདྲིའི་ནང་ང་ཚོ་འཚོ་གནས་ཐད་ལ་མེད་ཐབས་མེད་པ་ཞིག་ཡིན། ང་ཚོ་
རྒྱ་པོ་མི་རེ་རོ་རེས་རང་གེད་ཀྱིས་སོ་སོའི་ཁོ་ཕན་འབད་ཞིག་འབད་བརྩོན་བྱས་ཏེ་སྤྱི་
པོ་གཞན་གྱི་དགོས་མཁོ་སྤང་མེད་སྐྱུར་འདོག་བྱས་ན། གཞན་ལ་གནོད་པ་ཅམ་
དུ་མ་ཟད་མཐར་སོ་སོ་རང་ཉིད་ལའང་གནོད་པར་འགྱུར་སྲིད། དོན་གནད་འདི་
དག་ད་ལྟོ་དུས་རབས་འདྲིའི་ནང་ད་ཅང་གསལ་པོར་མཐོང་ཐུབ། དཔེར་མཚོན་
ན། དེང་གི་དུས་འདིར་ང་ཚོས་རྣལ་ཕུན་མཚོན་ཆའི་དམག་འཁྲུག་ཅིག་བསྐངས་
པ་ཡིན་ན། དེ་ནི་རང་གི་བརྒྱབ་པ་དང་ཁྱེད་པར་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ཤེས་གསལ་
ཡིན། དེ་དང་སྤྱོགས་མཚུངས་དུས་ཡུན་བྱུང་དུ་འོ་ཁོ་ཕན་ཆེད་དུ་རྒྱུ་དང་མཁའ་
རྒྱུང་བརྩོག་པ་བརྩོས་པ་འདིས་ང་ཚོའི་གནས་ཀྱི་གཞི་རྟེན་ཅ་མེད་བརྗོད་ཡོད་པ་རེད།
མི་སྡེར་སོ་སོ་དང་། རྒྱལ་ཁབ་རྣམས་ཕན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་བརྟེན་དགོས་
པ་དེ་ལྟ་མཁུང་བྱགས་ཆེ་དུ་འགྲོ་བཞིན་པར་སོང་ངས་སྤྱིའི་འགན་ཁུར་གྱི་བསམ་སྒོ་
ཞེས་ལུས་པ་འདི་གོང་མཐོར་གཏོང་རྒྱ་ལས་གཞན་གྱི་གདམ་ག་བྱེད་ས་ཡོད་པ་མ་རེད།
དེང་སྐབས་འཇམ་སྒྲིང་ཕྱིལ་དུ་འདི་བཞིན་དངོས་འབྲེལ་ང་ཚོའི་ཁྱིམ་ཚང་གཅིག་ཆགས་
ཡོད། འཇམ་སྒྲིང་གི་ས་སྤོགས་གཅིག་ལ་གནས་ཚུལ་གང་བྱུང་བ་དེས་ང་ཚོ་ཚང་
མར་ཕན་གནོད་འདེས་ཐུབ། དེ་ཡང་གནོད་སྦྱོར་ཡོང་རྒྱའི་གནས་ཚུལ་གྱི་ཆ་ནས་
ཅམ་མིན་པར། ཕན་ཚབས་ཡོང་རྒྱའི་གནས་ཚུལ་གྱི་ཆ་ནས་ཀྱང་འདྲ་བ་ཡིན།
བསམ་བརྗོད་ལས་འདས་པའི་དེང་དུས་ཀྱི་འབྲེལ་མཁུང་ཚད་མཐོའི་འབྲུལ་རིགས་དེ་

དག་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱོད་གསལ་གཞན་དུ་གནས་ཚུལ་འཛོལ་ལྷུ་རྒྱ་ལ་ཡུང་བ་ནམས་ང་
ཚོས་དེ་འབྲེལ་གྱིས་རྟོགས་ཐུབ་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། ས་ཐག་རིང་པོར་གནས་ཚུལ་
འཛོལ་ལྷུ་རྒྱ་ལ་ཡུང་བ་དེ་ཚོས་ང་ཚོར་ཐད་ཀར་སྐྱབ་གནོད་ཡོང་གི་ཡོད། བར་མ་
མེ་རི་ཀའི་ནང་ལྷུ་གུ་མང་པོ་རྣམས་ཤི་ཐེབས་པའི་གནས་ཚུལ་ཐོས་སྐབས་ང་ཚོར་
སེམས་སྐྱུག་གི་ཚོར་བ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དང་། དེ་མཚུངས་སྐར་ཡིན་གྱི་ཚུགས་
རིས་ལོ་བཅུ་ཡག་མང་པོའི་རིང་ཁ་བྲལ་བཏང་བའི་ཁྱིམ་ཚང་ཞིག་ཡང་སྐར་མཉམ་
འཛོལ་སྐབས་སྐབས་ང་ཚོར་དགའ་སྤྱོད་ཚོར་བ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད། ཡུང་བ་གཞན་
ཞིག་ནང་དུ་ལ་ཐུན་མཚོན་ཆའི་རྒྱུ་རྐྱེན་སྐབས་ང་ཚོའི་རྣམ་འབྲས་དང་། ཚོ་
སྐྱུགས་སེམས་ཅན་ལ་གནོད་སྐྱོན་དང་། ང་ཚོའི་འཛོད་བརྟེན་དང་འཚོ་ཐབས་
ཐོག་ཉེས་སྐྱོན་ཆེན་པོ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དང་། མྱིང་ཐུན་གཞན་དག་ནང་དམག་
འབྲུག་གྲེད་བཞིན་པའི་སྤྱོད་གསལ་གཉིས་དབར་ཞི་བདེའི་གོས་འཆམས་ཡོང་བའི་སྐབས་སུ་
ང་ཚོར་རང་གི་བདེ་ཐབས་སྐྱབ་ཐུ་འགོ་གི་ཡོད་པ་རེད།

དམག་འབྲུག་ཡིན་ཡང་རུང་། ཞི་བདེ་ཡིན་ཡང་རུང་། རང་བཞིན་གྱི་
ཁོར་ལུག་སྐྱེད་སྐྱོབ་གྲེད་པའམ། ཡང་ན་གཏོར་བཞིག་གྲེད་པ། འགོ་བ་མིའི་
ཐོབ་ཐང་དང་དམངས་གཙོའི་རང་དབང་གོང་མཐོར་གཏོང་བའམ། ཅ་མེད་བརྗོ་
བ། དབུལ་སོངས་ཀྱི་གནས་སྤངས་སམ། རྒྱ་ནོར་གྱིས་སྐྱུག་པ། ཡ་རབས་
ཀྱི་ཀུན་སྤོང་དམ་ནང་སེམས་ཀྱི་གནས་ཚད་དར་སྤེལ་གྲེད་པའམ། ཡང་ན་དེ་
གཉིས་དང་བྲལ་བ། འགོ་བ་མི་སྐྱབ་ཚུན་དབར་གོ་རྟོགས་གོང་འཕེལ་གཏོང་བའམ།
ཡང་ན་ཉམས་དམས་གཏོང་བ་བཅས་དེ་རྣམས་སྐྱབ་ཚུན་རྣམས་བཅས་ཡིན་སྐབས་སྐྱབ་
ཚུན་མ་འབྲེལ་བར་ཁོར་རྒྱུ་དུ་དཔྱད་ཞིབ་དང་གཏོང་ལེན་གྲེད་ཐུབ་པ་ཞིག་མ་ཡིན།
དངོས་འབྲེལ་དེ་རྣམས་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་སྐྱབ་ཚུན་རྣམས་ཅིང་འབྲེལ་བ་གསུག་
ཡིན་པ་གསལ་པའི་སྣོན་སྣོན་འཛོལ་སེམས་ཐེབས་གྲེད་དགོས་པ་ཡིན།

བཀྲོས་སྣོན་མམ། གང་རིད་ཀྱིས་ཤི་ཉེའི་སྐྱེ་པོར་དམག་འབྲུག་མེད་པའམ་
ཞི་བདེ་ལ་ཅ་ཆའི་རིན་ཐང་དེ་ཙམ་མེད་ལ། ལྷ་བ་མི་མཐུན་པའི་བཙོན་པར་སྐྱུག་

སྤོང་སྤོང་བའི་རྒྱལ་གཞེར་གཙོག་མི་ཐུབ། སྤོགས་མཚུངས་ཁྱིམ་མཚོས་ཀྱལ་
ཁབ་ཅིག་ནང་བསམ་ཤེས་མེད་པར་ནགས་ཚལ་གང་ལྷུ་རྒྱ་ཅེད་བཟོས་པའི་ཉེར་ལེན་
གྱིས་རྒྱ་ལོག་རྒྱུན་རྒྱ་འདས་པའི་ཉེ་འབྲེལ་རྣམས་བཅས་ཀྱི་ཡིད་གདུང་བཅས་སེལ་མི་
ཐུབ། འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལ་སྐྱེད་བརྟེན་ཡོད་པ་དང་། མི་དམངས་མ་ཟས་
གོས་ལྗངས་དེས་ཡོད་པ། མི་སྣེར་སོ་སོ་དང་ཡུལ་ཁག་སོ་སོར་རང་དབང་ཡོད་
ས་བཅས་ལ་ཞི་བདེ་བརྟེན་གནས་ཐུབ་ཀྱི་རེད། སོ་སོར་ཉིད་དང་། ཉེ་
འཁོར་གྱི་འཛམ་གླིང་ནང་དངོས་འབྲེལ་གྱི་ཞི་བདེ་ཡོང་ཐབས་ནི་སེམས་ཀྱི་ཞི་བདེ་གོང་
འཕེལ་གཏོང་བ་ཁོ་ན་བརྒྱུད་ནས་ཡོང་ཐུབ། གོང་དུ་སྣོན་པའི་གནས་ཚུལ་གཞན་
ཐམས་ཅད་དེ་དང་སྤོགས་མཚུངས་པར་སྐྱབ་ཚུན་རྣམས་ཅིང་འབྲེལ་བ་ཡིན། དཔེར་
ན། མྱིར་བཏང་གི་དམག་འབྲུག་དང་། ལྷག་པར་རྒྱལ་སྐྱབ་མཚོན་ཆའི་དམག་
འབྲུག་འབྲུང་སྐབས་ཁོར་ལུག་གཙང་མ་དང་། དཔལ་འགྱུར། དམངས་
གཙོའི་རིང་ལུགས་བཅས་ལ་རིན་ཐང་རྒྱུང་རྒྱལ་མེད། མྱི་དངོས་པོའི་ཡར་
རྒྱས་ཀྱི་ཐོག་ནས་འགོ་བ་མི་ལ་སེམས་ཀྱི་བདེ་སྤྱིད་གདེངས་འཕེལ་བ་ཞིག་སྤོང་མི་ཐུབ།

འགོ་བ་མི་ལི་རིགས་ཡར་རྒྱས་མཐུན་བསྐྱོད་གྲེད་པར་མྱི་དངོས་པོའི་ཡར་རྒྱས་
ཏན་ཏན་གལ་ཆེན་པོ་རེད། དེ་སྣོན་པོད་དུ་དོང་དུས་ཀྱི་འབྲེལ་རིགས་དང་། དཔལ་
འགྱུར་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱུའི་ཐོག་དོ་སྣང་ཆེས་རྒྱུང་སྐྱོན་ལྷུང་ཡོད་པ་དེ་དག་ནོར་འབྲེལ་
ཡིན་པ་ད་ཆ་ང་ཚོས་གསལ་གྱི་འདུག དེ་དང་ཆབས་ཅིག་ནང་སེམས་ཀྱི་ཡར་རྒྱས་
མེད་པར་མྱིའི་དངོས་པོ་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱ་དེས་དཀའ་རྣོག་ཆབས་ཆེ་བཟོ་སྤྱིད་ཀྱི་རེད།
ཡུང་བ་འགའ་བས་ནང་མྱི་དངོས་པོའི་ཡར་རྒྱས་ཐོག་དོ་སྣང་གུགས་ཆེན་པོ་བྱས་ནས་
ནང་སེམས་ཀྱི་ཡར་རྒྱས་ལ་སྐྱེད་རྒྱུ་གྲེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ངའི་བསམ་ཚུལ་ལ།

མྱི་དངོས་པོ་དང་ནང་སེམས་ཀྱི་ཡར་རྒྱས་གཉིས་ཀ་གལ་ཆེར་བཅེས་ཏེ་དེ་གཉིས་
དོ་མཉམ་ངང་གོང་འཕེལ་གཏོང་དགོས་བསམ་གྱི་ཡོད། མྱི་རྒྱལ་ལྷ་སྐོར་བ་ཚོས་
པོད་མི་ཚོ་སེམས་བག་ཐེབས་པོ་དང་། དགའ་སྤྱོད་ངང་སྤོང་མཁན་ཞིག་དུ་འབྲེལ་
བཤད་རྒྱུ་གི་འདུག དེ་ནི་ང་ཚོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཁྱད་ཚོས་ཡིན། དེ་ཡང་ཚོས་

དང་རིག་གཞུང་གི་ཐོག་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱམས་པ་དང་སྒྲིང་རྗེ་བསྐྱེད་
པའི་སྣོན་ལོད་ཀྱི་བདེ་བར་བརྩོན་དགོས་པའི་བསྐྱབ་བྱ་གཙོ་ཆེ་ཤོས་དེ་སེམས་ཀྱི་
བདེ་བ་རེད། གལ་ཏེ་རང་ཉིད་ལ་སེམས་ཀྱི་བདེ་བ་ཡོད་ན། ཟུང་འཇུག་ལྟོག་
གིས་རྒྱུན་པས་སེམས་ཀྱི་ཞི་བདེ་དང་བག་སེབས་ལ་གཡོ་འགྲུལ་གཏོང་མི་ཐུབ། རང་
སེམས་ཀྱི་གནས་སྤངས་དེ་འདྲ་ཞིག་ཡོད་པའི་ཐོག་ནས་ཟུང་འཇུག་ལྟོག་རྒྱུ་མཚན་
དང་། ཞི་སྐྱོང་གི་སྣོན་ལོད་སེམས་ཀྱི་བདེ་སྐྱིད་མ་དོར་བར་དང་ལེན་བྱེད་
ཐུབ། དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། སེམས་ཀྱི་བདེ་བ་མེད་པ་ཡིན་ན་སྤྱི་
དངོས་པོའི་མཐུན་རྐྱེན་འཛོམས་པོའི་ཐོག་ནས་མི་ཆེ་སྐྱེལ་སྤངས་རྒྱས་སྤོམ་རི་ལྟར་
བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། གནས་སྤངས་འདྲ་མིན་གྱི་རྒྱུན་པས་ད་དུང་སེམས་རལ་
དང་། ཡིད་མི་བདེ་བ། བག་མི་སེབས་པ་བཙས་ཡོང་རྒྱ་ཡིན།

དེ་ལྟར་འདི་དག་དང་ཚོས་གཞན་ཐམས་ཅད་ཕན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་ཉེན་
ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྲུང་བ་ཡིན་པ་ཤེས་པའི་སྣོན་ལོད་གནས་ཚུལ་འདྲ་མིན་འདི་དག་རང་
གི་སྣོན་ལུལ་དུ་རྒྱུད་པ་བྱས་ཏེ་དཀའ་སྣོན་ཁག་བསམ་སྣོན་སྣོན་ལོད་ཐབས་
བྱེད་རྒྱ་དེ་ཏ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་གསལ་པོ་རེད། དེ་ནི་ལས་སྤོམ་པོ་ཞིག་གཏན་
ནས་མིན། དེ་ལྟར་འདྲ་དཀའ་སྣོན་གཅིག་སེལ་ཐབས་སུ་དེ་དང་འདྲ་བའི་ཚབས་
ཆེའི་དཀའ་སྣོན་གཞན་ཞིག་བརྩོན་པ་ཡིན་ན་ཕན་ཐོགས་གང་ཡང་མེད། ས་བབས་
ཆགས་སྤངས་ཁོ་ནའི་ཆ་ནས་ཅམ་མིན་པར་ང་ཚོའི་འཛོམས་སྤྱིང་འཕྲིལ་པོ་འདིའི་ནང་གི་
དཀའ་གནད་འདྲ་མིན་རིགས་སེལ་ཐབས་གཞི་རྩར་བརྒྱུད་པའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་འགན་འཁུར་
ཀྱི་བསམ་སྣོན་འཁྲེལ་སྤངས་དང་སྤེལ་ཡོང་ཐབས་བྱེད་དགོས། དེ་ལས་གཞན་
པའི་ཐབས་ལམ་ཅ་བ་ནས་མེད།

དེ་འདྲ་བྱ་རྒྱུའི་ལས་འགན་འདི་ང་ཚོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་དབུ་བྱིད་ནམ་པའམ།
ལས་དོན་དམིགས་བཀའ་ཞིག་གི་ཆེད་དུ་བསྐྱོད་བཞག་གམ་འོས་འདེམས་བྱས་པའི་མི་
སྤྱོད་ཁར་འབྲི་བ་ཞིག་མིན་པར། ང་ཚོ་མི་རེ་རེར་འབྲི་བའི་ལས་འགན་ཞིག་
ཡིན། ཞི་བདེ་ལྟ་བུར་མཚོན་ན། ང་ཚོ་མི་རེ་རེའི་ཐོག་ནས་འགོ་འཇུགས་

ལག་ལེན་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་རེད། ང་ཚོ་སོ་སོའི་སེམས་ནང་ཞི་བདེ་ཡོད་ན། ང་
ཚོའི་ཉེ་འཁོར་དུ་ཡོད་པའི་གཞན་ཚོ་ཡང་མཉམ་དུ་ཞི་བདེར་གནས་ཐུབ། ང་ཚོའི་
སྤྱི་ཚོགས་འདི་ཞི་བདེའི་གནས་སྤངས་ཤིག་ཐོག་ཡོད་པ་ཡིན་ན། བྱིས་མཚེས་
ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་གཞན་དང་མཉམ་དུ་ཞི་བདེར་གནས་ཐུབ་པ་སོགས་ཡོང་གི་རེད། ང་
ཚོས་སྤྱི་བོ་གཞན་གྱི་སྤྱི་གས་སུ་བྱམས་པ་དང་བརྟེ་བའི་ཚོར་བ་སྐྱེ་བའི་སྐབས་སུ་ཁོང་
ཚོས་ང་ཚོའི་བརྟེ་བ་དང་བྱམས་སྤྱིང་གི་ཚོར་བ་སྤོང་བ་ཅམ་དུ་མ་ཟེད། ང་ཚོའི་
སེམས་ཀྱི་ནང་དུ་འདྲ་བའི་སྐྱིད་དང་ཞི་བ་གོང་མཚོར་སྤེལ་བའི་ཆ་རྒྱུན་དུ་འགྲོ་གི་ཡོད།
དེ་འདྲའི་བྱམས་པ་དང་སྤྱིང་རྗེ་གོང་འཕེལ་གཏོང་རྒྱུའི་ཐབས་ལམ་རི་སྟོན་ཅིག་ཡོད།
ང་ཚོ་འགའ་གསལ་ལ་དེ་ལྟར་བྱ་རྒྱུའི་ཐབས་ལམ་ལུས་ལྷན་སྐྱེས་ཆེ་ཤོས་དེ་ཚོས་ཉམས་ལེན་
གྱི་སྣོན་ལོད་ཐུབ་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། དེ་བྱིངས་ཚོ་ཚོས་མིན་པའི་བྱ་རྒྱུད་ཐོག་
ནས་སྐྱབ་ཐུབ་པ་ཡོད་ཀྱི་རེད། ག་རེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་ཟེར་ན། ང་ཚོ་མི་རེ་
རེ་རེའི་དངོས་ལུགས་ཕན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་སྐྱབ་དགོས་པའི་ལས་འགན་དང་། ང་
ཚོ་གནས་སའི་རང་བཞིན་ཁོར་ཡུག་སྤང་སྤོབ་རྒྱུས་ལྷག་བསམ་རྒྱུ་དག་གིས་སྐྱབ་
དགོས།

ང་ཚོའི་ཁོར་ཡུག་དུ་ཡོང་བཞིན་པའི་གནས་ཚུལ་འགྱུར་འགྲོས་དེ་ཚོས་དོས་ལ་
སེམས་འགྲུལ་ཆེན་པོ་ཐེབས་བྱུང་། དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཡར་རྒྱས་ལ་བསྟུན་དེ་ཁོར་
ཡུག་གཏོར་བཞིག་གི་ལས་འགྲུལ་ཉེན་ཆ་བས་ཅན་དེ་དག་མཚམས་འཇོག་བྱེད་དགོས་
ཞེས་ཡུལ་ཁག་མང་པོའི་ན་གཞིན་དང་། ལྷག་པར་ཡོ་རོབ་བྱང་ཁུལ་གྱི་ན་གཞིན་
ཚོས་འབོད་སྐྱེལ་ལན་མང་བྱས་པའི་འབྲས་བུར། འཛོམས་སྤྱིང་སྤྱིད་དོན་གྱི་དབུ་
བྱིད་ཚོས་དཀའ་ངལ་འདི་དག་སེལ་ཐབས་སུ་དོན་ཕན་ལྡན་པའི་གོམ་བསྐྱོད་སྤོ་རྒྱུའི་
འགོ་འཇུགས་གནང་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁོར་ཡུག་སྤང་སྤོབ་དང་ཡར་
རྒྱས་ལྷག་ཚོགས་ནས་མཉམ་སྦྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་དུང་ཆེར་སུལ་བའི་ལས་བསྐྱོམས།
སྤྱོད་ལྡན་ལྡན་ཏེ་དེ་གནད་དོན་འདི་དག་རྒྱ་དག་དང་གལ་ཆེ་རི་ཅམ་ཡིན་
མིན་སྟོར་སྤྱིད་གཞུང་ཁག་ལ་སྤོབ་སྤོན་བྱ་རྒྱུའི་གོམ་བསྐྱོད་གནད་ཆེ་ཞིག་ཡིན།

དམག་འཁྲུག་གིས་གཏོར་བཞིག་སོང་བའི་ས་ཁུལ་ཁག་ནང་ཞི་བདེ་ཡོང་བའམ་
དང་། མི་རིགས་འགའ་གསུམ་གྱི་རང་ཐག་རང་གཙོ་དུ་བྱོལ་བའང་དོན་དངོས་ལག་
ལེན་འཁེལ་ཐབས་ལ་དམིགས་པའི་འབད་བཅོལ་བཞིན་པའི་འབྲས་ལུར་ཨམ་རྟམ་སི་
ཏན་ནང་ཡོད་པའི་ཨུ་རུ་སུའི་དམག་དཔུང་སྤྱིར་འབྲེན་གྱི་ལུ་བཟུལ་བཟུལ་བཟུལ་
ཅན་གྱི་ན་མི་སྤྱི་ཡ་གསར་འཛུགས་གྲུབ་པ་ལུ་ཡོད། ས་ཁུལ་མང་པོར་འཆེ་
མེད་ཞི་བའི་ལམ་གྱི་ཐོག་དགའ་ཞེན་དང་འབད་བཅོལ་རྒྱུན་མར་བྱས་པའི་འབྲས་ལུར་
ཡུལ་ཁག་མང་པོ་དང་། ས་ཆ་མང་པོའི་ནང་དོན་དངོས་དམངས་གཙོའི་ལམ་
དང་ཐག་ཉེའི་འགྲུར་བ་ལུ་གསུམ་ཆེ་བུར་ཡོད་པ། དཔེར་ན། མི་ལི་ཡིན་གྱི་མ་
ནི་ལ་ནས་གར་འཇར་མན་གྱི་སྤར་ལིན་པར་བུར་བའི་གནས་ཚུལ་ལྟ་བུ་ཡིན། སྤྱི་
རྒྱུར་གྲང་དམག་ (དམངས་གཙོ་དང་དམར་པོའི་ལྷ་བའི་བར་གྱི་འཐབ་ཚོད་) གྱི་
དུས་རབས་རྫོགས་མཚམས་སུ་སྤྱི་བས་པ་གསལ་དུ་འགྲོ་བཞིན་པ་དང་ཆབས་ཅིག་འཇམ་
སྤོང་གང་སར་མི་དམངས་རྣམས་རེ་བ་གསར་པའི་ནང་གནས་བཞིན་ཡོད། རྫོ་
མམ་པ་ཞིག་ལ། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་གྱི་རོས་ནས་ཁོང་ཚོའི་ལུང་བའི་ནང་དེ་ལྟ་
བུའི་འགྲུར་བ་ཡོང་ཆེད་སྤྱི་བས་ལྷན་པའི་འབད་བཅོལ་གྱི་ལས་འགུལ་བརྒྱུ་མམ་པ་
དེ་ལ་འདི་ལོ་སྤྱི་ཟླ་ ༦ པའི་ནང་ཡང་སྤྱི་རྗེ་མེད་པའི་དག་གཞན་གྲུས་པ་རེད།
ཡིན་ནའང་ཁོང་ཚོའི་འབད་བཅོལ་དེ་རྣམས་རེ་བའི་གཞི་ཅ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། དག་
པོའི་དམག་དཔུང་གི་སྤྱི་བས་ལུ་གསུམ་གྱི་ས་ཁུལ་མི་དམངས་གྱི་རང་དབང་གི་འདོད་
པ་དང་།

དམིགས་ཡུལ་སྤུལ་བའི་སེམས་ལུགས་དེ་ཅ་མེད་བཟོ་གྲུབ་མེད། མི་མདའི་
ཁ་ནས་སྤྱི་དབང་ཐོན་ཟེར་བའི་སྤོབ་གསོ་སྤྱད་པའི་ན་གཞོན་དེ་ཚོས་ཐབས་ལམ་དེའི་
ཚབ་དུ་འཆེ་མེད་ཞི་བའི་ཐབས་ལམ་བདམས་པ་དེར་རོས་ནས་དམིགས་བསལ་ཡིན་སྟོན་
དང་བརྟགས་བཟོ་དེ་ཡོད།

མན་ཐོགས་ཆེ་བའི་འགྲུར་འགྲོས་འདི་དག་གིས་ཉགས་མཚན་ག་རེ་བརྟན་ཡོད་
དམ་ཞེ་ན། རྒྱ་མཚན་དང་། སྤྱི་བས་སྤྱི་བས་སེམས་ཐག་གཙང་གཙོད།

རང་དབང་འདོད་པའི་སྤོབ་སྤོབ་ལུ་པ་བཅས་ལ་མཐའ་མའི་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་རྒྱ་ཡིན་པ་
གསལ་པོར་བརྟན་པ་དེ་རེད། སྤྱི་གསུམ་གཅིག་ལ་དག་ཐབས་དམག་འཁྲུག་དང་།
བཙན་གཞོན། གདུག་རྒྱུབ་བཙན་གྱི་སྤོབ་སྤོབ་ལུ་གསུམ་དང་། སྤྱི་གསུམ་གཞན་ཞིག་
ལ་ཞི་བདེ་དང་། རྒྱ་མཚན། རང་དབང་བཙན་བཞག་སྤོབ་སྤོབ་ལུ་གསུམ་དེ་
གཉིས་དབར་འཐབ་ཚོད་ཡོང་སྤོབ་སྤོབ་ལུ་གསུམ་སྤོབ་སྤོབ་ལུ་ལ་ཁ་ཐོབ་བཞིན་ཡོད་
པར་བརྟན་དང་ཚོ་བོད་མི་ཚོ་ཡང་ནམ་ཞིག་ཡང་སྤྱི་རྗེ་རང་དབང་ལྷན་པ་ཆགས་རྒྱུའི་རེ་
བ་ཡོད།

ད་ལམ་འདི་ག་ནོར་མེའི་ནང་ཐག་རིང་བོད་ནས་ཡོང་བའི་གྲུ་པ་སྟོམ་རྒྱུར་རོས་
ལ་ཚོ་བེལ་ཞི་བདེའི་གཞེངས་བརྟེན་གནང་བ་འདིས་ང་ཚོ་བོད་མི་ཚོའི་རེ་བ་ཇེ་ཆེར་
སོང་ཡོད། དེ་ནི་ང་ཚོ་ཐབས་སྤོབ་སྤོབ་གནས་སྤངས་ལ་དག་པོའི་ལམ་ནས་འཇམ་
སྤོང་གི་དོ་སྤྱོད་ཡོང་བའམ་བྱས་མེད་ཀྱང་། ང་ཚོ་བརྟེན་ཡོད་པ་མ་རེད། ང་
ཚོས་གཅིག་སྤྱད་བྱས་པའི་བསམ་པའི་དཔལ་ཡོན་དང་། ལྷག་པར་སེམས་ཅན་
ཚང་མར་གྲུས་བཅི་དང་བདེན་པའི་རུས་ལུགས་བཙན་པ་ལེད་ཆེས་བྱས་པར་ད་རེས་
ཁྱེད་རྣམ་པས་རོས་འཇོན་དང་རྒྱུ་སྤྱོད་གནང་བུར་། དེ་བཞིན་རོས་གྱི་སྤོབ་དཔོན་
བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་རྟམ་ཉི་ལ་ཡང་བཅི་བཀུར་གྱི་རྣམ་འགྲུར་ཞིག་བྱོན་པ་དང་། ཁོང་
གི་ལམ་སྟོན་འདིས་ང་ཚོ་མང་པོ་ཞིག་ལ་སྤྱི་བས་ལྷན་པའི་སྤོབ་དུར་ཡོད། འདི་
པོའི་གཞེངས་བརྟེན་འདི་བཞིན་རྒྱལ་སྤྱིའི་འགན་ཁུར་གྱི་བསམ་པ་གོང་མཐོར་འགྲོ་
བཞིན་པའི་ཉགས་མཚན་ཞིག་རེད། འདི་སྤྱི་གསུམ་གྱི་མི་སྣ་མང་པོས་བོད་མི་ཚོའི་
དགའ་སྤྱོད་གནས་སྤངས་ཐོག་སྤྱོད་བསམ་གྱི་སེམས་ཁུར་ལེན་པའི་རྣམ་འགྲུར་སྟོན་
བཞིན་པ་འདིས་རོས་ལ་སེམས་འགྲུལ་གཏོང་བའི་ཐབས་ལུ་དེ་དེ་ལྟར་སྤོབ་
མི་གཅིག་ལུ་མ་ཡིན་པར་བཙན་གཞོན་འོག་རྒྱུད་པའི་མི་ལི་རིགས་ཚང་མར་རེ་བའི་
གཞི་ཡུལ་ཞིག་ཆགས་པ་རེད།

ཁྱེད་རྣམ་པས་མཁྱེན་གསལ་ལྟར། བོད་འདི་ལོ་ངོ་བཞི་བཅུའི་རིང་སྤྱི་རྒྱལ་
གྱི་བཙན་གཞོན་འོག་གནས་ཡོད་པ་དང་། དེར་སང་རྒྱ་མིའི་དམག་མི་ས་ཡའི་

གཞི་ཆ་གཅིག་པོ་དེ་ནང་བཟུང་ཡོད་པ་རེད། གནས་རྒྱལ་འབྲུང་ཁྲུང་ས་འགའ་
གས་རྣམས་ན། བཅན་འདྲུལ་བའི་དམག་དཔུང་གི་གྲངས་འཛོམས་ཞི་དེ་ལས་རྒྱལ་
གཅིག་གི་མང་བ་ཡོད་ལུགས་སྐྱེད་བཞིན་ཡོད། དཔེ་མཚོན་ཅམ་ལུས་ན། ཏུས་
ཡུན་དེའི་རིང་བོད་མི་དམངས་རྣམས་ཀྱི་ཚེ་སྲོག་སྲུང་བའི་རང་དབང་དང་།

འགྲོ་བརྗོད་ཀྱི་རང་དབང་། གཏམ་བརྗོད་ཀྱི་རང་དབང་། ཚོས་དང་
ཀྱི་རང་དབང་སོགས་འགྲོ་བམིའི་གཞི་རྩའི་ཐོབ་དབང་གི་རྣམ་པ་སྟེན་ཅེ་རྩ་འཛོགས་
བྱས་ཡོད་པ་རེད། རྒྱ་མིའི་བཅན་འདྲུལ་དང་བཅན་གནོན་གྱིས་རྒྱུན་པས་བོད་མི་
ས་ལ་དུག་ནས་དུག་ཆ་གཅིག་ཅམ་འདས་གྲོངས་ལྟར་པ་རེད་འདུག རིག་གནས་
གསར་བརྗེ་ཟེར་བའི་ལས་འགུལ་མ་ཚུགས་གོང་ནས་བོད་ཀྱི་དགོན་སྡེ་མང་པོ་དང་།
རྣམས་མང་པོ། ལོ་རྒྱུས་རྒྱན་པའི་མཁར་རྗོངས་པོ་བཅས་རྩ་མེད་བཟོས་ཟེན་
པ་དང་། རྣལ་འབྲོས་ལཱ་ཆེ་བ་རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་སྐབས་རྩ་མེད་བཟོས་
འདུག གནད་དོན་འདིའི་སྐོར་ཡིག་ཆ་ཞིབ་གསལ་ཡོད་ཅང་དོས་ནས་རྒྱས་བཤད་
ལྷན་ལེན། དེ་ལྟ་ནའང་མཁུན་དགོས་པ་གལ་ཆེ་ཞིག་སྟེ། ༡༩༧༧ ལོའི་
རྗེས་སུ་དགོན་སྡེ་འགའ་གས་རྒྱུར་གསོ་བྱེད་རྒྱུ་མཚོན་ཚད་གཞི་དེས་ཅན་གྱི་སྲིད་
བྱས་གུ་ཡངས་དང་རང་དབང་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་པ་འགའ་གས་བཟོས་འདུག་ཀྱང་།
བོད་མིའི་གཞི་རྩའི་འགྲོ་བམིའི་ཐོབ་ཐང་རྣམས་དེར་སང་ཡང་འཆར་གཞི་རྒྱན་པའི་
སྡོ་ནས་གཏོར་བཞིག་བྱེད་བཞིན་ཡོད། ཉེ་བའི་ཟླ་གས་ཀྱི་གནས་སྟངས་ཐབས་
རྒྱལ་དེ་དག་ད་དུང་རྗེ་རྒྱལ་ཏུ་སོང་འདུག

རྒྱ་གར་གཞུང་དང་། མི་དམངས་ཀྱི་སྲོག་སྲུང་ལྟེན་གཏོར་མོད་ཆེ་
བའི་རོགས་ལམ་དང་། སྲོག་སྲུང་མཚུངས་འཛམ་སྐྱིད་ས་སྲོག་སྲུང་ས་ནས་ཚོགས་
པ་ཁག་དང་། རྒྱུར་པ་བཅས་ཀྱིས་རོགས་རམ་གནང་བའི་འབྲས་བུ་རྩ་ཚོའི་བཅན་
ཕྱོད་སྲོག་སྲུང་འདི་དག་ཚུགས་མེད་པ་ཡིན་ན། ད་ལྟའི་སྐབས་འདིར་རྩ་ཚོའི་
རྒྱལ་ཁབ་དེ་མི་རིགས་རྩ་མེད་བཟོས་ཏེ་གུལ་རྒྱག་ཅམ་དང་། ཡང་ན་དེ་ལས་
ཐུན་བུ་དྲག་ཅམ་ཞིག་མ་གཏོགས་གནས་ཡོད་ཀྱི་མ་རེད་ལ། རྩ་ཚོའི་རིག་གཞུང་

དང་། ཚོས། མི་རིགས་ཀྱི་དོ་བོ་བཅས་རྩ་བརྒྱལ་ཏུ་བཏང་ཚར་ཡོད་ཀྱི་རེད།
ད་ལྟ་གཞིགས་གསལ་བཞིན། རྩ་ཚོ་བཅན་ཕྱོད་པའི་ནང་སྡོད་བྱ་དང་། དགོན་
སྡེ་ཁག་གསར་སྐྱེན། མི་དམངས་ཀྱི་ཞབས་འདེགས་རྒྱུ་བེད་དམངས་གཙོའི་
སྲིག་འཇུགས་གསར་གཏོད་དང་འབྲེལ་བུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རིག་གཞུང་གི་ས་བོན་
བདག་ཉར་བྱས་ཡོད། ཉམས་སྲོང་འདིའི་ཐོག་ནས་རྩ་ཚོས་མ་འོངས་པར་རང་
དབང་ཅན་གྱི་བོད་ནང་དམངས་གཙོའི་ལམ་ལུགས་ཆ་ལག་ཚང་བ་ཞིག་ལག་ལེན་
བརྒྱར་རྒྱུའི་འདུན་པ་ཡོད། རྩ་ཚོས་བཅན་ཕྱོད་པའི་སྲོག་སྲུང་འདི་དག་དེར་རབས་
དང་མཐུན་པའི་ལམ་ལུགས་ཐོག་གོ་མ་བཟོད་མཏུན་སྲོད་བྱེད་པ་དང་རྒྱགས་རྩ་ཚོའི་
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རིག་གཞུང་གིས་མཚོན་པའི་མི་རིགས་ཀྱི་དོ་བོ་གཅེས་སྲུང་
བདག་གཅེས་དང་། སྲོག་སྲུང་མཚུངས་གཞིས་ལུས་བོད་མི་སོ་སོ་ས་ལ་མང་པོར་
རེ་བའི་གཞི་རྩ་ཞིག་གསར་གཏོད་བྱེད་བཞིན་ཡོད།

ད་ལྟའི་ཆར་རྩ་བུ་སེམས་ཁྲུང་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་གནད་དོན་ནི། བོད་ནང་རྒྱ་
རིགས་ཏེ་ཅང་ཁྱོན་ཆེ་བཅན་འདྲུལ་གཏན་སྲོད་བྱེད་བཞིན་པ་དེ་ཡིན། བཅན་
འདྲུལ་འགོ་རྒྱགས་པ་ནས་བརྒྱུད་ལོ་བརྒྱ་ལྷག་འགའ་གས་རིང་བོད་གར་སྲོག་སྲུང་ལ་མདོ་
ས་ཁུལ་དང་། ཁམས་ས་ཁུལ་བཅས་པར་རྒྱ་རིགས་ཏེ་ཅང་ཁྱོན་ཆེ་གནས་སྲོད་བྱས་
ཡོད་ཀྱང་། ༡༩༧༩ ལོ་ནས་བརྒྱུད་དེ་སྲུང་མ་སྲོང་བའི་རྒྱ་རིགས་གྲངས་འཛོམས་
ཆེན་པོ་ཞིག་བོད་དུས་དང་། རུབ་ཁུལ་གྱིས་མཚོན་པའི་བོད་ས་གང་སར་གཞིས་
ཚགས་བུ་རྒྱར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་རྒྱལ་སྡོད་བྱས་པ་དེས་བོད་མི་རྣམས་སོ་སོའི་ལུང་
པའི་ནང་མ་རོན་གསལ་རྒྱུད་བའི་གྲངས་ལྷུང་མི་རིགས་ཞིག་ཏུ་གང་སྲུང་འབྲུར་ཐབས་
བྱེད་བཞིན་ཡོད་འདུག བོད་རྒྱལ་ཁབ་དང་།

རིག་གཞུང་། ཚོས་ལུགས་བཅས་རྩ་མེད་བཟོ་བའི་ཉེན་ཆབས་ཅན་གྱི་
འབྲུར་འགྲོས་བུ་སྲོད་དེ་མཚམས་གཅོད་བུ་རྒྱ་དང་། རྒྱག་ཐབས་ཡོད་པ་ཞིག་
ཡིན་པས་ད་ལྟ་སྲིས་མ་དྲགས་གོང་ལམ་སེང་འབད་བཅོན་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན།

༡༩༧༧ ལོའི་ཟླ་ ༧ པའི་ནང་འགོ་འདྲུགས་ཀྱིས་བོད་ནང་རྒྱ་མིར་དོ་

མོལ་གྱི་ལས་འགུལ་གསར་པ་རིམ་བུར་ལ་དྲག་གནོན་རིམ་པར་བྱས་མཐར་འདི་ལོ་
མུ་ཟླ་ ༩ པའི་ནང་པོད་ཀྱི་རྒྱལ་ས་ལྷ་སར་དྲག་པོའི་སྲིམས་འདོམས་བྱས་ཏེ་
དྲག་གནོན་ཅེར་སོན་པ་བཅས་འདི་དྲག་གཙོ་བོ་པོད་ནང་རྒྱ་རིགས་ཉ་ཅང་ཁྱོན་ཆེ་འབྱོར་
བར་རྣམ་འབྱུར་བསྟན་པ་ཞིག་རེད། པོད་མི་མང་པོས་སོ་སོའི་སེམས་ནད་མྱིར་
འདོན་བྱས་པའི་ཉེར་ལེན་གྱིས་བཙོན་འདུག་ཐོག་ཉེས་ཆད་དྲག་པོ་དང་། མི་སྡེ་དྲ་
ལས་འདས་པའི་མནར་གཅོད་ཆད་མེད་བཏང་འདུག་ འོན་ཀྱང་ལྷ་ས་དང་། དེ་
མེན་པོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་མང་པོའི་ནང་ཞི་བདེ་རོ་ཚོལ་ལས་འགུལ་སྲུ་མཐུད་བྱེད་བཞིན་
ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་ང་ཚོར་འབྱོར་གྱི་འདུག མུ་ཟླ་ ༩ པའི་ནང་རྒྱ་མིའི་བདེ་
སྲུང་དམག་མིས་བསད་པའི་པོད་མིའི་གངས་འབོར་དང་། རྗེས་སུ་བཙོན་ཁང་ནང་
རྒྱན་འདས་སོང་བའི་གངས་འབོར་བཅས་ཇི་བཞིན་ཤེས་རྟོགས་དྲུག་ཡང་སལ་ཆེར་
པོད་མི་ཉེས་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་རྒྱུན་འདས་སོང་ཡོད་ཚོད་འདུག པོད་མི་སྡོད་སྤྱད་མང་
པོ་འཛིན་བཟུང་བཙོན་འདུག་བྱེད་པ་དང་། སྲུག་སྡོད་མནར་གཅོད་གཏོང་བ་ནི་
འཆར་ཅན་གྱི་གནས་ཚུལ་ཞིག་རེད།

གནས་སྤངས་ཇི་སྲུག་ཇི་ཞན་དུ་འགྲོ་བཞིན་པ་འདི་གཞི་ཅུར་བཞག་ནས་ད་དུང་
དེ་ལས་ལྷག་པའི་མི་གསོད་ཁྲག་སྡོད་འགོག་ཐབས་དང་། པོད་ནང་ཞི་བདེ་དང་།
འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་སྐྱར་གསོ་ཡོང་ཆེད་རོས་ནས་ཞི་བདེའི་གྲོས་འཆར་དོན་ཚན་ལྡེ་
ཞེས་པའི་གྲོས་གཞི་ཞིག་བཏོན་པ་ཡིན། སྤེལ་སེ་བྱས་སེ་སྐྱག་དུ་རོས་ནས་གཏམ་
བཤད་བྱས་པའི་ནང་གྲོས་འཆར་དེ་སྡོད་ཞིབ་ཆའི་འབྲེལ་བ་བྱས་ཡོད། ངའི་ཡིད་
ཆེས་ལ་གྲོས་འཆར་དེས་ང་ཚོས་རྒྱ་ནག་གཞུང་དང་མཉམ་དུ་འབྲེལ་བ་བྱེད་རྒྱུར་རྒྱ་
མཚན་ལྡན་ཞིང་། དེས་ཡོད་ལག་ལེན་འཁེལ་བྱུང་བའི་གྲོས་ཐོལ་གྱི་གཞི་སྡོམ་
ཞིག་བཟོ་བྱུང་པར་བསམ་གྱི་ཡོད། དེ་ལྟ་ནའང་། ད་བར་རྒྱ་མིའི་འགོ་བློད་
ཚོའི་སྤྱི་གས་ནས་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པའི་ལན་འདེབས་བྱེད་འདོད་མེད་པར་བཞག་སོང་།
འདི་ལོའི་མུ་ཟླ་ ༦ པར་རྒྱ་ནག་ནང་དམངས་གཙོའི་ལས་འགུལ་ལ་ཡང་སྤྱིང་
རྗེ་མེད་པའི་དྲག་གནོན་བྱས་པ་དེས་པོད་ཀྱི་ཅ་དོན་སྡོད་རྒྱ་ནག་དང་ཞི་འགྲིག་བྱ་རྒྱུའི་

ཐད་རྒྱལ་སྤྱིའི་འགན་ལེན་གདེང་འཁེལ་མེད་མྱིན་དོན་ཕན་ལྡན་པ་ཞིག་ཡོང་རྒྱ་མིན་
པའི་ངའི་བསམ་ཚུལ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོན་ལྟ་བུ་བྱུང་།

ཞི་བདེའི་གྲོས་འཆར་དོན་ཚན་ལྡེ་པོ་དེས་རོས་ནས་གཏམ་བཟོད་འདི་དྲག་གི་འགོ་
སྡོད་དུ་བཤད་པའི་གནད་དོན་གཙོ་བོ་དང་འབྲེལ་བ་ཆགས་ཡོད་པའི་གནད་དོན་ཁག་
སྡོད་འབྲེལ་བཟོད་བྱེད་གྱི་ཡོད། ཞི་བདེའི་གྲོས་འཆར་དོན་ཚན་ལྡེས་གང་དང་
གང་སྐོང་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། ༡ པོད་གར་སྤྱི་གས་ཚོལ་ཁ་ཁམས་དང་། ཨ་
མདོ་ཐེ་བའི་པོད་ཀྱི་ས་ཁྱོན་ཡོངས་རྗོགས་རྒྱ་གར་སྤྱད་དུ་ཨ་ཉིས་ས་ཞེས་འབོད་པའི་
འཆེ་མེད་ཞི་བདེ་བསྐྱེ་གནས་ཤིག་དུ་བསྐྱར་དགོས་རྒྱ་དང་། ༢ རྒྱ་མི་འབོར་
ཆེན་པོད་ནང་གནས་སོ་བྱེད་པའི་སྤྱི་བྱས་འདོར་དགོས་རྒྱ། ༣ པོད་མི་དམངས་
ཀྱི་གཞི་ཅུའི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་། དམངས་གཙོའི་རང་དབང་རྣམས་ལ་
བརྩི་བཀུར་དགོས་རྒྱ། ༤ པོད་ཀྱི་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་བཟང་པོའི་
གནས་སྤངས་སྤེལ་སྤྱོད་ཐབས་དང་སྲུང་སྐྱོབ་བྱ་རྒྱ། ༥ པོད་ཀྱི་མ་འོངས་
པའི་གནས་བབས་དང་། པོད་དང་རྒྱ་ནག་དབར་གྱི་འབྲེལ་བའི་ལྷག་བསམ་རྣམ་
དག་གི་སྡོད་ནས་གྲོས་ཐོལ་འགོ་འདུགས་དགོས་རྒྱ། སེ་བྲས་སེ་སྐྱག་དུ་ངས་གཏམ་
བཤད་བྱས་པའི་ནང་པོད་འདི་རང་སྤྱི་དང་རང་འཛིན་གྱི་དམངས་གཙོའི་ཆབ་སྤྱིད་ཀྱི་གོང་
བུ་ཞིག་དུ་བསྐྱར་དགོས་པའི་གྲོས་འཆར་བཏོན་ཡོད།

ད་ལེས་ཀྱི་གོ་སྐབས་འདིའི་ཐོག་རོས་ནས་ཞི་བདེའི་གྲོས་འཆར་དོན་ཚན་ལྡེའི་
གཙོ་གནད་སྡོད་དོན་འཆེ་མེད་ཞི་བདེ་ས་ཁུལ་ལས། ཞི་བདེའི་བསྐྱེ་གནས་ཞེས་
པའི་སྡོད་འབྲེལ་བཟོད་ལྷུ་རྒྱ་ཡིན། དེ་ནི་པོད་གཙོག་སྲུ་མིན་པ་ཨེ་ག་ཡའི་ནང་
ཞི་བདེ་སྤྱིང་འཇགས་ཡོང་ཆེད་གནད་དོན་ཉ་ཅང་གལ་ཆེ་ཞིག་ཡིན་པ་ང་ལ་ཡིད་ཆེས་
བཏན་པོ་ཡོད།

ངའི་རེ་འདུན་ལ། པོད་ས་ཡོངས་སུ་འགྲོ་བ་མི་དང་། སྤྱི་གཞི་ཆགས།
རང་བྱུང་སྤྱི་དངོས་བཅས་པ་ཞི་བདེའི་རང་ཆ་སྡོམས་སུ་གནས་པའི་རང་དབང་སྐབས་
གནས་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཞིག་དེས་པར་དུ་བཟོ་དགོས། པོད་འདི་འཛམ་གླིང་ས་ཁུལ་གཞན་

གཉིས་ཀར་མན་ཐོགས་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། སྤྱོད་མ་མཚུངས་འཛམ་གླིང་ནང་མི་
འབྲོར་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་དཀར་ཉག་གཉིས་དབར་འཁོར་འཛིན་གྱི་འགལ་ཟླ་མི་ཡོང་ཆེད་ཡུལ་
དེ་གཉིས་དབར་དངོས་འབྲེལ་ཞི་བའི་བརྟེན་གནས་ཤིག་ཀྱང་དེས་པར་དུ་བཟོ་དགོས་པ་
གསལ་པོ་ཡིན།

བོད་འདི་འཆེ་མེད་ཞི་བའི་ས་ཁུལ་ཞིག་བཟོ་བྱས་སུ་ད་ལྟ་བོད་ནང་ཡོད་བཞིན་
པའི་དམག་དཔུང་དང་། དམག་མཁོའི་ཡོ་ཆས་ནམས་ཕྱིར་འབྲེན་གྱི་དགོས་
དེ་ལྟར་ཐུང་ན་ཀྱང་དང་བལ་ཡུལ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་མ་མཚུངས་ཀྱང་བོད་ཀྱི་ས་མཚམས་
ཉི་མ་ལ་ཡའི་རི་རྒྱུད་དུ་ཡོད་པའི་དམག་དཔུང་དང་། དམག་མཁོའི་ཡོ་ཆས་ནམས་
ཕྱིར་འབྲེན་གྱི་ཐུབ་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཆགས་ཀྱི། དེ་ནི་རྒྱལ་སྤྱིའི་གྲོས་མཐུན་
གྱི་ཐོག་ནས་ལག་ལེན་བཟུང་དགོས་པ་ཞིག་རེད། དེ་འདྲ་ཐུང་བ་ཡིན་ན། ཨེ་
ག་ཡའི་སྤྱིང་པར་ནང་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་སྤྱི་དང་། ལྷག་པར་རྒྱ་དཀར་ཉག་གཉིས་
ཀྱི་སྤྱང་སྤྱོད་མ་མཚུངས་ཡོད་པའི་ས་མ་ཟད། ས་མཚམས་ཐག་རིང་ཁག་ཏུ་དམག་
དཔུང་ཁྱོན་ཆེ་འཛོག་དགོས་པའི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཁྲུང་ཐུང་དུ་འགོ་རྒྱུར་བརྟེན་ཚང་
མར་ཁེ་ཕན་ཆེན་པོ་ཡོད།

དམག་དོན་གྱི་གལ་ཆེའི་ས་གནས་བོད་འདི་དམག་དཔུང་མེད་པའི་བརྟེན་གནས་
སུ་བརྒྱུར་རྒྱ་ཉི་ཐོག་མར་བཅུམས་པའི་ལས་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། ཨི་སི་རལ་དང་།
ཨི་རབ་ཀྱི་གཉིས་དབར་གནས་པའི་སྤྱི་གླིང་སི་ན་ཡའི་ཆ་གས་ཀྱི་ཁུལ་ད་ཕན་དུས་
ཡུན་གང་ཅམ་རིང་དམག་དཔུང་མེད་པའི་ས་གནས་སུ་བརྒྱུར་ཏེ་གནས་ཡོད་པ་རེད།
ས་ཁུལ་ཡོངས་རྫོགས་དམག་དཔུང་མེད་པའི་ཞི་བའི་ས་གནས་ཆགས་ཟིན་པའི་དཔེ་
མཚོན་ལག་ཤོས་ནི། ཀོ་སི་ཏ་རི་ཀ་ཞེས་པའི་ཡུལ་དེ་ཡིན།

བོད་འདི་སྤྱི་སྤྱོད་རང་ཐུང་གི་བཀོད་པ་དང་། ནང་བཟུང་སྤྱི་འགྲོ་བམས་
ཅད་ཞི་མཐུན་དུ་གནས་པའི་གནས་མཚོག་ཅིག་ཏུ་བརྒྱུར་རྒྱ་དེ་ཐོག་མ་མིན་པར་འཛམ་
གླིང་གི་ས་སྤྱོད་མ་གང་སར་རང་ཐུང་ཞི་བའི་སྤྱོད་ཆོལ་མང་པོ་གསར་བརྒྱན་ཟིན་ཡོད།
དཔེ་མཚོན་ལག་ཤོས་གཉིས་ཏེ་ཀོ་སི་ཏ་རི་ཀ་དང་། པ་ན་མ་གཉིས་ཀྱི་ས་མཚམས་

སུ་ཆགས་པའི་ལའ་ཨ་མི་སི་ཀྱ་ཏེ་སྤྱོད་ཆོལ་དང་། ཀོ་སི་ཏ་རི་ཀ་དང་། ཉི་
ཀར་རྫོ་བ་གཉིས་ཀྱི་ས་མཚམས་སུ་ཆགས་པའི་སི་ཨེ་པ་རིའི་སྤྱོད་ཆོལ་གཉིས་ཡིན།

དེས་རང་འདི་ཡོ་ལོ་སྤྱོད་དུ་ཀོ་སི་ཏ་རི་ཀར་སྤྱོད་སྐབས་དག་པའི་དམག་དཔུང་
མེད་པར་དམངས་གཙོ་སྲ་བརྟན་གྱི་ལམ་ནས་ཞི་བདེ་གོང་འཕེལ་དང་ཁོར་ལུག་སྤྱང་
སྤྱོད་ཐོག་དོན་འབྲས་ལྡན་པའི་འབད་བཅོམ་འི་ལྟར་ཐུབ་གྱི་ཡོད་མེད་དངོས་སུ་མཐོང་
ཐུང་། དེས་དོས་རང་གི་མ་འོངས་པའི་བོད་སྤོར་གྱི་བསམ་ཚོད་དེ་ཡང་མི་ལམ་ལྟ་
བུ་མིན་པར་དངོས་དོན་ལག་ལེན་འབྲེལ་ཐུབ་པའི་ཡོད་ཆེས་བརྟན་པོ་རྟེན་ཐུང་།

མཐའ་དོན། ད་རིང་འདིར་ཐེབས་པའི་རྣམ་པ་ཚོ་དང་། འདིར་ཐེབས་
མ་ཐུབ་པའི་གྲོགས་པོ་རྣམ་པ་བཅས་ལ་ང་རང་སྐྱེར་གྱི་མིང་ཐོག་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་
རྒྱ་ཡིན། ཁྱེད་རྣམ་པས་ང་ཚོ་བོད་མིའི་བདེ་སྤྱུག་གནས་སྤངས་དཀའ་ངལ་ཅན་
འདིའི་ཐོག་ཐུགས་ཁུར་དང་རྒྱལ་སྤྱོད་གནང་བ་འདིས་ང་ཚོར་སེམས་འགྲུལ་ཆེན་པོ་
ཐེབས་ཐུང་། ང་ཚོའི་སྤྱོད་མ་མཚུངས་དག་པའི་མཚོན་ཆ་ཤེད་སྤྱོད་ཀྱི་ལམ་དུ་མ་ཞུགས་
པར་འདྲ་བའི་ཉེན་དང་།

སྤྱི་འབྲེལ་གྱི་མཚོན་ཆ་རྣམས་ལྷགས་ཅན་འདི་ཤེད་སྤྱོད་ཀྱིས་ང་ཚོའི་རང་དབང་
དང་འདྲ་བའི་འབྲེན་འབྲེལ་ཚོད་ཀྱི་ལས་འགུལ་རྒྱུན་མཐུན་གྱི་རྒྱུ་ལྡན་སེམས་ལྷགས་ཀྱང་
འཕར་སྤྱོད་ཆེན་པོ་ཐུང་། ངས་བོད་མི་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་ཚབ་ཞུས་ཏེ་ཁྱེད་རྣམ་
པར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་བ་དང་སྐྱགས་ང་ཚོའི་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གནས་སྤངས་ཉག་
པ་བའི་སྐབས་འདིར་བོད་ཡུལ་འདི་ཐུགས་ནས་མ་བཟོད་པ་གནང་རོགས་ཞེས་འབོད་
སྤྱུལ་ཞུ་རྒྱ་ཡིན། འཛམ་གླིང་འདི་ཞི་བདེ་ཆེ་ཅམ་དང་། མངོལ་བཅེ་ཆེ་ཅམ་
ཞིག་དང་། དེ་བས་མངོས་སུ་གཟུགས་པ་ཞིག་བཟོ་བྱས་ཐད་ང་ཚོས་ཀྱང་ཞུས་
འདེགས་ཞུ་ཐུབ་པའི་རེ་བ་བྱེད་བཞིན་ཡོད། མ་འོངས་པར་རང་དབང་ཅན་གྱི་
བོད་དེས་འཛམ་གླིང་ས་སྤྱོད་མ་གང་སར་དགོས་དེས་ཀྱི་ཕན་གྲོགས་ཞུ་སེམས་དང་།
ཁོར་ལུག་སྤྱང་སྤྱོད། ཞི་བདེ་གོང་འཕེལ་བཅས་ལ་འབད་བཅོམ་ཞུ་རྒྱ་ཡིན། ང་
ཚོ་བོད་མིས་ནང་སེམས་ཀྱི་ཁྱེད་ཚོས་དང་། དོན་དངོས་ལག་ལེན་ཐུབ་པའི་བུ་

སྤྱོད་གཉིས་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཚོག་ནས་འབད་བཅོམ་གྱིས་ཆེ་ཆུང་ལ་མ་ལྟོས་པར་དམིགས་
བསལ་གྱི་ཞལ་འདེབས་ཤིག་འབུལ་ཐུབ་པའི་ཡིད་ཆེས་ཡོད། དེ་ནི་རའི་རེ་བ་དང་
འདུན་པ་ཡིན། མཐའ་མ་ངོས་རང་ལ་སེམས་འགྲུལ་ཆེན་པོ་བྲེབས་པའི་སྣོན་ལམ་
ཐུང་དུ་ཞིག་ཡོད་པ་འདི་ཁྱེད་ནམ་པར་ལུས་ནས་མཚུག་བསྐྱོམས་ལུ་རྒྱ་ཡིན།

དེ་སྤྱོད་ནམ་མཁའ་གནས་པ་དང་།
འགྲོ་བ་དེ་སྤྱོད་གནས་ལྟར་བ།
དེ་སྤྱོད་བདག་ནི་གནས་ལྟར་ནས།
འགྲོ་བའི་རྣམ་པ་ལྟེན་ལ་བར་ཤིག།

ང་རང་ཆུང་དུས་སྐང་ནས་སྟན་ཅིའི་ འཆོ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་འདིར་མོས་པ་ཡོད།

༡༩༤༧༡༡༡༧

ཕ་མོང་ས་མཚོག་ནས་ནོ་བལ་ཞི་བའི་གཟེངས་བཞེད་བཞེས་རྗེས་
བཞུགས་སྐར་མཇུག་སྟོའི་ཚོག་སྐྱེལ་བའི་བཀའ་སློབ།

༡༡། །དེ་རིང་སྐབས་པའི་ང་ཚོ་ལོ་ཉེར་དགུ་རྒྱལ་ཅམ་སྤོད་ས་ཉི་མ་ཅལ་མངའ་
སྤྱིའི་གཞུང་གི་སྣོན་ཆེན་ཁྲི་པ་དང་། དུག་ལས་གནང་མཁན་གཞན་ནམ་པ། དེ་
བཞིན་ས་ཁུལ་ཁག་ནས་འཛོམས་པའི་གངས་ཅན་སྤོངས་ཀྱི་ཤོད་མི་སེར་རྒྱ་ཚང་མ་
བཅས་ལ་ལུ་རྒྱུར། ང་རང་ཤོད་གངས་ཅན་སྤོངས་ཀྱི་ཤུའུའི་དགེ་སྤོང་སྟོན་པ་
བཅོམ་རྒྱན་འདས་ཀྱི་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཚོས་ཀྱི་སྤྱིང་པོ་སྟོང་ཉིད་སྤྱིང་རྗེ་ཟུང་དུ་
འཇུག་པའི་ལམ་ལ་གེས་ནས་དད་པ་སྐྱོབ་པའི་སྣོན་ནས་གང་ཐུབ་ཉམས་ལེན་བྱེད་མཁན་
ཞིག་དང་། མོ་སྟོའི་ལས་དང་སྣོན་ལམ་གྱིས་འབྲེལ་བའི་ཚོག་ནས་ཤོད་ཀྱི་བརྟན་
སྤྱིད་སྐྱེ་འགྲོའི་བདེ་སྤྱོད་དང་བཅས་པའི་ཁྲུང་འབྲི་བ་ཞིག་གིས་དུས་ཚོད་ཉག་སྤྱོད་པོས་
གནས་གངས་ཅན་སྤོངས་ཀྱི་མི་རིགས་རིག་གཞུང་དང་བཅས་པ་ཅུ་བརྒྱལ་འགྲོ་བའི་ཉེན་
ཁའི་དུས་འདིར་ད་བར་གང་ཐུབ་བརྒྱབས་ཡོད།

ང་རང་ཚོ་ཚོག་པ་ཆེན་པོའི་ཚོས་ཉམས་ལེན་བྱེད་མཁན་གྱིས་ཞོགས་པ་མིག་
གངངས་པ་དང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཅེས་བཞེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་གཞིར་བཟུང་བུས་
ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཅེས་བཞེད་དགོས་ཀྱང་། སྣོན་ལ་ང་རང་ཚོར་ཁ་
ཡོད་ལག་ཡོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་འཇམ་སྐྱིང་ཉི་ལ་པོ་འདིའི་སྐང་གི་སེམས་ཅན་
ལྟེད་དང་། ཡང་སྣོས་འགྲོ་བ་མའི་རིགས་ལ་གང་ཐུབ་ཀྱི་ཕན་པ་བརྒྱབ་ཐུབ་པ་ཞིག་

མ་ཕྱེད་ན། དངོས་གནས་ཚོས་ནས་བཤད་པའི་སློན་ལམ་རྒྱལ་རྒྱ་དང་འདུན་པ་སྤྱང་
རྒྱ་འདི་དོ་ཐོག་ལག་ལེན་འགེལ་བའི་གོ་སྐབས་མེད་ན་ནི་དག་རེད། སློན་ལམ་
རྒྱལ་རྒྱ་མ་གཏོགས་ཤེད་ཡས་མེད། གོ་སྐབས་ཡོད་ན་ཁ་ནས་སློན་ལམ་བརྒྱབ་
པ་ལས། ལག་ལེན་འགེལ་རྒྱ་འདི་དངོས་གནས་ཚོས་ཉམས་ལེན་ཤེད་པའི་དགོས་
དོན་སྤེངས་པོ་ཡིན་ཙང་། གང་ལྟར་ཅི་ལྟར་གྱིས་མི་ལ་ཁ་ཕན་ཚིག་ཕན་གྱི་ཕན་
ཚོགས་བསྐྱབ་དགོས་པ་རེད། དེ་འདྲ་ཤེད་མཁན་ཞིག་ལ་དེ་རིང་འདིར་ཞི་བདེའི་
བྱ་དགའ་ཐོབ་པ་རེད། ང་སྐྱར་གྱི་དོས་ལ་དམིགས་བསལ་བྱུང་དུ་འཕགས་པའི་
བྱུང་ཚོས་གང་ཡང་ཡོད་པ་མ་རེད། རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་སློན་པ་བཀའ་
འདུག་ཅན་དང་། དེ་བཞིན་སློན་པའི་རྗེས་འབྲངས་ཀྱི་མཁས་སྐྱབ་སྐྱེས་མཚོག་མང་
པོ་ཞིག་གི་བསྐྱབ་བྱ་བཟང་པོ་ཡོད་པ་དེ་ལ་སོ་སོས་གནད་འགག་དང་རྒྱ་མཚན་ཞིག་
འདུག་བསམས་ཏེ་ཡིད་ཆེས་དང་མོས་པ་ཐོབ་པའི་ཐོག་ནས་ཉམས་ལེན་ཤེད་ཀྱི་ཡོད།

རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་ལ་གནའ་ལྷ་མོ་ནས་འཛེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་ཞེས་པའི་
ལྷ་བ་བཟང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པ་འདིའི་ནང་རང་དབང་རང་བཅོན་ཚོད་
ལེན་ཤེད་པའི་ཆབ་སྲིད་འབྲུག་ཚོད་ནང་ཉམས་སུ་བྱུངས་ནས་ལྷ་བ་དེ་ཆབ་སྲིད་ཐོག་
བེད་སྲོད་ཤེད་མཁན་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་སྐྱེས་མཚོག་མངུ་ཏེ་མ་ལྟར་དེ་ཞེས་
དེར་དུས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་ཆ་ཚང་ཡོད་པའི་ཐོག་རྒྱ་གར་རང་ཉིད་ལ་གནའ་ལྷ་མོ་ནས་ཡོད་
པའི་ལྷ་བ་བཟང་པོ་དང་། སློད་པ་བཟང་པོ་དེ་ལྟར་དུ་སྐྱེལ་བའི་ཐོག་ནས་རྒྱ་གར་
ཀྱི་རང་དབང་བསྐྱབས་པ་རེད། དེ་ནི་གཟི་བརླིང་དང་ཆབས་ཚེན་ཞིག་དང་། རོ་
མཚར་སྐྱེ་འོས་པ་ཞིག་རེད། དེ་འདྲ་མོང་ཙང་ང་རང་རྒྱང་རྒྱང་སྤང་ནས་ལྷན་
དེའི་འཛེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་ཞེས་པ་འདིར་མོས་པ་རེད། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་ལྷན་
དེའི་ཕྱག་ལེན་དང་། ཁོང་གི་གནང་སྤངས་ལ་གང་ལྟར་ཅི་ལྟར་གྱིས་མིག་དཔེ་
ལྷ་གི་ཡོད། དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་དང་ཕྱགས་རྒྱུན་འོག་ནས་ཐབས་ཤེས་གང་འདུག་
བལྟས་དེ་ཕན་སེམས་དང་། གཞན་ཕན་ཤེད་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་ཉམས་ལེན་ཤེད་ཀྱི་
ཡོད་མ་གཏོགས། དེ་ལས་ལྷག་པའི་བྱུང་དུ་འཕགས་པ་གང་ཡང་མེད། སྐྱིར་

ང་རང་ཚོ་ལས་དང་སློན་ལམ་གྱིས་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་དང་། ཡང་སློན་དད་པ་
དང་དམ་ཚིག་གི་མདུད་རྒྱ་ནམ་ཡང་གཡོ་བ་མེད་པའི་བོད་གངས་ཅན་རྒྱུད་ཀྱི་བོད་
མི་གཞིས་འཁོད་ཚོ་ཡིན་ནའང་འདྲ། ཤེས་འཁོད་ཚོ་ཡིན་ནའང་འདྲ། གང་
ལྟར་ཚང་མས་ང་ལ་ཡོད་ཆེས་རྫོས་འགེལ་བྱས་ཏེ་དགའ་པོ་ཤེད་པ་དང་། ང་རང་
ཚོར་དགའ་ངལ་ཡོད་ཀྱང་འཛེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་ལ་འགྲོ་དགོས་ཞེས་འཕྲོད་སྐྱེལ་བྱས་
པ་འདི་ཚང་མས་དང་ལེན་བྱས་ཏེ་གང་ལྟར་གྱིས་འཛེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་གྱི་དྲང་བདེན་
འབྲུག་ཚོད་འདི་སློག་དང་བརྗེས་ནས་ལག་ལེན་ཤེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་འདྲའི་རྒྱུན་འདོམས་
པའི་ཐོག་ནས་དེ་རིང་ཞི་བདེའི་བྱ་དགའ་ཐོབ་པ་རེད་མ་གཏོགས། ང་མི་གཅིག་
གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་རྣམ་དཔྱད་ཡོད་པའི་དོ་མཚར་ཆེ་རྒྱ་གར་ཡང་མེད།

དེ་ཡང་ཅ་བ་བཟང་དང་ངན་གྱི་ཚོས་གང་ཡིན་ཡང་། རྒྱ་རྒྱུན་རྟེན་འབྲེལ་
ཚོགས་པའི་ཐོག་ནས་ཡོང་དགོས་པ་ཚོས་ཉིད་རེད། ད་རེས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་འདི་
རྣམས་ཀྱང་ང་རང་ཚོ་སྐྱེ་རེ་མཚོག་དམན་མང་པོ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་བོད་པའི་ཐོགས་
པོ་མང་པོ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་དངོས་གནས་བོད་པའི་གཞིས་ཀ་འདི་འཇམ་པོ་དང་།
ཡག་པོ། དངོས་གནས་དོ་མཚར་སྐྱེ་འོས་པ་འདུག་ཅེས་དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་བོད་
པར་བསྐྱགས་བརྗོད་བྱས། བོད་པར་མཚོང་བྱས་ཏེ་དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་ཐོག་
ནས་ཕྱགས་རྒྱུན་ཏན་ཏན་བཟུང་ཡོད། གང་ལྟར་མང་པོ་ཞིག་ཚོགས་པའི་སྣང་
ནས་ད་རེས་འཇམ་སྐྱེང་ཐོག་མི་ཚོས་དོ་སྣང་ཆེན་པོ་ཤེད་པའི་ཞི་བདེའི་གཟིངས་ཏེགས་
འདི་ཐོབ་པ་རེད། དེའི་ཐོག་ལ་ས་ཁུལ་མང་པོར་ཡོད་པའི་བོད་པ་ཚོ་དང་། དེ་
བཞིན་ངའི་དོ་སྣང་པའི་ཐོགས་པོ་མང་པོས་ཀྱང་ཏ་ཙང་དགའ་པོ་བྱས་ཏེ་རྟེན་འབྲེལ་
བྱས་པ་དང་། ཚང་མས་དགའ་སྐྱོའི་ཉིན་མོ་ཞིག་ལ་དོས་འདོན་ཏེ་ས་སྐྱེལ་དང་
བྲངས་ཐོག་ནས་དགའ་དགའ་སྐྱིད་སྐྱིད་དང་། སྐྱོ་སེམས་འཁོལ་བའི་རྣམ་འགྲུར་
བལྟས་པ་རེད། བྱུང་རང་ཚོ་ཚང་མས་འདི་འདྲའི་སེམས་ཁུར་བྱས་པ་དང་། དད་
པ་དམ་ཚིག་གཡོ་བ་མེད་པ་ཡོད་དུས་ང་རང་ཡང་གིན་ཏུ་དགའ་པོ་བྱུང་བ་ཚང་མར་
ཕྱགས་རྗེ་ཆེ་ལྷ་རྒྱ་ཡིན།

འཇམ་མཐོང་འདི་ལྷིང་བཏང་རྒྱ་མཐི་ལྷོང་ལྷིང་འདྲ་པོ་ཡིན། ལྷིང་མཐི་ལྷོང་
 ལྷིང་ལྷིང་ལ་བཟང་དང་རན་ལྷིང་ལྷིང་མཐི་ལྷིང་མོ་ཅི་ཡང་འཆར་ལྷིང་ལོད་ཅིང་། དེ་
 ཐམས་ཅད་རྒྱ་རྒྱ་རྒྱ་རྒྱ་འབྲེལ་ཚོགས་པའི་ཚོག་ནས་བྱུང་བ་རེད། ལྷིང་རྒྱ་རྒྱ་རྒྱ་
 འབྲེལ་ཚོགས་པའི་ཚོག་ནས་བཟང་དང་རན་ལྷིང་ལྷིང་མཐི་ལྷིང་མོ་ཅི་ཡང་འཆར་ཡོང་བ་
 ཡིན་དུས། ར་རང་ཚོ་ཚང་མས་འབྲས་བུ་བཟང་པོ་འདོད་ན་རྒྱ་བཟང་པོ་ལ་བསྐྱབ་
 དགོས། ལྷིང་ལ་དོ་སྣང་ཅི་ཡང་མེད་པར་འབྲས་བུ་བཟང་པོ་ཞིག་འདོད་ན་ནོར་
 འབྲུལ་རེད། ལྷིང་འབྲས་རྒྱ་རྒྱ་འབྲེལ་མི་བསྐྱབ་པ་རེད། དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་ཇི་ཅམ་
 འབྲས་བུ་བཟང་པོ་འདོད་པ་ལྟར། དེ་ཅམ་ལྷིང་རྒྱ་བཟང་པོ་ལ་བསྐྱབ་དགོས། ལྷིང་
 བཟང་པོ་ཞེས་པ་འདི་ལྷིང་རྒྱ་རྒྱ་རྒྱ་རྒྱ་ལ་དེ་རྒྱ་རྒྱ་རྒྱ་གཅིག་ཡིན་ཡང་། ལྷིང་
 རྒྱ་རྒྱ་གཙོ་བོ་དེ་ནང་ནས་བསྐྱབ་དགོས། དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་རས་རྒྱ་ལྷིང་ལྷིང་པ་
 ལྟར་ཐུག་སེམས་དང་། བཟང་པོ་འདི་ཡོན་ཏན་ཞེས་པ་འདི་བདེ་སྤྱིད་ཀྱི་ཙམ་དང་
 ལྷིང་རྒྱ་བས་ཀྱི་ཙམ་ཡིན། མ་འོངས་པར་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་བའི་གཞི་མ་བཟང་པོ་འདི་
 ཡོན་ཏན་ཞེས་པ་འདི་དགོན་པོ་ཆགས་ཡོད། ར་རང་ཚོས་འཆོ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་
 ལ་བསྐྱབ་རྒྱ་འདི་གཞི་ཙམ་དང་བདེན་ཞིག་ཡོད་ན་འཆོ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་ལ་འགྲོ་བྱུང་།
 གཞི་ཙམ་དང་བདེན་མེད་ན་འཆོ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་ལ་འགྲོ་མི་བྱུང་། (ཡོང་བ་ལས་)
 ལ་རབས་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱ་ལྷིང་ལྷིང་ལྷིང་ལྷིང་ལྷིང་ལྷིང་ལྷིང་ལྷིང་ལྷིང་ལྷིང་ལྷིང་ལྷིང་
 ཡོད་པའི་ཚོག་ལ་ཐབས་ལམ་དེ་ཡང་ལ་རབས་རྒྱ་རྒྱ་བཟང་གི་ཚོག་ནས་རྒྱ་བྱི་ཡིན་
 ཅ། དེས་གནས་གཟི་བརྒྱུད་ཡོད་ལ།

དེའི་རྒྱས་པའང་ལྷིང་དུ་མཐོན་བྱུང་བ་ཡོང་གི་རེད། བདེན་པ་ཡོད་ཀྱང་
 ལྷིང་ཐབས་ལག་པོ་མ་བྱུང་ན་གནས་རྒྱ་ལ་ཐད་དེད། ཚང་མས་འཆོ་མེད་ཞི་
 བའི་ལམ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཙམ་ལ་དེ་བཟང་པོ་འདི་སེམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལ་བྱུང་གི་ཡོད།
 བཟང་པོ་འདི་སེམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཞིག་ཡོད་ན། རྒྱ་འཆོ་བས་དང་རང་སྤྱང་ལྷིང་དགོས་
 རོན་མེད། དེ་ལ་རྒྱ་མཚན་དང་། ལྷིང་རྒྱ་བས་རྒྱ་བའི་རྒྱ་ཞིག་ཡོད་པ་ཡིན་
 དུས་དེའི་ཚོག་ནས་ལྷིང་ལ་མེད་པའི་ལྷིང་རྒྱ་བས་ཀྱི་རྒྱ་བསྐྱབ་ནས་དགའ་བལ་ལ་

གཤོང་ལེན་བྱེད་བྱུང་བ་ཞིག་ཡོང་གི་རེད། ཙམ་ཙམ་ལ་བྱུང་ས་སེམས་བཟང་པོ་འདི་
 ཡོན་ཏན་འདི་ཡིན། དེར་བརྟེན་ཚང་མས་གང་སྤྱབ་ཀྱི་ཐན་པའི་བསམ་པ་ཞེས་པ་
 འདི་ནོར་བུ་དགོས་འདོད་ཀྱང་འབྱུང་བའི་ལམ་འདི་ལྷིང་ལ་བཞིན་དེས་
 གནས་རང་གཞན་འདི་ལྷིང་གནས་རྒྱ་བས་ཐམས་ཅད་ལྷིང་གིས་གནས་རྒྱ་བས་ལ་ཡིན་ཡང་
 ལེགས་ཚོགས་མཐའ་དག་ལྷིང་པའི་རྒྱ་མཐར་བྱུང་དེ་སེམས་བཟང་པོ་བྱ་རྒྱ་དེ་ཆགས་
 ཡོད། དེ་འདྲ་ཡིན་ཙམ་ཉེ་ཆར་ཞི་བདེའི་བྱ་དགའ་རག་རྒྱ་གཏན་འཁེབ་པའི་རྗེས་
 ལ་རས་འདི་འདྲ་བའད་ཀྱི་ཡོང། ར་ལ་ཞི་བདེའི་བྱ་དགའ་རག་པ་འདི་ར་ནང་པ་
 སངས་རྒྱས་པའི་དགེ་སློང་ཞིག་ཡར་མཐོ་གང་མཐོ་རུ་འགྲོ་རྒྱ་དང་། མར་དམའ་
 རུ་འགྲོ་རྒྱ་ཞིག་ཡོད་པ་མ་རེད། ར་མི་དག་རང་ལ་བསྐྱད་ཡོད། ལྷིང་ལ་ས་
 ལམ་ཀྱི་རྒྱ་གས་པའི་ཡོན་ཏན་ཞིག་རྒྱས་པ་ཡིན་ན། དེས་གནས་སོ་སྤྱིའི་ས་ལས་
 རིང་དུ་འཐགས་པའི་འཐགས་པའི་ལྷིང་ཚོས་གིག་ཐོབ་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་འདྲ་
 མེད་རྒྱ་ར་མི་ཐལ་པ་རང་ལ་བསྐྱད་པ་ལས་གཞན་གང་ཡང་མེད། ཡིན་ནའང་
 དགའ་པོ་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་འདུག་ཅེ་ན། རས་བྱམས་པ་དང་། ལྷིང་རྗེ།
 འཆོ་བ་མི་བྱེད་པ་ཞེས་པ་འདི་ཅི་སྤྱབ་སྤྱབ་ཀྱི་ཉམས་ལེན་བྱས། ཅི་སྤྱབ་སྤྱབ་ཀྱིས་
 མི་ལ་བའད་ཀྱི་ཡོད་པ་འདི་དེ་རིང་འཇམ་མཐོང་ལྷིང་ཚོག་ནས་དེས་འཇམ་བྱེད་པ་ཞིག་
 ཆགས་ཡོང་བ་ཡིན་དུས། འདིས་འཇམ་མཐོང་འདིའི་རྒྱང་ལ་བྱམས་དང་ལྷིང་རྗེ་
 དང་། འཆོ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་ཞེས་པ་འདི་ལ་མཐོང་ཆེ་རུ་འགྲོ་རྒྱ་དང་། སེམས་
 ཅན་མཐའ་དག་གི་རྒྱ་ལ་སེམས་བཟང་པོ་འདི་ས་པོན་ཞིག་ཐོག་མ་ནས་ཡོད་པ་རེད།
 དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་སེམས་ཅན་ཚང་མའི་རྒྱ་ལ་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པའི་བྱམས་པ་དང་
 ལྷིང་རྗེ་དེ་ཡོང་ནས་ཡོང་དུ་འཐེལ་བྱུང་བ་ཞིག་དང་། དེ་ལ་རིན་ཐང་ཆེ་རུ་འགྲོ་
 དུས་མིས་དོ་སྣང་གསར་པ་སྤྲོས་ཏེ་དེ་འདྲའི་ཚོག་ནས་ཐན་ཚོགས་ཏན་ཏན་ཡོང་གི་
 རེད་བསམ་ཀྱི་འདུག ལྷིང་མཚན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དམིགས་བསལ་དགའ་པོ་ཡོད་
 ཅས་བའད་རྒྱ་བྱུང་ལ། དན་ཡང་དག་དན་བྱུང་། དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་རྒྱ་ལྷིང་ལ་
 ར་རང་ཚོས་མི་གཞན་དག་ཚོའི་ཚོག་ནས་བྱམས་པ་དང་ལྷིང་རྗེ་ཞེས་པ་འདི་ར་ཡོན་

ཏན་དུ་བརྟམ་ནས་ཉམས་ལེན་བྱེད་པ་ཞིག་ཡོང་བའི་ཕྱི་ལོ་བཟུང་བའི་སྡོན་ལ་འོད་མི་
རང་ཉིད་ཀྱི་ཐོག་ནས་གཞོན་ཐུབ་ཐུབ་ཀྱི་བཟང་པོའི་ཡོན་ཏན་ཞེས་པ་འདི་ལ་འཇུག་
ཐུགས་ཀྱི་དག་མཚན་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དོས་ཟེན་པའི་ཐོག་ནས་ལག་ལེན་འགྲེལ་རྒྱ་
གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། འདི་གཞིར་བཞག་གིས་ཐབས་ཤེས་ཡ་རབས་བཟང་པོའི་སྡོད་
པ་དང་མ་ཐུབ་པའི་ཐོག་ནས་ཐབས་ཤེས་སྡོད་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱུང་ན། གཟི་བརྗིད་དང་
དོ་མཚར་སྐྱེ་ཐུབ་པ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་རེད། བྱས་ཙང་ཚང་མས་རྣམས་ཐག་བྱེད་དགོས།

ལྷ་ཀྱའི་དག་སྦྱོར་བརྟམ་འདོན་རྒྱ་མཚོ་ལོ་ལྷ་བརྟུ་ར་ལྷ་བཟུལ་འགྲོ་གི་ཡོད།
ལོ་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ཞིག་བསྐྱད་པ་ཡིན་ན་ཡང་ཐལ་ཆེར་མི་ཆོའི་བྱེད་ཀ་རྒྱ་གས་ཚར་བའི་
བཟོ་རེད། ད་མན་མི་ཆོའི་བྱེད་ཀ་ལྷག་ཙམ་གྱི་རིང་ལ་ག་ཚད་ཐུབ་ཐུབ་ཀྱི་གཞན་
མན་བསྐྱབས་པ་ཡིན། ང་རང་ལ་དབག་པས་ཞེ་དྲགས་སྐྱབ་ཐུབ་ཡས་མེད་ཀྱང་།
ཐན་བྱ་བསྐྱབས་ཡོད། ད་དུང་ཡང་གསོན་པའི་རིང་ལ་མན་བདེ་བསྐྱབ་རྒྱ་མ་གཏོགས་
མི་ཆོའི་དགོས་པ་དང་། སྡོག་གི་སྦྱིང་པོ་གཞན་ཞིག་ཡོད་པ་མ་རེད། སྡོད་
འདུག་ནས་གསུངས་པ་བཞིན།

དི་སྲིད་ནམ་མཁའ་གནས་པ་དང་། འགྲོ་བ་དི་སྲིད་གནས་ལྷུར་པ།
དེ་སྲིད་བདག་ནི་གནས་ལྷུར་ནས། འགྲོ་བའི་སྐྱུག་བསྐྱེལ་མེལ་བར་ཤོག།
ཅས་པའི་སྡོན་ལམ་རྒྱག་གི་ཡོད་ལ། སྡོན་ལམ་བརྒྱབ་པ་ལྟར་ལག་ལེན་ཐོག་
གང་ཐུབ་བཀའ་གྱི་ཡོད། མ་གྱི་གསོན་པའི་རིང་ལ་སྲིན་ཆད་ཀྱང་གང་ཐུབ་སྲི་
སྡོས་ལས་དང་སྡོན་ལམ་གྱི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་མེམས་ཅན་སྐྱེལ་ལང་མན་ཐོགས་བྱེད་
ཀྱི་རེད། ཚང་མ་ད་ལྟར་བཞིན་སྡོད་པོ་བཞིན། རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་ཆེ་ལ་
ཆ་བཞག་ན་ངས་ཉལ་པར་བཞད་པ་བཞིན་གཟུགས་པོའི་གནས་སྣངས་ཀྱི་བབ་དང་།
དེ་བཞིན་བསམ་སྡོའི་གནས་སྣངས་བཅས་ཀྱི་ནང་གང་གི་ཆ་ནས་ཀྱང་ལོ་དགུ་བརྟུ་གོ་
གངས་དང་། གཅིག་བྱས་ན་ལོ་བརྒྱ་ཟེན་མ་ཟེན་ཞིག་སྡོད་རྒྱུའི་རེ་བ་རྒྱག་གི་ཡོད་
ལ། བསྐྱད་ཐུབ་མདོག་ཁ་པོ་རེད། ཚང་མས་སྡོད་པའི་རིང་རྣམས་ཐག་བྱེད་
དགོས། རྣམས་ཐག་བྱེད་ཐག་བྱེད་པ་ཟེར་བ་འདི་ཆོག་བཟང་པོ་མེད་སྡོད་བྱེད་པ་

དང་། དོ་གདོང་ལ་སྐྱེལ་ལང་འབྲེལ་ནས་ཆོག་འདྲ་ཆགས་པོ་བཞད་པ་དེ་ལ་དག་
རྒྱ་ཡོད་པ་ཞིག་མ་རེད། མི་སྐྱེ་ཡིན་ཡང་གནས་སྡོད་ལང་འདྲ་ཡོད་མེད་ན་བ་
གཉིས་ཡོད་ཙང་གོ་ཡང་གོ་གི་རེད་ལ། མིག་གཉིས་ཡོད་ཙང་མཐོང་ཡང་མཐོང་
གི་རེད། དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་མདུན་ལ་དོ་དགའ་སྐྱེལ་ལང་གྱི་སྐྱད་ཆ་བཞད་ནས་ལ་
དག་རྒྱ་ཡོད་པ་མ་རེད། ངས་ཉལ་པར་དོ་སྐྱོག་མཚུངས་པ་བྱེད་དགོས་ཞེས་པ་བཞད་
པ་འདི་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པས་ཚང་མའི་སེམས་ལ་ཡག་པོ་བཅངས། ད་ལྟ་མན་ཆད་
ཚང་མས་འགངས་ཆེ་སའི་ཐོག་ལ་རྣམས་ཐག་བྱས་པ་རེད། ད་དུང་ཡང་ཚང་མར་
རྣམས་ཐག་བྱེད་དོགས་ཟེར་རྒྱ་ཡིན། ད་རེས་ཞི་བདེའི་བྱ་དགའི་དུལ་གང་ལ་གང་
འཚམས་ཤིག་ཡོང་གི་འདུག དེ་དག་ཁ་སང་གནས་སྡོད་ཐོག་མ་ཐོས་པ་དང་།
ངས་བྱམས་བརྟེ་ཞེས་པ་འདི་ལ་མནངས་ཆེན་པོ་བརྟེས་ཏེ་དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་དོ་སྐྱང་
བྱས་པར་དེ་རིང་མིས་དོ་སྐྱང་སྐྱབས་པ་ཞིག་ཆགས་ནས་ད་རེས་བྱ་དགའ་རག་པ་ཡིན་
དུས། དུལ་འདི་ཡང་དེ་འདྲའི་ཐོག་མན་པ་ཞིག་བྱུང་ན་ཡག་པོ་རེད་སྙམ་བྱུང་།
དེང་སང་འཇམ་སྐྱིང་ཐོག་ང་ཚོ་བོད་པར་ཆ་བཞག་ན་བཅན་བྱོལ་བ་ཆགས་ཏེ་དགའ་
ངལ་ཆེན་པོ་ཡོད། ཡིན་ནའང་ལྷོ་ས་ས་ལྷོ་ས་འཇོག་གིས་འཇམ་སྐྱིང་ཐོག་ང་ཚོ་
ལས་སྡོད་པའི་མི། དཔེ་ཆ་བཞག་ན། ཨ་མི་རི་ཀའི་ནང་མི་སྡོགས་རིང་གི་བ་
ཁྱོན་ཆེ་ཡོང་གི་འདུག ཁོང་ཚོ་ཡང་མི་གཅིག་པ་ཡིན་པ་དང་བདེ་བ་འདོད་ཅིང་
འཆི་འདོད་མེད་པ་གཅིག་པ་རེད། ཁོང་ཚོར་སྡོགས་རིང་གིས་ཤི་བའི་དགའ་ངལ་
ཆེན་པོ་ཡོད་སྙམས་དེ་ལ་ང་རང་གི་སེམས་བྱུང་གྱི་སྡོམ་གསོའི་ཞལ་འདེབས་ཐན་བྱ་
རྒྱག་ཐུབ་ན་བསམ་པ་ལྟར་ཞལ་འདེབས་འདུལ་རྒྱ་དང་། དེ་ནས་རྒྱ་གར་འཕགས་
པའི་ཡུལ་ང་ཚོར་བཞིན་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་རེད། རྒྱ་གར་ནང་མཛོ་ནད་ཀྱིས་མནར་
བའི་ནད་པ་ཁྱོན་ཆེ་ཞིག་ཡོད། སྡོན་མ་དོས་ཨོ་རི་སར་སྡོད་སྐབས་དེ་གར་དོ་ཤེས་
པ་མི་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་ཁོང་གིས་འགོ་འབྲིད་པའི་མཛོ་ནད་ལ་ལྷ་ཏོག་བྱེད་མཁན་
ཚོགས་པ་ཞིག་འདུག དེ་ལ་སྡོན་མ་ཡང་སྡོར་མོ་ཁྱི་ཁ་གས་ཞལ་འདེབས་ཐུལ་བ་
ཡིན། ད་རེས་ཀྱང་དུལ་གང་འཚམས་ཤིག་མཛོ་ནད་ལ་ལྷ་ཏོགས་བྱེད་མཁན་

ཚོགས་པ་དེ་ཚོར་ཞལ་འདེབས་འབྲུལ་ཐུབ་ན་བསམ་པ་ཡོད། དེ་ནས་དམིགས་ཡུལ་
 གཅིག་ལ་འཇམ་སྐྱང་འདིའི་ཐོག་དོན་དམ་པའི་ཞི་བདེ་ཡོང་བའི་དོན་ལ་དོ་སྣང་དང་
 འབད་བཙོན་བྱེད་མཁན་གྱི་ཚོགས་པ་སྟེ་གཙོ་ཆེ་བོས་སློབ་སྦྱོང་གི་ཐབས་ལམ་ཐོག་
 ནས་ཞི་བདེ་སྦྱུབ་མཁན་གྱི་ཚོགས་པ་འགའ་ཤས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དེ་ཚོར་ཞལ་འདེབས་
 ཐུན་བུ་འབྲུལ་ཐུབ་ན་བསམ་པ་ཡོད། དེ་ནས་ང་ཚོ་བོད་མི་བཙན་བྱོལ་ལ་ཡོད་པ་
 ཚོར་དཀའ་ངལ་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད་ཀྱང་། ད་རེས་ཀྱི་འདི་དག་ཞི་བདེ་དང་འབྲེལ་
 བ་ཡོད་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པ་ཡིན་ཅང་། ཤེས་ཡོན་ཐད་ནས་ང་རང་ཚོའི་རིག་
 ཀུན་བརྟན་བརྩུང་བྱེད་པའི་ཞི་བདེ་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཐོག་ཐུན་བུ་བཏང་
 ན་བསམ་པ་ཡོད། དེ་ནས་དངུལ་གང་འཚམས་ཤིག་མ་ཅར་བཞག་སྟེ་མུ་མཐུད་
 ལོ་ལྟར་འཇམ་བུ་སྐྱང་འདིའི་སྐྱང་ལ་བུ་མས་དང་སྟོང་རྗེ་ཉམས་ལེན་གྱིས་ཞབས་
 འདེབས་སྦྱུབ་མཁན་དེ་འདྲའི་ཐོག་ལ་མཐུན་ཉེན་ཐུན་བུ་སྦྱར་ཆེད་ཚོགས་པ་ཞིག་
 བཙུགས་ནས་དེ་ལ་མ་དངུལ་བཞག་ན་བསམ་པ་ཡོད། བསམ་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཡིན།
 ཚང་མས་རྩུར་ཐག་ཐད་ཐག་བྱེད་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། ཐུགས་རྗེ་ཆེ།

༡༩༩༠

ཐེ་ཕྱན་དང་འབྲེལ་བ་བྱ་སྤྱོད་གསལ།

༡༩༩༠།༡།༩

བཀའ་ཤག་ཚོགས་ཁང་དུ་སྤྱི་ལུ་བ་ཡོངས་དང་། སྤྱི་འབྲུམ།
ཚོགས་པ་ཁག་གི་འབྲུམ་མི་བཅས་ལ་སྐུལ་བའི་བཀའ་སློབ།

༡། །དེ་རིང་ང་ཚོ་འདིར་རུབ་རུབ་ཅིག་བྱས་ན་འདྲ་བུ་དུང་། བར་ལམ་སྟོག་
བའི་སྐད་ཅ་ཕྱན་བྱ་སྤྱོད་གསལ་པ་དེས་སྤྱི་ཚོགས་ནང་སྐད་ཅ་མང་པོ་ཞིག་ཡོང་
གི་ཡོད་པ་རེད། །ཁ་སང་གནས་ཚུལ་དེ་ཐོག་མ་སྤྱོད་སྐབས་བཀའ་ཤག་དང་།
སྤྱི་འབྲུམ་ཚོའི་ཐོག་ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་མི་སྲུབ་པ་ཞིག་མིན་སྐབས་འགྲིག་འཕྲོ་གི་རེད་
བསམ་པ་ལས་དམིགས་བསམ་གྱི་དོ་སྣང་གང་ཡང་མ་བྱུང་། །གང་ལྟར་ཡིན་པ་
ཡིན་པ་དང་། མིན་པ་མིན་པའི་ཐོག་ནས་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་བཟོ་སྲུབ་པ་ཞིག་
རེད། ཡིན་ན་ཡང་ལམ་སང་གནས་ཚུལ་དེ་ཐག་གཅོད་མ་སྲུབ་པ་དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་
སྤྱིར་མང་པོ་ཞིག་བརྒྱབ་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཆགས། །གཉིས་ནས་བར་ལམ་སྟོག་
འདྲུང་བ་དེ་ཚོའི་གསལ་སྤྱོད་ལྟར་ཡང་འདྲ་མིན་ནང་ཡོད་པའི་བོད་མི་བཅས་ལྷོ་ལ་བའི་
ཁྲོད་གནས་ཚུལ་ཆེད་མངགས་སྤེལ་གྱི་ཡོད་པ་ཨ་ཅང་ཅང་། །བོད་ནང་ལའང་
གནས་ཚུལ་དེ་རིགས་ཆེད་མངགས་གཏོང་གི་ཡོད་པའི་བཟོ་ཞིག་མཐོང་གི་འདུག་
གནས་ཚུལ་དེ་ནི་ཏོག་ཅོམ་ཁྲུང་མཚར་པོ་རེད། །བྱས་ཅང་དེ་ཚོའི་སྤོར་གསལ་
བཤད་ཅིག་བྱས་ན་འདྲ་བུ་དུང་།

དེ་ལ་སྤེལ་ཚུན་གཉིས་ཡོད། །གཅིག་ནི་བར་ལམ་སྟོག་ལ་འབྲེལ་བ་བྱུང་
བའི་གནས་ཚུལ་སྤོར་དང་། །གཅིག་ནི་བར་ལམ་གནས་ཚུལ་སྤོར་སྤྱོད་ལ་འདིས་
སྤྱི་ཚོགས་ནས་ང་ཚོའི་གཞུང་གི་སྤྱོད་ལྟར་ཡོད་པ་འདིའི་ཐོག་ལ་མིའི་མཐོང་ཚུལ་
དང་། ཡིད་ཆེས་གྱི་གནས་ཚུལ་དང་འབྲེལ་བ་ཆགས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་འདིའི་སྤོར་

ཡིན། དེ་རིང་བཤད་དགོས་པའི་གནད་དོན་གཙོ་ཆེ་བོས་ནི་བར་ལམ་གནས་ཚུལ་
གྱི་ཡོང་སྐྱབས་ལ་ལྟ་དུས་ཅ་བ་ལྷག་བསམ་ཡིན་ན་ཡང་། དོན་དག་ཚུར་ཚུར་
ཞིག་ལ་མགོ་འཁོར་ནས་ལོ་སྤུམ་ཚུའི་ནང་རྩོམ་པོ་དོན་ཐོག་གི་དུས་ཚོད་བཟང་ཤོས་
འདི་ཚུད་ཚོས་འགོ་གི་འདུག སོ་སོའི་དོས་ནས་འཁྲབ་སྲུབ་ན་གོ་སྐབས་བཟང་ཤོས་
ཆགས་ཡོད། དེ་འདྲའི་དུས་ཚོད་ཅ་ཆེན་འདིའི་སྐབས་ལ་དོན་དག་ཚུར་ཚུར་ཞིག་
ལ་མགོ་འཁོར་ནས་སྤྱི་ཚོགས་ནང་བག་མི་ལེབས་པ་དང་། མདོར་ན་རྒྱ་ནག་ལས་
ཀྱི་ཚོགས་འདུ་ཡང་འདི་འདྲའི་ཐག་ཚོད་ལ་མ་ཚོད་ཅིག་གི་རང་འགོར་བཟུང་བ་དེ་ནི་
བྱུང་སྐྱེལ་མཐའ་གྱི་བཟོ་འདྲེ་པོ་ཞིག་ལས་ཡག་པོ་མི་འདུག ད་ལྟ་རེས་ཐག་བཅད་
ནས་འདི་འདུག་སེ་ཡིན། འདི་འདུག་སེ་བྱེད། འདི་འདུག་སེ་མ་བྱེད་ཅེས་
བརྗོད་འདོད་མེད་ལ། ཐག་བཅད་ན་འོས་པོ་ཡང་མི་འདུག ཡིན་ནའང་སྤྱི་ཚུའི་
ཡོང་རྒྱུ་ནམས་གསལ་བཤད་བྱས་ན་སྐྱེས་བྱུང་།

ཅ་བ་ཐེ་ཕན་གྱི་གནས་ཚུལ་སྐོར་ ༡༩༥༧ ལོ་རྩོམ་པོ་བཅུ་བྱེད་པ་ཆགས་
ཏེ་རྩོག་མར་འབུམ་རྗེ་ལར་སྐྱེལ་སྐབས་ཅང་གི་ཏར་གཅིག་འབྱོར་བྱུང་། དེའི་
ནང་རྒྱུལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་བཅུ་བྱེད་ལ་ལེབས་སྲུབ་པར་བཀྲིས་བདེ་ལེགས་ཡོད་ཅེས་
པ་ཞིག་ཐལ་ཆེར་འཁོད་ཡོང་བ་ཡོད། དེ་བཞིན་སྐབས་དེར་ཅང་གིས་མ་འོངས་
པར་ཀྱང་གོའི་སྐམ་ས་ཆེན་པོ་བཅིངས་བཀོལ་བཏང་རྗེས་ཤོད་ལ་རང་ཐག་རང་གཙོ་
གྱི་ཐོབ་ཐང་སྤོད་གྱི་ཡིན་ཞེས་པའི་གཏམ་བཤད་ཅིག་བྱས་པ་དེའི་གཏམ་བཟུང་ཞིག་ར་
ལ་བསྐྱར་བ་དེ་འདྲའི་འབྲེལ་བ་ཞིག་བྱུང་། དེ་རྗེས་ཐལ་ཆེར་དུག་ཅུ་ཐམ་པའི་
ལོར་ཐེ་ཕན་དང་འབྲེལ་བ་གཅིག་བྱུང་ཡོད། དེ་ཡང་། ༡༩༥༧ ལོའི་རྒྱ་ནག་
གསར་བརྗེ་མ་བྱུང་གོང་རྒྱལ་ལོ་དོན་གྲུབ་དང་། ཐུན་ཚོགས་བཀྲིས་གཉིས་རྒྱ་ནག་
དུ་བསྐྱོད་དེ་ནན་ཅིང་ལ་ཡོད་སྐབས་ཅང་དང་མཉམ་དུ་འབྲེལ་བ་བྱུང་ཡོད། དེ་
འདྲའི་སྤྱི་ཚོའི་འབྲེལ་བ་སྤོང་བ་ཞིག་ཡོད་སྐབས་དེའི་ཆ་ནས་འབྲེལ་བ་བྱུང་ཡོད། དེ་
སྐབས་ཐེ་ཕན་གྱི་ཀུན་སྐོར་འབྲེལ་སོ་ལ། ཤོད་པས་ཐེ་ཕན་ལ་ལག་པ་སྐྱེལ་ཏེ་
ཁོང་ཚོས་ནམ་ཀུན་བརྗོད་པ་ལྟར་གྲུང་ཚོལ་བྱེད་པའི་ཐད་རྩོམ་པོ་མིན་ཏང་གཞུང་

ནས་རྒྱུ་སྐྱོར་འཚོལ་གྱི་རེད་བསམ་པའི་རེ་བ་དེ་འདྲའི་གྲིག་བརྒྱབ་ཡོད་པ་རེད། ར་
ཚོ་ཤོད་པའི་དོས་ནས་དུས་ཚོད་དེ་དུས་ནས་རྩོམ་པོ་འབུམ་སྤོང་འབྲེལ་སོ་ལ་རྩོམ་
དམར་པོའི་རིང་ལུགས་ལ་དོ་རྒྱལ་བྱེད་པ་ཞིག་མིན་པར་རྩོམ་པོ་རིགས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་
ཚོད་པ་ཞིག་དང་། མི་རིགས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་ཐོག་རྒྱ་མིས་འབྲུ་ཆེས་ཚུར་ཚོས་ཀྱི་
བཅུན་དབང་བཤད་པ་དེར་དོ་རྒྱལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་མིན་རིང་ལུགས་ཤིག་གིས་
འགལ་ལྷན་བྱུང་ནས་དོ་རྒྱལ་བྱས་པ་མ་རེད་ལ། ཡང་ན། རྒྱ་མི་རིགས་ལ་དོ་
རྒྱལ་དང་། གསར་བརྗེར་དོ་རྒྱལ་བྱས་པ་ཞིག་ཀྱང་མ་རེད། ཚོས་སྤྱིགས་
རྒྱར་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱི་ཐོག་ནས་དོ་རྒྱལ་བྱས་པ་ཡང་མ་རེད། རྒྱ་ནག་གི་དྲང་པོ་
མིན་པར་རྩོམ་པོ་བཅུན་དབང་སྲུབ་ཚོད་ཀྱི་དབང་ཡོད་བཤད་པ་དེར་རྩོམ་པོ་རྒྱལ་
བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེར་བརྟེན་དེའི་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་ཤོད་ནང་རྒྱ་མིར་དོ་རྒྱལ་
བྱེད་མཐའ་གྱི་གསལ་ལ་ཤོད་པ་གྲུང་ཁུན་གང་ལ་གང་འཚམས་ཤིག་ཡོད། ཁོང་
ཚོར་ཚོས་དད་མེད་ལ་གྲུང་བུན་རིང་ལུགས་པ་ནམ་དག་ཅིག་ཆགས་ཡོད། དོ་པོ་
དེ་ལྟ་བུ་དང་། གསར་བརྗེའི་ཐོག་ནས་འགལ་ལྷན་ཡོད་པ་ཞིག་མིན་དུས། ཤོད་
པ་གྲུང་ཁུན་ནས་པ་དེ་ཚོའི་གསལ་མཐའ་གཅིག་དུ་རྒྱ་མི་ལ་དོ་ལོག་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་
ཆགས་ཡོད། དེ་འདྲའི་ཡིན་དུས་ད་ལྟ་རྩོམ་པོ་རྒྱུལ་ལ་སྐྱེལ་སྐབས་རྗེས་གོ་མིན་ཏང་
གི་རྒྱ་ནག་ལ་དོ་རྒྱལ་བྱེད་པ་དེ་དང་མཉམ་དུ་བསྐྱེལ་སྐབས་ཞིན་པ་ཡིན་ན། ར་
ཚོའི་གནས་ཚུལ་འདི་གྲུང་ཁུན་རིང་ལུགས་ལ་དོ་རྒྱལ་བྱེད་པ་ཞིག་ལ་འགོ་གི་ཡོད།
དེ་འགྲིག་གི་མི་འདུག ར་ཚོའི་འཐབ་ཚོད་ཀྱི་དོ་པོ་ནི་ར་ཚོ་ཤོད་པའི་རང་དབང་
ཐོབ་ཐང་ཚོད་ལེན་བྱེད་པ་དེ་ཡིན་པས་དེ་ལ་རྒྱུ་སྐྱོར་ཡོད་དགོས་ཞེས་ར་ཚོས་ཐེ་ཕན་
ལ་སྐད་ཆ་འདི་བཤད་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཐེ་ཕན་གྱི་ཅ་ཁྲིམས་དེ་དེ་སྤོན་སྐམ་ས་
ཆེན་པོར་ཡོད་སྐབས་བཟོས་པ་ཞིག་ཡིན་པས། དེའི་ནང་ཤོད་རྒྱ་ནག་གི་ཆ་གསལ་
ཡིན་པ་ཞིག་གསལ་ཡོད་ཅིང་། ཅ་ཁྲིམས་ལ་བསྐྱར་བཅོས་གཏོང་བར་རྒྱ་ནག་
སྐམ་ས་ཆེན་པོར་ལོག་རྗེས་ཚོགས་འདུ་ཆེན་པོ་ཚོགས་ཏེ་དེའི་ཐོག་ནས་ཅ་ཁྲིམས་ལ་
བསྐྱར་བཅོས་བཏང་ན་མ་གཏོགས་ཅ་ཁྲིམས་བསྐྱར་བཅོས་གཏོང་བའི་ཐོབ་ཐང་ཡོད་

པ་མ་རེད་ཅེས་དེ་འདྲའི་ཚོག་ནས་བདེ་པོ་ཞིག་མ་བྱུང་བ་རེད་ལ། ར་ཚོའི་པོད་
རང་དབང་ཚོད་ལེན་བྱེད་པ་དེར་རྒྱལ་སྐྱོད་ཀྱི་ནམ་པ་ཚོན་མ་བྱུང་བར་བརྟེན་འབྲེལ་
བ་མཚམས་འདྲིལ་བྱས་པ་རེད། དེ་ནས་དུས་ཚོད་འགྲོ་སྐབས་སྒྱིར་ཐེ་ཕན་གཞུང་
གི་ལས་ཁུངས་ཁག་འགའ་ཞིག་དང་། རྒྱལ་པར་པོད་པོག་ལས་ཁུངས་ནས་རྒྱ་གར་
ཡིན་ནའང་འདྲ། བལ་ཡུལ་ཡིན་ནའང་འདྲའི་པ་ནང་ཁུལ་གང་སར་ལག་པ་
བརྒྱུངས་ཏེ་པོད་མི་ཐེ་ཕན་སྤྲོད་པ་ལྟར་འབྲེལ་བྱེད་ཐབས་ཤེས་བྱས་པ་རེད། གནས་
ཚུལ་ཐབས་སྐྱོད་པ་ཞིག་ལ་ར་རང་ཚོ་པོད་མི་ནང་ཁུལ་སོ་སོའི་རང་ལུགས་བརྒྱུང་སྟེ་
སྒྲིང་སྒྲིང་རང་སྟོད་མ་བྱུང་བར་ཐེ་ཕན་དང་འབྲེལ་བ་བྱེད་མཁན་ཕན་བུ་ཕན་བུ་སྟེ་
མཐུན་བྱུང་ཡོད། གནས་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཆགས་སྐབས་ར་ཚོའི་དོན་ནས་སྐྱུར་དུ་ཐེ་
ཕན་ལ་འབྲེལ་བ་ཞིག་བྱས།

དེ་ཡང་། ཐེ་ཕན་གཞུང་གི་མི་སྣ་ཚོར་གཏུགས་ཏེ། ར་ཚོར་རྒྱ་
གར་ནང་དང་། དེ་བཞིན་བལ་ཡུལ་ནང་འཕྲད་པའི་དཀའ་ངལ་གནས་ཚུལ་འདི་
དག་རྒྱ་མགོ་གངས་གཏུགས་ལྟར། ཅ་བ་དེར་གཏུགས་ཏེ་འབྲེལ་བ་བྱས་ན་ཡག་
པོ་འདུག་ཅེས་སྒྲི་ལོ་ ༡༩༢༥ ལོ་ཀུན་བདེ་སྐྱིད་དང་། མདའ་དཔོན་གཉིས་
སྟེན་པ་རེད། དེ་དུས་ར་ཚོས་བགད་པ་ནི། རང་ཐག་རང་གཙོད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་
མ་འོངས་པར་སྐམ་ས་ཆེན་པོ་བཅིངས་བཀོལ་བཏང་བའི་ཆེས་ལ་པོད་པར་ཡོང་གི་རེད།
ཐོབ་ཐང་དེ་འདྲ་ཞིག་ལ་རྒྱལ་སྐྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ཟེར་བའི་སྐད་ཆ་ཞིག་ཡོད་པ་འདི་རྒྱར་
ལྟ་བུར་བྱས་ནས་རང་ཐག་རང་གཙོད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་ལ་རྒྱལ་སྐྱོད་དུ་ལྟ་ནས་བྱེད་བྱུང་
པ་ཞིག་བྱུང་ན། ར་ཚོའི་དོན་ནས་ཐེ་ཕན་ལ་འབྲེལ་བ་བྱེད་འདོད་ཡོད་ཅེས་བསམ་
ཚོ་འདི་འདྲ་ཞིག་བཏང་བ་རེད།

འངས་སྐྱིད་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་ནང་སྟེ་ལོ་ ༡༩༥༧ ལོ་ནས་བརྒྱུད་གྲོས་ཚོད་
ཐོངས་གསུམ་བཞག་པའི་གྲོས་ཚོད་གཉིས་པའི་ནང་རང་ཐག་རང་གཙོད་ཐེ་པའི་འགྲོ་
བམིའི་ཀུན་སྐྱོད་ཐོབ་ཐང་དགོས་ཤིང་གྲོས་ཚོད་ཀྱི་ཆོག་གཞིའི་ནང་དེ་འདྲ་ཞིག་འཁོད་
ཡོད། དེའི་སྐབས་ཐེ་ཕན་གྱི་སྐྱ་ཚབ་ཀྱང་རྒྱལ་ཚོགས་ནང་ཡོད། ར་ཚོས་

ཐབས་ཤེས་དེ་འདྲ་ཞིག་བྱས་པ་རེད་ཀྱང་དེ་མ་འགྲུབ་པ་རེད། རྒྱལ་སྐྱོད་དེར་དཀའ་
ངལ་གནས་ཚུལ་སྟེ་མཐུན་འབྲེལ་པ་དེ་ཐེ་ཕན་སྤྲོད་པ་ནས་ཁས་ལེན་མ་བྱས་པ་རེད།
གཞི་ཀང་འབྲེལ་བ་བྱེད་འདོད་ཡོད་པའི་ནམ་པ་གང་ཞིག་ལ། དོན་དོ་མའི་ཆ་ནས་
ར་ཚོའི་འདོད་པར་ཡོད་པ་ནང་བཞིན་མ་བྱུང་བ་རེད། རྒྱལ་སྐྱོད་དེར་རྒྱ་གར་ནང་
ཡོད་པའི་པོད་པའི་ཤེས་ཡོན་སློབ་གསོའི་མཐུན་ཀྱིན་ཡིན་ཞེས་དཔུང་གང་ལ་གང་
འཚམས་ཤིག་སྤྲད་ཡོད། དེ་དག་ར་ཚོའི་ཅ་དོན་ཐོག་བསམ་སྟོན་གཏོང་རྒྱུ་ཡོད་པ་
ཞིག་ཆགས་མེད་དུས་དཔུང་དེ་དག་རྗེས་སུ་སྒྱིར་སྟོན་བྱས་པ་རེད། དེ་མཐུག་
གསལ་བསྐྱེད་པ་ནས་པོ་ཞིག་བྱས་པ་དེའི་ནང་ར་ཚོའི་བྱིས་མཚེས་ཤར་སྤྲོད་པ་རྒྱ་
གིས་སྤྲོད་པར་གསུམ་དུ་པོད་པའི་ཐོག་ལ་དཀའ་སྟོན་བཅོན་འདུལ་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་
བའི་ལོ་རྒྱུས་ནམས་བཀོད་དེ་དེའི་བསྐྱེད་པའི་ཆ་བྱུགས་ཆེན་པོ་ཞིག་བཟོས། ར་
ཚོའི་རེ་བ་ལྟར་པོད་གཞུང་གི་གནས་སྟངས་ནས་ཐེ་ཕན་གཞུང་ལ་མ་ལན་མ་འགྲོད་
པའི་འབྲེལ་བ་ཞིག་བྱས་ཀྱང་བཟོ་ལྟ་ཞིག་མ་ཆགས་པ་ཡིན་ཅང་ར་ཚོས་མཁྲོགས་པོ་
བྱས་ཏེ་གསལ་བསྐྱེད་པ་བྱས་པ་རེད། ཡིན་ན་ཡང་ལུ་མཐུད་ནས་པོད་མི་ནང་
ཁུལ་ནས་ཐེ་ཕན་ལ་འགྲོ་མཁན་རྒྱ་གར་ནང་ནས་རེ་བྱུང་ཡོད་པ་དང་། མང་ཆེ་
བ་བལ་ཡུལ་ནས་འགྲོ་གི་ཡོད་ལ། ཨ་མེ་རི་ཀ་ཁུལ་ནས་ཀྱང་རེ་བྱུང་གིས་འགྲོ་
གི་ཡོད། ར་ཚོ་པོད་གཞུང་གིས་ལང་སྤྲོད་པ་མཁྲོགས་པོ་བརྟན་པོ་ཞིག་བརྒྱུད་བའི་
སྐབས་ལ་བཅོན་སྤོལ་པོད་མི་ཚང་མས་གཞུང་འབངས་གཅིག་གྱུར་ཀྱི་ལངས་སྤྲོད་པ་
བརྒྱུད་སྟེ་ལམ་གཅིག་བརྟན་པོར་སྟོད་མ་བྱུང་བ་རེད། དེ་ནི་པོད་པའི་ཞབས་
འདེན་ཡིན། དེས་ཡོད་གནས་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཞིག་ཆགས་པ་རེད། དེ་འདྲ་བྱེད་
མཁན་མང་པོ་མེད་ཀྱང་རེ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། དེའི་གོང་དུག་རྒྱ་རེ་གྲངས་ནང་
ཐེ་ཕན་ལ་པོད་གཞུང་བཀའ་ཤིག་ལས་ཁུངས་ཟེར་བ་ཞིག་བཙུགས་ཏེ་དཀའ་སྟོན་མང་
པོ་ཞིག་བྱུང་བ་དེ་ཡང་ལེའུ་གཅིག་རེད། གར་ལྟར་དེ་འདྲའི་རང་སྟེ་ལོ་ ༡༩༢༥
ཀྱི་ལོ་མཐུག་དང་། ༡༩༢༧ ལོ་ལ་རྒྱ་ནག་གྱུང་ཁབ་དང་ར་ཚོ་འབྲེལ་བ་བྱེད་
པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་བྱུང་། དེ་ནི་ཐོག་མར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་རྒྱར་ལྟར་འགྱུར་

གུང་རང་ལུགས་ཀྱིས་དོ་སྣང་བྱེད་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཡོང་གི་འདུག གནས་
ཚུལ་དེ་ནི་ལ་མཚན་དང་། རྒྱུ་མཚར་པོ་མན་ཐོགས་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། ང་
ཚོ་དང་པེ་ཅིང་དབར་འབྲེལ་བ་གང་ལ་གང་འཚམས་ཤིག་ཆགས་ཡོང་སྐབས་ཐེ་མན་
ཀྱི་ནམ་འགྲུར་ཡང་ཚུན་མའི་ནམ་འགྲུར་དང་བསྐྱར་ན་ནམ་འགྲུར་ལ་འགྲུར་བ་ཞིག་
ཐེ་མན་ཡོང་གི་འདུག དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་འོག་ང་ཚོ་འདྲིར་ཆེ་རུང་རུང་རུང་
བཅན་ཕྱོགས་གཞུང་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པ་ལྟར་གཞུང་མན་ཚུན་གཉེས་འདྲ་མཉམ་གཉེས་
མན་ཀྱི་གནས་ཚུལ་འོག་ནས་འབྲེལ་བ་ཞིག་ཆགས་པ་རེད། ནང་དོན་ང་ཚོ་བོད་
པའི་ཐོག་ལ་རང་ཐག་རང་གཅོད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་གྱི་ནམ་པ་དང་། དེ་
བཞིན་བཅན་ཕྱོགས་གཞུང་ངོས་ལེན་གྱི་ནམ་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་
འདྲའི་གནས་ཚུལ་འོག་འབྲེལ་བ་གསར་པ་ཞིག་ཆགས་ཏེ་བར་ལམ་གནས་ཚུལ་གང་
ལྟར་བ་ནམས་ད་རེས་བཀའ་ཤག་ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱུའི་འཆར་ཟིན་ཞིག་བཟོས་པ་
དེའི་ནང་གསལ་བའི་གནས་ཚུལ་དེ་ཚོ་རེད། ཅ་བ་ཐེ་མན་ལ་འབྲེལ་བ་བྱེད་པ་དེ་
རྒྱ་མཚན་ཡོད་པ་ཞིག་དང་། རྒྱ་དེང་སྐྱུགས་གསུམ་གྱི་གནས་ཚུལ་སྐྱོགས་མང་
པོ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲེལ་བ་བྱས་པ་ཞིག་རེད། ཐག་ངས་བཅད་པ་ཡིན། མོ་
རིམ་འདི་ལྟར་བསྐྱེགས་པ་རེད། ཐེ་མན་ལ་མགོ་བཏགས་ཡོད་པ་མ་རེད་ལ། མོ་
ལཱ་ལ་བྱས་པ་དང་། མོ་བ་གསོ་བྱངས་པ་མེད། དེ་ནི་གཞུང་མན་ཚུན་དབར་
འདྲ་མཉམ་གཉེས་མན་ཀྱི་འོག་ནས་འབྲེལ་བ་གསར་པ་ཞིག་ཆགས་པ་རེད། གང་
ལྟར་ག་རེ་བཤད་ཀྱང་རྒྱ་མིའི་རྒྱས་མང་འུ་མི་ཆེ་གི་རེད། རྒྱ་མིའི་རྒྱས་ཚོད་རྒྱ་
མི་ཁོ་རང་ཚོ་ཐིག་ཆེ་གི་རེད། རྒྱ་ནག་ནང་གི་གནས་ཚུལ་རི་ཅམ་མེད་ཅམ་ལབ་
ཀྱང་ཐེ་མན་སྐོགས་ནས་གནས་ཚུལ་གོ་བྱུང་བ་ཞིག་དང་། རྒྱ་ནག་གི་གནས་ཚུལ་
འོགས་རྒྱར་མན་ཐོགས་ངས་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། གནས་ཚུལ་དེའི་འོག་ནས་ང་
ཚོར་ཡང་ཁེ་མན་ཞིག་ཡོང་གི་འདུག ཐེ་མན་སྐོགས་ལ་ཡང་ང་ཚོ་འདྲིར་རི་ཅམ་
ཐབས་སྐྱོ་པོ་ཡོད་ཀྱང་། བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་དམངས་དོག་ལ་བསྐྱེད་ཏེ་བསྐྱེད་ཡོད་པ་
དང་། ཁོང་ཚོའི་སྐོ་ཅེ་བརྟེན་དེ་དམ་ས་ལར་བརྟེན་ནས་ཡོང་གི་ཡོད་དུས།

གནས་ཚུལ་འདྲིའི་འོག་ནས་ཐེ་མན་ལའང་ཁེ་མན་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད།
འདི་འདྲའི་འདྲ་མཉམ་གཉེས་མན་གྱི་གནས་ཚུལ་འོག་ནས་འབྲེལ་བ་གསར་པ་ཞིག་
ཆགས་པ་རེད། དེ་སྐོར་བར་ལམ་ཡོངས་བསྐྱེགས་བྱས་ནས་གསལ་པོ་བཟོས་ཡོད་
པ་མ་རེད། གསལ་པོ་མ་བཟོས་པ་དེ་ལས་ཀ་འདི་སྐྱེས་དགོས་པ་ཞིག་དང་། ལས་
ཀ་འདི་བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་དམངས་ལ་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་གསང་བ་སྟེད་དགོས་པའི་
གནས་ཚུལ་ཞིག་བྱས་ཏེ་གསལ་བསྐྱེགས་མ་བྱས་པ་ཞིག་མ་རེད། འོ་ན་ག་རེ་རེད་
ཅེ་ན། ལས་ཀ་འདི་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་དང་། ཉེན་ཁ་ཆེན་པོའི་
གནས་ཚུལ་གྱི་ས་པོན་བཏབ་པའི་སྐབས་ཤིག་རེད། ས་པོན་བཏབ་པ་འབྲས་བུ་
སླིན་པའི་དུས་ཚོད་ལ་མ་སྐྱབས་པར་སྐབས་རེ་བརྟེན་ཆོག་པ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་ལ།
སྐབས་རེ་བརྟེན་མ་ཆོག་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡོང་གི་ཡོད། དེ་ནི་འཇམ་བུ་སློང་གི་སྐྱི་
སྐོལ་རེད། དུས་ཚོད་མ་སློན་པའི་རིང་ལ་གསང་བ་བྱས་ཏེ་བཞག་དགོས་པའི་
རིགས་གཅིག་ཡོང་གི་ཡོད། ང་ཚོས་ཐེ་མན་ལ་འབྲེལ་བ་བྱས་པ་འདྲིར་པེ་ཅིང་
ནས་དམིགས་བསལ་གྱི་དོ་སྣང་བྱས་ཏེ་ང་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་ལན་བསྐྱར་ནས་དུ་ལའི་
ཆ་མ་ཐེ་མན་ལ་འགོ་རྒྱ་ཡོད་པ་མ་རེད། དུ་ལའི་ཆ་མ་ཐེ་མན་ལ་སླིན་པ་ཡིན་ན་
དུ་ལའི་ཆ་མའི་མཚན་མཐོང་ཆག་གི་རེད། ཐེ་མན་ལ་འབྲེལ་བ་བྱས་ན་ནམ་ཡང་
ལག་པོ་ཡོད་པ་མ་རེད་ཅེས་པེ་ཅིང་ནས་ལན་རྩ་རྩེས་བསྐྱར་བྱུང་། ལན་བསྐྱར་
དགོས་པ་འདི་དུ་ལའི་ཆ་མར་པེ་ཅིང་ག་ཚེ་ནས་ལབ་གྱི་ཡོད་པ་རེད་དམ། དུ་
ལའི་ཆ་མར་པེ་ཅིང་སློང་ནས་མོས་པ་ཡོད་དེ་བཤད་གྱི་ཡོད་པ་རེད་དམ། གང་
ཡིན། བསམ་སྐོ་གཏོང་དགོས་པ་རེད། ཚུན་མ་ང་མོག་ལུལ་ལ་དང་པོ་འགོ་
རྒྱ་གཏན་འཁེལ་བའི་སྐབས་དེར་ 1920 ལོར་ང་ཚོ་པེ་ཅིང་དང་འབྲེལ་བ་ཐོག་
མར་རྒྱགས་ཡོང་གི་ཡོད། དེ་དུས་པེ་ཅིང་ནས་ང་འདྲ་ག་པོ་བྱས་ཏེ་དུ་ལའི་ཆ་མ་
ལུ་རུ་སུ་བརྒྱད་དེ་མོག་ལུལ་ལ་སླིན་ན་འགྲིག་གི་མི་འདུག སླིན་པ་ཡིན་ན་ང་ཚོ་
རྒྱ་ནག་དང་འབྲེལ་བ་གསར་པ་མཐུད་བཞིན་པ་འདི་མཚམས་འཇོག་བྱེད་དགོས་པ་
ཆགས་གྱི་རེད་བརྗོད་བྱུང་། དེ་འདྲ་བརྗོད་སྐབས་བསམ་སྐོ་ཞིག་བཏབ་པ་ཡིན།

ཕྱ་ནག་གཞུང་གིས་ང་ཚོར་འབྲེལ་བ་ཞིག་མཐུན་པ་རེད། དེ་ནི་ཕྱ་ནག་གཞུང་ང་
ཚོར་ཡིད་ཆེས་ཉེ་ང་ཚོར་སློབ་ཉེན་པོ་ཞིག་བྱིས་ནས་འབྲེལ་བ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད་དམ།
ག་ཚུ་བྱས་ནས་འབྲེལ་བ་བྱས་པ་རེད། གང་རེད་དམ། དེ་ལྟར་མལ་ཆེར་མ་
རེད། རོ་ན་གང་རེད་ཅེ་ན། ང་ཚོ་འདིར་བཙན་བྱོལ་བ་ཆགས་ཉེ་ལོ་ཉི་ལུ་
རྣམས་སོང་ཡང་ད་དུང་དོན་དོན་བྱས་ཉེ་བཅུད་ཡོད་པ་དང་། བོད་རྒྱ་ཚེའི་མི་
དམངས་རྣམས་ཀྱང་འདི་སྤྱོད་སྤྱོད་ཚུ་རྣམས་ཉེ་ཆེན་པོ་མེད་ཀྱང་གང་ལ་གང་
འཚམས་ཀྱི་གོང་འཕེལ་རྒྱས་པ་ཞིག་ཡོད་པའི་ཆ་ནས་ཕྱ་ནག་གིས་རྒྱ་ལྗོངས་འབྲེལ་བ་བྱས་
པ་ཞིག་ཡིན་པ་འདི་རྣམས་ལ་བརྟུན་ཀྱང་ཚོད་དཔག་ཐུབ་པ་ཞིག་རེད། ཕྱ་ནག་
གིས་ང་ཚོར་འབྲེལ་བ་བྱས་པ་འདི་འབྲེལ་བ་བྱེད་དགོས་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཆགས་
ཉེ་འབྲེལ་བ་བྱས་པ་ཞིག་རེད་མ་གཏོགས། ག་ཚེའི་ཐོག་ནས་འབྲེལ་བ་བྱས་པ་
ཞིག་མ་རེད། བྱས་ཅང་ལུ་རུ་སྤྲོད་དེ་སོགས་ལུ་ལ་ལུ་འདི་སྤྱོད་པ་མ་
གཏོགས་གནོད་སྤོང་ལ་འགྲོ་གི་མ་རེད་བསམས་ནས་ཐག་བཙན་དེ་ལུ་རུ་སྤྲོད་ནས་
སྤོང་བ་ཡིན། དེ་མཐུག་ཕྱ་ནག་ནས་འབྲེལ་བ་སྤོང་བ་མཐུན་མ་བྱུང་། འབྲེལ་
བ་རང་འདུགས་བཅུད་པ་རེད། ཕྱ་མིས་ཐོ་ཕན་ལ་སྤྱིན་ན་འགྲིག་གི་མི་འདུག་
ཐོ་ཕན་ལ་འབྲེལ་བ་བྱས་ན་ལག་པོ་མི་འདུག། ཟེར་རླངས་འདི་ལ་གཞིགས་ན་ཕྱ་
མིར་ཕན་པུ་གཞོན་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། མ་བདེ་བ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པ་ཡིན་དུས་
ང་ཚོར་འབྲེལ་བ་མ་བྱེད་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།

དེ་བཞིན་ཐོ་ཕན་དོས་ནས་ཀྱང་ང་ཚོ་པེ་ཅིང་ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་འདིར་ཉ་ཅང་
མིག་སྤོ་ཞིག་བརྟུན་ཉེ་བྱེད་རང་ཚོ་འབྲེལ་བ་གང་འདྲ་བྱས་ཉེ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དུ་
ལའི་བྲ་མ་ག་དུས་ལོག་གི་རེད། དུ་ལའི་བྲ་མ་པེ་ཅིང་ལ་ག་དུས་འགྲོ་གི་རེད།
པེ་ཅིང་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱེད་རྒྱ་མེད། པེ་ཅིང་གིས་མགོ་སློབ་གཏོང་གི་རེད་བརྗོད་
ཀྱི་འདུག། ང་ཚོས་གཉིས་ཀར་ཅ་བའི་ཆ་ནས་ཕྱ་ཕྱུལ་ན་སྤྱིད་ཅེས་བརྗོད་པ་
ལྟར་ཕྱ་ནག་གཞུང་ཁྲམ་ལ་ཡིན་ནའང་བདེ་སྤྱིད་དགོས་པ་རེད། བདེ་སྤྱིད་ལྷུང་ན་
རྗེས་སུ་ཡི་རངས་ཡོད། ཐོ་ཕན་གོ་མིན་ཉང་ལ་ཡིན་ནའང་བདེ་སྤྱིད་དགོས་པ་

རེད། བདེ་སྤྱིད་ལྷུང་ན་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་ཡོད། དག་རྒྱར་བཅི་དགོས་པ་གང་
ཡང་མི་འདུག། ཡིན་ནའང་བོད་དོན་གྱི་གནས་ཚུལ་ཐོག་ལ་གུང་ཁྲམ་ལ་ཡིན་ཡང་
ང་ཚོས་ཁ་གཏད་གཅོག་གི་ཡོད་ལ། ཐོ་ཕན་ལ་ཡིན་ཡང་ཁ་གཏད་གཅོག་གི་ཡོད།
ཁ་གཏད་གཅོག་སྤངས་དེ་དུས་ཚོད་སོ་སོའི་གནས་ཚུལ་དང་བརྟུན་ནས་མགོ་གུང་པོ་
ཞིག་དང་། གཟུ་སྤྱང་པོ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་ཐབས་ཤེས་བྱེད་ཐུབ་ན་མཁས་པ་ཞེས་
དེ་ལ་བརྗོད་རྒྱ་རེད། རྒྱུགས་པ་ལུ་རྒྱུགས་བྱས་ནས་དག་གཤེད་བྱས་པ་གཅིག་པུ་
ལ་ཏ་ལས་རྒྱ་མེད་ལ། རོ་མཚར་ཆེ་རྒྱ་མེད། དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་འོག་ཐོ་
ཕན་ལ་འབྲེལ་བ་བྱས་པ་རེད། གཉིས་ནས་ཐོ་ཕན་ལ་འབྲེལ་བ་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་
གཅིག་གོང་དུ་བརྗོད་པ་བཞིན་བོད་མི་ནང་ཁུལ་ནས་རེ་བྱང་རེ་བྱང་ཐོ་ཕན་ལ་འགྲོ་བའི་
གནས་ཚུལ་ཞིག་ཆགས། ང་ཚོ་བོད་གཞུང་གིས་ཡངས་སྤྱོད་མཁས་པའི་བྱས་
ཉེ་བཅུད་པའི་སྤྱོད་ཐོ་ཕན་ཐོ་ཕན་ལ་འགྲོ་མཁས་མི་དེ་དག་གི་དོན་དམ་པའི་གནས་ཚུལ་གང་
ཡིན་དུང་མིན་དུང་སྤྱིད་ལྟར་སྤངས་ལ་ཡོང་སྤངས་འདི་བོད་གཞུང་ལ་རྒྱབ་གཏོན་བྱས་
ཉེ་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། དེ་འདྲ་ཆགས་དུས་ལྷགས་མ་ཐུག་
གིས་མི་དེ་དག་ཐོ་ཕན་ལ་སྤྱོད་ཐོ་ཕན་ལ་སྤྱོད་ཐོ་ཕན་ལ་སྤྱོད་ཐོ་ཕན་ལ་སྤྱོད་ཐོ་ཕན་
འདི་ཚོས་ཉིད་རེད། དེ་ནི་བོད་པའི་ཞབས་འདེན་ལུ་བ་མ་གཏོགས། བོད་པའི་
བདེན་དོན་གྱི་གནས་ཚུལ་ཐོ་ཕན་གྱི་ས་ཚེའི་ཐོག་སྤྱོད་ཐོ་ཕན་ལ་སྤྱོད་ཐོ་ཕན་
ལ། ལྷག་འཚེར་རིན་པོ་ཆེ་ཐོ་ཕན་ལ་རིག་གཞུང་གི་ཚོགས་འདུ་ཞིག་ལ་སྤྱིན་པ་
རེད། སྤྱིན་ནས་ཐོ་ཕན་གྱི་ས་ཚོག་དེའི་སྤངས་ལ་བོད་རང་བཙན་ཡིན་པའི་སྤངས་ཆ་
ལྷགས་ཆེན་པོ་ཞིག་བཙན་འདུག། བྱེད་སྤངས་འདི་སྤོང་རྗེ་པོ་རེད། པེ་ཅིང་
གི་རྒྱ་མི་གུང་ཁྲམ་ལ་སྤངས་ཆ་དེ་འདྲ་བོད་ས་ཡོང་གི་མ་རེད་ལ། སྤངས་ཆ་བཙན་
པ་ཡིན་ནའང་སྤྱི་ལ་ཚགས་པར་ཐོག་ཐོན་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡོང་ཐབས་མེད། ཐོ་ཕན་
དེ་འདྲ་རང་མ་རེད། གནས་ཚུལ་བཙན་པ་དེ་ཐོན་ཐུབ་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཡོད་
དུས། ཐོ་ཕན་གྱི་ས་ཚོག་བརྗོད་དེ་བོད་རང་བཙན་གྱི་སྤངས་ཆ་བཙན་ན་ཕན་ཐོགས་
མིག་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་འདུག། བྱས་ཅང་ཐོ་ཕན་ལ་འབྲེལ་བ་བྱེད་སྤངས་འདི་ས་ཆ་

དེའི་སྐྱེ་ལ་ང་རང་ཚོ་བོད་མིའི་བདེ་ན་དོན་གོད་ཐུབ་མཁན་གྱི་བོད་མི་ཞིག་ཕྱིན་པ་
ཡིན་ན་ཕན་ཐོགས་མ་གཏོགས་གཞོན་སྟོན་མི་འདུག དེར་བརྟེན་འབྲེལ་བ་ཞིག་
ཕྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག ལྷན་ཅིག་ལེན་འཆལ་ག་ལྟ་ཅིག་ཡིན་པ་ལྟར་
ན་ང་ཚོར་གཞོན་ཀྱི་ཡོད། ང་ཚོའི་བདེ་ན་དོན་གྱི་གཏམ་དེ་ཡག་རྒྱུ་ཏེ་སྐྱེ་བས་
ཐུབ་པ་ཞིག་དགོས་པ་འདི་རྒྱ་མཚན་གནས་ཚུལ་གཅིག་ཡིན། རྒྱ་མཚན་གཅིག་
ལ། བོད་སོག་ལས་ཁུངས་ནས་སྐྱ་ཕྱི་བར་གསུམ་ལ་བོད་མི་ནང་ཁུལ་ལ་དཀྱིག་
ཤིང་རྒྱག་རྒྱུའི་ལས་ཀ་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད། དེ་དག་ལ་ང་ཚོས་རྒྱ་གར་ས་ཐོག་
ནས་བོད་སོག་ལས་ཁུངས་ཀྱི་གཏོར་བཤིག་གཏོར་གི་འདུག་ཅེས་སྐད་ཅོར་བྱུང་པ་གང་
བརྒྱབ་ཀྱང་ཡག་རྒྱུ་ཕན་གཞོན་འདྲེས་ཐུབ་ཀྱི་མི་འདུག དེ་འདྲ་ཡིན་ཅིང་ང་ཚོ་
རྒྱ་མི་གྲང་ཁྲན་ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་གསུང་པ་ཞིག་གི་འོག་ནས་ང་ཚོས་
ཐེ་ཅན་གཞུང་རང་ལ་འབྲེལ་བ་ཞིག་བཙུགས་ཏེ་འབྲེལ་བ་དེའི་ཐོག་ནས་ག་ལེར་ག་ལེར་
བོད་སོག་ལས་ཁུངས་ཀྱི་བོད་མི་ནང་ཁུལ་དུ་གང་བྱུང་མང་བྱུང་གི་ཚད་འཕེར་ཕྱིན་
པའི་གཏམ་འཆལ་འདྲ་མིན་ཡོང་བ་དེ་ཚོའི་གས་ཐབས་ཤེས་ཕྱེད་ཐུབ་ན་བརྒྱུར་བཅོས་
འགོ་ཐུབ་པའི་གོ་སྐབས་ཤིག་ཡོད་པ་ཡིན་དུས་དམིགས་ལུལ་གཅིག་འདི་བཞག་ཡོད།
བར་ལས་འབྲེལ་བ་ཡོང་སྐྱེས་དང་ཕྱེད་སྐྱེས་འདི་འདྲ་རེད།

ང་ཚོས་སྲིད་བྱུས་ཙུ་བ་བཟུང་ནས་གནས་ཚུལ་འདིའི་འོག་ནས་འབྲེལ་བ་བྱས་པ་
རེད། བཀའ་ལྔ་གི་འཆར་ཟིན་བཟོས་པ་དེའི་ནང་ཞིབ་ཕྱོད་པ་བཞིན་གང་ལྟར་
གཞི་ཅིའི་ཆ་ནས་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་ལས་ཕྱེད་པ་དེ་དག་གིས་ལྷག་བསམ་གྱི་ཐོག་ནས་ལས་
ཀ་བྱས་པ་རེད། སོ་སོས་ཁུངས་ཁུངས་ནས་ལ་ལུད་བསྐྱེལ་ཏེ་ལས་ཀ་བྱས་པ་རེད།
ནོར་འབྲུལ་རེད་བསམ་པ་ཞིག་དྲན་གྱི་མི་འདུག ནོར་འབྲུལ་ཡོད་པར་ངོས་འཛིན་
ཕྱེད་ཀྱི་མེད། ཡིན་ནའང་དངུལ་གྱི་ཅིས་ཁྲ་ཞིག་སྐྱེས་ཀྱི་མཚོན་པའི་དུས་ཐོག་
དུས་ཐོག་ལ་གསལ་པོ་བཟོ་རྒྱུ་ལྟར་བསོགས་དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་ནོར་འབྲུལ་ཉན་ཉན་
བྱུང་འདུག དེ་དག་ནོར་འབྲུལ་ཡོད་པ་གཞིར་བཟུང་གིས་སྟོན་ལ་ཉེས་ཆད་སྟོང་
རྒྱ་གཅིག་དང་། མེད་པ་མེད་པ་ཞིག་གི་གསལ་པོ་གོ་རིམ་སྒྲིག་སྟེ་བཀའ་ལྔ་གས་

བཟོས་པ་དེ་གནས་ཚུལ་འདི་འདྲ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། ད་ལྟ་ཕྱིད་རང་ཚོ་སྐྱ་མཐུད་
རྒྱན་ལས་ཐོག་ནས་གོ་བརྒྱར་ཕྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། གོ་བརྒྱར་བྱས་ནས་དོན་དོན་
སྤོང་པོ་གང་མཁྱོགས་ཐག་གཅོད་ཕྱེད་ཐུབ་ན་ཡག་པོ་འདུག དུས་ཚོད་འགྲངས་
ཏེ་བར་དེར་སྐད་ཆ་མང་པོ་ཞིག་ལྷགས་ན་དགོས་པ་གང་ཡང་མི་འདུག གནས་
ཚུལ་འདི་གཅིག་རེད།

དེ་ནས་གང་ཞིག་གལ་ཆེན་པོ་རེད་དམ་ཞེ་ན། འདས་པའི་ནོར་འབྲུལ་ཕྱན་
བྱུང་བ་དེ་དག་སེལ་རྒྱུའི་ཐབས་ཤེས་ཕྱེད་རྒྱ་རེད། གཙོ་ཆེ་ཤོས་ང་ཚོ་ད་ལྟ་
ཕན་ལ་བྱ་བ་འདི་བཅམས་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་དེ་གང་རེད། འགལ་ཕྱེན་རྟོག་
བྱེད་གང་ནས་འཕྲད་ཀྱི་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། ཐེ་ཅན་བོད་སོག་ལས་ཁུངས་ནས་བོད་མི་
ནང་ཁུལ་ལ་ཐོག་མར་ཆེ་ས་ནས་བཀད་ན་བོད་རང་བཅོན་སྐྱབ་རྒྱུར་འགལ་ཕྱེན་བཟོ་
བའི་གནས་ཚུལ་འདི་ཡིན་པ་རེད། དེ་ལ་འགལ་ཕྱེན་ཐེ་ཅན་ནས་ཡོང་གི་ཡོད་
ནའི་རེད། དེ་ཅིང་ནས་ཡོང་གི་ཡོད་ནའི་རེད་སེལ་དགོས། འདི་ཆེ་ས་དེ་རེད།
སྟོན་ལ་ཁ་ཆ་ལག་ཐོགས་བོད་སོག་ལས་ཁུངས་ནས་བོད་མི་ནང་ཁུལ་ལ་རྟོག་བྱ་ཞིག་
བཟོ་གི་ཡོད། རྟོག་བྱ་འདི་ཙུ་འགོག་ཐུབ་པ་ཞིག་ཕྱེད་དགོས། དེ་ལ་བསམ་སྟོ་
གཏོར་རྒྱ་འདི་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། ད་རེས་བཀའ་ལྔ་གས་འཆར་ཟིན་བཟོས་པ་
དེའི་ནང་བར་ལས་ཉེ་ཆར་བོད་སོག་ལས་ཁུངས་ནས་ཁུལ་བརྒྱགས་བྱས་པའི་གཏམ་
བཀད་ཅིག་གི་ནང་ལ། རྒྱ་བལ་གྱི་མཚོན་པའི་བོད་མི་ཡོད་པའི་ནང་ནས་སྟེ་ཁག་
སུམ་ཙུ་སོ་གཉིས་ལ་ཐེ་ཅན་བོད་སོག་ལས་ཁུངས་ཀྱི་རོགས་ཕྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཅེས་ལབ་ཡོད་
པ་རེད། སྟེ་ཁག་སུམ་རྒྱ་སོ་གཉིས་དེ་གང་དང་གང་ཡིན་ཅིང་གཅོད་ཕྱེད་དགོས།
ཞིབ་ཆགས་པོའི་ཐོག་ནས་ང་ཚོས་སྟོན་ལ་བཀའ་ལྔ་གས་ཀྱི་འཆར་ཟིན་ནང་ཚོགས་རྒྱུང་
ཞིག་འདུགས་ཀྱི་ཡིན་ཞེས་གསལ་པོ་འཁོད་ཡོད། ཚོགས་རྒྱུང་དེ་གཅིག་བཙུགས།
དེ་གལ་ཆེན་པོ་མཐོང་གི་འདུག ཚོགས་རྒྱུང་དེ་གཅིག་བྱས་འགན་ལེན་ཕྱེད་རྒྱ་
ཅམ་མིན་པར། ང་རང་ཚོ་བོད་མི་མི་རེ་ངོ་རེའི་ཐོག་འགན་དང་ཁུར་ཞིག་འཁྲི་
ཡོད། བོད་མི་བཅོན་ཕྱོལ་བའི་སྟེ་ཁག་ཉེ་འགྲངས་གང་ལ་ཡོད་ཀྱང་དེ་ཚོའི་ནང་

ཐེ་ཐན་པོད་སོག་ལས་ཁྲུངས་ནས་ད་ལྟ་བར་དུ་འབྲེལ་བ་གཙོ་བོར་བྱུང་དང་། འབྲེལ་
བ་བྱུང་ནས་ལོ་གཙོ་བོར་སྤྱི་ལོ་འདུག དེ་དག་ཚ་ཚར་ཤེས་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡོད་མིན་
མི་ཤེས་ཀྱང་། ར་ཚོའི་ངོས་ནས་ཅད་གཙོ་བོར་མཐིལ་སྤྱི་ལོ་འདུག་དགོས། དེ་
ནས་ད་ལྟ་ཐན་ལ་ར་ཚོས་ཐེ་ཐན་ལ་འབྲེལ་བ་བྱེད་ལྟར་འདི་བསམ་ཚུལ་དམིགས་
ལུལ་འདི་འདྲ་ཞིག་བཞག་ནས་འབྲེལ་བ་བྱུང་བ་ཡིན་ཡང་། ད་ཆ་གནས་ཚུལ་
ཁོག་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡངས་ནས་བསྐྱེད་ཡོད་པ་ཡིན་དུས། ད་ལྟ་ར་ཚོར་གནས་ཚུལ་
སྐད་ཆ་མང་པོ་ཞིག་ལྟགས་པ་འདི་གསལ་པོ་ཞིག་ཐེ་ཐན་རང་ནས་དོག་བཏོལ་ཏེ་ག་
རེ་བྱེད་ཀྱི་འདུག ར་ཚོས་སྤྱི་བར་གསུམ་དུ་ཐེ་ཐན་གཞུང་ལ་བོད་སོག་ལས་
ཁྲུངས་བརྒྱུད་དེ་ཕྱི་བལ་ཁུལ་གྱི་བོད་མིའི་ནང་དམ་ཚིག་སེལ་སྐྱེད་ཡོད་ཀྱི་དང་། མི་
མཐུན་པ་ཡོད་པའི་སྐད་ཆ་དཀྱོག་གཏམ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་ལི་འདུག་ཅེས་སྤྱི་ལོ་འདུག་
ལུལ་ཡོད། ལབ་པ་དེ་ནམས་ད་ཆ་གནས་ཚུལ་དངོས་གནས་གསལ་པོ་ཆགས་ཡོད་
གི་ཡོད་པས། ཐེ་ཐན་གཞུང་རང་ལ་ར་ཚོས་གསེད་བཏོལ་བྱེད་ཀྱི་འདུག་གནས་ཚུལ་
གསལ་པོ་ཡོད་ལྟ་བུས་ཐེ་ཐན་གཞུང་ལ་གནས་ཚུལ་བཤད་དགོས་པ་ཞིག་ཆགས་འདུག་
དེ་དང་ཆབས་ཅིག་འདི་ནས་ཚུར་བོད་སོག་ལས་ཁྲུངས་ཀྱིས་འབྲེལ་བ་བྱས་པ་གང་འདྲ་
འདུག་ཞིབ་ཚགས་པོའི་ལྟ་ཞིབ་ཅིག་བྱས། དེའི་ཐོག་ནས་ཐེ་ཐན་དུ་ནང་པ་ཁྱོན་
ཆེན་པོ་ཡོད་ལྟ་བུས་བར་ལམ་ཚོས་དང་རིག་གཞུང་གི་ཐོག་འབྲེལ་བ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་
འདུག་ཅེས་ཡོངས་བསྐྱེད་བྱས་ནས་བཤད་ཡོད་ཀྱང་། ད་ཆ་གནས་སྐབས་གཅིག་
གི་རིང་ལ་ཚོས་དང་རིག་གཞུང་གི་ཐོག་ནས་འབྲེལ་བ་བྱེད་ཀྱི་དེ་ཡང་གནས་ཚུལ་ལ་
བརྟམས་ན་ཐལ་ཆེར་མཚམས་འཇོག་བྱེད་དགོས་པའི་བཟོ་འདུག དེ་ནས་ག་རེ་ཆགས་
ཀྱི་འདུག ཐེ་ཐན་དུ་ནང་པ་གང་ལ་གང་འཚམས་ཤིག་ཡོད། དེའི་ནང་དངོས་
གནས་བོད་ཀྱི་ནང་པའི་ཚོས་ལ་ཁ་ཞེ་གཉིས་མེད་ཀྱི་དགའ་པོ་བྱེད་མཁན་གང་ལ་གང་
འཚམས་ཤིག་ཏན་ཏན་ཡོད། ར་ཚོར་ཐབས་ཤེས་གཞན་དག་བྱེད་ཀྱི་མེད་ཀྱང་། བོད་ཀྱི་
བོད་ཀྱི་ནང་པའི་ཚོས་ལ་ཚུར་རེ་དགོས་པའི་གནས་ཚུལ་འདི་ར་ཚོས་རང་འཐེན་བྱེད་
ཀྱི་ལྟ་ལྟ་མཚན་ཞིག་ཡོད། ད་ཆ་ཚོས་དང་རིག་གཞུང་ཐད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཚང་མ་

མཚམས་འཇོག་བྱས་ཏེ་བརྟམས་ལིན་ན་ག་རེ་བྱེད་ཀྱི་འདུག་གས། གང་ཞིག་གལ་
ཆེན་པོ་འདུག་ཅེ་ན། མ་འོངས་པར་ཐེ་ཐན་གྱི་བྱེད་སྤྱོད་ཀྱི་དེའི་སྐོར་ལ་ར་ཚོས་
བསམ་སྐོར་གཏོང་དགོས། བར་ལམ་གྱི་ཡོང་ལྟར་གནས་ཚུལ་ལ་བརྟམས་ན་བོད་
སོག་ལས་ཁྲུངས་ནས་ར་ཚོ་ཕྱི་གར་ནང་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚུར་ཚུར་བའི་རྗེས་ལ་བོད་སོག་
ལས་ཁྲུངས་ཀྱི་གཏམ་བཤད་བྱས་པ་དེ་ཚོའི་བྱས་སྤྱོད་བྱུགས་ཆེ་རུ་སྤྱིན་པ་དང་།
སྤོབས་པ་ཆེ་རུ་སྤྱིན་པའི་བཟོ་འདུག རོ་ཐོག་ར་ཚོས་བསྐྱར་ས་གང་དུ་བསྐྱར་དགོས་
ཟེར་ན། ཐེ་ཐན་བོད་སོག་ལས་ཁྲུངས་ནས་ལས་འགུལ་འདྲ་མི་འདྲ་སྤེལ་བ་འདི་
དག་ལ་གཞུང་འགོག་བྱེད་ཐུབ་ཐབས་ཤིག་ལ་བསམ་སྐོར་བཏང་ནས་བསྐྱར་དགོས། བྱེད་
སྤྱོད་ལས་འདིར་ཏན་ཏན་བསམ་སྐོར་གཏོང་དགོས་ཀྱི་འདུག ད་རིང་འདིར་ཚོགས་པ་
ཁག་གི་མི་ཚོ་ཤོག་ཅེས་ལབ་དགོས་དོན། དེ་དག་ཚང་མའི་འགན་བོད་གཞུང་ལ་
འབྲིས་པ་རེད་ཅེས་འཇོག་ཀྱི་མིན་པར་ཚང་མར་འགན་འབྲི་ཡོད། དེ་འདྲ་ཡིན་
དུས་ག་རེ་བྱེད་ཀྱི་འདུག དེ་གནས་ཚུལ་གཅིག་རེད། ཞིབ་ཐུབ་བྱེད་སྤྱོད་
ཁྱེད་རང་ཚོ་བཀའ་ཤིག་དང་། སྤྱི་འབྲེལ་ཚོ་བུས་ཁྱེད་ཚོ་ཁྲུངས་སོ་སོའི་ཐོག་
ནས་གོ་བསྐྱར་འདྲ་བྱས་ཡོད་པ་རེད། དེ་དག་རིམ་བས་རིམ་བས་ཐག་བཅད་ན་
མི་འགྲིག་པ་མི་འདུག འདི་དོན་ཚན་གཅིག་ཡིན།

དོན་ཚན་གཉིས་པ། བར་ལམ་གནས་ཚུལ་སྐད་ཆ་མང་པོ་ཞིག་ལྟགས་པ་
འདིས་ཀྱེན་པས་བོད་གཞུང་བཀའ་ཤིག་གི་བཀའ་སྐོར་ཚོའི་ནང་ལ་མཚོང་ཚུལ་འདྲ་མི་
འདྲ་ལྟགས་པ་ཞིག་ཆགས་འདུག ཅུ་བ་འདས་པའི་ལོ་སྤུམ་རྒྱུའི་རིང་ལ་གཙོ་ཆེན་
བཀའ་ཤིག་ནང་ལ་འགན་འབྲེར་མཁན་བཀའ་སྐོར་ཚོ་དང་། དེ་བཞིན་ལས་བྱེད་
པ་མང་ཆེ་བ་ཤེས་བྱ་ཡོན་ཏན་ཐོག་ནས་ནམ་འཕང་གཙོ་བོར་བྱེད་ཐུབ་པ་མེད་ན་ཡང་ལྟག་
བསམ་དང་། དངོས་གནས་ལ་ཕྱི་ཞེན་ཁོག་གི་བསམ་སྐོར་བརྟམས་པོ་ཞིག་འབྲེར་ནས་
དཀའ་ལས་བརྒྱབ་པ་རེད། དཀའ་ལས་བརྒྱབ་པའི་འབྲས་བུར་ར་ཚོ་མི་ལོ་སྤུམ་
རྒྱ་སྤྱིན་པའི་རྗེས་ལ་བོད་མི་གོང་བུ་གཅིག་གྱུར་གྱི་ནམ་པ་གསལ་ཐག་ཚོད་དུ་སྤྱོད་ཐུབ་
པ་ཞིག་དང་། ར་ཚོ་འདིར་བཅན་བྱོལ་གཞུང་ཞེས་པ་ཞིག་དོན་དངོས་པོའི་གནས་

ཚུལ་ལ་གཟུགས་སུ་གྱུབ་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། རྒྱུན་ཆ་མང་པོ་བྱུང་ཡོད།
ཡིན་ནའང་ཆ་སྒྲིམས་བྱས་ནས་བཤད་ན་བྱས་རྗེས་ཉན་ཉན་བཞག་ཡོད་པ་རེད།
དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ཆ་ལ་བཀའ་ཤག་ནང་ཡོད་པའི་བཀའ་མོན་རོ་ཡོད་འདི་དག་ལ་རྒྱུན་
ཆ་ནོར་འབྲུལ་ཉན་ཉན་ཡོང་གི་རེད། ཡིན་ནའང་ཅ་བའི་ལྷག་བསམ་རེད། མོ་
སོའི་རོས་ནས་གང་གྱུབ་པའི་ལས་ཀ་བྱེད་རྒྱུར་ངས་བལྟས་ན་དུར་ཐག་བད་ཐག་རེད།
ཡིན་ནའང་བར་ལམ་ཐེ་ཅན་གྱི་གནས་ཚུལ་ཐོན་པ་འདིའི་སྐོར་ལས་ཀ་འབྲས་ཤོར་བའི་
ནམ་པ་ཞིག་བྱུང་འདུག བཀའ་ཤག་གི་བཀའ་མོན་ཚོའི་ཐོག་ནས་ཡིན་ནའི་ལལ་
ཆེར་ལས་ཀ་ཆགས་ཚུད་པོ་མ་བྱུང་བའི་ནམ་པ་ཞིག་མཐོང་གི་འདུག རྒྱུ་འབྲས་
ཚོའི་ཐོག་ནས་ཡིན་ནའི་ཆགས་ཚུད་པོ་མ་བྱུང་བའི་ནམ་པ་ཞིག་མཐོང་གི་འདུག དེ་
བཞིན་མང་ཚོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བཤད་ན་ཅ་བ་ལྷག་བསམ་རེད། བོད་རྒྱུ་པའི་དོན་
དག་ལ་ཞེན་ཁོག་ཅིག་བྱས་ནས་སྐད་ཆ་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། གྲང་མགོ་འཚོས་པ་ལྟེན་
ཀ་དང་། མགོ་མ་འཚོས་པ་བྱེད་ཀ། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་ལུར་འདོགས་ཆེན་པོ་
ཞིག་ལངས་པའི་གནས་ཚུལ་ཆགས་པ་རེད། མང་པོ་ཞིག་ནས་ནོར་འབྲུལ་བྱུང་
བ་མཐོང་གི་འདུག རྒྱན་མ་ཡང་གཅིག་བཤད་མྱོང་། དེ་རིང་ཡང་ལས་ཀ་
ཡོང་སྐངས་འདི་བྱ་ཐེན་པས་ཐ་ཡི་ཚུད་པ་བཅོམ་ཟེར་བའི་དཔེ་འདི་ཆགས་བྱབས་བྱེད་
ཀྱི་འདུག དེ་འདྲའི་ཡིན་དུས་ད་རེས་མང་པོ་ཞིག་ནས་ནོར་འབྲུལ་ཡོད་པ་ཞིག་མཐོང་
གི་འདུག རོ་དོན་ཡང་སྡིང་ལྷག་བསམ་མ་དག་པའི་རྒྱུན་མ་རེད། ཡིན་ནའང་
བྱེད་སྐངས་མ་ཤེས་པ་འཇམ། འདོམས་ཐོན་བྱས་པ། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་རྒྱུན་
གཅིག་ལུར་བ་བྱུ་འདེགས་དོག་དོག་གཅིག་མ་བྱུང་བའི་ཐོག་ནས་འབྲས་ཤོར་འདུག
ཡིན་ནའང་དེ་ནི་ང་རང་ཚོ་ནང་ཁྲུལ་རྒྱིག་འདུགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཞིག་རེད། དེ་
བརྒྱུར་བཅོས་གཏོང་རྒྱ་ཤིན་ཏུ་ལས་སྐྱེ་པོ་རེད། བཀའ་མོན་བརྒྱུར་བཅོས་གཏོང་
དགོས་ཀྱི་ཨེ་ཡོད། རྒྱུ་འབྲས་བརྒྱུར་བཅོས་གཏོང་དགོས་ཀྱི་ཨེ་ཡོད། ག་རེ་
བརྒྱུར་བཅོས་གཏོང་དགོས་བྱུང་ཡང་དེ་ནི་ང་རང་ཚོ་ནང་ཁྲུལ་གྱི་ལས་ཀ་ཡིན་པས་
ང་རང་ཚོའི་ལག་པར་ཡོད། བྱེད་བདེ་པོ་རེད། འདི་ལ་དེ་ག་ཅམ་གྱི་འགན་

སྐྱུངས་ནས་བཤད་དགོས་དོན་གང་ཡང་མཐོང་གི་མི་འདུག འགན་སྐྱུངས་ས་དེ་
ངས་གོང་དུ་བརྗོད་པ་བཞིན་ང་ཚོར་ཅ་བའི་རྒྱུ་ཤིང་མཁུན་དེ་ག་ནས་སྐྱོང་གི་ཡོད་
པ་རེད། དེ་ལ་ང་ཚོས་གདོང་ལེན་བྱེད་རྒྱུའི་ལས་འགན་ཡོད་ལ། དཀའ་ངལ་
ཡང་ཡོད། དེའི་ཐོག་ལ་བསམ་སྒོ་གཏོང་དགོས་པ་རེད་མ་གཏོགས།
འཆིག་པ་གཞན་ལ་ཟ་ནས། རོག་རྒྱག་ནང་ཁྲུལ་ལ་གཞུས་ན་བྱུབ་རྒྱུང་དང་།
རྒྱག་པ་རེད། ཤེས་ཀྱི་འདུག་གམ། གཞི་རྒྱུང་ལས་བྱེད་འགོ་བཀའ་མོན་ནས་
བརྒྱུར་བརྒྱུར་བཅོས་གཏོང་དགོས་པ་དེ་དག་བྱེད་པ་གང་ཡང་མི་འདུག ངས་བལྟས་
ན་ཅ་བ་དམངས་གཙོའི་རོ་བོ་གསལ་པོ་མཚོན་ཐབས་ཀྱི་གོ་བརྒྱུར་བྱེད་དགོས་ཞེས་བར་
ལམ་ནས་ངས་བཤད་ཡོད། བར་ལམ་དམངས་གཙོའི་བཀོད་རྒྱིག་བྱེད་ཐབས་ཀྱི་
བསམ་འཆར་མང་པོ་ཞིག་འབྱོར་དང་འབྱོར་བཞིན་པ་རེད། བསམ་འཆར་ཁ་ཤས་
དངོས་གནས་ཡག་པོ་འདུག དེ་དག་ཚུ་གས་ནང་ང་ཚོས་ཚོགས་འདུ་ཆེ་རྒྱུང་གང་
འདྲ་ཞིག་ཚོགས་དགོས་ཀྱི་འདུག དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་ང་ཚོས་བཀོད་རྒྱིག་གསར་
པ་ཞིག་དང་། དུས་ཚོད་མང་པོ་གཏོང་དགོས་པ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། དེ་འདྲའི་
ཐོག་ནས་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འགོ་སྐྱེད་སྐྱུར་བཅོས་གཏོང་རྒྱ་ཡོང་མདོག་ཁ་པོ་རེད།
བཀའ་ཤག་གི་འགོ་སྐྱེད་སྐྱེད་ཐོག་ལ་ཡིན་ན་ཡང་བཀའ་མོན་མི་རེ་རོ་རེའི་ཆ་ནས་ཡིན་
ནའི་རེད། བཀའ་ཤག་རྒྱུའི་འགོ་སྐྱེད་སྐྱེད་ཐོག་ནས་ཡིན་ནའི་བརྒྱུར་བཅོས་གཏོང་
དགོས་པ་དེ་འདྲའི་མདོག་ཁ་པོ་རེད། དེ་གནས་ཚུལ་ཐ་དད་རེད། ག་ལེར་
ག་ལེར་ཟུག་ནང་རྒྱུད་དམ་ཚུ་བཀའ་ཤག་ནང་རིམ་པས་རིམ་པས་གོ་བརྒྱུར་བྱེད་རྒྱ་
དང་། འབྲས་སྒོ་ཚང་བ་ཆགས་ཡོང་གི་རེད། དེ་འདྲའི་བྱས་ན་འགྲིག་འགྲོ་གི་
རེད་བསམ་གྱི་འདུག ད་ལམ་གྱི་དོན་དག་ངས་གོང་དུ་ལབ་པ་བཞིན་བྱུབ་ཐེད་
པའི་གནས་ཚུལ་རྒྱུང་ཅག་གཅིག་གི་ཐོག་ནས་ང་ཚོའི་དུས་ཚོད་མང་པོ་ཞིག་རྒྱུད་ཐོས་
འགོ་བདེ་ལ་གཟབ་གཟབ་བྱེད་དགོས། ད་ལྟ་ང་ཚོ་ཅམ་མ་ཟད། འདོམ་བྱ་
སྐྱོང་གི་རྒྱལ་ཁབ་ཆེ་ཁག་ཚོར་ཡང་སྒོ་ལུལ་ལ་མ་ཤོར་བའི་འལྱར་བ་མང་པོ་ཞིག་ཉེ་
ཆར་ཟུ་གས་ནང་བྱུང་བ་རེད། དཔེ་མི་རྒྱུད་པའི་གོ་སྐབས་བཟང་པོ་ཞིག་ཆགས་

ཡོད། རྒྱ་ནག་ལ་ཆ་བཞག་ན་རྒྱ་མི་ཁོ་རང་ཚོའི་ནང་ནས་ཤོད་མཁན་གྱི་ལ་
 ར་རང་གི་རོམ་ནས་བསམ་སྒྲོ་བཏང་བ་ཡིན་ན་ཡང་མལ་ཆེར་ལོ་ལྷན་ནས་བཅུ་ལྔ་ལ་
 ལ་རྒྱ་ནག་ནང་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་ཞིག་འགྲོ་རྒྱུ་ཏེ་ལམ་ཐག་བཅད་ནས་བཤད་ཐུབ་པ་ཞིག་
 ཆགས་ཡོད། དེར་བརྟེན་རང་ཚོས་རིག་པ་བརྒྱུ་མས་ནས་ལས་ཀ་ལྟེན་རྒྱ་མང་པོ་
 ཞིག་ཡོད་པ་ཉན་ཉན་རེད། རང་ཚོའི་དོན་དག་ཆེ་བ་དེ་དག་ལ་སྒྲོད་ཡང་ཤོར་ནས་
 དུས་ཚོད་མ་ལྡེང་པར་འབྲུས་ཤོར་ཕྱིན་ན་གིན་ཏུ་སངས་པོ་རེད། ད་བར་ཚང་
 མས་གང་ཡོང་ཅི་ཡོང་བྱས་པ་རེད། ད་དུང་ཚང་མས་དུར་ཐག་བྲས་ཏེ་དུས་ཚོད་
 ཅ་ཆེན་སྐབས་བཟང་པོ་ཞིག་རང་ཚོའི་མིག་སྨར་ལག་པར་ལེན་ཆོག་ཏུ་སྐྱབས་པའི་སྐབས་
 ལ་དུས་ཚོད་རྗེས་ལུས་མ་ཐེབས་པ་བྱ་རྒྱུ་འདི་གལ་ཆེན་པོ་འདུག དེ་འདྲ་ཞིག་
 མིན་ནམ། ཚང་མ་སེམས་ལ་དེས་པ་བྱས། གཟུབ་གཟུབ་བྱེད་དགོས། ཤེས་
 ཤོང་ངམ། བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས།

གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་ཐེངས་སོ་གཅིག་པའི་ཐོག་

རྒྱ་ལ་བའི་གསུང་འཕྲིན།

1970年1月10

༡༡། བོད་དུ་རྒྱ་མིའི་བཅན་འདུལ་དབང་རྒྱུར་ལ་བོད་མིས་རོ་རྒྱལ་གདོང་
 ལེན་བྱས་ཏེ་ད་ཕན་ལོ་རོ་སོ་གཅིག་སོང་། རང་ཚོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་གལ་
 འགངས་ཆེ་བའི་དུས་ཚེས་འདི་བརྗེ་སྲུང་བྱེད་པའི་སྐབས་འདིར། རང་ལོད་མི་ཚང་
 མར་འཚམས་འདྲི་དང་། བོད་རང་དབང་གི་ཆེད་དུ་གཅེས་པའི་སློབ་ཀྱང་བཏང་
 བའི་བོད་མི་དཔལ་པོ་ལོ་ལོ་དེ་དག་ལ་རྗེས་དྲན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། རང་ཚོའི་མི་དམངས་
 ཀྱིས་གདུག་རྒྱུབ་ཆེ་བའི་དྲག་པོའི་བྲིམས་གཞིའི་བཀོད་འདོམས་འོག་ཏུ་ཡང་ལྷུ་པ་
 མེད་པའི་སེམས་ཐག་གཙང་བཅད་ཀྱིས་རང་དབང་དོན་དུ་འབབ་ཚོད་བྱས་པར་རྗེས་
 སུ་ཡི་རངས་ཡོད།

རང་ཚོས་མ་འོངས་པའི་སློར་བསམ་གཞིགས་སྐབས་ལྔ་ལོ་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་གནས་
 ཚུལ་དེ་དག་དྲན་དེས་ཡིན། ན་ནིང་ཕྱི་རྒྱ་དུག་པར་རྒྱ་ནག་ནང་དམངས་གཙོའི་
 དོན་དུ་མི་དམངས་ཀྱི་ལས་འགུལ་བརྩམས་པ་དེ་འཛེམས་ཚོན་མེད་པའི་དྲག་ཤུགས་
 ཀྱིས་མནན་པ་རེད། དོན་ཀྱང་ཁོང་ཚོའི་ལས་འགུལ་དེ་རྒྱ་རྩོམ་ཕྱིན་མེད་པ་མ་
 ཟད། རྒྱ་ནག་མང་ཚོགས་ནང་རང་དབང་ཚོད་ལེན་གྱི་སྒྲིང་སྒྲོབས་མེ་ཕྱེ་སྨར་ཡང་
 གསོས་པ་དང་། འཛེམ་སྒྲིང་ས་གནས་མང་པོར་རང་དབང་གི་སྒྲིང་སྒྲོབས་འཕེལ་
 བཞིན་པའི་ཤུགས་རྒྱུན་དེ་དག་ལས་རྒྱ་ནག་གཡོལ་ཐབས་མེད་པར་འགྱུར་ཡོད།

ལོ་རྒྱུ་གར་སློབ་སྦྱོར་ནང་གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་འགྱུར་བ་འགྲོ་བཞིན་པ་འདིས།
 འཛེམ་སྒྲིང་ཡོངས་ཀྱི་སྒྲི་ཚོགས་དང་། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འགྱུར་བའི་མགྲོགས་ཚད་ཀྱི་
 དཔེ་མཚོན་ཞིག་བསྟན་ཡོད། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱ་ཨ་མི་རི་ཀའི་དོག་ནས་ན་མི་སྤེལ་

རང་བཙན་ཐོབ་པ་དང་། མི་རིགས་དཀར་ནག་དབྱེ་འབྱེད་ཀྱི་ལམ་སྲོལ་མེད་པ་
བཟོ་རྒྱུར་སྡོམ་མི་རིགས་ཀྱི་གཞུང་གིས་གོམ་བཟོད་དང་པོ་སློབ་ཡོད། རྫོང་སློབ་ས་
སློབ་པ་མིག་ལ་འགྱུར་བ་དེ་དག་ནི་དངོས་འབྲེལ་མི་དམངས་ལས་འགྲུལ་གྱི་སྲུབ་འབྲས་
མིག་ཡིན་ལ། དེའི་ཅ་བ་ནི་འགོག་དུ་མེད་པའི་འགྲོ་བ་མིའི་བྱང་བ་དེ་ན་དང་རང་
དབང་གི་འདོད་པ་ལས་ཕྱུང་བ་ཞིག་ཡིན། བཟང་སློབ་ས་ཀྱི་འགྱུར་བ་དེ་དག་གིས་
གང་བཟུན་ཡོད་ཅེ་ན། རྒྱ་མཚན་དང་། རྫོང་སློབ་ས། སེམས་ལྷན་ས། འགོག་
དུ་མེད་པའི་རང་དབང་གི་འདོད་པ་ནམས་ལ་མཐའ་མའི་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་རྒྱུ་ཡིན་པ་དེ་
བཟུན་ཡོད། དེར་བརྟེན་ངས་རྒྱ་ནག་གི་འགོ་བྱིད་ཚོར་དེ་འདྲའི་འགྱུར་བ་དེ་དག་
ལ་འགོག་གྱེན་མ་བྱས་པར་བོད་རྒྱའི་མི་དམངས་ཀྱི་དཀར་ཚོལ་ཚམས་ཁོག་ཡངས་རྫོང་
རྒྱ་ཆེ་བ་སྤྱད་དང་། ཐབས་ལམ་གསར་པའི་བསམ་གཞིགས་བྱེད་དགོས་པའི་འབོད་
བསྐུལ་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན། འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཏེ་རང་དབང་དང་
ཆེ་མཐོང་ལྡན་པར་གནས་རྒྱུའི་སེམས་འདུན་དེ་དག་དག་སྲུགས་ཀྱིས་ནམ་ཡང་མཚན་
མི་ཐུབ། རྒྱ་ནག་གི་འགོ་བྱིད་ཚོས་རྒྱ་ནག་རང་གི་དཀར་ལ་དང་། བོད་ཀྱི་
གནད་དོན་སློར་ལྷ་སྣངས་གསར་པ་དང་། བསམ་སློབ་གསར་པ་གཏོང་དགོས་ཤིང་།
ལྷིས་མ་དགས་གོང་ནས་རྒྱ་མཚན་ལྡན་པ་དང་། འཚོ་མེད། འོས་འཚམས་ཀྱི་
ལམ་སློབ་ས་སློར་བོད་མི་དང་། རྒྱ་ནག་རང་གི་སློབ་སྲུག་ཚོའི་འབོད་ཆོག་དེ་
དག་ངེས་པར་དུ་དང་ལེན་བྱེད་དགོས།

རྒྱ་མིས་ཁྲབ་བསྐྱུགས་ཇི་འདྲ་ཞིག་བྱས་ཏེ་དང་། དོན་སྤྱིར་རྒྱ་ནག་ནང་རྒྱ་མི་
མ་ཡིན་པའི་མི་རིགས་ས་ལ་མང་པོ་དེ་དག་ལ་མི་རིགས་དབྱེ་འབྱེད་ཀྱི་བྱ་ཐབས་སྣ་
ཚོགས་པའི་སྣུག་བསྐུལ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྲབ་པ་ལྷུངས་དང་སློང་བཞིན་ཡོད། དམར་
པོས་དབང་བསྐྱུར་བྱས་ཏེ་ལོ་བཞི་བརྒྱ་ཙམ་སོང་བའི་རྗེས་སུ་ཡང་ས་ཁུལ་དེ་ནམས་
རྗེས་སུ་དང་། དཔལ་འབྱོར་དབུལ་སོངས་ཡིན་པ་རྒྱ་མི་ཁོ་རང་ཚོས་ངོས་ལེན་
བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེས་མ་ཆད། ས་ཁུལ་དེ་ཚོའི་མི་རིགས་ཚོར་སེམས་འཚབས་བྱེད་
དགོས་པའི་རྒྱ་མིའི་མིད་བྱུས་ནི། ས་ཁུལ་དེ་དག་དུ་བཙན་གཤེད་ཀྱི་སློབ་ས་མི་འབོར་

བསྐྱུར་བཙོས་གཏོང་བ་དེ་ཡིན། ས་ཁུལ་དེ་དག་ལས་ཆེ་བའི་ནང་རྒྱ་མི་གྲངས་འབོར་
མང་བ་ཆགས་ཡོད། མན་རྒྱ་རི་ལ་ད་ཆ་རྒྱ་ནག་ནང་ཐིམ་ཐིན། ནང་སོག་དུ་
སོག་པོའི་མི་རིགས་ས་ལ་གཉིས་དང་འབྲུམ་དུག་ཙམ་ལས་མེད་ཅིང་། རྒྱ་རིགས་
ས་ལ་བཙོ་བརྒྱད་ཙམ་ཡོད། བར་དུར་གི་སི་ཐན་གྱི་མི་འབོར་བྱེད་ལྷག་རྒྱ་མི་
རིགས་ཡིན་པ་དང་། བོད་མི་ས་ལ་དུག་གི་མི་འབོར་ནང་རྒྱ་རིགས་ས་ལ་བདུན་
དང་བྱེད་ཙམ་ཡོད།

རྒྱ་མཚན་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས། རྒྱ་མི་མ་ཡིན་པའི་མི་རིགས་གཞན་དག་
ནམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྤྱིར་འཇགས་མ་ཐུབ་པར་གྱུར་ཡོད། ཁོང་ཚོའི་སེམས་ཀྱི་
མ་ཁ་གསོ་མ་ཐུབ་ན་མ་འོངས་པར་དཀར་ཚོལ་ཆེན་པོ་སྣུགས་ངེས་ཡིན། ངའི་བསམ་
པར་རྒྱ་ནག་གིས་སུ་སྤྱད་དང་། ལྷག་པར་དུ་སྤྱིར་འཇིན་སློར་བོ་ཙོབ་ནས་དཀར་ལ་
དེ་མེད་འི་རིགས་སེལ་ཐབས་ལ་འཕྲོས་མོལ་དང་། ལྷ་བཀངས་བྱེད་ལུགས་ནས་བསྐབ་
བྱ་ངེས་པར་དུ་ལེན་དགོས། རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་རྒྱ་རིགས་མིན་པའི་མི་རིགས་གཞན་
དག་གི་ས་ཁུལ་དུ་ཡོད་པའི་དཀར་ཚོལ་ཚམས་དཔལ་འབྱོར་གྱི་དཀར་ལ་གཅིག་སུ་
མ་ཡིན་པར་གཞི་ཅ་ཆབ་སྤེད་ཀྱི་དཀར་ཚོལ་ཡིན་སྟབས་དེ་ཆབ་སྤེད་བསྐྱུར་བཙོས་ཁོ་
ནའི་ལམ་ནས་སེལ་ཐབས་བྱེད་རྒྱུ་གསལ་པོར་གསུངས་དགོས།

བོད་ཀྱི་གནད་དོན་གྱི་དཀར་ཚོལ་ཞི་བ་དང་། རྒྱ་མཚན་ལྡན་པའི་སློབ་ས་
སེལ་སྤྱད་ངས་ཞི་བའི་གྲོས་འཆར་དོན་ཚན་ལྡད་དང་། མི་བྱས་མི་སྐྱབ་གི་གཏམ་བཤད་
གཉིས་བརྟོན་པ་ཡིན། བོད་དུ་དག་པོའི་བྲིམས་གཞི་བཀོད་འདོམས་བྱས་པའི་རྗེས་
སུ་ཡང་གྲོས་མོལ་དངོས་གཞི་གང་མཚོགས་འགོ་འདུགས་ཐུབ་ཐབས་དང་། བན་
ཚུན་མཁྲེགས་འཇིན་ཞི་སློང་དུ་གཏོང་ཆེད་ཐོག་མར་དོང་གོང་དུ་ཚོགས་འདུ་ཚོགས་
སྤྱོད་དང་། གནས་ཚུལ་གཞན་དག་གོ་བསྐྱུར་བྱེད་པའི་དོན་དུ་སློབ་འགྲོའི་ཚོགས་
འདུ་ཞིག་འཚོག་རྒྱུར་རང་ཚོས་གྲོས་འཆར་འདོན་ཡོད། ཐབས་སྣུག་པ་ཞིག་ལ་ང་
ཚོས་བསམ་པ་ནམ་དག་གིས་འབད་བཙོན་བྱས་པ་དེར་རྒྱ་མིའི་འགོ་བྱིད་ཚོས་ད་བར་
འགྲིགས་གཙོའི་ལན་གསལ་གང་ཡང་མ་བྱུང་།

ངོས་ནས་དེ་ལྟའི་པོད་ཀྱི་གནས་སྐབས་བརྗོད་པ་ལ་ཉེ་ཆར་རྒྱ་མིས་སློན་བརྗོད་
དང་། དགག་ཆ་ལྷགས་ཆེ་བྱེད་ཀྱི་འདུག ཁོང་ཚོའི་འདོད་པ་ལྟར་ན་ངའི་
བརྗོད་བབ་བརྒྱུར་བཅོས་གཏོང་དགོས་ཀྱི་ཡོད་ན་ཡང་། དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་
དང་། བདེན་པར་བརྒྱུར་བཅོས་གཏོང་བཅས་ག་ལ་ཡོད། རྒྱ་མིའི་མནོ་བསམ་
གཏུང་གི་ཆེས་པོའི་དབང་གིས་ངས་དོན་ཚན་ལྟ་དང་། སེ་བྲས་སེ་སྤྲུག་གི་གྲོས་འཆར།
ནོ་བེལ་བྱ་དགའ་སློང་ལེན་སྐབས་ཀྱི་གཏམ་བརྗོད་བཅས་ཀྱི་སློང་པོར་མ་འོངས་པའི་
པོད་དང་། རྒྱ་ནག་གི་འབྲེལ་བའི་སྐོར་བརྗོད་ཡོད་པ་དེ་རྒྱ་མིས་གོ་རྟོགས་ཅི་བཞིན་
ཐུབ་མི་འདུག དེ་ཚོའི་སྐོར་ངོས་ནས་བསམ་བློ་གཏུང་ལངས་པའི་སློན་ནས་འབྲོས་
མོལ་བྱ་འདོད་ཡོད།

པོད་མི་མང་ཆེ་བ་པོད་ནང་ཡོད་པས་ཁོང་ཚོའི་རེ་འདོད་དོ་མ་ཅི་ཡོད་ངོས་འཛིན་
བྱ་རྒྱུ་ལིན་ཏུ་གལ་ཆེ་ཞིང་། ཁོང་ཚོ་ཕལ་ཆེ་བར་པོད་རང་བཅའ་གཙང་མའི་རེ་
འདོད་ལྷགས་ཆེ་ཡོད། གལ་ཉེ་འདི་སྐོར་རྒྱ་མིར་སློང་དོགས་ཡོད་ན་རྒྱལ་སྤྱིའི་ལྷ་
རྟོག་འོག་པོད་མིའི་རེ་འདོད་ཅི་ཡོད་འོས་ཤོག་བརྒྱ་ལེན་བྱེད་དུ་འདུག་དགོས།

པོད་རྒྱའི་དབང་འབྲེལ་བ་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཏུང་། འདྲ་མཉམ་དང་། དང་
བདེན། བན་ཚུན་གཉིས་པུན་གྱི་ཚད་ལ་ངེས་པར་གཞི་ཅེ་འཛིན་དགོས་ཤིང་། ལྷར་
སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ཀྱི་དུས་སྐབས་ལུ་པོད་རྒྱའི་དབང་ཁྲིད་སློ་སྤོས་ཅན་ཚོས་བཞག་པའི་
པོད་རྒྱའི་ཆིངས་ཡིག་ལྷ་སའི་རྫོང་རྒྱུ་ལ་བཞགས་ཡོད་པའི་ཚད་ལྡན་དེ་དག་ལ་ཡང་ངེས་
པར་ཅེ་འཛིན་དགོས། དེའི་ནང་གི་ཚད་ལྡན་གཅིག་ལ། པོད་པོད་ལུལ་ན་སྤྱིད།
རྒྱ་རྒྱལ་ལྷན་སྤྱིད། ཅས་འཁོད་ཡོད།

ངས་སློ་ཕམ་རང་བརྗོད་རྒྱུར། པོད་མིའི་གནད་དོན་དེ་དག་ལ་རྒྱ་མིའི་འགོ་
ཁྲིད་ཚོས་ལྷ་རྒྱལ་གསར་པ་ཞིག་འཛིན་རྒྱ་ལྷ་ཅི། པོད་མིའི་ཁྲིམ་སྐོར་དེ་དག་འཛིགས་
སུ་རུང་བའི་དམག་དཔུང་གིས་དག་གནོན་སུ་མཐུད་བྱེད་བཞིན་ཡོད། ན་ནིང་པོད་
མིས་ངོ་རྒོལ་རམ་སྲོན་བྱས་པ་ལ་ལྷ་སར་དུག་པོའི་ཁྲིམས་གཞི་བཞོད་འདོམས་བྱས།
དེ་ནས་ལྷ་གས་རྗེས་པེ་ཅིང་དུ་དུག་པོའི་ཁྲིམས་གཞི་བཞོད་འདོམས་བྱས་པ་དེ་ཉེ་ཆར་

སྤྱིར་འཐེན་བྱས་འདུག ལྷ་སར་དུག་པོའི་བཞོད་སྤྱིག་སྤྱིར་འཐེན་བྱ་རྒྱུ་ལས་བཞག་
པོད་མིར་བཅའ་དབང་འཆིང་ཞགས་སུ་མཐུད་དམ་པོར་སློམ་བཞིན་ཡོད། ཉེ་ཆར་
པོད་ནས་གནས་ཚུལ་འཕྲོར་གསལ་ལྟར་ན། དུང་དུང་དག་གནོན་གྱི་ལས་འདུལ་
གསར་པ་ལག་བརྒྱུར་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་ནི། དེང་སང་ལྷ་སར་ཁྲིམ་ཆང་ཁང་སློ་
རེ་རེ་བཞིན་འགྲིམས་ནས་རང་བཅའ་ཚོད་ལེན་གྱི་རམ་སྲོན་བྱེད་མཁན་དང་། དེར་
རྒྱབ་གཉེར་བྱེད་མཁན་ནམས་བཅད་ཞིབ་བྱེད་བཞིན་འདུག རྒྱ་ནག་གི་འགོ་ཁྲིད་
ཚོས་གདུག་རྒྱབ་དེ་ལྷ་བུ་བྱས་ཀྱང་གཞིས་ལུས་པོད་མི་ནམས་སེམས་ཐག་གཙང་ཚོད་
དང་། ལྷུམ་པ་མེད་པར་གནས་ཡོད། རང་དབང་དང་ཐོབ་ཐང་ལ་ཚོད་ལེན་
བྱེད་པའི་ལས་འགན་དང་། ཐོབ་ཐང་པོད་མི་ཆང་མར་ཡོད། འོན་ཀྱང་ང་
ཚོའི་འཐབ་ཚོད་དེ་འཆེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་གཞི་ཅུར་འཛིན་དགོས།

པོད་མི་ཚོར་གལ་ཆེ་བའི་གནས་ཚུལ་གཅིག་ནི་ནོ་བེལ་ཞི་བདེའི་གཟེངས་བརྗོད་
ཀྱི་བྱ་དགའ་བྱུང་བ་དེ་ཡིན། དེས་ང་གྲུ་པ་ཉམས་རྒྱུང་ཞིག་གི་གནས་སྐབས་ལ་ཕན་
གནོད་གང་ཡང་མེད་ཀྱང་། པོད་མི་ཚོའི་དོན་དུ་ངོས་རང་ལ་དགའ་ཚོར་བྱུང་།
གང་ཡིན་ཟེར་ན། བྱ་དགའ་དེས་པོད་མིའི་རང་དབང་དང་། དང་བདེན་གྱི་འཐབ་
ཚོད་བྱེད་ལུགས་ལ་བརྒྱགས་འོས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་བྱས་པ་ཞིག་རེད། ངོས་འཛིན་
དེས་དང་བདེན་དང་། སློང་སློབས། སེམས་ལྷགས་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་
གི་ལུང་པ་བཅིངས་བཞོལ་གཏོང་རྒྱུ་ལམ་སློང་ཡོང་བའི་ཡིད་ཆེས་ཡང་སྐྱར་ཅི་བརྟན་
དུ་སྤྱིན་ཡོད།

ང་ཚོའི་འཐབ་ཚོད་འདི་བཞིན། པོད་མི་ས་ཡ་དུག་གི་ཐོབ་ཐང་དང་། རང་
དབང་། མ་འོངས་པའི་བདེ་སྤྱིད་ཆེད་ཡིན་སྐབས་ང་ཚོས་དམངས་གཙོའི་སྤྱིག་
འདུགས་ཁག་དང་། དམངས་གཙོའི་ལམ་ལུགས་ཁག་ངེས་པར་སྤྲོད་ཆེ་རུ་
གཏོང་དགོས། ངས་ཐངས་མང་བརྗོད་ཟེན་པ་ལྟར། དེང་དུས་ཀྱི་པོད་གསར་
པའི་འདུགས་སྤྱིན་དང་། མི་དམངས་ཡར་རྒྱས་སྤེད་རང་དབང་དང་། དམངས་
གཙོར་བཅོམ་མཐོང་བྱེད་རྒྱ་གཙོ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། 1963 ལོར་ངས་པོད་ཀྱི་

དམངས་གཙོའི་ཙ་ཁྲིམས་ཤིག་གསར་གཏོང་བྱས་པ་དེས་ང་ཚོར་དམངས་གཙོའི་འགྲོ་
 ལུགས་སྐོར་ཙ་ཆེད་ཉམས་སྤྱོད་བྱང་ཡོད། ད་དུང་དམངས་གཙོའི་ནམ་པ་ལུགས་
 ཆེ་རུ་གཏོང་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་ཐོད་མི་དམངས་ཀྱི་སྲི་འཇུག་དང་། ཐོད་ཀྱི་
 སྲིད་གཞུང་རང་ལ་འགྲུར་བ་གཏོང་དགོས། ང་ཚོའི་སྲིག་འཇུགས་ཁག་དམངས་
 གཙོ་ཇེ་ཆེ་དང་། ལུས་པ་ཇེ་ཆེར་གཏོང་ཆེད་མི་དམངས་ཀྱི་བསམ་འཆར་བསྐྱེད་
 བྱེད་བཞིན་ཡོད། ད་ལྟོ་བཙན་བྱོལ་གྱི་གནས་སྐབས་དང་། མ་འོངས་པར་ཐོད་
 ཅང་དུ་རང་དབང་དང་དམངས་གཙོ་ཡང་དག་པ་ཞིག་ཡོང་བ་བྱེད་རྒྱ་ནི་ཐོད་མི་ཚང་
 མར་འབྲི་བའི་ལས་འགན་ཞིག་ཡིན། མ་འོངས་པར་རང་དབང་དང་། དམངས་
 གཙོ་ལྡན་པའི་ཐོད་གངས་ཅན་འདྲིན་སྲོང་གི་ཁྲུང་འགན་གཙོ་བོ་རྒྱ་མིའི་བཙན་འོག་ཐོད་
 ཅང་ཡོད་པའི་ལས་བྱེད་ཚོ་དང་། ཉ་གཞིན་ཤེས་ལྡན་ཚོའི་སྲག་པར་ལེན་དགོས།
 ང་ཚོའི་རང་དབང་དང་། དང་བདེན་གྱི་འབྲེལ་ཚོད་ལ་སེམས་ཁྲུང་པན་གྲོགས་
 དང་། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་རྒྱུ་སྐྱོར་གནང་མཁན་ཚང་མར་ལུགས་ཇེ་ཆེ་ལུ་རྒྱ་ཡིན།
 ཏུ་ལའི་བྲམ་མས། ༡༩༧༠ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༠ ལ།།

གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་ཐེངས་སོ་གཅིག་པའི་ཐོག་

སྐུལ་བའི་བཀའ་སློབ།

༡༩༧༠།༩།༡༠

༡༡། །དེ་རིང་འདི་ག་ཐོག་ཆེན་ཆོས་སྲིད་དུ་དངོས་སུ་འཛོམས་པའི་ཐོད་རྒྱུངས་
 མི་དམངས་ཀྱི་ཆ་གས་ཤེར་སྐྱེ་མི་དམངས་ནམས་དང་། དེ་བཞིན་ཐོད་པར་ག་
 ཚའི་ཐོག་ནས་དྲང་བདེན་གྱི་འབྲེལ་ཚོད་ལ་རྒྱ་མཚན་མཐོང་སྟེ་རྒྱུ་སྐྱོར་གནང་མཁན་
 གྲོགས་པོ་མང་པོ་ཞིག་ཐེབས་ཡོད་པ་ནམ་པ་ཚོ་དང་། ལོ་སྐབས་འདི་བརྒྱུད་ནས་
 ཐོད་རྒྱ་ཆེད་ཤེར་སྐྱེ་མི་དམངས་སྲི་བོ་གནམ་བཟུན་ཡོངས་བཅས་ལ། གཞི་རྒྱང་
 དེ་རིང་གི་གསུང་བཤད་རྒྱུ་དུ་པར་འབྲེམས་བྱས་ཡོད། ཡིན་ནའང་ངག་ཐོག་
 ཉམས་གནས་ཚུལ་ཐུན་བུ་ཞིག་ལུ་རྒྱུར། དེ་རིང་ལོ་སྐུམ་རུ་སོ་གཅིག་པའི་
 དུས་ཚིགས་ལ་སྟེབས་པ་དང་། ལྷག་པར་ན་ནིང་ལྟ་སར་དམག་བྲིམས་དམ་བསྐྱགས་
 འགོ་རྒྱགས་ནས་ད་བར་ལོ་གཅིག་པའི་དྲིལ་བྱ་ལྷག་པར་དམག་བྲིམས་ལག་ལེན་བསྟར་
 བའི་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་པེ་ཅིང་གི་དམག་བྲིམས་དམ་བསྐྱགས་དེ་ད་ཆ་ཕྱིར་བཟུ་བྱས་
 ཟེན་པ་དང་། ལྟ་སའི་དམག་བྲིམས་ད་ལྟོ་སུ་མཐུད་གནས་ཡོད། རྒྱ་མི་ཚོས་
 ཉམས་པར་ཤོད་པ་ལྟར་ཐོད་པ་རུང་གས་ཤིག་མ་གཏོགས་ཐོད་རྒྱ་ཆེད་མི་དམངས་ཚོ་སྲོ་
 འདོད་ཆེམས་ཉེ་ཡོད་པ་དངོས་འབྲེལ་ཡིན་ན། མི་འཐོར་ཆེག་འདུམ་ལྡེ་བྲི་ཙམ་
 ལས་མེད་པའི་ལྟ་ས་ལྟོང་ཁྲེར་ནང་མི་འཐོར་སུམ་ཆ་གཉིས་རྒྱ་མི་ཡིན་པ་དང་། ཐོད་
 མི་བྲི་ལྡེ་ཙམ་ལས་མེད་པ་དེར་ད་དུང་དམག་བྲིམས་བསྐྱེད་དོན་མེད། དེའི་ཁར་
 ཉེ་ཆར་དམ་བསྐྱགས་ལུགས་ཆེ་རུ་བཏང་ལུགས་བདུན་སྲག་འདིའི་གནས་ཚུལ་གོ་བོས་
 ལ་གཞིགས་ན་ན་ནིང་ནས་དམག་མི་དཔོར་འདྲེན་གྱི་གོ་མཚོན་ལྡན་པའི་རྒྱུངས་འཁོར་
 ཆེ་བ་ཁག་ཡོད་སྐུས་ཐོག་དེས་སྐུགས་ཁབ་འཁོར་ལོ་ཁག་ཆེད་འཇུགས་བྱས་ཡོད་

འདུག དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་ཇ་དག་གི་ཉིན་མོ་ཞིག་ལ་ང་ཚོས་དྲན་གསོ་བྱེད་ཀྱི་
ཡོད། ཚོས་སྤྱོད་ཀྱི་ཐོག་ནས་བཤད་ནའང་འདྲ། ལས་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ཐོག་ནས་
བཤད་ནའང་འདྲ། འཛིག་རྟེན་ལ་རབས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བཤད་ནའང་འདྲ། མི་རིགས་
ཀྱི་ཐོབ་ཐང་ཐོག་ནས་བཤད་ནའང་འདྲ། ང་ཚོ་མི་རེ་རོ་རེའི་མཛིང་པར་འགན་
ཆེན་པོ་རེ་ཡོད་པ་འདི་པོད་པ་ཚང་མས་ངོས་འཛིན་གསལ་པོ་བྱས་ཏེ་སྤྱི་དོན་བརྒྱུ་བ་
རྒྱུའི་ཐད་སོ་སོས་རྣམས་པ་གང་ཞིག་འདོན་རྒྱུ་འདུག་རང་གི་སེམས་ལ་རྒྱག་བརྒྱལ་བྱེད་
རྒྱུ་འདི་དུས་དྲན་བྱེད་པའི་དགོས་དོན་སྣང་པོ་ཡིན།

ད་མན་གྱི་དུས་ལུན་རིང་སྤྱི་ཡོངས་ནས་བཤད་ན་ང་རང་ཚོ་པོད་མི་རིགས་ཀྱིས་
སོ་སོའི་བདེན་པའི་ཐོབ་ཐང་ཚོད་པའི་ཐད་ལུས་པ་མེད་པའི་སྣང་སྣོབས་བཅངས་ནས་
འགལ་ཞུན་ཇི་འདྲ་ཞིག་འཕྲད་ཀྱང་དེའི་གཞན་དབང་དུ་མ་བཏང་བར་བརྟན་པོར་གནས་
ཡོད། དེའི་འབྲས་བུར་ང་ཚོའི་པོད་དོན་འདི་ཇི་གསལ་ཇི་གསལ་དང་། བདེན་མཐའ་
གསལ་རྒྱུར་མ་རོན་དུ་སྤྱོད་པ་བཞིན་ཡོད། དེ་ནི་སྤྱི་ཡོངས་ཚང་མས་རྒྱར་ཐག་བྱས་
པ་དང་། གཙོ་ཆེ་ཤོས་པོད་དུ་ཡོད་པའི་རྒྱ་ཆེའི་མི་དམངས་རྣམས་ནས་དགྲ་པོའི་
གོ་མཚོན་གྱི་འོག་དུ་སོ་སོའི་སྤྱོད་པ་ཐངས་པ་མེད་པར་སྣང་སྣོབས་ལུས་པ་མེད་པའི་
འཐབ་ཚོད་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན། པོད་མིའི་སེམས་ལྷགས་ཉམས་པ་མེད་པར་
གནས་པའི་འབྲས་བུ་གང་ལ་གང་འཚམས་ཤིག་སྤྲིན་བཞིན་ཡོད།

འཇམ་སྐྱེང་སྤྱི་ཡོངས་ལ་འགྱུར་བ་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་བྱུང་ཞིང་། ལྷག་པར་འདས་
པའི་ལོ་ནང་དུ་ཉ་ལས་པའི་འགྱུར་བ་བྱུང་ཡོད། ཡོ་རོབ་ཤར་སྤྱོད་ཀྱི་དམར་པོའི་
རྒྱལ་ཁབ་དེ་དག་ལ་འགྱུར་བ་ཉ་ཅང་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་དེའི་རྒྱ་རྒྱུན་གང་ཡིན་ཞེ་ན།
དབང་ཡོད་པོད་པ་དང་། རྒྱན་པོད་པ། ཉམ་པ་པོད་པ་དེ་དག་གིས་ཁུངས་འཁྲོལ་
ཐབས་མེད་པ་མིའི་རང་བཞིན་འགྲོ་སྐྱེངས་ཤིག་ཆགས་ཡོད་པ་དེ་ཡིན། གདུག་རྒྱུ་བ་
དང་། ཉམ་ཤེད་ཀྱིས་མནན་པ་དེས་གནས་སྐབས་ཅམ་ཞིག་ལས། སུགས་ལུལ་
ཁུངས་འཁྲོལ་ཐབས་མེད། མིའི་རང་གཤིས་སུ་རྒྱན་དང་། དབང་ཡོད། ཐུབ་
ཚོད་གཏོང་བ་བཅས་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་མི་དགའ་བ་དེ་ནི་མི་སྣོས་ཅི་ཐ་ན་དུད་འགྲོ་

ཞིག་ཡིན་ཡང་ཐལ་ཆེར་ཚོར་བ་དེ་འདྲ་ཞིག་ཡོད། འབྲས་པོལ་རྒྱལ་ཐམ་གྱི་གནས་
ཚུལ་གང་ཡིན་རུང་སུགས་རྒྱུར་རིང་པོའི་ཆ་ནས་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཞིག་
ཡིན་སྟེན་དུས་ལུན་བསྐྱེད་དུས་བདེན་པ་དང་། བྱམས་བརྩེར་རིན་ཐང་ཡོད་པ་དང་།
དེའི་རྒྱུ་སྤྱོད་ཀྱིས་ལ་མི་དྲན་པའི་གནས་ཚུལ་ཡོད་པ་གསལ་པོ་ཡིན། གནས་ཚུལ་
དེ་དག་གི་འོག་ནས་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་དེ་བྱུང་བ་ཡིན། ང་ཚོའི་པོད་དོན་འཐབ་ཚོད་
ཀྱི་ངོ་པོ་འམ་རང་བཞིན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་དྲང་བདེན་གྱི་ཚོད་པ་པོ་ན་ཡིན།
ང་ཚོར་ཐུབ་ཚོད་བཏང་བ་འདི་འགྲིག་གི་མི་འདུག་ལ། ང་ཚོར་རྒྱན་བཤད་པ་འདི་
ཡང་འགྲིག་གི་མི་འདུག་ཅེས་ང་ཚོས་ཤོད་ཀྱི་ཡོད། ང་ཚོས་རྒྱ་མི་རིགས་ལ་ངོ་
ཚོལ་དང་། བརྒྱུ་སེམས་གནོད་སེམས་གང་ཡང་བཅང་གི་མེད།

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ང་ཚོའི་ཐོག་ལ་མ་འོས་པ་ཞིག་ལུ་རྒྱ་རྒྱུགས་བརྒྱབ་སྟེ་བཙན་
འགལ་དབང་ཡོད་བཤད་པ་དེ་འགྲིག་གི་མི་འདུག་ཅེས་ང་ཚོས་བཤད་པ་འདི་བདེན་པ་
ཡིན། དེང་སང་རྒྱ་མིའི་ནང་ལ་ཆ་བཞག་ནའང་ང་ཚོ་པོད་པའི་དངོས་ཡོད་གནས་
ཚུལ་ཤོད་པའི་གོ་སྐབས་ཤིག་བྱུང་སྟེ་རྒྱ་མིའི་ནང་ནས་པོད་པར་ལྷ་རྒྱུལ་དང་། པོད་
པའི་འཐབ་ཚོད་ཀྱི་རང་བཞིན་གང་ཡིན་གསལ་པོ་ཤེས་ཏེ་རང་བཞིན་གྱིས་པོད་པར་ག་
ཚ་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་གྱི་རྣམས་འགྱུར་ཞིག་ཐོན་ཡོང་གི་འདུག མི་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་རང་
བཞིན་བདེན་པ་དང་། དྲང་པོར་རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་པ་འདི་ངེས་གཏན་རེད་འདུག བར་
ལམ་འཇམ་སྐྱེང་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་འགྱུར་འགྲོས་དེ་དག་ང་ཚོའི་མཐུན་པའི་ཆ་རྒྱུན་ཡིན།
དེའི་རྒྱུན་ནས་ངས་ང་ཚོའི་པོད་ཀྱི་བདེན་མཐའ་གསལ་པའི་སྤྱི་རེངས་འཆར་བཞིན་ཡོད་
ཅེས་བཤད་ཡོད་ལ། དེང་གི་སྤྱི་ནང་འགྱུར་འགྲོས་གནས་ཚུལ་གང་ལ་བརྒྱས་ཀྱང་
མཐུན་པའི་སྤྱོད་ཀྱི་དེ་ལྷགས་ཆེ་རུ་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་གསལ་པོ་ཡིན། དེར་བརྟེན་ཚང་
མས་རེ་སེམས་ཆེན་པོ་སེམས་ལྷགས་བརྒྱལ་ཏེ་འབད་བརྩོན་བྱེད་ཀྱི་རེད་ལ། དེ་
ལྟར་བྱེད་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན།

ད་ལྟ་པོད་ནང་རྒྱུས་མི་འཕྲུག་པའི་ཇ་དྲག་གནས་ཚུལ་གང་ཡོད་ཅེ་ན། མི་
མང་པོ་ཞིག་ལ་མིང་རྣམས་ཚོགས་བཏགས་ནས་འཛིན་བརྒྱུད་བྱེད་པ་དང་། འཛིན་བརྒྱུད་

བྱས་ཐུན་དངོས་གནས་བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་ཉེས་དྲུང་གཏོང་གི་ཡོད་ཅིང་། རྒྱ་
མིའི་ལག་པར་ཐེབས་ཐུན་མི་སྲུང་མེད་དུ་གཏོང་གི་འདུག དེ་ནི་དངོས་གནས་ཀྱི་
ངོ་བོ་ལྟར་གནས་ཚུལ་ཡིན། དེ་བཞིན་པོད་ནང་རྒྱ་མི་འཕོར་ཆེན་ཡོང་བ་དེ་ཡང་ངོ་
བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཡིན། དེ་གཉིས་ཐོག་ང་ཚོའི་དངོས་གནས་འཛམ་གླིང་ཡོངས་
ཀྱིས་དོ་སྣང་གསར་པ་ཡོང་བའི་ཐབས་སུ་ང་ཚོར་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་གང་ཡོད་པ་རྣམས་
གསལ་བཤད་བྱེད་རྒྱ་དང་། བོད་མི་ཡོད་སའི་འཛམ་གླིང་ས་གནས་ཁག་ལ་དུས་
རྒྱུ་བས་སོ་སོར་རྒྱ་དང་པོ་དང་ཇམ་ལྷོ་ལྷོ་སོར་དང་། དུས་ཚོད་དེས་ཅན་གྱི་ཟས་
བཅད་དོ་རྒྱུ་བྱེད་རྒྱ་དེ་དག་གཞན་གྱིས་དོ་སྣང་ཡོང་བའི་ཐབས་ཤེས་གཅིག་ཡིན།
དེའི་ཐད་ཚང་མས་དངོས་དང་བརྒྱུད་པའི་རྣོ་ནས་སོ་སོའི་རྣམས་པ་གང་ཡོད་འདོན་གྱི་
ཡོད་པ་ཤིན་ཏུ་ཡག་པོ་རེད། གཙོ་ཆེ་ཤོས་འདིར་ང་ཚོའི་ཤོགས་པོ་མང་པོ་ཞིག་
ཐེབས་ཡོད། ཤོགས་པོ་རྣམས་པ་ཚོས་ཀྱང་ང་ཚོའི་ངོ་བོ་ལྟར་གནས་ཚུལ་དེ་གཉིས་
ཐོག་ཐུགས་འཁྲུག་གིས་ཐབས་ཤེས་གནད་ལ་འཁེབས་པ་གང་ཞིག་གནང་རྒྱ་འདུག་འདི་
ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་ཡིན།

ཅ་བའི་བོད་དང་། རྒྱ་ཞེས་པའི་གནས་ཚུལ་ཉག་པར་བརྗོད་པ་འདིའི་ཐད་ང་
ཚོའི་འདོད་པ་ཁེངས་པའི་འབྲས་བུ་བཟང་པོ་ཞིག་ཡོང་བའི་ཐབས་སུ་འཕྲུག་པ་བརྒྱབ་ན་དེ་
ལྟར་ཡོང་རྒྱ་ཁག་པོ་ཡིན། དཔེར་ན་དེང་སང་འཛམ་གླིང་ཐོག་དེ་སྔ་དམག་འཕྲུག་
བརྒྱབ་ལྟེ་ཐག་གཅོད་བྱས་པའི་ལས་ཀ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཡང་ཡོ་ཇི་སོང་གིས་བརྟན་
པོ་མེད་པ་དང་། རྣོ་ག་ཏུ་ཡང་ཡང་ཡངས་པ་ཞིག་ཆགས་གྱི་ཡོད། བོད་དང་།
རྒྱའི་དཀའ་རྣོ་ག་ལ་ཆ་བཞག་ནའང་ང་ཚོས་འཕྲུག་པ་བརྒྱབ་ལྟེ་ཐུབ་གྱི་མ་རེད་ལ། ཐུབ་
པའི་དབང་དུ་བཏང་ཡང་གཙང་མ་ཞིག་ཡོང་བའི་ཐབས་མེད། དཔེར་ན། ཉ་ཆ་ཞིག་
རྫོ་བུར་དུ་བཅོས་ཐབས་བྱས་ན་གནས་སྐབས་ཉ་ཆ་འཇགས་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་
ཀྱང་། སྤྲུགས་གཙང་མ་ཞིག་ཡོང་མི་ཐུབ། དེ་ལས་ཉ་ཆར་འཇགས་བཅོས་བྱས་
ནས་རིམ་པས་རིམ་པས་སྤྲུགས་གཙང་མ་ཞིག་བཟོ་ཐུབ་ན་སྤྲུགས་དག་པོ་ཡོང་གི་འདུག
དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་བོད་རྒྱའི་དཀའ་རྣོ་ག་འདི་ཏང་བདེན་དང་། རྒྱ་མཚན་ལྷན་པ། མི་

རྒྱུད་རང་བཞིན་ལྷན་པའི་ཐོག་ནས་ཐབས་ཤེས་བྱ་རྒྱུ་འདི་བརྟན་ཤོས་དང་། བཟང་
ཤོས་མཐོང་གི་འདུག དེར་དོ་བ་སྟེ་བལྟས་ན་གནས་ཚུལ་རྒྱ་མ་རིང་པོ་དང་། ཉི་
མ་རིང་པོ་ཞིག་མཐོང་མིད། ཡིན་ནའང་དེ་ནི་སྤྲུགས་བརྟན་པོ་ཞིག་དང་། ལེགས་
པོ་ཞིག་ཉན་ཉན་རེད་སྟེ་མ་པ་བྲན་གྱི་འདུག

རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་འདས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་བོད་རྒྱ་ཁོངས་ཡིན་དང་མིན་ཞེས་པ་
འདི་གནས་ཚུལ་ཐད་ཡིན། རྒྱ་སྤྲུགས་ནས་འདས་པའི་ལོ་རྒྱུས་དེ་དག་ཀྱང་བརྒྱུར་
བཅོས་བཏང་སྟེ་བོད་དགོས་པའི་ཉམ་པ་བོད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ནི་ཉམ་ཡང་འཕྲུབ་
ཐབས་མེད་པ་ཞིག་དང་། དོན་དངོས་དང་མི་འཚམས་པ་ཞིག་ཡིན། ལོ་རྒྱུས་
ཞེས་པ་ནི་བྱུང་བའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཡིན། དེ་ང་ཚོས་རྒྱུར་དུ་ཚོས་གཞི་མི་
འདྲ་བ་བཟོ་མི་ཐུབ། ལེགས་ཉེས་གང་ཡིན་ཡང་བྱུང་བའི་མི་པ་རེད། ངས་ག་རེ་
བོད་ཀྱི་ཡོད་ཅེ་ན། འདས་པའི་ང་ཚོའི་ལོ་རྒྱུས་ནང་ཡོད་པ་དེར་རྫོ་གཟུ་བོར་གནས་
ཏེ་དཔྱད་ན། དེ་ནི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་གྱིས་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡིན། མ་འོངས་
པར་བོད་རྒྱ་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་ཐད་གོང་དུ་བརྗོད་པ་བཞིན་ང་ཚོར་གནོད་འཚེའི་
བསམ་རྫོང་དང་། འཁོན་འདོན་གྱི་བསམ་རྫོང་གང་ཡང་མེད། ང་ཚོས་སྤྲུགས་
གཅིག་ནས་ནང་པ་ཡིན་པ་དང་། གཉིས་ནས་བོད་པ་དང་རྒྱ་མི་གཉིས་ཀྱིས་མཚེས་
བྱས་ཏེ་ལོ་རབས་བརྒྱ་ལྷག་མང་པོ་སོང་ཞིང་། ང་ཚོས་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་
གནོད་འཚེའི་བསམ་ངན་བཅངས་ན་ཕན་ཚུན་གཉིས་སྤྲུག་ལས་ཐན་ཐོགས་མེད། ང་
ཚོས་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་དངོས་གནས་བསམ་པ་རྣམས་དག་དང་། ཕན་སེམས་ཀྱི་
ཐོག་ནས་གང་ཅིའི་གནས་ཚུལ་ལ་མཉམ་དུ་གོ་བརྒྱུར་བྱེད་གྱི་ཡིན་ན་ཐབས་ལམ་ཞིག་
རྙེད་གྱི་རེད་བསམས་ནས་རེ་བ་བརྒྱབ་ལྟེ་བར་ལམ་གྲོས་འཆར་བཏོན་པ་ཡིན། རྒྱ་
སྤྲུགས་ནས་ད་ལྟ་ཕན་ལ་རྒྱ་དོ་གས་པས་སྤངས་ཞེས་དཔེ་ལ་ཡོད་པ་ལྟར་དང་། ལྷག་
པར་ཁོང་ཚོར་རང་གནོད་ཡོད་སྐབས་གནོད་ཡོད་མཁན་གྱི་མིས་ལམ་སང་བསམ་རྫོང་
ལུ་ཡངས་པོ་བྱེད་མི་ཐུབ་པ་ཚོས་ཉིད་ཡིན། དེར་བརྟན་ད་བར་རྒྱ་སྤྲུགས་ནས་ཁ་
གསལ་གཏོང་གསལ་གྱི་འབྲེལ་བ་ཡག་པོ་ཞིག་བྱེད་པའི་ལན་གསལ་བྱུང་མེད་པར་བརྟན་

འབྲེལ་བ་ཡག་པོ་ཞིག་མཐུན་ཐབས་མེད་ལ། འོན་ཏེ་མའི་ཐོག་གཅིག་དང་གཉིས་
ཀྱི་གོ་བསྐྱར་བྱེད་ཀྱི་དེ་བས་བྱུང་མེད། ད་མཚན་ང་ཚོའི་གནས་སྐབས་ནི་སློན་མ་
གོས་འཆར་རིམ་པ་བརྟོན་པ་གཞིར་བཟུང་སྟེ་བཟུང་ཡོད། ཅི་སྟེ་དེས་མེད་ད་ལྟོ་
གནས་སྐབས་འདིའི་འོག་ཀྱི་སྤྱོད་ཀྱིས་ནས་དོན་དོ་མའི་ཐོག་ཞི་སྟེང་ལ་བབས་ཏེ་གོ་བསྐྱར་
བྱེད་ཐུབ་པ་ཞིག་མ་བྱུང་ན། ང་ཚོའི་དོས་ནས་མ་ལན་མ་འགྲོད་པའི་མ་མཐའི་དགོས་
མཁོ་རི་ཡོད་གསལ་པོ་བརྗོད་ཟིན། དེ་ལ་གོང་ཡང་ཉིག་སྟེག་ཀྱི་མེད། ང་ཚོ་ནི་
དང་པོ་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཡིན་པས་ཁ་ནས་དམ་པ་ཆེ་ཙམ་ཞིག་བཤད། ལག་ལེན་
བྱེད་སྐབས་གཅོག་ཆ་ཐོན་བྱུངས་ན་དེ་ནི་དང་པོ་མིན། སོ་སོར་གང་དགོས་པ་ནམས་
དང་པོ་བྱས་ཏེ་བཤད། བཤད་པ་དེའི་ཐོག་གོ་བསྐྱར་བྱེད་ཐུབ་པ་ཞིག་མ་བྱུང་ན་
གཡུགས་བཞག་ཀྱི་རེད། ངའི་བསམ་ཚུལ་དང་ལྟ་ཚུལ་དེ་ཡིན། གོས་འཆར་
བརྟོན་པ་ནམས་ལ་ཀྱི་སྤྱོད་ཀྱིས་མཐའ་མའི་ལན་གསལ་པོ་ཞིག་འགྲོར་མེད་ལ་བསྟོན་
བརྟུགས་ཏེ་བཟུང་ཡོད། ཡིན་ནའང་ད་ལྟོ་བྲེལ་བ་མི་འདུག

བར་ལམ་བོད་པ་ནང་ཁུལ་ཐུག་སྐབས་དོས་ནས་བཤད་ཡོད། འདས་པའི་ལོ་
སུམ་ཅུ་ལོ་གཅིག་རིང་ང་རང་ཚོས་རང་དབང་ཚོད་ལེན་བྱས་ཡོད། རང་དབང་ཚོད་
ལེན་བྱེད་ཀྱི་ནི་དཔེ་མི་སྲིད་པའི་ཁག་པོ་ཡིན་པ་ལས། ལས་སྐྱོ་པོ་མེད་པ་ཚང་མས་
མཐོང་བ་འདི་ཡིན། ཡིན་ན་ཡང་ད་ལྟོ་རང་དབང་ཚོད་ལེན་བྱེད་སྐབས་བོད་དང་།
ཀྱི་ཞེས་པའི་དབྱེ་མཚམས་གསལ་པོ་ཞིག་ཡོད་ཅིང་། ཀྱི་ཞེས་མཐུབ་མོ་འདུགས་
ས་གསལ་པོ་ཡོད། བོད་ཅེས་བརྗོད་སྐབས་ཀྱི་མའི་ཕྱོགས་ཟ་མཁན་ཞིག་ཡིན་ནའང་
འདྲ། ཡར་ཐོན་གྱི་མིང་ཞིག་སུ་ལ་ཡིན་ཡང་ཡོད། དོན་དུ་སེམས་ཀྱི་གཏིང་ལ་
ང་བོད་པ་ཡིན་བསམ་པའི་བསམ་སྟོན་ཞིག་སུ་ལ་ཡིན་ཡང་ཡོད། མ་འོངས་པར་ང་
རང་ཚོ་རང་གི་ལུང་པར་གཞིས་བྱེས་མཉམ་འཛོམ་གྱི་བཀྱིས་ནི་མ་ཞིག་ཤར་རྗེས་རང་
དབང་དང་། ཐུན་མོང་གི་རུས་པའི་ཐོག་ནས་བོད་མི་རིགས་ཡར་ལུས་གཏོང་བྱེད་
དང་། བོད་ལུང་པ་འདུགས་སྐྱུན་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོང་བའི་འགན་འཁུར་ཐད་དོས་
གནས་བསམ་སྟོན་གཏོང་བའི་དུས་ཚོད་ལ་སྟེབས་ཡོད། དེ་སྐོར་བསམ་སྟོན་གཏོང་སྐབས་

ཀྱི་གནས་སྐབས་ང་ཚོས་གཟབ་ནན་ཡག་པོ་ཞིག་བྱེད་མ་ཐུབ་ན། དེའི་དུས་ཚོད་
ཀྱི་གནས་སྐབས་ལ་ཚོལ་ཁའི་ཐོག་ནས་ཡིན་ནའང་འདྲ། གང་གི་ཐོག་ནས་ཡིན་
ནའང་འདྲ། གང་ལྟར་ཡང་སྟོང་སྟོག་དུ་བྱུང་བ་ཡིན་ན། ང་རང་ཚོ་བོད་རིགས་
ནང་ཁུལ་གྱི་སྟོག་དུ་ཡིན། ཚོགས་དེ་དེ་འདྲ་ཞིག་མི་ཡོང་བའི་བསམ་སྟོན་ཞིབ་ཚགས་
སྟོན་ཚུད་ནས་གཏོང་བྱེད་ཀྱི་གལ་ཆེན་པོ་ཆགས་འདུག། མའི་སྤྱི་ཚོགས་གང་དུ་ཡིན་
ཡང་འདོད་པ་ཁེངས་མིན་གྱི་ཐོག་ནས་ཤོག་བསྐྱེལ་མི་ཡོང་བ་བྱེད་པའི་ཐབས་ཤེས་གཙོ་
པོ་གཅིག་དམངས་གཙོའི་ཐབས་ལམ་འདི་ཡིན། ཡར་ལུས་འགྲོ་བའི་ཆ་རྒྱན་གཙོ་
པོ་ཡང་དམངས་གཙོ་ཡིན་ལ། ནང་ཁུལ་རྟོག་འབྲེལ་པོ་ཡོང་བའི་ཙ་བའི་ཆ་རྒྱན་
ཡང་དམངས་གཙོ་ཡིན། དེའི་ས་གནས་དམངས་གཙོ་ཚད་ལོངས་པ་དང་། མཚན་
ཉིད་ཚང་བ་ཞིག་བྱུང་བ་ཡིན་ན། སོ་སོའི་སེམས་ནང་བསམ་ཚུལ་འདྲ་མིན་དང་།
ནམ་རྟོག་འདྲ་མིན་གང་ཡོད་པ་ནམས་བཤད་པོད་པ་དང་། གོ་བསྐྱར་བྱེད་པོད་
པའི་ཐོག་ནས་གསལ་བཤད་བྱེད་དུས་སེམས་ནང་ན་ཆ་འཕར་མ་ཞིག་གིས་མཉམ་པའི་
གནས་ཚུལ་དེ་ཡོང་གི་མ་རེད། ཐོན་བྱ་སྟོ་མི་མཐུན་པའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་མ་ཐག་
སྐབས་སོ་སོར་སེལ་བྱུང་བ་བྱུང་ནས་ནད་གཞི་ལྟར་ན་ཆ་རྟོང་པ་གཙོར་ནད་ཀྱིས་ཟིན་
པ་ལྟ་བུ་ཆགས་མི་ཐུབ། དམངས་གཙོ་མེད་པར་དབང་ལུགས་ཀྱི་མཉམ་ནས་བཟུང་
ན། མི་སྟོ་མཐུན་མི་མཐུན་ག་དུས་ཡིན་ཡང་ཡོང་བས་དེ་དག་ཤོད་པ་དང་། གོ་
བསྐྱར་བྱེད་པ་མེད་པ་ཆགས་ཏེ་སེམས་ནང་ཉར་ནས་སྟོན་སྐབས་ནད་གཞི་ཆེ་རུ་ཆེ་
རུ་འགྲོ་གི་རེད། དེང་སང་དམངས་པོའི་རྒྱལ་ཁབ་གཙོ་པོར་བྱུར་པའི་རང་དབང་བུལ་
བའི་ལུང་པ་ཚོའི་ནང་ནས་མཐོང་བའི་གནས་ཚུལ་དེ་ཡིན། ང་རང་ཚོ་ནང་ཁུལ་
དོན་དམ་པའི་དམ་ཚིག་རྟོག་ཅ་གཅིག་བསྐྱེལ་ཡོང་བའི་ཆ་རྒྱན་གཙོ་པོ་གཅིག་དམངས་
གཙོ་ཆགས་ཡོད། མ་འོངས་པར་དམངས་གཙོ་མིང་ཙམ་མིན་པ་དེའི་ས་གནས་ཡག་
པོ་ཞིག་ཡོང་ཆེད་ང་རང་ཚོ་གཞིས་བྱེས་ཚང་མས་དོ་འཁུར་ཆེན་པོས་བསམ་སྟོན་གཏོང་
དགོས། གཙོ་ཆེ་ཤོས་དོན་གྱི་བདག་པོ་བོད་ནང་ཡོད་པའི་རྒྱ་ཆེའི་མི་དམངས་ནམས་
ཡིན། མ་འོངས་པར་དམངས་གཙོ་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཡོང་བའི་ཙ་བའི་འགན་

བོད་ནང་ཡོད་པའི་རྒྱ་ཆེའི་མི་དམངས་ལྱི་དང་། ཡང་སློབ་ད་ལྟ་འཆར་ཡོངས་ཀྱི་དང་།
བཞིན་པའི་གཞིན་ལྷ་མོ་ཚོར་འབྲི་ཡོད། དེས་མ་ཚད་ད་ལྟ་རྒྱ་མིའི་ལས་ཁུངས་
ནང་རྒྱ་ཆས་སྤེལ། རྒྱ་སྐད་བརྒྱུ་བ་ནས་མོགས་ཟེ་མཁའ་གྱི་ལས་ཀྱི་དང་པོ་དེ་དག་ལའང་
འགན་ཉན་ཉན་འབྲི་ཡོད་ལ། མ་འོངས་པར་བོད་འདུགས་སྐྱེན་ཀྱི་དང་པོའི་ཐད་དམིགས་
བསལ་གྱི་འོས་འགན་ཡོད། ཁོང་ཚོར་ཇི་ཅམ་མེད་ལབ་ཀྱང་ད་བར་ཉམས་སྲོང་
གང་འཚམས་བསལ་པ་དང་། དཀའ་ངལ་མང་པོ་ཞིག་ལྷུངས་ཡོད་པས་ཁོང་
ཚོར་དམིགས་བསལ་གྱི་བབ་འོས་དང་། དམིགས་བསལ་གྱི་འགན་འབྲི་ཡོད།

ང་རང་ཚོ་རང་དབང་ལུང་པར་ཡོད་པ་ནམས་ལའང་འཇམ་སྐྱེང་ཐོག་ལམ་དང་
ལུགས་སྲོལ་འདྲ་མིན་མང་པོ་ཡོད་པ་དེ་དག་ལ་ཞིབ་འཇུག་གི་དང་པོའི་གོ་སྐབས་ཡོད་
པ་མ་ཟད། བསམ་སྒྲོ་བཏང་ནས་ཡོངས་གྲགས་གོ་བསྐྱར་གཏན་འབེབས་ཀྱི་དང་པོའི་
ཆ་རྒྱུན་ཡང་ཡོད། བོད་ནང་ད་ལྟ་དེ་ལྟར་གྱུར་པའི་གོ་སྐབས་མེད། འཇམ་སྐྱེང་
ཐོག་དམངས་གཙོའི་འགྲོ་ལུངས་ལུགས་སྲོལ་འདྲ་མིན་གང་ཡང་ཡོད་པས། ང་རང་
ཚོར་མཚོན་ན་ཚོང་ཁང་ཆེན་པོ་ཞིག་ནས་གང་དགོས་ཉོ་རྒྱུ་ཡོད་པ་ལྟར་ཡིན་ཁར། མོ་
སོའི་ཉམས་སྲོང་དང་། དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་སྒྲེལ་ཏེ་བསམ་སྒྲོ་གཏོང་རྒྱ་དང་།
གོ་བསྐྱར་གྱི་དང་པོའི་སྐབས་དང་ཆ་རྒྱུན་ཡོད། དེར་བརྟེན་བར་ལམ་ནས་ངས་ཕྱིས་
འགོ་འདི་འདྲ་ཞིག་བཏོན་ཡོད། ང་ཚོས་དོན་དམ་པའི་དམངས་གཙོ་དངོས་གནས་
ཡག་པོ་ཞིག་ཡོང་བའི་བསམ་སྒྲོ་གཏོང་དགོས། དེ་ནི་མི་ཐོག་གཅིག་གི་དོན་མིན་
པར་བོད་ཅེས་པའི་མི་རིགས་ཤིག་མི་རབས་ནས་མི་རབས་ཀྱི་འཚོ་གནས་ཀྱི་དང་པོའི་
དོན་ཆེན་ཞིག་ཡིན། ང་ཚོ་བོད་རིགས་ནི་དེ་སྤེལ་ཉེས་སྤོང་ལྷག་ཅམ་མམ། ཡང་
ན་ལོ་བཞི་སྤོང་ནས་སྤོང་བར་གི་རིང་དར་རྒྱུད་མང་པོ་ལྷུང་སྲོང་བའི་མི་རིགས་ཤིག་
ཡིན། དར་རྒྱུད་དེ་དག་གི་འོག་ནས་ད་བར་འཚོ་གནས་ཀྱི་དང་པོ་ལམ་ཟད། མོ་
སོའི་བྱང་ཚོས་ལྷན་པའི་རིག་གཞུང་རྒྱུན་འཛིན་བྱས་ཏེ་མི་རིགས་འབྱར་ཐོན་དུ་གནས་
ཡོད། བར་ལམ་གྱི་རྒྱུན་ཆགས་དེ་དག་ནི་འདས་པའི་ལོ་རྒྱུས་འཕར་འབྲུབ་སྤྱོད་གསལ་
བྱུང་བའི་ནང་ནས་སྤྱུག་གོས་ཤིག་དང་། ཉ་ལས་དགོས་པའི་འཕོ་འབྲུར་འགྲོ་བའི་

དུས་ཚོད་ཅིག་ཆགས་ཡོད།

འཇམ་སྐྱེང་གྱི་ཡོངས་ཀྱང་དུས་རབས་ཉི་ལུ་པ་རྒྱུ་ལ་ཉེ་བ་ཞིག་དུས་རབས་
ཉེར་གཅིག་པའི་ཕྱིགས་སུ་སློང་བཞིན་ཡོད་སྐབས་ང་ཚོ་ད་ལྟའི་མི་ཐོག་འདིས་གནས་
ཚུལ་གང་ཐད་ལ་རྒྱུང་དེང་སྤྱུགས་གསུམ་གྱི་བསམ་སྒྲོ་བཏང་ནས་སྤྱི་ནང་ཕྱིགས་གང་
སའི་གནས་ཚུལ་ལ་བལྟས་ཏེ་ཉམས་སྲོང་བསལ་གས། གོ་བསྐྱར་བྱས། ལེགས་ཆ་
སྐྱབས་པ་བཅས་བྱས་ནས་འཆར་གཞི་གོ་རིམ་བསྐྱིག་རྒྱུ་འདི་གི་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་མཐོང་
གི་འདུག མ་འོངས་པའི་ལུང་པའི་བདེ་སྤྱུག་ཇི་ཡོང་ཅ་བ་ཅ་བྱིས་ལ་བརྟེན་དགོས་
སྐབས་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༦༣ ལོ་དམངས་གཙོའི་ལྷ་བ་གཞི་ལ་བཞག་སྟེ་མ་འོངས་པའི་
ཅ་བྱིས་ཤིག་བཟོས་ཡོད། དེ་ནས་ད་བར་ལོ་མང་པོ་སོང་བ་དང་། དངོས་ཡོད་
གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་འབྲུར་བ་སྤྱིན་ཡོད་པར་བརྟེན་ད་ཆ་ང་ཚོས་སྐར་ཡང་ཞིབ་
ཆའི་ཡིག་ཆ་ཞིག་བཟོ་བའི་དུས་ལ་བབས་མེད་དམ་བསམ་གྱི་འདུག

གཙོ་ཆེ་གོས་བོད་མའི་ནང་ནས་བོད་ཀྱི་སྤྱིའི་གནས་ཚུལ་ཆ་ཚང་ཁོག་ཏུ་རྒྱུབ་
པའི་ཐོག་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་བསམ་སྒྲོ་གཏོང་བྱུབ་མཁའ་གྱི་མི་གང་འཚམས་
ཤིག་དང་། དེ་བཞིན་རྒྱ་གར་བཞིམས་དང་བཞིམས་དོན་མཁའ་པའི་མི་སྤྱེ་ཁག་གཅིག་
དང་། རུབ་ཕྱིགས་རྒྱུ་ཁབ་ཀྱི་ལུང་པ་འདྲ་མིན་ནང་གི་གོང་གསལ་ལས་དོན་ལ་
མཁའ་པའི་མི་སྤྱེ་ཁག་གཅིག་བཅས་ཡོད་པའི་ཚོགས་སྐྱེང་ཞིག་བཙུགས་ཏེ་ཉམས་ཞིབ་
ཡག་པོ་ཞིག་གྱུར་གྱི་ཡིན་ན། དུས་ཚོད་ལོ་ཟླ་སྤེལ་ཏེ་ལས་ཀ་གྱུར་དགོས་པ་ཡོང་
སྲིད་ཀྱི་རེད། གང་ལྟར་དག་སྤོན་ཚང་མར་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ཏེ་ཡིག་ཆ་ཡག་པོ་ཞིག་
བཟོ་བྱུབ་ན། དེ་ནི་ད་ལྟའི་དུས་ཚོད་འདིར་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་དང་། ལོ་འདིའི་
ནང་ང་ཚོས་བསམ་སྒྲོ་གཏོང་དགོས་པའི་གལ་ཆེའི་ལས་དོན་གཅིག་འདི་ཡིན་བསམ་
གྱི་འདུག རྒྱུ་པའི་གནས་ཚུལ་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡིན།

ང་ཚོ་རྒྱ་གར་ལ་ཡོད་པའི་བཅན་ཕྱོག་པའི་གནས་ཚུལ་གྱི་བྲག་གི་ཐོག་དེ་རིང་
འདིར་མི་མང་པོ་ཞིག་འཇོམས་ཡོད་སྐབས་སྐད་ཆ་ཚིག་ཁ་གསལ་བཤད་ན་སྐམ་པ་འདི་
ནི་ལེ་ལུ་གཉིས་པ་ཡིན། ཅ་བའི་ཆ་ནས་ལོ་སྤུམ་ཅུ་སོ་གཅིག་རིང་ང་ཚོ་བོད་པས་

ཞབས་འདེན་ཞུས་མེད། ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བ་ནམས་ནས་བོད་པའི་སྲུང་ཚད་ལོངས་
པ་ཞིག་བཟུན་པ་དང་། དཀའ་ངལ་རིམ་འདྲ་ཞིག་གྲུང་ཡང་དེ་ལ་གཏོང་ལེན་གྱིད་
ཐུབ་མཁན་གྱི་མི་རིགས་ཤིག་ཡིན་པ་འདྲིམ་སྒྲིང་ཐོག་གསལ་སྟོན་བྱས་ཡོད་པ་དེ་ནི་
བྱས་རྗེས་ཆེན་པོ་ཡིན། དེ་བཞིན་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་དང་། བོད་མི་རིགས་
རང་ཉིད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གསེས་ཀ་བཙས་ཀྱང་མི་རབས་གསར་པ་ཚོས་རྒྱན་
འདྲིན་གཙུག་ཉར་བྱས་ཡོད། དཔེར་ན། མུ་ལོ་ ༡༩༥༧ ལོ་དང་། དེ་རྗེས་
བཙས་པའི་སྲུང་ཚད་ལང་སྲུང་གི་མ་མཚལ་ཉེ་མི་རབས་གསར་པ་ཞིག་སྐྱེས་
ཡོད་ཀྱང་། བོད་པའི་བྱི་མ་མ་ཡལ་བར་བཟུང་ཡོད། དཔེར་ན། ད་ལྟོ་
གནས་སྐབས་འདིའི་འོག་ད་དུང་མི་ཐོག་གཅིག་གཉིས་ཤིག་སྟོད་དགོས་ཀྱང་བ་ཡིན་
ན་ཡང་། འདས་པའི་ཉམས་སྟོང་ལ་བཞུགས་ན་མི་རིགས་ཀྱི་ནམ་པ་རྒྱན་འདྲིན་གྱིད་
ཐུབ་རྒྱུ་ཡིན་པ་ད་ལམ་ཚོད་དཔག་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་ནི་ལས་སྒྲུབ་མི་མཉམས་
མས་ཐུར་བ་གྱུ་འདེགས་ཀྱི་གྲུབ་འབྲས་ཐོན་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱས་ཡོད། བྱིན་ཏུ་ཡག་
པོ་རེད། ད་དུང་རིག་པ་བརྒྱུ་དགོས། གལ་ཆེ་གོས་ང་རང་ཚོའི་གནས་སྐབས་
ནི་སྲིད་དོན་གི་བཙན་བྱོལ་བའི་ཐོག་ནས་ཚབ་སྲིད་ཀྱི་རང་དབང་ཚོད་ཀྱི་ཡོད། དེར་
བརྟེན་བོད་མི་མི་རེ་རོ་རེའི་བསམ་སྟོན་ནང་བོད་སྲིད་པའི་དོན་དག་ཚབ་སྲིད་ཀྱི་རང་
དབང་དང་། མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གཞུང་བཙས་ཀྱི་བསམ་སྟོན་བརྟེན་པོ་ཞིག་ཡོད་དགོས་
པ་མ་ཟད། ཡང་ནས་ཡང་དུ་བསམ་སྟོན་གཏོང་དགོས་པ་དང་། ཡང་ནས་ཡང་དུ་
དེའི་སྐོར་སྐད་ཅ་གོད་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་དགོས། མི་རབས་གསར་པ་འཚར་ལོངས་
གྱིད་མཁན་དེ་དག་རྒྱུ་དུས་ནས་སོ་སོའི་བྱིམ་ཚང་ནང་རང་ཚོ་བོད་པས་ཚབ་སྲིད་
ཀྱི་རང་དབང་ཚོད་ལེན་གྱིད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན། འདས་པའི་བོད་དེ་གང་འདྲ་
ཞིག་ཡོད། བར་ལམ་རྒྱ་མི་སྐྱེས་ཉེ་གནས་སྐྱེས་པའི་གྲུང་བུ་གང་གྲུང་ཡོད། དེ་
དག་རྒྱུ་དུས་ནས་བསམ་སྟོན་ནང་ངང་གིས་འཇགས་ཐུབ་པ་གྱིད་དགོས། དེར་
སང་འདི་ཁྱུ་འཚར་ལོངས་བྱས་པའི་སྲུང་ཚད་གསལ་ལ་ཅ་བའི་བོད་ཞེན་ཉེ་ལས་པ་ཞིག་
དང་། མི་རིགས་ཀྱི་ལ་རྒྱ་ཞེན་ཁོག་དངོས་གནས་བསྐྱེད་གཏུབ་འཕེར་བ་ཞིག་ཡོད་

ངས་ཅན་རེད། ཡིན་ནའང་བོད་དོན་ཚབ་སྲིད་ཀྱི་ཚོད་སྐྱེད་གྱིད་པའི་གནས་སྐྱེད་
ཐད་སྐབས་རེ་སྟོན་ཚན་གསར་པ་ཞིག་བསྐྱེད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། རང་གི་སྐོར་ལ་ངང་
གིས་འཚར་བ་ཞིག་ཡོང་གི་མེད་པའི་བཟོ་འདུག དེ་གང་ནས་འབྲས་ཤོར་གི་ཡོད་
དམ་ཞེ་ན། སྟོན་གྱི་དགོ་གན་ཚོའི་ཐོག་ནས་འབྲས་ཤོར་གི་ཡོད་ཀྱི་རེད་ལ། མྱི་
ཚོགས་སྐོན་ཡོངས་ནས་ཀྱང་དེའི་ཐོག་རང་འགྲུལ་གྱི་བསམ་སྟོན་གཏོང་རྒྱུ་དང་། རོ་
སྐད་བྱས་ཉེ་སྐད་ཆ་གོད་རྒྱུ་མི་སྐྱེད་པའི་ཉེ་གནས་རེད། དེ་ལ་དོ་སྐྱེད་གྱིད་དགོས།
ད་ལྟོ་རྒྱ་རྒྱུ་དམར་ས་གཙོ་སྐོར་གོད་ཀྱི་ཡོད། དེའི་གནད་འགག་དང་རྒྱ་རྒྱུན་
གང་ལ་ཐུག་གི་འདུག བོད་རྒྱུའི་འབྲེལ་ཚོད་སྐོར་ལ་ངས་དོན་ཚན་ཐུ་བརྟེན་ཡོད།
དེ་དག་གང་དང་གང་རེད། དོན་དག་ཅི་རེད། གནས་སྐྱེད་གང་དང་འབྲེལ་བ་
འདུག ཚོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་གནས་སྐྱེད་གང་འདྲ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་འདུག དེ་ཚོར་
བསམ་སྟོན་གཏོང་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། དགོན་པར་སྟོད་མཁན་གྱི་གྲུ་པ་ཚོ་ཡིན་ནའང་
འདྲ། དེ་བཞིན་བྱིམ་པ་ཚོ་ཡིན་ནའང་འདྲ། ཚང་མས་དོ་སྐྱེད་གལ་ཆེན་པོ་
ཡིན། སྐབས་རེ་དོ་སྐྱེད་རྒྱུ་དགས་ཀྱི་འདུག རྒྱུལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཞེས་དད་པ་
དང་ཡིད་ཆེས་ཆེན་པོ་གྱེད་ས་ཞིག་ཡོད་པ་གང་ཞིག་ལ། སོ་སོ་མི་རེ་རོ་རེའི་བསམ་
སྟོན་ཐོག་བོད་སྲིད་པའི་དོན་དག་བསྐྱེད་རྒྱུའི་ཚོར་སྐྱེད་ལྷགས་ཆེ་ཞིག་མེད་པ་དེ་འདྲའི་
ཐོག་ནས་འབྲས་ཤིག་ཤོར་གྱི་མེད་དམ་བསམ་གྱི་འདུག དེར་བསམ་སྟོན་གཏོང་
དགོས། དེ་འདྲ་ཡིན་པའི་ཉེ་གནས་མཚན་གསལ་པོ་གང་འདུག་ཅེ་ན། ང་རང་ཚོ་
འདིར་དུས་དུས་ལ་ཚོགས་འདོམས་གྱིད་སྐབས་ཚང་མས་སེམས་ལྷགས་ཡོད་པའི་ནམ་
འགྲུར་ཞིག་སྟོན་གྱི་ཡོད་པ་དེ་ནི་དོ་སྐོག་དང་། རྒྱུན་གྱི་གནས་སྐྱེད་གང་ཡང་མ་
རེད། ཡིན་ནའང་ཉིན་རེ་ཉིན་རེར་སོ་སོར་རང་འགན་ཁི་བའི་ལས་རིགས་དེ་དང་
དེའི་ནང་ལས་ཀ་གྱིད་སྐབས་ཚོགས་སྐྱེད་པོ་མེད་པ་དང་། གྲུ་མ་འབྲིགས་ཐོག་ནས་
མགོ་ལོག་ཅེད་དེ་ཅད་གཙོད་གྱིད་མཁན་ཞིག་མ་ཐུང་བར་ཉི་མ་གང་འབྲེལ་བྱས་ཉེ་
འགྲོ་བའི་གནས་སྐྱེད་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་འདུག

ད་ལྟོ་འཇམ་སྐྱེད་སྲིད་ནང་གི་གནས་སྐྱེད་དང་། བོད་སྲིད་ནང་གི་གནས་སྐྱེད་

སོགས་ཕྱོགས་མང་པོའི་ཐོག་ནས་འདས་པའི་ལོ་སྤྱི་ལུ་ཕོ་གཅིག་ནང་གི་དུས་ཚོད་བཟང་
པོ་རེ་བ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་སྐྱབས་ཡོད་པ་འདི་ནས་གལ་ཏེ་ང་ཚོ་སྤྱིར་ཤིག་ཤོར་ན་དཔེ་མི་
སྲིད་པའི་ཉེན་ཁ་ཡིན། ད་ལྟོ་འཛམ་གླིང་ཕྱོགས་གང་ས་ནས་ཤོད་པར་མཐོང་ཕྱོགས་
བཟང་པོ་ཡོད་པའི་སྐབས་འདིར་ཤོད་པས་ཡོང་གི་མི་འདུག། འགག་ལ་ཐུག་དུས་ཀོ་
ཐག་སྐོད་ཀྱི་འདུག་སྟམ་པའི་བསམ་སྒྲོམ་ཞིག་འཁོར་བ་ཡིན་ན། མ་འོངས་པར་རྒྱབ་
སྐྱོར་འཕར་མ་འཐོབ་ཚུ་ཤིན་ཏུ་ཁག་པོ་ཡིན། ང་ཚོ་སྤྱིར་ཤིག་གཅིག་ཐེབས་ན་དཔེ་
མི་སྲིད་པའི་ཉེན་ཁ་རེད། དེར་བརྟེན་ཚང་མས་རིག་པ་བསྐྱིམས་དགོས། ངས་
ཉག་དུ་ཤོད་སྤྱི་པའི་འགན་ཤོད་མི་སྤྱི་པོ་གནས་བཞུག་ཡོངས་ལ་འབྲི་ཡོད་ཅེས་བཤད་
པ་འདི་འདྲ་ཆགས་པོ་བྱས་ནས་བཤད་པ་མ་ཡིན་པར། དོན་ངོ་མའི་ཐོག་བཤད་ཡོད་
པས་ཚང་མས་སེམས་ལ་བཅངས་ནས་གཟབ་གཟབ་བྱེད་ཚུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན།

ལྷག་པར་ལས་ཀྱི་སྐྱེ་མོར་གཏོགས་པ་ད་རམ་ས་ལར་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཚོ་ཡིན་ནའང་འདྲ།
དེ་བཞིན་མ་འོངས་པའི་མི་རབས་འཚར་ལོངས་བྱེད་མཁན་རྣམས་ལ་མདུན་ལམ་སྟོན་
མཁན་སློབ་གྲུ་ཁག་གི་དགོ་ཅན་ཚོ་ནི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། གཞིས་ཆགས་ཀྱི་
ལས་ཀ་ལྟ་བུར་འཇུག་ཤོར་གཅིག་བྱུང་ནའང་བརྗོད་བཅོས་བྱེད་ཆོག་ལ། བསྐྱར་དུ་
འདྲུགས་སྐྱབས་བྱེད་ཚུའི་ཐབས་ཤེས་ཡོད། མི་རབས་གསར་པ་འཚར་ལོངས་བྱེད་
མཁན་དེ་དག་ཤེས་ཡོན་སློབ་སྦྱོང་ཆེད་སློབ་གྲུར་འགྲོ་བའི་དུས་ཚོད་ཚུད་ཐོས་ཕྱིན་ན།
མི་རབས་གཅིག་གི་མི་ཚོ་གཅིག་ཚུད་ཐོས་ཐོང་བ་ཡིན་པས། དེ་ནི་ཤོད་མི་རིགས་
ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་གི་འཇུག་ཤོར་གྱི་འགན་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན། དཔེར་ན། རྒྱ་མི་
ཚོས་རིག་གནས་གསར་བརྗོད་ལོ་བཅུའི་ནང་སྐབས་དེའི་རྒྱ་ནག་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་མི་ཐོག་
ལ་གྲོང་གུན་པམ་ཉེས་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད་ཅེས་ཤོད་ཀྱི་འདུག། དཔེ་དེ་བཞིན་རེད། ང་
རང་ཚོས་འདིར་ཆགས་ཚུད་པོ་བྱེད་མ་ཐུབ་ན་ཉེན་ཁ་ཡོད། ཚང་མས་དུར་ཐག་
བྱེད་དགོས། དུས་སང་གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་བྱེད་སྐབས་འདས་པའི་ལོ་གཅིག་རིང་
ང་ཚོར་བྱས་ཆེས་འདི་འདྲ་ཡོད་སྟམ་པ་ཞིག་ཁ་ནས་ཀྱལ་ལྗོན་འདྲ་ཆགས་པོ་བསྐྱིགས་

མ་དགོས་པར་དོན་ངོ་མའི་ལག་ལེན་ཐོག་ནས་བསྟན་ཚུ་ཡོད་པ་ཞིག་བྱུང་ན་ཡག་པོ་
རེད། ཚང་མས་དུར་ཐག་བྱེད་དགོས།

བར་ལམ་ཤོད་ནས་གཉེན་འཇུག་ཡོང་ཚུ་ཤིན་ཏུ་ཁག་པོ་ཡིན་ཡང་། རྒྱེད་ཚོ་
ཁ་གསལ་ཤིག་སྐྱབས་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་དམིགས་བསམ་ལ་སྤྱི་འཚམས་འདྲི་ཡོད། ངས་
ཉག་དུ་བརྗོད་པ་བཞིན། དོན་གྱི་བདག་པོ་ཤོད་ནང་ཡོད་པའི་རྒྱ་ཆེའི་མི་དམངས་
ཚོ་ཡིན། རྒྱེད་རང་ཚོ་ཤོད་ནས་འགྲོར་བ་རྒྱུར་གསལ་འདི་དག་ཤོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་དམངས་
ཀྱི་ཚབ་ལྟ་བུ་ཆགས་ཡོད། དེའི་ས་གནས་ཤོད་ནང་གི་མིས་དཀའ་ལས་འདི་འདྲ་ཞིག་
བརྒྱུས་པ་དང་། ཉ་ལས་པའི་སྤྱིར་སྐྱོབས་བཅངས་ཏེ་བསྐྱེད་པར་ང་ཚོས་དུས་གཏན་
དུ་ངོ་མཚར་ཆེན་པོ་སྤྱི་གི་ཡོད་ལ་མདུན་དུ་བྱུང་བའི་མི་རངས་ཡོད། ཐུགས་རྗེ་ཆེ།
བྲུ་ཤིས་བདེ་ལེགས།

ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་དགོས།

༡༩༧༠།༥།༢

འཛམ་གླིང་གི་ས་གཞིའི་ཉིན་མོའི་དུས་དྲན་ལ་ཆེད་དུ་

རྩལ་པའི་གསུང་འབྲིན།

༡། ཁོ་གནས་ཡུལ་ས་གཞིའི་ཁོར་ཡུག་གི་གནས་སྐབས་འདིའི་ཐོག་ཀྱལ་
རྒྱུའི་སེམས་འཁྲར་འཕེལ་རྒྱས་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པ་ནི་སེམས་འགྲུལ་ཐེབས་པའི་ཆ་རྒྱུན་
དགེ་མཚན་ཅན་ཞིག་རེད། ང་རང་ཚོ་སོ་སོ་འཚོ་གནས་ཐུབ་ཐབས་ཀྱི་རང་འདོད་
ཀྱན་སྐྱོང་དེ་དང་མཉམ་དུ་གྲིང་ཆེན་འདི་འཇིག་ཉིན་ལས་སྐྱོབ་རྒྱུར་དེས་པར་དུ་དོ་སྣང་
བྱེད་དགོས།

གལ་ཏེ་ང་ཚོས་བསམ་སྒོ་བཟང་པོ་ཞིག་བཅང་ཐུབ་པ་ཡིན་ན་ས་གཞི་འདིའི་སྤྱིང་
དུ་མུ་མཐུད་འཚོ་གནས་བྱེད་བཞིན་པ་ནམས་ཀྱི་ཆོ་སྲོག་ལ་ཉེན་ཁའི་བྱ་སྐྱོད་དེ་ལྷགས་
མ་ཐུབ་ཀྱིས་མེད་པ་ཆགས་ཀྱི་རེད། ང་ཚོར་ས་གཞིའི་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་
རྒྱུའི་འགན་ཡོད་པ་མ་ཟད་རྒྱས་པ་ཡང་ཡོད་པ་རེད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༠ ལོའི་འཛམ་གླིང་གི་ས་གཞིའི་ཉིན་མོ་ཞེས་པ་འདིས་ང་ཚོར་
ས་གཞི་འདི་དག་དེ་ཡོད་ལས་ཉེན་འགན་རྒྱུང་བ་དང་། གཙང་བ། མེགས་པ་
བཅས་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་དམ་བཅའ་བཟན་པོས་འབད་བཙོན་རྒྱས་ལྷགས་ཆེ་རུ་གཏོང་
བའི་གོ་སྐབས་བཟང་པོ་ཞིག་རེད།

ཁོར་ཡུག་གི་ལོ་ངོ་བརྒྱ་ཕྲག་འདིའི་ནང་ང་ཚོས་རྒྱས་པ་གཅིག་དུ་བསྐྱེལ་ཏེ་མི་
རབས་རྗེས་མ་ཚོས་ས་གཞི་འདིའི་སྤྱིང་གནས་རྒྱུར་དགའ་སྐྱོབས་སྐྱེ་འོས་པ་ཞིག་བརྗོ་
དགོས། དུ་ལའི་བླ་མས།

དབྱིན་ཡིག་ནས་ཐབ་བརྒྱུར་ཞུས།

ཐད་བསྐོ་བྱས་པའི་བཀའ་སྐོན་གྱི་ལས་དུས་ད་རེས་

འདི་ནས་མཚམས་བཞག་གི་ཡིན།

༡༩༧༠།༥།༡༡

དམིགས་བསལ་སྐོར་ཚོགས་གནང་བའི་གཞུང་དམངས་ས་གནས་
འབྲུས་མི་བཅས་ཀྱི་དམངས་གཙོའི་ངོ་བོ་མཚན་ཉིད་ཆང་བ་ཡོང་
བའི་ཚོགས་ཆེན་དུ་འདྲུགས་ཐོག་རྩལ་པའི་བཀའ་སྐོབ།

༡། ང་རེས་ང་ཚོའི་ཚོགས་འདུ་འདིར་ས་ཁུལ་ཁ་གསལ་ས་མ་འཁོར་བར་
བརྟེན་འཛོམས་པོ་ཞིག་བྱུང་ཐུབ་མེད་རུང་གནད་འགག་མི་འདུག དེ་རིང་ཚོགས་
འདུ་ཚོགས་ཐུབ་པ་འདིར་ཉ་ཅང་དགའ་པོ་བྱུང་། བར་ལམ་ང་རང་ཚོ་བོད་མི་
ཚོགས་པ་ཡིན་ནའེ་རེད། རྒྱུར་སོ་སོ་ཡིན་ནའེ་རེད། ཆང་མར་བསམ་རྒྱལ་
གང་ཡོད་པ་ནམས་བསྐྱེ་མེན་བྱས་པའི་ཐོག་ནས་གང་ལ་གང་འཚམས་ཤིག་བསྐྱེ་ཐུབ་
ཡོད། མང་པོ་ཞིག་གིས་དངོས་གནས་སེམས་ཁུར་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་འདུག་པར་གིན་
དུ་དགའ་པོ་བྱུང་། དེ་རིང་བོད་རྒྱུར་དོན་ཚན་གསུམ་ཡོད། དོན་ཚན་གཅིག་
ལ་སྐོན་དུ་ལོ་རྒྱུས་ལྟ་རྒྱུས་ལུས་ཆར་བ་ལྟར་ང་ཚོ་དམངས་གཙོའི་ཐོག་འགྲོ་རྒྱུ་འདི་
ལམ་དེས་པ་ཞིག་རེད། དེའི་ཐོག་ལོ་སྐུམ་རུ་སོ་གཅིག་རིང་ང་རང་ཚོ་ཆང་མས་
དམངས་གཙོའི་བྱེད་ཐབས་ལག་པོ་ཞིག་ཡོང་བའི་དོན་ལ་ཉམས་སྐྱོང་གསོག་རྒྱས་མཚོན་
པས་ཐབས་ཤེས་སྒོ་གང་ས་ནས་བྱས་ཡོད། ཅ་བ་སྤྱི་ལོ་ཆིག་སྟོང་དུག་རུ་མེ་གངས་
ནང་ནས་མ་འོངས་པའི་དམངས་གཙོའི་ཅ་བྱིམས་ཀྱི་ཟིན་བྱིས་ཤིག་བཀོད་ཡོད། དེ་
ནས་ད་བར་ལོ་གང་ལ་གང་ཅམ་སོང་བ་དང་། འཛམ་གླིང་གི་ཐོག་དུའང་འགྱུར་
བ་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད། ང་རང་ཚོ་བོད་པའི་གནས་རྒྱལ་ལ་ཆ་བཞག་ན་བདེན་

མཐའ་གསལ་བའི་རེ་བ་རྗེ་ཆེར་འགྲོ་བའི་དུས་ཚོད་ཅིག་འཆར་ཡོད་དུས། ཅ་བ་
མ་འོངས་པར་དམངས་གཙོ་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཡོང་བའི་ཅ་བ་ཁྲིམས་ཤིག་སློན་མ་བཟོས་
ཡོད་པ་དེའི་ཐོག་སློན་འཁྲིའི་བརྒྱུར་བཅོས་གཏོང་རྒྱ་གང་ཡོད་པ་ནམས་དམངས་གཙོ་
མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཅ་བ་ལ་བཞག་ནས་བརྒྱུར་བཅོས་ཤིག་བཏང་ན་བསམས་པའི་
བསམ་ཚུལ་དེ་ད་ལྟ་ཡང་དེ་རང་དམ་གྱི་འདུག འོན་ཀྱང་སློན་དུ་སྐད་ཆ་བྱུང་
བ་ལྟར་དེ་དག་ལམ་སང་ང་རང་ཚོའི་མི་གཅིག་གཉེས་ཀྱི་བཟོ་བྱ་བ་ལྟ་བུ་ཡི་རྟེན།
འཛམ་གླིང་གང་དུ་ཡང་དེ་སློར་དམིགས་བསལ་མཁས་པ་ཡོད་པ་དེ་ཚོའི་གསུང་གི་བསྐྱབ་
བྱ་ཉན་ཏེ་བཟོ་བའི་ལུགས་སློལ་འདུག དེའི་ཐད་ཚོགས་འདུ་ནས་མ་ཡིན་པར།
ངས་ཐད་ཀར་ང་རང་ཚོ་བོད་པའི་ཐོག་ནས་མི་ཁ་གསུང་གི་བསྐྱོས། དེ་དག་གིས་
ཀྱང་ལྟར་ཐུངས་ཐོག་རྒྱ་གར་གྱི་མཁས་པ་དེ་འདྲ་དང་། དེ་བཞིན་སློན་ཚུལ་ལྲང་
པ་གཞན་དག་གི་མཁས་པ་དེ་འདྲ་ནས་བསྐྱབ་བྱ་ཉན་ཏེ་དངོས་གནས་དམངས་གཙོའི་
ངོ་བོ་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཡོང་བའི་ཅ་བ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཟིན་བྲིས་ཤིག་བཟོ་རྒྱུ་དང་། དེ་
ཡང་བྱུང་ན་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ཙམ་ལ་བཟོ་ཟིན་པ་བྱ་རྒྱ། དེ་ནས་བཅུན་ཕྱོད་ལ་
ཡོད་པའི་བོད་པ་ཚོ་དང་། དེ་བཞིན་བོད་ནང་ལའང་གང་ཐུབ་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཞིག་
བྱས་ཏེ་གཞིས་ཁྲིམས་བོད་མི་ཚང་མའི་བསམ་ཚུལ་བརྒྱུས་ནས་སྤེལ་ཅ་བ་ཁྲིམས་ཀྱི་
ཟིན་བྲིས་ཤིག་གཏན་འབེབས་བྱེད་རྒྱུ་དང་། མཐའ་མའི་ཐག་གཅོད་ཉི་གཞིས་བྱེས་
མཉམ་འཛོམས་ཀྱི་བྱིས་ཉེ་མ་འཆར་བའི་ཉི་མོ་དེར་ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱུ་རེད། ཅ་
བ་ཅ་བ་ཁྲིམས་སློར་བྱེད་སྐད་འདི་འདྲ་ཞིག་ལ་ཐག་བཅད་ན་བསམ་པ་དེ་ཡིན། གང་
ལྟར་ཚོགས་ཚུང་ཞིག་བཅུགས་ཏེ་དམངས་གཙོ་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཞིག་ཡོང་བའི་སློན་
འཁྲིའི་བརྒྱུར་བཅོས་གང་འདྲ་ཞིག་གཏོང་དགོས་པ་ནམས་བཏང་ན་བསམ་པ་དང་།
དེའི་དོན་ལ་ཚོགས་ཚུང་ཞིག་འཇུགས་རྒྱུ་ངས་ཐག་གཅོད་དགོས་མིན་ནམ་དམ་བྱུང་།
དེ་གཅིག་བྱས།

དེ་ནས་ད་མན་ལོ་སུམ་ཚུ་མོ་གཅིག་རིང་ཅ་བ་དམངས་གཙོའི་ཅ་བ་ཁྲིམས་སློན་མ་
བཟོས་པ་དེ་བཅུན་ཕྱོད་དུ་གནས་རིང་ལག་ལེན་གང་ཐུབ་བྱས་ཡོད། ཡིན་ནའང་

སློགས་གཅིག་ནས་བཅུན་ཕྱོད་ལ་བའི་གནས་སྐད་ས་འོག་ལག་ལེན་བརྒྱུར་རྒྱའི་ཅ་བ་འཛིན་
གྱི་ཡིག་ཆ་དེ་རང་དབང་ལུང་པ་ཞིག་གི་ཅ་བ་ཁྲིམས་ལྟར་བཟོས་པ་འདི་གང་ཐུབ་ཀྱི་ལག་
ལེན་བྱེད་རྒྱུ་ལས་གསལ་བོ་དང་དོགས་ཚོད་པ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་པ་མ་རེད། དེར་
བརྟེན་བཅུན་ཕྱོད་ལ་སློད་རིང་ང་ཚོའི་བཅུན་ཕྱོད་གཞུང་གི་སློག་འཇུགས་འདིའི་ནང་
དམངས་གཙོའི་ལག་ལེན་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ལག་པོ་ཞིག་ཡོང་བྱུང་བ་བྱེད་དགོས།
དེ་སློར་སློན་མ་ཡང་བསམ་སློབ་བཏང་ཡོད། རྒྱ་གར་ནང་ད་ལྟའི་གནས་སྐད་ས་
འདི་བརྟེན་པོ་མེད་སྐབས་ཚོགས་པ་ཞིག་དེ་བ་སྐྱེལ་བྱས་ནས་བཟོ་གི་ཡིན་ན་ལག་པོ་མེད་
དམ་ཞེས་ཀྱན་བདེ་སློང་ཁྲིད་རང་ཚོ་ཡོད་དུས་སྐད་ཆ་བྱུང་། དེ་ལྟར་དེ་བ་སྐྱེལ་
བྱས་པའི་ཚོགས་པ་ཞིག་བཟོས་ན་བརྟེན་པོ་མི་ཡོང་ངམ། དེ་ཡང་ཚོགས་པའི་འགྲོ་
སྐད་ས་ཀྱི་སློག་ཡིག་ཆ་ཚང་ཞིག་སྐབས་དེར་ཟིན་བྲིས་བཅུ་བཞུག་ཡོད། གང་ལྟར་
ཡང་སློན་མ་དེ་འདྲའི་བསམ་སློབ་ཞིག་བཏང་བ་རེད། ད་ཆ་ང་རང་ཚོ་བཅུན་ཕྱོད་
བ་བྱས་ཏེ་སློད་རིང་ང་ཚོའི་སློག་འཇུགས་ཀྱི་འཛིན་སློང་འགྲོ་སྐད་ས་འདི་དམངས་
གཙོའི་ལམ་ལུགས་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཞིག་ཡོང་ཆེད་ང་ཚོ་བཅུན་ཕྱོད་ལ་སློད་རིང་
གི་སློག་འཇུགས་འགྲོ་སྐད་ས་འདི་འདྲ་ཡིན་ཞེས་ཅ་བ་ཁྲིམས་ཟེར་རུང་གང་ལྟར་ཡིག་ཆ་
ཞིག་གཏན་འབེབས་བཟོས་ན་བསམ་པ་དམ་བྱུང་ལ། དེ་ལྟར་བཟོ་རྒྱུར་ཐག་བཅད་
པ་ཡིན།

འཇུག་མེད་ལག་ལེན་བརྒྱུར་རྒྱའི་ཡིག་ཆ་དེ་བྱུང་ན་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༧༧ གི་དམངས་
གཙོའི་དུས་དྲན་ལས་མས་ལ་བཟོས་ཚར་བ་ཞིག་བྱུང་ན། མ་གཞི་ག་གསལ་ལོ་ན་
གྱི་རེད། སྤྱི་འབྲུས་ཚོ་བརྒྱུར་བཅོས་བཏང་རྗེ་སྤྱི་འབྲུས་གསར་པ་བསྐྱོར་རྒྱའི་ལག་
ལེན་ཞིག་བརྒྱུར་དགོས་འདུག དེ་ཡང་བྱུང་ན་དུས་སང་གི་གསུམ་བཅུའི་དུས་
དྲན་ལས་མས་ལ་སྤྱི་འབྲུས་གསར་པ་ཚོ་གཏན་འབེབས་བྱུང་བ་ཞིག་བྱས། དེའི་ཐོག་
ནས་ང་ཚོ་བཅུན་ཕྱོད་ལ་སློད་རིང་གི་དམངས་གཙོའི་སློག་གཞི་འགྲོ་སྐད་ས་ནམས་གོ་
བརྒྱུར་བྱས་ཏེ། ཟིན་བྲིས་ཤིག་བཟོས་ཚར་བའི་རྗེས་ལ་ཚོགས་འདུ་དེའི་ཐོག་ནས་
གོ་བརྒྱུར་བྱས། ད་ལམ་རྗེས་མའི་སྤྱི་འབྲུས་ཚོ་བརྒྱུས་བཟོའི་ལྟན་ཚོགས་ལྟ་བུ་

ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། དེ་ལྟར་བྱས་ཏེ་དམངས་གཙོའི་དུས་དྲན་ལས་མས་ལ་གཏན་
འཁེབས་ཐུབ་པ་བྱུང་ན་ཡག་པོ་མེད་དམ་པས་མ་པ་དྲན་བྱུང་། དེ་གཅིག་བྱས།
དེ་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཅིག་ལ་སྐྱེ་འབྲས་ཀྱི་དུ་ལྷོད་གནས་ལྟངས་འདི་དུ་ཕན་སྤྲོད་གས་
གཅིག་ནས་སྐྱེ་འབྲས་རྣམས་མ་གཞི་མི་དམངས་ནས་འོས་བསྐྱུས་ཏེ་ཡོང་བ་གང་ཞིག་
ལ། མཐའ་མ་ངས་ལེ་ཤེས་དབྱིངས་དཔུང་བྱས་ཏེ་ལག་ཏུ་གས་བརྒྱབ་པ་ཞིག་ཆགས་
ཀྱི་ཡོད། དུ་ཕན་བྱེད་ལྟངས་དེ་འདྲ་བྱས་པ་རེད། དེ་ལ་བསྐྱུར་བཅོས་བཏང་
སྟེ་དུ་ནས་སྐྱེ་འབྲས་རྣམས་མང་མོས་ཀྱི་འདེམས་བསྐོས་གང་བྱུང་བ་དེ་གཞི་ཐོག་ཐག་
གཙོད་པ་མ་གཏོགས། དེ་ལ་འཕྱུལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་ལེ་ཤེས་དབྱིངས་དཔུང་གི་
ཏུགས་རྒྱག་དགོས་པས་དེ་མི་དགོས་པ་བྱེད་རྒྱུའི་བསྐྱུར་བཅོས་ཤིག་བཏང་ན་བསམ་པ་
དེ་ཡིན། ལྷན་ཆད་སྐྱེ་འབྲས་ཚོ་ཕན་བྱ་གནད་འགག་ཆེན་པོ་ཆགས་ཡོང་གི་འདུག
བཀའ་ཚོན་བསྐོས་སྤྲོད་ཏེ་ཚོའི་གས་སྐྱེ་འབྲས་དང་འབྲེལ་བ་ཆགས་ཡོང་གི་ཡོད། སྐྱེ་
འབྲས་ཀྱི་གནས་ལྟངས་འདི་བསྐྱུར་བཅོས་གཏོང་དགོས་ཀྱི་འདུག དེར་བརྟེན་དུ་
ཕན་གཏན་འཁེབས་པའི་ལམ་ལུགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཡོང་བའི་སྐྱེ་འབྲས་ལས་དུས་གཅིག་
ཡོད་པ་འདི་དག་དུ་རེས་ནས་མཚམས་འདོགས་བྱེད་རྒྱ་བྱས་ཏེ། སྐྱེ་འབྲས་གསར་
པ་འདེམས་བསྐོས་ལས་འགོ་ལམ་མང་བརྒྱགས་ནས་ལོ་གཅིག་གི་ནང་ཚུད་དུས་མང་
གསུམ་བརྒྱའི་དུས་དྲན་ལས་མས་ལ་ཚར་བ་ཞིག་བྱུང་ན། དེས་ཁྲིམས་གཞིའི་
ལྷན་ཚོགས་ལྟར་བཅོན་བྱོལ་ལ་སྟོན་རིང་གི་ཡིག་ཆ་རྣམས་ལ་གོ་བསྐྱུར་བྱས་ཏེ་ཐག་
གཙོད་བྱེད་ཐུབ་པ་ཡིན་དུས། བྱུང་ན་གསུམ་བརྒྱའི་དུས་དྲན་གོང་མཇུག་འཕྱིལ་
ཐུབ་པ་ཞིག་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་འདུག་དང་མི་འདུག་བཟུ་རྒྱ་བྱས། དེ་ནས་འོས་བསྐྱུ་
བྱེད་ལྟངས་ཐད་གང་འགག་ཚོགས་འདུ་འདི་ཐོག་གོ་བསྐྱུར་ཞིག་བྱས་ན་བསམ་པ་དྲན་
བྱུང་། དེ་བཞིན་བསམ་འཆར་ནང་ཡོད་པ་བཞིན་འབྲས་མིའི་མི་གངས་མལ་ཆེར་
སྤར་ན་ཡག་པས་སྤར་རྒྱ་བྱས། འབྲས་མི་སྤར་བའི་མི་གངས་ཡོངས་རྫོགས་གཏན་
འཇགས་བྱས་ནས་སྟོན་མི་དགོས་པར་དེའི་ནང་ནས་རྒྱན་ལས་ལྷང་གས་ཤིག་དུ་རམ་
ས་ལར་སྟོན་རྒྱ་དང་། སྐྱེ་བྱིངས་སོ་སོའི་གནས་ལུལ་ལ་བསྟན་དེ་དུས་སྐབས་སོ་

སོར་དུ་སར་འདུ་འདོམ་ལ་ཡོང་རྒྱ་ཡོད་པ་ཞིག་བྱས། བསམ་འཆར་ནང་ཡོད་པ་
བཞིན་འབྲས་མིའི་འགོ་སྤངས་དེ་སྤྲོད་གས་གཅིག་ནས་ཚོགས་འདུ་གོང་འོག་གཉིས་བརྗོད་
ན་དགོས་པ་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དང་མེད་དེ་ཡང་ང་ཚོས་བསམ་སྟོབྱ་བཏང་ནས་གོ་བསྐྱུར་ཞིག་
བྱས་ན། དེ་མིན་སྐྱེ་འབྲས་ལྷན་ཚོགས་གཅིག་གི་ཁོངས་ལ་ནང་གསེས་སྟེད་བགོས་
སམ། ཡང་ན་སུམ་གཅིག་སུམ་གཉིས་བརྗོད་ཏེ་རིགས་གཅིག་གིས་ང་ཚོའི་མ་འོངས་
པའི་བོད་སྐྱེ་ཡོངས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་དོན་ལ་ཚོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་དུ་
ལྷོད་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་གྱི་བཅོན་བྱོལ་བའི་མི་གངས་མང་ལྷང་ལ་མ་རྟོགས་པར་
ཚོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་ས་ཁོངས་ལ་སྐྱེ་འབྲས་ཀྱི་གངས་ཀ་བགོ་བཤའ་བརྒྱབ་སྟེ་འགོ་གི་ཡོད་
པ་འདི་སྟེ་ཚན་གཅིག་བྱས། སྟེ་ཚན་གཅིག་བཅོན་བྱོལ་གྱི་གཞིས་སྤར་མི་གངས་
ལྟ་བུ་ཡན་ཆད་ལ་འབྲས་མི་རེ་བསྐོས་གི་ཡིན་ནའང་འདྲ། ཡང་ན་སྟོང་ཡན་ཆད་
ལ་འབྲས་མི་རེ་བསྐོས་གི་ཡིན་ནའང་འདྲ། དེ་ལྟར་བཅོན་བྱོལ་བའི་འདུས་སྟོན་གྱི་
མི་གངས་ལྟ་བུ་འདྲ། ཡང་ན་སྟོང་རེ་ནས་འབྲས་མི་རེ་བསྐོས་ཏེ་ཅ་བ་སྐྱེ་འབྲས་
སྟེ་ཚན་གཅིག་ལ་ནང་གསེས་ཚན་པ་ཁག་གཉིས་བྱས་ཏེ་གཅིག་ཚོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་ཐོབ་
གངས་སྐྱེ་འབྲས་ཚོ་དང་། གཅིག་གཞིས་སྤར་སོ་སོའི་མི་གངས་ནས་གཏན་འཁེབས་
བའི་སྐྱེ་འབྲས་ཚོ་བྱས་ན་གང་འདྲ་འདུག དེར་བསམ་སྟོབྱ་གཏོང་རྒྱ་མེད་དམ། དེ་
ནི་དུ་རེས་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་ནས་གོ་བསྐྱུར་བྱེད་རྒྱ་ལས། ངས་འདི་བྱེད་ཅིས་
ཐག་གཙོད་ལས་མེད། བསམ་འཆར་ནང་ལའང་ཡོང་གི་ཡོད་ལ་སྐྱེ་འབྲས་དེ་འདྲ་
བྱས་ཏེ་འགོ་རྒྱ་བྱས། རྟོན་མ་སྐྱེ་འབྲས་ནང་བྱུང་མེད་ཀྱི་འབྲས་མི་གཅིག་སྟེ་བས་
ཀྱི་ཡོད། བར་ལམ་བྱུང་མེད་ཀྱི་འབྲས་མིར་དམིགས་བསམ་ཐོབ་ཐང་གི་རྒྱབ་
སྟེགས་ལོགས་སུ་བརྗོད་རྒྱ་མ་བྱུང་ཞིང་། དུ་ཚ་སྐྱེ་འབྲས་ཀྱི་གངས་འཕོར་སྤར་གྱི་
ཡོད་དུས་སྐྱེ་འབྲས་གསར་པའི་ནང་བྱུང་མེད་ཀྱི་སྐྱེ་འབྲས་ཤིག་དེས་ཅན་བྱས་ཏེ་སྟེ་བས་
དགོས་པ་དེར་བསམ་སྟོབྱ་གཏོང་དགོས་གནད་འགག་འདུག སྐྱེ་འབྲས་འདེམས་བསྐོས་
ལམ་ལུགས་རྩིང་པ་དེའི་ཐོག་ནས་གཏན་འཁེབས་པའི་སྐྱེ་འབྲས་རོ་ཡོད་འདི་དག་དུ་རེས་
འདི་ནས་ལས་མཚམས་བཞག་རྒྱ་ཡིན་དུས། སྐྱེ་འབྲས་གསར་པ་གཏན་མ་འཁེབས་

བར་སྐྱི་འབྲུག་གི་མིང་འབྲུག་མཁན་ཞིག་དགོས་ཀྱི་འདུག་དང་མི་འདུག་གསུམ་
བརྒྱའི་དུས་དྲན་གོང་གཏན་འཁེལ་བྱུང་བ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་ན་ནི་ཟླ་བ་ཁ་གསལ་ལས་མེད་
ལྟ་བུས་གནད་འགག་ཆེ་བ་ཡོད་དང་མེད། གལ་སྲིད་དགོས་ཀྱི་ཡོད་ན་བྱེད་སྤྱོད་གསལ་
གང་འདུ་དགའ་བ་འདུག་ཀྱི་དང་རང་ཚོ་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་ནས་བསམ་སྒོ་སྤོངས།
དེ་ནས་མ་གཞི་བཅན་གྱི་བརྒྱུ་དྲུ་སྒྲིབ་རིང་གི་དམངས་གཙོའི་སྤྱི་གཞིའི་ནང་ཡོང་
གི་རེད་ལ། དེ་སྐོར་ལ་མུན་ཞིབ་ལྟ་ཁང་ཞེས་པ་ཞིག་བཙུགས་ཡོད། དེ་
ནང་བཞུགས་ཀྱི་སྤྱི་བཏང་དམངས་གཙོའི་ཡུང་པ་ཚོའི་ནང་གཞུང་གི་སྤྱི་གཞི་འཇུགས་
གཅིག་དང་། ཁྲིམས་ཀྱི་སྡེ་ཆ་ན་དེ་ལོགས་སུ་སྤྱི་བཅན་ཞིག་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་
ལྟར་མ་འོངས་པའི་ཙུ་ཁྲིམས་ནང་འཁོད་རྒྱ་ཡིན་པ་སྤོངས་མ་དགོས་པ་རེད། བཅན་
གྱི་ལ་དུ་སྒྲིབ་རིང་མིང་གང་ཞིག་བཏགས་དགོས། སྒྲིབ་ས་རྒྱ་གར་ནང་བཟུང་ཡོད་
དུས་མིང་གང་ཞིག་བཏགས་དགོས། སྒྲིབ་ས་རྒྱ་གར་ནང་བཟུང་ཡོད་དུས་མིང་
རྒྱ་གར་གྱི་སྤྱི་བཏང་འགོ་ལྟར་དང་མཐུན་པ་ཞིག་དགོས་ལྟ་བུས་མིང་གང་བཏགས་
དགོས་ངས་མི་ཤེས། མདོ་དོན་ཡང་སྤྱི་བཏང་རང་ཚོ་ནང་ཁྲུལ་ཚོད་སྒོག་འདུ་ཡོང་
སྐབས་དང་། ལྷག་པར་དཔེར་ན། ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་སམ། ནང་སྲིད་
ལས་ཁུངས་ལྟ་བུ་ལ་མི་ཞིག་གིས་དྲང་མ་བྱུང་སྟེ་ལའི་བསམ་རྒྱལ་བྱུང་བ་ཡིན་ན།
དེ་དགོས་སུ་བཀའ་བཀའ་ནས་བཟུ་རྒྱུ་དང་། ཡང་ན་བཀའ་སྤྱི་ལྟར་རྒྱུ་ནས་
བཟུ་རྒྱུ། དེ་མིན་ཞིབ་འདུག་ཚོགས་རྒྱུ་ཆེད་འདུགས་ཀྱིས་ལྷོ་ལྷོ་བྱེད་དགོས་
ཀྱི་ཡོད། ད་ཆ་དེ་ལྟར་མིན་པར་ཆེན་པ་སྤྱི་བཅན་ཞིག་དགོས། དཔེར་ན།
མི་སྤྱི་བཏང་གཞི་ཆུང་ཞིག་གིས་བཀའ་བཀའ་གིས་དྲང་མ་བྱུང་ཞེས་ཚོད་པ་རྒྱལ་རྒྱ་ཞིག་
བྱུང་བ་ཡིན་ཀྱང་གཏུགས་ས་ཡོད་པའི་གཟུ་པོར་གནས་པའི་དྲང་པོ་དྲང་བཞག་གི་ཐོག་
ནས་འགོ་མཁན་ཞིག་རང་ཚོས་ཉན་ཉན་བཟོ་དགོས་ཀྱི་འདུག་ མིང་གང་བཏགས་
གོ་བཟུར་བྱས་ན་ཤེས་ཀྱི་རེད། མ་གཞི་མ་འོངས་པར་ཡིག་ཆ་བཟོ་བའི་ནང་ལས་
ཆེར་ཐོན་ཡོང་གི་རེད།

སྲིད་སྐྱོན་བསྐྱོད་དང་མི་བསྐྱོའི་གནས་རྒྱལ་འདི་བསམ་འཆར་མང་ཆེ་བའི་ནང་

སྲིད་སྐྱོན་བསྐྱོན་ལག་པོ་འདུག་ཅེས་ཡོང་གི་ཡོད། དེ་སྐོར་ཐད་བསྐྱོ་བྱེད་དང་
མི་བྱེད་ཐད་ནང་ཁྲུལ་བསམ་འཆར་མི་མཐུན་པ་ཡོད། ད་ལྟའི་དངོས་ཡོད་གནས་
རྒྱལ་ལ་བཟུས་ན་སྲིད་སྐྱོན་ཟེར་མཁན་ཞིག་བསྐྱོད་དུས་སྤྱི་བཅན་ཚོད་མ་ཐོག་ཆགས་ཡོང་
གི་འདུག་ ལས་གའི་རིགས་ཚང་མ་དེ་འདྲ་རེད། སྐད་ཆ་ཤོད་དུས་འདྲ་ཆགས་
པོ་དང་གལ་བསྐྱིགས་པོ་ཞིག་ག་དུས་ཡིན་ཀྱང་བཤད་བྱུང་གི་རེད་དེ། རོ་མའི་
ཐོག་གང་འདྲ་ཞིག་ཡོང་དང་མི་ཡོང་མི་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་དུས། མི་དེ་འཚོ་ལ་
བར་འགོ་སྐབས་དེ་སྤྱི་ནས་རང་ཚོས་དེའི་སྐོར་ཆད་ཆད་བཟུར་བཟུར་མང་པོ་བྱས་པ་
རེད། བཀའ་བཀའ་དང་རྒྱལ་པོ་རིན་པོ་ཆའི་བར་ལ་མི་ཞིག་དགོས་ཀྱི་འདུག་ཅེས་
ལོ་མང་པོའི་གོང་ནས་བཤད་པ་རེད། རང་ཚོར་མིའི་རོ་པོའི་ཆ་ནས་མི་མཚན་ཉིད་
ཆང་བ་ཞིག་མ་རག་པའི་ཐོག་ནས་དཀའ་ངལ་འཕྲད་པ་རེད། ད་ལྟ་ཡང་དཀའ་
ངལ་དེ་ལས་ཆེར་ཤེས་བྱུང་མེད། དེར་བརྟེན་སྲིད་སྐྱོན་བསྐྱོ་རྒྱུ་འདི་སྐྱེ་འཕྲོས་
མི་དགོས་པ་བྱས་ན་སྟེ་མ་པ་དྲན་བྱུང་། སྲིན་ལ་བབ་ལྷིང་དང་བཏན་པ་བྱས་ན་
བཀའ་སྐྱོན་ནང་ནས་བཀའ་སྐྱོན་ཁྲི་པ་ཞིག་བསྐྱོས། དེ་ཡང་མཚན་ཐོ་གོ་རིམ་གྱི་
ཐོག་ནས་བཀའ་སྐྱོན་ཁྲི་པ་ཆགས་པ་ཞིག་མ་ཡིན་པར་སྐབས་ལོ་སོར་བཀའ་སྐྱོན་ཁྲི་པ་
འོས་བཟུ་བྱས་ནས་ཐོན་པ་ཞིག་དགོས། དེ་བཀའ་སྐྱོན་ནང་ཁྲུལ་གྱིས་འོས་འདེམས་
བྱེད་ཀྱང་འདྲ། ཡང་ན་དེའི་ཐོག་འོས་འདེམས་བྱེད་མཁན་མི་མང་ཙམ་ཞིག་གིས་
འོས་བཟུ་བྱེད་ཀྱང་འདྲ། གང་ལྟར་དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་ལོ་རེའི་ནང་འོས་བཟུ་
བྱས་ཏེ་བཀའ་སྐྱོན་རོ་ཡོད་དེ་དག་གིས་ནང་ནས་བཀའ་སྐྱོན་ཁྲི་པ་གཅིག་འོས་བཟུ་བྱས་
ནས་བསྐྱོས་ཏེ་དེས་ལོ་གཅིག་བྱེད་རྒྱུ་བྱས། ལོ་གཅིག་སོང་མཚམས་སྐར་དུ་འོས་
བཟུ་བྱས། ལོ་རེའི་ནང་འཆར་ཅན་འོས་བཟུ་རེ་བྱས་ཏེ་རན་པོ་དང་འོས་པོ་ཡོད་
ན་ལོ་གཉིས་གསུམ་སྒྲིབ་བྱུང་གི་རེད། དེ་འདྲ་མེད་ན་ལོ་གཅིག་པོ་དེ་རྫོགས་ནས་
འབྲུར་འགོ་རྒྱུ་དང་། གསར་པ་ཡོང་རྒྱུ་བྱས་ན་སྟེ་མ་པ་དྲན་བྱུང་། དེ་འདྲ་
ཡིན་དུས་དོན་གྱི་ཆ་ནས་བཀའ་སྐྱོན་ཁྲི་པ་དེ་གང་ལ་གང་འཆམས་ཀྱི་ལུས་པ་ཡོད་པ་
ཞིག་རྗེས་ལ་ཡིག་ཆའི་ཐོག་ནས་བཟོ་བྱུང་གི་རེད་ལ། བཀའ་སྐྱོན་ཁྲི་པ་ཞིག་བསྐྱོ་

ལྷ་བྱས། བཀའ་ཚོན་གྱི་པ་དེ་དོན་གྱིས་སྤྱིད་ཚོན་གྱི་བཟོ་ཞིག་ཆགས་ཡོང་གི་ཡོད།
དེ་ནས་རིམ་བཤམ་གནས་ཚུལ་ལ་བརྟམ་ཚོག་གི་རེད། གནས་སྐབས་དེ་འདྲ་བྱས་
ན་བསམ་གྱི་འདུག བཀའ་ཚོན་བསྐྱོ་རྒྱ་ངས་ཐད་བསྐྱོ་བྱས་ན། ཅ་བ་ཡུལ་བ་
རིན་པོ་ཆེ་སྤྱིད་ཚོན་གྱི་དོ་པོ་མཚོན་གྱི་ཡོད་ནའང་འདྲ། སྤྱིད་འཛིན་གྱི་དོ་པོ་
མཚོན་གྱི་ཡོད་ནའང་འདྲ། གང་ལྟར་ཡུལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་དོས་བསྐྱོ་བྱས་ནས་
ཡོང་བ་ཞིག་མ་རེད། དོས་བསྐྱོ་ལེ་སྤྱིད་ཚོན་བསྐྱོ་རྒྱ་དེ་ཡང་སྤོན་ལ་བདེ་པོ་ཞིག་
མེད་དུས། དོས་བསྐྱོ་ལེ་སྤྱིད་ཚོན་གྱི་ཡོང་བ་དོས་དེ་བཀའ་བཀའ་མ་གཏོགས་
མེད། བཀའ་བཀའ་དོས་བསྐྱོ་བྱས་ནས་ཡོང་ན་སྐྱམ་པ་བྱེད་ཡོང་། སྤྱིར་བཏང་
ལམ་དང་ལུགས་སྤོལ་གཞན་ལ་མིག་དཔེ་བརྟམ་ས་ཡོད་རུང་མེད་རུང་། ང་རང་ཚོའི་
དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་གྱི་གནས་སྐབས་འདིའི་དོག་ནས་བཀའ་ཚོན་ཚོའི་དོས་བསྐྱོ་བྱེད་
ལྷ་བྱས། ལྷན་ཆད་སྤྱི་འབྲུག་བརྒྱུར་བཅོས་བཏང་ནས་སྤྱི་དག་པོ་ཞིག་གཏན་
འཁེལ་དུས། སྤྱི་ལྷན་ཚོའི་ཚོག་ནས་བཀའ་ཚོན་དོས་འཕེན་ལྷ་ཞིག་དང་།
སྤོན་ལ་ད་ལྟའི་འབྲུག་མེལ་བཀའ་ཚོན་དོ་ཡོད་འདི་དག་ཁ་སང་ནས་སྤྱི་ཆ་བྱུང་བ་
བཞིན་ད་ལྟ་ལས་དུས་གསར་པ་ཞིག་གི་ཚོག་སྤེལ་གྱི་ཡོད་པ་ཡིན་དུས། བཀའ་
ཚོན་དོ་ཡོད་ཡོངས་ཚོགས་ཀྱི་དགོངས་ལུགས་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ ༡༩༩༠ ཟླ་ ༥
ཚེས་ ༩ ལུགས་དེ་ང་རང་ཚོའི་འགྲོ་སྐབས་ཀྱི་ཚོག་ནས་བཞག་ཚར་བ་རེད། དགོངས་
ལུགས་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་
ཐད་བསྐྱོ་བྱས་པའི་བཀའ་ཚོན་གྱི་ལས་དུས་ད་རེས་འདི་ནས་མཇུག་བསྐྱིལ་ཏེ་འདིར་
མཚམས་བཞག བཀའ་ཚོན་གསར་པ་བསྐྱོ་རྒྱ་བྱས། དེ་ཡང་མ་འོངས་པར་སྤྱི་འབྲུག་
གསར་པ་གཏན་འཁེལ་བའི་རྗེས་ལ་དེ་དག་གི་ཚོག་ནས་གཏན་འཁེལ་ལྷ་ཡིན་ཡང་།
ད་ལྟའི་སྤྱི་འབྲུག་དེ་དག་མེད་སྐབས་ད་རེས་དམིགས་བསལ་བྱས་ཏེ་ད་ལན་གྱི་ཐེངས་
འདིའི་རིང་ལ་ཚོགས་འདུ་འདིའི་ཚོག་ནས་བཀའ་ཚོན་གཏན་འཁེལ་ལྷ་བྱས། ཤེས་
མོང་ངམ། བཀའ་ཚོན་གྱི་གྲངས་ཀ་བདུན་ལ་ཆ་བཞག་ན་ཏག་ཏག་མིན་ནམ་བསམ་
གྱི་འདུག བཀའ་ཚོན་ཡོང་མཁན་གྱི་ནང་ལ་ནས་ལྷན་བཀའ་ཚོན་བསྐྱོ་དུས་མང་

ལྷན་ཚོགས་ཡོང་གི་ཡོད། ཡིན་ནའང་ཚོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་མི་ཡོད་པ་ཞིག་ཡོང་
ལྷན་ནས་ཀུན་ནས་དོ་སྣང་བྱེད་གྱི་ཡོད། འདི་གཅིག་སེམས་ལ་བཞག གཞན་
ཚོས་ལུགས་དང་། ལྷ་མེས། མོ་མོ་བཅས་ཁྱད་པར་ཅ་བ་ནས་མེད། ད་ལྟ་
དགོངས་པ་ལུ་མཁན་གྱི་བཀའ་ཚོན་སྤྱིར་བཏོན་ནང་ནས་ཡིན་ནའི་རེད། གསར་
པ་ཚོའི་ནང་ནས་ཡིན་ནའི་རེད། གང་ལྟར་གང་ནས་བརྒྱུག་གྲང་ཁྱད་པར་ཅ་བ་
ནས་མེད། དེ་དག་སྤྱི་ལྷན་སྤྱིར་བཏོན་ལ་ཚོགས་ཚུང་ཁག་བཀོས་ཏེ་བཀའ་ཚོན་
བདུན་ལ་གཏན་འཁེལ་བ་ཡིན་དུས། བཀའ་ཚོན་གྱི་དོས་གཞི་དོས་འདྲ་ལྟ་བུར་
མི་གྲངས་ཉི་ལུ་ཅ་གཅིག་ཚོགས་ཚུང་པོ་སོས་བཏོན། ཚོགས་ཚུང་ཁག་གི་ནང་
ནས་དོས་གྲངས་མང་བའི་མི་ཉི་ལུ་ཅ་གཅིག་བདམས་ནས་གཏན་འཁེལ་བྱས། ཉི་
ལུ་ཅ་གཅིག་དེར་ཚོགས་ཚེན་ཚོག་ནས་མང་མོས་ཀྱི་དོས་འཕེན་ལྷ་བྱས། དོས་
དེ་ཡང་བརྒྱ་ཆ་བདུན་ཅུ་ལོན་པ་བྱུང་ན་ཡག་པོ་མེད་དམ་སྙམ། (བརྒྱ་ཆ་བདུན་
ཅུ་ལོན་པ་དེ་དག་བཀའ་ཚོན་ལ་གཏན་འཁེལ་བྱས། གལ་སྲིད་མི་བདུན་དགོས་
ས་ལ་མི་བཞི་ལྷ་ལ་བརྒྱ་ཆ་བདུན་ཅུ་ལོན། མི་གཉིས་གསུམ་ལ་བརྒྱ་ཆ་བདུན་ཅུ་
མ་ལོན་ཚེ་སྤྱིར་དུ་དོས་འཕེན་ན་ཡང་བཞན་པོ་ཆགས་ཀྱི་མེད་དམ། ལྷ་ལྷན་གྱི་
འབྲུག་ལ་གྲངས་ཀ་ལྷན་སྐབས་སྤོན་མ་ཚོར་གྲངས་ཀ་མང་པོ་བྱས། རྗེས་མ་ཚོར་
གྲངས་ཀ་ཉུང་ཉུང་ལས་མེད་གྲང་། གྲངས་ཀ་གསུམ་བཞི་ལོན་དགོས་དུས་ལུ་
ཚོགས་བརྒྱབ་ནས་གཏན་འཁེལ་གྱི་ཡོད། དེ་འདྲ་མིན་པར་སྤྱིར་དུ་དོས་འཕེན་
བྱས་ཏེ་མཐའ་མ་དོས་ལོན་གྱི་མེད་ཚེ་བཞག་ལྷ་ལས་མེད། དེ་འདྲ་བྱས་ན་ཕན་
བུ་སྤྱི་དག་པ་མི་ཡོང་ངམ་བྱེད་ཡོང་། གཞན་དོས་འཕེན་པ་རེད་དམ་ཞེ་ན་དོས་
འཕེན་པ་རེད། གྲངས་ཀ་མི་ལོན་པའི་སྐབས་ལ་དོས་གྲངས་ཉུང་ཉུང་ཞིག་ཡིན་
གྲང་མཇུག་ཏུ་འཐོབ་དུས་བཞན་པོ་དང་སྤྱི་དག་པོ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་མི་འདུག བྱས་
ཅང་དེ་འདྲ་ཞིག་བྱས་ན་བསམ་པ་བྱེད་ཡོང་།

དེ་འབྲེལ་བཀའ་ཚོན་དོས་བསྐྱོ་བྱེད་ལྷ་ཚོགས་དུས་ལས་བྱེད་བཀོད་སྤྱི་ལྷན་
ཚོགས་སྤོར་དང་། དེ་བཞིན་ལྷན་ལས་ཚོགས་འདུའི་གནས་སྐབས་རེད། དེ་

ཚོའི་སྐོར་དེ་ལ་དེ་བཞེན་གྱི་འགྲུར་བ་གང་ཞིག་འགྲོ་གི་ཡོད། མ་གཞི་གོ་བསྟར་
བྱེད་རྒྱ་ཡོད་གི་རེད། དེ་དག་ལ་གོ་བསྟར་བྱས་ན་བསམ་གྱི་འདུག ངས་
བཤད་རྒྱ་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡིན། ཚང་མས་ཤེས་སོང་ངམ། ཅ་བྲིམས་ཀྱི་སྐོར་
ཐུན་ཚད་ང་རང་གི་བསམ་ཚུལ་གང་ཡོད་པ་ནམས་ངས་སྟུང་མཐུད་རང་ཤེད་ལྟ་བུ་བྱས་
ཏེ་བཟོ་གི་ཡིན། བཟོས་ཏེ་ཐིན་བྲིས་གང་ལ་གང་འཚམས་གཏན་འཁེལ་མཚམས་
ང་རང་ཚོ་རྒྱ་གར་ལ་ཡོད་པའི་བོད་པ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཚོགས་འདུ་ཞིག་འཚོགས་ཏེ་
དེའི་ཐོག་ནས་གཏན་འཁེལ་རྒྱུ་ལ་ཚམ་ཞིག་བྱས། དེའི་ཚེ་དེའི་དུས་བསམ་འཚར་
གང་བཤད་རྒྱ་ཡོད་ཀྱང་བཤད་ཚོགས་གི་རེད། ལྷན་པར་གང་ཡང་མི་འདུག མཐའ་
མའི་ཐག་གཅོད་ང་རང་ཚོ་ཐུན་ཚད་བོད་ལ་གཞིས་བྱེས་མཉམ་འཛོམས་བྱུང་སྐབས་
གཏན་འཁེལ་བྱེད་རྒྱ་ཡོད། དེ་ཅ་བ་བྱས། ཤེས་སོང་ངམ། དེའི་དོན་ལ་
ཚོགས་ཚུང་ཁ་སང་ནས་ངས་ལ་བ་བ་ནང་བཞིན་ལག་ལེན་མ་འཁེལ་བ་རེད། ད་
ཚང་རང་གི་ངོས་ནས་ཐད་ཀར་མི་ཁ་གསུ་གྱི་ཚོགས་ཚུང་ཞིག་བསྐོས་ཏེ་དེའི་ཐོག་
ནས་ལས་ཀ་འདི་མཐུག་བསྐྱེད་ན་བསམ་པ་དེ་ཡིན། དེ་གཅིག་བྱས།

ང་རང་ཚོ་བཅོན་ཕྱོད་ལ་བ་བྱས་ཏེ་སྣོད་རིང་ང་ཚོའི་དམངས་གཙོའི་སྲིད་གཞི་
གསལ་པོ་ཞིག་བྱུང་བ་ཡིན་ན། ག་རེ་ཡིན་ནའི་བྱེད་བདེ་པོ་ཡོང་བ་འདུག གཞན་
ཅ་བྲིམས་རྒྱུ་ལ་ཅ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ནས་གང་ཐུབ་ཐུབ་ལག་ལེན་བསྟར་གྱི་ཡོད་པ་
རེད་ཅེས་ལབ་དུས་གསལ་པོ་དང་། རན་པོ་ཞིག་ཡོད་དང་མ་ཡོང་སྟེ་ཚོགས་ཤིག་
ཆགས་དུས་ལག་པོ་མི་འདུག བཅོན་ཕྱོད་ལ་བ་བྱས་ཏེ་སྣོད་རིང་གི་འགྲོ་སྟངས་
འདི་འདྲ་ཡིན་ཞེས་དམངས་གཙོའི་མཚན་ཉིད་ཚང་བའི་ངོ་བོ་མཚོན་པའི་ཡིག་ཆ་གསལ་
པོ་ཞིག་བྱུང་ན། རྩེ་ནང་སྟུ་ལ་ཡིན་ཀྱང་འགྲེལ་བཤད་རྒྱག་བདེ་པོ་དང་། ང་
རང་ཚོ་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཡང་བྱེད་བདེ་པོ་ཡོང་གི་རེད། དེ་དང་སྟན་ཅིག་གྱོད་
ཞིབ་སྟན་ཚོགས་སམ། ཚོགས་ཚུང་ཞིག་གིས་ང་བཅོན་གཙོ་བོ་འདི་ཐོག་ནས་
ལྟོག་བྱེད་ལས་དེ་འདྲ་ཞིག་འདུགས་རྒྱ་བྱས། དེ་ནས་རྩེ་འཇུག་ཚོ་ཐུན་ཚད་
གལ་ཆེན་པོ་ཆགས་པ་ཡིན་སྟེ་ལས་རྩེ་འཇུག་གྱི་གངས་འབོར་མང་དུ་གཏོང་རྒྱ་དང་།

འོས་བསྟར་སྟངས་སྟུགས་དག་པོ་ཞིག་དགོས་པས་གང་འདྲ་བྱས་པ་དགའ་བ་འདུག རང་
གསེས་ཚོགས་འདུ་གོང་འོག་གམ། རྩེ་འཇུག་གོང་འོག་གཉིས་དགོས་ཀྱི་འདུག་
དང་། ཡང་སྡེ་ཚན་གཅིག་ལ་ནང་གསེས་ཚན་པ་གཉིས་སྡེ། དེ་ཡང་བྱེད་ཀའམ།
སུམ་གཅིག སུམ་གཉིས་བཟོས་ན་དགའ་གོ་བསྟར་བྱེད་རྒྱ་བྱས།

དེ་ནས་སྣོད་ཚོར་བསྐོས་མི་དགོས་པ་བྱས། བཀའ་སློབ་ཀྱི་ནང་ནས་བཀའ་
སློབ་ཀྱི་པ་ཞིག་འོས་འདེམས་བྱས་ཏེ་བསྐོས་རྒྱ་བྱས། འོས་བསྟར་མཁན་བཀའ་སློབ་
ངོ་ཡོད་ཚོ་དང་། དེའི་ཐོག་འོས་འདེམས་མཁན་ཇི་ཅམ་ཁ་སྟོན་རྒྱག་དགོས་གོ་བསྟར་
བྱེད་རྒྱ་བྱས། བཀའ་སློབ་འོས་བསྟེན་ཐོག་ནས་མ་འོངས་པར་རྩེ་འཇུག་ཚོས་འདེམས་
རྒྱ་དང་། ད་རེས་འཕྲལ་ལེལ་གྱི་ཚོགས་འདུ་འདིའི་ཐོག་ནས་བཀའ་སློབ་གསར་
པ་འོས་འདེམས་བྱས་ཏེ་གཏན་འཁེལ་རྒྱ། དེར་ཡེ་ཤེས་དབྱིངས་དབྱེད་ཀྱི་རྒྱལ་
བ་རིན་པོ་ཆེའི་སྟུགས་ཉགས་མ་དགོས་པ་བྱས། འོས་འདེམས་སྟངས་དང་འོས་ཀྱི་གངས་
ཀ་དེ་ཉག་ཉག་ལོན་པ་ཞིག་ནན་པོ་མ་བཟོས་ན་ཡག་པོ་མི་འདུག དེ་དང་པོ་ནས་
ནན་པོ་བཟོ་རྒྱ་བྱས། དེ་འདྲ་ཞིག་ཡིན།

བར་ལས་ནས་ངས་དམངས་གཙོ་ཞེས་བཤད་པ་འདི་ངས་སྡེ་རྗེས་སུ་སེམས་
ཤུགས་ཆག་པ་དང་། ལྷན་པར་སྐྱབས་པ་དེ་འདྲ་མིན་ཞེས་བཤད་ཡོད། ད་ལྟའི་
གནས་སྐབས་ལའང་རྩེ་ནང་གི་མི་ཚང་མར་བཤད་གྱི་ཡོད། གང་ལྟར་ང་ཚོའི་
བདེན་མཐའ་མ་གསལ་བར་ངས་འགན་འཁུར་གྱི་རེད། བདེན་མཐའ་གསལ་བའི་
རྗེས་ལ་ང་རང་ལའང་ང་རང་གི་ཐོབ་ཐང་ཡོད་ལ། བོད་ཀྱི་མ་འོངས་པའི་གནས་
ཚུལ་རིང་པོ་ཞིག་གི་ཆ་ནས་བསམ་སྟོན་གཏོང་དུས། ང་རང་ལྟེ་རོལ་ལ་ཟུར་དུ་
བསྟར་ན་ཡག་པོ་མཐོང་གི་འདུག དེ་ཡང་ངས་རྒྱ་མཚན་གཞན་དག་ཅིག་མཐོང་
གི་ཡོད། བཅོན་ཕྱོད་ལ་སྣོད་རིང་ངས་འགན་འཁུར་གྱི་རེད་ལ་མཐའ་མའི་འགག་
ཅིག་ལ་སྟུགས་ཀྱང་ཀྱང་ངས་འགན་འཁུར་གྱི་རེད། ཐུན་ཚད་བོད་ལ་སྟེབས་རྗེས་
མིང་ཡོད་མིན་ལ་མ་བརྟེན་པར་ང་མ་གི་བར་རྩེ་མོས་ནི་སྣོད་ཀྱི་རེད། དེ་འདྲ་
ཡིན་དུས་ངས་གང་ཐུབ་པ་ནམས་ག་དུས་ཡིན་ཀྱང་བྱེད་གྱི་རེད། རྒྱལ་བ་རིན་

པོ་ཆེས་མ་གཏོགས་ཤེད་ཐུབ་ཡས་མེད་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཆགས་ཡོང་དུས་ལྟུང་
 བ་རིན་པོ་ཆེ་ག་དུས་ཡིན་གྲང་ཡོད། ངས་གང་ཐུབ་པ་ཤེད་ཀྱི་རེད། ག་རེ་
 དགོས་ཀྱི་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། ཡིན་གཅིག་མིན་གཅིག་ལྟུང་བ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ལྟོས་
 མི་དགོས་པའི་ལས་ཀའི་རིགས་ཆ་ཚང་དེ་ང་ཚོའི་དམངས་གཙོའི་འགྲོ་སྤངས་མཚན་
 ཉིད་ཚང་བའི་ཐོག་ནས་མི་དམངས་རང་ཉིད་ཀྱིས་འགན་འཁུར་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱུང་ན་
 ཡག་པོ་འདུག ལྟུང་བ་རིན་པོ་ཆེའི་རྣམས་པ་ཡོད་པ་དེ་ལྟུང་བ་རིན་པོ་ཆེས་མ་
 གཏོགས་ཤེད་མ་ཐུབ་པའི་འགག་ལ་ཐུབ་སྐབས་ངའི་རྣམས་པ་ཆ་ཚང་པེད་སྡོད་ཤེད་ཡས་
 ཡོད་པ་ཞིག་དང་། དེ་མིན་སྲིད་བཏང་ནམས་དམངས་ཀྱི་ནང་ནས་རིམ་པས་བསྐོས་
 པ་དེའི་ཐོག་ནས་ཆ་ཚང་བསྐྱབ་ཐུབ་པ་བྱུང་ན་སྲིད་དག་པོ་ཆགས་ཀྱི་འདུག གནས་
 ཚུལ་དེ་འདྲ་རེད། ཚང་མ་ཚོ་བདེ་པོ་བྱས་བཞུགས། བཟ་གིས་བདེ་ལེགས།
 ཞེས་བཀའ་རྩུལ།

༡༩༩༡

གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་ཐངས་སོ་གཉིས་པའི་ཐོག་

རྩལ་བའི་གསུང་འབྲིན།

༡༩༧༡།༣།༡༠

༄༅། །ལོ་གཉིས་སྡོན་རྒྱ་མིས་ལྷ་སར་དཀ་པོའི་བྱིམས་འདོམས་བྱས་པའི་དུས་
ཆེས་ཉེ་དུས་ལམ་ལྔ་ ༡ ཆེས་ ༡ ཉིན་པོ་དོན་ཆེད་རང་སྲོག་ཡལ་བར་དོར་བའི་
ན་གཞོན་ལྷག་པ་ཆེ་རིང་སོགས་དང་། སྲོག་ཉེན་ཆེན་པོའི་རང་གནས་པ་སློབ་བཟང་
བལྟན་འཛིན་སོགས། ད་དུང་པོད་རང་དབང་བདེན་དོན་ཚོད་ལེན་སུ་མཐུད་ཉེད་
བཞིན་པའི་དཔལ་པོ་སོ་སོ་བཙོན་རྒྱུད་མནར་གཅོད་ཆད་མེད་ལྷོང་མཁན་དང་། དེ་
དག་གི་ནང་མི་པཅས་པར་རྗེས་དྲན་སྡོན་ལམ་བྱས་གིང་། ད་ནས་སོ་ལྷར་དེ་
ཉིན་གོང་བཞིན་རྗེས་དྲན་དང་སྡོན་ལམ་གྱི་དུས་ཆོགས་ལ་སྤྲང་བཅི་བྱ་རྒྱ་ཡིན། ད་
ཉིན་གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་ཐངས་སོ་གཉིས་པའི་སྐབས་འདིར་སྐྱབས་ཡང་པོད་མི་དཔལ་
པོ་འདས་གསོན་རྣམས་ལ་རྗེས་དྲན་དང་། མཆོག་གསུམ་ཐུགས་རྗེ་རྩལ་བའི་
གསོལ་འདེབས་བྱ་རྒྱ་ཡིན།

པོད་ནང་གི་གནས་རྒྱལ་ནི་ད་དུང་ཐབས་སྲུག་རང་གནས་ཡོད། ན་ནིང་
སྡེ་རྒྱ་ ༥ ཆེས་ ༡ ཉིན་རྒྱ་མིའི་དཔོན་རིགས་ཚོས་པོད་དུ་དཀ་པོའི་བྱིམས་གཞི་
སྤྱིར་བསྐྱུ་བྱས་རྒྱལ་གསལ་བཟུགས་བྱས་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ནི་མིང་ཅམ་ཞིག་ཡིན་
པའི་དཔེ་མཚོན་གསལ་པོ་ཡོད། དམག་མིའི་ཉེན་རྟོག་པ་བསྐྱས་བསྐྱོངས་སྤྱིར་
འཐེན་བྱས་པའི་ཆབ་སྲུ་ཞི་ཆས་གྱོན་པའི་ཉེན་རྟོག་པ་སྡོང་སྤྱག་བཟུམ་ཡོད། གལ་
ཉེ་རྒྱ་མིས་བགད་པ་ལྷར་གནས་རྒྱལ་ཞི་འཇམ་ཡིན་ན་ཞི་ཆས་གྱོན་པའི་ཉེན་རྟོག་པ་
དེ་དག་འབྲལ་དུ་སྤྱིར་འཐེན་བྱས་ཉེ་ལྷ་སའི་འཛིན་སྲོང་ཞི་བའི་འགོ་བྱིད་ཁག་ནས་ཉེད་
དགོས། དཀ་པོའི་བྱིམས་གཞི་མ་བསྐྱས་གོང་པོད་ཀྱི་དགོན་སྡེ་ཁག་ནས་ནང་ཚོས་

སྒོ་བ་སྒྲིང་དང་ཉམས་ལེན་ཚུལ་བཞིན་དུ་བྱེད་པའི་སྒོ་གསལ་དོན་གཉེར་ཅན་བརྒྱ་ལྔ་ག
མང་པོ་ཞིག་སྒོ་བ་གཉེར་གྱི་བརྟེན་གནས་དེ་དག་ནས་སྤྱིར་འབྲུད་བྱས་པ་ནི་སྒོ་མཐ་གྱི་
རང་བཞིན་ཞིག་ཡིན། རྣམ་པར་དུ་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཚོགས་པའི་དྲུང་ཆེ་ཅང་
ཙམ་མེད་པའི་སྒོ་མཐ་ ༥ པའི་ནང་བོད་དུ་སླེབས་ཆེས་ལྷ་མར་བོད་མིས་ལས་འགུལ་
རི་བྱས་འཆར་ཅན་རྒྱ་མིས་སྤོང་དོན་དུ་བཅི་བ་ལྟར་གཞུང་འབྲེལ་གསལ་བསྐྱགས་ནང་
ཆེ་ལ་ལྟར་བའི་དྲུང་དེག་ནན་པོ་གཏོང་དགོས་པའི་བཀའ་བཏང་ཡོད། དེ་ལྟར་འདྲ་
བོད་མིའི་སྤྱིར་སློབ་སྦྱོར་དང་སེམས་བྱགས་ནམ་ཡང་མ་ཆག་པར་ལྷ་མར་བཙུན་ཤེད་ཀྱིས་
བཀའ་སྒྲོམ་རི་ལྟར་ཡོད་རུང་བོད་མི་སེར་སྐྱ་ཀུན་ནས་བོད་རང་དབང་བདེན་དོན་སྲུང་
རམ་སྟོན་ཐེངས་བརྒྱ་གཉིས་ཙམ་ལུ་མཐུན་དེ་བྱས་ཡོད།

མཚམས་འདིར་གསལ་བཤད་དང་པོ་གནང་།

བོད་ནང་གྱི་རིགས་པོ་ཆེ་ལུ་མཐུན་འཇུག་སྟེ་བྱེད་བཞིན་པ་དང་། ར་ཚོའི་
མི་རིགས་རིག་གཞུང་དང་བཅས་པ་བྱལ་མེད་དུ་འགོ་བའི་གནས་ཚུལ་ལ་སླེབས་པ་དེས་
ངོས་རང་སེམས་འཚབས་ཆེན་པོ་བྱུང་རྒྱུ་ ༡༩༥༢ ལོར་ཞི་བའི་གྲོས་འཆར་དོན་
ཚན་ལྟ་དང་། ༡༩༥༥ ལོར་མི་ཁྲི་ལྔ་མེ་སྐྱུ་གི་གྲོས་གཞི་བཅས་གལ་ཆེའི་གྲོས་
གཞི་གཉིས་འགོ་འཇུགས་གསར་བཏོན་བྱས་ཡོད།

མི་ཁྲི་ལྔ་མེ་སྐྱུ་གི་གྲོས་གཞི་དེ་བོད་ནང་གྱི་མིས་དབང་སྐྱུར་བྱེད་བཞིན་པའི་
གནས་ཚུལ་དངོས་ཡོད་དང་བརྒྱན་ཞིང་། བོད་མིའི་ཙམ་པའི་ཁེ་སྤོང་ཁག་སྐྱུ་བ་སྲུང་
རྣམ་པར་ཉམས་དག་དང་། ཡིད་ཆེས་སྒོས་འགེལ་གྱིས་བཏོན་པ་ཡིན་ཅིང་། གྲོས་
གཞི་དེར་བོད་མི་མང་པོ་ཞིག་སྒོ་མཐ་བྱུང་ཡོད་པ་དང་། མང་པོ་ཞིག་ནས་རྒྱ་མཐ་
ལ་བརྒྱན་ཆེས་དྲགས་པ་དང་། དགོས་མེད་མཐ་འཁྲུང་ཆེ་དྲགས་པའི་སྒྲོན་བརྗོད་
བྱས་ཡོད།

ངའི་གྲོས་འཆར་འདི་དག་ལ་རྒྱ་མིའི་འགོ་འཁྲིད་ཚོས་གཞུང་འབྲེལ་ལན་འདེབས་
གང་ཡང་བྱས་མེད་པའི་ཁར། ཁོ་རང་ཚོའི་གཞུང་གི་དུལ་བསྐྱགས་ལས་རིགས་
ཁག་ནས་སྒྲོན་བརྗོད་ཀྱང་བྱས་ཡོད། རྒྱ་མིའི་ངོས་ནས་གྲོས་གཞི་དེ་དག་ལ་བརྟེན་

རྣམས་ལྟ་དོག་གིས་དང་ལེན་མ་བྱས་སྐབས་ངའི་ངོས་ནས་བསམ་འཆར་གྲོས་གཞི་བཏོན་
པ་དེ་དག་གི་ཕན་ཚུན་ཚོན་མ་ཐུབ་པར་བརྟེན་ར་ཚོས་རྒྱ་མིའི་འགོ་ཁྲིད་ཚོ་དང་འབྲེལ་
མཐུན་བྱེད་རྒྱུའི་འབད་བརྩོན་བྱེད་བྱག་པ་འདིའི་ཐད་ལས་རྣམས་མ་བྱུང་བར་ངོས་འཛིན་
བྱེད་རྒྱུ་ནི་རྒྱ་མཚན་ལྟར་པ་ཡིན། མི་རིང་བར་རྒྱ་མཐ་གསལ་ནས་འཁྲུང་ལེན་གསར་
པའི་རིགས་མ་བྱུང་ཆེ་ངོས་ནས་མི་ཁྲི་ལྔ་མེ་སྐྱུ་གི་བཏོན་པའི་གྲོས་འཆར་འདི་དག་ལག་
བརྒྱར་བྱེད་དགོས་པའི་འགན་ཁུར་གང་ཡང་མེད་པར་བཅི་རྒྱ་ཡིན། འོན་ཀྱང་ངས་
བོད་མིའི་རང་དབང་དང་། གཞི་ཅའི་ཐོབ་ཐང་གི་དོན་དུ་ལུ་མཐུན་ལས་ཀ་བྱེད་
རྒྱུར་འགྱུར་བ་ནམ་ཡང་མེད་ཅིང་། ད་དྲུང་རྒྱ་མི་དང་འབྲེལ་བ་བྱས་ཏེ་ཞི་བའི་
ཐབས་ལམ་བརྒྱུད་བོད་མིའི་ཙམ་པའི་སྐྱུ་བ་ཐབས་སུ་འབད་བརྩོན་ལུ་མཐུན་བྱེད་རྒྱུའི་
འདུན་པ་བརྟེན་པོ་ཡོད།

འདིའི་བར་གསལ་བཤད་གཉིས་པ།

ལུ་པོ་འཇམ་གླིང་ནང་བཟང་སྤོགས་ཀྱི་འགྲུར་བ་ཆེན་པོ་དུ་མ་བྱུང་ཡོད།
རུ་ལུའི་ནང་མིད་འཛིན་སྒྲོར་པོ་ཙམ་ནས་མང་ཚོགས་ཀྱི་ངོ་བོ་གསལ་མཚོན་ཐུབ་པ་
དང་། འགན་འཁུར་ཆེ་ཙམ་ལེན་ཐུབ་པའི་གཞུང་ཞིག་འཇུགས་སྲུང་དམངས་གཙའི་
གོམ་བརྟེན་བྱས་པ་དེས་གལ་ཆེའི་ཚུས་བྱགས་ཆེན་པོ་ཐོན་ཡོད། རྒྱལ་ཁབ་མང་
པོ་ཞིག་དང་། རྣམ་པར་དུ་ཡོ་ཐོབ་ཤར་རྒྱ་གསལ་ནང་ཚོགས་པ་གཅིག་ཁོ་ནས་དབང་
འཛིན་བྱེད་པའི་བཙུན་ཤེད་སྤྱིར་འཛིན་རིང་ལུགས་ཀྱི་ཚབ་དུ་མང་མོས་འོས་འདེམས་
བྱས་པའི་གཞུང་གསར་འཇུགས་ཐུབ་པ་དང་། སྲར་ཡིན་གྱི་ཅིག་པ་གཏོར་བཞིག་
གིས་འཇར་མན་རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་ཆིག་སྐྱིལ་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་དུ་གྱུར་པ་ནི་གང་དམག་
གི་མཐུག་མཐར་སླེབས་པའི་མཚོན་རྟགས་ཤིག་ཡིན་པ་དང་། ཤར་རུབ་བར་དམག་
འཐབ་ཡོང་དོགས་ཀྱི་དངངས་སྐྱབ་ལུ་མཐུན་བྱེད་མི་དགོས་པའི་འཇམ་གླིང་ཞིག་ཡོང་
རྒྱུར་མདུན་བརྟེན་བྱས་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན།

ཤོག་པོའི་ནང་ལ་ཡང་གཞུང་གསར་པ་ཞིག་གདམ་པའི་ཆེད་མི་མང་ནས་འོས་
བརྒྱུ་བྱས་ཡོད། བོད་དང་ཚོས་རིག་གི་འབྲེལ་བ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡོད་པའི་

སོག་པོའི་ལུང་པར་ནང་ཚོས་སྐར་གསེ་བྱེད་རྒྱུ་ལས་དོན་ལ་ངས་དམིགས་བསམ་ལྟེ་
དགའ་བསུ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། རྣམ་མཚེས་བལ་ཡུལ་མི་མང་ནས་སྲིད་དོན་གོག་ཁག་མང་
པོ་ཡོད་པའི་ལམ་སྲོལ་འཇུགས་རྒྱུར་འབད་བཅོམ་བྱས་པ་དང་། རྒྱལ་པོ་མི་རྟ་ད་
ར་མཚོག་ནས་གོམ་བཞུད་དེར་མཐུན་འགྱུར་གནང་བར་ངས་བསྐྱབས་བརྗོད་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

འཇམ་སྐྱོང་ནང་དེ་ལྟ་བུའི་ཅ་བའི་འགྱུར་འགྲོས་བཟང་པོ་འགྲོ་བཞིན་པའི་སྐབས།
རྒྱ་ནག་གཅིག་པུ་འགྱུར་བ་མ་བྱིན་པར་གནས་མི་ཐུབ་པར་ཡིད་ཆེས་ཡོད། ཉིན་
གཅིག་རྒྱུ་མི་མང་ནས་དམངས་གཙོ་ཡང་དག་པའི་ལམ་ཁོ་ན་བརྒྱུད་རང་རང་གི་
གསར་གཏོད་ཚོ་གྲོས་རྣམས་ཙལ་བཏོན་དེ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཁེ་བན་དང་། འཇམ་སྐྱོང་ཞི་
བདེ་ཡར་རྒྱས་བཅས་སྐབས་ཐུབ་པ་མཚོང་གི་རེད། དེ་ལྟ་བུ་འགྱུར་བ་ཡོང་རྒྱུའི་རྟགས་
མཚན་གསལ་པོ་འདུག བེ་ཅིང་དུ་ ༡༩༧༩ ཟླ་ ༦ པར་སློབ་སྦྱོང་དང་ཤེས་
ཡོན་ཅན་ནས་འགོ་འཁྲིད་པའི་དམངས་གཙོའི་ལས་འགུལ་ལ་དག་གཞན་བྱས་པ་དེས་
འཕལ་སྐར་མམ་ཉེས་ཅོམ་ལས། སྤྱགས་རྒྱང་རིང་པོར་རྒྱུའི་མི་མང་གིས་རང་དབང་
དང་དམངས་གཙོའི་ལས་འགུལ་ལ་མཐུན་བྱེད་རྒྱུར་ལྷགས་རྒྱུ་ཐེབས་ཡོད།

མ་འོངས་པར་རྒྱ་ནག་ནང་ཞི་བདེ་དང་ཆབ་སྲིད་སྤྲོ་བརྟན་ཡོང་མིན་ནི་རྒྱ་མིའི་
དམངས་གཙོའི་ལས་འགུལ་དེ་འགྲུབ་མིན་ཅོམ་ལ་རག་ཡུས་པ་ཞིག་མིན་པར། རྒྱུའི་
དབང་རྒྱུར་ལས་རང་དབང་ཚོབ་འདོད་ཀྱི་རྒྱ་མི་རིགས་མ་ཡིན་པའི་མི་དམངས་ས་ལ་
མང་པོ་དེ་དག་གི་རེ་བ་འགྲུབ་མིན་ལ་རག་ཡུས་པ་ཞིག་ཡིན། ཨེ་ག་ལ་ཡོངས་ལ་
ཞི་བདེ་སྤྲོ་བརྟན་དང་ཆང་མའི་ཁེ་བན་ཆེད་དམངས་གཙོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་མཐུན་
སྦྱོགས་ཚོགས་སྡེ་ཞིག་འཇུགས་དགོས། ཚོགས་སྡེ་དེའི་ནང་རྒྱ་ནག་གསར་པ་ཞུགས་
དགོས་ལ། རྒྱུའི་མི་མེར་སྡེ་ལ་བའི་དབང་རྒྱུར་ལས་གྲོལ་བར་འདོད་པའི་བོད་དང་།
གར་དུར་གི་མི་ཐན། ནང་སོག་བཅས་དང་། དེ་བཞིན་ཨེ་ག་ལ་ཡིའི་མཐུན་སྦྱོགས་
ཚོགས་སྡེར་འཇུག་འདོད་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་རྣམས་ཀྱང་ཞུགས་ཚོག་བསམ་རྒྱུ་
འདི་ལ་བསམ་ཞིབ་ནན་ཏན་བྱེད་དགོས་ཤིང་། ང་ཚོའི་ལས་དོན་འདི་དངོས་སུ་འགྲུབ་
སྐད་ཨེ་ག་ལ་ཡིའི་འགོ་བྱིད་གཞན་དག་དང་གནས་རྒྱལ་འདིར་མོས་སྡོལ་ཅན་རྣམས་ནས་

གོ་བསུར་བྱེད་པའི་རེ་བ་ཡོད།

དེར་སང་འཇམ་སྐྱོང་རྒྱུའི་གནས་སྐབས་དགའ་སློབས་རྒྱུ་བའི་སྦྱོགས་སུ་གནས་
པ་དེ་རྩ་ནའང་། ལྷབས་མ་ལེགས་པ་ཞིག་ལ་ཉེ་ཆར་རྣམ་མཚོ་ཞུག་དུ་དམག་འཁྲུག་
ལངས་པ་དང་། དེའི་ནང་མི་མང་པོ་འདས་གོངས་ལུང་བར་ངོས་རང་སློབ་མ་ད་
ཅང་ཆེན་པོ་བྱུང་། རྒྱུ་རྒྱུ་འདི་ནི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་བཟང་སྦྱོགས་སུ་འགྲོ་བཞིན་པའི་
སྐབས་ཀྱི་དམིགས་བསམ་གནས་རྒྱུ་ལ་ཞིག་ཡིན། གལ་ཆབས་ཆེ་བའི་གནས་རྒྱལ་
འདི་རིགས་སལ་ཆེ་བར་དང་པོ་ནས་ཞི་མཐུན་གྱི་ལག་ལེན་འོས་འཚམས་དང་། དགོས་
ངེས་ལག་ལེན་བརྒྱར་མ་ཐུབ་པར་སྤང་མེད་ཚོད་ཡངས་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན།
དམག་འཁྲུག་དེ་དག་གི་འགྱུར་རྒྱུ་གཙོ་བོ་གཞན་ཞིག་ནི་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོས་རང་གི་
ཁེ་བན་དུ་སློབ་སྡེ་མན་རྒྱུན་སློབས་ལུགས་སློབ་ཐབས་ཀྱི་སྲིད་བྱས་ལག་ལེན་བརྒྱར་
བཞིན་པ་དེ་ལས་བྱུང་བ་ནི། ད་ལྟའི་རྣམ་མཚོ་ཞུག་གི་དམག་འཁྲུག་འདི་དཔེ་མཚན་
གསལ་པོ་ཞིག་ཡིན། རྒྱ་རྒྱུན་དེ་དག་གི་ནང་ནས་སྤྱག་ཤོས་ནི་དེའུ་ལྱི་ཁེ་བན་
ཁོ་ནའི་ཆེད་གཞུང་སྐར་མང་པོ་ཞིག་གིས་དམག་འཐབ་གོ་མཚོན་ཚོང་འབྲེལ་བྱེད་
བཞིན་པ་དེ་ཡིན། ངའི་བསམ་པར་གནས་རྒྱལ་འདི་རིགས་ནི་འགྲོ་བ་མིའི་བདེ་དོན་
ལ་འགན་འཁུར་དང་། བསམ་ཤེས་སོགས་ཙལ་བ་ནས་མེད་པ་ཞིག་རེད། ང་ཚོས་
མ་འོངས་པར་འདི་ལྟ་བུའི་དངངས་ཚབས་ཆེ་བའི་གནས་རྒྱལ་ལས་གཤོལ་བར་འདོད་
ན། དངངས་ཚབས་དང་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་ཡོང་གཞིའི་གནས་རྒྱལ་འདི་རིགས་ལ་ཐོག་
མ་ནས་དོ་སྤྱང་ལུགས་ཆེ་ཅོམ་བྱེད་དགོས་ཤིང་། མིག་རྒྱང་ཐུང་དུ་དང་། རང་
དོན་ཁོག་བཅུག་གི་སློབ་སྡེ་སོ་སོའི་ས་ཁུལ་ལ་སློབས་ལུགས་འགྲན་བསྡུར་བྱེད་པ་མ་
ཡིན་པར་རྒྱ་ཆེའི་ས་ཁུལ་གྱི་བདེ་འཇགས་ལ་འགན་ཁུར་ལེན་དགོས། བསམ་སློབ་
འཁུར་སོ་འདི་ལྟ་བུས་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་ཁོ་ནའི་ཞི་བདེ་སྤང་སློབ་ཅོམ་མ་ཡིན་པར་ཀུན་
ལ་གཏན་དུ་བདེ་བའི་ཞི་བདེའི་ཆང་གཞི་ཞིག་འཇུགས་ཐུབ།

ངོས་རང་རྒྱང་དུའི་སྐབས་ནས་བོད་མིའི་གོམས་གཤིས་དང་། དེང་དུས་འཇམ་
སྐྱོང་གི་འགྱུར་འགྲོས་གཉིས་ཀར་འཚམས་པའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལམ་ལུགས་ཤིག་བཟོ་ཐུབ་

གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་ཐེངས་སོ་གཉིས་པའི་ཐོག་

རྒྱལ་བའི་བཀའ་སློབ།

༡༩༧༡།༣།༡༠

༄༅། རྟེན་རིང་འདྲིར་ང་ཚོ་བྱེས་ལ་འཁོད་པའི་སེར་རྒྱ་མི་དམངས་ལས་བྱེད་
 དང་བཅས་པའི་ཐོག་ཉེ་ཆར་བོད་ནས་འབྱོར་བ་ཚོ་དང་། རྣམ་པར་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་
 ལ་ལྷུ་ལ་མེད་པའི་སྤྱི་དང་སྤོངས་བཅངས་ཉེ་རང་སྲོག་སློབ་བཏང་གི་དཀའ་ལས་རྒྱག་
 མཁམ་ཁག་གཅིག་བཅས་མཉམ་དུ་འཛོམས་པ་འདྲིའི་ཐོག་ཚང་མར་ལྷ་རྒྱ་ཞེས་གསུང་
 འཕྲིན་ལྡན་སློབ་གནང་མཚམས། ཉེ་ རྟེན་རིང་གསལ་བཤད་ཅིག་བྱེད་འདོད་
 ལྟར་། གཞི་རྒྱུ་རྒྱ་མིས་བོད་ལ་དབང་རྒྱུར་བྱས་པའི་རྗེས་དང་། རྣམ་པར་སྤྱི་
 ལོ་ལྷ་བཅུ་དང་གངས་དང་དུག་རྩ་རེ་གངས་ནང་ས་གནས་ཁག་མང་པོ་ཞིག་ལ་དུས་ཚོད་
 ལྷ་སྤྱི་མི་འདྲ་བའི་ཐོག་བྱའི་དབང་རྒྱུར་ལ་རོ་ཚོ་ལ་བྱེད་མཁན་ལྷ་མཐུན་ལྟར་ཡོད།
 ལྷ་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོ་སྤྱི་མར་མི་དམངས་ནས་རྒྱ་མི་ལ་མི་དགའ་བའི་ཁོ་མོར་བྱེད་
 རྒྱབས། དུས་དེར་སྤྱི་རོལ་འཛམ་གླིང་གི་མི་མང་པོ་ཞིག་བར་མིར་ཡོད་པར་བརྟེན་
 འཛམ་གླིང་ཐོག་སྤྱི་བརྒྱལ་ས་མངོན་གསལ་དོད་པོ་ཞིག་བྱུང་ཞིང་། རྒྱབས་དེར་ངོས་
 ཉན་བརྗོད་རྒྱ་བྱུང་། བོད་ཀྱི་དོན་གྱི་བདག་པོ་བོད་ནང་ཡོད་པའི་རྒྱ་ཆེའི་མི་དམངས་
 ཉན་མས་ཡིན། དེ་དག་ཏུ་ཐུག་ཐབས་ཟད་ཀྱིས་སྲོག་སློབ་བཏང་ནས་ངམ་སྟོན་ཁོ་མོ་
 རྒྱར་གྱི་ལས་འགུལ་བྱས་པ་དེ་ལ་ང་ཚོ་རྒྱ་གར་ལ་ཡོད་པ་ཚོས་བརྒྱ་ཆ་བཅུ་འཛུལ་ཐོག་ནས་
 སེམས་འཁྲུང་དང་རྒྱ་བ་སྤྱོད་བྱེད་རྒྱ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་ཡོད། དེ་ག་རང་ཡིན། དོན་
 གྱི་བདག་པོ་བོད་མི་དམངས་ཀྱིས་དངོས་གནས་སེམས་ནང་ན་ཆ་ཡོད་པ་དེ་དག་འཛམ་
 གླིང་ཡོངས་ཀྱིས་མཐོང་བྱུང་བ་དངོས་ལྟ་བུ་བརྟན་པ་ནི་ཡང་དག་པ་རེད། རྒྱབས་དེར་
 ངོས་ཀྱི་བསམ་པར་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༧ ལོ་ནས་བཟུང་རྒྱ་ནག་གིས་སྤིད་བྱས་སྐྱབས་བྱ་

རྒྱག་དུ་གཏོང་རྒྱ་བྱས་པ་དང་། རྣམ་པར་དུ་དུ་ཡོ་ཡོ་ཡོད་ལ་ཡོང་བ་བཅས་
 དེ་འདྲིའི་ཐོག་ནས་རྒྱ་ཆ་མོད་རྣངས་སོགས་མང་པོ་ཞིག་ལ་སྐྱབས་བྱ་འགྱུར་བ་སྤྱིན་
 པ་ཡོད། རྒྱབས་དེར་དུ་ཡོ་ཡོ་ཡོད་ནའང་རྒྱ་ཆ་མཐུན་མཁན་གྱི་ཅི་དབྱང་
 ཡོད་པ་ཡིན་དུས། རྒྱ་སྲོགས་ནས་བོད་མི་ལོག་སྤྱོད་པ་རྒྱང་གས་ཀྱིས་ལས་འགུལ་
 བྱས་པ་མ་གཏོགས་མི་དམངས་ཀྱིས་བྱས་པ་མ་རེད་ཅེས་བོད་ཀྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་
 རྒྱ་ནག་གྲུང་ཁྲན་ཏང་གི་འགོ་རྣངས་ལ་རྒྱ་ས་མང་འབྲུན་བྱ་ཡོད། གཅིག་བྱེད་དུས་
 ཁོང་ཚོའི་གསང་བའི་སྤྱི་ག་འདུགས་སྤྱི་དག་པོ་ཡོད་པས་གནས་སྐབས་ཞིབ་ཚགས་པོ་
 ཞིག་ཏོག་གི་ཡོད་པའི་བཟོ་དང་། ཡང་སྤྱི་གས་གཞན་ཞིག་ནས་ལས་བྱེད་པ་གཅིག་
 གིས་གཅིག་ལ་མགོ་སྐོར་བཏང་སྟེ་དེས་རྒྱ་ནག་པས་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱེད་མཁན་
 རྒྱ་མཚོ་རེ་མ་ལས་བྱེད་པ་ཚོའི་བསམ་སློབ་ནང་ལས་ཀ་གྲ་འགྲིག་ཡོད་ལ། མི་དམངས་
 མང་ཚོགས་སོ་ཁ་ཚེམས་ཡོད་སྐྱམ་ནས་དོན་དངོས་གནས་སྐབས་མ་རྟོགས་པ་ཡོང་གི་
 ཡོད། དེར་བརྟེན་རྒྱབས་དེར་རྒྱ་མི་ཚོའི་ཁ་ནས་ལབ་པ་ལྟར་མི་དམངས་རེ་ཟུང་
 ཞིག་སྤོ་ཡིད་མ་ཚེམས་པ་དང་ནད་མི་ཐེག་པ་ཞིག་ཡོད་པ་མ་གཏོགས་རྒྱ་ཆེའི་མང་
 ཚོགས་འདོད་པ་ཚེམས་པ་ཡོད་པའི་བཟོ་དང་། རྣམ་པར་སྤྱི་རོལ་ལ་ཡོད་པའི་
 བོད་མི་རྒྱ་སྤྱི་གས་ནས་ཁ་བྱལ་རིང་ལུགས་པ་རྒྱང་གས་ཟེར་བ་དེ་དག་འདོད་སློ་མ་ཁེངས་
 པས་རྒྱད་ལོག་བརྒྱབ་པ་མ་གཏོགས། བོད་ནང་དེ་ཅམ་གྱི་ནད་མི་ཐེག་པ་མེད་སྐྱམ་
 པ་ཞིག་ཁོང་ཚོའི་བསམ་སློབ་ནང་ཡོད་གས་ཆེ། དེ་འདྲ་ཡོད་ན། བོད་ནང་ཡོད་
 པའི་མི་དང་། དེའི་ནང་ནས་རྒྱ་ཆེའི་མང་ཚོགས་རང་གི་ངོས་ནས་འདོད་པ་མི་ཁེངས་
 པའི་སྤྱི་དང་ནད་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་རྣམ་འགྱུར་གསལ་པོ་བརྟན་ཐུབ་པ་དེས་དངོས་གནས་
 རྒྱ་སྤྱི་གས་ནས་གནས་སྐབས་པོ་རྟོགས་ཐུབ་པ་ཡོང་གི་རེད་སྐྱམ་བྱུང་། ཡིན་
 ཉེད་དེ་ཆ་རྒྱ་ནག་རང་གི་ནད་དུ་འང་གདུག་རྒྱུ་བ་ལག་བརྟན་བྱེད་པའི་གནས་སྐབས་
 རྒྱར་ཡང་རྒྱར་ལོག་བརྒྱབ་ཡོད་ལ། ང་ཚོའི་བོད་ཀྱི་ས་ཆའི་ཐོག་དུ་འང་སྤྱི་ག་པ་མིག་
 བཅུ་མས་ཀྱིས་མཐུན་གཅིག་དུ་བྲག་གཞོན་བྱེད་རྒྱར་སེམས་ཐག་བཅད་དེ་ཡོད་རྒྱབས་
 ང་རང་ཚོས་གྲུང་བསམ་སློབ་གསར་བ་ཞིག་གཏོང་དགོས། ད་མན་རང་སྲོག་སློབ་གཏོང་

གིས་ཞི་བའི་ལས་འགུལ་བྱས་པ་དེ་དག་ཚུབས་ཆེན་ངོ་མཚར་སྐྱེ་བ་ཞིག་དང་། འཇམ་
སྐྱོང་ཐོག་པོར་གྱི་བདེན་མཐའ་གསལ་བའི་ཐད་པོར་མི་རིགས་ཡོངས་ཀྱིས་བརྟེན་ཐབས་
མེད་པའི་བྱས་རྗེས་ཞིག་ཡིན། དེ་ནས་བརྒྱུད་པོར་མཐའ་དབུས་ཀྱན་ལ་གོ་རྟོགས་
གསར་པ་ཞིག་སྐྱེ་བས་ཉེ་ལུབ་འབྲས་ཆེན་པོ་ཐོབ་ཡོད། ལྷན་པའི་དུ་འདས་ཀྱི་དམ་
སོང་བ་ནམས་ཀྱང་མི་ནི་གོ་མོ་ཚོར་པ་ཞིག་དང་། ལྷན་པའི་ལུངས་ནས་ལུངས་
གོ་ཚོར་པ་ཞིག་དངོས་གནས་བྱུང་ཡོད། ད་ཆ་རྒྱ་དམག་གིས་མེ་མདའ་རྒྱག་རྒྱར་
ཡང་བསར་བྱས་ཉེ་སྔོན་པའི་ལྷན་པའི་དམ་སོང་ཚོས་སྤྲིག་པ་མིག་བཅུ་མས་དང་མིག་
རྒྱན་གཡང་མཚོངས་ལྷ་བྱ་བྱེད་པ་ལས་བྱ་བའི་གསར་པ་འགའ་ཞིག་ལ་བསམ་སྒོ་
གཏོང་རྒྱ་མེད་དམ་སྟེ། དེ་ཡང་འཚོ་མེད་ཞི་བའི་དམ་བཅའ་དང་མ་འགལ་བ་
ཞིག་དང་། ལྷན་པའི་འཕྲམ་སྤྲིག་ཉེན་མེད་པའི་བྱ་བའི་ལས་ལ་བསམ་སྒོ་གཏོང་དགོས།
གཙོ་ཆེ་བོས་ལྷ་ས་ཁུལ་ལ་སློབ་བྱ་འབྲིམས་པའི་སློབ་སྦྱོར་ཡོད་མིན་ལ་མ་ལྟོས་
པར་རང་བཞིན་མཐོང་རྒྱ་ཐོས་རྒྱུ་དཔེ་དབང་གིས་གོ་རྟོགས་གཏོང་བའི་ལོ་ཞིག་ཡོད་པ་
དེས་རྒྱུན་པས་རྒྱ་སྤྲོགས་ལ་ཉལ་བྱ་བ་སུན་པོ་ཡོང་གི་ཡོད། དེ་ནི་རང་བཞིན་གྱི་
ཉམས་སྦྱོར་གོ་རྟོགས་ཟབ་པོ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་ཞིག་ལ་རང་ཚོའི་བདེན་དོན་ངོས་འཛིན་
གསལ་པོ་དང་། མོ་མོའི་ཐོབ་ཐང་ཚོར་ལེན་བྱེད་པའི་བསམ་སྒོ་སྐྱེ་བས་པ་ཞིག་
ཡིན། པོར་རྒྱ་སྤྲོག་གི་ས་ཁུལ་ཁྲུག་གི་ནང་དེ་འདྲའི་ཉམས་སྦྱོར་གོ་རྟོགས་
མ་འདང་བའི་དབང་གིས་རྒྱ་མིས་གདུག་རྒྱུ་བྱས་ཉེ་སྤྲོག་བསྐྱེད་མི་ཡོད་ཀྱང་།
དུད་འགྲོ་ལ་ཉེས་དུང་བཏང་བ་ལྟར་འཁྲུངས་ནས་སྔོན་པ་ལས། དེའི་ལན་ཅ་གང་
ཞིག་ཡིན་དང་། ང་རང་ཚོ་པོར་མི་དམངས་རྒྱ་མིའི་བྲན་གཤོག་དུ་སྤར་ནས་ལས་
ཀྱིས་བསྐྱོས་པ་ཞིག་མིན་པ། ང་རང་ཚོར་མོ་མོའི་ཐོབ་ཐང་ཞིག་ཡོད་པ་བཅས་
བསམ་སྒོར་འཁོར་མ་ཐུབ་པར་སྤྲོག་བསྐྱེད་ལུངས་ཉེ་སྔོན་མཁུན་ཡང་ལས་ཆེར་འགའ་
ཞིག་ཡོད། གཞི་རྒྱུད་གོང་དུ་བརྗོད་པ་བཞིན་ལྷ་ས་ཁུལ་ལ་ཞི་ཚོལ་བྱུང་རྗེས་པོར་
རྒྱ་སྤྲོག་གི་ས་ཁུལ་མང་པོར་གོ་རྟོགས་གསར་པ་ཞིག་གཞི་ནས་འགོ་ཚུགས་ཡོད། ད་
དུང་དེ་འདྲའི་ཐོག་བསམ་སྒོ་གཏོང་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོ་མེད་དམ་སྟེ། མང་མས་བྱེད་

ཐབས་གསར་པ་གང་ཞིག་འདུག་བསམ་སྒོ་གཏོང་དགོས།
༡༥ ལྷན་པའི་དམ་སྤོས་གཞི་འདི་འདྲོན་སྐབས་མི་དམངས་མང་པོ་ཞིག་སྒོ་ཕམ་ཡོང་
རྒྱུ་ཡིན་པ་དང་། པོར་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་ཆ་ནས་ལྷན་པའི་ཆེ་བས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་
ངས་གསལ་པོ་ཤེས་གྱི་ཡོད། ཡིན་ནའང་སྤོས་འཆར་དེ་འདྲོན་དགོས་དོན་ངས་སྤོ་
རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའདམ་མང་པོ་བྱས་ཡོད། པོར་ནང་རང་དབང་གི་སྤྱད་ཆ་པོར་
རྒྱུའི་སྤོན་ལ་མི་རིགས་དེ་དག་འཚོ་དང་མ་འཚོའི་ཉེན་ཁ་ཞིག་སྐྱེ་བས་ཡོད་དུས། སྤོན་
ལ་པོར་ནང་རང་དབང་གི་གནས་ཚུལ་ཡོད་པ་དེ་དག་ཉུང་དུ་གཏོང་བྱུང་པ་ཞིག་དང་། རྒྱ་
མི་སོན་ཆེ་བོར་ནང་ཡོང་བ་དེ་འགོག་ཐུབ་པའི་རྒྱ་སྤྲོགས་ནས་བསམ་སྒོ་གཏོང་བྱུང་བ་
ཞིག་བྱུང་ན། ང་རང་ཚོའི་ངོས་ནས་ཀྱང་གང་ལ་གང་འཚོམས་གྱི་གུ་བའདམ་བྱ་
རྒྱུ་ནི་མ་ལན་མ་འདྲིའདྲའི་ཐབས་ཤེས་ཞིག་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་གྱིས་སྤོས་འཆར་
བཏོན་པ་ཡིན། དེ་ནས་ད་བར་དུས་ཡུན་གང་ཅམ་སོང་བ་དེའི་རིང་རྒྱ་སྤྲོགས་ནས་
ངོས་ཀྱིས་བཏོན་པའི་སྤོས་འཆར་ལ་འབྲིག་འཇགས་གྱི་བསམ་སྒོ་བཏང་སྟེ་གོ་བསྐྱར་
སྤྲོག་པོ་ཞིག་བྱས་མེད་པའི་ཁར། ད་དུང་ངོས་ནས་ཁ་བྱལ་གྱི་ལས་འགུལ་སྤེལ་
གྱི་འདུག་ཅེས་མཐའ་གཅིག་དུ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་རེད། གནས་ཚུལ་དེ་འདྲའི་
ངོག་ད་ཆ་པོར་རྒྱ་སྤྲོགས་གཉིས་ཀས་བཟོད་བསྐྱོད་དང་གུ་བའདམ་བྱུང་ནས་འབྲིག་
འཇགས་བྱེད་ཐུབ་པའི་སྤོས་འཆར་དེ་ལ་གུལ་འབྲས་མ་ཐོབ་པ་དང་གཅིག་གཉིས་
ནས་པོར་མིའི་རྩ་བའི་ཐོབ་ཐང་གི་ཆ་ནས་ངོས་ཀྱིས་དོན་མེད་ཐབས་བྲག་པའི་མཐོང་
ཚུལ་ཡོད་པ་དང་གཉིས། གསུམ་ནས་པོར་མིའི་ནང་ནས་མི་མང་པོ་ཞིག་སྒོ་ཕམ་
ཡོང་གི་ཡོད་པ་བཅས་ཀྱིས་དགོས་པ་ལས་དགག་ཆ་ཆེ་བ་ཆགས་གཞིས། ད་ཆ་རྒྱ་
ནག་གཞུང་ནས་དེ་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་དོ་སྣང་བྱས་ཉེ་མཁྲོགས་སྤྱར་ནས་འགྱུར་
གསལ་པོ་ཞིག་མ་བཟུན་ཆོ། ངོས་ནས་མི་ཉུས་མི་སྤྲོག་དུ་སྤྱད་ཆ་བའདམ་པའི་སྤོས་
འཆར་ནང་ནས་རྒྱ་སྤོགས་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་ཁེ་བར་ཆེན་པོ་སྤྱད་པའི་དོན་ཆེན་དེ་
དག་ལ་བཙུ་འཛིན་བྱ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་ནི་གནས་ཚུལ་གསར་པ་ཡིན།
ད་ལྟ་སྐབས་བབས་གྱི་བསམ་སྒོ་གཏོང་དགོས་པ་ཞིག་ལ། པོར་མི་རིགས་ཀྱིས་

སོ་སོའི་མཐར་ཐུག་གི་པདོན་དོན་ཚོན་རྒྱ་དང་གཅིག་གཉིས་ནས་འཕམ་དུ་སོ་སོའི་
མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གཞུང་དང་། མི་རིགས་ཀྱི་རྣམ་པ། མི་རིགས་ཀྱི་རྣམ་པ་བཅས་
ཡག་པོ་བཟུང་ཐུབ་པའི་དོན་ལ་པོད་ནང་བསྟན་དགོན་འདུགས་སྐྱེན་གྱི་རྒྱས་མཚོན་
པའི་ལས་འགུལ་མང་པོ་ཞིག་མང་ཚོགས་ནས་མ་བསྐྱལ་དང་སྒྲངས་ཀྱིས་སེམས་ལྷགས་
བསྐྱེལ་ཏེ་པོད་མཐའ་དབུས་ཚང་མར་གྱེད་བཞིན་ཡོད། འོན་ཀྱང་དེའི་ཐོག་ཚང་
མས་བསམ་སྒོ་ཡག་པོ་གཏོང་དགོས། ང་ཚོ་མི་རིགས་ཤིག་གི་མ་འོངས་པའི་རྒྱང་
རིང་མདུན་ལམ་ལ་བསམ་སྒོ་གཏོང་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པས། དགོན་པ་ཁ་གས་ཉམས་
གསོ་གྱེད་རྒྱ་དང་། དེའི་ནང་གྲ་རྒྱན་གང་ལ་གང་འཚམས་ཤིག་ཡོད་པ་ཙམ་གྱིས་
འགྲིག་པ་ཞིག་མིན། ཅུ་པའི་ང་རང་ཚོའི་ལུང་པའི་དཔལ་འཕྲོར་གནས་སྒྲངས་དང་།
ཤེས་ཡོན་གྱི་གནས་སྒྲངས། འཕྲོད་བསྟེན་གྱི་གནས་སྒྲངས། ཚོས་གྱེད་དགོན་པ་
ཁག་གི་གནས་སྒྲངས་བཅས་སྤྱོད་ཀྱི་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། ལྷན་པས་རེ་དཔེ་ཆ་བཞག་ན།
དགོན་པ་ཉམས་གསོ་གྱེད་རྒྱ་དེ་རིགས་ལ་ཚང་མར་སེམས་ལྷགས་དང་དོ་རྒྱང་ཡོད་
པ་གང་ཞིག་ལ། འཕྲོད་བསྟེན་དང་དེང་དུས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱུ་དེ་
ཐད་བསམ་སྒོ་གཏོང་སྤྱོད་དེ་ཙམ་མི་འདང་བ་གསལ་པོ་ཡོད། དེར་བརྟེན་དགོན་
པ་ཁག་ཉམས་གསོ་གསར་བཞེངས་གྱེད་རྒྱའི་ཐད་ཁ་སང་ནས་བཀའ་མོལ་བྱུང་བ་བཞིན་
སྐྱེས་དག་པོ་ཡོང་བ་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། བྱངས་ཀ་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང་སྐྱེས་དག་
པོ་མེད་ན། ཐུགས་རྒྱང་རིང་པོའི་ཆ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཡིན་ནའང་འདྲ།
པོད་མི་རིགས་ཀྱི་པདོན་དོན་ཐད་ནས་ཡིན་ནའང་འདྲ། གང་ལྟར་བསྟན་པའི་ཞབས་
འདེགས་ལས་ཚྭ་ལྷོ་བསྟན་པའི་ཞབས་འདེན་ལ་འགྲོ་བ་ཡོང་མི་སྲིད་པ་མིན། དགོན་
པ་གསར་དུ་རྒྱུགས་པ་དེ་ཚོ་ཅུ་བ་ཡག་པོ་རེད། ཡིན་ན་ཡང་སྐྱེས་དག་པོ་ཡོང་
པའི་ཐད་དང་པོ་ནས་མ་འདུགས་པའི་བསམ་སྒོ་གཏོང་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་མཚོང་གི་འདུག་
བྱངས་ཀ་མང་པོ་བྱུང་ཡང་ཐལ་ཆ་མེད། ཡོད་པ་དེ་དག་སྐྱེས་དག་པོ་ཡོང་པའི་
བསམ་སྒོ་གཏོང་དགོས།

དགོན་པ་རབ་བྱུང་གི་སྡེ་དང་། བརྟན་མའི་སྡེ། གོས་དཀར་ལུང་ཡོད་སྡེ་བཅས་
གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་རང་རང་སོ་སོའི་ཚོས་སྡེའི་བཞེད་སྲོལ་གཞིར་བཟུང་བསྐྱབ་
བྱིས་ས་དམ་པོ་སྐྱེས་དག་ཅིག་ཡོད་པའི་ཐོག་གཙོ་ཆེ་སྒོལ་གཉེར་ལ་དོ་འཕྲུར་གྲགས་
ཆེ་བུས་ཏེ། དགོན་པ་ཞིག་ཡིན་ཕྱིན་ཚོས་འཆད་ཉན་སོགས་བཤད་གྲུའི་མཚན་ཉིད་
ཚང་བ་ཞིག་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེའི་དོན་ཚན་གཅིག་དང་། གཉིས་ནས་འཕྲོད་བསྟེན་ཐད་
གཞི་ཀར་རྒྱ་སྤྱོད་གས་ནས་འཆར་གཞི་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། སྲོང་
དང་སྲོང་སྲོང་ཚོའི་ནང་མཐུན་རྒྱུན་སྤྱོད་པ་མ་གཏོགས་སྲོང་གསེབ་དང་ལྷག་
པར་ས་ཆ་ལྷག་ཀྱི་ཁག་ལ་ད་ལྟ་ཡང་འཕྲོད་བསྟེན་གྱི་གནས་སྒྲངས་ཤིན་ཏུ་ཞན་ཁར།
དཔལ་འཕྲོར་གྱི་གནས་སྒྲངས་ཀྱང་ཉ་ཅང་སྒྲོ་པོ་འདུག དེར་བརྟེན་འཕྲོད་བསྟེན་
ཡར་རྒྱས་དང་། དཔལ་འཕྲོར་ཡར་རྒྱས། ཤེས་ཡོན་ཡར་རྒྱས་བཅས་ཡོང་པའི་
དོན་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་དོ་རྒྱང་གྱེད་དགོས། རྒྱ་སྤྱོད་གས་སྤྱོད་ཀྱི་འཆར་
གཞི་ཡོད་པ་དེའི་ཐོག་པོད་མི་སྡེར་སོ་སོའི་ངོས་ནས་ས་ལྷུལ་ཁ་གསལ་སྡེར་གྱི་སྒོལ་
བྱ་དང་། ལྷན་ཁང་རྒྱང་དུ་དེ་འདྲ་འདུགས་ཀྱི་ཡོད་འདུག དེ་ལ་བསྟུགས་བརྗོད་
ཡོད། དེ་དག་ནི་རྒྱའི་བྱིས་སྡེར་འགལ་བའི་ལས་ཀ་གང་ཡང་མ་རེད། དེས་
གནས་རང་ལུལ་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱུར་ང་རང་ཚོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱུར་མཉམ་ཡིན་བུས་
པ་ཞིག་ཡིན་པས་རྒྱ་མིས་སྒོག་བྱ་པོད་ཐབས་མེད། ཚང་མས་དེ་ལྟར་འབད་བརྩོན་
གྱེད་དགོས།

དེ་རིང་སྐད་ཆ་དམར་པོ་ཞིག་བཤད་ན། ང་རང་ཚོའི་མི་རིགས་འདི་ལྟར་
གྱི་ལོ་རྒྱུས་ནས་བཤད་ཆེ་འཕྲོམ་རྩོན་པ་ཞལ་བཞུགས་སྐབས་ཀྱི་མི་འཕོར་དང་། བར་
ལམ་གྱི་མི་འཕོར་བར་ཉམས་ཆག་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད། དེའི་རྒྱུན་ཅུ་གཅིག་འཕྲོད་
བསྟེན་ཡག་པོ་མེད་པ་དེ་ཡིན་པ་དང་། རྒྱུན་ཅུ་གཅིག་ཞིག་ནི་གྲ་རྒྱན་མང་བུགས་
པ་དེ་དང་ཐལ་ཆེར་འབྲེལ་བ་ཡོད། དོན་གནད་འདི་སྒོར་མི་གཞན་ཞིག་གི་བསམ་
སྒོར་འཁོར་ཡང་ཁ་ནས་བརྗོད་རྒྱུར་དཀའ་ངལ་ཡོད། ང་ལ་འགན་ཞིག་ཡོད་པ་ཡིན་
ཅང་གསལ་པོ་མ་བཤད་ན་མི་འགྲིག་པ་ཆགས་ཀྱི་འདུག བ་རོལ་རྒྱ་སྤྱོད་གས་ནས་སྤྱོད་

སྒྲོ་འགོག་པའི་ལས་འགུལ་བཅན་དབང་གིས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། ལྷན་རྒྱུ་རང་
སྒྲོགས་ནས་སྤྱི་དག་པོ་མེད་པའི་གྲུ་རྒྱ་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་བ་ཡིན་ན། དེ་ནི་བོད་
མི་རིགས་འཕེལ་རྒྱས་འགྲོ་བའི་འགུལ་རྒྱུ་ཉན་ཉན་ཡིན། དངོས་གནས་བྱས་ན་ནང་
པ་སངས་རྒྱུ་པའི་ཚོས་དར་ས་དང་། ཚངས་སྒྲོན་བརྟེན་མཁན་གྱི་ས་ཁུལ་ལ་རྒྱ་
སྒྲོགས་ནས་སྒྲོ་སྒྲོ་བཀག་དགོས་དོན་མེད། རང་གི་མོས་པས་ཀུན་ནས་ཐངས་ཏེ་ཚངས་
སྒྲོན་བརྟེན་དུས་སྒྲོ་སྒྲོ་འགོག་པའི་ལས་ཐབས་རང་བཞིན་དོན་གྱིས་ཚང་ཡོད། དེ་
ལྷན་མི་ལ་དབ་གཞིགས་མེད་པར་རང་དབང་ལྡན་པའི་ཐོག་ནས་ལྷག་བསམ་ནམ་དག་
དང་། བམེད་ནམས་གསོག་པའི་གཞི་རྟེན་གྱི་ཐོག་ནས་སྒྲོ་སྒྲོ་འགོག་པའི་ལས་ཐབས་
དོན་གྱིས་ཚང་ཡོད་དུས། དངོས་གནས་བྱས་ན་རྒྱ་སྒྲོགས་ནས་སྒྲོག་བྱ་མེད་པའི་སྒྲོག་
བྱ་སྒྲོ་སྒྲོ་འགོག་པའི་ལས་ཀ་དེ་བྱེད་དགོས་དོན་མེད།

བཟུན་པ་དང་འབྲེལ་བའི་གནས་ཚུལ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ། པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་
དགོངས་པ་མུ་ངན་ལས་འདས་ནས་ཡང་སྲིད་ཀྱི་སྒྲོར་ལ་དགོངས་པ་རྫོགས་མ་ཐག་དུ་
ངོས་ནས་སྤྱི་བྱོན་གསོལ་འདེབས་ཤིག་བྱིས་པ་ཡིན་ལ། བར་ལམ་གྱི་དུས་ཚོད་
ནང་བརྟག་དཔྱད་གང་ལ་གང་འཚམས་ཤིག་བྱས་པ་ཡིན། ཉེ་ཆར་བོད་དབུས་གཙང་
དང་མདོ་སྟོད་སྟངས་ཁུལ་བཅས་ནས་པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཡང་སྲིད་སྒྲོར་ལ་དམིགས་
བསལ་སེམས་འཚབས་བྱས་ནས་འདི་སྒྲོགས་ངོས་ལ་གཞུགས་སྤྱོད་མཁན་གང་ལ་
གང་འཚམས་ཡོང་གི་འདུག ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ནས་བཟད་ཀྱང་ཡུལ་དབང་སྤྱི་སྲིད་
རིམ་བྱོན་དང་། པར་ཆེན་སྤྱི་སྲིད་རིམ་བྱོན་གཉིས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འབྲེལ་
བཞིག་ཡོད་པ་དང་། ལྷག་པར་ཡང་སྲིད་ངོས་འཛིན་ལྟ་བུའི་ཐད་གཅིག་གིས་གཅིག་
ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་འབྲེལ་བ་ཡོད། ངོས་རང་སྤྱི་བཟུང་བཞིག་ན་ངོས་རང་རྒྱང་
དུའི་དུས་སྤྱི་འབྲེལ་ས་ཁུལ་ལ་ཡོད་པའི་གྲུ་གུ་དེ་ཡུལ་དབང་གོང་མའི་ཡང་སྲིད་འབྲེལ་
བ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡོད་པ་ཞིག་འདུག ཅེས་པར་ཆེན་ཐུབ་བཟུན་ཚོས་ཀྱི་ཉེ་མས་
ཡང་སྲིད་ཅད་གཙོད་དུ་འགྲོ་མཁན་ཀུའུ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ཀུན་བཟང་ཅེ། ལྷི་
ཁུབ་མཁན་པོ་དམ་པ་བཅས་ཁོང་ཚོའི་ཐོག་གསལ་པོ་གསུངས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ངོས་རང་

རྒྱང་དུའི་དུས་གོ་ཐོས་ཡོང་སྐྱོང་། རྒྱུ་མ་ང་རང་ཡུལ་བའི་ཡང་སྲིད་ལ་སྤེལས་
དུས་པར་ཆེན་སྤྱི་གོང་མའི་གོང་མས་སྤྱི་གསུང་དམིགས་བསལ་བཞེས་ཡོད་དུས། ད་
མཚམས་པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཡང་སྲིད་སྒྲོར་ངོས་ནས་འཁྲུང་ལེན་དགོས་པ་རང་བཞིན་
ཚོས་ཉིད་ཆགས་ཡོད། ཡིན་ནའང་ད་ལྟའི་གནས་སྟངས་ཆབ་སྲིད་གནས་ཚུལ་སྒྲོག་
བྱ་ཆ་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་ཡིན་དུས། རྒྱུ་ལ་ངོས་རང་གི་འདོད་པ་བྱས་ན། པར་
ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཡང་སྲིད་བརྟག་དཔྱད་བྱ་རྒྱུ་འདི་ང་རང་ཚོའི་ཚོས་སྒྲོགས་ཀྱི་ཐོག་
ནས་ཐབས་ཤེས་བྱ་རྒྱུ་གང་ཡོད་པ་ནམས་བྱེད་དགོས་ལ། བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་ཀྱང་
ཡིན། ངའི་རེ་བ་ངོས་རང་ཡང་ཐོག་མར་ཡུལ་བའི་ཡང་སྲིད་དུ་ངོས་འཛིན་ཚོས་
འཁོར་རྒྱལ་གྱི་ལྷ་མོའི་སྐྱ་མཚོའི་མཚོ་མཇལ་ནས་གཏན་འཁེལ་བྱུང་ཞིང་། ད་ཆ་
པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཡང་སྲིད་ཀྱང་ལྷ་མོའི་སྐྱ་མཚོར་མཚོ་མཇལ་ལུས་ནས་བརྟག་
དཔྱད་བྱེད་རྒྱུ་བྱུང་ན་སྤེལ། དེ་ཡང་འདི་ནས་ངོས་ཀྱིས་བོད་ནང་མི་ཁ་གསལ་གྱི་
མངག་སྤེ་དེ་དག་གིས་བརྟག་དཔྱད་ཉན་ཉན་བྱས་པའི་གནས་ཚུལ་ཇི་བུང་གཞི་ལ་བཞག་
སྟེ་ངོས་ནས་བརྟག་དཔྱད་ཉན་ཉན་ཞིག་བྱས་ཏེ་ཐག་གཙོད་བྱེད་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱུང་ན་
བསམས་པའི་རེ་བ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཡིན་ནའང་རྒྱུ་མང་པོ་ཞིག་ལ་སྤོས་དགོས་
པས་རེ་བ་ཆ་ཚང་འགྲུབ་ཐུབ་དང་མི་ཐུབ་ད་ལྟ་བུ་ལྟོ་མི་ཐུབ། བསམ་ཚུལ་དང་
རེ་བ་དེ་འདྲ་ཡིན། པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཡང་སྲིད་སྒྲོར་ལ་སེམས་ཁུར་ལེན་མཁན་
ཚོ་སྒྲོ་བའི་པོ་བྱས་ཏེ་སྒྲོད་རོགས། ངས་ཉན་ཉན་བྱས་ནས་བསམ་སྒྲོ་གཏོང་གི་
ཡོད། གནས་ཚུལ་དེ་གཅིག་ལྟ་འདོད་བྱུང་།

དེ་ནས་རིག་གཞུང་དང་འབྲེལ་བའི་གནས་ཚུལ་ཐད་བོད་དུ་གཙོ་བོའི་ཚོམ་འབྲི་
བྱེད་མཁན་གྱི་སྤེ་ཚན་ཁག་ནང་ཡོད་པའི་ལས་བྱེད་པ་དང་། ཚོམ་པ་པོ། ལྷོ་བ་
གྲུ་ཁག་གི་དགོ་ཚན་སོགས་ཚང་མས་སོ་སོའི་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གཞུང་ལ་ཤེས་ནས་ཡིད་
ཆེས་དང་དག་འཕོས་སྤེལ་པའི་ཐོག་ནས་དོ་འཁྲུང་གྱི་དཀའ་ངལ་མང་པོའི་འོག་དུར་
ཐག་བྱས་ཏེ་བར་ལམ་སྤོབ་དེབ་གསར་བསྒྲིགས་བྱས་པ་དེ་འདྲ་དང་། དེ་བཞིན་ཚོམ་
ཡིག་འདྲ་མིན་སྤྱི་དག་ལ་དོན་དག་ཚང་བ་མང་པོ་ཞིག་མཐོང་རྒྱུ་འདུག དེ་དག་

ལ་དོན་དམ་གྱི་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་ཡོད། མིན་ཏུ་དགའ་པོ་བྱུང་། བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ཞེས་བརྗོད་སྐབས་དང་རང་ཚོའི་སྐད་ཡིག་འདི་ཙམ་བ་ཆགས་ཡོད། ར་ཚོར་སྐར་ནས་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་གཅིག་ཡོད་པ་འདི་བོད་རིགས་ས་ཁུལ་ཡོངས་སུ་རྗོད་གསུང་པས་མ་ཚད་དེ་མ་ལ་ཡའི་ས་ཁུལ་ཡོངས་དང་། བྱང་སྟོགས་སོག་ཡུལ། རུ་ལུ་འི་གནའ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཁབ་སྣོ་རྒྱུ་འབྲེལ་ས་ཁུལ་བར་ནང་པའི་ཚོས་འབྲེལ་བའད་རྒྱག་རྒྱར་བོད་ཡིག་འདི་ཙམ་བ་འདི་འགན་འཁུར་མཁན་གྱི་ཡི་གེ་ཙམ་ཆེན་ཞེས་ཆགས་ཡོད། ཡི་གེ་འདི་ཉར་ཆགས་ཡག་པོ་བྱེད་རྒྱ་དང་། རོ་གལ་ཆེན་པོས་བརྩི་བཀུར་ཡག་པོ་ཞེས་ཡོང་བ་ལ། ད་བར་བོད་ཡིག་འདི་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཚོས་ཀྱི་བྱང་ལ་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་བའི་གོ་སྐབས་བྱུང་སྟེ་དེང་སང་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཚོས་ཐོག་པ་ཆེ་རྒྱུ་སྐབས་དང་བཅས་པ་ཆ་ཚང་འཆད་པའི་རྗོད་བྱེད་ཚིག་གི་ནང་ལ་བོད་སྐད་འདི་ཡག་གོས་ཆགས་ཡོད་པ་འདྲམ་སྐྱོད་ཀྱི་གསལ་ཡིན། འོན་ཀྱང་སྟོགས་གཞན་ཉེ་ཆེན་རིག་དང་། དེང་དུས་འདྲམ་སྐྱོད་གི་ཁྲིམས་ལུགས། ཆབ་སྲིད་སོགས་ལྗེ་ཆེན་གསར་པ་དེ་རིགས་ནང་ད་མན་བོད་སྐད་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་བའི་གོ་སྐབས་བྱུང་མེད་པར་བརྟེན་ད་ཆ་ལྗེ་ཆེན་གསར་པ་དེ་རིགས་ནང་བོད་སྐད་ཡར་རྒྱས་གཏོང་བའི་ལས་ཀ་མང་པོ་ཞེས་བྱེད་རྒྱ་ཡོད། ར་ཚོ་སྤྱི་རོལ་ལ་ཡོད་པའི་བཅོན་པོལ་བོད་མིའི་ནང་ནས་འདས་པའི་པོ་སུམ་པུ་སོ་གཉིས་རིང་བོད་སྐད་ཁོ་ནའི་ཐོག་ནས་དེང་དུས་ཀྱི་རིག་གསར་ལྗེ་ཆེན་ཚང་མ་བསྐབ་བྱུང་བའི་བོད་སྐད་ཡར་རྒྱས་གཏོང་སྟོགས་སྣོར་གོ་བཟུང་མང་པོ་བྱས་ཡོད་ལ། འབོད་སྐུལ་ཡང་མང་པོ་བྱས་ཡོད། ཡིན་ནའང་ད་ལྟ་ར་ཚོ་འདོད་པ་ཚིམས་པའི་ཡར་རྒྱས་ཤིག་འགྲོ་བྱུང་མེད། བོད་ནང་ནས་དེའི་ཐད་སྟོགས་མང་པོ་ཞེས་ནས་ཚད་ཚད་སྐར་སྐར་བྱས་པ་དེ་ཚོ་དངོས་གནས་ཡག་པོ་བྱུང་འདུག ད་དུང་ར་རང་ཚོས་གཅེས་པོ་བྱེད་པའི་རིག་གཞུང་ཡག་པོ་ཞེས་དགོས་ན། ཡི་གེ་འདི་རིག་གནས་ལྗེ་ཆེན་ཚང་མའི་ནང་ལྗེང་བའི་སྐུག་པོ་ཞེས་བཟོ་དགོས། བོད་ཡིག་ཐོག་མར་བོད་པའི་མིས་བཟོས་པ་རེད་ལ། དེ་ཡར་རྒྱས་ཀྱང་བོད་པའི་མིས་གཏོང་དགོས་པ་ལས་མི་གཞན་གྱིས་གཏོང་མཁན་ཡོང་གི་མ་རེད། གཞན་ལ་འབྲེལ་བ་ཡང་མེད།

དེ་སྣོར་མིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་མཐོང་གི་འདུག བོད་ནང་ལྗེ་ཆེན་དེ་དག་ནང་ལས་ཀྱི་བྱེད་མཁན་ཚོས་ད་བར་བྱས་པའི་ལས་ཀ་ནམས་ཏེ་ཅང་ཡག་པོ་བྱུང་འདུག་པས་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་དང་བཀའ་དྲིན་རྗེས་དྲན་ཡོད། ད་དུང་ཡང་གྲགས་བསྟེན་དེ་དེའི་ཐོག་གྲགས་སྟོན་རྒྱག་རྒྱའི་རེ་བ་ཡོད།

རང་དབང་ཡུལ་ཁག་ནང་འཁོད་པའི་བོད་མིའི་ནང་ནས་གོང་དུ་བརྗོད་པའི་སྟེ་ཆེན་དེ་དག་དང་དེ་མིན་རང་ཉིད་ལ་རྒྱས་མངའ་ཡོད་པའི་བོད་སྤྱི་པའི་པོ་རྒྱས་དང་། ཡང་ན་སྐར་སོ་སོའི་མི་ཚོའི་པོ་རྒྱས་སོགས་པོ་རྒྱས་ཡིག་ཆ་ཚོམ་འབྲི་བྱེད་དགོས་ཞེས་དེ་སྟེ་ཡང་འབོད་སྐུལ་བྱས་ཡོད་ལ། དེ་རིང་ཡང་སྐར་འབོད་སྐུལ་བྱེད་འདོད་བྱུང་། འདི་མིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། རང་སོ་སོའི་རོལ་ལ་རང་གི་པོ་རྒྱས་འབྲི་རིན་མེ་འདུག་སྐམ་པ་ཞེས་འཆར་གྱི་ཡོད་ནའང་། དོན་དོ་མའི་ཆ་ལ་ར་ཚོའི་མི་ཐོག་འདི་ནས་བྱངས་མང་པོའི་དཀའ་སྤྱོད་སྐུག་སྐྱངས་སྟོང་མཁན་ཞེས་དང་། རམ་བྱངས་མང་པོའི་འགལ་ཕྱེན་གྱི་ཐོད་ནས་མི་རིགས་རང་འཚོ་བཟུང་སྟེ་མ་འོངས་པའི་མདུན་ལམ་གསར་གཏོང་བྱེད་མཁན་གྱི་མི་ཐོག་ཅིག་ཡིན་དུས། མི་ཐོག་འདིའི་ཐོག་ལ་བྱུང་བའི་སྤྱི་དང་སྐར་གྱི་པོ་རྒྱས་ཉམས་སྟོང་ནམས་ཡིག་ཐོག་ཏུ་འཁོད་པ་བྱ་རྒྱ་དེ་ཅང་གལ་ཆེན་མཐོང་ཞིང་། མ་འོངས་པར་མ་རོལ་དུ་འཁོག་བའད་བྱས་པའི་ཡིག་ཆ་ནམས་ལྟགས་པ་དང་། རྒྱར་སྟོགས་སྤྱི་སྐར་ཐོག་བྱུང་བའི་དངོས་ཡོད་གནས་རྒྱལ་ནམས་དོ་བདག་སོ་སོ་མིག་བརྒྱམས་པའི་ཉིན་མོ་ནས་སུན་ནག་ཆགས་རྒྱའི་ཉེན་ཁ་ཡོད། དེར་བརྟེན་དོས་ནས་ཡང་སྐར་འབོད་སྐུལ་བྱ་རྒྱུ་རང་དབང་ལུང་པའི་ས་ཁུལ་འདྲ་མིན་ནང་ཡོད་པའི་བོད་པ་ཚང་མས་པོ་རྒྱས་འབྲི་དགོས། གལ་སྲིད་རང་ཉིད་ཡི་གེ་ཤེས་ཀྱི་མེད་ན་སྐྱ་ཐབ་འཁོར་ལོའི་ནང་བརྒྱག་ཐབས་འབད་བཅོན་བྱ་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན།

༡༥ ན་ཞིང་གསུམ་བརྩའི་དུས་དྲན་གྱི་གསུང་བའད་སྐབས་འབོད་སྐུལ་བྱས་པ་ཡིན། དེ་རིང་ཡང་སྐར་བརྗོད་འདོད་པ་ཞེས་ལ་ར་རང་ཚོ་མི་ཡི་རིགས་གང་འདྲ་ཞེས་ཡིན་ཀྱང་ཡར་རྒྱས་ཡག་པོ་ཞེས་ཡོང་བ་ལ་མེད་ཅེས་དཔྱད་དང་། རུས་ཙལ་

ཆ་ཚང་པེད་སྤྱོད་བྱས་ཏེ་ཚོས་དང་། རིག་གཞུང་། དཔལ་འབྱོར་སོགས་ཚང་
མའི་ནང་མིའི་ལྷན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱད་ཚོས་ཆ་ཚང་འགྲུལ་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱུང་ན། མི་
སྤེའི་སྤྱི་ཚོགས་ལ་ར་རྒྱས་ཡོང་གི་རེད། དེ་ལྟར་ཡོང་བའམ་ལ་རང་དབང་ཞེས་པ་
འདི་ཕིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། མི་སྤྱོད་སོ་སོའི་རྣམས་པ་གང་ཡོད་འདོན་ཐུབ་པ་
བྱུང་པ་ལ་དམངས་གཙོ་ཕིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། བོད་ལ་ཆ་བཞག་ན་ཅ་བ་ནང་
པ་སངས་རྒྱལ་པའི་ཚོས་ཀྱི་ལྟ་བུའི་འགྲོ་སྤངས་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཅེས་བརྗོད་
ཀྱི་ཡོད། མི་ལ་ཆ་བཞག་ན་རིགས་རྩས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མེད། མི་ཚང་མར་ཁམས་
བདེ་གསེགས་སྤོང་པོས་ཁྱབ་པར་འདོད་ཀྱི་ཡོད། གནས་ཚུལ་དེའི་འོག་མི་སོ་སོས་
འགན་ཁུར་ཏེ་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱུར་མི་རེ་འོ་རེས་སེམས་ཁུར་ལེན་དགོས་པའི་ལྟ་བ་
དང་། མི་ཚང་མར་ཐོབ་ཐང་འདྲ་མཉམ་ཡོད་པའི་ལྟ་བུའི་ནང་པའི་ཚོས་ནང་
གསལ་པོ་ཡོད། དམངས་གཙོ་དང་རང་དབང་ཞེས་པ་འདི་མི་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་བའི་
ཆ་སྤྱོད་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན་དུས། ར་རང་ཚོ་བོད་ལ་ཆ་བཞག་ན་དེ་དག་ཡོངས་
རྒྱུགས་ལག་ལེན་བཞུར་ཐུབ་པར་ཚང་མས་འབད་བཅོམ་བྱེད་དགོས།

ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་ལ་ཡོད་པ་ཚོར་སྤོགས་ཚང་མའི་གནས་ཚུལ་རྟོགས་པ་དང་།
ཉམས་སྤོང་ལེན་ཐུབ་པའི་གོ་སྐབས་བཟང་པོ་ཞིག་ཡོད་པར་བརྟེན་མ་འོངས་པའི་བོད་
ཀྱི་ཅ་བྱིས་མེན་བྱིས་ཕྱིན་མ་ཕྱི་ལོ་དུག་རྩ་རེ་གཉིས་རེ་གསུམ་ནང་བཟོས་ཡོད།
དེ་ནས་ད་བར་ཀྱི་དུས་ཚོད་ནང་གནས་ཚུལ་འགྱུར་བ་མང་པོ་ཕྱིན་ཡོད་པ་དང་། བོད་
ནང་ལའང་མཚོང་ཚོས་གནས་ཚུལ་གྱི་ཉམས་སྤོང་གསར་པ་མང་པོ་ཞིག་བསགས་ཡོད།
ད་ཆ་མ་འོངས་དམངས་གཙོ་ཆ་ཚང་བའི་ཅ་བྱིས་ཀྱི་ཟེན་བྱིས་གསར་པ་ཞིག་བཟོ་དང་
བཟོ་བཞིན་པ་ཡིན། ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་ལ་ཡོད་པ་ཚོས་དམིགས་བསལ་གྱི་གོ་སྐབས་
ཡོད་པ་བེད་སྤྱོད་དེ་གོ་རིམ་དེ་འདྲ་བཞུགས་ཡོད། གལ་ཆེ་གོས་སྤྱིན་ཆད་བོད་
ནང་རང་དབང་གི་ཉི་མ་ཚེས་ནས་དེ་དག་ལག་ལེན་བཞུར་རྒྱུའི་དུས་ལ་སླེབས་སྐབས་
གཙོ་བོའི་འགན་ད་ལྟ་བོད་ནང་ལས་འགན་ཁུར་དང་འཁུར་བཞིན་པ་ཚོར་ཡོད། ཁོང་
ཚོར་སྤྱི་ལ་མིང་གང་ཞིག་བཏགས་ཡོད་ཀྱང་དེ་ནི་གནས་ཚུལ་ཐ་དད་ཡིན། ནང་

དོན་སོ་སོ་སྤྱོད་པའི་ཉིན་མོ་དེ་ནས་བོད་གངས་ཅན་པའི་ག་རུས་ལས་ཐུབ་པའི་མི་ཞིག་
ཡིན་པས་རང་བཞིན་ལྷན་སྐྱེས་ལ་སོ་སོའི་མི་རིགས་ཀྱི་ལྟ་བ་དང་། སོ་སོའི་མི་
རིགས་ལ་དགའ་བཞིན་ཡོད་པ་ཚོས་ཉིད་ཡིན། ད་ལྟ་ཀྱི་མིའི་ལས་ཁུངས་འདྲ་མིན་
ནང་ཡོད་པའི་ལས་བྱེད་པ་དང་། མདོར་ན་དམག་སྐར་ཁག་ནང་ཡོད་པའི་ལས་
བྱེད་དང་དམག་དམག་ཚོ་ཅམ་མ་ཟད། སྤྱི་བདེ་ལས་ཁུངས་སུ་ཡོད་པའི་ལས་
བྱེད་ནང་ནས་རེ་རྩུབ་གི་གནས་ཚུལ་ནི་ཐ་དད་ཡིན། གཞན་དག་མང་ཆེ་བ་བོད་
མི་རིགས་དང་། བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་མི་བསམ་མཁན་མེད་པ་གསལ་པོ་ཡིན།
ད་མན་ཡང་སོ་སོའི་མི་རིགས་ཀྱི་ལྟ་བ་དང་། སོ་སོའི་མི་རིགས་ཀྱི་དོན་དུ་གང་
ཐུབ་ཅི་ཐུབ་དངོས་ལུགས་བརྒྱུད་གསུམ་དུ་བྱས་ཏེ། རྒྱ་མིའི་མདུན་ལ་ངོ་སྤོག་
རྒྱབ་མདུན་ཁོ་ནའི་ངང་ནས་ཐབས་ཤེས་འབད་བཅོམ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཁོང་ཚོར་ཇི་
ཅམ་མི་འདུག་བྱས་ཀྱང་ཉམས་སྤོང་ཞིག་ཡོད་པ་དང་། ད་བར་དགའ་ལས་བརྒྱབ་
པའི་རྗེས་འབྲས་ཕྱིག་ཡོད་པར་བརྟེན་མ་འོངས་པར་དེ་ཚོས་འགན་ཆེན་པོ་ཞིག་འཁུར་
དགོས་པའི་རང་བཞིན་དུ་ཆགས་ཡོད། མ་གཞི་ངོས་ནས་དུག་བོད་ནང་ཡོད་
པའི་རྒྱ་ཆེའི་མི་དམངས་དེ་དག་དོན་གྱི་བདག་པོ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་ཡོད། དེ་རིང་
ལང་རྒྱར་འབོད་སྐུལ་བྱེད་འདོད་བྱུང་།

བསྐྱར་ནན་ཡང་ནན་གྱི་གསལ་བཤད་བྱེད་དགོས་དོན་མི་འདུག་ཀྱང་། བར་
ལས་རྒྱ་སྤོགས་ནས་ང་ཚོས་འདི་ལྟུང་ལས་འགྲུལ་བྱས་པ་རྣམས་དམངས་གཙོ་དང་།
རང་དབང་། དང་བདེན་བཅས་ཀྱི་ལས་འགྲུལ་ཡིན་པར་བརྟེན་ཁོ་པ་ཚོས་ལན་འདེབས་
བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་མེད་སྐབས། དུ་ཐུག་ཐབས་ཟད་ཀྱིས་སྤྱི་ཚོགས་སྤོང་པ་རོ་ལངས་
བསྐྱར་ལོག་རྒྱག་པའི་ལས་འགྲུལ་རེད་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ལ་ངོས་ནས་དག་
འཕུད་བྱེད་མི་དགོས་པ་ཁྱེད་རང་ཚོས་མཚོང་གསལ་མ་ཟད། འང་མ་སྤོང་གི་མི་
ཚང་མས་མཚོང་བའི་གནས་ཚུལ་དེ་ཡིན། དེ་མིན་བོད་ནང་རྒྱ་མིའི་ལས་ཁུངས་
ཀྱི་ལས་རིགས་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ཞུགས་མཁན་ཁ་གསུག་གི་བསམ་སྤོང་ནང་ད་མན་རྒྱ་མིའི་
ལས་ཁུངས་ནང་ལས་ཀ་བྱས་ཏེ་རྩོ་ཟས་ནས་བཟུང་པ་ཡིན་དུས། ཕྱིན་ཆད་དུས་

ཚོད་འགྲུར་པ་ཕྱིན་པའི་མཚམས་ལ་ང་ཚོ་འགྲོ་སྤངས་གོར་གྱི་རེད་པས་མ་མཁན་ཡོད་
ས་རེད། འདི་སྟོགས་ལན་བསྐྱར་མཁན་ཡང་ཁ་གསལ་བྱུང་། དེ་ནི་ང་རང་ཚོའི་
ཁ་དཔེར་ཡོད་པ་བཞིན་རི་བོང་གནམ་བདེ་བ་གྱི་སྐྱལ་བསྐྱེད་རང་ཡིན། དེ་འདྲའི་
སེམས་ཁྲལ་ཙུང་བ་ནས་བྱེད་མི་དགོས། ང་ཚོའི་ལས་ཀའི་གོ་རིམ་གོང་དུ་བབས་ཟིན་
པ་ལྟར་ཡིན་པས་ཚོལ་གཡེང་གཏན་ནས་མི་དགོས། ད་ཕན་ཚང་མས་རྣམས་པ་གང་ཡོད་
འདོན་གྱི་ཡོད་པ་དེ་ལ་ང་ཚོས་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་དང་། མངོན་པར་བསྟོད་གྱི་ཡོད།

སྤུ་རོལ་གྱི་དམིགས་བསལ་གནས་སྤངས་འོག་ཐབས་ཤེས་འདྲ་མིན་མ་བྱས་ཐབས་
མེད་ཡིན་པ་ཤེས་གསལ་ཡིན། དེ་རིང་བོད་ས་ཁུལ་ཡོངས་རྫོགས་ལ་ཡོད་པའི་འགན་
འབྲེར་མཁན་ཆེ་ཆུང་ཚང་མར་གོ་སྐབས་འདི་བརྒྱུད་དེ་སྤུ་ལོའི་ངོས་གྱི་གཏམ་བཤད་
འབོད་སྐྱལ་འདི་ཡང་སྐྱར་བྱས་སྐྱལ་ཞིག་བྱས་ན་སྐྱམ་ནས་བཤད་པ་ཡིན།

དེ་དང་སྟོགས་མཚུངས་བཅུན་བྱོལ་ལ་ཡོད་པའི་བོད་མི་ཚོའི་ཐོག་ནས་དངོས་
གནས་གྱི་དམངས་གཙོ་དང་། ལས་ཀ་ཚགས་ཚུད་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོང་བའི་དོན་ལ་
ཚང་མས་འབད་བཅོམ་བྱེད་ལྟ་བུ་ཡིད་པ་རེད། ཉེ་ཆར་འོས་བསྐྱེད་སྐབས་
ནམ་ཀུན་དང་མི་འདྲ་བའི་དོ་འཁུར་ཆེན་པོ་བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་ངོས་ནས་དོ་སྤངས་གིས་ཤིན་
ཏུ་དགའ་བོ་བྱུང་། འོན་ཀྱང་ངོས་ནས་ཡང་ཡང་དུན་གསོ་བཏང་བ་ཞིག་ལ། བོད་
པའི་གཤིས་ཀ་ལ་ང་དག་གནས་ཚུལ་ཞིག་མ་བྱུང་ན་ཚོད་གཡེང་བྱེད་པའི་ཉེན་ཁ་སྤོང་
བྱ་འདུག་ཅེས་བརྗོད་གྱི་ཡོད། གཞི་རྒྱུ་སེམས་ཁུར་མེད་པ་མ་རེད་ཀྱང་། ང་
ཚོའི་དུས་ཚོད་འདི་སྟོགས་གཅིག་ནས་ང་དག་གི་གནས་ཚུལ་ཆགས་གྱི་ཡོད་པ་དང་།
སྟོགས་གཞན་ཞིག་ནས་ང་ཚོའི་བདེ་ན་མཐའ་གསལ་བའི་དུས་མཚམས་ཤིག་ལ་སྐྱེབས་
གྱི་ཡོད་པར་བརྟེན་ང་རང་ཚོ་ཚང་མའི་སེམས་ལྷགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་ཆུ་ཤིན་ཏུ་གལ་
ཆེན་པོ་ཡིན། མི་མི་རེ་རོ་རེའི་རྣམས་པ་གཅིག་ཏུ་སྐྱེལ་མཁན་གྱི་ཚོགས་པ་ཁག་ཡོད་
པར། དཔེར་ན། གཞོན་ནུ་ཚོགས་པ་དང་། བུད་མེད་ཚོགས་པས་མཚོན་པའི་
ཚོགས་པ་ཆེ་ཆུང་སྐྱ་ཚོགས་ཤིག་ཡོད་པ་ཚང་མའི་ཐོག་ནས་སྤུ་པའི་དོན་ལ་ཁུར་བསྐྱེད་
དེ་བོད་གྱི་བདེ་ན་དོན་ཚད་ཆུ་དང་། ལས་ཀ་ཚགས་ཚུད་ཡག་ཆུས་ཡོང་བ། དམངས་

གཙོ་དང་། རང་དབང་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཞིག་ཡོང་བའི་ཐབས་བཅས་ལ་ཚང་མས་
ཐུར་བ་གྱུ་འདེགས་བྱེད་ལྟ་བུ་ཡིད་པ་རེད་ཀྱང་དེ་རིང་དམིགས་བསལ་འབོད་སྐྱལ་
ལུ་འདོད་བྱུང་ཞེས་དང་། སྤུ་མཐུད་གསུང་འཕྲིན་ལྷགས་སྟོག་གིས་མཐུག་ཏུ་བཀྲ་
ཤིས་བདེ་ལེགས་ཞེས་བཀའ་བསྩལ།

ང་ཚོའི་མང་གཙོ་འདི་འཚོ་མེད་ཞི་བའི་

ཡ་རབས་ཀྱི་ལྷ་བར་བརྟེན་དགོས།

༡༩༧༡༥།༣༧

སྐབས་བཅུ་གེ་པའི་པོད་མི་མང་སྤྱི་སྡེ་ན་ཐོག་སྐྱེལ་བའི་བཀའ་སློབ།

༡། །དེ་རིང་འབྲུག་མི་གསར་པ་ཚོ་མཉམ་དུ་འཛོམས་པ་འདིའི་ཐོག་དོས་ནས་ཚང་མར་བཀྲིས་བདེ་ལེགས་བརྗོད་རྒྱ་ཡིན། བཞིང་ང་ཚོས་བསྐྱུར་བཅོས་བཏང་བའི་གནས་ཚུལ་དོག་སྤྱོད་གསལ་གཅིག་ནས་འབྲུག་མི་མང་དུ་སོང་ཡོད་པ་དང་། སྤྱོད་གསལ་གཞན་ཞིག་ནས་དོས་བསྐྱུ་བྱས་རྗེས་ངས་ཚོག་མཚན་ལ་ཉགས་ཀྱང་ལྷན་དེ་མི་དགོས་པའི་གཏན་འབེབས་གསར་པ་བཅོས་ཏེ་དེ་རིང་ཁྱེད་རང་ཚོ་འདིར་སྐྱབས་པ་རེད། ད་རེས་དོས་བསྐྱུ་བྱེད་སྐབས་ཚང་མས་ནམ་ཀུན་དང་མི་འདྲ་བའི་དོ་ཁུར་ཆེན་པོ་བྱས་ཏེ་དོས་བསྐྱུ་བདམས་ཐོན་བྱུང་བའི་འབྲུག་མི་ཁྱེད་རང་ཚོ་སྐྱབས་པ་རེད། ང་རང་ཚོ་ཡང་ཡང་སྐད་ཆ་ཡོང་ལུས་བཞིན་པོད་མི་རིགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་དཀའ་ངལ་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་དུས་ཚོད་གཉེན་འཕྲུང་། མདོར་ན་པོད་མི་རིགས་ཆགས་འཛིག་གི་གནས་ལ་ཐུག་པའི་དུས་འདིར་སྐྱེས་པའི་མི་ཐོག་ཅིག་ཆགས་ཡོད། སྤྱོད་གསལ་གཅིག་ནས་བསམ་སྒོ་བཏང་ན་ང་རང་ཚོའི་མི་ཐོག་འདི་དུས་ཚོད་སྐྱུག་ཤོས་ཀྱི་སྐར་ལ་སྐྱེས་པའི་མི་ཐོགས་ཆགས་ཏེ། ང་ཚོ་ཚེ་སྡོན་མའི་ལས་དང་སྡོན་ལམ་གང་འདྲ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནམ་བསམ་དགོས་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པ་དང་། སྤྱོད་གསལ་གཞན་ཞིག་ནས་བསམ་སྒོ་བཏང་ན་དཀའ་ངལ་ཡོད་ས་དེར་གདོང་ལེན་བྱེད་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཤིག་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དེ་ནི་ཚོས་ཉིད་ཡིན། དཀའ་ངལ་མེད་པའི་དུས་ཚོད་ལ་སྐྱེས་པའི་མི་དེ་དག་ལ་ནམ་དུས་དང་རུས་པ་འདོན་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་མེད། དཀའ་

ངལ་ཡོད་པའི་གནས་སྐབས་ལ་དངོས་གནས་མིའི་ནམ་དུས་དང་རུས་པ་འདོན་རྒྱུ་བའི་གོ་སྐབས་བཟང་ཤོས་ཤིག་ཆགས་ཡོད། དཔེར་ན། ང་རང་ཚོའི་ལོ་རྒྱུས་ནང་ཆ་བཞག་ན། ནམ་འདྲེན་སྤྱུ་སེང་གའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དོ་མཚར་ཡོན་ཏན་གྱི་ནམ་གངས་གསལ་ལ་ནམ་འདྲེན་གཞན་གྱིས་གདུལ་བྱར་བཞེས་མ་ཐུབ་པར་ཡལ་བར་དོར་བའི་ཆེ་ལོ་བརྒྱ་པ་ཉོན་མོངས་རགས་ཤིང་བྱ་སྤྱོད་རྒྱུ་བའི་དུས་ཚོད་འདི་འདྲ་ཞིག་སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་གདུལ་ཞིང་ལ་བཞེས་ཏེ་ཐུགས་བསྐྱེད་པའི་ལོ་རྒྱུས་འདི་སྟོན་པའི་དོ་མཚར་བའི་ཡོན་ཏན་གྱི་གསལ་ལ་བགྲང་གི་ཡོད། དཔེ་དེ་བཞིན་ང་རང་ཚོ་ཡང་སྤྱོད་གསལ་གཅིག་ལ་བསམ་སྒོ་གཏོང་དུས། དུས་ཚོད་དཀའ་ངལ་དང་འགན་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་སྐབས་ལ་སྐྱེས་པའི་པོད་ཀྱི་མི་རབས་འདི་དངོས་གནས་བྱས་རྗེས་འཛོག་པའི་དུས་ཚོད་ཅིག་ལ་གནས་ཡོད།

འདས་པའི་ལོ་བཞི་བརྒྱའི་རིང་རྒྱ་མིས་པོད་དབང་རྒྱུར་བྱས་ཏེ་སྤྱི་ཡོངས་ནས་གཞིས་ལུས་པོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གི་དོས་ནས་བཤད་ནའང་འདྲ། བཅོན་པོལ་ལ་ཡོད་པའི་པོད་མི་ཚོའི་དོས་ནས་བཤད་ནའང་འདྲ། མདོར་ན་གཞིས་ལུས་པོད་མི་ཡོངས་ནས་དུས་ཚོད་གཉེན་འཕྲུང་འདིའི་སྐབས་ལ་ང་ཚོ་པོད་པའི་ནམ་དུས་དང་དང་། ལུས་པ་མེད་པའི་སྤྱི་སྡེ་བས་ཀྱི་སྒོ་ཅ་བཏན་པོ་བརྒྱུགས་ཏེ་གཡོ་བ་མེད་པར་བསྐྱེད་ཡོད། རྒྱ་ལོ་ཆེག་སྤོང་དགུ་བརྒྱ་དུག་རུའི་ནང་ང་ཚོའི་དོ་ཤེས་ནང་མ་གཅོད་ཡོད་མཁན་དེ་འདྲ་ནས་སྒོ་མམ་པའི་རང་བཞིན་ཞིག་ལ་པོད་དོན་ནི་ཆར་བ་ཡིན་པས་དེ་ལ་རེ་བ་རྒྱག་རྒྱ་ཡོད་པ་མ་རེད་ཅེས་བརྗོད་ཚུངས། རྒྱུར་བཏང་འཛམ་སྤྱི་ཐོག་མཐོང་རྒྱུལ་དེ་འདྲ་ཡོད་པའི་གནད་དོན་ཞིག་ད་ཆ་ལོ་སུམ་ཅུ་ལྟག་སོང་བའི་སྐབས་ལ་པོད་དོན་འདིར་གཞི་ནས་གསོན་ཤུགས་ཤིག་སྐྱེས་པ་བཟང་མས་ཤེས་གསལ་ལ་ཡིན། དེ་ནི་ང་རང་ཚོ་པོད་པ་རང་ཉིད་སྐར་བ་དག་སྐྱེ་བཤད་པ་ཞིག་མ་ཡིན་པ་འཛམ་སྤྱི་སྤྱི་ཡོངས་ནས་པོད་དོན་ཐོག་དོ་སྐར་ཡོད་མཁན་ཚོར་མཐོང་རྒྱུལ་དེ་འདྲ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། དོས་ནས་ནམ་ཀུན་པོད་རྒྱ་མིས་བཅོན་ཐོས་བྱས་ནས་ཁྱུར་མིད་བཏང་ཡང་འདྲ་ཐུབ་མེད་ཅེས་བཤད་པ་ལྟར་དེང་སང་དོན་དངོས་དེ་རང་ཆགས་ཡོད།

གཙོ་ཆེ་ཤོས་གཞིས་བྱེས་པོད་མི་ཡོངས་ནས་འགྲུར་བ་མེད་པའི་ལྷན་པས་མ་དང་སྤོང་
སྤོངས་བརྟན་པོ་བཅངས་ཏེ་བསྐྱད་པའི་འབྲས་བུ་རེད།

ང་རང་ཚོ་བཅོན་ཕྱོད་ལ་ཡོད་པའི་པོད་མི་རྣམས་སྤྱོད་གཅིག་གཅིག་ནས་རང་ལུ་ལ་
བྲལ་ཏེ་ལུ་ལ་གྲར་ཆགས་ནས་བསྐྱད་ཡོད་ཀྱང་། ཡིན་ནའང་རང་དབང་གི་འཚོ་
བ་ཞིག་སྤོང་བྱུང་གི་ཡོད། པོད་ནང་ཡོད་པའི་པོད་མི་རྣམས་ཙུ་བ་རང་གི་ལུང་
པར་བསྐྱད་ཡོད་ཀྱང་། ཡིན་ནའང་རང་དབང་གཏན་བཟག་དུ་སོང་སྟེ་མདོར་
ན་སོ་སོའི་ལུས་སྒྲིག་ལའང་རང་དབང་མེད་པར་རྣམས་འགྲུར་སྟོན་ཡག་ཉེས་དང་།
སྐད་ཆ་ཚིག་མཐོ་དམན་ཅམ་གྱིས་སྒྲོག་འགྲོ་དགོས་པའི་གནས་ཚུལ་རྩ་དྲག་ཅིག་དུ་
གནས་ཡོད། ང་ཚོ་བཅོན་ཕྱོད་ལ་བ་ཚོར་སྤྱོད་གཅིག་གཅིག་ནས་བཅོན་ཕྱོད་པའི་གནས་
སྐབས་ཀྱི་དམིགས་བསལ་དཀའ་ངལ་རྣམས་སེལ་རྒྱུའི་འགན་ཡོད་ལ། དེ་དོན་ཐབས་
ཤེས་བྱེད་པ་དང་ཆབས་ཅིག་མ་འོངས་པའི་པོད་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་འདུགས་སྐྱབ་དང་།
རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་འགྲོ་སྐྱབས་ཇི་ལྟར་བྱེད་བསམ་སྟོན་གཏོང་རྒྱུའི་འགན་ཡོད་ལ། ང་
ཚོར་གོ་སྐབས་ཀྱང་ཡོད། ངས་ཉག་དུ་བརྗོད་མུས་བཞིན་དོན་གྱི་བདག་པོ་པོད་
རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་ཡིན་པས་མ་འོངས་པར་ཙུ་པའི་ཐག་གཅོད་ཁོང་ཚོས་བྱ་རྒྱ་རེད།
ཡིན་ནའང་ང་རང་ཚོ་བཅོན་ཕྱོད་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་སྤྱི་ནང་གི་གནས་ཚུལ་མང་པོ་
ཞིག་མཐོང་ཐོས་དང་། དེ་དག་ནས་ཉམས་སྦྱོང་གསོག་པའི་ཆ་རྒྱུན་དང་གོ་སྐབས་
བཟང་པོ་ཞིག་ཡོད་པར་བརྟེན་མ་འོངས་པའི་འགྲོ་སྐྱབས་གོ་རིམ་བཞིག་རྒྱ་དང་།
འཆར་གཞི་འགོད་རྒྱ་ང་ཚོའི་བབས་འོས་ཡིན། དེར་བརྟེན་ང་རང་ཚོ་བཅོན་
ཕྱོད་ལ་གྲར་མ་ཐག་ལྗང་བརྒྱུ་དགུ་ལོ་ནས་བཟུང་མ་འོངས་པར་པོད་ལུང་པ་འདི་དེང་
དུས་དང་མཐུན་པའི་ལམ་ལ་འགྲོ་དགོས་པ་དང་། དེ་ཡང་སོ་སོའི་མི་རིགས་ཀྱི་
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱེད་ཚུས་གནའ་སྟེ་མོ་མི་རབས་ནས་མི་རབས་རྒྱན་འདུགས་སུ་
ཡོད་པའི་བཟང་པོའི་གོ་མས་གཤེས་ཀྱི་ལེགས་ཆ་འཛམ་གླིང་གཟུར་གནས་མི་ཚོས་ཀྱང་
ཡིད་སྟོན་བྱེད་པ་དེ་དག་མ་བཟགས་པའི་ཐོག་ལ། དེང་རབས་འཛམ་གླིང་གི་
ཡར་རྒྱས་དགེ་མཚན་རྣམས་བསྐྱབ་བྱུང་བ་བཅས་ཀྱི་ལམ་དེ་འདྲ་ཞིག་ཐོག་འགྲོ་རྒྱ་དང་

པོ་ནས་དམིགས་ལུ་ལ་དུ་བཞག་ཡོད། ཆིག་སྟོང་དགུ་བརྒྱ་དུག་ཙུ་རེ་གྲངས་ནས་
རྒྱི་འབྲས་བུ་སྤོང་བཞག་གིས་མཚོན་པའི་དམངས་གཙོའི་ལས་འགུལ་བྱས་ཡོད། གལ་
ཆེ་བ་མ་འོངས་པར་པོད་རང་དབང་བྱུང་པའི་མཚམས་ལ་སྤོང་རྒྱུའི་བྱིམས་ཡིག་ཅིག་
གཏན་འཕེབས་བྱུང་བ་ཡིན་ན། མ་འོངས་པའི་བསམ་སྟོན་གཏོང་རྒྱུའི་ཐང་དང་
མདུན་ལམ་གསལ་པོ་ཆགས་རྒྱུར་གལ་ཆེན་པོ་འདུག་ཅེས་ང་ཚོས་ཙུ་བྱིམས་ཀྱི་ཟིན་
བྲིས་ཤིག་དུག་ཙུ་རེ་གཅིག་རེ་གཉིས་ནས་འགོ་བརྒྱུགས་ཏེ་བཞེས་ནས་དུག་ཙུ་རེ་གསུམ་
ལོ་ཙུ་བྱིམས་ཀྱི་ཟིན་བྲིས་རྒྱས་པ་ཞིག་གཏན་འཕེབས་ཡོངས་བསྐྱབས་བྱས་ཤིང་། མ་
མའི་ཐག་གཅོད་སྐད་མ་འོངས་པར་པོད་ནང་གཞིས་བྱེས་མཉམ་འཛོམས་བྱུང་སྐབས་
བྱེད་རྒྱ་རེད། དེ་དག་གི་གཞི་ཙུ་ད་ལྟ་གོང་དུ་བརྗོད་པ་བཞིན་སྟོན་པ་ཐུགས་རྗེ་
ཅན་གྱི་བཟང་པོའི་བསྐྱབ་བྱ་རྣམས་གཞི་ཙུ་ར་བཞག་སྟེ་ཙུ་པའི་འགྲོ་སྐྱབས་དམངས་
གཙོའི་ཐོག་འགྲོ་རྒྱུའི་གོ་རིམ་སྐབས་དེ་དུས་ནས་བཞིགས་ཡོད་ལ། དེ་ནས་བཟུང་
སྟེ་རང་རེ་བཅོན་ཕྱོད་ལ་སྤོང་རིང་སྤྱོད་མང་པོ་ནས་མ་འོངས་པར་དངོས་གནས་
དམངས་གཙོ་མཚན་ཉིད་ཚང་ཞིང་། ཚད་ཡོངས་པ་ཞིག་གི་ཐོག་འགྲོ་རྒྱུའི་ཐབས་
ཤེས་ཀྱང་སྟོན་གང་ས་ནས་བྱས་ཡོད། དེའི་རྗེས་འབྲལ་ལ་པོད་མི་བཅོན་ཕྱོད་པའི་
བྱོང་ལ་དམངས་གཙོ་ཞེས་པའི་ཚིག་འདི་ཚང་མའི་ན་ལམ་ལ་བྱུང་བ་ཞིག་ཆགས་ཡོད།
པོད་ནང་ལ་ཆ་བཞག་ན་རྒྱ་སྤོངས་ནས་ཉམ་བཤད་ཆེན་པོས་པོད་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་ལ་ཡོད་
པའི་པོད་མི་ཚོས་པོད་སྤྱི་པའི་དོན་ལ་ལས་འགུལ་བརྩམས་པ་འདི་རོལ་ལས་རྒྱག་པའི་
དོན་ལ་ལས་ཀྱི་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་བཤད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། སྤྱིར་བཏང་གནས་
ཚུལ་མགོ་འཚོས་མཁན་གྱི་མིའི་མདུན་ལ་ཉི་གར་སྐར་མོས་མི་ཁེབས་པ་ལྟར་ང་ཚོས་
འདིར་བདེན་པ་བདེན་བྱུང་བའི་ལམ་ནས་དམངས་གཙོའི་ཐོག་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་ཤིན་
དུ་གསལ་པོ་ཡོད། དེ་ལ་རྒྱ་སྤོངས་ནས་ཉམ་བཤད་ཆེན་པོས་མཐོན་སུམ་ལ་བསྟོན་
རྒྱ་མ་གཏོགས་ཐབས་ཤེས་གཞན་མེད་པ་རེད།

ཙུ་པའི་ང་ཚོའི་དམངས་གཙོ་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོང་པའི་དོན་ལ་མི་གཅིག་གིས་མཐར་
ཐུག་གི་ཐག་གཅོད་དབང་ཆ་ཡོངས་རྫོགས་ཟིན་སྟོང་པ་འདི་བདེ་པོ་མེད་པའི་གནས་

ལྷུལ་ཡིན་དུས་ཙུ་ཚུམས་དེའི་ནང་ཡུལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་དབང་ཆ་དེ་མི་མང་གི་འབྲུག་
 མི་སྲུང་ཆ་གཉིས་ཀྱི་མོས་མཐུན་ཐག་གཅོད་ཀྱི་འོག་ནས་བསྐྱར་བཅོས་གཏོང་རྒྱུ་ཡོད་
 པ་ཞིག་སྟེ། མདོ་དོན་སྣོད་པོ་ཡུལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་དབང་ཆ་འདི་མི་མང་གི་
 འབྲུག་མིའི་ཚོག་ནས་བསྐྱར་བཅོས་གཏོང་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་བཀོད་ཡོད། དེ་ནི་
 དམངས་གཙོའི་དོ་བོ་མཚོན་པའི་ཆ་ཉུན་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན། ཡིན་ནའང་ཙུ་ཚུམས་
 ཀྱི་ཟིན་བྲིས་དེ་བཟོས་ནས་ད་བར་ལོ་གང་འཚམས་སོང་བའི་སྐབས་ལ་ད་དུང་དེ་བས་
 དམངས་གཙོའི་ལག་ལེན་ཆ་ཚང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཞིག་དུ་བཟོ་བཅོས་བྱ་དགོས་རྒྱུ་
 གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་ནས་མཐོང་གི་འདུག ཙུ་ཚུམས་པོ་ཡུལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་གནས་
 ལྟངས་སྐོར་སྤྱོད་པོ་ ༡༩༧༩ ལོའི་གསུམ་བཅུའི་དུས་དུས་ཀྱི་ཡོངས་བསྐྱགས་གསུང་
 བཤད་ནང་དོས་ནས་གསལ་པོ་བཤད་ཡོད། གཞུང་འབྲེལ་གསུང་བཤད་ནང་།
 ཟླ་ཆད་ཡུལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱིལ་འདུགས་འདི་གནས་དང་མ་གནས་ཙུ་བཤོད་མི་
 མང་གིས་ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱུ་མེད་ཅེས་བཤད་ཡོད། ང་རང་སྐྱེས་ཀྱི་དོས་ནས་
 ཟླ་ནང་གི་མི་མང་པོ་ཞིག་ལ་ཟླ་ཆད་ཡུལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་གནས་ལྟངས་འདི་སྐབས་
 དེའི་དགོས་མཁོ་ལ་བསྟུན་ནས་མི་མང་གི་ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱུ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས། དོས་
 གས་སྐྱིལ་འདུགས་འདི་སྤྱི་མཐུན་གནས་རྒྱུར་དོ་སྣང་དང་ཐབས་ཤེས་བྱེད་དགོས་དོན་
 གང་ཡང་མེད་ཅེས་བཤད་ཡོད། དེ་སློན་ཞིག་ནས་ངས་དོན་གྱི་བདག་པོ་ཞེས་
 པའི་ང་རང་ཚོའི་ཁ་རྒྱན་ལ་ཡོད་པ་འདིར་བསྐྱར་བཅོས་གཏོང་དགོས་ཞེས་བཤད་ཡོད།
 བར་ལམ་ང་རང་ཚོ་དམངས་གཙོའི་ལམ་གཏན་འཁེལ་བ་འདིའི་ཐོག་འགོ་གི་
 ཡོད་ཀྱང་། ཟླ་ནང་གི་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་ལ་ལྟ་སྐབས་ང་རང་ཚོ་དམངས་
 གཙོའི་དོ་བོ་ཡོངས་སུ་ཚང་བ་ཞིག་ལག་ལེན་འགོ་བརྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་མཐོང་སྟེ། ན་
 ཉིང་འདིར་དམིགས་བསལ་གྱི་ཚོགས་ཆེན་ཞིག་འཚོགས་པ་དེའི་ཐོག་དེ་སློན་སྤྱོད་པོ་
 ༡༩༧༩ ལོར་གཏན་འབེབ་རོལ་ཙམ་བྱས་པའི་ཙུ་ཚུམས་དེར་བསྐྱར་བཅོས་གཏོང་
 རྒྱུ་དང་། དེ་ལ་སློན་སྤྱོད་བསྐྱར་བཅོས་གཏོང་རྒྱུ་གང་ཡོད་གཏོང་རྒྱུའི་དོན་ལ་
 ཚོགས་རྒྱུང་ཞིག་འདུགས་རྒྱུ་དོས་ནས་ཐག་བཅད་པ་ལྟར་ཚོགས་རྒྱུང་ཞིག་བཙུགས་

པ་ཡིན། དེ་དང་ཆབས་ཅིག་སྐབས་དེར་སློན་མའི་འགོ་སྐྱབས་ལས་བྱུང་བའི་
 བཀའ་སློན་ནམས་དང་འབྲུག་མི་ཚོ་བཅས་བསྐྱར་བཅོས་གཏོང་རྒྱུ་དེ་ཉིན་གཏན་འབེབ་
 བྱས་པ་མེད། དེའི་གོང་ནས་སློན་ལྟ་བུ་ཞིག་འོས་འགའ་ཡོད་མེད་སྐོར་གོ་
 བསྐྱར་གྱི་བསམ་འཆར་མང་པོ་ཞིག་སྤྲོགས་བསྐྱབས་བྱས་པ་ཡིན། མཐུང་མའི་དུས་
 ལ་ལམ་སང་སྟེ་སྟེད་ལྟར་ཁང་ཞིག་སྐོར་འདུགས་བྱས་ན་ང་ཚོ་རྒྱ་གར་ནང་གནས་ཡོད་
 པར་བརྟེན་སྤྲོགས་མང་པོར་བསྐྱེད་དགོས་སྐབས་དཀའ་ངལ་ཞིག་འབྱུང་ཡོང་གི་འདུག
 དེར་བརྟེན་འདས་པའི་ལོ་སྤུམ་ཚུ་སོ་གཉིས་རིང་རང་བཞིན་གནས་སྤྱི་ཡོད་པའི་
 བཀའ་ཤག་དེ་རང་ཐོག་འཛིན་དགོས་ཀྱི་འདུག།
 དེ་ལྟར་བྱེད་སྐབས་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་དེའི་ཐོག་ནས་བཀའ་སློན་ཚོ་འོས་
 འདེམས་བྱ་རྒྱུ་བྱས། མ་གཞི་དེ་དག་ལུགས་སྐོར་གསར་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་ཀྱང་
 དེ་ལས་བྱ་ཐབས་གཞན་མེད། དེ་ལྟར་བཀའ་སློན་ནམས་འབྲུག་མི་ཚོས་འོས་འདེམས་
 བསྐོར་རྒྱུའི་བསྐྱར་བཅོས་ཤིག་བཏང་། དེའི་རྗེས་འབྲེལ་གྱིས་ད་ལས་བྱེད་རང་འབྲུག་
 མི་གསར་པ་ཚོ་ཁག་ཅིག་ཐོན་ཏེ་རིམ་པ་གསར་པ་ཞིག་གི་སྐྱེད་ལ་སྐྱབས་ཡོད། ཚོགས་
 རྒྱུང་བཙུགས་པ་དེའི་ཐོག་ནས་ཙུ་བཤོད་པའི་ཙུ་ཚུམས་བཟོ་རྒྱུ་གཅིག་དང་། མ་
 འོངས་པའི་ཙུ་ཚུམས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཁྲུངས་བཅོལ་ཏེ་ད་མན་བཅོན་བྱོལ་
 ལ་སློད་རིང་དེའི་ནང་ནས་ཇི་ཅམ་ལག་ལེན་དུ་འགོ་བརྒྱུ་བ་ལྟམས་ལག་ལེན་བསྐྱར་
 གྱི་ཡོད། ཡིན་ནའང་དེ་ནི་རང་དབང་གི་ལུང་པ་ཡོད་པ་ཞིག་ནང་ལག་ལེན་འགོ་བ་
 རྒྱུའི་ཡིག་ཆ་ཞིག་ཡིན་སྐབས་ང་ཚོ་བཅོན་བྱོལ་ལ་སློད་རིང་དེ་དག་ཇི་མ་ཇི་བཞིན་
 ལག་ལེན་ཡོང་ཐབས་མེད་ལ། རན་པོ་ཞིག་ཡོང་གི་མེད་པར་བརྟེན། མ་འོངས་
 པའི་དམངས་གཙོའི་ཙུ་ཚུམས་བཟོས་པ་དང་ཆབས་ཅིག་ང་ཚོའི་ད་ལྟའི་བར་བཞུལ་
 ཀྱི་དུས་སྐབས་སམ། བཅོན་བྱོལ་ལ་གནས་རིང་ཙུ་འཛིན་བྱེད་ས་ཡོད་པའི་ཡིག་
 ཆ་ཞིག་བཟོས་ན་དེ་ནི་བཅོན་བྱོལ་པའི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་བསྐྱེད་ནས་བཟོས་
 པ་ཞིག་ཡིན་དུས་དེའི་ནང་གི་འབྲུ་དོན་གཞིར་བརྒྱུད་ལག་ལེན་ཆ་ཚང་བསྐྱར་བྱུ་བ་
 ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་པར་བརྟེན་བཅའ་བྲིམས་ཤིག་བཟོ་རྒྱུ་བྱས་པ་མེད།

ཅུ་བའི་མ་འོངས་པའི་ཅུ་ཁྲིམས་པའི་རྒྱུ་ལྷན་པའི་ཚོའི་སེམས་ནང་དུན་པའི་ཅུ་
དོན་འགའ་ཞིག་ཡོད་པ་ནི། དམངས་གཙོ་ནི་བརྗོད་མི་དགོས་པའི་གནད་དོན་
ཞིག་ཡིན་པ་དང་། རྒྱ་མཚན་གནས་ཚུལ་གཞན་དག་མང་པོའི་ཐོག་ནས་མ་འོངས་
པར་བོད་རང་དབང་འཛུགས་པའི་མཚན་ལ་དོས་ནས་བོད་གཞུང་གི་འགན་འཁུར་ཏེ་
འགོ་འཁུར་རྒྱུ་དེ་མ་འདྲི་ཞུས་པ་ལྟར་པོ་ཡོད་པ་རང་དོས་ནས་ཏ་ལམ་ཡིད་ཆེས་གཙང་མ་
ཚོད་དེ་སེམས་ཐག་བཅད་ཟེན་པ་ཡིན། དེར་བརྟེན་མ་འོངས་པའི་བོད་ནི་དེ་རྗོད་
དོས་ནས་བཤད་ཟེན་པ་ལྟར་མི་མང་གིས་དོས་བསྟུ་བྱས་པའི་ཐོག་ནས་གཞུང་གི་འགོ་
ཁྲིད་པ་བརྗོད་དགོས་ཞེས་ཐག་བཅད་ནས་ཡོངས་བསྐྱབས་བྱས་ཡོད། དེ་ནི་ཅུ་
དོན་གཅིག་ཡིན། དེ་རྗེས་དོས་ནས་རྒྱུར་དུ་འབྲེལ་བཤད་རྒྱལ་དགོས་དོན་མི་འདུག་
རུང་། དེ་ལྟར་བྱས་ན་དམངས་གཙོའི་དོ་བོ་ཡོངས་སུ་རྗོད་པ་ཞིག་ཚང་གི་
ཡོད་པ་མ་ཟད། རྗོད་པ་གཞན་དག་མང་པོ་ནས་དགེ་མཚན་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན། རྗོད་
མ་དུག་ཅུ་རེ་གསུམ་ལོ་ལ་བཅོས་པའི་ཡིག་ཆ་དེ་དང་བསྟུར་ན་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་
འགན་འཁུར་རྒྱུའི་ཐད་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་ཞིག་སོང་ཡོད་པ་དེ་ནི་དོན་ཚན་གཅིག་ཡིན།
དེ་ནས་ང་ཚོའི་ཅུ་བའི་ལྷ་བ་འཁྲུང་སོ་ནི་བར་ལམ་ལོ་མང་རིང་འཇམ་སྐྱིད་གི་
རྒྱུར་བཏང་མི་སྣ་བོད་པའི་ཐོག་དོ་སྣང་ཡོད་མཁན་མང་པོའི་རྫོལ་བསམ་ཚུལ་འཆར་
སྒོ་གང་འདྲ་ཡོང་གི་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། བོད་ལུང་པ་ནི་རང་བཞིན་མཛེས་སྡུག་
ལྡན་ཞིང་། མཁའ་རྒྱུད་གཙང་མ་དང་། ཞི་བདེའི་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་རྫོད་
ཀྱི་བཀོད་པ་ཡོད་པ། རྫོད་དེའི་ནང་འཆར་ཡོངས་བྱས་པའི་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་
བོད་མི་རིགས་དེ་ཡང་རང་བཞིན་སེམས་རྒྱུད་འཇམ་ཞིང་མཛེས་འཕྲེལ་འཆོའི་འཆོ་བ་ཡོད་
པ། ཞི་འཇམ་རང་རྒྱུད་རིང་བ། བཞིན་འཇུག་པ་བཅས་ཀྱི་རང་བཞིན་བག་
ཆགས་ཀྱི་རྫོད་གསེས་ཡོད་པ་ཞིག་མཚོང་གི་ཡོད། དེ་ནི་ང་ཚོས་ཞེན་ཁྲིག་བྱས་
ནས་སོ་སོ་ཡག་པོ་ཡིན། བཟང་པོ་ཡིན་ཞེས་བཤད་པ་མ་ཡིན་པར་རང་བཞིན་
མི་ཞིག་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་དོས་གནས་མཛེས་འཕྲེལ་འཆོའི་འཆོ་བ་དང་། གཞུང་བཟང་
པོ་སོགས་མིའི་ཡ་རབས་ཀྱི་རྫོད་པ་དེ་ཚོ་མི་གཞན་དག་ཚོས་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་ཚོལ་

བ་བྱས་ཏེ་བསྐྱབས་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དེ་ནས་སངས་ཚོས་བོད་པའི་རང་གསེས་ལ་དེ་
དག་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པ་འདི་ནི་རིན་ཐང་བྲལ་བའི་དངོས་པོ་ཡིན། དེར་བརྟེན་
མ་འོངས་པའི་བོད་དེ་དངོས་གནས་ཞི་བདེའི་བརྟེན་གནས་ཤིག་བསྐྱབས་དགོས། ཁ་
ནས་ང་ཚོས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བཤད་ཀྱི་ཡོད་ལ། ཁ་ནས་བཤད་པ་ཅམ་དུ་
མ་ཟད་ལག་ལེན་གྱི་རྒྱུག་འཇུགས་དང་རྒྱུག་སྒྲིབ་གྱི་འགྲོ་སྤངས་ཐད་ནས་ཀྱང་དངོས་
གནས་ཞི་བདེའི་བརྟེན་གནས་ཤིག་བརྗོད་ཐུབ་ན་བོད་པར་ཐན་པ་ཅམ་དུ་མ་ཟད། བོད་
ཀྱི་བྱིས་མཚེས་ལུང་པ་ནས་ལའང་ཐན་གྱི་ཡོད། བོད་ཀྱི་བྱིས་མཚེས་རྒྱལ་
ཁབ་རྒྱ་དཀར་ནག་གཉིས་པོ་མི་ཁྲངས་མང་པོས་ཡིན་པའི་རྫོབས་ཆེན་གྱི་ལུང་པ་གཉིས་
ཡིན་དུས། དེ་བརྒྱུད་ནས་འཇམ་སྐྱིད་རྒྱུ་ལ་ཡང་ཐན་ཐོགས་ཏན་ཏན་ཡོད། དེར་
བརྟེན་ང་ཚོས་ཞི་བདེའི་བརྟེན་གནས་བརྗོད་རྒྱུ་འདི་ཅུ་བའི་ལྷ་བར་བཞག་ནས་དེ་དང་འབྲེལ་
བའི་ཐབས་བྱས་འཇོག་སྤྱོད་ཀྱང་འཆོ་བའི་རིགས་གཏན་ནས་སྤངས་པའི་ལམ་ལ་འགྲོ་
དགོས། དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་ཆ་བཞག་ནའང་ང་ཚོ་བོད་པས་དམག་གི་
ཐོག་ནས་ལས་ཀ་བྱས་ན་ཐན་ཐོགས་ཡོང་རྒྱ་མེད། རྒྱུར་བཏང་འཇམ་སྐྱིད་ཡོངས་
དེང་སང་འགྱུར་བ་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་འགྲོ་གི་ཡོད། ལྷག་དོན་ཉེ་ཆར་ལྷན་གྱི་གནས་
ཚུལ་བྱུང་བའི་རྗེས་ལ་མི་མང་པོའི་བསམ་བློའི་ནང་དེ་རིང་ཁ་ས་བསམ་བློ་གསར་པ་
ཞིག་གཏོང་དགོས་པའི་གནས་ཚུལ་ལ་སྐྱེ་བས་ཡོད། གནས་ཚུལ་དེ་འདྲའི་འོག་
ནས་ང་ཚོའི་མ་འོངས་པའི་བོད་འདི་ཞི་བདེའི་བརྟེན་གནས་བརྗོད་རྒྱ་དང་། དེ་དང་
འབྲེལ་བའི་རྒྱུག་སྒྲིབ་འགྲོ་སྤངས་ཀྱང་དེ་མཚུངས་ཀྱི་ལྷ་བ་འདི་གཞི་ལ་བཞག་པའི་
འགྲོ་སྤངས་ཤིག་བཀོད་ཐུབ་ན་བསམས་པའི་བསམ་ཚུལ་གཅིག་ཡིན།
དེ་ནས་ང་ཚོ་དམངས་གཙོ་ཡང་དག་པ་ཞིག་དང་། དམངས་གཙོའི་དོ་བོ་
ཡོངས་སུ་རྗོགས་པ་ཚང་པ་ཞིག་བྱས་པ་ཡིན་ན། ད་ལྟར་ཚོའི་དོས་བསྟུའི་འགྲོ་
སྤངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཐན་བྱ་དཀའ་ངལ་འཕྲད་ཀྱི་ཡོད། གནས་ཚུལ་དེ་འདྲར་
བསམ་བློ་གཏོང་སྐབས་དབྱིན་ཇིའི་ཆོག་སེ་ཀྱི་ལི་རི་ཇོས་ (Secularism) ཞེས་
པ་འདིར་མཁས་པ་ཚོས་གོ་དོན་ལེན་སྤངས་འདྲ་མིན་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོས་བསྐྱར་

པའི་ཚིག་ནང་ཚོས་ལུགས་རིས་མེད་ཅེས་བརྗེས་ཡོད། དེ་ལ་བསམ་སྒྲོ་གཏོང་
རྒྱ་ཡོད། མོང་དུ་བརྗོད་པའི་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལྷ་བ་འདི་ཚོས་ཀྱི་སྒྲིང་པོ་ཆགས་
ཡོད། རོས་རང་ལ་ནམ་ཀུན་ཚོད་དཔག་གི་བསམ་སྒྲོ་འཁོར་བ་ཞིག་ལ། སྐྱེ་
བ་སྐྱེ་ཁམས་སྐྱེ་བའི་ནང་པའི་ཚོས་ཀྱི་ཚོག་ནས་གནས་ཚུལ་འབྲེལ་བཤད་མང་པོ་
རྒྱག་རྒྱ་ཡོད་པར་བརྟེན་ཁྱད་པར་སྤུང་བུ་ཡོད་དེས་ཀྱང་། སྐྱེར་བཏང་ནས་བཤད་
ན། མི་ལ་རང་ཆས་སུ་བཟང་པོའི་ཡོན་ཏན་ཞིག་ཡོད་པ་འདི་གཞི་མར་བཞག་
ནས། དེ་མོང་སྐྱེལ་གཏོང་རྒྱ་དང་། ལུས་པ་ཆེ་རུ་གཏོང་བའི་དོན་ཚོས་
ལུགས་ཁག་ལུང་བ་ལྷ་བུ་ཞིག་མཐོང་གི་འདུག ཚོས་ལུགས་ཁག་གི་བརྒྱབ་བྱའི་
ཙ་བ་ཞིང་རང་ཚོ་ལ་སྤྲུལ་སྐྱེས་ཀྱི་བཟང་པོའི་ཡོན་ཏན་ཞིག་ཡོད་པ་འདི་གཞི་ལ་བཞག་
ཚོས་ལུགས་ཀྱི་བརྒྱབ་བྱ་ནམས་ཐོན་ཡོང་བ་ཡིན་དུས། བཟང་པོའི་ལ་རབས་ཀྱི་
བསམ་སྒྲོ་དང་སྐྱོད་པ་གཞི་ལ་བཞག་ནས་བཟོས་པ་ཡིན་ན། མིང་ལ་ཚོས་བཏགས་
རུང་མ་བཏགས་རུང་དོན་དག་ཚོས་ཀྱི་སྒྲིང་པོའི་ཐོག་སྐྱེལ་རྒྱ་ཡིན། མིང་ཚོས་
བཏགས་ན་རུ་བ་རྒྱུད་དུ་འགྲོ་གི་ཡོད། མིང་ཚོས་མ་བཏགས་པར་མིའི་ལྷན་སྐྱེས་
ཀྱི་བཟང་པོའི་ཡོན་ཏན་ཞེས་བཤད་ན་མི་ཡོད་ཚད་ལ་བྱབ་བྱབ་པ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད།
དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་དོན་གྱིས་ལུགས་གཉིས་ཟུང་འབྲེལ་ལྷ་བུ་ཉ་ལམ་ཆགས་ཡོང་གི་
ཡོད། སྐྱེར་བཏང་གི་དམངས་གཙོའི་ཙ་ཁྲིམས་འགྲོ་སྤངས་དེ་ཚོ་ནང་བཞིན་མ་
ཡིན་པར་ང་ཚོའི་འདི་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལ་རབས་ཀྱི་ལྷ་བ་ཙ་བར་བཞག་ནས་གོ་རིམ་
བརྒྱག་པ་ཡིན་ན་དོན་གྱི་ཆ་ནས་ནམ་ཀུན་ང་ཚོའི་ཁ་རྒྱུན་ལ་ཡོད་པའི་ཚོས་སྤྱོད་ཟུང་
འབྲེལ་ཞེས་པའི་གོ་བ་དེ་སྐྱེལ་བྱབ་པ་ཞིག་ཡིན། ཡིག་ཆའི་དོན་གྱི་ཐོག་ནས་
བཏགས་ཡོད་དུས་སེ་ཀྱི་ལི་རི་འཛམ་ཞེས་པ་འདི་གི་ཉུ་རན་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན། ང་
རང་ཚོ་པོད་པའི་གནས་ཚུལ་ཐོག་ཡིན་ཀྱང་བསམ་སྒྲོ་གཏོང་རྒྱ་ཏན་ཏན་ཡོད།
རིགས་ཁ་གསལ་གྱིས་སེ་ཀྱི་ལི་རི་འཛམ་ཞེས་བརྗོད་དུས་གོ་བ་གཅིག་ལ་ཚོས་མེད་རིང་
ལུགས་ལྷ་བུར་གོ་བཟོ་ཡོད། ང་ཚོ་པོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ནང་དང་། ད་ལྟའི་
དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་ཆ་བཞག་ནའང་པོད་ནང་མི་མང་པོ་ཞིག་གིས་དངོས་གནས་

རང་སྐྱོག་སྐྱོས་བཏང་གི་དཀའ་ལས་རྒྱག་གི་ཡོད་པ་དེ་ཚོ་མང་པོ་ཞིག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
བརྟན་པ་དང་འབྲེལ་བའི་གནས་ཚུལ་འོག་ནས་དཀའ་ལས་རྒྱག་གི་ཡོད་པ་རེད། ང་
རང་སྐྱེར་གྱི་རོས་ལ་ཆ་བཞག་ནའང་པོད་ཀྱི་རང་དབང་བརྒྱབ་རྒྱ་འདི་སྤྱོད་རྒྱུར་པའི་
རང་དབང་གི་རྒྱད་ཆ་མ་ཡིན་པར། དེ་དངོས་གནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བརྟན་པ་
དང་རྒྱུད་དུ་འབྲེལ་བའི་རང་དབང་གི་འབྲེལ་ཚོད་ཅིག་ཡིན་དུས། ང་གྱུ་ལེ་དགོ་
སྐྱོང་གི་རོས་ལ་ཆ་བཞག་ན་ཡང་དེ་ནི་བསོད་ནམས་གསོག་པའི་ཆ་རྒྱུན་ཞིག་རེད་
བསམས་པའི་ཐོག་ནས་ལས་ཀ་འདིའི་ནང་འགན་འཁུར་གྱི་ཡོད། ཚིག་གི་གོ་བ་
ལེན་རྒྱགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་སྐབས་རེ་མཐོང་སྤྱང་འདྲ་མིན་ཡོང་སྤྱོད་ཀྱང་དེ་ཚོའི་སྐྱོར་
ང་རང་ཚོ་གོ་བརྒྱུར་ཞིབ་སྐྱེད་རྒྱ་ཡོད་གི་རེད། དེ་ནི་ཙ་དོན་གཅིག་ཡིན།
ང་ཚོའི་དཔལ་འཕྲོར་གྱི་ལམ་ལུགས་འགྲོ་སྤངས་སྐྱོར་སྐྱེར་བཏང་བྱས་ན་ང་རང་
ཚོ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚོས་ཀྱི་ནང་ནས་སྐྱེར་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ཅེས་བརྗོད་པ་མ་གཏོགས་མི་དང་སེམས་ཅན་སྐྱོག་ཆགས་གཞན་དག་དབྱེ་འབྱེད་
བྱས་མེད། ཡང་སྐྱོས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚོས་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེག་
བརྒྱལ་སེལ་རྒྱ་དང་། བདེ་བ་བརྒྱབ་པའི་ཁྲུར་རང་གི་འཁྲུར་དགོས་ཞེས་པའི་
བརྒྱབ་བྱ་གྲུགས་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་སྟབས་དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་བརྟན་ན། འཛམ་
སྐྱེང་ཐོག་དཔལ་འཕྲོར་གྱི་འགྲོ་ལུགས་མང་པོ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་སྐྱེར་བཏང་འཛམ་
སྐྱེང་ཡོངས་ལ་སྐྱེ་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཞེས་པའི་འགྲོ་སྤངས་ཤིག་ཡོད། ཡང་རྒྱ་
མི་དང་། དམར་པོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཚོས་མིང་ལ་སྐྱེ་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཞེས་བཏགས་
ཡོད་ཀྱང་། དོན་དོ་མ་བཟོ་པའི་ཁེ་ཕན་དངོས་ལ་གཏུགས་ཡོང་དུས་གནས་ཚུལ་
འབྲེལ་བ་མང་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། འཛམ་སྐྱེང་སྐྱེ་མོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཚོགས་རིང་ལུགས་
ཀྱི་ལྷ་བ་དེ་ལྷ་བའི་འགྲོ་སྤངས་ནས་ཅིས་ན་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཚོས་དང་མཐུན་
གས་ཆེ་བ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན། ཡིན་ན་ཡང་དོན་དོ་མ་དེ་རིང་ཁ་སའི་འཛམ་སྐྱེང་
གི་ཉམས་སྐྱོང་མང་པོ་ཞིག་ནས་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཐོག་མའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་གསེས་
ཀ་ལ་རང་ཉིད་སྐྱེར་ལ་ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་ཀྱི་ཁེ་ཕན་ཞིག་མེད་ན། སྐྱེ་བའི་མིང་ཐོག་

ནས་ག་མེ་བྱས་ཀྱང་སེམས་འཁྲུང་མ་རྗེས་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཆགས་ཤིང་། དེས་
རྒྱན་པས་དཔལ་འབྱོར་ཐོག་ཡིན་ནའང་འདྲ། དེ་བཞིན་རིག་གཞུང་ཐོག་དང་།
ཚན་རིག་འཕུལ་ཆས་སོགས་གང་ལ་ཡིན་ཀྱང་རི་ཙམ་རྗེས་ལ་ཁེ་སན་མང་བའོད་
ས་དེར་དེ་ཙམ་གྱིས་ཡར་རྒྱས་ཡོད་པ་དེ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཆགས་ཡོད། དེ་
འདྲ་ཡིན་དུས་ང་ཚོའི་མ་འོངས་པའི་དཔལ་འབྱོར་ལམ་ལུགས་ཐོག་གི་ལྷ་བའི་འབྲུང་
སོ་འདི་ང་རང་རྗེས་ཀྱི་ངོས་ནས་བཤད་ན་དེ་གཉིས་ཀ་ནས་ལེགས་ཆ་ལེན་རྒྱུར་བསམ་
ཚོ་གཏོང་རྒྱ་མེད་དམ་སྙམ་གྱི་འདུག གཞི་ཙམ་ང་རང་ཙམ་སྤྲོས་པའོ་རྒྱུར་མཁས་
པ་མ་ཡིན་ལ། དཔལ་འབྱོར་ཡོངས་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲོ་སྤངས་ཤེས་མཁན་ཞིག་ཀྱང་
མིན། འོན་ཀྱང་ང་རང་ཚོ་རིམ་པས་གོ་བསྟུར་བྱེད་རྒྱ་ཡོང་གི་རེད། མ་
འོངས་པའི་དཔལ་འབྱོར་འགྲོ་སྤངས་འདི་ཙམ་དོན་གལ་ཆེ་ཞིག་ཡིན།

མ་འོངས་པའི་ཙམ་སྤྲོས་དེ་ཙམ་དོན་དུག་བསམ་སྒྲོའི་འབྲུང་སོའམ། མིད་
བྱས་ལ་བཟུང་ནས་བཟོ་རྒྱ་ཡིན། ད་ལྟ་བར་བཞུག་དུས་སྐབས་ལ་ཙམ་འཛིན་བྱེད་
རྒྱའི་བཅའ་སྲིམས་འདི་ཡང་དེ་དང་འགྲོས་མཐུན་པའི་གོམ་རིམ་དང་པོའི་ཡིག་ཆ་ཞིག་
ཡིན། དེ་དག་ནི་ཙམ་སྤྲོས་རྒྱུར་ཞིབ་ཚོགས་རྒྱུང་ནས་བསམ་སྒྲོ་བཏང་བ་དང་། དེ་
བཞིན་བྱེད་འཁོད་མི་མང་གཙོ་བོར་རྒྱུར་པའི་འབྲེལ་བ་བྱེད་ཐུབ་པའི་བོད་མི་ནང་ཁུལ་
ནས་བསམ་འཆར་གང་ཐུབ་བསྟུས་པའི་ལེགས་ཆའི་བསམ་འཆར་ནམས་བསྟན་ཡོད།
དེ་རིང་འདིར་བྱེད་རང་ཚོ་སྐབས་བརྒྱ་གཅིག་པའི་སྤྱི་འཇུག་ནམས་གོང་དུ་བརྗོད་པ་
བཞིན་སྤྱི་འཇུག་བསྟུ་སྤངས་དང་། མཐའ་མའི་གཏན་འབེབས་བྱེད་སྤངས་ལམ་
གསར་པ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་གཏན་འཁེལ་བ་མ་ཟད། ད་རེས་ཀྱི་ལས་དུས་འདི་
སྤྲོས་པའོ་རྒྱ་ཚོགས་ཤིག་ཆགས་ཡོད། བཅོན་པོའ་བོད་མིའི་བཅའ་སྲིམས་
དེ་དག་ལ་བྱེད་རང་ཚོས་ཉིན་བསྟུད་དེ་བརྒྱ་རྒྱུང་དང་གོ་བསྟུར་མཐིལ་བྱིན་པ་ཞིག་
བྱེད་དགོས་པ་དང་། ཡང་སྤྱི་གས་མཐའི་བསམ་འཆར་ནམས་ལ་ཡང་བལྟ་རྒྱ་
ཡོད་པས། གང་དགའ་ཅི་ལེགས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡག་པོ་བཞེས་ཏེ་གཏན་འབེབས་
བྱེད་ཐུབ་པ་དགོས། འདི་ལས་འགན་གཅིག་ཡིན། ཡང་ཅི་སྟེ་རེས་མེད་ཀྱི་ཙམ་

དོན་གལ་ཆེ་བ་འགའ་ཞིག་བྱེད་རང་འཇུག་མི་ཚོའི་སྒོས་མ་འཁྲུང་བ་ཡོད་ཆེ་བཅའ་
སྲིམས་ནང་དུའང་བཀོད་ཡོད་ལ། དོན་ཚན་ཁ་གསལ་མི་མང་རང་ལ་མང་མོས་
འོས་བསྟུའི་ཐབས་ལམ་ལ་བསམ་སྒྲོ་གཏོང་ཚོགས་གི་རེད། གང་ལྟར་ནས་ཀུན་
ནས་ངའི་ལྷ་བཞི་མིས་བཟོས་པའི་ཡིག་ཆ་ཞིག་ཡིན་སྤྱིན་བསྟུར་བཅོས་གང་ཞིག་གཏོང་
ང་རང་ཚོ་མིའི་ལག་པར་ཡོད་པ་རེད་སྙམ་པ་འདི་ཡིན། མ་གཞི་ད་ལྟ་ཡིག་ཆ་
བཟོས་པ་འདི་དག་པར་ལམ་ངས་བཤད་པའི་སྐད་ཆ་ཁ་གསལ་དང་། ན་ཉིང་དམིགས་
བསམ་ཚོགས་ཆེན་འཚོགས་པའི་ཡིག་ཆ་བཅས་ལ་ཙམ་བའི་ཁྱུངས་བཅོལ་ཏེ་བཟོས་པ་
རེད། ཡིན་ནའང་ད་དུང་བྱེད་རང་ཚོས་སྤངས་བཤད་གོ་བསྟུར་ཞིབ་ཐུབ་བྱས་ཏེ་
སྤྱི་གས་མང་པོ་ནས་རྒྱ་མཚན་ལྟར་པའི་དགོ་སྤྱོད་མཐོང་སྟེ་བསྟུར་བཅོས་གཏོང་དགོས་
ཡོད་ཆེ་སྤྱི་འཇུག་ཚོར་ཐག་གཅོད་བྱེད་པའི་དབང་ཆ་ཡོད། སྤྱོད་ཆ་མང་པོ་ཞིག་
མཐོང་བཞིན་དུ་ཡིག་ཆ་འདི་གཏན་འབེབས་ཆར་བ་རེད་ཅེས་མོད་དགོས་དོན་མེད།
བཅའ་སྲིམས་ལ་འཁོད་པའི་ནང་ནས་བསྟུར་བཅོས་གཏོང་འོས་པ་དེ་འདྲ་ཡོད་ཆེ་བསམ་
སྒྲོ་གཏོང་ཚོགས་གི་རེད།

མདོ་དོན་བར་ལམ་ལོ་ནས་ལོ་བསྟུད་དེ་སྤྱོད་གང་ས་ནས་ཡར་རྒྱས་ཆགས་རྒྱུད་
ཡག་པོ་ཞིག་གྱུར་ན་བསམས་ནས་ཐབས་ཤེས་གང་ཡོང་བྱས་ཡོད། ཆེ་ས་ནས་
བཤད་ན་པལ་ཆེར་ང་རང་ཚོ་མཉུ་ཙམ་རེད། ཆང་མས་དུར་བསྟེད་ཀྱི་འབད་
བཅོན་གང་ཐུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པར་བརྟེན་གྱུབ་འབྲས་གང་ལ་གང་འཚམས་བསྟན་རྒྱ་ཡོད།
ཡིན་ནའང་ང་ཚོའི་གནས་སྤངས་དཀའ་ངལ་ཅན་འདི་དང་། ང་ཚོའི་ལས་ཀ་
བྱེད་སྤངས་གཉིས་བསྟུར་དུས། ད་དུང་ང་ཚོ་ད་ལྟའི་གནས་སྤངས་འདི་ལས་
ཆགས་རྒྱུད་པ་ཞིག་དང་། དེ་བས་ལུས་པ་ཐོན་པ་ཞིག་བྱེད་དགོས། ང་རང་
ཚོ་ཡར་རྒྱས་ཆགས་རྒྱུད་ལུས་པ་ཐོན་པ་ཞིག་ཡོང་བའི་ཆ་རྒྱུན་གཙོ་བོ་གང་ཡིན་ཞེ་ན།
མི་ཡོངས་སུ་རྒྱ་གསལ་པ་མི་རེ་རེའི་བསམ་སྒྲོའི་ནང་ནས་སེམས་འཁྲུང་དང་འགན་
རྒྱུངས་ཏེ་ལས་ཀ་བྱ་རྒྱུ་དེ་ཡིན། བོད་མི་སྤྱི་བོ་གནམ་བསྟན་ཡོངས་སུ་རྒྱ་གསལ་
པས་སོ་སོའི་མཇེང་བར་དོན་ཁྲེས་རེ་འབྲུར་ནས་འགྲོ་འདུག་སྤྱོད་གསུམ་གང་གི་སྐབས་

སྤྱི་ཡོང་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་བསམ་སྒྲོ་གཏོང་བ་དང་། སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་སེམས་
འཁུར་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ན། དེའི་ཚོད་ཀྱིས་ང་ཚོར་གྲུབ་འབྲས་དང་ཡར་རྒྱས་ཤིག་
ཉན་ཉན་ཡོང་གི་རེད། དེ་མིན་ཙམ་པ་ལྷག་བསམ་ཡིན་ཡང་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་རྒྱལ་
བ་རིན་པོ་ཆེས་བྱེད་ཀྱི་རེད་ཅེས་བཞག་ན། ལྷན་པས་རེ་སྤོད་གཤེད་ཤོར་རྒྱུའི་
ཉེན་ཁ་ཉན་ཉན་ཡོད། དེར་བརྟེན་དམངས་གཙོ་བོ་བརྒྱུ་རྒྱུའི་སྤྱུགས་རྒྱུ་རིང་
པོའི་གནད་དོན་ཐད་ནས་ཡིན་ནའང་འདྲ། ད་ལྟ་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་ཐད་
ནས་ཡིན་ནའང་འདྲ། གང་ལྟར་ང་ཚོའི་སྤྱི་པའི་ལས་ཀ་འདི་ཕར་ཁག་ཚུར་དགྲིའི་
སྤྱི་ཚོས་ལ་མ་ལུས་པའི་ལས་ཀ་ཚགས་ཚུད་ཡག་པོ་ཡོང་བའི་དོན་ལ་ང་ཚོས་དམངས་
གཙོའི་རོ་པོ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཞིག་ཐོག་བྱུགས་སྡོན་རབ་དང་རིམ་པ་བརྒྱབ་ཡོད།
ང་ཚོའི་ལས་ཀ་ཚགས་ཚུད་ཅུས་པ་ཐོན་པ་ཞིག་བྱུང་ན་བསམ་པའི་བསམ་ཚུལ་དང་
དམིགས་ཡུལ་བཅངས་ནས་ལས་འགན་གཙོ་བོར་བཅིས་ཡོད།

ད་ཆ་བོད་དོན་བདེན་པའི་རྒྱལ་ཁའི་སྤྱི་རེངས་འཆར་ཆར་བ་མ་ཟད། བདེན་
མཐའ་གསལ་རྒྱུའི་ལོ་གངས་ཀྱང་ཕལ་ཆེར་ཚོད་དཔག་བྱེད་བྱུབ་པའི་མཚམས་ལ་
སྐབས་ཡོད་པས་ང་ཚོའི་མ་འོངས་པའི་བྱེད་སྤྱོད་དང་འགྲོ་སྤྱད་ལུང་འདི་འདྲ་ཡིན་ཞེས་
ལམ་སྟོན་གསལ་པོ་ཞིག་དང་། དེ་ཡང་གཡས་གཡོན་སྤྱོད་ཚར་མར་སྡོ་བརྟུན་
ནས་བཟོས་པའི་ཡིག་ཆ་ཡག་པོ་ཞིག་བྱུང་ན། འཇམ་གྲིང་སྤྱི་ཡོངས་ནས་ཀྱང་
ང་ཚོ་བོད་པར་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་ག་ཆ་ད་ཕན་ཡང་ལོ་རེ་བཞིན་མི་སྤོད་པ་རྗེ་ཆེར་འགྲོ་
གི་ཡོད་ལ། ད་དུང་ཡང་ང་ཚོར་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་མཁན་དེ་དག་གིས་གདོང་ཚོད་
དང་ལྷན་པའི་སྡོ་ནས་བོད་དོན་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱུགས་ཆེ་རུ་གཏོང་གི་རེད་ལ། བོད་
ནང་ལ་ཆ་བཞག་ནའང་བྱུགས་སྤོར་ཆེ་རུ་འགྲོ་གི་རེད། དེར་སང་རྒྱ་མི་རིགས་
ལ་ཆ་བཞག་ན་ཡང་རྒྱ་མི་མང་པོ་ཞིག་གིས་བོད་པའི་གནས་ཚུལ་དོ་སྣང་བྱས་ནས་ག་
ཆ་གསར་པ་ཞིག་སྐྱེ་བས་ཡོད། གནས་ཚུལ་དེ་ལ་ཡང་ཕན་ཐོགས་ཡོང་གི་རེད།
ང་རང་ཚོའི་རང་དབང་གི་བདེན་ཆ་ཚོས་པའི་སྐབས་འདིར་ང་རང་ཚོས་ལམ་སྟོན་འདྲ་
ཆགས་ཆགས་བཟོས་པ་མ་ཡིན་པ། རོ་མའི་ལག་ལེན་འཁེལ་ངེས་ཀྱི་སྤྱོད་ཤོན་

སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་སྤྱི་རྒྱ་རྒྱ་བ་དག་གནས་ཚུལ་ཆགས་ཡོད།
ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་ལ་གནས་རིང་ལ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་འགན་འཁུར་རྒྱུའི་སྐོར་།
ང་ཚོའི་རང་དབང་མ་ལོན་བར་རོས་ནས་འགན་འཁུར་ན་ཡག་པོ་ཡོད་པ་མཐོང་གི་
འདུག་ཟུང་པར་ནི། མ་འོངས་པའི་ཙམ་སྤྱི་མས་ནང་ལ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་འགན་
འཁུར་རྒྱ་དེ་ཙམ་པ་ལྷན་ཡོད་པ་མ་རེད། ད་ལྟའི་བར་བཞག་དུས་རིང་ལ་རོས་ནས་
འགན་འཁུར་རྒྱ་ཡིན། འོན་ཀྱང་ལག་ལེན་འཁེལ་སྐབས་དམངས་གཙོའི་རོ་པོ་
ཡོངས་སུ་ཚར་བ་ཞིག་གང་བྱུབ་ཀྱིས་བཟོ་དགོས། དེ་འདྲའི་ཟུང་པར་ཕན་བྱ་
ཡོད། རོས་ནས་ལྷ་དགོས་པ་འདི་ཡིན། ང་རང་ཚོ་རིམ་པས་གོ་བརྒྱུར་བྱེད་
རྒྱ་ཡོང་གི་རེད་ཀྱང་། ད་ལྟ་བོད་རྒྱུའི་འབྲེལ་བའི་སྐོར་སྐབས་གསར་པ་ཞིག་
གི་ཐོག་སྐྱེ་བས་ཡོད། བར་སྐབས་བདུན་ཚུ་དོན་དག་ལོ་ནས་བཟུང་བོད་རྒྱུའི་
དཔར་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་བྱུང་ཞིང་། འབྲེལ་བ་དེ་གཞིར་བཟུང་བར་ལམ་རོས་
ནས་གྲོས་འཆར་ཁ་ཤས་བཏོན་ཡོད། དེ་ནས་ད་བར་མཐུན་པའི་སྤྱོད་ཤོས་ནས་གྲུབ་
འབྲས་གང་ཡང་བྱུང་མེད་པ་དང་། མི་མཐུན་པའི་སྤྱོད་ཤོས་ང་རང་ཚོ་བོད་མི་ནང་
འཁེལ་ནས་རོས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་བྱུགས་ལུང་ལུང་ལྷག་ཅེས་བསམ་འཆར་ཕན་
བྱ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། གྲུབ་འབྲས་ཤིག་མོན་ན་བསམ་པ་ནི་གལ་ཆེ་གོས་བོད་
ནང་རྒྱ་མི་ཐོན་ཆེན་པོ་ཡོང་བ་འདི་དང་། བོད་ནང་འགྲོ་བ་མའི་ཀྱན་སྦྱོད་ཐོབ་
ཐང་བདེ་ལ་བཞིག་ཚད་ལས་བཞག་པ་བཏང་ཐོག་བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་མནར་
གཙོད་གཏོང་བའི་རྗེ་དྲག་གི་གནས་ཚུལ་འདི་དག་རྒྱུན་གཙོད་བྱུབ་པའི་དམིགས་ཡུལ་
བཅངས་ནས་གྲུབ་པའི་བྱུགས་ལུང་ལུང་ལྷག་ཅེས་མེད། དེར་བརྟེན་ཁ་སང་
གསུམ་བརྒྱའི་དུས་བྱེད་ཀྱི་གསུང་བཞད་ནང་ཡོངས་བསྐྱགས་བྱས་ཏེ་ངའི་རོས་ནས་ད་
ཕན་འགྲིག་འཇགས་ཡོང་བའི་དོན་ལ་སྡོ་གང་ས་ནས་གྲུབ་པའི་ཡིན་ཀྱང་གྲུབ་
འབྲས་མ་མོན་པར་བརྟེན་ད་ཆ་སྤྱད་ཆེ་གས་ནང་ཚུད་དུ་རྒྱ་སྤྱོད་ཤོས་ནས་ནམ་འདྲུར་
གསར་པ་ཞིག་མ་བརྟན་ན། རྫོན་མ་རོས་ནས་སི་བྲས་སི་སྐག་དུ་བཞད་པའི་
དོན་ཚན་ནང་གི་བོད་པས་ཕམ་ཁ་འཁུར་བའི་དོན་ཚན་དེ་དག་རང་བཞིན་ཅིས་འགྲོ་

མེད་པ་ཆགས་ཚུ་རེད་ཅེས་བརྗོད་ཡོད། ད་ཆ་པོད་རྒྱའི་དབར་འབྲེལ་བ་བྱེད་
སློབ་སློབ་རོམ་ནས་མི་གཞན་ལ་ཡང་བཟད་ཡོད། ང་ཚོའི་མདུན་གྱི་ཚོག་ཅེ་
སྟོང་པ་བརྗོད་ཡོད། དེའི་ཐད་སྤྱི་སློབ་སློབ་པོ་མིའི་སློབ་སློབ་པོ་ཚོ་ཡིན་ནའང་འདྲ།
ང་ཚོ་པོད་མི་ནང་ཁུལ་ཡིན་ནའང་འདྲ། པོད་རྒྱའི་དབར་གྱི་གནད་དོན་འདི་འཆོ་
མེད་ཞི་བའི་ལམ། མི་དང་མིའི་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་ཐག་གཅོད་ཡོང་བའམ་
ཞིག་བྱེད་དགོས། དེ་མིན་གྱི་འགྲོ་ལམ་གཉིས་པ་ཞིག་གཏན་ནས་མེད། ལམ་
དེ་ཁོ་ན་བརྒྱུད་དེ་རྒྱུ་སྤངས་འི་ལྟར་བྱེད་དགོས་སྟེ། སྤྱི་འབྲུས་ཚོ་གཙོ་བོར་
ལྟར་པའི་ཁྱེད་རང་ཚོས་བསམ་སློབ་གཏོང་དགོས། གང་འདྲ་ཞིག་བྱེད་པ་དགའ། ད་
ཕན་གྱི་བྱེད་སློབ་སློབ་པ་ཚོ་གནས་སྤངས་འདི་འདྲ་ཞིག་ཐོག་གནས་ཡོད། ད་ཆ་
མ་འོངས་པའི་བྱེད་སློབ་སློབ་པ་ལྟར་བྱེད་འགའ་རིམ་བཞིན་བསམ་སློབ་གཏོང་བ་ལྟར་འདི་ལས་
འགན་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན།

ད་ལམ་སྤྱི་འབྲུས་གསར་པ་སྐྱེ་བས་པ་འདི་ཡང་དེ་སྔ་ལམ་སློབ་ཆགས་པའི་ཚོལ་
གསུམ་ཚོས་བརྒྱུད་དང་བཅས་པའི་ཐོག་ནས་ཡོང་བ་རེད། སློན་མ་ནས་ཉག་
པར་སྤྲད་ཆ་ཡོང་གི་ཡོད། ཅ་བའི་བསྐྱུ་ཁུངས་དེ་དག་ནས་ཡོང་བ་ཡིན་ཀྱང་།
སྤྱི་འབྲུས་ནང་སྐྱེ་བས་ཚར་རྗེས་སྤྱི་མི་བྱས་ནས་སློབ་ཚུ་རང་རེད། དེ་སྔའི་ཉམས་
སློབ་ནས་སྤྲེལ་རེ་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་སྤྲད་ཆ་ཤོད་དུས་ཚོགས་པ་ཁ་གས་སར་འཆོལ་
བར་འགྲོ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། སོ་སོའི་སྤྱི་མི་ཐོབ་ཐང་ཚོད་རྒྱའི་ཐོག་སྐྱེ་བས་
ན་སར་འཆོལ་བར་འགྲོ་མ་དགོས་པར་རྒྱུར་སློན་དང་པོར་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཚོ་མི་
འདུག ང་རང་ཚོ་གང་འདྲ་བྱེད་དགོས་སམ་ཞེ་ན། སྤྱི་པ་ཚོགས་རྒྱུད་ཡག་པོ་
ཡོང་བ་བྱེད་དགོས། དེ་ལྟར་བྱུང་ན་དེའི་ཁོངས་གཏོགས་ལ་ཡོད་པ་ཚང་མར་ཁེ་སྤོང་
ཡོད་ཡོད་པ་དང་། བདེ་སྤྱིད་ཡོད་ཡོད་པ། འདོད་དོན་འགྲུབ་འགྲུབ་པ་ཡིན།

སྤྱི་པ་ཚོགས་རྒྱུད་པོ་མ་བྱུང་ན། ཉིན་གཅིག་ཐོབ་ཐང་ཚོད་ས་མེད་པ་
ཆགས་ཀྱི་རེད། ད་ལྟར་རང་ཚོར་ཐོབ་ཐང་ཚོད་ས་འདི་རང་སྤྱི་པའི་སྤྱི་འབྲུས་
ཞིག་ཡོད་པ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་རེད། དེར་བརྟེན་སྤྱི་འབྲུས་ནང་སྐྱེ་བས་

པ་བྱེད་རང་ཚོ་ཚང་མས་བསམ་པ་རྣམ་དག་གི་སྤྱི་མི་ཞིག་བྱས་ཏེ་སྤྱི་འབྲུས་བྱས་ནས་
སྤྱི་པའི་སོ་སོའི་རྒྱུ་སྤྲེལ་སྤྱི་པའི་སྤྱི་པོ་གནས་བཞུག་ཡོངས་ཀྱི་ཚབ་བྱེད་མཁན་
གྱི་སྤྱི་མི་ཞིག་ཡིན་བསམ་པའི་འདུ་ཤེས་གཏུག་ཡིན་ཡང་མ་བརྒྱལ་བ་དང་། མ་
བརྗོད་པའི་ཐོག་ནས་འགན་འཁུར་བྱུང་བ་བྱུང་ན་ཡག་པོ་ཡོང་གི་རེད། འདི་
གནད་འགག་མཐོང་གི་འདུག ཚང་མར་བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཡོད། ལུས་ཐག་
གནད་རོགས། ཞེས་བཀའ་བརྒྱུལ།

ང་གང་མཁུ་གས་པོད་ནང་ལྷ་སྐོར་ཞིག་ལ་
འགྲོ་བུ་པའི་བསམ་སྒྲོག་གཏོང་གི་ཡོད།

༡༩༩༡།༡༠།༧

ཨ་རིའི་ཡེལ་གཙུག་ལག་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོར་སྐུལ་བའི་གསུང་བཤད།

༡། །ཡེལ་གཙུག་ལག་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་སློབ་དཔོན་མཁས་དབང་ལ་ཡི་འོན་
དང་། ལྷན་ཟུངས་མོ་མོ་ནམས་ནས་མངོན་བཅའ་བཅའི་མཐོན་འཕྲོད་གནང་བར་ཤིན་ཏུ་ཐུགས་
རྒྱུ་ཆེ་བྱུང་དང་། རོས་རང་འདི་གར་བཅར་བུལ་བར་དགའ་སློབས་ཆེན་པོ་བྱུང་།

ང་ཚོ་དངོས་འབྲེལ་དུས་ཚོད་དམིགས་བསམ་ཅན་ཞིག་ཏུ་གནས་ཡོད་ཅིང་།
འདས་པའི་ལོ་ཁ་གས་ནང་འཇམ་གྱིང་ཐོག་ཤིན་ཏུ་ཉ་ལས་དཀོས་པའི་འགྲུར་བ་བྱུང་
ཡོད། མི་མང་དང་། རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་རང་དབང་དང་། མང་གཙོ། རང་
ཐག་རང་གཙོ་གྱི་བསམ་འདུན་ཁག་སྐར་ཡང་སློ་ཡུལ་དུ་མི་ཤོར་བའི་རྣམས་ཤུགས་
སྲ་བཅུན་གྱི་མངོན་ཚུལ་གསལ་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། ཤར་ཕྱོགས་ལོ་རྒྱུད་དང་།
སོག་ཡུལ་དུ་བྱུང་བའི་གནས་ཚུལ་དང་། སྐར་ལིན་གྱི་རྒྱལ་ས་རི་འཇོར་ཞིག་ཏུ་
སོང་བ། ཉེ་བའི་ཆར་ལོ་བདུན་ཅུ་ལྷག་ཙམ་རིང་དམར་པོས་དབང་བསྐྱར་བུས་
རྗེས་ལྷ་རུ་སུའི་ནང་བྱུང་བའི་འགྲུར་བ་བཅས་ནི་གོང་གསལ་གྱི་དཔེ་མཚོན་ཡིན།

རོས་ནས་ད་ལམ་སོག་ཡུལ་དང་། སྐལ་ཁྱིའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ སྐལ་རྒྱ་རི་
ལ་བཅས་ལ་སློ་ཡུལ་ནས་ནམ་ཡང་བརྗེད་དཀའ་བའི་ལྷ་སྐོར་འཚམས་འདྲི་བུས་མ་ཐག་
ཡིན་ཞིང་། ལོ་བཅུ་ལྷག་མང་པོའི་རིང་རང་དབང་བུལ་བའི་མི་མང་ས་ཡ་མང་པོ་
ད་ཆ་རང་དབང་བདེ་སྐྱིད་ལ་ལོངས་སུ་སྤྱོད་བཞིན་ཡོད་པ་མཐོང་བས་རོས་རང་དགའ་
ཚོར་ཆེན་པོ་བྱུང་། ཁོང་ཚོའི་རྒྱལ་ཁབ་དེས་འགྲོ་བ་མིའི་རང་དབང་གི་འདུན་པ་ནམས་
དུས་ཡུན་རིང་ཐུང་ཅི་འདྲ་ཞིག་དང་། མཁར་གཙོད་གྱི་དཀའ་སྤུག་ཆབས་ཆེ་ཅི་

འདྲ་ཞིག་བྱུང་རུང་མཁར་རྒྱལ་ཁབ་ཐོབ་རྒྱུ་ཡིན་པར་སྤོང་གསལ་པོ་བུས་ཡོད། གས་
ཆེ་བ་ཞིག་ལ། དེ་ལྷ་བུའི་ཡོང་རེས་གྱི་འགྲུར་བ་དེ་ནི་དག་རྒྱུ་བ་གྱི་ཐབས་ལམ་
མ་བརྒྱད་པར་བསྐྱབ་བུལ་བ་ཞིག་ཡིན།

ཉེ་ཆར་མིད་འཇིན་རོའི་རེ་སྐྱབ་དང་། མིད་འཇིན་མི་ཁབ་སློར་བ་ཙོབ་
ནས་གཉིས་ནས་གནང་བའི་བྱུང་བསྐྱགས་དེས་རིམ་པས་འཇམ་གྱིང་འདི་གོ་མཚོན་མེད་
པའི་ས་གཞི་ཞིག་ཏུ་འགྲུར་བ་བྱེད་བུལ། རོས་ནས་ཁོང་ནམ་པའི་ལོ་རྒྱུས་རང་བཞིན་
གྱི་ཐག་གཙོད་དེར་བསྐྱགས་བརྗོད་ལུ་རྒྱ་ཡིན། ལོ་མང་པོའི་གོང་གོ་མཚོན་མེད་
པའི་འཇམ་གྱིང་ཞིག་བསྐྱབ་རྒྱུའི་རོས་གྱི་འཆར་སྐྱར་བསམ་ཚུལ་ནམས་བརྗོད་སྐབས་
རོས་གྱི་ཕྱོགས་པོ་ཚོ་མེ་བའི་མང་པོ་ཞིག་གིས་དེ་ནི་ཉ་ཅང་ལེགས་པའི་སློང་བསམ་ཙོམ་
ཞིག་རེད་སྟེ་མི་ཡིད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་འགྲུར་བ་གསར་པ་དེ་དག་གིས་རོས་གྱི་
འཆར་སྐྱར་དེ་འགྲུབ་མིན་པ་བརྟན་ཡོད། དེ་ལྷ་ནང་ལས་འགན་འདི་ནི་དཀའ་ངལ་
ཅན་ཞིག་དང་། འགལ་རྒྱུན་མང་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན། འབད་བརྗོད་དེར་ང་
ཚོ་ཚང་མས་སུ་མཐུན་ཆེ་རྒྱུར་ལ་མ་ལྷོས་པར་རང་རྣམས་ལ་འདེབས་སུ་འཇུག་དགོས།

ད་ལྟར་ཚོས་འདི་ལྷ་བུའི་ལྷ་རྒྱུད་ཆད་མཁུ་གས་པའི་ཆབ་སྲིད་འགྲུར་འབྲོས་གྱི་དུས་
བབ་སྐར་ཚུལ་ནས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ལོ་བཞི་བཅུའི་རིང་བཅོན་གཞན་བུས་རྗེས་ཐོན་
པའི་པོད་མིའི་རང་དབང་སྐར་གསོའི་འཐབ་ཚོད་གྱི་རང་བཞིན་རེས་པར་དུ་མཐོང་
བུལ་བ་དགོས། རྒྱ་སྤོགས་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༧ ནས་ ༡༩༥༡ ལས་མས་སུ་བོད་ལ་
བཅོན་འདུལ་བུས་པ་ནས་བཟུང་བོད་མི་ས་ཡ་གཅིག་དང་འབུམ་གཉིས་ཉེ་བོད་མིའི་
མི་འཕོར་གྱི་རྒྱ་ཆ་གཅིག་གི་རང་སྤོག་ཤོར་ཡོད། ལོ་བཞི་བཅུ་ཞེ་གཉིས་གྱི་དུས་
ཡུན་རིང་ང་ཚོས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཅ་དོན་གསོན་གནས་དང་། རང་ཚོས་རིག་གཞུང་
གི་འཚོ་མེད་ཞི་བ་དང་སྤིང་རྗེ་བཅས་སུང་སློབ་འབད་བརྗོད་དང་། འཐབ་ཚོད་བུས་
ཡོད། དུས་སྐབས་དེ་དག་ལ་རྒྱའི་དབང་འཇིན་པ་ཚོར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སྐར་མེམས་
གྱིས་ཁོང་ཁོ་སྤྱོད་རྒྱ་ནི་ལས་སྐུ་པོ་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་རང་ཉིད་ལ་བདེན་པ་ཡོད་
པའི་དབང་གིས་ཁོང་ཚོ་དག་ལྷན་བཟུང་ནས་ཁོ་པ་ཚོའི་རྒྱལ་སྤོང་གྱི་བྱ་བར་སུན་འབྲིན་

དང་། མ་འོངས་པར་ཁོང་ཚོར་བསམ་གཤིས་ནས་ཡང་བྱེད་མི་འོས་པའི་བསམ་ཚུལ་
འཁོར་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་པོ་ཡིན་ན་ཡང་། དེ་ནི་ནང་པའི་ལྷ་སྤྱོད་དང་མཐུན་པ་ཞིག་མིན་
པར་མ་ཟད། ཞི་བདེ་དང་། ཆེག་སྦྱིལ་ཡོང་བའི་ཐབས་ལམ་ཡང་མིན་པའི་ཉེ་
ཆར་བྱུང་བའི་གནས་ཚུལ་དེ་དག་གིས་གསལ་པོར་བསྟན་ཡོད།

ང་ཚོའི་དགོ་ཆུན་ལག་གིས་ནི་དགྲ་པོ་ཡིན། དེ་ནི་ནང་པའི་གཞི་ཅའི་བསྐྱབ་
བྱ་ཞིག་ཡིན་པར་མ་ཟད། མི་ཚོའི་ནང་དངོས་སུ་མཐོང་བའི་གནས་ཚུལ་ཡིན།
ང་ཚོའི་ཤོགས་པོས་ཐབས་ལམ་མང་པོའི་ཐོག་ནས་རང་རེར་ཕན་ཐོགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་
རུང་། འགལ་ཟླར་གདོང་ལེན་གྱིས་དཀའ་ལུག་དང་། བཟོད་བསྟན། ལྷིང་
རྩེ་བཙས་ཀྱི་གོ་སྐབས་ནི་དགྲ་པོ་ཁོ་ན་ཡོང་གི་ཡོད། ཡོན་ཏན་དེ་གསུམ་ནི་སྤྱོད་
ལམ་བཟང་པོ་དང་། སེམས་ཀྱི་ཞི་བདེ། བདེ་སྤྱིད་འོ་མ་བཙས་ཡོང་བར་
ངེས་པར་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན།

མི་ཤུའི་ཚོས་ལྷགས་ནང་དགྲ་པོས་རང་ལ་འགྲམ་རྒྱུག་གཅིག་གཞུས་ན་ལར་ཡང་
འགྲམ་རོས་གཞན་པ་དེ་བརྟན་དགོས་པའི་བསྐྱབ་བྱ་སེམས་འགྲུལ་ཐེབས་ངེས་གིག་
ཡོད། ནང་ཚོས་ཀྱི་ལྷ་སྤྱོད་ཀྱང་དེ་དང་ཕྱོགས་མཚུངས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ལྟར་ཉམས་
ལེན་གྱི་བྱ་རིམ་བརྒྱུད་བཟོད་བསྟན་གྱི་གོ་མས་པ་བྱགས་ཆེར་འཕེལ་ནས་དགྲ་པོས་རང་
ཉིད་ལ་བརྟེན་པའི་བྱ་སྤྱོད་དེ་ཉམས་ལེན་འཕེལ་བའི་ཆ་རྒྱུན་དུ་འགྱུར་གྱི་ཡོད་པར་
བརྟེན་བཀའ་འདྲིན་རྩེས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཁོང་ཁོ་དང་སྐར་སེམས་མེད་པར་ཞི་
ཚོད་ངང་ཕ་རོལ་པོའི་བྱ་སྤྱོད་བྱུང་རྒྱུ་ནི་གཞན་དབང་གནས་ཚུལ་རྣམས་གསལ་པོར་
མཐོང་ཐུབ་པར་མ་ཟད། དེའི་བྱ་སྤྱོད་ཀྱི་འབྲས་བུ་རྣམས་ལ་རང་སྤྱོད་དུ་སྦྱོར་ངེས་
ཡིན་པར་བསམས་ནས་ཡང་དག་པའི་སྤྱིང་རྩེ་སྦྱོ་གི་ཡོད། རང་ཉིད་ལ་ཕན་འདོགས་
པའམ། གནོད་པ་སྦྱེལ་བ་ཇི་ལྟར་བྱས་ཀྱང་མཐར་ཆང་མ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཤོགས་པོ་
ཡིན་པ་སེམས་ལ་བཙངས་ནས་དུས་ཚོད་བཟང་ངན་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་རུང་ང་ཚོ་པོད་
མི་ཚོས་ང་ཚོའི་ཚོས་ཀྱི་འཚོ་བ་དང་། རྒོ་བག་ཡངས་པོ་དེ་དག་རྒྱུན་འདྲིན་བྱེད་
ཆེད་འབད་བརྩོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཇི་སྲིད་པར་ང་ཚོས་གཞི་ཅའི་དོན་དངོས་དེ་དག་

སེམས་བཙངས་བྱས་པ་ཡིན་ན། ང་ཚོ་ནས་ཡང་གཞན་གྱི་སྐྱགས་མི་རྙེད་པ་ཞིག་
དུ་གནས་ཐུབ་ཅེས་ངས་པོད་མི་ཚོར་ཡང་ཡང་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད། ང་ཚོའི་ཚོད་སེམས་
འདི་ནས་ཡང་འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཐོག་ནས་རིམ་བཞིན་ང་ཚོའི་ཤོགས་པོ་རྒྱ་ནག་ལའང་
རོགས་ཕན་བྱེད་ཐུབ།

ང་རང་ནི་མི་མང་དང་། རྒྱལ་ཁབ་ཕན་ཚུན་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་རྣམས་ཕན་
ཚུན་གསེར་ཉོགས་ལ་བརྟེན་དགོས་པར་རྒྱུན་དུ་ཡིད་ཆེས་བརྟན་པོ་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཡིན།
ཕན་ཚུན་ཐོལ་མེད་དུང་པོའི་བསམ་ཚུལ་ཤོད་རེས་བྱེད་པ་དེ་ཁོ་ནའི་ལམ་ནས་ད་ལྟ་
འདྲམ་སྤྱིང་མི་མང་ལ་འབྲུད་བཞིན་པའི་དཀའ་རྙོག་རྣམས་སེལ་རྒྱུའི་ཐབས་ལམ་ཞིག་
རྙེད་ཐུབ། རྒྱ་ནག་གིས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཚོགས་སྡེ་དང་མཉམ་དུ་ཡར་རྒྱས་འདུགས་
རྒྱན་བྱ་གཞག་ནང་དུས་གང་ཞིག་དུ་ཞུགས་འདོད་བྱས་པ་ཡིན་ན། རྒྱལ་སྤྱིའི་ཐོག་
ནས་ཀྱང་ཁོང་ཚོར་དེ་མཚུངས་ཀྱི་གོ་སྐབས་སྤྱོད་རྒྱུ་ཡིན་པར་ཡིད་ཆེས་ཡོད། འོན་
ཀྱང་རྒྱ་ནག་གིས་གཞི་ཅའི་ལ་རབས་སྤྱོད་བཟང་ཁག་དང་མུ་མཐུད་རྒྱལ་འགལ་གཏོར་
བཞིག་བྱས་ཆེ་དེ་དག་བྱིས་པ་ལང་པོར་གྱི་ཚུལ་དུ་ནམ་ཡང་འདོགས་ཀྱི་རུང་བར་ཁོང་
ཚོ་རྒྱལ་སྤྱིའི་མང་ཚོགས་ཀྱི་ཁོངས་མི་འགན་ཁུར་ཡོད་མཁན་ཞིག་ཡིན་པར་བརྟེན་དེ་
ཉིད་ཀྱི་བྱ་རྣམས་ཀྱི་འགན་འབྲི་ཆང་མ་ཁོང་ཚོར་ཁུར་དུ་འདུག་དགོས།

ཁྱེད་རྣམས་ལས་མཐུན་གསལ་ལྟར། རོས་རང་ཁ་སློན་ཨ་རིར་ལྷ་སྤྱོད་དུ་ཡོང་
སྐབས་སྲིད་འདི་ལོ་རྗེས་སུ་གདང་མཇལ་རྒྱུའི་དམིགས་བསམ་ཀྱི་གོ་སྐབས་བྱུང་།
ཁོང་གིས་ཉེ་སློན་དབྱིད་ཀ་ལེལ་གཙུག་ལག་སློབ་བྱ་ཆེན་མོ་འདིར་གནང་བའི་གསུང་
བཤད་ཀྱིས་མཚོན་མང་ཚོགས་ཀྱི་གཏམ་བཤད་ཁག་ནས་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་མི་
འཛོར་གྱི་བཞི་ཆ་གཅིག་ཟེན་པའི་རྒྱ་ནག་གི་མང་གཙོའི་བརྒྱུར་བཙོན་ཁུབ་སྡེལ་གཏོར་
བའི་བྱ་བར་ཁ་ཞེ་གཉིས་མེད་ཀྱི་སེམས་ཁུར་གནང་གི་ཡོད་པ་མཚོན་ཡོད།

ང་ཚོ་པོད་མི་ཚོས་ཨ་རི་དང་། རྒྱལ་ཁབ་གཞན་རྣམས་ནས་རྒྱ་ནག་གཞུང་
གི་བཙན་གཏོར་སྤོང་བྱས་ལ་བཟོད་བསྟན་བྱེད་མི་ཐུབ་པའི་ཐ་ཚོགས་གསལ་པོར་བསྐྱགས་
རྒྱུ་ཡིན་པར་ཡིད་ཆེས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཆབ་སྲིད་དང་། དཔལ་འགྱུར་གྱི་གནོན་

ལྷན་ཞེ་འགྲུར་བ་གཏོང་རྒྱུ་དེས་པར་མཁོ་ཞིང་འཚམས་པའི་ཆ་རྒྱུན་ཞིག་ཡིན།
ཐབས་ཚུལ་འདི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཚོགས་སྡེས་འཇམ་སྐྱོང་གི་ས་ཁུལ་གཞན་དུ་མི་སེར་སྡེལ་
པའི་རིང་ལུགས་སྤྱོད་མཁན་དང་། འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་བདལ་བཞིག་གཏོང་མཁན་
ཐོག་རིམ་ལྟར་ལག་ལེན་བརྟམ་བཞིན་རྒྱ་ནག་གི་ཐོག་དུང་ལག་བརྟམ་བྱེད་དགོས།
ཤར་ཡོ་རོབ་དང་། སྤལ་འཛིན་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ལྷ་རུ་སུ། རྫོ་ཨ་མེ་རི་ཀ་བཅས་
ལ་གནས་ཚུལ་འགྲུར་བ་བྱུང་བ་དེ་དག་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དང་། དཔལ་འབྱོར་
བཀག་སྡོམ་གྱིས་མཚོན་པའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་གནོན་ལྷན་དེ་རིགས་མེད་ན་འགྲུབ་མི་ཐུབ་
པ་ཞིག་ཡིན།

འགའ་ཞིག་གིས་གལ་ཏེ་རྒྱ་ནག་གི་སྤྱོད་ཚུལ་འགྲུར་སྡོམ་ཡོང་སྲིད་རྒྱལ་སྤྱིའི་
ཚོགས་སྡེས་གནོན་ལྷན་དུ་མཁོ་མའོའི་དུས་སྐབས་ཀྱི་ཁེར་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་
ཀྱི་ལམ་དུ་སྐྱར་ལོག་བྱེད་ཀྱི་རེད་སྟེ་སྟེ་མེད་ཀྱི་ཡོད་ལ། རྒྱ་ནག་གི་འགོ་འཁྲིད་ཚོའི་
ནང་ནས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བྱེད་རྒྱུའི་འཇིགས་སྐྱལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་
རྒྱ་ནག་གི་འགོ་ཁྲིད་ཅུང་ཤས་ལ་དེ་ལྟར་བྱེད་མེད་པའོའི་རུང་། རྒྱ་ནག་ལམ་དེའི་
ཐོག་བསྐྱོད་མི་ཐུབ་པ་ཉམས་སྲོང་གི་ཐོག་ནས་བརྟམ་ཡོད་ཅིང་། རྒྱ་ནག་གི་མི་
མང་ཚོས་རང་དབང་དང་། མང་གཙོ་ལ་བརྟམ་པ་ཐམས་འདྲིད་ལྟར་རེ་སྐྱབ་བྱེད་
ཀྱི་ཡོད་པའང་བརྟམ་ཟེན་པ་རེད། ཁོང་ཚོས་དམར་པོའི་རྒྱལ་ཁབ་གཙོ་ཆེ་ཤོས་
ཀྱི་ནང་དུ་ལམ་སྤོངས་མ་བྱུང་བའི་སྤྱོད་དབང་བཅོམ་འཕྲོག་བྱེད་པོ་ཉམས་ལ་སྤོང་ཚོར་
རིམ་ལྟར་བྱུང་བ་དང་། མང་གཙོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཐོབ་པ་མཐོང་ཡོད་པ་ལྟར། རང་
དབང་དང་མང་གཙོའི་མེས་ལྷན་ལ་གོ་སྐབས་གཅིག་བྱུང་སྟེ་ཞི་འགོག་གནོན་
བྱེད་མི་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡིན།

དེ་བཞིན་འགྲོ་བ་མིའི་རང་དབང་སྐོར་ཨེ་ག་ཡའི་བརྟམ་ཚུལ་ནི་རྣམ་སྟོན་པའི་
བརྟམ་ཚུལ་དང་ཅ་བ་ནས་མི་འདྲ་བ་དང་། ཨེ་ག་ཡའི་མི་རིགས་ཚོས་མིའི་ཚོ་སྟོག་
གལ་གནད་རྒྱུ་རུར་བརྟམ་གྱི་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་བརྗོད་མཁན་ཡོད། དེ་ནི་ཅ་བ་ནས་
བདེན་པ་ཡིན། ནང་པ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ང་ཚོས་མིའི་ཚོ་སྟོག་ནི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདག་

དབང་ཅ་བ་ཆེ་ཤོས་ལ་བརྟམ་གྱི་ཡོད། རོས་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་རང་དབང་སྐོར་གྱི་བརྟམ་
ཚུལ་ནི་བྱེད་ཅམ་པའི་བརྟམ་ཚུལ་དང་བྱེད་པར་མེད། ལྷན་བརྟམ་དང་ལྷན་བྱེད་
འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀུན་ལ་གཅིག་གྱུར་ཡིན། བྱེད་ཚོ་ཨ་མེ་རི་ཀ་དང་། ཡོ་
རོབ། ཨ་མེ་རི་ཀ། རྫོ་ཨ་མེ་རི་ཀ་ལ་སོགས་པའི་གཞན་ཅམས་ཀྱི་སྤོང་ཚོར་
ལྟར་བྱེད་དང་། ཨེ་ག་ཡའི་མི་རིགས་གཞན་ཅམས་ལའང་སྤོང་ཚོར་ལྟར་དེ་དག་
འདྲ་མཚུངས་ཡོད། ལྷ་རུ་སུ་དང་། ཨ་མེ་རི་ཀ་བཅས་ནང་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་
ཐང་བདལ་བཞིག་བཏང་བར་རྒྱལ་སྤྱིའི་མེས་ལྷན་ལྷན་པ་ལྟར་བྱེད་དང་། རྒྱ་
ནག་ནང་ལག་ལེན་ཡོག་པར་བརྟམ་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྐྱབ་བརྟམ་ཅམས་མེད་རྒྱུར་ཡང་
དེ་བཞིན་མེས་ལྷན་ལྷན་བྱེད་དགོས་པའི་ཐོབ་ཐང་གཅིག་མཚུངས་ཡོད། གནས་
ཚུལ་འདི་ནི་རྒྱལ་ཁབ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་ནང་གི་གནས་ཚུལ་མ་ཡིན་པར། ས་
སྤྱོགས་གང་སར་ཡོད་པའི་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་སྐྱེན་སྐྱོང་ཐོབ་ཐང་ཅད་ཀྱི་སྐྱབ་བརྟམ་
ལ་མེས་ལྷན་ལྷན་བྱེད་དགོས་པའི་གཞི་རྒྱའི་གནད་དོན་ཞིག་ཡིན།

ད་ཆ་བཅོམ་དབང་ལྷན་པའི་དམར་པོའི་རྒྱལ་ཁབ་མཐོང་མ་རྒྱུན་དེ་ཐོགས་མེད་
ཁེར་རྒྱུ་དུ་ལུས་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཉེ་ཆར་ལྷ་རུ་སུའི་ནང་གི་འཕོ་འགྲུར་གྱིས་
གསལ་པོ་བརྟམ་པ་ལྟར་དེ་དག་ལུན་རིང་གནས་མི་ཐུབ་པར་རྒྱ་ནག་ནང་མང་གཙོ་དང་
རང་དབང་ཡོང་རྒྱུ་རེད། འཇམ་སྐྱོང་ཞི་བདེ་སྐྱབ་བརྟམ་ཡོང་སྲིད་རྒྱ་ནག་ནང་གི་
འཕོ་འགྲུར་དེ་མཁོ་གསུམ་གྱི་གཞི་གང་འཇམ་དང་། འཚོ་བ་མེད་པ་ལག་ལེན་
བརྟམ་གང་ཐུབ་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཡོང་ཐབས་སུ་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཚོགས་སྡེས་རྒྱ་ནག་ལ་སྐྱལ་མ་
ལྷན་ཆེ་གཏོང་རྒྱུའི་ཡིད་ཆེས་ཡོད། ཤར་ཡོ་རོབ་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཁག་དང་། ལྷ་
རུ་སུའི་ནང་བྱུང་བའི་ཞི་བའི་གསལ་བརྗོད་དེ་དག་ནི་དཔེ་མཚོན་ཞིག་ཡིན། ཡོ་ཀོ་
ས་ལ་མི་ཡའི་ནང་ཚབས་ཆེའི་དཀར་ལྷོ་གྲུང་པར་དུས་ཐོག་དུ་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཚོགས་སྡེས་
ལྷོ་ལྷོ་མ་ལྷན་པའི་རྒྱུན་གྱིས་ད་ཆ་ས་ཁུལ་དེ་དག་འཕྲོར་ཞིག་དང་། ལུ་ལ་དེའི་
མང་ཚོགས་ལ་སྐྱབ་བརྟམ་ཚད་མེད་འགྲུང་བཞིན་པའི་གནས་ཚུལ་དེ་རིགས་སྐྱར་ཡང་
ཡོང་དུ་བརྟམ་ན་མི་འགྲིགས།

མང་གི་བསམ་ཚུལ་ཤེས་པའི་ཐབས་ཤེས་ཡག་ཤོས་ནི་རང་དབང་གི་སྐོ་ནས་མང་ཚོགས་
ཀྱི་བསམ་ཚུལ་གསལ་རྟོགས་ཐུབ་པ་བྱེད་རྒྱུ་དེ་ཡིན། འོན་ཀྱང་རྒྱ་ནག་གི་དབང་
འཛིན་པ་ཚོའི་བསམ་སྐོའི་འབྲེལ་སོ་ལ་རོས་རང་སེམས་འཚབ་ཡོད། གང་ལགས་
ཤེ་ན། དེ་ཅིར་ནས་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཁེན་བྱེད་ཀྱི་མེད་པ་རེད། ཇི་
སྲིད་པོད་མི་མང་གི་འདོད་འདུན་རོ་མ་ཇི་ཡིན་མ་ཤེས་པར་དཀའ་རྙོག་དེ་གཙང་སེལ་
བྱེད་ཐུབ་རྒྱུ་ཏེ་ཅང་ཁག་པོ་ཡིན།

མཐུན་འབྲེགས་འགོ་འདྲུགས་སྐྱད་རོས་ནས་འབད་པ་བྱས་པ་དེ་ལ་རྒྱ་ནག་གཞུང་
ནས་ཁས་ལེན་ལན་འདེབས་མ་བྱས་པར་བརྟེན་པོད་མི་མང་པོ་ཞིག་དང་། ལྷག་
པར་པོད་ནང་ཡོད་པའི་པོད་ཀྱི་གཞིན་ལྷ་མང་པོ་ཞིག་གིས་ད་ལྟ་རེ་ཚོ་སྐྱོད་ཐུས་ཀྱི་ཞི་
བའི་ལམ་འདིར་རང་ཐུང་འཚབ་འཚུབ་བྱེད་ལུགས་ཆེ་རུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད། རྒྱ་
ནག་གིས་སུ་མཐུད་པོད་ནང་མི་འཕོར་བཙན་འདུག་བྱས་ཏེ་པོད་མི་ཚམས་རང་ཉིད་
ཀྱི་ལུང་པར་ཡང་མི་རིགས་ཀྱངས་ཉུང་ཅན་ཞིག་དང་། རི་མ་ཀྲས་གཉིས་པ་
ཞིག་བཟོས་པར་བརྟེན་རོས་ཀྱི་ལུང་པའི་ནང་རྩ་དྲག་ཇི་ཆེར་འགྲོ་བཞིན་པ་རེད། པོད་
མི་ཚོར་འཇིགས་སྐྱུལ་དང་། བཙན་གཞོན་ཚབས་ཆེ་བྱས་པར་བརྟེན་གནས་ཚུལ་
འགལ་ཆུའི་སྐྱོགས་སུ་འཕེལ་བྱགས་ཆེ་རུ་སོང་སྟེ། འབར་ལ་ཁད་པའི་གནས་
ཚུལ་དེའི་ནང་དྲག་སྐྱོད་ཀྱི་ཐལ་མིང་ཡོང་རྒྱུར་རོས་ལ་སེམས་འཚབ་ཆེན་པོ་ཡོད། དེ་
དག་འགོག་སྐྱད་རོས་ནས་ཐབས་ཤེས་ཇི་ཡོད་ལག་བསྟར་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན།

གནས་ཚུལ་དེ་དག་ལ་བསམ་ཞིབ་ཀྱིས་གང་མཐོགས་པོད་ནང་ལྟ་སྐོར་ཞིག་ལ་
འགྲོ་ཐུབ་པའི་བསམ་སྐོར་གཏོང་གི་ཡོད། དེ་ལྟ་བུའི་ལྟ་སྐོར་བྱེད་པར་རོས་ལ་རྒྱ་
མཚན་གཉིས་ཡོད། དང་པོ་ནི། རང་ཉིད་ས་གནས་ས་ཚོག་དུ་པོད་མི་དང་ཐད་
ཀར་འབྲེལ་གཏུགས་ཀྱིས་པོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཤེས་རྟོགས་ཐུབ་ཐབས་བྱ་རྒྱུ་འདི་ཡིན།
རོས་ཀྱི་དེ་ལྟར་བྱས་པར་བརྟེན་ནས་རྒྱ་མིའི་འགོ་བྱེད་ཚོས་པོད་མིའི་བསམ་འདུན་རོ་
མ་ཤེས་རྟོགས་ཐུབ་རྒྱུར་ཡང་མན་ཚོགས་ཡོང་རེ་ཡོད། དེར་བརྟེན་ལྟ་སྐོར་དེའི་
སྐབས་གནས་ཚུལ་མཚོང་བ་དང་། མོ་མོའི་གོ་རྟོགས་ནམས་གསལ་བསྐྱབས་བྱེད་

ཐུབ་པའི་ཆེད་རྒྱ་ནག་གི་འགོ་བྱེད་བཅུས་པ་ནམ་པ་དང་། གསར་འགོད་པ་ཐེ་པའི་
ལྷོ་རྒྱལ་གྱི་རྟོག་ཞིབ་པ་ཚོ་བཙས་རོས་དང་མཉམ་དུ་ཡོང་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན།

གཉིས་པ་ནི། རོས་ནས་རོས་ཀྱི་མི་མང་ཚོར་འཐབ་ཚོད་ཀྱི་འགྲོ་ལམ་ཡང་
དག་པ་འཆེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་འདི་མི་འདོད་རྒྱུའི་འཕོད་སྐྱུལ་བསྐྱབ་བྱ་རྒྱལ་རྒྱ་འདི་
ཡིན། རོས་ནས་རང་གི་མི་མང་ཚོར་སྐད་ཆ་ཤིད་ཐུབ་ན་ཞི་བའི་ལམ་བརྒྱད་ནས་
དཀའ་རྙོག་སེལ་ཐབས་ལ་གལ་ཆེའི་རྣམ་པ་ཐོན་སྲིད་ལ། མཐུན་འབྲེགས་ཀྱི་གོ་
རྟོགས་སྐྱེལ་བའི་གོ་སྐབས་གསར་པ་ཞིག་ཀྱང་འབྱུང་གི་ཡིན།

ལྟ་སྐོར་དེ་བྱེད་པར་པོད་མི་ཚོ་རོས་དང་ཐུག་འཕྲད་བྱེད་ཚོགས་པ་ཞིག་དང་།
ཁོང་ཚོས་རང་དབང་གི་སྐོ་ནས་སྐད་ཆ་བཤད་པར་ཇེས་སུ་ཁོང་ཚོར་འཁོན་ལན་གྱི་
འཇིགས་སྐྱེད་མེད་པའི་ཆ་རྒྱུན་ལེས་པར་ཡོད་དགོས། རོས་ལ་ཆ་མཚོན་ནའང་
རང་ཉིད་ས་གནས་གང་དུ་སྐྱོད་འདོད་ཡོད་པ་དང་། པོད་མི་སུ་འབྲེལ་ཞིག་དང་ཐུག་
འཕྲད་བྱེད་འདོད་ཡོད་པ་དེར་འགྲུལ་བཞུད་བྱེད་པའི་རང་དབང་ལེས་པར་དགོས་པ་
ཡིན། དེའི་སྐབས་རོས་དང་མཉམ་དུ་ཡོང་འདོད་ཡོད་པའི་རོས་ཀྱི་གོགས་པོ་
མང་པོ་དེ་ཚོར་ཡང་བཀག་འགོག་མེད་པར་དེ་ལྟར་བྱེད་ཚོགས་པའི་རང་དབང་དགོས་
པ་དང་། གུ་ཡངས་བསམ་ཤེས་ཀྱི་སྐོ་ནས་རྒྱལ་སྤྱིའི་གསར་འགོད་པ་ཚོར་ཡང་
དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱོད་པ་ཟང་གི་ནམ་འགྲུར་འཛིན་དགོས།

ལོ་བརྒྱ་ཕྱག་མང་པོའི་རིང་གནས་པའི་པོད་དང་རྒྱ་ནག་དབར་གྱི་འབྲེག་ཚོད་
ཐག་གཙོད་ཡོང་པའི་ཐབས་ལམ་འཚོལ་བའི་རྩ་དྲག་གི་གནས་ཚུལ་སེམས་ལ་བཞག་
སྟེ་ད་ཆ་རྒྱ་ནག་གི་འགོ་བྱེད་ཚོས་རོས་ཀྱི་འབད་བཙོན་གསར་པ་འདི་ལ་བཟང་སྲོལ་
ཀྱི་ལན་འདེབས་བྱ་རྒྱུའི་རེ་བ་ཡོད། ཁོང་ཚོས་མི་མང་གི་དཔུད་ཞིབ་བཟོད་ཐུབ་
པ་དང་། འཕོ་འགྲུར་རེ་འཚོལ་བྱེད་པའི་སྐྱེ་པོ་ནམས་འདོད་སྟོ་ཞེས་པ། པོད་
ནང་ཞི་བའི་ཡོང་བ་བཙས་ཀྱི་ཆེད་དུ་འབད་བཙོན་དངོས་འབྲེལ་བྱེད་རྒྱུར་རོས་ལ་རེ་
བ་ཡོད།

རོས་ནས་སྟོན་འགོག་གི་ཐབས་ལམ་འདི་དག་ལག་བསྟར་བྱ་རྒྱུའི་འཕོད་སྐྱུལ་

མེད་དགོས་དོན་ནི། ར་ཚོས་གོས་པ་མདུན་སྡོད་པ་ལས། སྡོགས་གཉིས་
པོ་གང་རུང་ཞིག་གིས་རང་དགར་སྤྱིར་ཤིག་མི་བྱེད་པའི་ཚེད་དུ་ཡིན། འདས་
པའི་ནང་རྒྱ་ནག་གི་འགོ་བྱེད་ཚོས་ངོས་ལ་ཁས་ལེན་དམ་བཅའ་མང་པོ་བྱས་ཡོད་ཀྱང་
སྡོད་གཅིག་ལ་བརྟེན་འཛོག་བྱས་མེད། ཟ࿃་ལོ་ ༡༧༥༡ ལོར་ལྷ་ས་དང་། ཟ࿃་ལོ་
༡༧༥༤ ལོར་པེ་ཅིང་། ཟ࿃་ལོ་ ༡༧༥༤ ལོར་རྒྱ་གར་བཅས་སུ་མའོ་ཅེ་ཏུང་དང་།
ཀྲུའུ་ཞིན་ལེ་གཉིས་ཀྱིས་གཙོས་པའི་དཔོན་རིགས་མང་པོས་ངོས་ཀྱི་མི་མང་ཚོལ་རྒྱ་
མིའི་བྱ་སྤྱོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་བྱེད་སྐབས་སློར་ངོས་ལ་ཁ་གསལ་གྱི་ཁས་ལེན་མང་པོ་བྱས་
ཡོད། དེ་ནས་བརྒྱུད་རྒྱ་ནག་གི་དབང་འཛིན་པ་ཚོས་པོད་མི་རིགས་དང་། པོད་
ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཚོས་དང་རིག་གཞུང་ལ་བརྟེན་སྲུང་བྱ་རྒྱ་རང་ཉིད་ནས་གསལ་
བསྐྱེད་བྱས་པའི་སྲིད་བྱས་མང་པོ་ཞིག་སུ་མཐུད་དེ་ལག་ལེན་བསྟར་མེད།

ཉེ་བའི་ལོ་གསུམ་ནང་འཛམ་གླིང་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་འགོ་བྱེད་དང་། སློས་
ཚོགས་ཀྱི་འཐུས་མི། སློགས་པོ་སླེར་མང་པོ་ཞིག་བཅས་ནས་འབད་བརྩོན་ཆེན་
པོས་ངོས་ཀྱི་སློས་འཆར་དེ་དག་ལ་བཟང་སློགས་ཀྱི་ལན་འདེབས་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱ་
ནག་གཞུང་ལ་འཕྲོད་སྐྱེལ་བྱས་ཡོད། ངོས་ནས་གོ་སྐབས་འདི་བརྒྱུད་ལྟེ་ཁོང་ནམ་
པར་ཁ་ཞེ་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ལུ་རྒྱ་དང་། ངོས་ཀྱི་འབད་བརྩོན་ཁག་ལ་
སུ་མཐུད་རྒྱུ་གཉེས་ཡོང་པའི་འཕྲོད་སྐྱེལ་ལུ་རྒྱ་ཡིན།

ཞི་བདེ་དང་། མཐུན་འགྲིགས་རང་གནས་ཐུབ་པའི་སྲིད་རྒྱ་ནག་གི་འགོ་བྱེད་
ཚོས་རང་ཉིད་ཀྱི་མི་མང་དང་། བྱིས་མཚེས་ཁག་ ལ་རི། འཛམ་གླིང་གི་
རྒྱལ་ཁབ་གཞན་དག་བཅས་དང་མཉམ་ལས་བྱེད་པའི་རེ་བ་ཡོད། དེ་རྣམ་བུས་ན་
གཞི་ནས་འགྲོ་བ་མིའི་གངས་འཕོར་གྱི་བཞི་ཆ་གཅིག་ཟིན་པའི་རྒྱལ་ཁབ་རྗེད་ཀྱང་སྲུང་ས་
འདིས་འཛམ་གླིང་གི་བྱིས་ཚང་ཆེན་པོའི་ནང་ལོས་གིང་འཚམས་པའི་རང་ཉིད་ཀྱི་གོ་
གནས་འཛོན་ཐུབ། འདི་ནི་སྤོང་རྗེ་གཞི་ཚར་བརྒྱུད་ལྟེ་ཞི་བདེར་གནས་གིང་། དག་
པོ་མེད་པ་དང་། བདེ་སྲིད་ཀྱིས་ཁབ་པའི་འཛམ་གླིང་ཞིག་བསྐྱེད་རྒྱུའི་ནང་པའི་
བརྟེན་ཚུལ་དང་ཡང་མཐུན་པ་ཡིན། ཐུགས་རྗེ་ཆེ།

པོད་དང་རྒྱ་གར་འབྲེལ་བ་ཉེ་བོ་ཡོད་པ་དེ་མེད་པ་བཟོ་

ཐབས་སུ་མི་མང་རྒྱ་གར་ནང་འཕྱོར་པ་རེད།

༡༧༧༡༡༡༡༡༧

རྒྱ་གར་གྱི་ཉིན་རེའི་གསར་ཤོག་ཁྲུ་ཡེ་མ་སི་ ཨོཾ་ ཨིན་ཏེ་ཡ་
ཞེས་པའི་གསར་འགྱུར་འགོད་མོ་ས་སྤྱི་ན། སི་གཉེལ་ད་ས་
བཞུགས་སྐར་དུ་བཅར་ནས་ཡོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་
ཆེན་པོ་མཚོག་ལ་བཀའ་འདྲི་ཞུས་པའི་བཀའ་ལན།

གསར་འགོད་པའི་དྲི་བ། ཉེ་ཆར་རྒྱ་ནག་གི་སྲིད་སློན་མི་མང་རྒྱ་གར་ནང་འཕྱོར་
བ་དེར་དགོངས་ཚུལ་གང་ཡོད་དམ།

བཀའ་ལན། ངའི་ནམ་ཀུན་བསམ་པར་མི་འཕོར་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་མན་
ཚུན་འབྲེལ་བ་ཉེ་བོ་དགོས་པ་མཚོང་གི་ཡོད། དེར་བརྟེན་དུས་ལག་པོ་རེད། འོན་
ཀྱང་ཁོང་རྒྱ་གར་ནང་འཕྱོར་པ་དེ་ངའི་ངོས་དེ་ཙམ་འབད་པོ་མ་བྱུང་། ངའི་
བསམ་པར་ད་ལྟོ་རྒྱ་ནག་གཞུང་དེ་མཚོང་གསལ་བཞིན་བརྟན་པོ་མེད། དེར་
བརྟེན་བྱེད་རང་ཚོས་རྒྱ་ནག་དང་མཉམ་དུ་སློས་མཐུན་གང་འདེད་ཞིག་བཞག་ཀྱང་ལུས་
པ་མེད་ལ། སྤ་བརྟན་ཡུན་གནས་ཤིག་ཀྱང་ཡོང་ཐབས་མེད། ཚོ་ཙམ་པ་ཞིག་
ལ་ད་ལྟོ་རྒྱ་གར་གཞུང་ཡང་སློབས་བྱགས་ཞན་པོ་རེད།

དྲི་བ། མི་མང་རྣམས་དུ་ཡོང་སྐབས་པོད་སློར་སློང་གཞི་བྱུང་བ་དང་། དེ་བཞིན་
ཁོང་མ་འཕྱོར་གོང་རྒྱ་གར་དུ་ཡོད་པའི་རྒྱ་ནག་གཞུང་ཚབ་པས་པོད་སློར་སློང་མོལ་
བྱས་པ་བཅས་ལ་དགོངས་ཚུལ་གང་ཡོད་དམ།

བཀའ་ལན། མི་མང་མ་འཕྲོར་གོང་ལྷན་གཉེན་གཞུང་ཚབ་པས་འགོག་གི་ཉན་དང་།
བརྗོད་ཆོག་རྣོང་ར་ལྷན་པའི་ཡོངས་ཁྲུལ་གྱི་གཏམ་བཤད་མེལ་བ་དེ་ནི་འུ་རྩོམ་མ་
གྱི་གནས་ཚུལ་ཞིག་རེད། བོད་མི་མང་པོ་ཞིག་འཛིན་བཟུང་དོད་མ་བྱས་པ་ཚོས་
འཕྲལ། སྤུང་གི་མཚོང་ཚུལ་ལ། ལྷན་གཉེན་མེད་མངགས་ལྷན་གར་འདི་ཚི་
ལྷའི་ནང་བརྟུག་པ་མངོན་བྱུང་། བོད་དང་ལྷན་གཉེན་མེད་མངགས་ལྷན་གར་འདི་ཚི་
པོ་ཡོད་པ་དེར་ལྷན་གཉེན་གསུལ་ལྷན་མེད་ལྷན་འདི་ལྷན་འདི་ལྷན་འདི་ལྷན་
པ་བཟོ་བའི་སྲིད་ལུ་ལེ་མང་ལྷན་གར་ནང་འཕྲོར་སྐབས་ལྷན་གར་ནང་ཡོད་པའི་བོད་མི་ཚོས་
ཁོང་ལ་སྤྲེགས་ར་མངོན་གསལ་སྤོད་གྱི་ཡོད་ལུགས་ཀྱི་ཁྲུལ་བརྟུགས་རྒྱུ་མ་ཆེད་མེལ་
གྱིས་ཤེས་བཞིན་དུ་འཛིན་སྲུང་བཟོས་པ་རེད། ལྷན་གར་གཞུང་དེ་ཉིད་ཀྱང་
བརྟན་པོ་མེད་སྐབས་གལ་ཆེད་སྤྱི་མཐོན་དེ་སྲུང་སྤོབ་ཀྱི་ཐབས་ལམ་གང་ཡོད་བཅའ་
དགོས་ཆགས་པ་རེད། བོད་མིར་འཛིན་བཟུང་དོད་མ་དང་། ལྷན་གར་
བརྟན་པ་དེས་བོད་མི་དཀྱིས་མའི་སེམས་ནང་མཚོང་ཚུལ་མི་ལེགས་པ་ཞིག་བྱུང་ཡོད།
ཚོ་མམ་པ་ཞིག་ལ། ལྷན་གར་གཞུང་དང་། ལྷན་གར་གཞུང་གི་སྤོབ་ཀྱི་འགན་
འཁུར་བ་ཚོ་ལྷན་གར་གཞུང་གི་ཆེད་བཟོས་ཚི་ལྷའི་ནང་ཚུད་པ་རེད། དེར་མ་
ཟད་གནས་ཚུལ་འདི་ལྷན་གར་གཞུང་ལ་ཕན་ལྷན་འདི་ཚབ་པ་གཞོན་སྤོབ་བྱུང་ཡོད། ཁོང་
ཚོར་དམིགས་ལུ་གང་ཞིག་ཡོད་རུང་། མཐའ་མའི་བྱུལ་འབྲས་ནི་བོད་མིའི་
དུལ་བརྟུགས་ཐོག་ཕན་ལུ་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད།

རྩ་བ། ལྷན་གར་ལྷན་གཉེན་གྱི་ཟུང་འབྲེལ་གསལ་བརྟུགས་ནང་བོད་རྣོར་ཚོང་བ་དེར་
དགོངས་ཚུལ་གང་ཡོད་དམ།

བཀའ་ལན། དེ་ནི་ལྷན་གར་གྱི་འཆར་ཅན་ལངས་སྤོབ་པ་རེད། འོན་ཀྱང་སྤོབ་ཀྱི་
མཚོང་ཚུལ་ལྷན་ལ། ལྷན་གར་དང་། བོད་ཐོག་འཛིན་པའི་ལྷན་གར་གྱི་སྤོབ་བྱས་
དེ་ཟབ་ཐོན་ཆེ་དུགས་པ་ཞིག་ཡིན་སྐབས་ཟུང་འབྲེལ་གསལ་བརྟུགས་ཀྱང་དེ་རང་རེད།

རྩ་བ། ལྷན་གར་གྱི་དགོངས་པར་གསལ་བརྟུགས་ནང་ལྷན་གར་གཞུང་དོན་ལྷན་བོད་རྣོར་

ཚོང་དགོས་པ་གཟིགས་ཀྱི་ཡོད་དམ།
བཀའ་ལན། ངའི་བསམ་པར་ལྷན་གཉེན་གྱི་སྤོབ་ཀྱི་ལྷན་གར་རྣོར་དུ་ཡོང་དགོས་
པའི་དགོས་ལུ་ཆེ་ཤོས་གཅིག་ནི་བོད་དོན་རྣོར་ཡིན། གསལ་བརྟུགས་ནང་བོད་
རྣོར་བརྟུག་དགོས་པ་ལྷན་གར་གཞུང་ནས་ནན་བཤད་བྱས་པར་ཡིད་ཆེས་བྱེད་གྱི་ཡོད།
རྩ་བ། དེ་རྣོར་སྤོབ་ཀྱི་དགོངས་པར་གང་ཡོད་དམ།
བཀའ་ལན། བོད་ནི་ལྷན་གཉེན་གྱི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཡིན།
རྩ་བ། ལྷན་གར་གྱི་དགོངས་པར་བོད་དང་གཞི་མི་ཚིར་གྱི་གནད་དོན་གཉིས་ཆ་མཚུངས་
པ་ཞིག་ཡིན་ནམ།
བཀའ་ལན། ངས་དེ་འདྲ་ཞིག་མིན་བསམ་གྱི་ཡོད། བོད་ནི་ལྷན་གར་ཐོག་ལྷན་
གར་དང་ཐ་དད་ཀྱི་རང་བཅོན་ཞིག་རེད། ཚོ་མམ་པ་ཞིག་ལ་སྤོབ་པོ་ ༡༧༥༧
པོར་ལྷན་གར་རང་བཅོན་གསལ་དུ་ཐོབ་རྒྱུ་ལྷན་འདྲེལ་ཁ་ཤས་བཟོས་ཡོད། ལྷན་གར་
གཅིག་ནས་ཟབ་ཐོན་ཆེ་དུགས་པ་དང་། ལྷན་གར་གཞན་ཞིག་ནས་དུགས་པོའི་སྤོབ་ས་
ལུགས་ལ་ཚོས་བཀའ་བ་དེ་རེད། ཡིན་ནའང་སྤོབ་ས་དང་ལྷན་གར་ཐོག་ནས་
བོད་དང་གཞི་མི་ཚིར་གཉིས་ཀྱི་རང་ཐག་རང་གཅོད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་དེ་ཐ་དད་ཅིག་ཡིན་
པ་གསལ་པོ་རེད།
རྩ་བ། ༡༧༥༧ པོ་ཞེད་རུས། བོད་དེ་ལྷན་གཉེན་གྱི་ཆ་ཤས་ཡིན་པ་འཁོད་པའི་
ཐོས་མཐུན་བཞག་པ་དེ་ལྷན་གར་གཞུང་འཛིན་པའི་བསམ་བློར་ཚོང་མེད་བྱེད་ས་ཞིག་
ཆགས་པ་དེར་སྤོབ་ཀྱི་ལ་དགོངས་ཚུལ་གང་ཡོད་དམ།
བཀའ་ལན། ཁོང་དུ་བརྗོད་པ་བཞིན་ལྷན་གར་གཞུང་གིས་ཟབ་ཐོན་ཆེ་དུགས་པ་ཞིག་
བྱེད་གྱི་འདུག དེར་མ་ཟད་དོན་གནད་འདི་མགོ་རྩོག་ཅན་ཞིག་ཡིན་པར་བརྟེན་
སྤོབ་དུ་བསམ་སྤོབ་ཟབ་ཟབ་གཏོང་དགོས། གལ་ཏེ་ལྷན་གར་གཞུང་གི་སྤོབ་བྱས་
དེ་དེ་ལྷན་གཞུང་གིས་འཛིན་པའི་སྤོབ་བྱས་སྤོབ་མཐུན་མཐུན་སྤོབ་བ་དང་། ༡༧༥༥

ཡོད་མེད་ལའི་ཚིངས་ཡིག་མེད་མོ་ཉན་གྱི་ས་ཐིག་བཙས་སྐྱོང་གཞི་བྱེད་པ་ཡིན་ཚེ་
ཚུ་གར་གཞུང་ནས་མཁུན་དགོས་པ་ཞིག་ལ། དུམིན་རིའི་དོན་ནས་བོད་དེ་ཚུ་ནག་
གི་མིང་ཙམ་གྱི་མངའ་ཁོངས་ (Suzerainty) ལས་བདག་དབང་ཚ་ཚང་ཡོད་པ་
(Sovereignty) ཞིག་ལ་དོན་འདྲིན་དུས་ནས་ཡང་བྱས་མེད། མིང་ཙམ་གྱི་
མངའ་ཁོངས་ཞེས་པའི་གོ་དོན་ནི་དོན་དམ་པའི་རང་སྐྱོང་དང་རང་བཙན་ཡིན། ཚུ་
གར་གྱི་གྲོས་ཚོགས་ནང་དུ་ཉན་ཏུས་དོན་ལེན་གནང་བ་ཞིག་ནང་། མཐའ་མའི་
དོན་བོད་མིར་རང་ཐག་རང་གཙོད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་ཡོད་པ་གསུངས་ཡོད།

རྒྱ་བ། རྒྱ་ཉིད་ནས་ཡི་ཕང་ཐུག་འདོད་གནང་ཡོད་ཀྱང་ཇི་ཡི་ནས་སློ་བུར་དུ་ཐེབས་
ཐོན་གནང་བ་གང་ཡིན་ནམ།

ཐག་ལ་ལན། གང་ལགས་ཟེར་ན། ར་དོ་དམ་འོག་ཚུང་ཡོང་བསམ་བྱུང་།
(བཞད་མོ་བཞད་ཏེ་) ཡི་ཕང་དང་ཐུག་འདོད་ཡོད། དེས་འབྲེལ་བྱས་ན་ཟླ་བ་
སློན་མའི་ནང་ཇི་ཡིར་ཡོད་པའི་ཚུ་ནག་གཞུང་ཚབ་ལ་ར་ཚོའི་གཞུང་ཞབས་ཤིག་ཡི་
ཕང་དང་ཐུག་འབྲེལ་ཡོང་བའི་འཕོད་སྐྱེལ་གྱི་འབྲེལ་བ་བྱས་པ་ཡིན། ཚོ་ཕམ་པ་
ཞིག་ལ། ཚུ་ནག་གཞུང་ཚབ་ནས་ཁས་ལེན་བྱས་མེད།

རྒྱ་བ། ཡི་ཕང་ཇི་ཡིར་ཡོང་སྐབས་ཚུ་གར་གཞུང་ནས་རྒྱ་ཉིད་ཇི་ཡི་ནས་ད་རམ་ས་
ལར་ཐེབས་དགོས་ལུས་ཡོད་དམ།

ཐག་ལ་ལན། ཐུན་ཇི་ཡིར་བྱི་ཟླ་ ༡༣ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་འཁོར་འབྲེལ་བོད་མི་ནམས་
ཁྲིམས་དང་མི་མཐུན་པར་དོ་དམ་འདྲིན་བཟུང་བྱས་པའི་གནས་ཚུལ་ཤེས་བྱུང་།
ཐུན་གྱི་བསམ་པར་འདྲིན་བཟུང་དོ་དམ་བྱེད་དགོས་པའི་བཀོད་ཁུབ་གཏོང་མཁན་སུ་
ཡིན་ཤེས་འདོད་བྱུང་། ལྟུབས་འགྲིགས་ཚེ་ཐུན་ཇི་ཡིར་སྐྱོད་འདོད་ཡོད། ཡིན་
ནའང་རྒྱ་ཉིད་ལས་ཁུངས་ནས་དུང་ཆེ་ཞིག་ཐུན་སར་བཏང་སྟེ་འབྲེལ་བཞེད་བྱས་དོན།
ཚུ་གར་གཞུང་གིས་བོད་ཐོག་འདྲིན་པའི་མིད་བྱས་ལ་འགྱུར་བ་མེད། དོ་དམ་
བྱེད་དགོས་པ་དེ་ནི་ཚུ་གར་གཞུང་ལ་ཁོང་ཁོ་མ་ཡངས་པའི་ཆེད་རེད་བཞེད་བྱུང་།

དེར་བཞེན་ང་འཆར་གཞི་ལྟར་ད་རམ་ས་ལར་ལོག་པ་ཡིན།

རྒྱ་བ། རྒྱ་ཉིད་ཀྱི་ཚུ་ནག་ལ་འདྲིན་པའི་མིད་བྱས་བཞེན་པོ་མེད་ལུགས་སྐྱོན་བཞེད་བྱེད་
ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། མི་དུས་མི་སྐྱེག་ལ་བཏོན་གནང་བའི་གྲོས་འཆར་ནང་སྤྱི་མིད་
དང་སྲུང་སྐྱོབ་པེ་ཅིང་ནས་བྱེད་ཚུ་དང་། དེ་མིན་ལྟ་མའི་གཞུང་ནས་བྱེད་ཚུའི་
གྲོས་འཆར་དེ་རྒྱ་འབྲེན་གནང་ཡོད་དམ། དེར་སང་རྒྱ་ཉིད་ནས་རང་བཙན་
གཙང་མ་ལས་གཞན་པའི་ཁས་ལེན་གནང་འདོད་མེད་པ་ཡིན་ནམ།

ཐག་ལ་ལན། འདས་པའི་ཟླ་མས་སློན་མི་དུས་མི་སྐྱེག་གི་གྲོས་འཆར་དེ་ལུས་པ་མེད་
པར་བཅུ་གི་ཡོད། ད་ལྟའི་འཆར་ངའི་གདམ་ག་ནི་གུ་ཡངས་ཤིག་ཡིན།

རྒྱ་བ། རྒྱ་ཉིད་ནས་བོད་དོན་དཀའ་གནད་མེད་ཚུ་རྩ་དག་ཆགས་ཡོད་ཅེས་གསུང་
བཞིན་ཡོད། དེ་ཡང་དཔེར་ན་བོད་ནང་ཚུ་མིས་བོད་མིར་དུག་གཞོན་བྱེད་བཞིན་
པ་དེ་དང་། མི་འཕོར་བཙན་འདུལ་བཙས་ཡིན་ན། དཀའ་ངལ་དེ་རིགས་
མེད་ཐེབས་འཆར་གཞི་གང་ཡོད་དམ།

ཐག་ལ་ལན། ལོ་དོ་སུམ་ཚུ་ལྷག་ཙམ་རིང་ཐུན་གྱི་དོན་ནས་ཚུ་ནག་གཞུང་དང་མཉམ་
དུ་འགྲིགས་འདུགས་ཡོང་ཐབས་བྱས་པ་ཡིན། དོན་གནད་འདི་སྐྱབ་ཐབས་སུ་
ཐུན་གྱི་དོན་ནས་གུ་བཤངས་གང་ཡོང་བྱས་ཡོད། དོན་ཀྱང་དོན་འབྲས་མོན་
མེད། དུས་མཚུངས་བོད་ནང་ཚུ་མིའི་མི་འཕོར་བཙན་འདུག་དང་། སིང་
ནགས་ཙ་བཀོག་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་ཐོན་སྐྱེད་ཉམས་དམས་བཅོས་པ་མ་ཟད་
འགྲོ་བ་མའི་ཐོབ་ཐང་བཅུ་མེད་དོག་རོལ་གཏོང་བ་དེ་ཉིན་རེ་ནས་ཉིན་རེ་ཆབས་ཆེ་
རུ་འགྲོ་བཞིན་པ་རེད། ད་ལྟར་ཆོའི་རེ་བ་བྱ་ཡུལ་གཅིག་ཀྱི་ཨ་རི་དང་
རྒྱ་མཚོ་གསུམ་པས་ཚུ་བ་སྐྱེའི་ནང་བྱུགས་ཚུན་ཐོན་པ་བཅོ་ཚུ་དེ་ཡིན། ཁོང་ཆོས་
བོད་ནང་གི་འགྲོ་བ་མའི་ཐོབ་ཐང་ཐོག་འགྲུལ་སྐྱོད་བྱུགས་ཆེན་པོ་ཞིག་བརྒྱབ་ཡོད།
དཔེར་མཚོན་ན་དུམིན་རིའི་མིད་ཐོན་མེ་ཅར་ནས་གསར་འགོད་གསལ་བསྐྱེད་ནང་
འགྲོ་བ་མའི་ཐོབ་ཐང་སྐོར་གསལ་པོ་གསུངས་ཡོད་པ་དང་། མཉམ་སྐྱེལ་ཚུལ་

ཚོགས་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ཚོགས་ཚུང་ནས་གྲོས་ཚོད་བཞག་པ། ཨ་རིའི་
གྲོས་ཚོགས་གོང་ལོག་ཐུན་མོང་ནས་ཤོད་དེ་བཙན་འཇུག་ལོག་ཚུད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་
རེད་ཅེས་གྲོས་ཚོད་བཞག་པ་བཅས་དེ་ཚོ་ནི་གྲུབ་འབྲས་གནད་ཆེ་ཞིག་ཡིན།

དྲི་བ། གནས་པ་དེ་སློབ་མོའི་རྗེས་ཀྱི་རྒྱ་ནག་མང་གཙོའི་ལས་འགུལ་ལ་གང་འདྲ་གཞིགས་
ཀྱི་ཡོད། འདིས་ཤོད་ལ་ཕན་གཞོན་ག་འདྲ་ཡོང་གི་ཡོད་དམ།

བཀའ་ལན། རྒྱ་ནག་ཙུ་བ་ནས་བཟུམ་པོ་མེད་པ་དེ་ནི་ཐེ་ཚོམ་མེད་པ་ཞིག་རེད།
སློབ་ཐུག་ཚོའི་ལས་འགུལ་དེས་རྒྱ་ནག་ནང་མང་གཙོའི་ཐོག་འགྱུར་བ་ལོ་ལྔའི་ནང་
འགྲོ་དགོས་པ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་རེད། དེ་དུས་ང་ཚོའི་དཀའ་ངལ་སེལ་རྒྱུ་ལས་སླ་
རུ་འགྲོ་གི་རེད། རྒྱ་མིའི་སློབ་ཐུག་དང་ཕན་རང་འབྲེལ་བ་ཡོད། ཁོང་ཚོ་ཤོད་
དོན་སློབ་དོ་སྣང་ཆེ་རུ་འགྲོ་བཞིན་འདུག ངའི་བསམ་པར་མཐའ་མའི་ཐབས་ལམ་ནི་
རང་མོས་མཉམ་སྲུལ་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་ (Loose Federation) ཐོག་གནས་རྒྱ་དེ་ཡིན།

དྲི་བ། ཤོད་མི་ན་གཞོན་མང་པོ་ཞིག་གིས་སྐྱེ་ཉིད་ཀྱིས་འཛིན་པའི་སྲིད་བྱུས་དང་ལྷག་
པར་འཚོ་མེད་ཞི་བའི་ལྷ་བར་ཡིད་ཆེས་གཙོགས་ཆེ་མེད་པའི་ནམ་པ་ཞིག་སྟོན་གྱི་ཡོད་
པ་མ་རེད་དམ།

བཀའ་ལན། ང་ཚོ་གུ་ཡངས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་གིག་རེད། སློན་བརྗོད་བྱུང་བར་གནད་
འགག་མེད། གཞི་ཅིའི་ཐོག་ནས་ང་ཚོའི་བསྐྱབ་བྱ་གཅིག་གྱུར་རེད། ཡིན་ནའང་
ཁས་ལེན་དཀའ་བ་གཅིག་ལ། དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་དང་མཐུན་པའི་འཚོ་མེད་
ཞི་བའི་ལྷ་བ་དེ་དོར་ལོས་ན་དེའི་ཐད་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་ལྡང་དེས་གིག་དགོས་པ་དེ་
ཡིན། ངས་ཁོང་ཚོར་ང་ཚོ་ལག་ལེན་ཐོག་འགྲོ་དགོས་ཞེས་བརྗོད་གྱི་ཡོད། རྒྱ་
ནག་ལ་དེ་མིན་གྱིས་ཁ་གཏད་གཙོག་པར་ང་ཚོར་དདུལ་དང་གོ་མཚོན་གང་ནས་འཕྱོར་
གྱི་རེད་དམ། དེར་མ་ཟད་བཙན་བྱོལ་དུ་ཤོད་མི་འབྲས་གཅིག་ཡོད་པ་དེ་ཚོ་ཚང་
མ་རྒྱ་གར་གཞུང་གི་འཛིན་བཟུང་དོ་དམ་ལོག་ཚུད་རྒྱའི་ཞེད་སྣང་ཡང་ཡོད་པ་རེད་
ཅེས་བཀའ་བསྐྱེལ་འདུག།